

इंदोरीस

सुप्रीम

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ ભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૬૦૪ તારીખ,

પુસ્તકનું નામ રૂઝીદારી

વિષય

ફોરીસ.

(ધંત્રેજી સંસારની એક વાર્તા.)

લખનાર
શહેરાં કેખશરૂ વકીલ.
(Shrewd.)

આવૃત્તી પહેલી.

ઈ. સ. ૧૯૨૦.

કીમત રૂ. બે.

ગુજરાત વિધાપીઠ પ્રશાસન
ગુજરાતી ગ્રંથોપરિચ્છેદ-સંગ્રહ
૮૩૦૦

(આ પુસ્તક નં. ૭૫, બજારગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ મધે આવેલા 'નવરંગ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ'માં તેના માલિક મી. અરદેશર ખરશેહજી દેશાઈએ છાપ્યું છે; અને મી. સી. સ. શહેરાં કે. ખ. શરૂ વડીલે, એલેક્ઝાન્ડ્રા રોડ, ન્યુ ગામદેવી ઉપરથી પ્રગટ કર્યું છે.)

આ પુસ્તક ઇ. સ. ૧૮૬૭ ના રૂ. ૨૫ માં આક્રટની રૂ. ૨૦ રેજીસ્ટર કરાવ્યું છે, માટે તેના રચનારની રજા વગર કોઈને એ ફરી છાપી પ્રગટ કરવાનો હક નથી.

પ્રસ્તાવના.

મહેરબાન વાંચકો,

કાંઈ પણ શરૂઆત કરવા આગમ્ય, આ માહરે નાનકડું પુસ્તક ખરીદી તમોએ મને જે માયાળુ આશરો આપ્યો તે માટે હું તમારો આભાર માનવાની રજા લઉં છું.

પુસ્તકના આકારમાં બહાર પડેલી આ માહરી પહેલીજ નવલ કથા છે, પણ, હાલના પ્રખ્યાત લેખક મીં. બહમનજી કામરાજનાં જાણીતાં ચોપાન્યાંઓ પુરસ્કૃત અને નવરાસમાં તેમજ બીજે અનેક દેશો સને ૧૯૧૧ નાં સાલથી જુદા જુદા તખ્તોસો હેઠળ માહરાં ઘણાં લખાણો પ્રગટ થયાં છે, અને તે વાંચક વર્ગની પસંદગી પામેલી હોવા વીશે એ મહેરબાન બાઈજીએ મને અનેકવાર ખાત્રી આપેલી હોવાથીજ હું આજ રોજે તમો સનમુખ રજુ થવા સહેજ હીંમત કરી શકી છું.

‘નવરંગ’ના અધીપતી મીં. અરદેશર ખ. દેશાઈના ખાસ આગ્રહથી મેં આ વાર્તા ફ્લોરીસ ‘નવરંગ’માં ચાલુ કરી હતી જે ખરાબર દોઢ વરસ તક લંબાવા પછી હાલમાં ખતમ થઈ છે. એ વાર્તાએ પણ વાંચક વર્ગની પ્રસંશા મેળવેલી હોવા વીશે મીં. દેશાઈએ અનેકવાર આપેલી ખાત્રીથી હીંમત પામી, એને એક પુસ્તકના આકારમાં બહાર પાડવાની મને લાલચ થઈ, પણ એ હાલમાં થોડુંકનીજ ખતમ થયેલી હોવાથી, જોકે એનાં ઉતાવળા વેચાનની ફતેહ બાબે મને જાહજી ખાત્રી નથી, છતાં એમ કરવાનું મને એક મોતેબર કારણ છે, અને મને ઉમીદ છે કે કશાંતે ખાતર નહીં તોપણ તે

માહરી બહી નેમ પાર પાડવાને ખાતર તમે મને દીલોગ્ગનીથી મદદ કરશો.

પારસી કોમના સંખ્યાબંધ ધર્મખાતાઓ છે, જેમાંના કેટલાંક તો ખાસ ઘણાં પ્રશંસાપાત્ર છે, અને તે માંહેલાં ચોક્કસ બે ખાતાઓ જેઓને હાલ મદદની મુખ્ય જરૂર હોવાથી તે માટે કાંઈક રકમ મેળવવાનો મતે લોભ થયો, જેથી મેં ઘણી ઉલટથી એ કામ આટોપવાનું શરૂ કર્યું. એ પુસ્તકનાં વેચાણની આવકમાંથી ફક્ત ખર્ચ બાદ કરી બાકીની તમામ રકમ સરખે ભાગે “સ્ત્રી જરથોસ્તી મંડળ” તેમજ પરમાર્થી બાઈ શીરીનબાઈ કામાનાં “કોનવેલસન્ટ હોમ” વચ્ચે વહેંચી આપવાની ખાસ મકસદથી આ પુસ્તક હાલમા રજુ કરું છું, અને માહરી ખાત્રી છે કે એ ખરેખરાં બહાં કામમાં તમે મને દીલસોગ ટેકો આપશો.

શહેરા કેખશદ વકીલ.

માહરાં ભલાં અને નેક માતાજી
જરબાઈ પીરોશાહ શરાફને
તેઓ તરફનાં માહરાં અથાગ બહાણી
એક નજીવી ઇમાણી દાખલ, હઝારો
હેશાન અને માનની લાગણી સાથ
આ માહરં પહેલું પુસ્તક
અર્પણ કરું છું.

Shrewd.

ફોરીસ.

(ધ્રેણ સંસારની એક વાર્તા.)

પ્રકરણ ૧ લું.

જુન મહીનાની તે એક ખુશનુમાં સાંહજ હતી, અને વેસ્તખરીનાં દેવલમાં છ વાગતાના તકોરા કપારના પડી ચુક્યા હતા, કે બ્યારે તે ગામડાંના એકાદ શાંત લતા ઉપરથી એક નવજવાન ખાળો પસાર થતી હતી. આસરે આગણીસેક ઉનાળા જોષ ચુકેલી, તંદરેસ્તીના પુર બહારમાં ખીલી નીકળેલી તે એક સુંદર છોકરી હતી.

સરોવર જેવાં સીદાં કદની, અને વર્ણન નહીં કરી શકાય એવા મોહક એહેરાની તે એક સુંદરતા હતી કે જોણીની મોહકી જુરી આંખોનો અજબ જેવો પ્રકાશજ કાઢતે પથ્થુ મોહીત કરે એવો હતો. વળી તે સુંદર ચશમેમાં નરમાશ, નીર્દોષતા અને નીખાકેશપથ્થુ પથ્થુ તેટલીજ હદમાં વાંચી લઈ શકાતાં હતાં.

તેણીના હાથમાં તેનીસ રમવાનું એક ખેત હતું, અને તેણીના મક્ક જંબલા ગોલાખી રાખસારો જેતાં તુરત દેખાઈ આવતું હતું કે તેણી રમીને પુસ્તી ઠાકી ગયેલી હતી.

દેવલના ઉંચા મીનારાનાં ધડીચઢા પર નગર કરતાં તેણીએ ઝડપ ધણી વધારી, અને તે મહોલ્લો પસાર કરી બાળુમાના એક રસ્તા ઉપર વણતાંજ એક નાહના બગીચ સાથનાં રમકડાં જેવ સુંદર મકાનનો દરવાજો ઉંઘાડી અંદર પેડી.

બગીચો પળવારમાં પસાર કરી, તેણી તે ઘરમાં દાખલ થઈ, અને ડ્રોઈંગ રૂમમાં મુકેલાં એક સ્ટેનડ ઉપર પેલું બેત તથા પોતાની ટોપી મુકી, પોતાના બાલ એકાદ આરસીમાં જોઈ સરખા કરી લીધા.

માત્ર અગત જોગું થોડું ફરતીયર ત્યાં હતું, છતાં જે હતું તે સઘળું ધણા સારા તેસ્તથીજ ગોઠવાયલું એકઠી નજરે જોઈ શકાતું હતું. એકાદ ખુણામાં એક સુંદર કોતર કામની તેબલ હતી, જ્યારે વલી એક બીજી બાળુ પર પુરાણા વખતનો એક કુશાદે સોફા હતો, જે બધેપર કારલાઇલ ખાનદાનનો Motto પાડેલો હતો.

બાલ સરખા કરી લઈ તેણીએ બાળુના રૂમનું બારણું ખોલી અંદર, ડ્રોકાવ્યું. તે બી એક સફાઈદાર અને સારા તેસ્તથીજ ગોઠવેલો નાહનો ડ્રાઈનીંગ રૂમ હતો. તેબલ પર સફેદ કુલ જેવું કપડું પાંદરી જમવાની બધી સામગ્રીઓ તૈયાર રાખેલી હતી. ત્યાંબી કોઈને નહીં જોઈ, સહેજ અજાણ થઈ તેણી પ્રાણી આગલાજ રૂમમાં ગઈ અને ઘંટરડી જેવા મીઠા અવાજે પોતાની માતાને પુકાર માર્યો.

તેજ વખતે, આબરૂદાર અને સારા દેખાવની એક જવાન છોકરી, જે દેખીતી રીતે તે ઘરની “મેડ” હતી, તેણી અંદર આવી.

“શેઠાણી સીટીંગ રૂમમાં બેઠેલાં છે મીસ, કોઈ ગ્રહસ્થ આવેલા છે.” તાબેદારીના દેખાવ સાથે ધીમે સ્વરે તેણીએ જણાવ્યું.

તે મોહટી ભુરી આંખોમાં સહેજ અજાણથી પ્રગટી નીકલી, જાણે એ રવેશે મલવા આવવાનો બનાવ અસંધારણ હોય તેમ, અને પછી સીટીંગ રૂમના બારણાતું કડું ફેરવ્યું, અંદર જતાં તેણી પહેલા સહેજ અચકી અને બહારજ થોબી.

“ફ્લોરીસ, બેઠા તું છે કે? અંદર આવની!” તેવામાં તેણીની માતાએ તેણીને બોલાવવાથી, હીંમતથી અંદર દાખલ થઇ.

તેણીની માતા-મીસીસ કારલાઇલ સઘડીની નજદીક એક આરામ ચેર પર બેઠી હતી, -તે આપડી ચાલુ ખીમાર ચાલવાથી તેણીને બારે માસ સઘડીની જરૂર રહેતી અને તેણીની સામે એક ખુરસી પર, લગભગ પાકેલા બાલનો, સાધારણ કદનો, અને નાહની પણ ચળકતી અને નરમાશ ભરી આંખનો, અથોર ઉમરનો અહરથ બેઠો હતો.

ફ્લોરીસના દાખલ થવા સાથે તેણીની સુંદરતા પર નજર પડતાંજ, અગ્નયખી અને વખાણની ભેગી લાગણીઓથી તે નાહની આંખ એકાદ પલ તેણી તરફ દીકાઇ, પણ ખીજેજ પહે તેણે પાછી ત્યાંથી ફેરવી લીધી.

મીસીસ કારલાઇલનો અહેરો શીકકો હતો, અને કાંઇક મુશ-કેલીથી તેણીનું મગજ ગુંચવાતું હોય એવું લાગતું હતું.

“એવણ માહરાં દીકરી થાય, મીં મોરેલ,” તે માતાએ તે બહેની બોલખ કરાવતાં કહ્યું, “ફ્લોરીસ, આય એવણ મીં મોરેલ, આપણા ધારાશાસ્ત્રી છે.”

મીં મોરેલ ઉઠીને તરત નમ્યો, અને પછી જાણે ઉતાંવલમા હોય તેમ પોતાનાં મજવામાંથી ધડીઆલ કાઢીને તે ઉપર નજર કરી. ફ્લોરીસે સહેજ અચરતીથી તેના બહી જોયું.

“તમે હમારી સાથે ખાણું લેશો, મીં મોરેલ?” એવામાં મીસીસ કારલાઇલે પોતાની ખુરશી પરથી ઉઠી, ખર્ચી પર નાંખેલી શેલ સરખી કરતાં પુછ્યું.

“મને આંઠ વાગતાંની ત્રેન પકડવાની છે, મેડમ.”

“તેનો શું મુજકો છે? હું હમણાંજ બોણું કઢાવુંચ એટલે તમોને પુરતો તાઇમ મલશે. માહરી તખીઅતને લીધે હમે ઘણું ખર્ચ

જલદીજ જમીએય. હું-હું ખુશી થયશ, અને પછી માહરી દીકરીને
ને કાંઈ કહેવાનું છે તે માહરા કરતાં તમે વધારે સારી રીતે સમ-
જવી શકશો. મને તો હજી બરાબર સમજાઈ પડતી નથી.” અને
તે ગરીબ અબળાએ કાકલુદીથી પોતાની બેટી તરફ નજર કરી.

ફલોરીસે નજદીક આવી અતી ઘણાં વડાલ અને કાળજીથી
પોતાની માતાનાં ખભાં પર નાંખેલી શાલ સરખી કાઢી, અને પછી
તેઓ ત્રણડે કાઢનીંમ રૂમમાં ગયાં.

તે સુખવાસી રૂમમાં આસપાસ નજર દોડાવતાં મીં મોરેલ
દેખીતી રીતે ખુશી થયેલો લાગ્યો, પણ તુરતજ વળી પાછું કાંઈ યાદ
આવતાં એક ધીમા નીસાસા સાથે તે પોતાની ખુશી ઉપર મોઢવાયો.

“તમે લાંડનથી આવ્યા, મીં મોરેલ?” જમતાં જમતાં મધુર
હળકે ફલોરીસે સવાલ કીધો.

“હાજી. સાડા ચાર વાગતેની ત્રેનમાં આવ્યો. ઘણીજ સ્ત્રો
ત્રેન, કંટાલાભરેલી મુસાફરી, અને વળી લેટ થઇ. પણ રેલવે
કંપનીના ડિરેક્ટરો વખતની કીંમત બરાબર સમજતાજ નથી.” તેણે
કંટાલાથી કહ્યું.

“અને ધારાશાસ્ત્રીઓ બરાબર સમજેચા!” સહેજ હસ્તાં ફલો-
રીસે બોલી.

“એમ છે ખરું!”

“ફલોરીસ, તું ક્યાં ગઇ હતી?” થોડે વારે મીસીસ કારલાઇલે
તેણીને સવાલ કીધો.

“લેડી બરતનની તેનીસ પાર્ટીમાં, મમા!”

“અરે હા, તે તો હું જુલોજ ગઇ હતી.”

“તમે ‘તેનીસ’ રમોચ કે, મીં મોરેલ?” ફલોરીસે તે મહસ્થને
પ્રશ્ન્યું.

“નહીં, મીસ કારલાઇલ મને તેનીસ રમવાની કુરસદળ નથી મલતી પણ હું ધારૂં કે તમે ઘણી સરસ સાંહજ પસાર કીધી હશે.”

“ઘણીજ, કેકયું.” તેણીએ જવાબ દીધો, અને વળી પાછી ચુપકીદી પડ્યાં.

તે બધેના બેઠાં પર કાંઈ ચોક્કસ ભાર હોય એમ દીસતું હતું, જ્યારે ફ્લોરીસ પોતાના પહરોણાની કાળજી મુગે મોઢે કરી જતી હતી.

અંતે ખાણું પુરું થયું અને વાઇનની બાટલી ને ગ્લાસ તેમજ પર મુકી, ‘મેડ’ ઓરડો છોડી ગઇ.

“તમે વાઇન લેવો તેટલાં હોમને બેસવા દેવા તમે કાંઈ વાંધો નહીં કરશો હું ધારૂં છ, મીઁ મોરેલ.” મીસીસ કારલાઇલે તેના તરફ જોઇ કહ્યું. “અને તેટલાં તમે માહરાં દીકરીને હવે બધું સમજવી શકશો.”

“જરૂર મેડમ,” અને એક ખંખાર મારી તે કાપદાશાસ્ત્રીએ પોતાનું ગળું સાફ કીધું.

“હું તમારા માતાજીને એમ જણાવવા આવ્યો હતો, મીસ કારલાઇલ, કે આપણા કેસનું અંતે છેવટ આવ્યું.”

“કેસાં” ફ્લોરીસે અચરતી બતાવી, તુરંતજ કાંઈ યાદ આવી જતાં તે મીઠા ચહેરા પર સહેજ હસવું પંચરાયું. “માફ કરજો, હું લગભગ ભુલી ગયલી. હું એટલો લાંબો વખત થયો એ વીશે સાંભળ્યું, લગભગ માહરાં જનમથીજ કે હવે તો હું તે ભુલી જવા પરજ આવી ગઇ.” અને વળી પાછી તેણી હતી.

“વગર શકે.” તેણે ગંભીરતાથી ટેકો આપ્યો. “એ દાવો તમારા બપાવાના વખતનો શરૂ થયેલો હતો. તમારા બપાવા અને લૉર્ડ નોરમનનાં કુટુંબો કાંઈ સમપણથી જોડાયેલાં હતાં—”

“હમે તે સમપણનું નાતું કણલ કરવા હંમેશ ના પાડતાં હતાં,” મીસીસ કારલાઇલે કહ્યું.

“પણ છતાં, એટલું તો ખરું કે એ એ કુટુંબો કાઢી રીતે ગુચવાયલાં હતાં.”

“કાંઈ મીલકત સંબંધી તે દાવો હતો.” મીરીસ કારલામણે નમ્રતા અવાજે કહ્યું “પણ હું તે હજી પુરતી રવેશે સમજી શકી નથી.”

“તેમાં કાંઈ નવાઈ જેવું નથી, મમા તમેજ જુવોની કે દાવા પાછલ એ પેઠી સુધી હજી ગુચવાડો ચાલેછા” ફ્લોરીસે હસીને ટેકો આપ્યો.

“કોર્ટ ને કેટલાક શીખેલા વીદવાનેને પણ તેણે ગુચવણમાં નાંખ્યા.” મીં મોરેસે જણાવ્યું, “મેં કહ્યું તેમ, એ એ કુટુંબો વચ્ચે કાંઈ મીલકત આપે વાંધો પડ્યો, અને તેઓનો દાવો સરકારની અદાલતમાં નોંધાયો. એક દાવો અદાલતમાં દાખલ કરવો, અલગતાં ઘણોજ સહેલ છે, પણ એક વખત ત્યાં નોંધાયા પછી તેમાંથી બહાર નીકળવું સર્વથી મુશ્કેલ છે.”

ફ્લોરીસ એ સંઘળું એક ચીને સાંભલતી, બારીની બહાર બેઠાનપણે જોતી બેઠી હતી.

“પહેલે સવાલ ઘણો નજીવો લાગ્યો,” મીં મોરેસે આગલ ચત્રાવ્યું, “પણ વખત જતે ગુચવાડો વધતોજ ચાલ્યો.”

“હા, અને સાથે ખરચખી.” ફ્લોરીસે કહ્યું, “તેનેજ લીધે તો હમેને “રૂબી હાલ” છોડીને હયાં આવવું પડ્યું હતું.”

“એવા કેસોમાં હંમેશ ખરચ ઘણો વધતોજ થાયય, મીસ કારલામણ; પણ હું જણાવવાને ઘણો ખુશી અને મગરર છું કે અંતે તેનું છેવટ આવી ગયુંય. હું એમ કહેવા માંગુંય કે છેવટ આવ્યુંય તેના કરતાં ઉત્તરુ આવતે તો હું વધારે ખુશી અને મગરર થતો.”

“એટલે એમ કે હમે કેસ હારી ગયાંયા” સહેજ પણ હલગીર થયા વના ફ્લોરીસે બેદરકારપણે પુછ્યું.

“હું જાણાવવાને દલાગીર છું કે તેમજ થયુંય, મીસ કારલાઇલ.”
તેણે જાણાવ્યું. લાંબા વખતની મતદેરી પછી તે હાલે “હાઉસ ઓફ
લોરડસ”માં ગયો કે જ્યાં છેવટનો ચુકાદો લોર્ડ નોરમનની તરફથી
આપ્યોય.”

મીસીસ કારલાઇલે એક નીસાસો ફેંક્યો.

“લોર્ડ નોરમન!” ફ્લોરીસ બબડી. તે નામ તેણીની ટુંક ઉમ-
રમાં કેટલી બધી વખત તેણીને કાને પડ્યું હતું તે તેણીએ યાદ કયું.

“વેલ, હું ધારું કે તેવણનો હક વાજખી હશે.” તેણીએ કહ્યું.

“અને આપણે તો હમિશ તેનો હક ગેરવાજખીજ ગણતાં
આવ્યાંય.” મીસીસ કારલાઇલે નીસાસો નાંખતાં કહ્યું. “તાદરા બહેસ્તી
પંપા ખીચારા કલાકોના કલાકો સુધી અને એ બાબદ સગવળતા પણ
હું તે કદી સમજી શકતી નહીં.”

“હા, આપણે તેનો હક ગેરવાજખીજ ધારતાં હતાં, નહીં તો
આપણે લડત ચલાવવા આટલો વખત અને પૈસો ખર્ચાદ કરતે નહીં.”
મીઁ મોરેલે ટેકો આપ્યો.

“પણ હવે તમો તેમ નથી ધારતાની?” ફ્લોરીસે પુછ્યું. “લંડ-
નની સર્વથી મહોટી કોર્ટ તેની ફેવરમાં ચુકાદો આપ્યોય.”

“કેસ અતે પુરો થયોય એ જાણીને હમે ખચ્ચીત ધણાં
ખુશી છઇએ.” ફ્લોરીસે ધીમે સાહદે કહ્યું. “લોર્ડ નોરમન પોને
મેલવેલું ઇનામ ભોગવવાને વાજખી છે, જે બી તે હોય તે, જે કે
તે શું છે તે હું જાણતી નથી.”

“એક ગંજાવર રકમ, અને બીજી માલમીલકત!” મોરેલે સમ-
જાવ્યું, અને બાપડી મીસીસ કારલાઇલે પાછી એક હાથ ફેંકી.

“કે જે જે હમે જીતતે તો હમોને મળતે, અને હમે પાછાં
તવંગર થતે! પણ શીકર નહીં, મમા ડીઅર,” અને તે મીઠી મધુરી

પુશાલ એહેરે માતા બણી ફરી, “ધૈસામાંજ કાંઈ કાંઈ સુખ નથી સમાયલું. જે વાળખી હશે તેને મળ્યું. નહીં વાર?”

પણ તે માતાએ જવાબ દીધો નહીં, અને મીઠો મોઝેલ આપડો પણ અકડવકડમાં પડ્યો હતો.

“અંહ. હં, મીસ કારલાઇલ,” અંતે સંઘળી હોંમત એકડી કરતાં એક ખંખાર મારી ગળું સાફ કરતાં તે બોલ્યો. “એ મીસ-કતનોજ ફક્ત સવાલ હતો તો જુદી વાત હતી.”

“ત્યારે બીજું શું છે?” તેણીએ અચરતીથી પુછ્યું.

“એનો મોહટો ખરચ.”

“પણ ખરચ તો હમે દર વખતે ખરાખર આપ્યાં જતાં હતાં. એ ખરચને લીધે તો હમેને “ફળી હાલ,” છોડી આ નાહતાં ઘરમાં આવવું પડ્યું, એ ખરચને લીધે તો હમારા ગાડી ઘોડાઓ અને નોકર નફરોના રસાલાને હમેને ફળસદ આપવી પડી અને હજી વળી બીજું શું બાકી છે?”

“હાજી, છેલ્લી આય એ ત્રાયલ થઇ તેનો ખરચ હજી બાકી રહ્યોય, અને-અને તે નજદીક પાંચ હજાર પાઉંડ થવા જાએય. કારટે ચુકાદો આપ્યોય કે બંધે પાર્ટી પોતપોતાનો ખરચ આપે.” ગમગીન અવાજે તેણે પુછાસો કર્યો.

“પાંચ હજાર પાઉંડ!” ફ્લોરીસે ધાસ્તીથી પડ્યો કીધો. તેણીની મોહટી ભુરી આંખો તે સુખવાસી રૂમમાં ચોપાસ ફરવા લાગી. પાંચ હજાર પાઉંડ! ત્યારે તો એમજ થરતુ હતું કે તેઓને તે માનીતું મકાનબી હવે છોડીને લાંડન તરફ ગીચ વસ્તીવાલા મહોલ્લામાં એકાદ બે ઓરડા બાડે રાખી ત્યાં મંઘાવું પડશે. તેઓને હવે પૈએ પૈને વાસ્તે મહોનાજ રહેવું પડશે. તેણીની ગરીબ વહાલી માતા, અરેરે તે બાપડીનું શું થશે? તેણીનો ટેબલ પર તેકવેલો હાથ

સહેળ ધુળ્યો. અને તે ચળકલી સુંદર ચશ્મોમાંથી અકેક અસુંખરી પડ્યું.

મીઠ મોરેલ જે આખો વખત કણજી અને માયાથી તેણીને ટીકતો હતો, તેના દીવમાં તેણીનો ગમમીન રડમસ ચહેરો જોઈ ઘણું ચુકામ આવ્યું.

“પણ શીકર ના કરો, મીસ કાગલાખત” તેણે ધીમેથી પાછું શરૂ કરીધું. “હજી તમે મને પુરતો સાંભલ્યો નથી. માહરે ખીન્તુ કાંઈ કહેવાનું છે.”

પોતાના વીચારોમાંથી તેણી સખત ચોંકી. “માફ કરશોજી,” શીકરું હસ્તાં તેણી બોલી, “માફરૂં ધ્યાન નહીં હતું.”

“હું ખરાબર સમજુંંચ તમારાં ચક્તીસુકેલી. આહરં વાલાં લેફી, હું ખીન્તુખી કાંઈ કહેવા માંગુચ, ખણુ હું ખારંચ કે માહરે પહેલાંથી તે તમોને જણાવવું હતું.”

પોતાનો શેકાતુર ચહેરો તેની તરફ ફેરવી, બાકી શું કહેવાનું હતું તે સાંભલવા તેણી તૈયાર થઈ.

“કોર્ટ ખરખાસ્ત થવા પછી; લોડ નોરમને પોતાના ધારાશાસ્ત્રી મારફતે આપણને એક પેગામ મોકલ્યો, કે જેથી હું પોતેખી ધણો અજબ થયો. એવી બલાઈ ભરેલી એક આહર મેલવત્રાનો આપણને કોઈ ખ્યાલ વટીક નહીં હતો, અને લોડ નોરમનને તે વાસ્તે ખચીત ઘણું માન ધટેચ.”

“બલાઈ ભરેલી આહર! લોડ નોરમન તરફથી?” તેણી બેધ્યાનપણે બચડી.

“હાજી, કોર્ટ ઉઠ્યા પછી લોડ નોરમને પોતે કહેણ મોકલ્યું કે બધે બાણુનો ખરચ તેવણ એકલા આપવા ખુશી છે. એટલે કે, તમારો ખરચ ખણુ તેવણ પોતે આપવા માંગેજી.”

એક પક્ષ ત્યાં શાંત ચુપકીદી પંથરાઇ. તેણીના શીકકા ચહેરામાં સહેજ પણ ફેરફાર થયો નહીં, પણ તેણીના લાગણીથી ધ્રુજતા હોયો મનખુત ખીડેલા હતા. એક પણ તેણીએ ચુપચુપ બારીની બહાર ટીક્યા કીધું.

“એ ઓફર ખરેખર ઘણી ઉદાર કહેવાય. ઘણીજ.” તેણે ખુશાલીથી માથું ધુનાવનાં કહ્યું. “મને એવો અનુભવ જીવનમાં પહેલીજ વાર મળ્યો અને હું અતીથિઓ અચરત થયો. તમોને પાંચ હજાર પાંઉડ કાંઈ પણ મુશકેલી વગર મલી જશે. હું તમોને અને તમારા માયને મુખારક્યાદી આપુંગ, મીસ કારલાઇલ, એવાં—”

“સખર કરો!” ફ્લોરીસના મીઠા દમામદાર, હકરાવનારા અવાજથી તે અચકી ગયો. તેણે તો આશા રાખી હતી કે એ સદમાગ્ય સમજતાં તેણી એકદમ ખુશી થઇ ઉપકાર માનવા પડી જશે, બ્યારે આ નાદાન છોકરીના અવાજમાં તો તેથી ઉલટુંજ કાંઈ દીસ્તું હતું.

“તમે કહોચકે લોડ નોરમને પોતાની રાજી ખુશીથી હમારો ખરચ પુરો પાડવાની એટલે પાંચ હજાર પાંઉડની બક્ષેસ કરવાની ઓફર મોકલી!”

“તદન બરાબર.” તેણે જણાવ્યું. “અને હમે તે કપુલજ કરને પણ મેં ધાયું કે માહરે તે કપુલ કરવા આગમચ તમોને જણાવવું જોઇએ, કારણ કદાચ તમોને ત્યાં પાછો ખીજો કાંઇ મેસેજ આપવાનો હોય.”

“તમે ઘણું ડહાપણનું કામ કીધુંચ, મીઠ મોરેલ,” અને તેણીના અવાજની ગંભીરતાથી તે હેરત થયો. “એવણના ધારાશાસ્ત્રી મારફતે મોકલેલી એ બલાઇ ભરી ઓફરને વાસ્તે સાધારણ રીતે ઉપકાર માનવા કરતાં ખીજું કાંઇ જાસ્તી હમે કહેવડાવવા માગ્યેચ.”

એક સહેનશાહ બાતુના જેવા મગફર તોરથી તેણી ઉડીને એક ખુણામાં મુકેલી નાહની ટીપાઇ ઉપરથી એક કાગળનો કટકો લઇ

વાંકી વલી. તેણીએ થોડીક લીટી ચીત્રી કાઢી ત્રી. મોરેલને આપી.

“હીઝ લોડશીપની ઓફરનો આય જવામ છે. મહેરબાની કરી જરા મોહરેથી વાંચી જશો મીં મોરેલ ?”

તે છોકરીની રીતભાતથી અજાણ થતાં તેણે તે કાપડી લીધી અને નીચે મુજબ વાંચી.

“એક કારલાખલ મનસાફની માગણી કરેય, નહીં કે સખાવતની અને મનસાફ જે મલી ચુકયોય, તો સખાવતની બીજી કલ્પલ કરવાની તેમને સહેજથી ઇચ્છા નથી, અગર તે ઓફર લોડ નોરમન જેવા મોહટા ઉમરાવ તરફથી આવી હોય તોપણ.”

પ્રકરણ ૨ જી.

મીસીસ કારલાખલનાં મોઢાંમાંથી ધાસ્તીની એક ખુમ અચળુચ નીકળી પડી. મીં મોરેલ ડાહ્યને તે છોકરીનો મગરર દસ્તાખાજ ચહેરો ટીકવા પડ્યો.

“માહરા ખુદા,” અંતે તેની જમાન ખુલી, “તમે શું ખરેખર એમ કહેવા માંગોય? મીસીસ કારલાખલ. હું તમોને અરજ કુંય કે તમે કાંઇ વીચાર કરો.”

“માહરાં માનાજી માહરા વીચાર સાથ મલતાં છે, સાહેબ. લોડ નોરમનની બલામનો લાભ લેવાનો હમોને કશો લક નથી. હમે તેવણુના સગપણમાં નથી એટલુંજ નહોં પણ હમે એકમેકને ઓલખતાં વટીક નથી. હમે લોક હમેશ દુશમનો તરીકે જાહેર થયલાં છીએ. કોટે, ચુકાદો આપ્યોય તે ઉપરથી માલમ પડેય કે તેવણુનો લક વાજખી હશે જ્યારે હમારો ગેરવાજખી હતો. એટલે કે આટલો

વખત કારલાઈલ કુટુંબે નાહક લડીને સામી તેવોને નુકસાની કરી છે. અને તે છતાં તેવણ પાંચ હજાર પાઉંડ બક્ષેસ કરવાની આદર મોકલેલા” તેણીનો ચહેરો એ સમજાવું બોલતાં ચુસ્તથી લાલ થઈ આવ્યો હતો. તેણીની મગરૂરીને બોર્ડ નોરમને ફટકો લગાડવાથી તેણીનું લોહી તપી આવ્યું હતું! “હમોને એ રીતે હલકાં પાડવાનો તેવણને હક થું હતો?” તેણીએ ઠઠરાવનારા અવાજે સવાલ કરીધો.

તે ગરીબ બાપડો ધણો ક્ષમા ગયો હતો. તેને તો સમજજ પડી નહીં કે તેણી શા વાસ્તે આવી સરસ માંગણી ના પાડતી હશે.

“ત્યારે-ત્યારે તમારો આયજ જવાબ છે, મીસીસ કારલાઈલ?” તેણે બીહીતાં બીહીતાં સવાલ કરીધો.

“હા. માહરી ફ્લોરીસ કહેય તે ખરું છે.” તે માતાએ ગરીબાઈથી જવાબ દીધો, “બોર્ડ નોરમન ધણા બલા છે, અને તેવણની મતલબ સારીજ હશે, અને-અને મેં બી ધારેલું કે—”

“બોલ આતર મેડમ, તમે વીચાર કરો,” મોરેલે કાકલુદી કરીધી, “પાંચ હજાર પાઉંડનો લુમકો, ફક્ત થોડી મગરૂરીને આધીન થઈ નાંખી દેવામાં તમે જણી ભુલ કરશો.”

મીસીસ કારલાઈલે થયુપયુ ચહેરે પોતાની બેટી ગમ નજર કરીધી, પણ તેણીનો મક્કમ ચહેરો જોતાં એક ધીમો નીસાસો ફૂંક્યો.

“માહરો જવાબ છેવતનોજ છે, મી. મોરેલ.” ફ્લોરીસ કહતાથી બોલી.

“સાંભલો, મેડમ,” ધર જવાને વાસ્તે ઉઠતાં, પોતાની ટોચી હાથમાં લઈ તે બોલ્યો, “હું બીજા ચોવીસ કલાક થોમસ, તેડલાં કદાચ તમે વીચાર ફેરવશો. તેમ હોય તો મને તુરત જણાવી દેજો. અને નહીં તો તમારી ઇચ્છા પ્રમાણે હું ચોવીસ કલાક પછી તમારો

એ જવાબ લેડ નોરમનને આંખીસ, ગુડનાઈટ મેડમ. ગુડનાઈટ મીસીસ કારલાઇલ, અને હેવટે પાછું કહ્યું કે હજી વીચાર કરજો.”

અને તે ત્યાંથી ગયો. મીસીસ કારલાઇલની આંખમાંથી આંસુ સરી પડતાં હતાં.

“હવે આપણે શું કરશું, ફ્લોરીસ ? લંડનના અખતર જેવાં ઘરમાં હવે આપણને રહેવા જવું પડશે.”

“ખુદા આપણે માથે છે, મમા. શું કરવાં શીકર કરેય ? આપણી પાસે જે થોડું જરૂરીયાલું છે તે વેચીને આપણે થોડુંક બરી સકશું અને આપ ધર તમેને છોડી જવાની જરા બી જરૂર નથી. તમેને એ ગમેય તો હયાંજ રહેજા. આજેજ લેડી બરતને માહરી આગલ પોતાનાં બેહિન, લેડી પેનહર્સ્ટની વાત કીધી. તેવણને એક “કપેનીઅન” છોકરી જોઈએય, એમ તેવણનું કાગળ લેડી બરતન ઉપર આવ્યું હતું, સારે નસીબે મેં તેવણનું સરનામું ઉતારી લીધુંય તે હું લખી શકશ. મમા, હું કપેનીઅન દાખલ ત્યાં જવા ધારેય.”

“તું, ફ્લોરીસ !” મીસીસ કારલાઇલ અજાણ્યાથી પુકારી ઉઠી.

“હા કાંય નહીં, મમા ? તમેજ વીચાર કરો મહીને દહાડે બાર પાઉંડ. ને વળી રહેવા ખાવાનું—” અને હયાં તેણીને અવાજ ગગળી પડ્યો જે જાદુ મીસીસ કારલાઇલે છોડી દીધું.

“નહીં, નહીં મમા, હીમત રાખો, આપણને એમ રડવું નહીં જોઈએ.” અને હેતવંતી કીસીઝથી તે મધુરીએ માતાનાં આંસુ નુઝી નાંખ્યાં. ત્યાર પછી લખવાની તેમણે આગલ જાદુ તેણીએ ઉતાવળે એક કાગળ લખી નાંખ્યું.

“લેઓ મમા ડીયર, મેં લેડી પેનહર્સ્ટ પર લખી નાંખ્યું કે મને સહેજ ગાતાં વળડતાં બી આવડેય, અને મ્યુઝીકને વાચણનો મને ઘણોજ શોખ છે. વળી જો કે હું બધી ખુબસુરત નથી છતાં માહરો દેખાવ અચ્ચાંઓ બીહી જાય તેવો બી તો નથીજ એટલ શીકર કરવી નહીં,” અને હયાં તેણી ખુશ મીઝાજે હતી, “મમા, એવણનું સરનામું, પદ, એવનર સ્કવેર છે. ઘણું બપોજાંજ લાગેય, નહીં વાર ?” તે કાગળ બીહી નાંખતાં તે બોલી.

મીસીસ કારલાઇલના જીગરમાં દુઃખનો એક ચમટો તુટો. તે વ્હાલી બેટી કે જેણે લોડ નોરમનની બક્ષેસ મગરરીથી તુચ્છકારી કાઢી હતી, તેણીને પોતાની માતાને ખાતર નોકરી કરવામાં કાંમજ શરમ નહીં લાગતી હતી! અત્યંત ઉપકારી લાગણીઓથી તેણીએ તે વ્હાલી બેટીને પાસાંમાં ચાંપી.

એક અઠવાડિયું પસાર થઇ ગયું, અને છેક સાંજને ફ્લોરીસ લેડી પેનલર્સ્ટનાં ઓવનર સ્કવેરવાલા કુશાદે મકાનમાં જઇ લાગી.

“લેડી પેનલર્સ્ટને માહરા આવ્યાની ખબર કરો.” તેણીને દાખલ કરનાર કુટુંબને તેણીએ જણાવ્યું. “આવ માહરો કાર્ડ છે,” અને તેણી પોતાના નામનો કાર્ડ કાઢવા મગ્ન જેવામાં તેણીને ધ્યાન આવ્યું કે કંપેનીઅન તરીકે એટીકેટની રીત પ્રમાણે કાર્ડ મોકલી શકાય નહીં. “નહી, તમે કહો મીસ કારલાઇલ આવ્યાંય.” તે કાર્ડ પાછો પર્સને હવાલે કરતાં તેણે જણાવ્યું.

તેણીની અજબ સુંદરતાથી છક થતો તે નોકર તેણીને અગત્ય-ખીથી ત્યાં એકલી છોડી ગયો. સુંદર તેસ્ટથી શણગારેલા તે સુશોભીત દોષ્ટંગ રૂમની સરવે બેતી તેણી થોળી, જેવામાં આશરે સતાવીસ અઠાવીસ વરસની સારા દેખાવની અને ખુશાલ તરખીઅતની એક અગળા હસ્તે ચહેરે દાખલ થઇ.

“તમે એટલાં જલદી આવી લાગ્યાં તેથી હું ઘણી ખુશી અને ઉપકારી છું, મીસ કારલાઇલ.” તેણીએ ફ્લોરીસને આવકાર દેતા કહ્યું. “પણ માહરા ખુદ, તમે કેટલાં ખુશસુરત છેવો!” નજ-દીક આવતા ફ્લોરીસનો ચહેરો જેમ તેણી બોલી, “માફ કરજો મને એવું બડબડ બોલી જવાની હંમેશ આદત છે” ફ્લોરીસનો ચહેરો શરમથી લાલ થયેલો જેતાં તેણીએ વખાયું. “હું હચ્છુંય કે મેં તમોને નારાજ નહીં કર્યા હોય!”

“તમે ધારોય કે તમારી કંપેનીઅન દાખલ હું ચાલી શકશ!”

“અલખતાં. તમે કોઈનું બી દીલ પહેલીજ નજરે જીતી લેઓ તેવાં છેવે, તમારું નામ શું કહ્યું વાર?”

“કારલાઇત-ફોરીસ કારલાઇત.”

“ફોરીસ! કેવું મીઠું નામ? માહરું નામ ઇસ્માએઠં છે તે મને જરા થઇને ગમતું નથી. ધણું અસલી લાગેય. નહીં? કેવનશાયરમાં કોઈ કારલાઇતલાંને હું ઓળખતી હતી, તે લોક તમારાં કાંઇ સગાં થાય? તે ફોરીસી ધણું જાણીતું કહેવાય.”

“હમે કેવનશાયરના કારલાઇત કુટુંબનાંજ છઇએ.”

“ખરેખર! કેવું મજેતું! ખુસ કહે તેમ એ તો નસીબ સંજોગ થયો! ખુસ સર એડવર્ડનો કઝીન થાયય, ધણો મમનો છોકરો છે. હું ધારંય, ડીઅર, કે તુંનેબી ગમશે. હવે તુંબી ટોપી કાઢીને ફરાગાત થઇ જા. હું ઇચ્છુંય કે તુંને ધણું ડલ નહીં લાગશે. સારે નશીમે આજે એક નાહતું જોવું ડીનર હયાં છે, એટલે તુંને સોદવાઇ જશે. ખુસબી આવવાનો છે નેથી મને ધણું ગમેય. એની હાજરીથી હંમેશ ધણું મજેતું લાગેય. આવ, હું તુંને તાહરો રમ ખતલાવું.” અને માયાથી તેનો હાથ પકડી લેડી બેડી તેણીને તેણી માટે તૈયાર કીધેલો રમ દેખાડવા લઇ ગઇ.

પ્રકરણ ૩ જી.

તે એક મોહટો હવા ઉગ્મસવાલો સુખકારક ઓરડો હતો. દરેક રીતની સગવડ મલી થકે તેવું ફરનીયર ત્યાં ગોઠવી મુકેલું હતું. અને ફોરીસે સંતોષથી તે સધળાં પર નજર કીધી.

“હું ઇચ્છું કે તુંને દરેક રીતે સગવડ પડતું બધું થશે. કાંઈ ખી જોઈએ તો જરૂર માંગજે, ડીઅર.”

“અચ્ચીત બધું ધણું સરસ અને સુખકારક છે લેડી પેનહર્સ્ટ.”

“ત્યારે હમણા તો તું જરા આરામ કર. અને ડીનરની અરધા કલાક આગમતે દેસીંગ બેસ થશે.”

“લેડી પેનહર્સ્ટ,” અચકાતાં અચકાતાં તેણી બોલી. “તમે કેહતાં હતાં કે આજે ડીનર પાર્ટી છે. હું સામેલ નહીં થાઉં તો કાંઈ નહીં, કદાચ-કદાચ હું વચ્ચે આવ્યાથી કાંઈને નહીં ગમે!”

“ઓ જરાખી નહીં.” તેણીએ તુરત તેની રીકરો હસી કાઢી. અને વધારું “વળી તદન નાહની પાર્ટી છે. જે અને તો જરૂર સામેલ થજો, અર્થે તમે ઠાકી ગયાં હોવો—”

“નહીં તમારી ખુશી છે તો આવીશ.” તાબેદારીથી તેણીએ તુરત વચ્ચે પડી કહ્યું.

“ધણું જ મગ્નું, માહરી ખાત્રી છે કે તમેને ગમશે.”

એકલી પડ્યા પછી હાકલી અદાઓથી ફોરીસ ત્યાં મુકેલા એક નરમ સોફા પર અદેલાઈ પડી. પોતાની જાંઘીમાં શરૂ થતા ફરફારો વીશેના તેણી વીચાર કરવા લાગી.

એ ખુસ કાણુ હશે કે જેનું નામ પળેપળ લેડી પેનહર્સ્ટ પોતાની વાતમાં લાવ્યા કરતી હતી. દેખઈતી રીતે તે તેનો ઘણો માનીતો હોવો જોઈએ. તેણી વમાસવા લાગી. એ અને એવા બીજા તરેહવાર વીચારોમાં કેટલોક વખત તે શાંત પડી રહી.

દેસીંગ બેસ થતાં સાથ તુરત તેણી ઉઠીને ઝડપથી તૈયાર થઈ, નીચે ઉતરી.

સમયમાં બધી ઘડોળાઓ આવી મુક્યાં હતાં, જેમાંનાં કેટલાંક સાથ લેડી પેનહર્સ્ટ તેણીને ઝાળખાણ કરાવી. એવામાં બાળકોમાંનું બારણું ઉંઘડ્યું અને ઇવનીંગ ડેસમાં સજ્જ થયેલો બેડી બાંધણીના

એક અદસ્ત થયાં દાખલ થયાં, તેનો દેખાવ ઠકેલો અને કંટાળેલો હતો.

“લેટ થવા વાસ્તે માફ માંગુય.” આવતાં સાથ તેણે ખુલાસો કર્યો, “પણ કમીટીની મીટીંગમાં ગયો હતો.” અને બધાને ઉતાવળે શેકહેંડ કરવા માંડી.

“માહરાં નવા કંપેનીએન મીસ કારલાઇલ, એડવર્ડ,” ફ્લોરીસ આંગલ આવી જાગતાં લેડી પેનલસ્ટે પોતાના ખાવીંદને એલખાણ કરાવી.

“હું તમેને જોઈ ઘણો ખુશી છું.” તેણે માયાથી કહ્યું. દરેક અદસ્તે એકેક ખાનુને લઈને ડાઇનીંગ રૂમમાં દાખલ થવા માંડ્યું. ફ્લોરીસ અચકાઈને પાછલ પડી ગઈ. નસીબ સજોગે ખાનુઓ એકાદ બે વધારે હતી. તેણી છેલ્લે એકલીજ દાખલ થવા કરતી હતી, એવામાં પેલું બારણું વળી પાછું ઉંઘડ્યું અને એક ખીજે અદસ્ત થયાં દાખલ થયાં.

“ઓહ, ખુસ, અતે તું આયો ખરો. હંમેશનો તું એવોજ રહી ગયો કે?” તેને જોતાંજ લેડી પેનલસ્ટે ખુશાલીથી ખુબ પાડી.

“દલગીર છું કે માહરે લીધે ખોટી થવું પડ્યું.” સાંભળનારના કાનને ખુશ લાગે એવો મીઠો પણ મર્દાનાં તે અવાજ હતો, અને તે સાંભળતાંજ ફ્લોરીસે તેના તરફ નજર કરી.

પહોલી પેશાનીનો, કદાવર આંગનો, ઉંચો અને ખેંચાણકારક ચહેરાનો તે એક ખુબસુરત જવાન હતો. પણ તેના આંખો દેખાવમાં જો સર્વથી વધુ ખેંચાણકારક ફ્લોરીસને લાગ્યું તે તેની આંખો હતી. તે મહોટી કાળી આંખો તેણીનું બીતર વાંચી લેતી હોય તેમ તેણી તરફજ દીકાયલી હતી, અને એક પળ તેની સાથ નજર મેળવી તેણીએ પોતાની નીચે નમાવી દીધી. દમામદાર કદમથી તે તેણીની નજદીક આંચો.

“હું ધાર્યું કે હું ઘણો નસીબવતો આજે થયોય, તમેને અંદર લઇ જવાની મને રજા આપશો.” ફોરીસ એકલી હોવાથી તેને પોતાનો હાથ આંદર કરતાં નરમાશથી પુછ્યું. તે હાથ ખી ફોરીસે જોયું કે જોકે પુરતા જોરાવર છતાં તેના દેખાવને જોય આપે તેટલાજ ખુબસુરત અને શેપદાર હતા.

તેણે તેખલપરખી ફોરીસની નજીકનીજ ખુરસી લીધી. સઘલાં જોયવાયાં અને રાખેતા પ્રમાણે ડીનર શરૂ થયું. લગભગ બધો વખત તેના ચુપજ રહ્યો પણ મુંગી ચુપકાદીમાં વટીક નાહની નાહની બાબદો ઉપર ધ્યાન આપી તે ફોરીસની કાલજી કરતો રહ્યો.

“આજના કોનસર્ટમાં તમે ગયાં હતાં કે?” ખાણું લગભગ ખલાસ થવા પર આવેલું હતું તેવામાં એકાએક તેણે તેણીને પુછ્યું.

“નહીજ, હું આજે સાંઢજેજ લાંડન આવી પુગી. કયો કોનસર્ટ?”

“મેડમ પેટીનો. હું ખી નહીં ગયો હતો. મને કોનસર્ટ પર જાહજે શોખ નથી. આય સાંમે એકાંચ તે કાણુ લેડી છે?”

“મને ખબર નથીજ.” અને વળી તેઓ વચ્ચે ચુપકાદી પંથરાઇ.

“ખુસ,” થોડે વારે લેડી પેનહર્સ્ટે કહ્યું “લેડી ઝીને મને હમણાંજ કહ્યું કે તું તાહરી “યાટ” તૈયાર કરેચ ને એક બે દહાડામાં ફરવા જવાનો છે તે ખરી વાત છે કે?”

“લેડી ઝીને હંમેશ બધી ખરીજ ખબરો મેળવવાની કાળજી રાખેચ,” તેણે લેડી ઝીને તરફ નજર કરતાં કહ્યું, કે જે બાપડી આ સીદા રીમાર્કથી સહેજ ખસ્યાણી પડી મંદ, “હા! ખેડી, હું “યાટ” પર જવાનો છું.

“ઓ, પણ એમ કેમ ચાલે?” લેડી પેનહર્સ્ટે કરાજથી કહ્યું.

“કાંચ નહીં?”

“જા બા, તું સમજેય તો બી ચેડાં ના કાઢ. હમણું સીઝન કેવી પુર બહારમાં શરૂ થાય ને મને તાહરું કેટલું કામ છે ત્યારે તું “યાટ” પર જવા નીકલ્યો! સીઝન પુરી થાય ને જાય તો શું છે?”

“કે જ્યારે દરયો ધણો તુફાની થાયય! ઠંડકુ બેટી, તું ધણી દુરઅંદેશ છે! તમેને દરઆની મુસાફરીનો શોખ છે કે?” ફલોરીસ બણી ફરીને તેણે સવાલ કીધો.

બેટી બેટી અને ખુસ વચ્ચેની તકરાર તેણી રમુજથી સાંભળતી બેટી હતી. તે એકાએક ચોંકી.

“હું ધારંચ” હસીને તેણીએ જવાબ દીધો. “જો કે હું બહાનું દરીઆમાં ફરી નથી, પણ ગરમીનાં દીવસમાં દરીઆની ઠંડી હેડકામાં ફરવાનું ધણું ખુશનુમાં લાગતું હોતું જોઇએ!”

તેનો અવાજ તેણીને ધણો મધુર લાગતો, અને અવારનવાર તેણીની નજર તેના પર પડતા, તે તેણીનેજ ટીકતો માલમ પડતો તે જોતાં તેણીનાં તનઅદનમાં ખુશાલીની ઝઝણી પસાર થતી, જો કે તે માટે તેણી પોતાના મન સાથે ધણી ખીજવાતી.

એ લોડ ખુસ કોણ હતો કે જે બધાંઓનો આટલો માનીતો હતો, અને બધાં તેને રાજી રાખવા અને તેનાં માનીતાં થવા તત્પર રહેતાં તેણીએ વચાસ્તું.

“સંબાલજો, સર એડવર્ડ “પોલીટીક્સ”ની વાત કરી તમારા લોકનું માયું નહીં દુખવી નાખે!” ખાણું ખલાસ થવા પછી બાનુઓ દોષ્ટિમ્મ રૂમમાં જવા ઉડ્યાં, ત્યારે લેડી પેનહર્સ્ટે હસીને પોતાના બરથાર માટે મશકરી કીધી. “ખુસ તમે લોક જલદી દોષ્ટિમ્મ રૂમમાં આવજો.”

આવી મોહટે ખાંચરેની સોસાયટીમાં તેણી આજે પેહેલીજ બેળાતી હતી, અને પોતાની ફેરવાયલી જીંદગી વીશે વીચાર કરતી ફલોરીસ તે સઘલાંઓની મુડે ગઇ.

“કાશી આવે તેટલાં તું કાંઈ વગડશે અથવા ગાશે તો હમે ધણાં ખુશી થઈશું, ડીયર.” લેડી પેનહસ્ટે જરા વારે તેણીને અરજ કીધી.

તામેઢારીથી તેણી તુરત ધ્યાનો આગલ ગઈ, અને “શુનર્ટનો” એક “સોનાતા” શરૂ કીધો. તેણી કાંઈ ધણું સારું વગડનાર નહીં હતી, પણ તેણીનો અવાજ મધુર હતો અને દોઈમ રૂમને લાયકું થોડુંક ગાઈ જાણતી હતી જે માંહેલો એકાદ ત્યુન ગાયો. તે એકસ ગીત તેણીની માતાનું ધણું માનીતું હતું, અને તે ગાતાં ગાતાં તે બહાલી વીખુટી પડેલી માતા તેણીને હૈયે ચઢી આવી, જેથી તેણીની સુંદર આંખો પાણીથી ભીંજાઈ અને તેણીનો મધુર અવાજ લાગણીથી ધુન્યો. સાંભળનારાઓ પર તેથી ધણી અસર થઈ અને વખાણથી તે સઘળાંઓ તેણીનું મધુર ગાયણ સાંભળવા લાગ્યાં.

તેણીનું ધ્યાન તે ઉપર ખેંચાયું, અને નરવસ થઈ તેણી અચકી જવા કરતી હતી, જેવામાં કંપેનીઅન દાખલની તેણીની ફરજનું તેણીને બાણ થયું અને હીમતથી તેણીએ આગલ ચલાવ્યું.

પ્રકરણ ૪ થું.

તે ગાયન પુર થતાં તેણીએ પાછલ ફરતે જોયું તો સઘળાં મહેસ્યો પણ ત્યાં આવી બેઠેલા જણાયા. લોડ ખુસ તો તેણીની લગોલગમાંજ આવી ઉભો હતો જેનું વટીક તેણીને અત્યાર તક લાજ નહીં હતું.

“ધણું મળતું આવ ગાયન હતું” તેણે ધીમા અવાજે તેણીને કહ્યું. “એક બીજું તમે અમેને નહીં સંભળાવશો!”

“કદાચ ખીજી તમેને નહીં ગમશે.” હસીને નાનું ડોકું ધુણવતાં તે બોલી.

તે શીકકુ હસીને સહેજ નમ્યો. અને ખીજીને પણ ગુપચુપ ત્યાંથી ચાલી ગયો.

તે પછી બે ફુટમેન તુરતજ કોશીની સામગ્રી લાવ્યા,

“હું કોશી બનાવવામાં તમેને મદદ કરું, લેડી પેનહર્સ્ટ,” લેડી બેટીને તેમજ આગલ જતાં જોઈ ફ્લોરીસે પુછ્યું.

“અચ્ચીતજ, ધણી ખુશીથી, તાહરી મહેરબાની થશે.” ખુશીથી તેણીએ તે કારજ ફ્લોરીસને સોંપી દીધું.

પેલા બંધે ફુટમેનની મદદથી તેણીએ તે કામ જલદીથી કરી પૂરું અને છેલ્લે પોતા માટે એક કપ તૈયાર કરતી હતી, જ્યારે પાછળથી બે જણાને તેણીએ વાત કરતાં સાંભળ્યાં. તેઓની વાતચીત ઉપરથી તેણીને કાંઈ એવું લાગ્યું કે તેઓ લોર્ડ ખુસ વીશેજ બોલતાં હતાં.

“ભર સીકનની અધવચ્ચે ચાલી જાય તો કાંઈખી કારણ હોવું જોઈએ.” એકે કહ્યું.

“હું ખી એમજ ધારૂંચ.” ખીજીએ ટેકો આપ્યો: “ને વળી તદ્દન ગુપચુપ; લેડી પેનહર્સ્ટને વટીક ખખર નથી. કોણ જાણે શું હશે? તરેલવાર ગામગપાટા તો એને વાસ્તે સમજાયચ, ને વચમાં તો વળી બોલાવું’તુંની કે એની કઝીન લેડી જ્લાંશ સાથે એનું થવાનું છે?”

“તેને તો ઘણો વખત થઈ ગયો, ત્યાર પછી તો કેટલા બધા ફેરફાર થઈ ગયા. ત્યાર પછી તો લેડી જ્લાંશના બાપ પાસે પૈસો થયો. ખુસ કાંઈ પૈસાને પરણે તેવો નથી. ને લેડી જ્લાંશ સાથે એને ખાસ કાંઈ સખંધ હોય એવું મને તો નહીં લાગતું.”

થોડે વારે પંરોણાંઓએ જવા માંડ્યું, લગભગ બધાં ચાલી ગયાં, અને એડવર્ડે છુટકારાનો દમ ખેચ્યો, લોર્ડ ખુસ હજી ત્યાંજ હતો.

ફાટોઝની એક ચાલખમ લઈ ફેલોરીસ એક ખુણામાં બેઠી હતી જ્યાં ખુસ જમ લાગ્યો.

“આપ બધાંઓ સાથ તમેને ઓળખ કરાવું?” તે સખીઓ બોલતાં તેણે પુછ્યું. “પણ કદાચ તમે ઓળખતાં હશે.”

“નહીં, હું એક બી જાણુને નથી ઓળખતી.”

“ત્યારે રહેવા દેવો, આપણે જરા વાત કરીએ. આજે માહરી કઝીન-લેડી પેનહર્સ્ટે માહરા કઝીન થાયય તે તમે જાણેય?”

“નહીં!”

“કમનસીબે એ માહરી કઝીન થાયય, ને તેથી એ એમ સમજેય કે માહરીપર એને દરેક રીતનો હક છે.” તેણે મશકેરી કીધી.

“હાજી, પણ તમે કાંઈ આજને વાસ્તે કહેવા જતા હતા!”

“હા, જુઓને આજે એ માહરી સાથ ઘણી ખરાબ રીતે વરતેય. હું બે ત્રણ વખત એને પૂછી રહ્યો કે કોણ લેડી સાથ આજે તેમણ પર જમવાનું મને માન મળ્યુંય તે હું જાણવા માંગુય, પણ દર વખતે કાંઈ કાંઈ રીતે ઉડાવીને મને પજવવા પર આવીય.”

“હું-લેડી પેનહર્સ્ટની કમપેનીઅન છેવું” તેણીએ પોતાની ઓળખ આપી.

તેણે સહેજખી અચરતી બતાવી નહીં, પણ વીચારવંત અદાએ પોતાની કાળી ચશ્મો તેણીના ચહેરાપર ટીકતો તે થોડીક પણ ચુપ બેઠો. લેડી પેનહર્સ્ટ એવામાં ત્યાંથી પસાર થઈ.

“શું વીચારમાં મશગુલ થઈ ગયોય, ખુસ? કોઈ જોય તો એમજ સમજે કે તું કોઈ સાથ પ્યારમાં છે!” જતાં જતાં તેણી હસીને તેને ચીડવતી ગઈ

તે હસ્યો. “કેવો ઘેલો માંડો બકવાત ! પણ તે જતાં હું ધાર્ય કે એનું કહેવાનું ખરૂ છે. હા, હું પ્યારમાં છેવું!”

તેણીએ હસીને તેના સામુ જોયું. “તમે મને તમારા વીશવા-
સમાં લેવા માંગોય, માહરા લોડ?”

“જે તમે ખુશી હોવો તો, હા.” તેણે લગાર ગંભીરતાથી
જણાવ્યું “અને તેનું કારણ એટલુંજ કે હું એક એવી જવાન બાનુ
ને ચાહતાં સીખ્યોય કે જેને મેં માહરી જીદગીમાં જોઈ વટીક નથી
ફક્ત તેનું નામ સાંભળ્યુય. તમેજ વીચાર કરો, કદાચ મેં તેને જોઇ
પણ હોય છતાં ઓળખતો નથી. ફક્ત એક કલ્પીત ભેડીને હું ચાહતાં
શીખ્યોય. કેવું કઠંગુ! નહીં વાં?”

“ધણુંજ” હસીને તેણી એકમત થઇ

એ અરસામાં ગદા પરાણાએ રૂખસદ લીધી હતી, અને તે
એકલોજ રહી ગયો હતો પણ તે ઉપર તેનું ધ્યાન ખેંચાયું નહીં

“હું તમોને જણાવું એ કેમ જન્યું તે?” તેણે તે પછી પુછ્યું.

“તમારી મરજી હોય તો.”

“ધણું અજાન જેવો સંજોગ થયો, એ” તેણે ધીમે સાદે
ચલાવ્યું “પહેલી દરોહમાં માહરે તમોને જણાવવું જોઇએ કે ધણાં
વરસો થયાં, એટલે કે લગભગ એ પેઠી થઇ હમારાં કુટુંબને માથે
એક વાદળ લટકેલું હતું—તમે સીંદ્યાદ ખલાસીની વાત વાંચી’તી?
જેમાં એક દરીઆમાં ખુંધો માણસ તેની પીઠપર વળગેલો રહેતો
હતો, અને ગમે તે કરવા છતાં ત્યાંથી હઠતો નહીં હતો!”

તેણીએ હકારમાં ડોકુ ધુણાવ્યું.

“વેલ, ત્યારે આય ખી લગભગ તેવુંજ હતું. ધણાં વરસો થયાં
હમારાં કુટુંબે કાંઈ ચોક્કસ દાવો ‘સરકારી અદાલતમાં દાખલ કર્યો
હતો જે કાંઈ પણ—કાંઈ શું છે?” ફલોરોસને સહેજ ચોંકતાં જોઇ
તેણે અચકી જઇને સવાલ કીધો

“નહીં, કાંઈ નહીં” જમીન તરફ ટીકતાં તેણીએ જવાબ દીધો.
“આગલ ચલાવો.”

“તે દાવો વરસો થયાં ચાલુજ રહ્યો. મેં તો ધાર્યું કે જીંદગીના છેડા સુધી ખી તે નીકળી શકશે નહીં. તે હમારાં કુટુંબને વધારે અને વધારે ગરીબ બનાવતો ગયો, અને છેવટે મને, તે કુટુંબના એકલા બાકી રહેલાને તેણે એવી સ્થિતિમાં લાવી મુક્યો કે—પણ જવા દેવો તે તમે કદાચ માનશો ખી નહીં.”

તે વાજીત્ર જેવા અવાજને ખુશાલીની લાગણીથી તેણી સાંભળતી બેઠી હતી. તેની કહાંણી તેણીને કેવી આત્માદ મલતી આવતી હતી! જાણે તેણીની પોતાનીજ વાત તે કરતો હોય એવું તેણીને લાગ્યું.

“અને હવે હું માહરી વાર્તાના મુખ્ય ભાગપર આવુંચ. માહરી ઘણી અગ્રયખી વચ્ચે થોડાજ દિવસની વાત પર કેસનો છેડો આવ્યો, અને હું તેમાં ફતેહમંદ પુરવાર થયો. મને જણાવવામાં આવ્યું કે એક ઘણીજ ગંભીર દોલત અને મીલકતનો હું માલેક થયો હતો. હવે, માહરી અગ્રયખી વચ્ચે, માહરા ધારાશાસ્ત્રીઓએ મને જણાવ્યું કે માહરી સામેની લડનારી પક્ષમાં બે બાનુઓ હતી! એક ઉમરે પુગેલાં અને એક જવાન છોકરી—પણ કાંય શું છે?” ફોરોસનો ચહેરો શીકકો પડ્યો એતાં તેણે પાછું પુછ્યું. “તમે થાકી ગયાંચ! તમે આજેજ લાંબી મુસાફરી કરી આવ્યાંચ તે તો હું જુલીજ ગયો. મને માફ કરો. હું ખીજી વખત વાત કરશ.”

“નહીં, નહીં. હું જરાખી ઠાકી નથી. ખચ્ચીતજ નહીં. મહેરબાની કરી આગલ ચલાવો.”

“હા, એક ઉમરે પુગેલા બાનુ અને તેઓનાં જવાન બેટી. આય કેસના પરીણામની તેવોની સ્થિતિપર શું અસર થશે તે માહરા પુછવાથી જણાયું કે તેઓ નજદીક પાયામાલ થવાની અણીપર હતાં, એટલે કે આય બધું ગુમાવવા ઉપરાંત કેટલોક કોર્ટનો ખર્ચ તેઓને માંથે ચઢ્યો હતો, અને તે પાંચ હજાર પાંડિડ થવા જતો હતો.”

ફોરોરીસનાં મળાંમાં મુંગળાત થતો હોય એવું લાગ્યું પણ હીંમત પકડી તેણી ચુપ બેઠી.

“મને તેથી ઘણી મુંઝવણ પેદા થઈ. મેં માહરા ધારાશાસ્ત્રીને માંગણી કીધી. કે સામી પક્ષને માહરા તરફથી જણાવે કે જો તેઓનો એ ખરચ મને આપવા દેશે તો મને ઘણું માન મહેલું સમજાશે. તે પક્ષના વકીલોએ જણાવ્યું કે પોતાનાં કુળની રજા લીધા વગર તેઓ કમુલ કરી શકે નહીં, જેથી તેઓમાંનો એક ત્યાં તે બાકીઓની રજા સેવા ગયો. હવે તમે એક સ્ત્રી છેવે તો તમે કહી શકશો મને શું જવાબ મલ્યો તે?”

“હું નહીં અટકળી શકતી.” ધીમા સાહદે તેણી બોલી.

“તેઓએ સાફ ના પાડી. જાણે મેં તેમને કાંઈ ઘણું ગંભીર અપમાન કીધું હોય તેમ તેઓએ માથાં ઉચકી મને સમજાડ દટકો લગાવ્યો. હું “તેઓ” બોલુંચ, પણ ખરી રીતે તો પેલી જવાન છોકરીએજ તેમ કીધું. બીચારી માય તો કમુલ કરતે પણ દીકરીએ ધીકારથી માહરી માંગણી ના કમુલ કીધી. આય વાંચો.” અને તેણે મજવામાંથી એક કાપલી કાઢી તેણી આગળ ધરી.

તેણીએ પોતાની આંખ તે કાપલી બણી ફેરવી પણ તે સેવાની હીલચાલ કીધી નહીં, જેથી તે બોલ્યો. “હું તમોને વાંચી સંભળાવું કે જેથી માહરી લાગણી તમે સમજી શકશો.”

“એક કારણામંત્ર ઇનસાફની માગણી કરેચ, નહીં કે સખાવતની અને ઇનસાફ જો મલી ચુકયોચ, તો સખાવતની બીખ કમુલ કરવાની તેમને સહેજ બી ઇચ્છા નથી, અમર તે એફર લોડ નોરમન જેવા મોહટા ઉમરાવ તરફથી આવી હોય તોપણ.” માહરી માંગણીનો આમ જવાબ મલ્યો. જાણે કોઈએ મને તમારો માર્યો હોય તેવું મને લાગ્યું. અમર કોઈ મરદ તરફથી હને તો દરકારથી નહીં કરતે અને તુરતજ જુલી જતે, પણ

એક નાહની છોકરી તરફથી! હું તે બુલીજ નહીં શકતો, જે કે હું
 ઘણી કોશિશ કરૂંચ આજે એક અઠવાડિયું થયું હું તેણીનો અને
 તેણીનોજ વીચાર કરૂંચ. જે કે મેં તેણીને જોઈ નથી છતાં તેણીની
 ધીકકાર બરેલી આંખો માહરા સામે ટીકાયલી જોઈંચ. તેણીનો ઠંડરા-
 વનારો અવાજ માહરા કાતોને અઠડેચ, અને તેણીના નાનુક મીઠા
 હોયો માહરે વાસ્તે કાંઈખી માયાલુ શબ્દો બોલે તે જોવા હું તણ
 પુંચ. તેણીનો વીચાર કરતાં કરતાં હું તેણીને ચાહતાં શીખ્યોચ.
 તેણીને કે જોને મેં કદી જોઈ નથી, કદાચ જોઈશ પણ નહીં. જે
 કદાચ મને ઓળખતાં સાથ પોતાને લાગેલાં અપમાનના આવેશમાં
 મને પોતા આગલથી પણ હડકાતી કહાડે! હવે તમે કહો, તમે
 માહરી દયા ખાઈ શકેચ?”

પોતાના હાથમાંના પંખાથી પોતાનો ચહેરો સહેજ છુપાવેલો
 રાખી તેણી પોતાને લાગતી શરમ છુપાવવાની કોશિશ કરતી હતી.
 તેણીએ જવાબ દીધો નહીં,

“જરાખી નહીં? હું દક્ષગીર છું કોણ જાણે શા સમયસર પણ
 મેં ધાર્યું કે હું તમારા તરફથી કાંઈક દીલસોજી મેળવી શકરા, અને
 તેથીજ મેં તમોને જણાવ્યું, મેં આજ સુધી એ બાબે એક શબ્દ
 પણ માહરા હોયની બહાર કાઢ્યો નથી. માહરું મગજ એટલું બધું
 ભારી થઈ ગયુંચ કે મને લાગેચ કે થોડો વખત હું હયાંથી બહાર
 જવસ તો સાઈ, અને તેથીજ મેં “યાટ” પર જવાનો વીચાર
 કીધોચ. જે કે માહરી કઝીનને કે કોઈને સ્વપને પણ ખબર નહીં
 હશે કે મેં શાને સાઈ એ નકકી કીધુંચ. હું જવસ, પણ ફતેરીસ
 કારલાઈતની યાદ માહરી સાથ લઈ જવસ, અને બની શકશે તો
 મહાસાગરનાં બહોલાં પેટમાં તે હોમાવવાની તજવીજ કરશ કે ફરી
 પછી તે મને સતાવતી રહે નહીં. આંચ કાપલી તો હું માહરી પાસ
 સાચવી રાખીશ કે જ્યારે હું બુઢો થાયું ત્યારે વટીક તે મને યાદ

આપતી રહે કે મેં એક વખત એક એવી છોકરી ચાહી હતી કે જેને મેં કદી જોઈ વટીક નહીં તો નહીં પણ જોણીએ મને ખરાં જીગરથી ધીકકાર્યો હતો.”

તેના ઘાડા હૃદયભેદક શબ્દોથી ફલોરીસ લાગણીથી ધ્રુજી. એક મજબુત કોશેશ કરી તેણી ઉઠવા જતી હતી તેવામાં લેડી પેનલસ્ટ ત્યાં આવી લાગી.

“જુસ હજી તું છે કે? એ તમે લોક શું વાત કરતાં હતાં?” તેણીએ હસીને પુછ્યું.

“હું માહરી થોડીક દરીઆની મુસાફરીની વીગનો આપ્યાનુને કહેતો હતો.”

“ખરેખર! પણ વાઈ જુસ, મને કહેની, ફેનસી ફેરને વાસ્તે તેં શું નક્કી કાઢ્યું! તું રહેશે કેની? જો જરૂર રહેવુંજ પડશે. મને તાહરી ઘણી જરૂર છે. વળી માહરાં પેત્રનોમાં તાહરં નામ ખી કહેવું બપકા બરેલું લાગશે. ધી રાષ્ટ ઓનરેબલ, ધી અર્લ આફ નોરમન અને તેણી ખુશ મીઝજે હમી.”

ફલોરીસનું માથું ઝુમી પડ્યું. હા, ત્યારે અંતે તેજ અર્લ આફ નોરમન હતો! પણ ત્યારે અત્યાર તક તેણી અંધારામાં કાં રહી હતી? તેઓ બધાં તેને જુસ કાં બોલાવતાં હતાં?

“હું એ ત્રણ મહીનામાં જવાબ આપીશ.” તેણે ઉઠતાં જણાવ્યું.

“એ ત્રણ મહીના! એ શું ઘેલાં? ફેનસી ફેર તો આવતે અઠવાડીએ છે! તું હંમેશનો એવો કંટાલાખરેલોજ રહી ગયા, જુસ. તમે નહીં ધારતાં વાઈ, મીસ કારલાઇઝ?”

તે નામ આખરે ગાહેર થયું! તે પોતાની તોપી લેવા જતાં તે નામ સાંભળીને એકદમ ચોંક્યો, અને તેઓ તરફ ફર્યો.

“એ શું થયું? તું એમ કાંય જોએય? ને જુસ; તાહરો ચહેરોખી શીકકો પડી ગયોય. શું છે?”

“તેં શું નામ કહ્યું હમણાં?” ફ્લોરીસના નીચે નમાવેલા શીકકા ચહેરા અને ચપ્પત ખીડેલા હોથ મમી પોતાની નજર ટીકેલી રાખતાં તેણે પુછ્યું.

“કાંચ વાર? મીસ કારલાઇલ, એવણુ માદરાં કંપેનીઅન મીસ ફ્લોરીસ કારલાઇલ છે.” ફ્લોરીસનાં ખભાં પર હાથ મુકી તેણી બોલી.

પ્રકરણ ૫ મું.

કારલાઇલ! તે નામ સાંભળનાં સાથ સ્તબ્ધ થઇ ફાટેલે ડોળે તેણીને બે પળ ટીકટો ઉભો. જ્યારે તેણી! શરમ અને નામોશીથી લાલ થયલા ગાલો સાથ તેણી નીચી નજરે જોતી હતી. તેની આંખો સાથ આંખ મેળવવાને તેણીએ કાશેશ કરી પણ, એકજ પળ અને ખીજીજ પળે તે પાછી નીચી ઝુમી પડી.

“એ તમે! અંધેને થયુંય તોખી શું?” લેડી બેટી અજ્ઞયખીથી બોલી. “જુસ તું તો કાંઇ જુત જોઇ આવ્યો હોય તેવું દીસેય, અને મીસ કારલાઇલ તમે જાણે કાંઇ વાંક કરતાં પકડાઈ આવ્યાં હોવો એવું તમારો ચહેરો ગવાહી પુરેય!”

“નહીં, નહીં. એ તો મેં પહેલે નામ સાંભલવામાં જરા જુલ કીધી, બેટી, ખીજું કાંઇ નહીં.” પોતાપર તુરત કાપુ મેળવી સમય સુચકતા વાપડી તેણે જવાબ દીધો. “અને હવે હું જાઉંય.” અને એમ કહેતાં વલી પાછી તેની આંખ ફ્લોરીસના શીકકા પણ મગફર ચેહરા બણી ફરી.

“યાદ રાખજે, જુસ, કામે તુને આવવું પડશે. ફેન્સી ફેરનાં ફેસીંગ બાજે ખી માહરે તાદરી સલાહ લેવાની છે.” લેડી પેનહરટે યાદ આપી.

“હું પ્રોપીસ નથી થતો, જો બનશે તો આવશ. ગુડ નાઇટ”
અને ટોપી લઇ બધેને નમીને તે ઉતાવળે ત્યાંથી ચાલી ગયો.

“જરૂર આવશે. ખીચાશે ઘણો “ઓબલાઇઝિંગ” છે.” તેને
જતો જોતાં તેણી ખેલી. “ને કેવો ખુશસુરત છે. નહીં ખરું?”

“તમે એને ખુસ કાંય કહોય? લોર્ડ નોરમન કાંય નહીં
કહેતાં?” ફ્લોરીસે એકાએક સવાલ કીધો.

“એના પપાના વખતથી એમજ કહેતાં આવ્યાંય તે હવે
સુધરાતું નહીં. હમે લોક તે! નાનપણથી સાથે રમેલાં. હું એની
માનીતી હતી. કદાચ—“તેણીએ એક ધીમે નીસાસો નાખ્યો; પણ
પછી તુરત પાછી હસી પડી. “પણ સર એડવર્ડનું માહરા પર ઘણુંજ
હેત હતું ને તેવશે ઘણી બહોંસ કીધી. તમને ખ્યાલ ખી નહીં હશે
કે માહરા એડવર્ડ કેવા સરસ છે. સઉથી સરસ ભરથારોમાંના એક!
પણ હવે આપણે સુવા જઇએ?” અને તેઓ એકમેકને “ગુડ-નાઇટ”
ધમ્ધમતાં તુરત વેળા માટે છુટાં પડ્યાં.

ઉંઘમાં પણ ફ્લોરીસને, લોર્ડ ખુસ પેલી બદ્ધખખત કાગજની
કાપલી સાથ, ઠપકો આપતી કીસમે તેણી તરફ તીકટો તેણીના
સ્વપ્નામાં આવ્યા કીધો.

લોર્ડ નોરમન ત્યાંથી નીકલેલો પાધરો ઘેર ગયો. તે ચાલતોજ
નીકલ્યો, અને થોડે વારે તે મહેલ જેવાં મકાન આગલ આવી
લાગતાં ગજવાંમાંથી ચાલી કાઢી તેને ખારણું ખોલ્યું અને સીધો
પોતાના રૂમમાં ગયો.

રૂપાંતી કેનેસ્ટીમાં મીનખત્તી બળતી હતી તેનો ઝાંખો ઉજાસ
તે ઓરડામાં ફેલાતો હતો. અસ્વસ્થ મને થોડોક વખત તેણે આમથી
તેમ ફેરા ખાયા કીધા, ત્યાર પછી કાંઇક ઠરાવ કરી ગજવાંમાંથી
તેણે પેલી કાપલી કાઢી અને મીનખત્તી ઉપર ધરવા કીધી, પણ
વળી પાછો વીચાર ફરી જતાં ત્યાંથી ઉતાવળે કાઢી લીધી.

“નહીં. એ જાળવામાં શું હાંસલ છે? જ્યારે હવે તો ખુદ તેણીનો ચેહરા, તેણીની તેજસ્વી આંખોજ મને સતાવતી રહે છે. માહરા ખોદા, તેણી કેટલી ખુબસુરત છે? કેટલી હદ સુધીની ખુબસુરત?”

એક ધીમે નીસાસો ફેંકી તે પાસેના રૂમમાં ગયો. તેના સુવાના ઓરડા અને સીટીંગ રૂમની વચ્ચેના તે એક દેસીંગ રૂમ હતો. એક સગેમરની તીપાઇ પર એક શોભીતું પુતળું ગોઠવેલું હતું જેના હાથમાં પકડાયેલી ખતો ધીમે ઉઝસ ફેંકતી હતી.

લોર્ડ નોરમને ત્યાં જતાં સાથ પોતાનો કોટ કાઢવાની હીલચાલ કીધી જેવામાં ત્યાં ગોઠવેલા એક સોફા ઉપરથી એક આકાર ઉભો થયો.

લોર્ડ નોરમન એકાચક ચોંક્યો. જ્યારે પેલો કાઈ ખેગાનો મદદ નહકરા જીવે આજસાઈ જાતો હાથ પગ ખેંચવા લાગ્યો, અને ખુસે જોયું કે તે આદમી ચહેરા અને કદમાં તેને પોતાને અજબ જેવી હદ સુધી આજાદ મલતો આવતો હતો, ફરક માત્ર એટલોજ હતો કે ખુદ ખુસ પોતે જ્યારે ઈવનીંગ દેસમાં સજ થયેલો હતો ત્યારે તે શખ્શનાં કપડાં તદ્દન સાધારણ અને લાંબા વખતના પેહડવાશથી ઘસાયલાં પીસાયલાં હતાં.

એ મક્કતાપણથી લોર્ડ નોરમન સેહજ જી ચોંક્યો નહીં પણ જાણે પથ્થર થઇ ગયો હોય તેમ સ્થીર ઉભો. પેલાએ અવાઝી ખાઇ આંખ ચોળી ઉંઘનસી જેવા અવાજે પુછ્યું.

“કોણ ખુસ કે?”

“રેમંડ” તેણે કથોરતાથી કહ્યું. “તુંને હયાં આવવાનું શું કામ પડ્યું? માહરા રૂમમાં તું કેમ દાખલ થયો?”

પેલો નકટાઈથી મોહટે સાદહે હતી પડ્યો.

“દોસ્તીના તરીકાને લીધે. હું ઓસોલીઆથી આવ્યોય ને ખીજે કેડે જવાનું નહીં માલમ પડવાથી હયાં આવ્યોય. મારા જુના ફેંડને ત્યાં નહીં જઈ તે કયાં જઈ, ખુસ નોરમન?”

“પણ તું હયાં દાખલ કેમ થઈ શક્યો?”

“મેં તાહરા નોકરને કહ્યું કે હું તાહરો ભાઈ થાઉંય ને માહરે તાહરી સાથનું મલતાપણું જોઈ તેને અલખતાં તે માન્યું હશે કારણ તેણે મને હયાં દાખલ થવાની રજા આપી.”

“જો સાંભલ, રેમંડ,” ખુસે ગંભીરતાથી કહ્યું, “કોઈ જાણે કે તું આવી અરધી મોડી રાત્રે માહરા કુમમાં છે તો એમજ સમજે કે આપણા વચ્ચે ઘાડી મીત્રાચારી યા કેવું કાંઈ હશે! આપણે સ્કુલમાં સાથે હતાં, અને ત્યાં કેટલોક વખત સાથે ગુજર્યો હતો, અને આપણા અહેરામાં મલતાપણું છે તે વતરોગે તાહરો માહરી ઉપર ખીજે શું હક છે?”

“કાંઈજ નહીં, પણ મેં એમ કાંઈ કહ્યું જ?”

“પણ ત્યારે અત્યારે તું હયાં શું કામ આવ્યો?”

“કારણ કે મને ખીજે કેડે જવાનું નહીં મળ્યું. હું હોટેલમાં જતે જો માહરી પાસે પૈસા હોતે તો. પણ માહરી હાજરી એટલી બધી અણગમતી છે તો હું જાઉંય. સાહેબજી.” અને ટેબલ પરથી ટોપી ઉઠાવી તે બારણા બંધી ગયો.

“ઠાબ,” ખુસે તેને અટકાવ્યો. “હું દીલગીર છું કે હું તાહરી સાથે જરા સખત થયો. પણ તુને જોયો એટલે મને તાહરી આગલી એકાદ બે મુલાકાતો યાદ આવી ને હું જુલો નહીં શક્યો કે તે વખતે મેં તુંને ઇંગ્લાંડ છોડી જવા સારૂ બંધી મોહટી મોહટી રકમો આપી હતી, ને—”

“તે લઈને માહરે ત્યાંજ બેસી રહેવું હતું. હું જાણુંય પણ પાંચ પાંચ વરસ વેર—”

“હું તુને ખીજો થોડોક અવેજ આપીશ. હું તુને પાછુ ઇંગ્લાંડ છોડી જવા નથી કહેતો, પણ એટલું યાદ રાખજે કે માહરી સાથની તાહરી મુલાકતો એકદમ કમી થવી જોઈશે” અને એમ કહેતાં સાથ તે એક કપાટ ભણી ગયો અને તે ઉંઘાડી અંદરથી એક પર્સ કાઢી તેમાંથી કેટલીક નોટા કાઢી ટેબલ પર મુકી.

રેમંડની આંખો તે ઢગલા તરફ જોતાં અજાણ જોવી રીતે ચમકી અને તેના ખુબસુરત ચહેરામા કાંઈક કહરો ક્રેશર થયો, પણ ખીજજ પગે તે નીકળી જઇ એક ધીમું હસવું તે ઉપર પંથરાયું અને તેણે તે નોટા ગજવામાં સેરવી દીધી.

“થેંકસા” તે બોલ્યો.

લોર્ડ નોરમન ત્યાર પછી એક ખીજ કપાટ આગલ ગયો અને તેમાંથી વાઇનની ડીકંતર તથા થોડીક ખીસ્કીટ કાઢી, જેમ કરતાં તેનો હાથ કરાંતે અઠડવાથી એક કચકરાંતો દાખડો ભોંયપર પડી ગયો. અને પડા સાથ ખુલ્લો થઇ તેમાંથી પાનાનો કાર્ડ નીકલી આવ્યો.

તેણે ગ્લાસમાં વાઇન નામવા માંડ્યો જ્યારે રેમંડની નજર તો પેલાં પડી ગયલાં પાનાંની ઉપરજ ચોંટી રહેલી હતી, ખુસે નામેલો વાઇન પી જઇ, તેણે ગ્લાસ તેબલ પર મેલ્યું, અને વાંકા વળી એક પ્રકી એક બધાં પાનાં ઉંચકી લીધાં.

“આપણે અગાઉ રમતા હતા તે તેને યાદ છે, ખુસ?”

લોર્ડ નોરમને ડોકું ધુણાવી હા પાડી.

“તું ધણું મજાનું રમતો’તો. લગભગ માહસજ જેવું. હવે તો કેટલો વખત થયો મેં પાનાં હાથમાંથી નથી પકડ્યાં.”

લોર્ડ નોરમને જવાબ દીધો નહીં. તે જોઇ તેણે કલાવાલા કરતી ધપે તેના તરફ જોયું.

“આપણે એક ગેમ માંડ્યે, ખુસ? આગલી યાદને ખાતર મને પૈસા આપ્યાછ તે પાછા જીતવાની કોશિશ કર.” અને તે પટામણી ધપે હર્યો.

લોડ નોરમને કરાજીથી ખભાં હીલાવ્યાં, પણ તેમણ આગલ જઈ બેઠો.

તેઓએ રમત શુર કીધી. રમડે આખો વખત પટપટ કર્યા કીધી, જ્યારે જુસે અવારનવાર ઢુંકા ટચ જવાખો આપ્યા કીધાં. નસીબ લોડ જુસનીજ તરફેણમાં હતું, અને છેવટે રમડની આગલ ફક્ત બે પાઉંડની નજીવી રકમ બાકી રહી ત્યાં સુધી તેમજ આલ્યા કીધું.

પણ અતે પાસો ફેરવાયો, અને હવે રમડે જીતવા માંડ્યું. નાટ અને ગીનીઓનો તેના કને ઢગલો થવા માંડ્યો. તેનો ચહેરો લાલ થઈ આવ્યો હતો અને તેની આંખો ચમકારા મારતી હતી.

લોડ નોરમન બીજી થોડોક અવેજ લાવવા કપાટ બણી ગયો. ત્યાં જતાંજ આરસીમાંથી તેને કાંઈક જોયું જેથી તેનો ચહેરો ઉસ્કે-રણીથી લાલ થઈ આવ્યો અને ત્યાર પછી શીકકો અને કરદો થયો. પણ તે વેળાએ તે એક શબ્દબી બોલ્યો નહીં અને મુગો મુગો પૈસા લઈ ટેબલ આગલ જઈ બેઠો.

ઢાવ પાછો શરૂ થયો. રમડે જુસના હાથમાં પાનાં આપતાં એકાએક કહ્યું.

“આય, છેલ્લોજ ઢાવ રમશું, જુસ, દગલ અથવા કેવીત્સ. તાહરી પીસવાની વારણ છે. હવે શરૂ કરો.”

“હા, પણ શરૂ કરવા આગમચ બધા બાદશાહ અંદર છે કે તે જરા તપાસ કર્યો.” તેણે ઠંડાઈથી જવાબ દીધો, અને એકાએક ઝટાક મારી રમડના દગલાની બોહિમાંથી ડાયમંડનો બાદશાહ છુપાવેલો ખેંચી કાઢ્યો.

એક પણ ત્યાં શાંત ચુપકીની પંથરાઈ અને બધેએ એકમેક તરફ ધ્રુવતી ધમે દીક્યા કીધું, તે બે એકરો કે જે એકમેકને ઘાટ-

ઘટમમાં તદ્દન મલતા આવતા છતાં આચારવીચારમાં એકમેકથી તદ્દન ઉલટા હતા!

આખરે લોર્ડ નોરમન ઉઠી ઉભો થયો.

“રેમંડ, એક વખતે તું ગ્રહસ્થ હતો—નહીં તો આપ પળેજ તુને હું ખારી વાટે ફેંકી દેતે. જા.” તેણે કરડા થથરાવનારા અવાજે કહ્યું.

એક મજબુત કોશેશ કરી તે ઉઠ્યો, અને પોતાના સુકાઇ જતા હોઠો જીભે કરી ભીજવ્યા.

“જુસ, હું સોગંદ ખાઉંય કે આપ પહેલીજ વખતે મે—” લોર્ડ નોરમન કડવાસથી હસ્યો.

“નહીં, તું એમ ના ગભરાતો કે તાહરા મેળવેલા પૈસા હું પાછા લેવા માંગતો હોવસ. તું જુલી જાયય કે હું એ લઇ શકુંજ નહીં, કારણ—કારણ તાહરા હાથ એને લાગેલા છે.

રેમંડે હાથ લાંબા કરી તે હગલો ખેંચ્યો, પણ એકાએક કાંઇ વીચાર આવતાં તે વળી પાછો હડસેલો મારી દુર કીધો.

“નહીં, હું એ નથી લેતો. પણ યાદ રાખજો લોર્ડ નોરમન, કે કોઇ દીવસે તમેજ તેને માટે પસ્તાશો. હું હંમેશનો તુને ધીકારતો આવ્યોય, પણ આજના જેટલો કદી નહીં. સંભાલજો, હું આપ અપમાનનું જરૂર વેર લઇશ. માહરો સ્પર્શ વટીક તને કમ કમાવનારો લાગેય, નહીં?” અને એક ધીકારભરેલી નજર તેના તરફ ફેંકી તે બદમાશ ત્યાંથી ચાલી ગયો.

લોર્ડ નોરમન થોડીક પળ વીચાર કરતો ત્યાંજ થોળ્યો. આવી હાલતમાં ઉંઘ તો આવવી તદ્દન મુશ્કેલ હતી એવું લાગતાં તે પાછો બહાર રસ્તા પર નીકળી પડ્યો. વીચાર વગર ચાલતો તે એક મોહટા ફેશનેબલ રસ્તાપર આવી લાગ્યો, કે જ્યાં એક મોહટું મહેલ જેવું મકાન તત્તનખાર ઉભેલું હતું. ડયુક આફ કલીફોર્ડનું લંડનના રહેવાસ

માટેનું તે મકાન હતું જ્યાં ઓઝ હોવાથી હજી રાશની પુર ગદા-
રમાં હતી. નજદીક મોડી રાતના એ વાગવા આવ્યા હતા છતાં ઓઝ
હજી પુરો થયેલો નહીં હતો.

તેને બી તેડું હતું અને તે નહીં ગયેલો હોવાથી ડ્યેસ નારાજ
થઈ હશે એવું ધારી સહેજ માંસી માંગી લેવાની મતલબથી તે
અંદર દાખલ થયો. ડ્રુટમેને તેણે તુરત ઓળખવાથી ઘણાં માન સાથે
ઓઝ રૂમમાં લઈ ગયો.

ફેશનેબલ લોકના જમાવમાંથી પોતાનો રસ્તો કાપતો તે અંતે
ડ્યેસ આગલ જઈ પુગ્યો. તે બાપડી ધણીજ ઠાકેલી જેવી એક
ખુનામાં બેસી હતી, અને લોડ નોરમનપર નજર પડતાં તેણીનાં
બવાંનો ચીલેલો ચઢ્યો. તેણે ઘટતા શબ્દોમાં મારી ચાહી. પહેલાં
તેણી જાત બારમાંજ રહી પણ અંતે તેની સાઇડમાં મનાઈ ગઈ.

“તમે લેડી બ્રાંશને શોધના હોવા તો તે પાસેના રૂમમાં છે”
તેણે આમતેમ નજર દોડાવતો જોતાં તેણીએ કહ્યું. અને તે ઉડીને
પાસેના રૂમમાં ગયો.

નરમ ગાદીની એક મોહટી ખુરશીમાં, એક સુંદર છોકરી અઢે-
લાઈ પડી હતી. બરફ જેવી સફેદ ચામડી, રેશમ જેવા અને ભરા-
વદાર કાળા બાલ અને સુંદર કાળી આંખોવાલી તે એક ખુબસુરતી
હતી. તેણીમાં એક મોહટી ખુબી હતી તે તેણીનો વાંસલી જેવો
સરોદ હતો. એક ખુબસુરતી અને તે સાથે એક મંજવર મીઠકતની
એકલી વારેસ એટલે જવાન્યાઓ તેણી પર અધાંધર કરતા હતા.
તેઓ સઘળા તેણીનો પડ્યો બોલ ઉપાડી લેવા તત્પર હતા છતાં, તે
સઘળાઓને માટે તેણી પાસે એકજ જવાબ હતો અને તે ‘ના’નો હતો.

લોડ નોરમન જ્યારે ત્યાં દાખલ થયો ત્યારે વટીક ધણાકો
કુંડલું થઈ તેણી આસપાસ ફરી વળેલા હતા. તે દાખલ થતાં સાથ

તેણીની નજર તેના બણી ગઇ અને તેણીના માલોએ સહેજ રતાશ પકડ્યો.

લોડ નોરમન તેણીની નજદીક ગયો, અને તેણીની નજદીકની ખુરશી પર બેઠક લીધી કે બધા જવાન્યાઓએ ધીમે ધીમે ત્યાંથી ખરતી માપી.

“તમે આટલો વખત ક્યાં હતા, જુસ?” તેણીએ પુછ્યું.

“હું લેડી બેટીને ત્યાં જમવા ગયલો.”

“તે હું જાણુંચ,” તેણીએ હસીને જણાવ્યું. “પણ ત્યાર પછી? હમણાં તો લમબગ ત્રણ વાગવા આવ્યાય!”

“હું માહરે ઘેર ગયો હતો.”

ધીમેથી તે મોહટી કાળી આંખો તેના બણી ફરી, અને તેનું ભીતર વાંચી લેતી હોય તેમ બે પળ ત્યાં ટીકાઈ, ત્યાર પછી ધીમા અવાજે પણ દેખાઈતી બેઠકર હાથે તેણીએ પુછ્યું, “લેડી બેટીને કંપેનીમન મલી કે?”

“હા.”

“અરે, હા, મને યાદ આવ્યું, મીં પાકસે મને કહ્યું, કહેજે ઘણી ખુબસુરત કાળી આંખવાલી એક છોકરી છે.”

“કાળી નહીં જુરી” તેણે જવાબ દીધો, અને તે ત્રણ શબ્દોના ટુકડા વાક્યોમાં તેણી જે જણાવવા માંગતી તે સમજાવું તે સમજી ગઇ. ત્યારે તેણે તે છોકરીને એટલી બધી ખારીકીથી તપાસી હતી કે તેની આંખનો રંગ વટીક તે કહી શકતો હતો!

તેણીની આંખમાં અદેખાઈનો જવાળા પ્રગટી નીકળ્યો હતો, પણ તેને તે જોવા નહીં દેતાં, તેણીએ પોતાની ચશ્મો નીચે નમાવી દીધી. તે શાંત, લાગણી વગરના દેખાતા અહેસા પાછા લોડ નોરમનને આટલે હલ વગરનો દેવાનો પ્યાર છુપાવતો હતો, તેના કાનને

સ્વપને વડીક ખ્યાલ નહીં હતો ! તેણીનું મગજ હાલમાં જોકે ઉશ્કે રાયલું હતું છતાં, તેણી જ્યારે પાછું બોલી ત્યારે તે અવાજ તદ્દન શાંત અને હંમેશ જેવો મધુર હતો.

“પપાને શોધી કાઢશો, ખુસ ? મને હવે ઘર જવુંય,” તે તુરત ઉઠ્યો અને તેણીને પોતાનો હાથ ઓફર કરી, અને તેઓ બંને લોડ સીમુરને શોધવા ગયાં. તે બુધો બાપડો એક ખુણામાં બેસી અવાચી ખાતો હતો, અને આવી મોડી રાત સુધીના બાલ માંડ બગડાત કરતો હતો.

અત્યંત સંભાળ અને માયાથી લોડ ખુસ તેણીનાં ખભાં પર “કલોક” સરખો ગોઠવ્યો, અને તેઓને લઈ જઈ ગાડીમાં બેસાડ્યાં.

“તમે કાલે મને મલવા આવશોની, ખુસ ?” તેણીએ પુછ્યું.

“હા, જરૂરજ ગુડ-નાઇટ.” અને ત્યાંથી ચાલી ગયો.

ઘોડાવાલાએ લગામ ખેંચી અને ધીમેથી ચાપુકનો એક ફટકો લગાવ્યો કે તેણે ઘોડાઓએ એવો સજ્જડ એક ઉછાળો માર્યો કે રસ્તો ઓળંગવા જતાં એક આદમીને આંચકો મારી લગલગ ગળાવી દીધો.

કાચમેને ગાડી તુરત પાછી થોભાવી દીધી, અને તે આદમી ઉડી ઉભો થયો. એ અરસામાં શું થયું હતું તે જોવા લેડી બ્રાંશે ગાડીના દરવાજામાંથી ડોકયું બહાર કાઢ્યું, અને તેણીના ચહેરાપર ત્યાંના ફાણસની લાઇટ પડતી હોવાથી પેલા આદમીએ તે ચહેરા તુરત જોયો. અને જોવા સાથે, લોડ નોરમનના રૂમમાં જોયલા ફોટોને મલતો તેણે તુરત પાછાની લીધો. વળી વધારામ, લોડ નોરમનની ફાજરીમાં છુપાવેલી ગુસ્સાની અદેખાઇનાં ઝનુનની લાગણી જે હવે તેણીના ચહેરામાં પ્રકટ દેખાતી હતી તે વડીક તેણે આગાહ જોઈ લીધું.

તે બીજો કોઈજ નહીં પણ લોડ નોરમનને મલતા ચહેરાનાં તેનો આગલો સ્કુલ ફેંડ, પેલા ઓસકાર રેમંડ હતો, અને તે પોંદ-ચેલ બદમાશને ઉપલો મામલો જોઈ લેતાં, તેમાંથી કાંઈક સાર ઉપ-જવી કાઢતાં ઝાઝી વાર લાગી નહીં.

તેણે ત્યાંથી ચાલી જવાના દેખાઈતા ઢોંગ કર્યા, અને જેવી તે ગાડીની પીઠ ફરી કે લુચ્યાઈથી હસ્તાં તેણે તે ગાડીની પુઠ પકડી.

પ્રકરણ ૬ થું.

ફ્લોરીસ તુરતનીજ તૈયાર થઈ રહેવા આવેલી હતી, અને નાસ્તા માટેનો વાગતો ઘંટ સાંભળતી હતી જેવામાં તેણીનાં રૂમનું બારણું ઢોકાયું, અને કોઈએ અંદર આવવાની રજા માંગી.

તેણીએ તુરત તે ઉંઘાડયું, એક પાનળી અને ઉંચી ફેંચ છોકરી ત્યાં દાખલ થઈ.

“હું હર લેડીશીપની મેડ છેઉં, મેડમોઝેલ.” તેણીએ જણાવ્યું.

“હર લેડીશીપે દુવા કહેવાડીય અને કહેવાડયુંય કે મહેરયાની કરી હીઝ લોડશીપને નાસ્તાપર કંપની આપશે? મીલાડો (માઇ લેડી) ની તખીઅત હીક નથી.”

“ખચ્ચીતજ. અને મહેરયાની કરી હર લેડીશીપને કહેજો કે એવણની તખીઅત હીક નથી તે જાણી દલગીર છું.”

તે છોકરી સહેજ નમી, અને ફ્લોરીસે નીચે જવા ઉતાવલ કરી. પેલી મેડે તેણીની પુઠે જવાના ઢોંગ કર્યા, અને પગી તુરત પાછી ફરી ફ્લોરીસના રૂમમાં ગઈ. ત્યાં મુકેલી દરેક ચીજ, કપડાં ચપડાં વટીકની તેણીએ બારીક તપાસ લીધી.

“મેં ધાર્યું તું તેમજ.” તેણી બબડી. “ખુબસુરત પણ ગરીબડી! નહીં જરજરીઆન કે નહીં એશકી પોશાક! પણ ઘણીજ ખુબસુરત, અને મીલાડીને તો ઘણીજ ગમેચ. તેને મનસે તો જાણે ફરેસ્તોજ, પણ હું-હું એને ધીકકારુંચ. મને લાગેચ કે હમે એ વચ્ચે ખીઆઆઈ થશે. જોમશું.” અને એક કપડી હસ્તાં સાથે તે બહાર પડી.

ફ્લોરીસ બહેલી “એકદશટ-૩૫”માં ગઈ. ન્યુસપેપર અને તપાલનાં કાગળ્યાંઓના દગ વચ્ચે સર એડવર્ડ ત્યાં ટેબલ આગલ બેઠો હતો.

તેણીને દાખલ થતી જોતાં તે ઉડી ઉભો થયો, અને તાણ ખીંચતી ખુબસુરતીનું તે પીકચર જોતાં તેનો ઠાકેલો કંઠાલેલો ગળેરો ખુલી ગયો. વખાણ અને સંતોષની લાગણીથી તેણે તેણી તરફ જોયું.

“લેડી પેનલસ્ટની તખીઅત આજે જરા ઠીક નથી. પણ કદાચ તમોને ખબર તો પડી હશે.”

“હાજી, હું દલગીર છું. તમે શું લેશો, સર એડવર્ડ? કોફી?”

તેણીએ સર એડવર્ડની દરેક સગવડ પર ધ્યાન આપ્યું. કાગળ્યાં વાંચતાં અને કાંઈક “નોટ” કરતાં તેણે પોતાનો નાસ્તો પુરો કર્યો, જ્યારે તેણી ચુપકીદીમાં પોતાની ફરજ બજાવતી જતી હતી, અને નાસ્તાને પણ ધનસાફ આપતી હતી.

“હું આશા રાખુંચ, મીસ કારનાબલ, કે તમોને અંત્ર પુરતી સગવડ મલતી હશે,” નાસ્તો પુરો કરી કોફી “સીપ” કરતાં તેણે કાગળથી સવાલ કીધો.

“હાજી. ઠેકયું.”

“તમોને કાંઈખી જોઈતું કરતું હોય તો—પણ તે તો માહરાં ઘણીઆણી કાળજી કરશેજ—પણ જો તમોને કાંઈ વાંચવાનું કે

એવું જોઈતું હોય તો વગર અચકાવે લાઇબ્રેરીમાંથી લેજો. આય તેની આવી છે.”

ફ્લોરીસને ખ્યાલ નહીં હતો કે કેવો મોહટો લાભ તેણીને મળતો હતો! તે એક ઘણી કીંમતી લાયબ્રેરી હતી અને તેનો લાભ બધાનેજ એટલી સહેલાઈથી મળતો નહીં હતો.

“બ્રોહામ તૈયાર છે, સર એડવર્ડ.” એક નોકરે આવી જાહેર કીધું.

એક છત્રાંગ મારી તે ઉઠ્યો અને એક હાથે તે વેસ્વીખેર પડેલાં કાગળ્યાંઓ “ડીસપેચ-બોક્સમાં” નાંખવા લાગ્યો. બ્યારે બીજો હાથે કોશીનું કપ પકડી બાકી રહેલી કોશી ઉતાવસે પુરી કરવા લાગ્યો.

“તમારાં કાગળ્યાં ગોઠવવાની મને રજા આપશો?” તેણીએ નરમાશથી પુછ્યું, અને રજા મળતાંજ સફાઈથી તે કાગળ્યાંઓનું બંદલ કરી તે દાખડામાં ગોઠવ્યાં.

“ઠેંક્યું, ઠેંક્યું.” તેણે ખુશી થઇ કહ્યું. “મને અગીઆર વાગતે એક મીટીંગ છે, પછી બીજી એક વાગતે, ને-ઠેંક્યું” અને વાક્ય અધુરોજ રાખી, તેણીનો ઉપકાર માની તે ઉતાવસે, તે દાખડો અને ટોપી લઇ આવી ગયો.

લેડી પેનલસ્ટની ખબર પુછવાનું તેણીએ મન કીધું અને હર લેડીશીપના રૂમ આગળ જઈ તેણીએ બારણું યોક્યું. “અંદર આવો”ની રજા મળતાંજ તે ત્યાં દાખલ થઇ.

“માહરી ખાત્રી હતી કે તુંજ હશે. તાહરા નરમ થોકા પરથીજ મેં જાણ્યું. બીજાંઓ તો હથોડાની માફક બારણું થોકેચ. માથું ફરી આવે તેમ!” અને તે હસી.

ઉંચી ભરત કામનો કીંમતી ફેર્સીંગ ગાંડિન પહેડીને તે ત્યાં બીજાના પર અરેટાયલી હતી, અને હાથમાં કોઝનું કપ પકડેલું હતું જેમાંથી વારંવાર અકેક ગોઠ ‘સીપ’ કરતી હતી.

“કેવે તમોને ઠીક લાગેચ?” ફ્લોરીસે કાળજીથી પુછ્યું.

“હા, જરા માથું દુઃખતું હતું. હું આશા રાખુંય કે તું બરાબર ઉધછ હશે. તાલરી થાક ઉતરી? ને ડીયર, ગર્ભ રાતે તું કેટલી બધી ઓઘઈ મોઘઈ! તુને છગાવી નાંખવા બહો ને પુરતું હતું!” લેડી બેટીએ હસીને કહ્યું.

“મને છગાવી મુકવા?”

“હા, વળી, ખાસ કરીને ખુસ તરફથી. ખુસને મેં કોમળી દલાડો કોમળ બેરાં તરફ એટલું બધું ધ્યાન આપતાં નથી બેચો! સામે એ તેવી બાબદમાં ઘણો પછાત છે. કેટલીકવાર તો એ કલાકના કલાક સુધી મુંગો બેરી રહીને પછી ગુપચુપ ઉડીને ચાલી જાય, એટલો બધો બેરાંઓ સાથે બોલકણો છે! “ફેનસફિર” ની વખતે એ જંગલીની માફક “ચાટ” પર ચાલી નહીં જાય તો સાફ! એ તો એના ફાંટાની વાત.”

અને હજી તો તે એટલું બોલવાનું પુરું કરે તેટલાં “મેડે” લોર્ડ નોરમન આવ્યાની બજાર આપતાંજ લેડી પેનહર્ટે ખુશાલીથી ખુમ પાડી.

“એટલા જલદી! ફ્લોરીસ ડીયર, ફેરને વાસ્તે રહેશે કરીને કહેવાજ આવ્યો હશે. માલરા દીલમાં તો કપડાં નથી. તું જ નીચે ને એને મલ. કેલજે કે માલરૂં જરા માથું દુઃખેય, કાલે એને ઘણી બહોંસ કરાવી તેથી!”

“તમે તૈયાર થશો ત્યાં સુધી કદાચ એવણુ ખોટી થઈ શકશે.” ફ્લોરીસે કહ્યું, “નહીં તો બપોરે પાછા આવશે.”

“ખોટી થાય?” લેડી બેટી હસી પડી. “કદી બી નહીં. બત્તી શેલનશાદ્યાનુને વાસ્તે બી એ ખોટી થવાની દરકાર કરે નહીં!”

ફ્લોરીસ હજી ગુપચુપ ત્યાંજ ઠોપી જ્યારે પેલી દાસીપુત્રી બેઝીન જવાબ લઈ જવાને વાસ્તે તાબેદારીથી તેઓની તકરાર સાંભળતી ત્યાંજ ઉભી હતી.

“તમે એક “નોટ” લખી મોકલોની,” ફ્લોરીસે સુચવ્યું. લેડી બેટી પાછી હસી પડી.

“તે વાંચવાની બી એ બાગ્ગેજ દરકાર કરશે. તું એને ઓલખતી નથી, ફ્લોરીસ ડીયર. એ ઘણાજ કંટાળા ભરેલો છે એવી રીતમાં. તું હવે મહેરબાની કરી નીચે જા, ને તાહરાથી બનતું કરી એને “ફેર” ને વાસ્તે આપરે સાફ રોકી રાખ.”

અંતે તેણી ગમ. કોઈંગ રમના દરવાજા આગલ પોંદ્યતાં તેણીએ બારણું ખોલ્યું, પણ એક પણ તે બહારજ ઠોખી. તેણીના ચહેરા પર મગફર દમામ સ્પષ્ટ જણાતો હતો. છતાં, તેણીના મખમલી ગાલોપર ઝાંખો રતાસ ચઢવાથી તે ચહેરા વધારે ખુશ્મુરત લાગતો.

બધે હાથ પકવાડે રાખી ચારી નજદીક ને ઉભો હતો. રાઇડીંગ સુટમાં ને સજ્જ થયેલો હતો અને હાથમાં સુનનાના મુઠની શોભાતી લગામ પકડેલી હતી. બારણા તરફ તેની પીઠ હતી, પણ બારણું ઉઘડવાનો ખખડાત તેણે સાંભળ્યો.

“કેમ, બેટી, તાહરી મીડી ઉંઘમાંથી મં ખત્તલ કાઢી કે?” પીઠ ફેરવ્યા વગર તેણે સવાલ કાઢ્યો.

જવાબ નહીં મલવાથી તે ફર્યો, અને ફ્લોરીસ ઉપર નજર પડનાંજ તે ચોક્યો. લગામ ગાંઠુમાંની એકાદ ખુરસી પર ફેંકી દઇ તે તુરત તેણી નજદીક ગયો.

“મને માફ કરજો,” તે ખોલ્યો “મેં ધાયું કે—”

“લેડી પેનલર્સ્ટનું માથું દુઃખેય, માહરા લોર્ડ, અને તેથી તેવણુ રમમાંથી બહાર નથી નીકળ્યાં” મન પર કાંપુ રાખતાં તેણીએ અત્યંત થંડાઇથી કહ્યું.

“હું ઘણો દલગીર છું.”

“હર લેડીશીપને હું તે જણાવીશ,” ફ્લોરીસે કહ્યું, અને તેણી બારણા બંધી ફરી.

“એક મીનીટ, મીસ કારલાઇલ.” તેણે તેણીને જતાં અટકાવી,
 “હું—” પોતાની કાળી ચશ્મો તેણીના ચહેરા બાજી ટેકવનાં તે બોલ્યો
 “હું. આવી રીતે આપણને એકલા મલવાનો સંજોગ થવાથી ખુશી
 થયેાચ.”

એક પુતલાં પેરે તેણી સ્થીર હબી હતી, જે કે તેણીનાં
 જીગરમાં કાંઈ સમજ પડે એવી લાગણી થતી હતી.

“કુદરતે જે સંજોગ, તમારી માફ માંગવા વાસ્તે આટલો જલદી
 આપ્યોય, તેનો હું ઉપયોગ જરૂર કરીશ, મીસ કારલાઇલ.”

“માફરી માફી માંગવા?”

“હા તમારી માફી, અને હું ઘણીજ ઓજરખ્વાહીથી તે ચાહુંચ.
 ગઈ રાતે તમારાં નામઠામની બીજકુલ એખગરી વચ્ચે, માફરી લાગ-
 ણીઓને આધીન થઈને એક ખુશાસો તમારા આગલ મેં કર્યો, તે
 તમોને એક નહીં સાંખી શકાય તેવી એમદખી લાગી હશે. મીસ
 કારલાઇલ, હું ઘણી ઓજરખ્વાહીથી તમારી માફી ચાહું છું.”

“તે તમોને મલીચ, માફરા લોડ.” તેણીએ ઠંડા અવાજે કહ્યું.
 “માફરોજ વાંક હતો. માફરે તમોને અટકાવવા હતા. હું કોણ હતી
 તે માફરે તમોને જણાવવું હતું.”

“માફરાં હરીફ-એક યાનું કે જેને માફરી પોતાની તદ્દન જાણ
 વગર મેં ઘણું ગંબીર નુકશાન પોહોંચાડ્યુંચ.” તે જામડ્યો.

“નહીં, માફરા લોડ તમો પોતે મને કાંઈખી નુકશાન કાઢું નથી.
 જે હમે કાંઈખી ભોગવ્યું હશે તો કાયદાની રહે તે સઘળું થયલું છે.”

એક પણ તેઓ વચ્ચે ચુપકીદી પંથરાઈ, જે પછી તેણીએ
 પાછી જખાન ખોલી.

“હર લેડીશીપે મને તમોને પુછવા અરજ કાઢીચ, લોડ
 નોરમન, કે ‘ફ્રેન્સી ફેર’ ને વાસ્તે તમે ઇજ્જાંડમાંજ રહી તેઓને
 મદદ કરી શકશો કે?”

તે તેણી ગમ કર્યો.

“તમે પોતે તેમાં કાંઈ ભાગ લેવાનાં હોવો?” તેણે સામે સવાલ કાઢ્યો.

“કોણ જાણે અગર લેડી પેનલસ્ટની ઇચ્છા હશે તો મને તેમ કરવું પડશે, માફરા લોડ.”

“પણ તમેને એમાં કાંઈ ઉલટ છે કે? હું જાઉં કે રહું તેને વારતે તમેને સહેજળી કાળજી છે કે? યા બેટીનુંજ કહેવાડેલુંજ તમે બોલોચ?”

“તમે જાઓ યા રહો તેની સાથ મને સહેજળી લાગતું વળગતું નથી; માફરા લોડ. માફરે મનસે તે બધું સરખુંજ છે.” તેણીએ દમામદાર થસસાથી કહ્યું.

“ઓ, હું તે જાણુંચ પણ તમે માફરે બોલવું બરાબર સમજ્યાં નહીં. હું જાણુંચ કે માફરી હાજરી તમેને એટલી ગંધી ધીકકાર ભરેલી છે કે તમારી ઇચ્છા પુરી પડી શકતી હોય તો તમે મને ફરીથી જોવાજ નહીં માગો. માફરા પ્રત્યેની તમારી લાગણીની મહત્તે પુરતી માહીતી છે. પણ જો આય “ફેર” નહીં હોતે તો તમે મને રહેવા કહેવાની કાળજી કરતે કે, મીસ કારલામલ?”

“તે હું નહીં જાણતી” હજીની તેવાજ તોરથી તેણીએ જવાબ દીધો.

“ત્યારે મહેરબાની કરીને બેટીને કહો મને “ફેર”ને વારતે રતીભારની દરકાર નથી, મને તેની સાથ કાંઈ લાગતું વળગતું નથી, અને તેણી જો માફર નામ કશામાંથી વાપડશે તો હું તેણીને માફ કરીશ નહીં.” તેણે ધુખરાવતે અવાજે કહ્યું.

“વાઈ,” અને તેણીએ પીક ફેરવી ચાલવા માંડ્યું. એક દરવાજા સુધી તેણી પોંહોંચી ત્ય સુધી તે યોગ્યો અને પછી માછી તેણીનું નામ ઇ તેણીને બોલાવી.

“બોબો,” તે બોલ્યો, “મેં માહરો વીચાર ફેરવ્યોય. તમે બેટીને કહેજો કે તેણી જો ચાહતી હશે તો આપ “બચ્ચાનાં ચેડાં” માં હું સામેલ થઈશ, અને માહર નામ ગમે તેમ “પ્લેકાર્ડ” પર છપાવે, જો તેમ કાંઈથી તેણીને કાંઈ ફાયદો થતો હોય તો. એ જવાબ બહેનર થશે કે, મીસ કારલાઇલ?”

“પહેલા જવાબ કરતાં આપ જવાબ લેડી પેનલસ્ટને બેશક વધારે ગમશે, હું ધાર્ય. ગુડ મોર્નિંગ, માહરા લોર્ડ.”

“એક મીનીટ વધારે, પ્લીઝ” તેણીને જવા દેવા માંગતોજ નહીં હોય તેમ તેણે પાછી તેણીને અટકાવી. “તમોને મ્યુઝીકનો ઘણો શોખ છે એમ ગમ રાતે મેં તમોને બોલતાં સાંભળ્યાં હતાં, હું ધાર્ય.” તેણે કહ્યું.

તેવું કાંઈથી બોલી હોય એવું જો કે તેણીને ધ્યાન નહીં હતું, છતાં મ્યુઝીકનો શોખ તેણીને હતો એ વાત ખરી હોવાથી તેણીએ “હા”નું ડોક્યું ધુણાવ્યું.

“બેટી અને તમારે વાસ્તે આજ રાતના “ઓપેરા”ની એક “બોક્સ”ની ટીકીટ મેં લીધીય” તેણે કહ્યું, “મહેરબાની કરી તમે તેણીને કહેશો કે હું રાતે જમીને તમે લોકને લેવા આવીશ?”

જવાબમાં, ઉપકારનો એક શબ્દથી બોલ્યા વગર, તેણી ફક્ત સહેજ નમી.

તે તેણીની વધારે નજદીક ગયો, અને પોતાનો જમણો હાથ લાંબો કરીધો.

“તમે મને માફ કરીશું તેની ઇલાજી દાખલ તમારો હાથ મને “શેક-હૅન્ડ”માં અપશો, મીસ કારલાઇલ? મેં ઘણાં દુઃખ સાથ જોયુંય કે અત્યાર સુધી તેમ કરવાના તમે અપ્પાડા કરીધાયા!”

તેણીએ પોતાનો ખરદ જોવો સુફેદ, નાળુક હાથ લાંબાવ્યો, અને તેણે તે પોતાના મજાનુત હાથમાં પકડી જોરથી હલાવ્યો, અને બીજીજ પગે તે ગુપચુપ ત્યાંથી વીદાય થયો.

તુરત મારને ઘોડે જઈ પહેલાં તેને “ઓપેરા”ની એક સડથી સરસમાં સરસ “એક્સ”ની ટીકીટ ખરીદી, અને પછી “ક્રાવેંટ ગાર્ડનમાં” જઈ એ ઘણા સુંદર “એકે” (તુરા) પોતાને ઘરે પોહોંચતા કરવાનો હુકમ આપી તે બહારોબહાર લેડી બ્રાંશને મળવા ગયો.

તેને તેણીના નાહના સીટીંગ રૂમમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો, જ્યાં લેડી બ્રાંશ ઘોડેસ્વારીના ફેસમાં સજ્જ થયેલી લખવાની તેબલ આગલ બેરી કોઈ પર કાગજ લખતી હતી. તેને દાખલ થતો જોતાં તેણી ઉડી નહીં, પણ હસીને પોતાનો હાથ શેકફેંડમાં લાંબાવ્યો.

“આટલા જલદી માફરી આગલ આવી શકવા માટે હું ખચ્ચીત ધણીજ આભારી છું.” અત્યંત મીઠાસભર્યા અવાજે તેણે કહ્યું.

“મને કાંઈ રોકાણ નહીં હતી.” તેણે કહ્યું. “તે શાને વાસ્તે મને બોલાવ્યો. બ્રાંશ!”

“હોંચ વાલાંઓને વાસ્તે પુછવા. તે લોકે “બેલીફ” ખાતેના પોતાનાં મકાનમાં મને બી.એક પખવાડીઉં તેડું કીધું. તમે જવાના છો એ કે નહીં તે જાણ્યાં વગર હું જવાય નહીં આપવા માંગતી.”

તે ફરજયાત સહેજ હસ્યો. “માફરે માથે કાંય તોપણો નાંખેય બ્રાંશ,” તેને અકડવકડ થતી હતી છતાં જેમ તેમ હસ્તો ચહેરા રાખી તે બોલ્યો. “તુંને ત્યાં નહીં સોહવાય ને ગમત નહીં પડે તો ખાલી હું બદનામ થઇશ.”

“ઓ મને તો ત્યાં ઘણું સોહવાઈ જશે. ખાસ કરીને તમે ત્યાં હશે તો.” મીઠાસથી તેણીએ જણાવ્યું.

વીચારવંત અદ્યથી તેણે બારીની બહાર જોયા કીધું અને પછી બોલ્યો, “ત્યારે જરૂર હું ત્યાં જઇશ.”

“તમે કેટલા ભલા છેવો, ખુસા!” તેણી ખમડી.

તેણે કરાજીથી પોતાનો હોથ કરડ્યો. તે હમણાંજ એક ખુખ-સુરત ઓરત પાસેથી આવ્યો હતો કે જેની પાસે તેને વાસ્તે એક ખી માયાડુ સખુન વટીક ન હતો, કે જ્યારે આ ખીજી નજીવી જામદોમાં વટીક પળેપળ તેનો ઉપકાર માનતી હતી! અને તે છતાં આ મીઠાશબર્યા ઉપકારના શબ્દો કરનાં ફોરોરીસનાં મુખમાંથી ફક્ત એકજ માયાડુ શબ્દ સાંભળવાને તે વધારે આતુર હતો! અને પોતાની એ મુરખાઈ પર તે પોને ગુસ્સે થયો.

“ને ખીજી શું?” તેણે જરાવારે પુછ્યું.

“ખીજી” તો ડચેસના આપ “ફેનસી ફેર” ને વાસ્તે. ડચેસે મને એક “સ્તોલ” લેવા કહ્યુંય. તમે માહરી જગ્યે હોવો તો શું કરો, ખુસ?”

“એ તે કેવો સવાલ? હું તાહરી જગ્યે હોવું તો અલગતાં જાઉં.”

“ત્યારે હું જવશ પણ તમે મને મદદ કરવા મહેરજાની કરશો, ખુસ?”

“હું તેમ કરવા ઘણો ખુશી થતે, પણ હું લેડી બેટીને પ્રોમીસ થયેલો છું.”

તેણીએ મુશકેલીથી પોતાનું હસ્તું ટેકવી રાખ્યું, પણ તેણીનાં પાંપણ નીચાં નમી પડ્યાં.

“વાઈ, ત્યારે મને ખીજી કોઈ શોધી કહાડવું પડશે.” તે બોલી

“તું રાઇડીંગે જાય કે?” વાત ફેરવવાની મક્કસદથી તેણે સવાલ કીધો.

“હા, અને તમે ખી ઘોડાપરજ આવેલા છેઓ. શું તમે માહરી સાથે આવવા માંગોય?”

“હા. જો તાહરી ઇચ્છા હોય તો.”

તેણી ઘણી ખુશી થયેલી જણાઈ. તુરત ઉઠીને પોતાનો ઘોડો બહાર લાવવાનો હુકમ આપવા તેણી ગઈ. બાળુમાંની ખુરસી પર જ્યાં લોડ નોરમનની ટોપી પડેલી હતી તેમાંથી કાંઈ ગોઠાવી કાગળ્યું તેણીની નજરે પડ્યું. તેની નજર નહીં પડે તેમ તેણીએ જોઈ લીધું કે આજના “ઓપેરા” ની તે ટીકીટ હતી. ગુપચુપ તેણી તેની આગલ ગંધ.

“આજ તમે “ઓપેરા”માં જવાના છેવો કે ખુસ?”

“નહી, માફરો વીચાર નથી.” તેણે જવાબ દીધો.

“ત્યારે આજે આપણે ત્યાં જમવા આવશો? હું ઘણી ખુશી થવશ.”

“નહી, બ્લાંશ. આજે મને બીજો ઠેકાણો રોકાણ છે.”

“ત્યારે ચાલો, હવે આપણે જઈએ. પણ હા ખરા એક મીનીટ થોભો, મને એક ચીકું લખવાની છે.” અને એમ કહેતાં તેણી તેમજ નજદીક ગઈ. “આજનાજ ઓપેરાની એક બોક્સની ટીકીટ માફરે વાસ્તે ખરીદજો.” એક કાગળના કાપડા ઉપર તેણીએ લખ્યું અને તુરત ઘડી વાલી દીધી. ત્યાર પછી ચંગ વગાડી એક માણસને બોલાવી તેને તે આપતાં જણાવ્યું કે અંદર લખ્યા મુજબ કરવું, અને પછી લોડ નોરમન બોટી થતો હતો ત્યાં ગઈ.

તેઓ પાર્કમાં ગયાં ત્યારે ઘણાં જણાં ત્યાં ફરવા આવેલાં હતાં. લગભગ ઘણાંખરાં ઘોડેસ્વારીજ કરતાં હતાં. ઘણાં ઓળખીતાંઓ તે લોકને મળ્યાં જેઓએ માનથી તેઓ તરફ ટોપી ઉતારી, અઠવા ડોકયાં કીધાં.

લોડ નોરમન ઘણો શાંત હતો. બાગ્યે એ ત્રણ વાક્ય તે બોલ્યો હશે. લેડી બ્લાંશે તે માંજણું તપાસ્યું, “ચાલો આપણે જઈએ. તમોને કંટાલો આવતો હશે. ખુસ, હું જાણું છું કે તમોને એ રીતે ફરવા આવવાનો ઘણો કંટાલો છે. માફરી સાથે આવવું પડવાથી તમોને બારી લાગતું હશે.”

“નોનસન્સ” તે બોલ્યો પણ તે છતાં વધારે બહોંસ કર્યા વીના તેણે થોડો ફરવ્યો, અને તે બધેએ ધર તરફ ચાલુ મુક્યું.

પાર્કના દરવાજાની બહાર એક શખ્સ ખીંડી ફુકતો ઉભો હતો. તેણે તેઓને એ મીસાલ સાથે બહાર નીકળતાં જોયાં, અને તેઓ પર નજર પડતાંજ તેણે પોતાની ટોપી છેક કપાલ સુધી ખેંચી પોતાનો ચહેરો છુપાવી દીધો. તે બેમાંના એકે બી તેને જોયો નહીં અને અગર લોર્ડ નોરમનની નજર પડતે તોખી ઓસ્કાર રેમંડને તે પીછાણી શકતે નહીં!

રાતે જમીને વખતસર લોર્ડ નોરમન લેડી પેનલસર્ટને ત્યાં ગયો, અને તે બધે બાનુઓને ઠીએટરપર લઈ ગયો. તેઓ માટે ખરીદેલા પેલા સુંદર “બોક” અલબત્ત તેણે તેઓને આપ્યાં હતાં. તે તે બધેના હાથોમાંજ હતા.

ઠીએટરમાં જવાનો ફ્લોરીસનો અનુભવ આપ પેહેલોજ હતો, અને ત્યાંનો ઝગઝગતો દેખાવ જોતાં તેણી છક થઈ ગઈ. તેઓ ત્યાં જઈ પુગ્યાં ત્યારે લગભગ તમામ ઓડીઅન્સ બરાઈ મુક્યું હતું. તેઓએ જેવી પોતાના બોકસમાં જઈ જગ્યા લીધી કે સઘળાંઓની નજર તે તરફ ટીકાઈ.

‘ઓવરચર’ શરૂ થઈ ચુક્યો હતો, અને ધીમેથી પડદો ઉઘાડાયો. ફ્લોરીસની નજર સ્તેજ તરફ હતી, પણ તમાશખીનોમાંના ધણાંકોની નજર તેણી તરફજ ચોંટલી હતી.

“જો મેં કહ્યું તું તેમજ થયું.” “લેડી બેટીએ હસીને લોર્ડ નોરમનના કાનમાં કહ્યું. “મેં ધાર્યું” તુંજ કે એ છોકરી પોતાની ખુબ-સુરતીથી બધાને છક કરશે!”

લોર્ડ નોરમને તેણે ચઢાવ્યાં, અને અકસમાતીક પડી ગયો હોય તેમ ફ્લોરીસની બાનુનો પરદો તેણે નાંખી દીધો કે જેથી તેણી સઘળાંઓની નજરથી ઢંકાઈ ગઈ.

ઓપેરા શરૂ થઈ ચુક્યો હતો અને ફ્લોરીસનું સંઘર્ષ ધ્યાન તે ઉપર ચોંટી જાયું હતું. “ફોર્સ્ટ”ના જગજગ હેર તે “ઓપેરા” હતો. નાટકની “હેરોઇન” મારગરીટ પેલું જાણીતું ગીત “Jewel Song” ગાયું, અને તેણીના મધુર પાવરફુલ અને લાગણીભર્યા અવાજથી ગવાયલાં તે ગાયને ફ્લોરીસ ઉપર ઘણી ઉંડી અસર કીધી, અને અત્યંત ખુશાલીથી તેણે પોતાના હાથમાંનો ફુલનો તુરો તે નાટક-કારના પગ આગલ ફેંક્યો. એક પળની ઉશ્કેરણી ભરી લાગણીને આધીન થઈ તેણીએ તે કામ કીધું, પણ ખીજી પળે તેણીને ખ્યાલ થયો કે તે તુરો લોડ નોરમન તરફની તેણીને બક્ષીસ હતી એટલે એ મીસાલ ફેંકી દેવામાં તેણીએ જીલ કીધી હતી. એ ખ્યાલ થતાં ગભરાતથી તેણીએ તેની તરફ નજર કરી પણ તે મીઠાસથી હસ્યો.

“તમે ઘણી સરસ બન્યા, તે બોલ્યો “જુઓ તેણી તમારી તરફ ઉપકારની લાગણીથી હસેચ.”

તેણીએ તે તરફ નજર કીધી અને સહેજ હસી, પણ પાછો ખ્યાલ થતાં તેણીને ખસ્તાવો થયો.

ગોયા તેણીના વીચારો વાંચી શક્યો હોય તેમ તે તેણી ઉપર નોંધ વળ્યો, અને કહ્યું.

“તમે એના કરતાં ખીજો વધારે સારો ઉપયોગ એ ફુલનો કાંઈ કરી શકો નહીં, મીસ કારલાઇલ. અને વળી એ ફુલ તમારાં પોતાનાં હતાં એટલે તમોને ગમે તે રીતે વાપડવાનો હક હતો.”

છેલ્લો અંક શરૂ થવાની અણી ઉપર હતો, અને ઓરકેસ્ટ્રાની શરૂઆતની “નોટસ” ધ્યાનથી સાંભળવા તેણી બોક્સના કટેરા પર સહેજ વાંકી વળી, તેવામાં, સામેના એક ખાલી રહેલા બોક્સમાં કોઈ દાખલ થયું. ફ્લોરીસનું ધ્યાન ખાસ કરી તે તરફ ખેંચાતે નહીં પણ તેણીએ લેડી બેટીને વાંકી વધી લોડ નોરમનના કાનમાં ધીમેથી બોલતાં સાંભળી. “જુસ જો, સામેના બોક્સમાં બહાંશ આવી.”

ફોરીની નજર ત્યાં કરી અને તે ખુશ્મુરત છેકરીની કાળી આંખો ઝનુન અને કાંઈક તીરસ્કારથી પોતા તરફ તાંકેલી તેણીને માલુમ પડી.

પ્રકરણ ૭ મું.

મામસામેના બેઠકસમાંથી તે બંધે સ્ત્રીઓએ એકમેક તરફ જોયું. ફોરીસ સાથે નજરે એક થતાંજ લેડી બ્લાંશની આંખમાં પ્રકટેલું અદેખાઈનું ઝનુન નાખુદ થયું, અને તેણીએ શાંત બેઠકારીથી “એલેન્” કરતી ધપે તેની સાથે નજર મેલવી, બ્યારે ફોરીસની આંખ તો લેડી બ્લાંશની ખુશ્મુરતી માટે ફક્ત નીર્દોષ વખાણનીજ ધપે ટીકાયેલી હતી.

લોર્ડ નોરમન તદ્દન શાંત ચહેરે ફોરીસની ખુરસી પછવાડે બેઠો હતો. લેડી બ્લાંશનું પહેલી પળનું ઝનુન અને તેથી ફોરીસના ચહેરા પર સહેજ ધાધ આવેલો રતાશ, એ સધળું તેની નજરે પડ્યું હતું, છતાં તે જોવાના તેણે અખાડાજ કર્યા હતા. મગર, લેડી પેન-હર્સ્ટને ઘણી અકડવકડ યદ્દિ થોડેવારે તેણીએ કહ્યું.

“ખુસ, તું ત્યાં જરા જઈ આવે તો ઠીક.”

“ખચ્ચીતજ. પણ હમણાં નહીં.”

ઓપેરા આગળ વધ્યો હતો, અને છેલ્લો મોહતો હૃદયભેદક દેખાવ આવી લાગ્યો હતો. મારગરીટના છેલ્લાં મરતી વખતનાં ગાયને તમામ ઓડીઅન્સને ઘણી અસર કીધી.

ફોરીસનો ચહેરો શીકકો પડ્યો હતો. તેણીના હોથો લાગ-ણીથી સહેજ ધુબ્યા, અને મોતી સમાન આંસુ તેના સફેદ ગાલપર ખરી પડ્યાં

તે વખતના જેવી ખુશ્મસુરત તેણી કદી લાગી નહીં હતી, અને તેણીની પાછળ ઉભેલા તે જવાને તેણીને પોતાના હાથમાં લેવાની અને પોતાના હોથો તેણીનાં મોંહપર દાખવાની પોતાની ઇચ્છા ધણી મુશ્કેલીથી કાબુમાં રાખી. તે તેણી ઉપર માયાથી વાંકા વધ્યો.

“એમ ના કરો, મીસ કારલાઇલ. તમારાં કીંમતી આંસુને એ લાયક નથી.” તેણે કહ્યું.

સહેજ શરમાઈને તેણીએ તેના તરફ જોયું, અને આંસુ નુછી નાંખ્યાં.

“હું ખુશી છું અને તે છતાં દલગીરખી છું કે એ પુરો થઈ ગયો.” પડદો પડતો જોતાં તે બોલી. “ઘણીજ દલગીર કેમકે આવો ગમખાર દેખાવ જોતાં કોણની આંખમાં પાણી નહીં આવે?” તેણીએ ધુનતે અવાજે પોતાનો બચાવ કર્યો?

“હમે તો ઘણી વખત એવું જોયુંય, એટલે હમારાં દીલ સખત થઇ ગયાંય.” તેણીજ ફક્ત સાંભળી શકે એવું ધીમેથી તે બોલ્યો.

“પણ હું ઘણેજ ખુશી છું કે તમે એટલું બધું “એનજોય” કરોય.”

“એનજોય કશું? ઓ! મને આજના જેટલી ખુશાલી કદી નહીં લાગીતી.” અને તેણીની ભુરી આંખ ખુશાલીથી ચમકી.

“તમોને એ રીતે જોતાં મને ઘણું સુખ થાયય” તેણે ધીમે સાદે કહ્યું.

અચાનક તેણીની રીતભાત ફેરવાઇ ગઈ. અને પેલી આગલી મગફરીએ તેણીની આંખમાં પાછો દેખાવ દીધો.

“આપણે હવે જઈએ કેની?” લેડી પેનહસ્ટ તરફ ફરીને તેણીએ સવાલ કીધો.

“હજી તો ‘એલેટ’ રહેલો છે, નહીં વાઈ, ખુસ, આપણે તેને વાસ્તે ઠાપશું. ‘ફાસ્ટ’નો નાટક હંમેશ બધાને ધણો રડમસ કરેય તેથી તેની પછીનો ‘ડાન્સ’ જેવા વગર જવું નહીં જોઈએ.”

“ખચ્ચીતજ” તેણે જવાબ દીધો, અને ગુપચુપ હડીને તે બહાર ચાલી ગયો. ફ્લોરીસને લાગ્યું કે તેણીએ તેની લાગણી ધણી દુઃખવી હતી.

“અંતો” તેને જતો જોતાં લેડી પેનહર્સ્ટ બોલી. “હું તો જાણું કે જશેજ નહીં. ખરેખર, ડીયર, મને ધણી અકડવકડ થયા કરતી હતી. જેવી તે આવી તેવુંજ એને જવું હતું.”

“તમે લેડી પ્લાંશ સીમુરને વાસ્તે બોલોય?” ફ્લોરીસે બેઠકારીથી પુછ્યું.

“હાસ્તો. જેની આજે એ કેવી મજેની લાગેય! એનો ફેસ ધણો સરસ છે. એ હંમેશ સારીજ રીતે ફેસ કરેય, ને એના જેવા હીરા બી જવલેજ જેવામાં આવેય. એણે આપણી સામે જોયું હતું તે પર તાહરી નજર પડીતી કે, ફ્લોરીસ?”

“હા.”

લેડી પેનહર્સ્ટ હાથી સહેજ હસી.

“પ્લાંશને ને મહને જાહજીતું બાજતુંજ નથી. હું ધાડંચ કે એનાં મનમાં એમજ ધખારો છે કે ખુસને હું હંમેશ ધણો રોકી રાખુંચ! ધણુંજ હસવા જેવું, નહી વાઈ? તે માહરા તરફ એટલો મલો ને કાળજીવંતો થાયય તેમાં હું શું કરું? આજે બી માહરી સાથે એને જોવાથી એને ગમ્યું તો નહીંજ હશે. જાણે બીયારા ખુસપર એનોજ ડકો ચાલે! જો એ ત્યાંજ ગયોય. કેવો ખુમસુરત લાગેય? માહરી ખાત્રી છે કે આય આખાં ઓડીઅન્સમાં એના જેવા કદાવર અને સરસ બાંધાનો ખુમસુરત જવાન બીજો કોઈ નહીં હશે!”

ફલોરીસે ત્યાં નજર કીધી. તે ત્યાં ઉભો રહી લેડી બ્લાંશ સાથે વાત કરતો હતો.

“એ રકેસ્ત્ર” પાછો શરૂ થયો.

“કાણુ જાણે પાછો આવશે કે? આપણને ગાડી આગલ મુકવા આવવાની મહેરબાની કરે તો ઠીક” લેડી બેટી બોલી.

પડદો ઉંચકાયો, અને ફલોરીસે સ્ટેજ પર નજર કરતાં, ત્યાંના બાગે બહેસ્ત જેવા દેખાવથી તેણી છકક થઈ ગઈ. તેણીનું ધ્યાન તેમાં એટલું બધું રોકાયું હતું કે બોક્સનો દરવાજો ખુલ્યો અને કોઈ દાખલ થયું તે વટીક તેણીએ જાણ્યું નહીં. જ્યારે તેણીની ખુરશી કોઈએ પાછળથી પકડી ત્યારેજ તેણીએ ધાયું કે લોર્ડ નોરમન પાછો ફરેલો હોવો જોઈએ.

“ફાસ્ટનાં જેટલું સરસ નહીં કે?” તેણે હસીને સવાલ કીધો.

“નહીં, પણ કેટલું સુંદર! માહરા ધારવા કરતાંબી ધણુંજ સુંદર.” તેણી ઉત્સાહથી બોલી. “કેવાં ફુલ જેવાં હલકાં પગલાંથી એ લોક ડાન્સ કરેય, જાણે હવામાં લગભગ ઉડેય!”

“એ ગુસ્સે થઈ કે?” ફલોરીસે લેડી બેટીને લોર્ડ નોરમનને ઘણે ધીમેથી પુછતાં સાંભળી.

“કાણુ, બ્લાંશ?” તેણે ફરજિયાત પુછ્યું.

“હાસ્તો વળી, હું જાણુંય કે ગુસ્સે થઈતી. તું ગયો ત્યારે હમારી પર એ હસી. ને તું ત્યાં હતો તેટલો વખત હમોને પીઠ કરીનેજ બેડી.”

“તું બધું પારખવામાં ઘણી બાહોશ છે, બેટી.” તે બોલ્યો ને તુરત ફલોરીસ બહુ ફર્યો.

“તમોને સમજ પડેય કે? એ લોકો ગાવાને બદલે “ડાન્સ” માંજ એક “ઓપેરા” સમજાવેય.”

“હું ધારૂં,” તેણીએ જવાબ દીધો. “પણ કદાચ ખરાબર નહીં.” તેણી નજદીક ખુશી ખેંચી તે બેઠો. ઘણીજ ધીરજથી તે ડાન્સની દરેક હીલચાલનો મીઠાંગ તેણીને સમજાવવા લાગ્યો. તે સમજાવતો હતો તેવામાં કાનૂન ધીરજી દરવા ને ઠોક્યો.

“હું અંદર આવું, લેડી પેનહર્સ્ટ?” કોન્રાડે પૂછ્યું. લેડી બેઠી ખુશાલીથી ચમકી ઉઠી. “એ તો ખરું છે. તું છે કે, ખરું?”

“હાથ” ખુશાલ અવાજે તે જવાને જવાબ દીધો, અને ફ્લોરીસે પાછળ ફરી જોયું.

“જુસ, જરા ખારણું ઉંઘાડ. ખરું કલીફર્ડ છે.” લેડી પેનહર્સ્ટે કહ્યું.

લેડી નોરમને ઉઠીને ખારણું ખોલ્યું અને તદ્દન છોકરવન જેવો એક જવાન દાખલ થયો. તે એક ઉચો, સોનેરી મુઠ્ઠા અને સોનેરી કરચલીવાળા બાલનાં માથાંવાળો, અને નીર્દોષ ખુબ આંખો સાથેનો દેખાવલો જવાન હતો. તેનો ચહેરો હસતો અને ખુશાલ હતો.

“તું ક્યાંથી ઉગી નીકળ્યો, ખરું?” લેડી પેનહર્સ્ટે હસીને તેને આવતાં સાથ સવાલ કીધો.

“કેનેડાથી. માર્ક કાલેજ આવ્યો, તમે ઘણાં તંદરોસ્ત લાગોય, હું તમોને જોઈને ઘણોજ ખુશ છું. હું આજે થીએટરમાં આવ્યો તે સારુંજ થયું, ને જુસ વળી તુંખી મળી ગયો!” લેડી પેનહર્સ્ટેનો હાથ છોડી લેડી નોરમનનો હાથ ઘણાં હેતથી હીલવતાં તે ઉપરાસાપરી બોલી ગયો. “આપણે કેટલે લાંબે વખતે મળ્યા. હું તુંને જોવાથી ખચીત ઘણો ખુશ છું. મેં તુંને પહેલો જોયો નહીં, નહીં તો હું અંદર આવતાં એટલો અચકાતે નહીં.”

ત્યાર પછી તેની ખુબ આંખો સવાલ કરતી ધપે ફ્લોરીસ બહાર ફરી. તેણીની નજર સ્ટેજ તરફ હતી, અને લેડી નોરમને તેઓ વચ્ચે આલખાણ કરાવાની હીલચાલ કરી નહીં, પણ લેડી બેઠીએ

નરમાસથી તેનાં ખભાંપર હાથ મુકી બોલાવી. “માહરા એક જુના ફેડ સાથ તાહરી ઓલખાણ કરાવવાની રજા આપ, ડીઅર” તેણીએ કહ્યું.

“લોડ કલીફડ, મીસ કારલાઇલ.”

ફ્લોરીસ સહેજ નમી કે જ્યારે વાયકાંઉંટ કલીફડ, કે જે “બટી”નાં ટુંકા ને લાકડાં નામથી પોતાનાં મીત્રમંડળમાં જાણીતો હતો, ને તેણીની મીઠી ખુબસુરતીથી મોહીત થતાં સહેજ ચોંક્યો. અને એદરામાં સહેજ લાલ થતાં, તેણીનાં નમનનો તેવીજ રીતે વળતો જવાબ કીધો.

તેની ઉપર થયેલી અસર લેડી પેનહટ્ જેઈ અને તે સુઠમાં હતી.

“ત્યારે તું ગઈ કાલેજ કેનેડાથી આવ્યો કે?” લોડ નોરમને પુછ્યું, તેણે હસીને જવાબ કીધો, અને ત્યાર પછી ત્યાંની બધી વાતો કરવા લાગ્યો. ફ્લોરીસનું ધ્યાન તેની વાતપર નહીં હતું, છતાં તેનો ખુલ્લો અને ખુશાલ સાદ તેણીના કાનપર પડતો હતો જે તેણીને ઘણા ખુશનુમાં લાગતો હતો. ને જ્યારે વાત કરતો હતો, ત્યારે વડીક તેનું સમ્રતું ધકધ્યાન તેણીમાંજ હોય એમ લાગતું, કારણ અવારનવાર તેની નજર ત્યાં દોડતી હતી.

ફ્લોરીસનો “કલોક” તેણીની ખુરશી પરથી ભોંયપર પડી ગયો હતો તેપર નજર પડતાં તેણે તે ઉંચકીને પાછો તેની જગ્યાએ ગોઠવ્યો.

“ટૅંકયુ” તે બોલી, અને તેની તરફ ફરતાં, તે તેણી સાથ વાત કરવા ઇચ્છતો હતો એવું જોતાં તેણીએ પોતાની ખુરશી સહેજ બાજુ કહાડી.

તે તેવુંજ ઇચ્છતો હતો. પણ અજાણ જેવું કે એવી રીતે તક મળતાં તે બાપડાને શું બોલવું તે સુખ્યુંજ નહીં.

“તમે લાંડનમાં ધણો વખત થયું રહોય?” અતે હીમત એકઠી કરતાં તેણે સવાલ કીધો.

“ફક્ત એક બે દીવસ થયા.” તેણીએ જણાવ્યું. “આપ માફરો પહેલેજ ઓપેરા છે.”

“ખરેખર! કેવું મજેનું. હું ઇચ્છું કે હું જરા જલદી આખ્યા હતો!” અને એટલું બોલતાં તેનો ચહેરો પાછો ઓસકથી લાલ થયો.

“જુસ—લોડ નોરમન—તમારી સાથેજ આખ્યા છ કે?” તેણે પુછ્યું.

“હાજી”

“હું લાભે વખતે એને જોવાથી ધણો ખુશી થયો.”

“તમે લાંબા વખતના ફેંડસ છેવો?”

“હા. હમે કોલેજમાં થોડો વખત સાથે હતા, અને ત્યાર પછીથી હમેશ ધણા મક્કતા રહેતા હતા. એ ધણોજ ભલો છે. પોતાથી કલ્પમાં અને પોતાનાં દોસ્તખાશનાવમાં મને એને ધણો આગળ પાડયોય. હું એની દોસ્તી મેળવવા ખરેજ મગરર છું. એ કવચીતજ કોઈ સાથ ધણી ઘાડી દોસ્તી ખાંચેય. એ ધણો નસીબવાન સંજોગ થયો કે એ મને અત્રે મલી ગયો. મને તો ખખર પડી કે એ પોતાની “યાટ” પર ફરવા ગયોય.”

“આવતા ફેન્સી ફેરમાં લેડી પેનહર્ટને મદદ કરવા એવણુ અત્રેજ રહેનાર છે.” ફ્લોરીસે જણાવ્યું.

“ખરેખર! કેવું મજેનું! હું બી પુછી જોઈ મનેબી મદદ કરવાની રજા મમે તો.” અને તે તુરત ઉડીને લેડી પેનહર્ટ આગલ ગયો.

“તમેાંને માફરો ફેંડ બર્ટી ગમેય કે, મીસ કારનાઈલિ?” તેના ઉઠવાનીજ રાહ જમેનો હોય તેમ લોડ નોરમને તુરત આગલ આવી પુછ્યું.

“ઘણાજ.” તેણીએ જવાબ દીધો. “ફેન્સી ફેરમાં મદદ થવા દેવા વાસ્તે લેડી પેનલર્સ્ટને પુછવા ગયાય?”

“બેટી ઘણી ખુશી થશે. બર્ટા સોસાયટીમાં ઘણાજ માનીતો છે. અજાયબી એ છે કે એ તેથી છકી નથી ગયો.”

ફ્લોરીસ સહેજ હસીને કાંઈ બોલવા મઠી તેવામાં બર્ટા પાછો આવતી લાગ્યો. “મને કયુલ રાખવામાં આવ્યોય. મીઝ કારલાઇલ.” ખુશાલીથી ખીલેલા ચહેરા સાથે તેણે કહ્યું. “તમે જોજો, હું કેટલી બધી મહેનત કરશ તે! હું આપણા “સ્ટોલ”ને ઘણો ફોલમંદ કરશ.”

“બાલે” ખલાસ થયો અને પડદો પડવા સાથે લેડી બેટી અવાચી ખાતી ઉડી. “તું ખોટી ના થતો, ખુસ,” સામેના બોક્સ તરફ નજર કરતાં તે બોલી. “બર્ટા હમેને ગાડી આગત મુકવા આવશે.”

“આવી રીતે મને ખરતો કરવાનું કાંઈ કારણ?” સહેજ ભવાં ચઢાવતાં લોડ નોરમને પુછ્યું.

“હું તાહરાંજ ભલાંને વાસ્તે વીચાર કરતી હતી.” તેણીએ ખલાંશ તરફ નજર કરતાં ધીમેથી તેના કાનમાં કહ્યું.

“માહરાં ભલાંનો વીચાર કરવાને મને પોતાને પુરતી સમજ છે.” અને એમ કહેતાં તે ફ્લોરીસનો ક્ષોક લાવવા ઉઠ્યો, પણ બર્ટાએ તે આગમ્ય તે કામ ઉપાડી લીધું હતું. એક શરમાલ છોકરીનીજ અદાથી તેણે સહેજ ધુજતા હાથેથી ફ્લોરીસનાં ખભાં પર તેણે ક્ષોક સરખો ગોઠવ્યો, અને ગાડી આગત લઈ જવા તેણીને પોતાનો હાથ ‘ઓફર’ કીધો, જ્યારે બાપડા ખુસને હાથે લેડી બેટીનો હાથ આવ્યો.

લોકનાં ટાળાંમાંથી ખસાડતાં તે બધે જણાઓ તે બાનુઓને બહાર લાવ્યા, અને બર્ટા તેઓની ગાડી શોધી લાવવા દોડ્યો. અંતે તે તેને મલી આવી ને તેણે બહાર દરવાજા આગલ ઉભી

રાખી, તે અંદર દાખલ થવા જતો હતો તેવામાં તેણે લોડ નોરમનને બહાર ઉભેલો જોયો.

“કાંય, ખુસ! તું લેડીઝને એકલાં છોડીને કાંય આન્યો?”

જે શખ્શને તેણે એ રીતે સવાલ કીધો, તેણે એક પણ નેના ચેદરા સામે ટીક્યું. અને પછી રસ્તાપર આગલ વધી બધાં લોક વચ્ચે બેલાઈ ગયો. અન્નવખીથી બટીએ તેને એ પ્રમાણે ચાલી જતાં જોયો, અને પેલી બે આનુઓને જ્યાં ઉભી રાખી હતી ત્યાં તેઓને શોધવા ગયો. તેઓ ત્રણડે તેજ જગ્યા પર જેમનાં તેમ ઉભેલાં હતાં ખુસને તેઓ સાથે ત્યાં ઉભેલો જોઈ તેણે અચરતીથી દાચું વકાસ્યું. તેને કાંઈ સમજ પડી નહીં.

“કાંય બટી, શું છે? કાંઈ ભુત બુત જોઈ આયોચ કે?”

“પણ તું એટલા વારમાં હયાં આવીજ કેમ શક્યો? ને તેખી”
ઓવરકોટ વગર?” તેણે સવાલ કીધો.

“તું ગયો ત્યારથી હું હયાંથી ખસ્યોજ નથી.” ખુસે જણાવ્યું.

“પણ એકજ મીનીટ અગાઉ તો મેં તુંને ઓવર કોટ પહેડીને બહાર ઉભેલો જોયો.”

લેડી બેટી હસી પડી.

“એ શું ઘેલું ગાંડું બકેચ, બટી! ખુસ હમોને મુકીને કહે ગયોજ નથી.”

“ત્યારે મેં સજ્જડ છકકડ ખાંધી.” શરમાઇને ચહેરામાં લાલ થતાં તેણે કહ્યું. ચાલો, ગાડી તૈયાર છે.”

તે બંધેને તેઓએ ગાડીમાં બેસાડયાં, અને ગાડીનો દરવાજો બંધ કરતાં લોડ નોરમનને સહેજ અંદર ડોક્યું કીધું.

“ગુડ નાઇટ,” ફ્લોરીસ ગમ નજર કરી ધીમા મીઠાસબખાં અવાજે તે બોલ્યો. “હું આશા રાખુંચ કે તમારી ઠાક સહવાર પડતાં અગાઉ ઉતરી જશે.”

“થેકસ.”

ગાડી ધીમેથી ચાલવા માંડી તેવામાં બર્ટી આગલ ગયો.

“હું કાલે ‘ફેર’ને વાસ્તે વાત કરવા આવું?” તેણે પુછ્યું.

“જરૂર, ખુશી સાથે.” લેડી બેટીએ તેના હાથમાં હાથ અપતાં કહ્યું. “પણ હવે જલદી જ. તાહરા માથાંપર ટોપી નથી ને કદાચ સરદી થશે.”

તે ખુશ મીઝાજે હસી પડ્યો. અને તે જોઈ ફ્લોરીસે બી હસ્તાં હસ્તાં પોતાનો હાથ ગાડીમાંથી બહાર કાઢ્યો. અત્યંત ખુશાલીથી તેણે તે લીધો, અને બીજી પગે તો ગાડી ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

“કેવી ખુશસુરત!” જુસનો હાથ બગલમાં લઈ ચાલતાં તેણે જોણવા માંડ્યું. “લેડી બેટીની કંપેનીઅન! જુસ તું એને બરાબર ઓળખેય કે? આજે હું હયાં આયો તે વાસ્તે પોતાને ઘણાજ ભાગ્યશાળી સમજું.”

“ઘેલાં ના કાઢ, બર્ટી, હું સમજ્યો. તું પાંચસો એકોતરમી વખત પ્યારમાં પડ્યોય!”

બર્ટીના ચહેરા શીકકો પડી ગયો. તેણે પોતાની બુ આંખો તેના તરફ ફેરવી. “નહીં પહેલીજ વખતે જુસ” ગંભીરતાથી તેણે જણાવ્યું. “હું ખરેખર પ્યારમાં પડ્યોય, ને તે કપુલ કરવા હું સેદ્ધજમી શરમાતો નથી. માહરી મશકેરી ના કર. જુસ, હું આય વખતે ખરેખર ગંભીર છું.”

“તેં એક દજન વખત મને એવી ખાત્રીઓ તો આપીય.”

“પણ આય વખતના જેવું મને કદી લાગતું નહીં. પણ ચાલ હવે એ વાત માંડી વાલ્યે.”

“નહીં મને સમજી લે.” લગાર કઠોર અવાજે નોરમન બોલ્યો. “તું જોટલો મને ઓળખેય તેટલો હું તુંને ઓળખું. તું, વાયકાંઉંટ

કલીફડં નામે મોઢટો પણ મળવે ખાલી છે. તાહરો ચહેરો 'ડોલ' જેવો ખુબસુરત છે. અને તે ચેહરાને લગનના ખાઝારમાં મુકવાનું તાહરું કામ છે એટલે કે કોઈ બણી માલદાર નાજનીન સાથે પરણવાની તુને અગત છે."

ગરીબ બટીના ચેહરો તમામ શીકકો થઈ ગયો હતો. નીસા-સાની હાથ સાથે તેણે મુંગે મોઢે બધું સાંભળ્યું.

"હવે, મીસ કારનાઇલ નો તદ્દન લુખીસુકકી છે, અને લેડી બેટીની કપેનીઅન માત્ર છે. તાહરું એ ઘેઝાપણું જેટલું જલદી છોડી દેશે તેટલું બહેતર." ખુસે વધું જણાવ્યું.

થોડીક પણ બટી ખામોશ રહ્યો. તેઓ વાત કરતા લોડં નોરમનનાં ઘર નજદીક આવી લાગ્યા હતા.

"એ બધું તુને ખોલવાનું સેહલું લાગેય," ખુસના ચહેરા બણી જોતાં તે બોલ્યો. "મને શું લાગણી થાયય તે તું સમજતો નથી. કોઈ બી દહાડો ખારમાં પડ્યો નહીં હશે, ધારંય."

"નહીં?" લોડં નોરમન સેહજ ટકોરનાં એક ધીમાં હસ્તાં સાથે બોલ્યો.

"પણ તું માહરાં સારાંનેજ વાસ્તે કહેતો હશે, અને કદાચ તું ખરોખી હોય. કાલે માહરા વચન મુજબ હું લેડી બેટીને ત્યાં જવશ, અને પછી કેડે બી ચાલી જઈશ-જ્યાં જવાય ત્યાં."

"તે બહેતર થશે." લોડં નોરમને ટેકા આપ્યો.

પ્રકરણ ૮ મું.

"લોડં કલીફડં!" બીજી સહવારે જોઝીને તે મહસ્થની આમદ પુકારી.

તેઓ બંધે, લેડી બેટી અને ફ્લોરીસ, કોઈએ રૂમમાં બેઠાં હતાં. અને જુદી જુદી જાતનાં ફેન્સી ફેસોનો એક ગંજાવર ઢગલો તેઓ કને વેરવીખેર પડેલો હતો. એક મોહટા આરસીના તખ્તા સામે જમીનપર ગુંઠણમંડીએ પડી, સુંદર ફ્લોરીસ તે ફેન્સી ટોપીઓ અને દરેસીઝ પોતાના આંગપર મુકી જોતી હતી.

“લોર્ડ કલીફર્ડ!” લેડી બેટીએ તે નામ સાંભળી પડ્યો કીધો.

“જે, ફ્લોરીસ ડીઅર; ખર્ટી તો આવી બી લાગ્યો, કેવો ભલો છોકરો! જા, જોજીન, તેવણુને ઉપર મોકલ.” અને બીજીજ પળે તો તે લાડલેલો માનીતો જવાન બધે ફાંડીએ દાદર ચઢી આવ્યો.

તે બંધે બાનુઓને આવી રીતે કપડાંના ધગ વચ્ચે રોકાયલી જોઈ તે થોડોક પણ બારણા આગલજ થાંભ થઈ ઉભો.

“ઓ, માફ કરજો—” તે બોલવા ગયો, પણ લેડી બેટીએ તેને તુરત અટકાવ્યો.

“જરાબી વાંધો નથી, ખર્ટી અંદર આવ. તાહરા જોવાનુંજ હમોને કામ છે. આગતા સ્વાગતા કરવાની આજે હમોને કુરસદ નથી, માટે જેમ છધએ તેમ સ્વીકાર કરી શકતો હોય તો અંદર આવ.” લેડી બેટીએ હસીને કહ્યું.

“એ શું બધું ધમસખાન!” તેણીને શેકહેંડસ કરતાં તે હસીને બોલ્યો.

અને પછી તુરત ફ્લોરીસ ગમ ફર્યો. “સાહેબજી, મીસ ધારલાઇન્સ, તમારી શી ખબર?”

ફ્લોરીસ ગુંઠણમંડીએ બેઠી હતી, ત્યાંથી ઉઠ્યા વગર ફક્ત હાથ લાખો કીધો, જે લેવા તે વાંકો વલ્યો.

“શી તરાંહનો મોહટો ધગલો છે! ને બધા આંખને ચીત્રી આવે તેવા સંખ્યાબધ રંગો છે!”

“ફેન્સી ફેરમાં તો ઘણી જાતના રંગ હોય ત્યારેજ લોકોનું ધ્યાન ખેંચાય તો!” લેડી પેનલસ્ટેટ કહ્યું, “પણ ચાલ્યા આ, બર્ટી હવે તું બી કામે મંડી જા. જો વાઈ, આય ફેસ મને કેવો લાગેગ?” એક ટોપી માથાંપર મુકી પોતાનાં બંધે હાથોએ એક “સ્વીસ” ફેસ પોતાનાં આંગ ઉપર શોભાવી જોતાં તેનું મત પુછ્યું.

જાનજાનની ટોપીઓ અને ફેસ તે બંધેએ “ત્રાઈ” કરી જોયા, અને દરેક વખતે બર્ટીનું મન તે લોકે લીધું. જેમ જેમ નવા જોતો ગયો તેમ તેમ તે બાપડો ગુચવાતો ગયો. વળી એક ચોકકસ બાબત તેનાં મગજપર રમ્યા કરતી હતી જેને લીધે તેને વધારે અડકવડક થયા કરતી હતી. આખરે, થોડેક વારે, એકાએક, ઠરાવ ઉપર આવ્યો હોય તેમ તેણે અચપ્રચ કહ્યું.

“હું ખુશી છું કે આજે આમ બધું જોવાની મને તક મળી. કારણ-કારણ હું “ફેન્સી ફેર” વખતે હયાં હોવશ નહીં. ખરું કહું તો તે જણાવવાજ હું હમણાં આવ્યોય.”

“કાંય વાઈ?” લેડી પેનલસ્ટેટ અજાણખીંચી સવાલ કીધો. બર્ટી-એ ફક્તોરીસ ગમ એક ઉડતી નજર ફેંકી.

“મને માહરા કાકા આગલ જવા કાલ પરમ ઉપડી જવું પડેય. તેવણ મને બોલાવ બોલાવ કર્યા કરેય, ને હું નહીં જવું તો ઠીક નહીં લાગે.” તે બોલ્યો.

“પણ એક બે અઠવાડીયામાં શું ખાતું મોજું થઈ જવાનું છે? તેટલા વખતમાં તો તાહરા કાકા ગુસ્સે નહીંજ થશે. હમોને મદદ કરવા તુને થોભવુંજ જોઈએ, બર્ટી, તું તો હમોને ઘણે કામ લાગશે. ખરું કેની, ફક્તોરીસ?”

તેણીએ જવાબ દીધો નહીં, પણ હસીને હકારમાં ડોકડું ધુણાવ્યું.

“જો, ફક્તોરીસ બી માહરાં મતને મલતી થઈને તુંને જવા ના કહેય.”

“મેં મીસ કારલાઇલને બોલતાં સમજ્યાં નથી.” લેડી બેટીની બહોંશથી લલચાતાં અને ધન્યુધન્યુ થતાં, તેણે વલી પાછું ફેરોરીસ મમી જોઈ કહ્યું.

“ખચ્ચીત, તમે હમોને ઘણા કામના થઇ પડશો, લોર્ડ કલી-ફર્ડ અને તમારાથી રહેવાને બની શકતું હોય તો સર્વ એમ હું ખચ્ચું.”

“તમે એમ કહોય ત્યારે તો મને રહેવુંજ પડશે. માહરા કાકાજીએ બોટી થવું જોઈશે. ચાલો, હવે હું તમને શું શું મદદ કરીશ તે આંખણે જોઈએ.” અને અત્યંત ઉત્સાહથી તે હવે તે લોક સાથે બધું જોવા કરવામાં ગુંથાયો.

“જેવની લેડી બેટી, મને કેની. તે નશીબ જોતાં બી આવડેય જો! આપણે બહાર તેનું એક મોહડું પાત્યું મારશું, ને હું દરવાજા પર ઉભો રહી, ‘આવો, આવો, બાનુંઓ અને અહસ્થો, તક મળેય તો લાભ લેવો’ કરી બાંગ પાડીશ. કેમ, ઘણું મજેનું લાગશેની, મીસ કારલાઇલ?” તેણે એક મસ્તીખોર હસ્થાં સાથે પોતાનો ખુબસુરત અહેરો તેણી તરફ ફેરવતાં રહ્યું. અને ફેરોરીસ ખરાં દીલથી મોટેથી હસી પડી.

“હવે હું માહરે બરના કાંઈક દેસ અને બીજી ત્રીજી ચીજો ખરીદ કરવા જાઉં. તમે બધું માહરી પર સોંપી દેવો.” અને તે જવા ઉઠ્યો. અને બધે બાનુંઓને “શેક-હેડ” કરી તે ખ્યારમાં મસ્ત બનેલો જવાન ત્યાંથી વીધાય થયો.

બપોર પછી, ફેરને લગતી બાબતની બીજી કાંઈક ગોઠવણ કરવાનાં બહાણાં હેઠલ તે પાછો આવ્યો. “કાંઈ ગાયણુ કે એવું કાંઈ કરવાનો મેં વીચાર કીધોઝ. એક નાહનો જોવો તંબુ તેને વાસ્તે બાંધશું ને દાખલ થવાની શી પાંચ પાંચ શીર્સીંગ રાખશું.”

“એક ગીની. તેનાથી જરાબી ઓછું નહીં.” લેડી બેટી બોલી.

“તે તો બા ધણું મોંઘું પડી જાય. પણ જવા દેવો. તે બાબત તમારા હાથમાં રાખજો. હું તેને વાસ્તે એક બે ગીત લઈ આવ્યોય. મેં ધાતું કે તમે અથવા મીસ કારનાઈલ માહરે વારતે ‘એકમ્પનીમેંટ’ ગાઈ કરી જોશો.” ફોરોસીસ મને બાડી નજર કરતાં તેણે અચકાતાં કહ્યું:

“હું કાલ જી દહાડો ‘એકમ્પનીમેંટ’ વગાડી શકતી નથી. ફોરોસીસ ડીયર, તું જસ ગાઈ કરશે?”

તેણી તુરત ઊઠી-ખાનો નજદીક ગઈ, કે બર્ડીએ ઉલટથી મીતનું બંદલ ઓડવા માંડ્યું.

“મને બય છે કે તમેને જહાન પસંદ પડશે નહીં,” તે બોલ્યો, “પણ ખરીદ્યાં ત્યાંથી તે લોકે મને ખાત્રી આપીય કે હમણાંના એ ધણાં માનીતાં ગાયનો છે.”

તે બે માહેણું એક લઈ તેણે ખાના પર ગોઠવ્યું, જે તેના લાગણીથી ધુજતા હાથમાંથી સડી પડ્યું અને તે ઉચકવા જતાં તેના હાથ ફોરોસીસના નાણુક હાથે સાથ અડડ્યા. લમામ નીર્દોષપણ્યની બેશીકરી વચ્ચે તેણીએ હસીને તે ચોપડી પોતાને હાથે પાછી ગોઠવી જ્યારે બાપડા બર્ડીના ચહેસએ તે મોહબતવાંતા હાથના રખસથી રતાશ પકડયો હતો.

“હું ધારંય કે ધણું મજનું ગાયન છે.” થોડીક ‘નોત્સ’ વગાડી બોધ ફોરોસીસે મન આપ્યું. “હવે તમે શરૂ કરશો?”

તેણે શરૂ કરીશું. તે પ્યારનુંજ એક ગાયન હતું. અને તના હમેશના મધુર અવાજમાં, ખરી લાગણીની ભેલ થવાથી, વધતોજ મીઠાસ બેલાયો. દરેક શબ્દ ઉચ્ચારતી વેળાએ તે તેણી મન ભેદ વીચારતો હતો કે શું તેણીને સહેજખી ખ્યાલ નહીં હશે કે તે તેણી-નેજ ખાસ તે બધું સમજાવતો હતો?

અને, જ્યારે તેઓ એ મીસાલ ચુટાવતાં હતાં ત્યારે સહેજળી અવાજ કર્યા વના એક જણ ત્યાં હાજર થયું. તે બોર્ડ નોરમન હતો. મુંગી ચુપકીદીમાં તે બંધેને, પ્યાના પર નાળુક આંગમાં દોડાવતી તે મીડી રૂપસુંદરી અને પ્યારમાં મસ્ત બનેલા તે જવાન ઉમરાવને—તે દીકતો ઉભો, કે જ્યારે એ મીસાલ દીકતાં તેનાં પોતાનાં જીમરમાં કાંઈ ત્રહી સમજી શકાય એવી વેદના ચતી હતી, જે મારી હાકાવવાની તેની મજબુત કોશેશ કરવા છતાં ત્યાં જડ બાકી બેઠી હતી.

“એ ચાલી શકશે કે?” ગાયન પુરું થતાંજ, બર્ટએ આનુર-તાથી સવાલ કીધો,

“તમે બહુજ સરસ ગાઓ છો?” તેણીએ ખરાં દીક્ષના જોશથી જવાબ દીધો. “લેડી પેનહર્સ્ટનું કેહવું વાજબી છે કે એક મીની કરત એછી શી રાખવી નહીં જોઈએ.”

“તમે માહરા તરફ કેટલાં બધાં છેઓ!” લાગણીથી ધ્રુજતા અવાજે તેણે કહ્યું.

તે શબ્દોએ નહીં, પણ તે અવાજે તેણીને સહેજ ચોંકાવી, અને લેડી પેનહર્સ્ટની શોધમાં તેણીએ નજર ફેરવી, કે તુરતજ બોર્ડ નોરમનનો ઉચો કદાવર આકાર તેણીની નજરે પડતાંજ તેણીના ગાલોએ ગોલાખી રતાશ પકડ્યો, અને તે તુરત ઉડી.

“મહેરબાની કરી ઉઠતાં ના.” ગંભીર અવાજે તેણે અરજ કીધી. “નહીં તો એ રીતે તમોને ‘ડીસટર્બ’ કરવા વાસ્તે હું અને પોતાને માફ કરીશ નહીં. એ પાછું વગાડ્યા મહેરબાની કરો. બર્ટ હું તુને પાછું સમજવા ઇચ્છું.”

પણ મગરૂરીથી પોતાનું સર ઉચકતાં તેણી લગભર ઠસ્સાથી બોલી. “લેડી પેનહર્સ્ટને હું તમારા આવવા વીશેની અખર પુગાડીશ. માહરા બોર્ડ.” અને તેણી સહેજ નમીને તે રૂમ છોડી ગઇ.

બર્ટએ કલવાઇને એકાદ પણ તેણીના જતા આકાર તરફ જોયું અને પછી બોર્ડ નોરમન તરફ ફર્યો.

“એ શું થયું, ખુસ? તેણીને મેં ગુસ્સે કીધીય વાર? તું ધારેય?” તેણે હેખત ખાઇ સવાલ કીધો.

“તે? જરાખી નહીં, બર્ટી, ફક્ત કારણ એટલુંજ છે કે મીસ કારલાઇલ મને ધીકારેય;—અલગતાં કારણ વગર તો નહીંજ,—અને તેથી માફરી હાજરીથી હંમેશ દુર નાહસેય, બસ એટલુંજ.” એટલું બોલતાં તે કડવાસથી હસ્યો, અને બર્ટીથી પોતાનો ચહેરો છુપાવવા ત્યાંથી ફરી ગયો.

પ્રકરણ ૯ મું.

તે મોહટો દીવસ અંતે આવી લાગ્યો કે જેની લેડી પેનહસ્ટ અને તેણીના જેવીજ બીજી ફેશનેબલ બાનુઓ, પોતે કાંઇક કરી શકવાની ઉત્કટમાં, આતુરતાથી રાહ જોતી હતી.

કાંઇક મહીનાઓ થયા ફેશનેબલ સોસાયટીમાં “ફેર” સંબંધીજ વાતો ચાલતી હતી, કે જેની સઘળી આવક કાંઇક ચોક્કસ ફડમાં વપડવાની હતી.

ધણા મોટા પાયા પર તેની સઘળી તૈયારીઓ ચાલુ થઇ હતી, અને “બ્રાટેનીકલ ગાર્ડન્સ”ને લગતા મંજવર હોલને સ્વીસ ગામ ડાંના દેખાવમાં ફેરવી નાંખી ધણો દીલપસંદ દેખાવ કીધો હતો. તેને ઉઘાડો મેલવાની કીયા વખતે સઘળાં બડેખાંઓથી તે જગ્યા તમામ ચીકાર થઇ ગઇ હતી.

તે મોહટા હોલના મધ્ય ભાગમાં લેડી બેઠીને સ્તોલ હતો. સ્તોલની બહાર તીપાઇઓ પર, રમકડાં કપડાં વીગેરે તરેહવાર ચીજો ગોઠવી મુકેલી હતી, જેની નજદીક એક ખુરશી પર તે પોતે ગોઠવાયેલી હતી. અત્યંત ઉતસાહથી તે સઘળું કરતી હતી, અને તેણીની

દુન્યા આજે તમામ સુખી હતી. તેમાં ફક્ત એકજ નજીવો ખતરો માત્ર હતો. અને તે એ કે, તેણીની ગમે એટલી બહોંસ છતાં, ફ્લોરીસે, તેણીની સાથે સ્તોલની બહાર બેસવા મન્યુતીથી ના પાડી. તેણી તો, બની શકતું હતે તો ત્યાં આવવાનાજ અખાડા કરતે, પણ લેડી પેનહર્સ્ટની બહોંસ આગલ તે બાપડીનું કાંધ આલ્યું નહીં, અને ત્યારે અંદર બેસી રહેવાની એ એકજ શરતે તે ત્યાં આવવા કબુલ થઈ.

તેઓની બરાબર સામે લેડી ગ્લેનનો સ્તોલ હતો અને તેની બાજુમાં ડચેસ ઓફ કલીફર્ડને તંબુ માર્યો હતો; જ્યારે લેડી પેનહર્સ્ટની લગોલગમાં લેડી બ્લાંસ સીમુરનો સરોવર જેવો ખુબસુરત આકાર ફરટ અને કુલોથી મધમધતા સ્તોલ આગલ, ખડો રહેલો દેખાતો હતો, બફ કલરની ઉંચી સાનીનનો ફેસ તેણીનાં સુંદર બદનને દીપાવતો હતો, અને પોતાની હંમેશની શાંત અને ઠંડી રીતભાતથી ત્યાં ચાલતો મહેમાન મુંગી ચુપકાદી અને તોર વચ્ચે તેણી નપાસતી ઉભી હતી.

પોતાના સ્તોલની બારીમાંથી ફ્લોરીસ એકાચ જીતે તે સુંદર ચહેરા ગમી લીકતી તેણીની ખુબસુરતીની ‘સરવે’ લેતી હતી. તેણી એટલી બધી એમ કરવામાં રોકાઈ ગઈ હતી, કે લેડી બેટ્રીએ બારી એ ડોક્યું ખોલ્યું. ત્યારે તે સખત ચોકી.

“કાંઈ ઘણેજ કંટાલા બરેલો માણસ છે !” તેણી ધુંધવાઈને બોલી, “હું ખુસને વાસ્તે કહુંય, એ આપણો ‘પેત્રન’ થાયય છતાં હજી આવ્યો નહીં”

પણ એટલામાં તો લોર્ડ કલીફર્ડનો ખુશાલ અવાજ તેઓને સંભળાયો. “લેઓ લેડી બેટ્રી, હમે આવી લાગ્યા. તમારું ગાડું કેમ ચાલેય ?” સ્તોલની આસપાસ આતુરતાથી નજર ફેંકતાં તેણે પુછ્યું “ને મીસ કારલાઇલ ક્યાં છે ?”

“અંદર છે.” તેને આવી લાગેલો જોઈ તેણીએ પાછી ખુશાલ થતાં જવાબ કર્યો. “બધું બધું ફતેહમંદ થયું છે. નહીં વારં, બર્ટી.”

“બધુંજ” બારીમાંથી અંદર નજર કરતાં તે બોલ્યો. “બધુંજ. સરસ. હું અંદર આવું. મીસ કારલાઇલ?”

“હું નહીં ધારતી કે અંદર બે જણની જગ્યા થઈ શકશે,” તેણીએ હસ્તે ચહેરે જણાવ્યું. “તમારો ‘શો’ કેમ ચાલેય?”

“બધોજ મજેનો. મને એક મહોટો તંબુ મળ્યોય, ને તેમાં નાહનો જેવો ‘સ્નેજ’ બી કીધોય. હવે હું ગીની કાઢને બધાંને દાખલ કરવાનું શરૂ કરશ.”

લોકોની ગીરદી વધવા લાગી, અને લેડી બેટી પોતાનો માલ તપોતપ ખપાવવા લાગી, જ્યારે બર્ટી અને ફ્લોરીસ તેના પછસા લેવામાં અને હીસાબ રાખવામાં રોકાઈ ગયાં. એક બાળુથી બેંડના સરદો સંભળાતા જ્યારે બીજી બાળુએ લોકોની કચકચના અવાજો જાનને અડકતા હતા અને ગીરદી હોવાને લીધે ગરમી પણ વીશેષ પડતી હતી, અને એ બધું તપાસતાં, તેઓ પોતાનું કામ કર્યાં જતાં હતાં, જેવામાં એક સીંઘો, કદાવર આકાર તેઓ વચ્ચે ચાલી આવ્યો.

“આહ, ખુસ” લેડી બેટી તેને જોતાંજ પુકારી ઉડી, “અતે તું આવ્યો! કેટલું લેટ કીધું?”

“માફ માંગું. એક મીટીંગને લીધે રોકાઈ ગયો. કેમ, તમારું કેમ ચાલેય? મીસ કારલાઇલ ક્યાં છે?” પોતાની કાળી તેજી ચશ્મો આસપાસ દોડાવતાં તેણે પુછ્યું.

“અંદર છે. પણ ખુસ, ચાલની હવે તું શું ખરીફ કરેય?”

“કાંઈ બી. તુને ગમે તે આપ.” તેણે બેધ્યાનપણે જવાબ દીધો. “એકાદ જોડી સ્લીપર કે કાંઈ માલીઓ—આહ બર્ટી, તુંને ઉપયોગી કામ કરતાં જોઈ ખુશી છું.”

અને તે આગલ ગયો. કે બર્ટીએ ખસીને તેને જમ્યા કરી આપી એટલે વાંકો વળી તે, તે નાહના દરવાજામાંથી દાખલ થઈ ફ્લોરીસ આગલ ગયો.

“ગુડ-મોરનીંગ, મીસ કારલાઇલ,” તે બોલ્યો.

તેણીએ ફક્ત ડોકાંના સહેજ લહેકાથી તેનો જવાબ કર્યો. તેણી એ વેળાએ કાંઈક પૈસા ગણવામાં ઘણીજ ધુંટાઇ ગઇ હતી, અને તેણીનું માથું નીચે નમેલું હતું, અગર નહીં તો તેણીના રૂખસારો પર ચઢી આવેલો ખુલ્લો રતાશ તે જોઈ શકતો.

હવે બર્ટીને લગાર અકડવકડ થવા માંડી, પોતાના તંબુમાં જરા નજર કરી આવવાને બહાને તે ત્યાંથી સટકી ગયો.

“તમે ખુબ નાણું એકઠું કરોય, મીસ કારલાઇલ.” લોડ નોરમને કહ્યું.

“હા, હું ધાંચ.” નીચીજ નજરે તેણીએ જવાબ દીધો.

“ફ્લોરીસ, એને કાંઈ મજેની મજેની ચીજ બતાવ.” લેડી બેટીએ બહારથી હુકમ આપ્યો.

તેણીએ તરેહવાર ચીજો તેને બતાવતી, પણ તેને પસંદગી કરતાં વખતનો વખત નીકળી ગયો. તેણે બેઝ્યાનપણે કેટલીક ચીજોનો પોતા વસ્તે ઢગલો કરાવ્યો.

“એ બધાંને તમે શું કરશો?” ફ્લોરીસે પુછ્યું.

“ખુદા માલમ! પણ મેં હજી પુરું કર્યું નથી. તમારે પોતાને હાથની બનાવેલી કાંઈખી ચીજ છે, મીસ કારલાઇલ?”

“નહીં. દરેક ચીજ લેડી પેનહર્સ્ટે ખરીદેલી છે.”

તેણીના સફેદ પોશાકમાં છાતી આગલથી ખોસેલાં એક લાલ ગુલાબ ઉપર તેની નજર ચોંટી હતી.

“આ બધાં વચ્ચે ફક્ત એકજ ચીજ એવી છે કે જે મેળવવા મને ખરેખરી ઇચ્છા થાય.” તે વીચારવંત અદાએ બોલ્યો.

“ખરેખર? તે શું?” તેણીએ નીર્દોષપણે સવાલ કીધો. “મેં તમોને લગભગ દરેક ચીજ દેખાડીય. આપ રાષ્ટ્રીય કેસ જોઈએ?”

“નહીં, પણ કાંઈ નહીં એખી હું લેવસ. પણ તે ચીજ એ નહીં, મીસ કારલાઇલ; આપ જોલાય તમે પહેડયોય તે મને ખરીદવા દેશો?”

તેણીનો ચહેરો લાલ થયો, અને આંખ નીચી નમી ગઈ મગર બીજી પળે, મગરૂરીથી તેણીએ ડોકી ફફડાવી.

“એ વેચવા માટે નથી, માહરા લોર્ડ.” અત્યંત ઠસ્સાથી તેણીએ કહ્યું.

“માફ કરજો.” તે ધીમેથી બોલ્યો. “તમે ખરાં છો. એ એક એકીમતી ચીજ છે, ખાસ કરીને માહરી નજરમાં.”

અચ્ચુચ, કાંઈક લાગણીને આધીન થઈ તેણીએ પોતાની છાતી પરથી તે ખેંચી ભોંયપર ફેંક્યો.

તેજી વાંકો વલીને ઉચક્યો, અને હાથ લાંબો કરી તેણી સાંમે ધર્યો

“મેં એને વાસ્તે માંગણી કીધી, તેટલાંથીજ શું તમારી નજરમાં એ ધીકકારવા લાયક થયો?” તે દીલગીરી ભર્યા અવાજે બોલ્યો, “મને માફ કીધું એમ દેખાડવા મેહરબાની કરી એ એની જગ્યાએ પાછો મુકો. હું ફરીથી તમોને નારાજ નહીં કરીશ.”

તેણીએ તે લીધો. એક પણ ગુંચવાડાથી થોભી, અને પછી પોતાની છાતીપર ખોસવાને બદલે તેજલપર મુક્યો. “કદાચ કોઈ બીજું એને માટે માંગણી કરશે.” તેણીએ સફાઈથી કહ્યું.

ગજવામાં હાથ નાંખી તેણે થોડીક ગીનીઓ કાઢી તે જોલાયની બાજુમાં મુકી અને એક શબ્દખી બોલવા વગર, નમીને તે જગ્યા છોડી ગયો.

થોડીક પણ તેણી સ્તબ્ધ બની તેના જતા આકારને ટીકતી થોભી, અને પછી પેસો ગોલાબ લઇ, તે કાંઇ કીમતી ચીજ હોય તે મીસાલ સંબાલથી પોતાના ફેસમાં, અંદરથી છુપાવી દીધો.

લોડ નોરમન ત્યાંથી નીકળેલો બહારો બહાર ચાલી જવાનું કરતો હતો, પણ લેડી પ્લાંચના સ્તોલ નજદીકથી પસાર થતાં, તે બાનુએ બહાર દોડી આવીને તેને ઘેર્યો. “તમે શું ખરીદશો, સાહેબ?” એક દુકાનદાર છોકરીની નકલ કરતાં તેણીએ પુછ્યું, “હમણાં ‘લીલી’ ની ફેશન વધારે છે. એક બંચ આપું?”

“તુંને ગમે તેમ, એ શું બધા ઢગલા ચઢાવ્યાય?”

“હા, પણ તોખી ઠીક ચાલેય. લેડી ગ્લીન તો કહેય કે એએક હજાર પાઉંડ માહરા સ્તોલમાંથી જરૂર કુટી કહડાશે. તમેને એક ‘બોક્સ’ બનાવી આપું?”

“ઓ નહીં તે બધાને હું શું કરીશ? પ્લાંચ, તું મને ફક્ત એકજ પુલ આપી જતો મુકે તો હું પાંચ પાઉંડ આપું.”

“નારૂં, પણ ખુસ તમે એમ ના સમજતા કે તમે ઘણા છુટ્ટા હાથના છેઓ. માહરા બાલમાં પહેડેલાં એકજ પુલના હમણાંજ એક અહસ્થે મને દસ પાઉંડ આફર કીધા. ફક્ત એકજ, ખુસ હું તે પુલ તમેને આપું તો?” અત્યંત મીઠાસથી તેના ચહેરા સામુ જ્ઞેતાં તેણીએ ધીમેથી પુછ્યું.

“કોઇ કરોડપતી પાંચશો કે હજારની આફર કરે તેને વાસ્તે સાચવી રાખ, પ્લાંચ.” તેણે બેદરકારીથી કહ્યું.

“નહીં. તે હું તમેનેજ આપીશ. અને તેખી વધી ફક્ત તમારા પાંચ પાઉંડનાજ બદલામાં. લાવો, હું તમારા કોટમાં બોસું. તમે જાણોય, ખુસ, એથી એની કીમત વધારે વધીય!”

જાલથી તેના કોટનાં બટન હોલમાં તે બોસતાં તેણી બોલી, તેણે પાંચ પાઉંડની એક નોટ કાઢી ટેબલ પર મુકી. “ખુસ,” તેણીએ માયાથી કહ્યું, “આજે રાતે ‘બોલ’માં તમારે એ પેહડવું જોઇશે.”

“હું આવશ કે નહીં તે ચોકક્સ નથી.”

“એમ નહીં બા. બધાં ત્યાં આવશે ને તમે બી? તમે એ પહેડશો, ખુસ?”

“જો હું આવશ તો.” અને એટલું બેસી તેણે ત્યાંથી ચાલું મુક્યું.

લેડી બ્રાંશે ફતેહની એક તુમાખી નજર લેડી પેનહર્સ્ટના સ્ટોલ તરફ ફેંકી.

મકરણ ૧૦ મું.

તે ધંધુખર અતે પુરી થઇ, અને બધી મોહટે ખાંચરેની બાનુઓ પોતપોતાની ગાડીઓમાં બેસી હંકારી ગઇ, ધણું મોહટી રકમનું નાણું એ એક દહાડાની ધંધુખરમાં ઉભું થયું હતું. વળી રાતે ત્યાંજ એક ગંજલવર “બોલ” ફેંચાથી બધા સ્ટોલ ઉતાવલે તોડી નાંખી જગ્યા સાફ સુધ કરવા સેંકડો માણસો તુરતા તુરત રોકાઇ ગયાં, અને ત્રણ ચાર કલાકમાં તો ત્યાંનો દેખાવ તદ્દન ફેરવાઈ ગયો.

બાપડો બટી પુષ્કળ થાકી ગયો હતો. “આવો, આવો” નાં ઘાંટાં પાડતાં અને સ્તેજ ઉપર “બો” રિહી ગાતાં તેનું ગળું દુઃખી આવ્યું હતું. તે સીધો પોતાની કબજાપર ગયો.

લેડી પેનહર્સ્ટ ઘર જતાંના વારમાં બીજાનામાં અલેટાઈ પડી.

“ધણીજ ગંજલવર ફતેહા” નેણીએ સતોષથી ફેસેરીસને કહ્યું, કે જો, દાસી જોઝીન સાથે, તેઓના ફેન્સી ફેસીઝ સરખા કરવામાં રોકાઈ હતી.

“અચ્ચીતજ. પણ માયરે, શું મહેનત પડીચાં સાફ છે કે એવું કામ રોજનું નથી. હું તો ધારતી હતી કે એકાદ કાપડોઆની

દુકાનપર નોકરી રહેવાનું ઘણું મનપસંદ લાગતું હશે, પણ હવે મેં માહરો વિચાર ફેરવ્યોય. તુંખી ઠાકી ગઈ હશે, ફ્લોરીસ ડીઅર બા, તૈયાર થવા અગાઉ જરા જઈને અલેટા.”

“હું જરાખી ઠાકી નથી. અને મને જોત્રીનને મદદ કરવા ગમેય.”

“મેડમોઝેલને તકલીફ લેવાનું કાંઈ કામ નથી.” તે દાંસી પુત્રીએ તેણીની મદદનો અસ્વીકાર કરતાં કહ્યું. “મેડમોઝેલ થાકેલાં અને કટા-જેલાં દીસેય.” ફ્લોરીસના તાજા ખીલતા ગુલાબ જેવા ચહેરા પરફે જેતાં તેણી સહેજ અદેખાઈના અંશથી ખેલી.

“ત્યારે માહરો ચહેરો મને ગેરમનસાફ કરેય, જોત્રીન.” ફ્લોરીસે મીઠાસથી જવાબ દીધો. તેણી હંમેશ તે છોકરી સાથે મીઠાસ અને માયાથી વર્તતી હતી, તો જો કે તેણીને મજાનું બહેન હતો કે જોત્રીનને તેણી તરફ અણુગમે હતો.

“હું ધાંચ કે માહરે વાસ્તે એક કપ ચોકલેટ અને કાંઈ લાઈટ ખાવાનું ઉપરજ મોકલી આપશે તો ઠીક. મને નીચે જમવા આવવા નહીં ગમતું,” લેડી પેનહર્સ્ટે કહ્યું. “તું સર એડવર્ડને ખાણું વખતે કંપની આપશે, ડીઅર?”

“ખચ્ચીતજ, અને તમારે વાસ્તે હું ચોકલેટ ને—”

“મેડમોઝેલને તકલીફ ઉઠાવવા જરૂર નથી?” જોત્રીન વળી પાછી અદેખાઈથી વચ્ચે પડી. “હર લેડીશીપની દરેક સગવડ પર હું ધ્યાન આપીશ.”

“નહીં, જરા તુંજ એટલું કરજે, ફ્લોરીસ ડીઅર.” મેડી એટ્રીએ તેણીને તોડી પાડી, અને ફ્લોરીસ એ હુકમ સાથે ઓરડો છોડી ગઈ.

સર એડવર્ડ ડાઈનીંગ રૂમમાં દાખલ થયો, હંમેશ મુજબ તે ઉદ્યોગી શખ્સનો દેખાવ ઠાકેલો અને કંટાળેલો હતો.

“લેડી પેનલસ્ટ? થાકી ગયાંય કે?” તેણે પુછ્યું, “હું ધારતો તોજ અને તમેજી ધણું ઠાકી ગયાં હશે; મીસ કારલાઇલ.”

“જરાબી નહીં, સર એડવર્ડ.” તેણીએ જવાબ દીધો, અને તેણીના બચ્ચાં જેવા નીર્દોષ ખુશાલ ચહેરાપર નજર કરતાં તે ઠાકેલા પુરૂષે છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો અને તે ધણો ખુશ થયેલો દેખાયા.

“તમેને ધણી ફતેહ મળી, મેં સમજ્યું! કલમની રીહડી આગળ લોર્ડ કલીફર્ડ મલ્યો તેણે મને જણાવ્યું કે તમે ખુબ નાણું જમા કરીધું.”

“તેની શાખાશી ધણીખરી હીઝ લોર્ડશીપનેજ આમારી છે. એવણે ધણીજ મહેનત કરીધી.” તેણીએ શાંતીથી જવાબ દીધો;

“એને એવું ઘણું ગમેય. આજે ખુબ ગેલમાં છે, લોર્ડ નોર-મનથી તદ્દન ઉલટું, કે જેને હું ત્યાર પછી મલ્યો.”

“ખરેખર!” મીનું કાર્ડપર નજર ઠેરવેલી રાખતાં તેણીએ બેઠ-રકારીની રવેશે અજાયબી બતાવેલી.

“હા. એ તો આજના બનાવથી ધણો કુંજરો ને ખબરેલો દીસ્તો હતો. માહરી બેટીને અને તુંને તેમાં ભાગ લેવા દેવા વાસ્તે એ તો માહરી સાથે મરાયો. જણે માહરું એમાં કાંઈ ચલણ હોય! એ ખીયારો પરણેલાઓની મુશીબત શું સમજે?” અને તે બલો મહસ્થ સહેજ મગ્નકથી હસ્યો “અને હા જો. આજનાં સોસા-મટી પેપરમાંથી એના નામનો આવ ફકરો વાંચો. “મીમુર અને નોર-મન કુટુંબો વચ્ચે સગાઈનું નાતું થાય એવો હમોને મજબુત સંભવ લાગે છે.” સીમુર તે લેડી પ્લાંશ. અને નોરમન તે લોર્ડ ક્લુસ. આજે તેથી ત્યાં હતી કે?”

“હા, લેડી પ્લાંશ ત્યાં હતાં.” તેણીએ દેખાઈતી શાંતીથી તે પેપર બાજુએ મુકતાં ધીમેથી જવાબ દીધો, કે બ્યારે તે બોળ્યા

અહસ્થને સ્વપને પણ ખ્યાલ નહીં થયો કે તે ખબરથી તેણે તેણીનાં દીલમાં કેવું એક જંગ ઉઠાડ્યું હતું.

“તમે ‘બોલ’માં જવાનાં છેઓ કે, સર એડવર્ડ?” તેણીએ થોડે વારે સવાલ કીધો.

“નહીં દલગીર છું. આજે રાતે એક પ્રાઇવેટ ગેધરીંગ છે ત્યાં લેકચર કરવાનું છે, લોર્ડ કલીફર્ડને મેં કહ્યુંય તે તમોને લઈ જશે.”

લોર્ડ નોરમન ત્યાં જનાર છે કે તે જાણવા તેણી અત્યંત આતુર હતી, પણ એવામાં સર એડવર્ડેજ પાછું બોલવાનું શરૂ કીધું.

“હું નહીં ધારતો કે ખુસ બી જવાનો હોય. કારણ મેં તેને વાસ્તે પૂછ્યું ત્યારે એ તો બબડ્યો. મને કામ થાણું છે વાસ્તે હું કાશી લેવા થોખીશ નહીં. જો તમે રજા આપો તો હું ઉડી જઈ.”

ફ્લોરીસ પણ તુરતજ ઉડી ગઈ. તેણીએ તે રાતે પહેરવા, પોતા માટે એક તદ્દન સાદો પણ સુંદર પોશાક કહાડ્યો, કે જે તેણીનો સવેથી સારામાં સારો ફેસ હતો, અને તે જો કે જાહજો કીંમતી નહીં હતો છતાં તેણીનાં સુંદર બદન પર પુરતો શોભીતો લાગતો હતો. તેણીએ તે પેહેડવા માટે પોતાનો જુનો પોપાક કહાડ્યો કે તુરતજ એક કરમાયલો, કુચાયલો લાલ ગોલાખ બોંય પર પડ્યો. એ તેજ ગોલાખ હતો કે જે તેણીએ લોર્ડ નોરમનને વેચવા ના પાડી હતી. તે કરમાયલાં કુલ તરફ નજર કરતાં તેણીના પોતાના ગાલોએ પણ નજદીક તે કુલનેજ રંગ પકડ્યો.

કેટલા માનથી, કેટલા આશ્ચર્યથી તેણે તેને વાસ્તે માંગણી કરી હતી, અને તેણી કેવી ઈંઝામથી તે નામંજુર કરી હતી! શું બનવા-જોગ હતું કે તેણીની તેવી આલથીજ, સર એડવર્ડ કહેતા હતા તેમ તે આજે કુન્દો ને બરીઆલ દીસ્તો હશે? પણ બીજીજ પળે તેણે હાથી હસ્તાં તે વીચાર દૂર કીધો.

“છટ છટ. હું મુરખ બનુંચ.” તેણી બગડી, “અને તખા એટલાજ માટે કે ધી રાછટ ઓનરેબલ અર્લ ઓફ નોરમન. લેડી પેનલસ્ટની કંપેનીઅનની મળક કરવામાં રમુજ મેળવેચ. મે એવ-
ણુંનું શું બગાડયુંય કે એવણુ એવી રીતે વર્તેચ?” અને ચુસ્સાથી પો-
તાનો પગ મારી તેણીએ તે ગોલાબને બાણુ કરી નાખ્યો.

પણ વળી પાછો બીજાજ પળે વાંકી વળી તેણીએ તે ઉંચકી લીધો.

“નહીં. માહરી મુખાઈની યાદ કરવા હું એ માહરી પાસેજ રાખીશ.” અને તેણીએ પાછો તે પોતાના નવા પોશાકમાં, આગળ માફક અંદરથી છુપાવ્યો.

તેણી તદન તઈયાર થઈ રહી એવામાં બારણું ઠોકાયું અને જવાબ મેળવવાની દરકાર કર્યા વના જોઝીન અંદર દાખલ થઈ.

“માઈ લેડી કહેચ કે તમે તેવણુ આગલ આવશો. તો તે પણ ખુશી થશે, મેડમોઝેલ,” પોતાની ચંચલ આંખે ફ્લોરીસની બારીક ‘સરવે’ લેતાં તે બોલી, “માઈ લેડીએ મેડમોઝેલને કેસ થવામાં મદદ કરવા મને મોકલીચ.”

“ઠંકસ, જોઝીન, પણ હું તદન તઈયાર છેઉં.”

તે દાસીએ વળી પાછી તેણીની ‘સરવે’ લીધી.

“માફ કરજો, પણ મેડમોઝેલના બાલ વધારે સરસ રીતે થઈ ચકશે.”

“બનવા જોગ છે”, ફ્લોરીસે બેદરકારીથી જવાબ દીધો. “પણ હું તુને તસદી નહીં આપીશ, જોઝીન, એજ ચાલશે.”

અને તેણી ત્યાંથી બહાર પડી કે બ્યારે જોઝીન પણ, પોતાની હંમેશની કાનોસોરી કરવાની આદત મુજબ, તેણીની પીઠ ફરવા પછી દરેક ચીજની ઉઠાપાઠલ તપાસ કરી તેણીની પુકે ગઈ.

“એટલા વારમાં તદ્દન તપ્તવારા!” લેડી પેનહર્સ્ટ ફ્લોરીસને જોઈ પુકારી ઉઠી, “ને તાહરે કેસ કેવો ‘લવ્લી’ છે?”

“લવ્લી!” ફ્લોરીસે અજાણપીથી પડ્યો કાઘો. “ઓ, લેડી પેનહર્સ્ટ, તમે માહરી મશકેરી કરોગ! એ તો તદ્દન સાદો છે!”

“કોણુ જાણે કદાચ સાદો હોય ખી, પણ તું એમાં એટલી સુદર લાગેય કે હું તો તાહરી આગળ કુચ્છ ખીસાદમાં નહીં લાગતી” અને તે બર બર બોલી અખળા ખરાં દીલથી ખુશ થઈને હસી પડી.

ફ્લોરીસ પણ હસી, અને આભારથી ચળકતી આંખો તે માયાળુ શેઠાણી તરફ ફેરવી.

“તમે માહરાં તરફ કેવાં બલાં અને હેતવંતા છેઓ, લેડી પેનહર્સ્ટ” તેણી ધીમેથી બોલી.

લેડી બેટીએ પોતાનો ચહેરો અરસીમાં જોયો.

“માહરા બાલખી મીસ કારલાઇલનીજ માફક બનાવ, જોઝોન, તે મને બધાં ગમશે.” તેણીએ દાસીને ફરમાવ્યું. તે નોકર છોકરીએ ઝનુનથી હોથ કરડ્યા. તેણીએ ફ્લોરીસના બાલની ખોડ કાઢી હતી ત્યારે તેજ ચીજને વાસ્તે તેની શેઠાણીએ તેણીને હલકી પાડી!

“મને તેવા કરતાં નથી આવડતું, માઈ લડી.”

“ત્યારે મીસ કારલાઇલ કરશે. તું મહેરબાની કરશે ડીઅર?”

ફ્લોરીસ ગમી જોતાં તેણીએ સવાલ કાઘો.

તે છોકરી એક પણ દીગમુંદ થઈ ઉભી, અને પછી પોતાના હાથમાનું તે ચાદીનું ખસ તેજલ પર મુકી દઈ, બાજુમાં જઈ હાથ જોડી ઉભી, બ્યારે ફ્લોરીસે તમામ બેખબરીનાં નીર્દોષપણાં વચ્ચે પોતાથી બની શક્યું તેવી રીતે લેડી પેનહર્સ્ટના બાળની ધપ પોતાના જેવી કાઘી..

“ઓ, ઠેકચું, ડીઅર. જો જોઝીન, મને આવી ધપના માળ ગમેય. હું ઇચ્છું કે મીસ કારલાઇલ પાસ તું શીખે. હવે તુંને યાદ રહેશેની?”

“હા, માઇ લેડી.” બીડેલા હોયો વચ્ચે તેણે ધીમેથી જવાબ આપ્યો. “હું યાદ રાખશ. જરૂરજ, માઇ લેડી, હું કદી ભુલીશ નહીં.” અને ઝનુનથી દાંત્યાં કચકચાવતી તે તે ઓરડો છોડી ગઈ.

“લોર્ડ કલીફર્ડ!” એવામાં ડ્રુટમેને આવી તે જવાન અહસ્યની આમદ જાહેર કરી.

લોર્ડ કલીફર્ડ, અત્યંત તજ્જુમત્રથી તૈયાર થયેલો, કોઈની છોકરીનું માથું ફેરવી નાંખે એવો ખુશસુરત દેખાતો હતો. તે કોઈંગ રૂમમાં ખોટી થતો હતો, અને બંધે બાનુઓ ત્યાં જઈ પુગતાં તેણે ઘણીજ ઉલટથી તેઓને આવકાર દીધો.

ફ્લોરીસ પર નજર પડતાંજ તેનાં મોઢાંમાંથી એક ધીમી ‘આહ’ નીકળી પડી.

“જો મેં કહ્યુંતુંની!” લેડી ખેટી બોલી, “ચાલ બટી જોતું વાઈ, તદ્દન સાચું બોલજે, ફ્લોરીસનો આય ફેસ ઘણોજ ‘લવ્લી’ છેની?”

તે જવાનનો ચહેરો ઓસકથી લાલ થયો, પણ ફ્લોરીસ તદ્દન શાંત હતો ચહેરે ઉભી હતી.

“તે તો કાણ જાણે.” તેણે જવાબ દીધો. “હું ફક્ત એટલું કહી શકું કે મીસ કારલાઇલ, પ્રખ્યાત ફ્રેંચ ચીતારા ‘મીલે’ નાં એકાદ પીકચર જેવાં લાગેય. શું આય ફેશની એ ખુબી હશે?”

“થેંકયું, માહરા લોર્ડ.” તેણીએ હસીને નમન કરતા કહ્યું. તેઓ બ્યારે તે મોહટા બોલ-રૂમમાં જઈ પુગ્યાં ત્યારે બધાં બહેનઓથી તે હાલ ચીકાર થઈ ચુકેલો હતો, છતાં, બટી પોતાના બંધે હાથોપર એકેક બાનુંને લઈ, લોકોની ગીરદી વચ્ચેથી મુશકેલીથી રસ્તો મેળવતો દાખલ થયો ત્યારે તેઓની પધરામણીથી ત્યાં ઘણા ખળખળાટ થઈ રહ્યો.

પ્રકરણ ૧૧ મું.

તેઓ ત્યાં પુગ્યાને ભાગ્યેજ અરધો કલાક નહીં થયો હશે એવામાં તો લેડી ખેડી નજદીક, ખુશ્નુરત જવાન્યાઓનું એક ગંજ-વર ટોળું એકઠું થઈ ગયું અને તે માંહેલા લગભગ બધાજ, તેણીની બાંહેધરી હેથલ આવેલી તે ખુશ્નુરત પણ મગરૂર દેખાવની છોકરી સાથે ‘ઇનત્રોડયુસ’ થવાનાંજ ફાંફાં મારતા હતા.

“જોયું કે ફ્લોરીસ? મેં કહ્યું તું તેજ થયું!” લેડી પેનહર્સ્ટ થોડેવાર તેણીનાં કાનમાં બબડી, “તેં તો જમરો ખળબળાટ મચાવ્યોય! તાહરો ડાન્સનો પ્રોચામ ભરાઈ ગયો કે?”

“તદન નહીં” તેણીએ જવાબ દીધો. કારણ તે બધાઓના બસમાંથી બચવા થોડીક જગ્યાએ તો તેણીએ પોતાનેજ હાથે અમસ્થી ભરી નાંખી હતી.

પહેલા એકુ બે ડાન્સ ખલાસ થયા પછી બર્ટી તેણીની આગળ આવી લાગ્યો.

“હું ઇચ્છું, મીસ કારલાઇલ, કે એકાદ બે ડાન્સીઝ તમે માહરે વાસ્તે ફાજલ પાડ્યા હશે.” તેણે અરજ કીધી.

“આયજ ડાન્સ લેવા તમેને ગમશે?” તેણીએ તુરત સવાલ કીધો.

“ખરેખર? કેવો નસીબવાન સંજોગ કે એ ખાલી છે!” અને તેણીને પોતાનો હાથ આપી તે ત્યાંથી ઘસડી ગયો.

બર્ટી એક ઘણો અચ્છો ‘ડાન્સર’ હતો, અને ફ્લોરીસ સાથની તેની પૈર ખરેજ મનપસંદ અને દીલપઝીર લાગતી હતી.

બેંડના મધુર સરોદ પ્રમાણે તેઓનાં હલકાં, પગલા જમીનપર કેટલીક ઝડપે ઉડતાં હતાં તેનું પણ માણુ તે પ્યારમાં છાકટ અનેલા જવાનને જવલેજ હતું. તેણી તેના હાથોમાં હતી અને તેણીના દમમાંથી નીકળતો ગરમ સ્વાસ તેના ગાલોને અથડતો હતો, તેની ખુશાલીમાં તે ગોયા ઘેલો બની ગયો હતો.

“ફોલોસ, માહરા પ્યાર, હું તને ચાહુંચ,” એ શબ્દો વારંવાર તેના હાથ નજદીક આવતા તે મુશકેલીથી અટકાવી શકતો.

“આપણે બસ ક્યે ? હું તમોને ઠાકવી નાંખુંચ?” થોડે વારે તેણે અચખુંચ સવાલ કીધો.

“ઓ નહીં, મહેરબાની કરી થોજતા ના.” તેનું ઉમદા ડાનસીંગ મનમાં વખાણતા તે બોલી.

અંતે તે ‘વોલ્ટઝ’ પુરો થયો, અને મ્યુઝીકના સરોદો બંધ પડ્યા કે તેઓ દમ ખાતાં સહેજ થોખ્યાં. તેણીને પોતાના હાથમાં પકડી રાખવાનાં આટલા વખતનાં અનુપમ સુખ પછી, બીજાઓની સાથે તેણીને ડાન્સ કરતી તે કેવી રીતે જોધ શકશે તેનો વિચાર કરતો હતો.

“મને પેલાં મોહટાં ‘પામ’નાં ઝાડો દેખાડવા લઈ જશો?”

તેણીના અવાજે તેને તેના ખ્યાલમાંથી ચોંકાવ્યો. “આજે સહવારથી માહરી નજર ત્યાં જાયચ, કેવાં ખુશનુમાં અને ઠંડકવાળાં દીસેચ! મને ત્યાં લઈ જશો?”

તે તુરત તેણીનો કત્તોક લઈ આવ્યો અને અત્યંત સંભાળથી તેણીનાં ખભાં પર નાંખી, તેણીનો હાથ પોતાના હાથમાં લઈ, તે બહાર થંડી હવામાં તેણીને લઈ ગયો. તે એક ગંજવર ‘કોનઝરવેટરી’ હતી, અને ઝાડ પાનોના જૂઠા લચ્ચે કોમક ઠેકાણે નાહતી બેઠકો ગોઠવેલી હતી. એક એકાંત ખુણામાં તેણે તેણીને બેસાડી કે જ્યાંથી તે રોશનીઓ વાલો બોલરમ બીલકુલ દીસ્તો નહીં હતો, અને તેઓ બંધે પણ સધળાંઓની નજરથી તદ્દન દુર હતાં.

“કેવું ખુશનુમા લાગેચ.” તેણી બોલી. “હું જો કદાચ તવંગર થઈશ તો એક ઘણીજ સરસ મોહટી ‘કોનઝરવેટરી’ રાખીશ કે જ્યાં મોહટાં મોહટાં લીલાં પામ અને જાતના જાતના ‘ફર્નસ’ સીવાય

ખીનું કાંઈજ હોય નહીં, અને ત્યાંના ખુશનુમાં એકાંતમાં ખલત્ર નહીં થવા પામે તેની સંભાળ લેવા પક્ષીઓને વટીક ત્યાં મડબડ કરવા દેખાઈ નહીં.”

તેણે પોતાની ખુબ આંખો તેણીના ચહેરા પર ઠેડવી, અને તેણીના પોતાની કરવાની ઈચ્છાનો તેનાં જીગરમાં સળગેલો આતશ તે મુશ્કેલીથી સમાવી શક્યો.

“તવંગર!” તે ધીમેથી બોલ્યો. “તમે કદાચ તેમ થાવોખી.”

“હું નહીં ધારતી કે હું તેમ થવાની દરકાર કરતી હોવું.” તેણીએ બેદરકારીથી કહ્યું. “તવંગર માણસોને વધારે જાનજા અને મુશ્કેલીઓ હોયચ; અને ગરીબો કરતાં તે લોક વધારે સુખી નથી હોતાં. હું ધારૂં કે સર એડવર્ડની ઘણા તવંગર છે, નહીં?”

“હા, ઘણાજ” તેણે જવાબ દીધો.

“અને તે છતાં તેવણુ એક સાધારણ કલાર્ક માફક ખડતલ મહેનત કરેચ, અને જ્યારે જોઈએ ત્યારે અત્યંત ઠાંકેલા અને કંટાળેલા દીસેચ?” તે પૂછી. “ખરેખરી, જીંદગી એ એક ઉખ્યાણુ મીસાલ છે!”

તે જગ્યાની શાંતતા, તેણીના અવાજની મધુરતા, એ સઘળાંએ તેને ઉશ્કેર્યો અને તે તેણીની વધુ નજદીક આવ્યો.

“દુન્યામાં એકજ ચીજ ખરેખર મેળવવા જેવી કીંમતી છે!” તે ધીમેથી બોલ્યો.

“તે શું?” અને તેણીએ હસીને તેના સામું જોયું પણ તેના શીકકા ચહેરા અને ચળકતી આંખો પર નજર થતાંજ તે હસવું તેણીના હોથો-પરજ મરણ પામ્યું.

“તમે તે કદાચ નહીં શકતાં,” તેણે ઉશ્કેરાતથી બોલવું ગરી રાખ્યું. “હું ધારૂં કે તમે મને મેડ ધારશો. તમે મહારી સાથે ગુસ્સે થશો, છતાં હવે માહરે બોલવુંજ જોઈએ, જો કે તેમ કરતાં કદાચ તમો મને માફ નહીં કરી શકો એટલી હદ સુધીના ગુસ્સે થાવો?”

તેણી ત્યાંથી ઉડી જતા ગઈ, પણ એક નહીં સમજી શકાય એવી શક્તિએ તેણીને ત્યાં જકડી લીધી. તેણી કાંઈ બોલીને તેને અટકાવવા ગઈ, પણ એક શબ્દ બી તેણીના હોથમાંથી બહાર પડ્યો નહીં.

“મીસ કારલાઈલ—ફ્લોરીસ—હું તમોને ચાહુંચ!” ધુજતા હોથોમાંથી તે શબ્દો અતે બહાર પડ્યા.

તેણીનો ચેહરો ગરદનથી માથા તુલીક લાલ થઈ આવ્યો અને બીજી પગે વળી પાછો તે એકદમ શીકકો મારી ગયો.

“હા, હું તમોને ચાહુંચ.” તેણે પાછું ચલાવ્યું. “તમે મને ચાહોચ કે તે પુછવા હું હોંમત કરી શકતો નથી, કારણ હું જાણુંચ કે તેમ બનવું તદન મુશ્કેલ છે. તમે જો કે મને ફક્ત થોડાજ દીવસો થયાં ઓળખોચ, છતાં, મને પોતાને તો એવું લાગેછ કે મેં તમોને વરસો થયાં પીછાણ્યાં હોય, અને વરસો થયાં તમારે માટેનો પ્યાર માહરા જીગરમાં સત્રગેલો હોય! ફ્લોરીસ, માહરી પર દયા કર! હું જીગરના ઉંડાણથી તને ચાહુંચ—”

“નહીં, નહીં લોડ કલીફડ”-અને તેણીનાં ધુજતા હોથોમાંથી શબ્દો નીકળ્યા.

“હા, એ ખરું છે. હું તમારાં મનનાં વિચાર કદપી શકુંચ.”

“તમે ધારતાં હશે કે હું નાદાન, નયળાં મગજનો અને ઢંગધડા વગરનો માણસ છું કે જે દુન્યાને જરાક પણ ઉપયોગ વગરનો હોય; પણ ફ્લોરીસ, જો તું મને તુંને ચાહવા દેવાની રજા આપે, તું મને સહેજ પણ ચાહવાની કોશેશ કરે તો હું તાહરે લાયકનો થવાની મજબુત કોશેશ કરી તુંને બતાવી આપીશ કે—”

“ઓ મહેરમાની કરી બસ કરો!” તેણીએ તેને અટકાવ્યો. તે હેતવંતા સામ્યાં જીગરના છોકરા માટે ખરાં દીલની બધી લાગણીઓથી તેણીનાં જીગરમાં ચુંકાઈ આવ્યું “બસ કરો લોડ કલીફડ”

તેણીએ મીનતનરી કરી, “તમે—તમે જુલ કરોય ! ખરું જોતાં તો હું તમારે લાપકની નથી.”

“ફ્લોરીસ” લગાર ઠપકાના અગાજથી તે બોલ્યો.

“હા હું ખરું કહુંય. હું એવી ને કાણ છું કે માહરે ખાતર તમે તમોને પોતાને આટલા બધા ઉતારી પાડોય ? મહેરબાની કરી વધુ કાંઈ ના બોલતા. હું ધણીજ—ધણીજ દલગીર છું.”

“ત્યારે—”

“હા, હું ખચ્ચીત દલગીર છું” તેને વળી પાછો બોલતો અટકાવી તેણીએ કહ્યું, “પણ હું મુંદલ એ બાબે જાણતી નહીં હતી.”

“તેમજ હશે. નહીં તો કદાચ તમે મને દુરનો દુર રાખી માહરી તરફ થંડાઈથી વર્તતે” તે દીલગીરીથી બોલ્યો.

“ફ્લોરીસ, ત્યારે તાહરે જવાબ શું ‘ના’નોજ છે ?” તેણીને હાથ પોતાના ગરમ હાથોમાં પકડી જોરથી દાખતાં તેણે પાછી કાક-લુદી કરી. “તું મને સહેજખી આશા નહીં આપશે ? હું ધીરજથી ખોટી થઈશ; હું તુને કંટાળો નહીં આપીશ. તું જોજે હું કેવી ધીરજથી—”

“ઓ, પ્લીઝ! એક શબ્દખી વધારે નહીં બોલશો તો હું ઉપકારી થઈશ. શોડં ક્લીફડં, હું—હું તમોને ચાહી શકતી નથી, તમોએ મને આપેલાં એ મોહટાં માન વાસ્તે—અને હું સારી રીતે જાણુંય કે એ ખચ્ચીત એક ધણું મોહટું માન છે—તેને વાસ્તે હું તમારી ખરાં દીલથી આભારી છું. હું ધચ્છુંય—હું ખરાં દીલથી ધચ્છુંય કે હું તમોને એથી ઉલટો જવાબ આપી શકતો !”

એ સંવણું બોલતી વખતે તેણીએ પોતાનો હાથ તેના હાથમાં રમવા દીધો હતો, જે ઉપલું પુરું કરતાં ધીમેથી તેણીએ સેરવી લીધો. અત્યંત આનાકાનીથી તેણે તે જવા દીધો, અને તેજ વખતે તેની

પોતાની જીંદગીમાંનું એક ઝળકતું કીરણ પણ નાશ પામ્યું હોય એવું તેને લાગ્યું.

એક મનજીત કોશેશ કરી તેણે પોતાના હોયો સહેજ દસ્તા કીધા.

“તમે માહરી સાથે ધણાં બલાં અને માયાળું થયાંય.” તે બોલ્યો, કે જ્યારે તેના અવાજની ઉંડી ગમગીનીએ તેણીને તે બલા જવાનપર અત્યંત દયાની લાગણી થઈ. “તમે માહરા સાથે જોઈએ તે કરતાં વધારે દયાથી વર્તયાંય. હવે હું તમોને ‘ગુડ-માઈ’ કરવાની રજા લઉંય.”

“ખુદા ખાતર બલાઈ અને મહેરબાની જેવા શબ્દો ના વાપડો, લોડ કલીફર્ડ,” તેણીએ પટામણે સાહેદે કહ્યું. “અને—અને જોકે તમારી ઇચ્છા પ્રમાણે હું કરી શકતી નથી, છતાં આપણે સદા મીત્રોજ રહીશું” મરીખ બર્ટીએ ઉંડી ગમગીનીથી માથું હીલાવ્યું.

“ઓ, તમે કાંઈજ સમજી શકતાં નથી!” તે બડબડ્યો “હું જાણુંય તમે શું ધારોય તે. તમે ધારોય કે માહરા બચ્ચાં જેવા અને બેરીકરા સ્વભાવને લીધે હું એ બધું જલ્દી ભુલી જઈશ! તમોને ખ્યાલ નથી કે કેવા ઉંડા પ્યારથી હું તમોને ચાહું છું! માહરી તમામ જીંદગીજ આ પળથી ઉલટાઈ જશે!”

“ઓ, લોડ કલીફર્ડ!”

“હા, ફ્લોરીસ, હું એ જલ્દીથી ભુલી શકીશ નહીં. હું તે ભુલવાની કોશેશ કરવા માંગતો બી નથી. જો કે હું તાહરો પ્યાર મેળવવા પામ્યો નથી છતાં તેને લાયકનો થવાની કોશેશમાં પછાત પડીશ નહીં. હું તાહરો મીત્ર થઈ રહેવું એવું તું માંગેય. ફ્લોરીસ, હું સદા તાહરો ધણીજ લાગણીથી વીચાર કરતો રહીશ. તુંને માહરી કરવાના માહરા દીલમાં સળગેલા આતશ સાથે હું તુંને દર દીવસે જોઈ શકીશ નહીં. નહીં, હું અત્રેથી ચાલી જઈશ. કોણ જાણેય

—કદાચ વર્ષો પછી હું, પુરતી શાંતી મેળવીશ ત્યારે—હું તુંને મલવાની હાંમત કરી શકીશ ! ‘ગુડ-બાય’ ફ્લોરીસ.”

તેનો અવાજ—તે અવાજ કે જે આજ સહવારથી તેણીને તમામ ખુશાલ અને ખચ્ખાં જેવો રમત્યાલ અને મધુર લાગ્યો હતો તેમાં અરે ! હાલમાં કેવો ફેરફાર થઈ ગયો હતો ! તે કેવો ઘાડો અને ગંભીર સંબળાતો હતો !

એક બોલ પણ ઓચરવાની તેણી હાંમત કરી શકી નહીં મુંગી ચુપકીદીમાં તેણીએ પોતાનો હાથ તેના હાથમાં મુંક્યો.

લાગણીથી તેણે તે દાખ્યો અને પોતાના હોથો આગળ લઈ જતાં ધીમેથી સવાલ કીધો, “મને રમ આપશો ?” એક મીત્ર, એક ભાઈ તરીકેની પરીત્ર કીસ વટીક, તે સુધ્ધો જવાન તેણીની રમ વગર લેવાને તે પોતાનું મન મનાવી શક્યો નહીં.

તેણી મોઢેથી બોલી ગઈ નહીં, પોતાંની આંસુ ભરેલી આંખ તેના ચહેરા સામે ફેરવી.

તે હેતવંતા સુંદર હાથોપર એ વખત તેણે પોતાના ધુજતા ગરમ હોથો દાખ્યા, અને પછી ઉતાવળે તે જમ્યા તે કમનશીય જવાન છોડી ગયો.

પ્રકરણ ૧૨ મું.

ગરીબ બટી ! તે નાસીપાસ થયેલો જવાંન બીજો એક પણ શબ્દ બોલ્યા વના ત્યાંથી ચાલી ગયો ! જ્યારે ફ્લોરીસ તેનોજ વીચાર કરતી થોડોક વખત ત્યાંજ તે મોહટાં પામના ઝાડોના દરખતો નીચે એકલી બેસી રહી.

તે ભત્રા હેતવંતા જવાનને વાસ્તે લાગણીનાં થોડાંક આંસુઓ તેણીની મીઠી અશ્રુઓમાંથી ખરી પડ્યાં. કઈ છોકરી એક આવી સરસ “ઓફર” ના પાડનાં દલગીર નહીં થશે? અને તે પણ વળી એક પોતાને ગમતાં આસામી તરફથી થઈ હોય ત્યારે? અને ફ્લોરીસને ખચ્ચીત ખર્ચી કલીફર્ડ ધણો ગમી ગયો હતો. પણ પ્યારની લાગણી કે જે એક થનાર જોડાં માટે સાચ્યાં સુખનો એક મુળ પાયો છે તે-તેણીને ખર્ચી વાસ્તે થતી નહીં. તે ભલો અને હસ્તો રમતો જવાન તેને ધણો પસંદ પડતો હતો, અને તેને આવી રીતે નાસીપાસ કરવા તે પોતે ધણી દુઃખી થઈ; છતાં એમાં તેણીનો કશો ઇલાજ ન હતો.

હમણાં પણ તે જવાનનો ખુશાલ, રમત્યાલ અને રંગીલો અવાજ જાણે તેણીના કાનોને અથડતો હતો, અને અરે તે મધુર નફરફરે દસવાનું તેણી હવે પાછું સાંભળવા પામશે કે? તે ત્યાંથી ચાલી જવા બોલતો હતો, તેણી તેને પાછી મલશે કે? તેણી વીચારતી હતી.

કાંઈ બીજી છોકરી હતે તો વાચકાઉંટનું ઉમરાવપદ ના કયુલ કરવા માટેખી તેણીને પસ્તાવો થતે, પણ ફ્લોરીસને તે આગ્રે તો કશો ખ્યાલ વટીક ન હતો. તે ફક્ત તેનો અંગત વીચારજ કરતી હતી.

શા માટે તેણીએ તેને મોકલી દીધો હતો? તેને ચાહવાની તેણીએ કાશેશ વટીક કાં ન કરી? કાંઈ નહીં તો થોડા વખતની મહેતલ કાં નહીં તેણીએ તેને લેવા દીધી?

ઉપરાસાપરી તરેલવાર સવાલો તેણીએ પોતાને મનસે પુછ્યા પણ તેના જવાબો મેળવવાની હીંમત કરી શકી નહીં.

એક નીસાસા સાથે તેણી ઉડી, તેવામાં તેણીને ધ્યાન આવ્યું કે તેણી એકલીજ હતી. અને કાંઈના પણ સાથ વગર બાલ રમમાં દાખલ થવું ઠીક પડશે નહીં, એટલે પાછી બેઠી, અને એ મુજબ ત્યાં એકાંતમાં થોડો વધુ વખત બેસવાનું થવાથી તે સામી સહેજ ખુશીજ થઈ.

થોડાજ વારમાં બેંડના શરોદ બંધ પડ્યા અને તે ડાન્સ પુરો થયો કે ધણાંક જોડાંઓ આશાએસ લેવાની મતલબથી “કોનઝરવેટરી” તરફ હેયું લેવા લાગ્યાં.

રખે માલમ પડી આવે તે શીકરથી ફ્લોરીસ ત્યાંથી છીને વધારે અંદર ગઇ, અને વધારે ગીચ જાડોની ઘટા વચ્ચે એક બેઠક જણાવાથી ત્યાં જઇ બેઠી.

તેણી ત્યાં બેઠી હતી તેવામાં બગીચાપર દેખરેખ રાખનારો એક નોકર ત્યાંથી પસાર થયો. સફેદ પોશાકમાં સજ્જ થયેલી આવી ખુબસુરત રૂપસુંદરીને ત્યાં ખુણામાં એકલી બેઠેલી જોઇ અચરત થતાં માનથી ટોપી ઉતારી ત્યાંથી પસાર થઈ, જાડોમાં લગભગ ઢંકાઈ ગયેલો એક નાહતો દરવાજો ઉઘાડી બહાર ગયો.

તેણીએ ત્રિચાર્યું કે ‘બોલ’ પુરો થતાં સુધી આ એકાંત જગ્યામાં તેણી શાંતિથી બેસી શકશે, એવામાં તેણીની નજદીકમાંથી કોઇ બાતુના ફેસનો ખખડાટ આવ્યો, અને કોઈ મરદનો અવાજ તેણીને સંભળાયો.

તે અવાજ સાંભળતાં તેણી સખત ચોંકી, અને જોકે તે પુરૂષ ફક્ત એકજ શબ્દ બોલ્યો હતો, છતાં તેણીએ આતુરતાથી આસપાસ નજર ફેંકી અને પાડદાંઓ વચ્ચેથી લોર્ડ નોરમન અને લેડી બ્લાંશ નાં આકારોને ત્યાં બાજુમાં ફરતાં જોયા.

લેડી બ્લાંશે, ખુલ્લા ગોલાખી રંગનો, ધણાંજ ઉંચી જાતનાં રેશમનો અને મોતીઓથી મધેસો ‘ઝોરીએનટલ’ ધબ્બો સુંદર પોશાક પહેર્યો હતો, જે તેણીનાં રોણકદાર બહનપર ઘણો અચ્છી રીતે બધ-બેસ્તો આવતો હતો. અને તેણીના ભરાવદાર કસબી બાલમાં, કીંમતી હીરાનો સ્તાર ખોસ્વો હતો કે જે ત્યાંની મંદ રોશનીમાં ચળકતાં કીરણો ફેંકતો હતો.

તે હમેશનો શાંત અને લાગણી વગરનો દેખાતો ચેહરો આજે ખુશાલ દેખાતો હતો, અને તેણીના લાલ હોઠો અને ખેંચાણુકારક આંખોમાં પણ ધીમું મીઠાસ ભર્યું હસવું પંથરાયતું હતું.

તેઓ વધારે નજદીક આવ્યા ત્યારે ફ્લોરીસે જોયું કે તેણીએ સોર્ડ નોરમનના હાથમાં હાથ નાંખ્યો હતો, અને તેની ઉપર સહેજ ધક્કો માર્યો હતો, અને નીરદોષતાના ખુશાલ દેખાવ સાથે તેના બણી જોતી હતી,

અને પછી ફ્લોરીસે સોર્ડ નોરમન તરફ નજર ફેંકી. ખચ્ચીત, તેનો ચહેરોની આ મીઠાસભર્યા હસવાને જવાબ કરતો હોવાનું જોઈએ ! આવી એક ખેંચાણુકારક રૂપસુંદરીથી કયો પુરૂષ અંજન્યા વીના રહી શકે !

પણ નહીં ! તે શાંત ગંભીર ચહેરામાં તેણીને જવાબ કરતી સહેજ પણ ખુશાલી કે સુખ હાજર હતાં નહીં, બલકે, ફ્લોરીસને લાગ્યું કે, તે જો કે તેણીપર ધ્યાન આપવાનો દેખાવ કરતો હોવા છતાં, તેના વીચારો તે તેની બાજુમાં આસની સુંદર છોકરી કરતાં, કોઈ બીજા બાજુ તરફ હતા.

“હું કેવી ખુશી છું કે તમે આવ્યા છો !” ફ્લોરીસે તેણીને બોલતાં સાંભળી. “તમે તો ના કેહતા હતા, એટલે હું તો આજે એક લુખ્ખી સુખ્ખી સાંહજ પસાર કરવાના અદેશમાં હતી !”

“મેં માફરો વીચાર ફેરવ્યો.” તેણે બેદરકારીથી જવાબ દીધો. “તારે ઘડીએ મન ફેરવવાનું તો બેરાંબોમાં જ હોય !” તેણી હસી.

“ઓહ, માટીડાઓમાંની ઘણી જાતની નમળાઇઓ હોયય.”

ફ્લોરીસે ત્યાંથી સટકી જવાનો રસનો શોધવા આસપાસ નજર ફેંકી. આવી રીતે છુપાઇને તેઓની વાતો સાંભળવા તેણીને ગમ્યું નહોતું, અને કદાચ પકડાઈ આવે તો ઓ ખુદા ! તે નામોશીનો ખ્યાલ

તેણીને ઘણો બપોર લાગ્યો. પણ તેઓ ઉભાંદતાં તે શીવાય ત્યાંથી નીકળી જવાનો બીજો માર્ગો ન હતો એટલે તેઓ ત્યાંથી પાછાં ચાલી જાય એવી દુલ્લ માર્ગતી, તેણી વધારે દયામને બેડી અને તેઓનો અવાજ વટીક નહીં સાંભળવાની કોશિશ કરી.

“આપણે જરાક વાર બેસે, ખુસ?” બેડી બ્રાંશો પુછ્યું.

ફોરીસની છાતી ગભરાતથી ધુન્વા લાગી.

“તુને ગમતું હોય તો.” તે બોલ્યો. “પણ ‘વોલ્ટઝ’ પાછો શરૂ થયોય તે આપણે જમએ તો કેમ? તુંને ગુમાવવા નહીં ગમશે, હું ધાંચું.”

“નહીં મને તેની જરાબી દરકાર નથી, તમે હયાં માહરી સાથે બેસીને તાહેલાં મારતા હોયો તો! આપણે એક બેઠક શોધીએ.”

“હું ધાંચું કે આપણે પાછાં જમને આય ડાન્સ પુરો કરીએ તો ઠીક.” તેણે પાછું કહ્યું, અને ફોરીસે છુટકારાનો દમ બોલ્યો. પણ એવામાં બેડી બ્રાંશનો અવાજ પાછો સંભળાયો.

“એક થોડીક પળ થોભો. ખુસ.” તે બોલી, “મને તમેને કાંઈ કહેવાનું છે.”

અને ત્યારે તેને સંબ્યતાને ખાતર થોગવુંજ પડ્યું, અને તેણીને સાંભળી લેવા તે ધીરજથી ખોટી થયો.

પોતાના પંખા સાથે એડાં કાઢતા એકાદ પળ તેણી ચુપ-કીદીમાં થોગી.

“તમેને કેમ કહેવું તે મને સમજ પડતી નથી, અને તે છતાં હું ધાંચું કે માહરે કહેવુંજ જોઈએ. તમેજ માહરા એકલા એવા ફેંડ છેવો, ખુસ કે જોને હું ખુલ્લાં દીલથી કાંઈની કહી શકું. આપણે નાનપણમાં સાથે ઉધર્યાય, એટલે માહરી કાંઈ બી મુશકેલીમાં તમારી સલાહ લેવાનું મને ઘણું વાસ્તવીક લાગેય.”

અને એક ધીમા નીશાસા સાથે તેણીએ પોતાની ચશ્મા તેના ચેહરા બણી ફેરવી.

કાંઈ પણ નહીં સાંભળવાના ઠરાવ છતાં ગરીબ ફક્તોરીસે તે એકકે એક શબ્દ સાંભળ્યો, તેણીની કાકલુદી ભરી ચશ્મા તેનાં તરફ દીકાતાં બેઠાં.

એક પણ તે ચુપ બેઠો, કે જ્યારે ફક્તોરીસે ઘણાં દુઃખ સાથે ધારી લીધું કે તે જરૂર તેણીને પોતાનાં પાસાંમાં લેશે. તેણીની આવી કાકલુદી ભરી ચરજથી તે જરૂર મદાત થશે. પણ તેને બદલે તે સહેજ હસ્યો, અને બોલ્યો “એવું તે તેં શું કીધુંય, બલાંશ? વળી કાંઈ ખીન્નના ચોડા ચઢાવી દીધાય તે હીઝ લોડશીપને ચીરવાનો વીચાર છે કે શું? કે નહીં નો નવી દસ હજારની ઘોડી લાંબડી થઈ ગઈય?”

“એવી નજીવી મુશ્કેલી હતે તો હું ખી તમારી માફક હસતે, પણ—”

“હું કાંઈ હસતો નથી, બલાંશ.”

“પણ—પણ આંખ મુશ્કેલી વધારે ભારી છે. ખુસ, હું તુંને કેમ કહું તેથી સમજ નહીં પડતી.”

“ત્યારે કાલે કહેજો. હમણાં રહેવા દે.” તે તુરત બોલી ઉઠ્યો અને તેણે સહેજ છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો હોય એવું ફક્તોરીસને લાગ્યું.

“નહીં, પણ માહરે તમોને કહેવુંજ જોઈએ, ખુસ કાલે કદાચ ઘણું લેટ થઈ જાય!” અને તેણીએ કાકલુદી કરતી ધમે તેના તરફ બેઠું. “ખુસ, આજે બપોરે લોડ હોકસ્ટી આવ્યા હતા. હું તો ‘ફેર’ મા હતી પણ તેવણ મને મલવા આવેલા. અને—અને બપોરે હમારી સાથે જમવા રહ્યા.”

“એમ કે?” તેણે બેદરકારીથી સવાલ કીધો, “તે ઘરડા ધુવડને શું કામ પડ્યું?”

“જુસ!” અત્યંત ધીમા અવાજે તેણી બોલી, “તેવણે માહરા હાથની માંગણી કીધી.”

બોર્ડ નોરમન સહેજળી ચોંક્યો નહીં, પણ તે ઘણો અજબ થયો.

“ખરેખર!” તે બોલ્યો, અને પછી બોલેથી હસી પડ્યો, જે હસવું લેડી બલાંશને એક સખત ફટકા જેવું લાગ્યું અને તેણી શીકકી પડી ગઈ.

“માફ કરજો, બલાંશ, પણ હોકરલી! માહરા બોદા તે જમ જેવું ખોખું! હું જ્યારે નાહનો બાબો હતો ત્યારેજ તો ધરડો થવા માંડ્યો હતો. એને હેંસી વરસ તો જરૂર હશે—કદાચ વધારે.”

“અને તમે કદાચ!” તેણીની લામણી દુઃખાઈ હેમ તેમ તેણી બોલી.

“હું માફ માંગુય, પણ હું કેમ હસવાનું અટકાવી શકું? હોકરલી! તે બીચારાનો એક પગ તો ધીરમાં છે. તે ખોટા બાલ, દાંત અને ધનેમજ કાંધેલા ચહેરાનું એક ધરડું ધ્રુવડ, તેણે તાહરી માંગણી કીધી! અલબત્તાં, તેં તેને તુરત જવાબ તો આપ્યોજ હશે!”

“નહીં જુસ. હું—બોર્ડ હોકરલી માહરા પપાના ફેંડ ચાપચ.”

“તાહરા બપાવાનાબી હશે.” તેણે મજાક કીધી.

“અને-અને-”

“લંડનમાં તે સર્વેથી માલેતુજર અને વગવસીલો ધરાવનાર આદમી છે. હું તે બધું જાણુંચ, બલાંશ, પણ તેથી હું નહીં ધારતો કે તેં ‘ના’ શીવાય બીજો કાંઈબી જવાબ દીધો હોય!”

ફ્લોરીસ સમજી ગઈ. લેડી બલાંશ તેને ઉલટપાલટ તપાસતી હતી. એક ચોરત બીજી ચોરતનું એવું છટકું સમજી શકેચ, પણ બોર્ડ નોરમન એક મરદ હતો એટલે તે તેણીની મતજાન મુતલગ સમજી શક્યો નહીં.

ફોરીસનું જીગર ધડક ધડક થવા લાગ્યું. હવે શું થશે ? તે પકડી ફરેખખાજ ખુબસુરતી નરમ નરમ વાતોથી તેને જીતી લેશે કે ?

“નહીં, ખુસ” બ્રહ્માંશ બોલી. “ઓ તમે ગુસ્સો ના કરના; હમે બધરિંઓ કેવા સંજોગોમાં મુકાઈએય તેનો તમને ખ્યાલ નથી.”

“નહીં. પણ જ્યારે એક છોકરીને તેણીનો અપાવો થવાને લાયકનો એક આસામી પરણવા માંગે ત્યારે તેણી તુરત ‘ના’ કાંચ નહી કહી શકે તે હું સમજી શકતો નથી.”

“તમોને એ ‘મધું’ બોલવાનું સહેલોડીસેય.” તેણી બબડી. “તમે એક મરદ છેવો, એટલે તમારા જીવના ધણી છેવો, ને તમે ગમે તેમ કરી શકો. પણ હું એક સ્ત્રી છું એટલે માહરી મરજની ધણી નથી. ખુસ, માહરા પપા મને પરણાવવા માંગેય.”

“પણ લોડ હોકસ્લી સાથે ?”

પોતાના હાથમાનો પંખો ઉઘાડ બંધ કરતાં તેણીએ પાછું કાકલુદી કરતી ધમે તેના તરફ જોયું.

“તેવણુ મહને પરણાવવા આતુર છે, અને લોડ હોકસ્લી તેવણના ફેંડ થાયય. અને-અને તે સીવાય બીજું કોઈ નથી.”

હવે, ફોરીસે ધાર્યું કે તે જરૂર તેણીને પોતાનાં પાસામાં લઈ કહેશે કે ‘હું તો છું !’ પણ લોડ નોરમને તેવી કશી હીનચાલ કરી નહીં.

“નોનસન્સ, બ્રહ્માંશ. એવા એક દજનના નામ હું મારી આંગળા પર ગણી આપું કે જેઓ તાહરી સાથે માથાંથી તે પગ સુધી પ્યારમાં છે, અને તુને પરણના તો શું પણ તારો પડયોબોલ ઉચકી લેવા તૈયાર છે.”

તેણીનાં મોઢાં પર રતાશ ધાઈ આવ્યો, અને પછી તે પાછી શીકકી પડી.

‘પણ-પણ જુશ, તેમાંનો કોઈ મને ગમતો નથી.’ તેણી ધીમેથી બબડી.

“પણ તુંને લોડ હોકસ્લીખી નથી ગમતો, ત્યારે તેને કાંય પસંદ કરવો જોઈએ ?”

“તે માદરા પપાની પસંદગી છે. માદરી નહીં !”

તે મુઝવણમાં થોડીક પણ ચુપ ઉભો. શું તે પોતે તેણીને ‘ઝોફર’ કરે ? કાંય નહીં ? થોડાક મહીના-ફક્ત થોડાંજ અઠવાડયાં આગમય તે એને માટે તદ્દન તૈયાર હતો, બલકે તેમ કરવાની અણીપર હતો. ત્યારે હમણાં કાંય નહીં ?

તે અત્યંત ખુશસુરત હતી, ખાનદાન વીગેરે દરેકમાં તેની બરોબરી અને બહા ઉમરાવના તાજને પણ શોભાવવાને લાયક હતી. તો એથી વધારે તેને ખાળું શું જોઈએ ?

તેણે પોતે પોતાને સવાલ કીધો, અને તેનાં અંતકરણ તરફથી સંતોષકારક જવાબ નહીં મળવાથી તે પોતે પોતા ઉપરજ ખીજવાયો. તેણે એક મજબુત કોશેશ કરી અને અંતે કાંઈ ઠરાવપર આવતાં તે તેણી ગમ ફર્યો.

“બક્કાંશ—”

પણ હજી તો બાજો એકબી શબ્દ બોલે, અને તેણીના ધડકતાં જીગરની આશાનું કીરણ ચળકવા માંડ્યું કે, લેડી બેટીનો ખુલ્લો અવાજ તે બધેના કાનને અહડાયો.

“ફ્લોરીસ ! ફ્લોરીસ ડીઅર; તું ક્યાં છે ?”

અને જાણે તે નામ “ફ્લોરીસે” તેની ઉપર કાંઈ જદુઈ અસર કરી હોય તેમ તે તુરંત ચોંકીને અચકી ગયો.

ફ્લોરીસે તેને ચોંકાવ્યાં અને શીકકા પડતાં જોયો. આ રીતે ખલલ પડવા વાસ્તે શું તે લેડી બેટી સાથે ગુસ્સે થયો હશે ?

અને ફોરીસ ! તેણી પોતે શું કરે ? પોતાની કદગી હાતન પર તે મનમાં ઘણીજ ધીંધવાતી હતી. પણ હવે જ્યારે આટલું ખમ્યું ત્યારે જરા વધુ ખમી જવાનુંજ હતું.

“ઓ ઘસ, તું હયાં છે કે ? સાહેબજી, બસાંશ, તમે કેમ છો ?”

તે બધે ઓરતોએ એકમેકને હાથમાં હાથ આપ્યો, અને જો એક માણસ પોતાની આંખમાંનાં ઝનૂનથી બીજને મારી નાંખી શકતું હતે તો લેડી બેટી ત્યાંજ મુરદુ થઇ પડતે ! છેક છેવટની ઘડીએ પોતાના સુખનો કાટ એ મુજબ તોડી પાડવા માટે બસાંશને લેડી બેટીપર નહીં વરણવી શકાય એટલું ઝનૂન છુટ્યું હતું.

“કેવું કંટાળા ખરેલું !” લેડી બેટી બમડી. “મીસ કારલાઈલ ક્યારનાં ગુમાઈ ગયાંય તે મલતાંજ નથી. બીજું તો કાંઈ નહીં પણ જે બચારાંઓ સાથે એણે ડાન્સ કરવા કમુલેલું તે બધા માહરં માથું ખાઇ જાય.”

“હું નહીં જાણતો કે મીસ કારલાઈલ અત્રે આવેલાં છે.”

“હાસ્તો, એ હયાં આવીય, ને વગી જબરી ફતેહ મેળવીય.”

લેડી બેટીએ બસાંશ તરફ ફતેહની એક નજર ફેંકતાં જણાવ્યું.

“બીજી કાંઈ છોકરી હતે તો તેની ગેરહાજરી જલદી જણાઈ નહીં આવતે. પણ ફોરીસને વાસ્તે બધા માટીડાઓ ‘જુ’ની માફક એવા વળગેય કે માહરે એને શોધી કાઢવી જોઈએ.”

“હયાં નજીકમાંજ કંથે હશે.” તેણે આકળ કરી, અને ફોરીસ ગભરાઇને વધારે દબાઈને બેડી.

“તેં તેવણને છેલ્લે કયાં જોયાં, બેટી ?” તેણે પાંચું પુછ્યું.

“મેં એને બટ્ટી સાથે ડાન્સ કરતાં જોય. ને પછી તે લોક આપ તરફ આવ્યાં હતાં, ખરેખર, મને તેનો ખ્યાલજ નહીં રહ્યો. બટ્ટી એવો રમતો પંચી છે કે એને કંથે ઉઠાવી તો નહીં ગયો હોય ?” તેણી હસી.

“નોનસન્સ” લોર્ડ નોરમન ખીજવાયો. “ઐ ઐ વળી કયા જાય?”

“તે તો હું નહીં જાણતી. પણ ખર્ટીખી ધણો વારનો ગુમ થયોય અરો.”

લોર્ડ નોરમનનો ચહેરો ગંભીર થયો,

“હું ધાર્ય કે માહરે હવે અંદર જવું જોઈએ. ખુસ, આય જમ્યામાં ઠંડક ધણી છે.” લેડી બલાંશે સગાર ફફડાટથી કહ્યું.

તે ચોક્યો. ફ્લોરીસની યાદમાં તે બાંજાંશની હાજરી વટીક જુલી ગયો હતો.

“હાં હા, ખચ્ચીતજ. કદાચ તેવણ અંદરના એકાદ રૂમમાં હશે, ખેટી.” જતાં તેણે વળી પાછું કહ્યું.

તે લોક જેવાં ત્યાંથી ગયાં કે એક કુદકા સમેત ફ્લોરીસે બહાર નીકળી આવી લેડી ખેટીને ગભરાવી.

“માહરા ખોદા, ફ્લોરીસ ડીઅર. તેં મને ગભરાવીને મારી નાખી. એક તો તાહરાં સફેદ કપડાંમાં તું કોઈ હવાઈ આકાર જેવી લાગેય!”

“તમે આટલો બધો વખત થયો મને શોધાય ત્યારે એમ ગભરાવાનું શું કારણ હોય?” તેણીએ સહેજ હસતાં કહ્યું.

“વારં બધું તો રહ્યું પણ તું હયાં શું કરેય? ખર્ટી કયાં છે?”

“જરા આશાએસ લેતી હતી. ને મજેનું એકાંત ને ઠંડકવાણું હતું તેથી માહરા ધારવા કરતાં વધારે ખેસી રહવાયું?”

“ને ખર્ટી? તે તાહરી સાથે હતોની?”

“હા, પણ લોર્ડ ક્લીફર્ડ થોડોક વખત થયો મને મુકીને ગયા.”

પોતાના ચહેરાપર ધાઈ આવતો રતાસ અટકાવવાની કોશિશ કરતાં તેણી ખોલી.

“વારં, પણ હવે તું અંદર આવેય કેની ડીઅર? તે જે બધા-
ઓની સાથે ડાન્સ કરવા કયુએલું તે લોકો બધા ફરતા ફરેય.”

“હું નહીં ધારતી કે હું આજે વધુ ડાન્સ કરી શક્તી, લેડી
પેનહર્ટ?” તેણી ધીમેથી બોલી “માહરં માથુ જરા દુઃખેય ને મને
હયાંજ ખેસવા ગમય.”

“પણ કાંઈ ‘બોલ’ માં આવે તે એમ ખુલામાં બરાબ ખેસવા
આવતું હશે, વારં?” લેડી બેટીએ લગાર ઠપકથી કહ્યું.

“આજે મેં પુરતો ડાન્સ કરીધોય. જે વરી, મને હયાં ખેસવા
દેવો, મહેરબાની કરો.” તેણીએ કાકલુદીથી માંખી લીધું. ગરીબ બટી
સાથના બંનેલા બનાવ પછી ત્યાં બધાં લોકોની વચ્ચે ડાન્સ કરવાને
નામથીજ લે બહીતી હતી.

“વારં, કાંઈ નહીં. તું ઘણી થાકેલીથી લાગેય. તું ખીજો અરધો
કલાક હયાં થોભ. પછી હું તને બોલાવવા આવીશ. હા. હયાં ઠંડકથી
ઠીક છે ને ઘણું ખુશનુમાં લાગેય. હું અરધા કલાકમાં પાછી આવશ.”

“થેંકયુ” ફોરારીસે મીઠાસથી કહ્યું અને પાછી પોતાની અસલ
જગ્યે જઈ બેઠી.

ત્યાં જ્યાં તેણી વીચારવા લાગી કે લેડી બલાંશે પોતાની ફતેહ
મેળવી હશે કે, અને લોડ નોરમને પોતાના બાકી રહેલા શબ્દો પુરા
કરી દશે કે? તેણીએ ગુસ્સાથી ત સબળા વીચારો મનમાંથી હાંકી
કહાડવા માંડ્યા. તે બે વચ્ચે જેથી કાંઈ બને તેની સાથ તેણીને
શું કામ હતું? અચ્છરતાથી તેણીએ પોતાનો નાહનો પગ જમીનપર
ઠાક્યો. અને પાછું ઘસા રમમાં જવાના વીચારથી ઉઠવા ગઈ,
તેમમાં ત્યાં કોઈનાં પમલા સંબળામાં, અને ખીજી પગે લોડ નોર-
મનનો કદાવર આકાર ઝાડીઓ વચ્ચેથી થઈ ત્યાં આવી ઉભો.

તેણી પર નજર પડતાંજ તેનો ચહેરો ખુશાલીથી ખીલી ગયો.
અને તેની આંખમાં પ્રગટ થયેલા ખુશાલીના ચમકારા તરફ નજર
થતાં તેણીએ પોતાનાં માથા નીચે નમાવી દીધાં.

“આખરે !” તે ધીમા અવાજે બોલ્યો, “તમે એટલો વખત ક્યાં છુપાયલાં હતાં, મીસ કારલાઈલ ?”

“હું અત્રે જરા આશાયસ લેતી હતી.” તેણીએ લગાર ઠંડામથી જવાબ વાળ્યો.

“હું તમોને દરેક ઠેકાણે શોધી વધ્યો.” તેણે જણાવ્યું. અને તેના ખુશાલ અવાજમાં તેની થોડોક વખત આગમચની ગંભીરતા કરતાં કેટલો બધો ફરક હતો !

“હું દલગીર છું. હું હવે પાછી અંદર જઈશ” ઉઠવાની હીલચાલ કરતાં જો બોલી.

“ઓ, પણ એ શું વાજખી છે? જ્યારે તમોને શોધી કાઢ્યાં, અને તેથી આવી ખુશનુમાં જગ્યામાં ત્યારે તમે ચાલી જવા માંગોચ. જો કે તમે આશાયસ લીધીય પણ મેં નથી લીધીની ! તમોને ખ્યાલ ખી નહીં હશે કે તમારી શોધ કરતાં મને કેટલા માઇલ ચાલવું પડ્યું,” અને તેણીએ જોકે આખ ઉંચકી તેના સામું જોયું નહીં પણ તેણીને લાગ્યું કે એ સઘળું બોલતાં વટીક તે વખાણની નજરથી તેણી તરફ જ દીકતો હતો.

“તમારે ઉડી આવવાનું કાંઈ કારણ નથી, લોર્ડ નોરમન. હું એકલી જઈ શકશ.”

“જો તમે જવાજ માંગતાં હોવો તો હું ખી આવીશ. પણ ફક્ત એક પાંચ મીનીટ વધુ નહીં થોખશો? ફક્ત પાંચ. હું આવ્યો ત્યાં સુધી તમે સતોષથી હયાં બેસી રહ્યાં હતાં. કદાચ મેં તમોને ‘ડીસલર્વ’ કીધાં હશે. ત્યારે હું જઈ?”

તેણીએ જવાબ દીધો નહીં.

“ત્યારે હું થોખું?” તેણીની ચુપકીદીને હાકારનો જવાબ માની લેતાં તે બોલ્યો અને તેણીની બાજુમાં બેઠો.

ફોરીસનું જીંદગી ધડકવા લાગ્યું. તેની હાજરીની તેણીને કાંઈ દરકાર નહીં હતી એવું કાંઈક યોગ્યતા તેણીએ ધણી કોશિશ કરી પણ તેણીના હોઠો એકબી શબ્દ ઉચ્ચારી શક્યા નહીં.

“તમે કેવું સરસ ખુણું શોધી કહાડ્યું?” થોડે વારે તે બોલ્યો.

“તમોને હયાંથી ઉઠવા નહીં ગમ્યું તેમાં કાંઈજ અગત્યની નથી, અને તે છતાં, લેડી બેઠી કહેવું કે તમે આજે એક મોહરી ફનેક્ મેળવીશ! તમ બહોલ મીસ કારલાઇલ, કે તમારી ગેરહાજરીથી કેટલા બધા જવાનો નાસીપાસ થયાય?”

ફોરીસ સહેજ હસી.

“હું નહીં ધારતી કે તે લોકે કાંઈ બહુજી બોલ્યું હોય! પણ જ્યારે હવે તે બધાં તોડાયલાં વચનોની યાદ આવીય, તો હું ધાર્યું કે હું અંદર જઈ યોડાં ઘણાંબી બરપાઈ કરું.”

“હજી હમણા નહીં.” તેણે ઉતાવલે કહ્યું. “માહરી પાંચ મીનીટ હજી પુરી થઈ નથી. એક શરતે હું તમોને છોડું કે આવતો ડાન્સ મને આપો.”

“માહરો કાડું બરાઈ ગયોય!” તેણીએ મક્કમતાથી જવાબ દીધો.

“હું ખુશી છું કે તમે મને હાં મંત્રી ગયાં. ખુશી એ માટે કે મને તમોને “ગુડ-બાય” કરવાની તક મળી.” ફરી પ્રાંછી થોડીક પળની ચુપકીદી પછી તેણે જમીન-તરફ આંખ ટીકેલી રાખતાં કહ્યું.

તેણીએ ચોંકીને ઉપર જોયું પણ તેની નજર નીચીજ હતી એટલે તેના જોવામાં આવ્યું નહીં.

“ખરેખર, માહરા લોડ!” હજી ઠંડાઈ બતાવવાની કોશિશ કરતાં તે બોલી,

“હા, ‘માહરાં લેડી’,” તેણીની ટકોર કરતાં તે બોલ્યો. ‘હું કાલે ઉપડી જાઉંય. આપ ‘ફેનસી ફેર’ સુધી રહેવા મેં તમોને વચન આપ્યું હતું, તે પ્રમાણે હું રહ્યો—”

“તમે લેડી પ્રેનહર્ટના કહેવાથી રહવાતા” તેણી વચ્ચે પડી.

“હું તમારાજ કહેવાથી રહ્યો હતો, અને તે તમે સારી રીતે જાણો.”

ફ્લોરીસે કુજતા હાથે પોતાનો પડી ગયેલો પંખો ઉંચક્યો.

તેણે પોતાનું ધડીઆલ કાઢી બેસ્યું. “હજી માહરી બે મીનીટ બાકી છે.” તે બોલ્યો.

“તમે સાંખા વખત માટે જાણો?” કાંઈ બોલવાનું જોઈએ એવું ધારી તેણી મુશકેલીથી બોલી.

“કોણ જાણે, હું કહી શકતો નથી. કદાચ બે ત્રણ વરસ.”

તેણી સુધ બેઠી, “શાં માટે માહરે પાછું ફરવું જોઈએ?”

તેણે પાછું ચલાવ્યું. “હું લાંડનથી કંટાળી ગયોય. બહુ મહરી જીંદગીથીજ કંટાળી ગયોય. એક માણસને પોતાના મન ગમતી ચીજ મળી શકતી હોય તો તેનું જીવેલું પ્રમાણ છે. પણ એક માણસની અંતકરણના છેક ઉંડાણ તુળીક પેવશ થયેલી એક ઈચ્છા નહીં ફળી શકતી હોય તો પછી જીવેલું શા બપનું?”

“અને જોકે તમારી પાસ આટલું બધું છે!” તેણી ખમડી.

“હા, બધું.” તેણે કડવાસથી જવાબ દીધો. “હું જાણું તમે શું કહેવા માગોય તે. માહરી પાસે એક નામીયું ઉમરાવપદ છે. માહરી પાસે એક ગંગાવર દોસત છે કે જે એકાદ થેલા ગાંડા કાયદાની રહે બીજાઓના બોમે મને મલીય.”

ફ્લોરીસના ચહેરાપર લાજાશ ધાઈ આવ્યો. તેણીએ મોઢું ફેરવી નાંખ્યું.

“માહરી પાસે કુડીખંધ મીત્રો છે, હું માહરી મરજનો માલેક છું. એ બધું છે. અને તે છતાં, હું નહીં ધારતો કે આજે આખા ઈંગ્લાંડમાં એકબી પુરુશ માહરા જેવો કમનથીય હશે. કારણ મેં એક એવી ચીજ પર દીલ લગાડ્યું કે જે કદી મને મલી શકશે નહીં.”

“તમારી પાંચ મીનીટ ખલાશ થઈ, હું ધારૂં. માહરા લોડ,”

“અને તેથી હવે હું તમોને ‘ગુડ-બાય’ ઇચ્છું, મીસ કારવાઇલ.”

તેણીનાં બોલવા પર ધ્યાન આપ્યા વીના તેણે ઝરી રાખ્યું. “પણ હું તમારી બધી દુવા માહરી સાથે લઇ જવા ઇચ્છું છું. હું જાણું છું કે—કે તમે મને ધીકારો, નહીં? તમારાં જેવાં બધાં બાતુ કોઇને ધીકારી તો શકે નહીં, પણ માહરી હાજરી તમોને ઘણી અણુગમતી છે. તે તદ્દન સ્વભાવીક છે. કારણ મને જોતાં તમોને તમારું બોલેલું અધું યાદ આવતું હોતું જોઇએ. હું કેવું ઇચ્છું કે હું માહરી પૈએ પૈ તમોને આપી દેઈ શકું—જે તમો કયું કરો તો.”

“માહરા લોડ!” મગરૂરીથી માથું ફરડાવતાં તેણી બોલી.

“હું માફ માગું, હું જાણું કે એ તદ્દન નહીં બનવા જોગ છે. શું તમે એમ ધારો કે તમે કેટલા મગરૂર છો તે હું જાણી શક્યો નથી? હા, તમારી પેલી કાપલી મેં સાચવી રાખી.” પોતાની છાતી આગળનાં ખીસાંપર હાથ મુકતાં તે બોલ્યો. “કે હું જ્યાંથી હોતું ત્યાં તે મને સંતાપી રહે.” અને તે કડવાસથી હસ્યો, “હું તે હર ઘડીએ જોતો રહીશ. મીસ કારવાઇલ તે મને હંમેશ યાદ આપશે કે જીંદગીમાં જીવવું વ્યર્થ છે. પણ માફ કરજો, હું તમોને ખોટી કહું.” તે ઉઠ્યો, પણ તેણીને ઉઠવાને વખત મળે તે આગમય પાછો બેસી ગયો.

“તમે મને બધી દુવા તો ચાહશો, નહીં?”

ફ્લોરીસે હોથ ઉઘાડ્યા, પણ થોડીક પળ તે એક શબ્દ બી ઉચ્ચારી શકી નહીં. અંતે, એક મન્યુત કોશેશ કરતાં તેણી ધીમેથી બમડી. “હા, હું તમોને દરેક સુખ ઇચ્છું, માહરા લોડ.”

“થેંક્યું, પણ મહને જણાવવા દેવો કે એ તમારી દુવા તદ્દન ફાકટ છે. હું સુખી નથી, અને યવાની અશાખી નથી. હું કહું શાને ‘માટે?’”

“હા, હું તમોને કહીશ.” તેણીને ચુપ બેઠેલી જોઈ તે ઠરાવ પર આવતાં બોલ્યો. “હું તમોને ઘણાં ગુસ્સે કરશ, મીસ કારલાઈલ. હું તે જણાવીશ પછી તમે કદાચ મને ફરીથી તમોને મક્કવાનીખી મનાઈ કરશો. મેં ઘણો વીચાર કાઢ્યો કે માહરે તમોને તે નહીં જણાવવું, કદાચ ચુપકીદી અખત્યાર કરવામાં વધારે ડહાપણ હશે. છતાં, હું તે તમોને જણાવ્યા વગર રહી શકતો નથી. હવે જ્યારે છુટાં પડવાની સેવટની ઘડી આવીય તો માહરે તે બોલવું જ જોઈએ.” એક પણ તે ઠોપ્યો.

“અને તે એટલું જ છે, મીસ કારલાઈલ, કે હું તમોને ચાહું.”

પ્રકરણ ૧૩ મું.

તે શબ્દો તેનાં મોઢાંમાંથી નીકળી ચુક્યા. ગરીબ રમત્યાલ બર્ટીની ધ્વજતા અવાજની માંગણી કરતાં, તે ગંભીર, ઠરેલ મદાના અવાજમાં કેટલો બધો ફરક હતો! ફ્લોરીસનાં આંગમાંથી ખુશાલીની ઝઝની પસાર થઈ ગઈ. એકાદ મોહતી ફતેહ મળી હોય, અથવા એક મરતા આદમીને, સજીવન કરનાર આખે હૈયાતનું એકાંદ દીપું ગળાંમાં રેડવામાં આવ્યું હોય એવી કાંઈક લાગણી તેણીને થઈ.

“હું તુંને ચાહું.” તે મધુર શબ્દો તેણીનાં કાનમાં પાછાં અને પાછા વાગ્યા. તેણીનો ચહેરો ગરદન સુધી લાલ થઈ ગયો અને જાણે કોઈનો આશરો શોધતી હોય તેમ તેણીના હાથો તેણીના પાંખા આસપાસ મજબુતીથી વીંટલાયા. પણ એકખી શબ્દ બોલી શકી નહીં. અરે, જો તેણી બોલવા ચાહે તો ફક્ત “હું તમોને

ચાહુંચ” ના પડ્યા શીવાય ખીન્નું શું તેણીનાં ગળાંમાંથી નીકળી શકે ?

“તમે ગુસ્સે થયાંચ.” તે દલગીરીથી બોલ્યો. “હું ધારનો તોજ. તમે ધારોય કે તમરા માહરા પ્રત્યેનાં આટલા અણુગમા પછી મહને તમેને એમ કહેવાનો કરો હક હતોજ નહીં. હું તે જાણુંચ અને માહરા વાંક કપુલ કરેચ. આપણે એકબી વખત એવી રીતે મલ્યાં નથી કે જ્યારે મેં તમેને નારાજ નહીં કીધાં હોય. પણ આય છેલ્લીજ વખત આપણે મલ્યેચ. તમે શું મને માફ નહીં કરી શકશો ?”

તેણી હજી કાંઈજ બોલી શકી નહીં. તેણે વાંકો જળી પોતાની ટોપી (ઓપેરા હેટ) ઉંચકી અને તેની તરફથી તેણી તરફ જોઇ, ચાલી જવું કે ઠાપવું તે વીચારમાં એક પણ ચુપ ઉભો. “તમે નહીંજ બોલશો ?” તેણે પાશ્વું ગંભીરતાથી પુછ્યું.

હજી તેણીના હોઠ ઉપડી શક્યા નહીં. કાંઈ એકકસ લાગણીને વશ થઇ તે તેણી પર વાંકો વલ્યો, અને પોતાનો ઉશ્કેરણીના તાપથી ધગધગનો હાથ તેણીની બાજુ પર મુક્યો.

“ફ્લોરીસ, દયા કર. મને એક માયાળુ સમુન કહે. ફક્ત એકજ. તાહરા ઠંડા ચેહરા અને મગરર શબ્દોએ માહરાં જીગરને કેટલો જખમ કીધોય તે ખુદાજ જાણેચ. હવે, છુટાં પડતી વેળાએ તેમ ના કર. ફ્લોરીસ, હું તુને ચાહુંચ. વીચાર કર કે તને મલવા અગાઉથી હું તને ચાહતાં શીખ્યોચ. આપણે મલ્યાં તે અગાઉ તાહરી મગરરી અને ધીકકારે મને સજ્જડ ફટકો લગાવ્યોચ. હવે જરા નમવાની કોશિશ કર. મને તાહરી આગળથી હાંકી કાઢ-તે તો છે.-પણ એક માયાળુ શબ્દ સાથે મોકલ. બોલ કે ખુસ, તમે નથી ગમતા, અને તેનું કારણ છે. તમારું નામ વટીક મને ધીકકાર ભરેલું છે અને તમે જાઓચ. તેથી હું ખુશી છું. તમે મને ચાહોચ તે વાસ્તે હું દલગીર છું. પણ તમે કોઈ ખીન્ન હતો, કોઈ ખીન્નું નામ ધરાવતા હતો તો હું કદાચ તમેને ચાહી શકતો. એવું તો તું

કાંઈ બોલી શકશે, ફોરીસ? આવા મગર. મુસ્સાબમાં ધાતકી દેખાવની માફ સાથે મને ના જવા દે. હું તને આકુંચ ફોરીસ, અને સદા આકુંચ તું માહરે વાસ્તે દલગીર છે એટલું તો બોલ!"

હજી તેણી ચુપચાપ રહી, તેણીની મગરની તેણીના પ્યાર સાથે હરીફાઈ કરતી હતી.

"માહરા મુઠ્ઠા, હું નહીં ધારતો કે દુન્યામાં તાહરા જેટલી મગરની બીજી કાંઈ ઓરત હોય. ગુડ—બાપ, ફોરીસ, હું ઇન્ચુઅલ કે તું જેમ અને ધીકારેય તેમ હું તને ધીકારી શકતો હતો!" તે જવા ઉઠ્યો.

"છેલ્લી સલામ!" તેણીનાં ખભાં પર ઓધેલા કલોકનો એક છેડો પકડી તે ઉપર પોતાના હોઠ દાબી તે બોલ્યો. "માહરી ખુશસુરત મગરની, છેલ્લી સલામ."

તેણીએ આનાકાનીથી પોતાનો એક હાથ પંખા પરથી છુટા કરીધો. આશાવંત આતુરતાથી તે તુરત ઠાળી ગયો.

તેણે શાંતીથી કહ્યું, "ઉપકાર થયો."

"હું દલગીર છું." મુશકેલીથી, ધીમા અવાજે તેણી બોલી. "અને—અને હું તમોને દરેક—"તેણી બોલવા ગઇ, પણ તે ધ્રજતો અવાજ તેણીનાં ગળામાંજ અટકી પડ્યો.

"તમે મને સુખ ઇન્ચુઅલ? ફરી ઉપકાર માનુંચ." તે બોલ્યો. "તમે મને માફ કરોચ? શું તેજ શબ્દો છે કે જે તમોને બોલતાં આટલા બારી લાગેચ. ફરી એક વાર ઉપકાર માનુંચ. એમની ગણીમત છે. આપણે મીત્રો તરીકે છુટાં પડેચ. ફોરીસ, મને તાહરો હાથ આપ. તાહરો કાબો હાથ, કે જે તાહરાં જીગરની વધારે નજદીક છે." તેણીએ તેના કહેવા મુજબ કીધું. અને તેણે તેણીના નાળુક હાથ પોતાના જોરાવર હાથમાં લઇ પ્યારનાં ઋણથી જોરમાં લાખ્યો, તેણીને

વેદનાથાથ એટલી હદ સુધી, અને તે છતાં, તેણીને લાગ્યું કે બીજાં કાંઈ બી સુખ કરતાં તે વેદના ખમવા તેણી વધારે ખુશી હતી.

“લે, હવે હવે હું સતોષ પામ્યોય શુઃ—આય.” અને તેણે પોતાનાં આંગળાં તેણીના હાથ પરથી છુટાં કીધાં. મગર અન્નયખી! ફક્તારીસે પોતાનાં આંગળાં હજી તેના હાથ પર વીંટાળેલાંજ રાખ્યાં. તેણીએ તે છોડવાની હિંમત્યાલ કરી નહીં.

તે સહેજ પલ્લુ ચોંક્યો નહીં, કે ન તો તેણે ખુશાલી કે અન્નયખીની ખુબ પાડી, પણ કાંઈ અચખુચ ‘શોક’ લાગ્યો હોય તેમ પથ્થર પેરે થોડીક પળ સ્થીર ઉભો, અને કાંઈક સ્વપનું જોતો હોય તે મીસાલ તેણીના શરમથી લાલ થયેલા ચહેરામાં ટીક્યા કીધું. ત્યાર પછી તે તેણીના પગ આમળ ખેસી પડ્યો અને તેણીનો બીજો હાથ લઈ તેણીને પોતા તરફ ખેંચી.

“ફક્તારીસ, એ શું કહેવજ ? એની મતલબ શું ? ખુદા ખાતર માહરી સાથ રમત કરતી ના. તું માહરો હાથ પકડી રાખેય, છતાં તું કાંઈ બોલતી નથી. તું મને હાંકી કાઢતી નથી ! માહરા ખુદા, શું માહરું બેજી જતું રહયું ? યા હું એકાદ સ્વપનો જોઉંય ? કે તું, ફક્તારીસ, મને આહેય ?”

તેણીએ નીચે નમાવેલો ચહેરો ઉચકી તેના સામું જોયું કે બ્યારે તેણીની સુંદર ભુરી આંખોમાં તેના પ્યારનો વળતો, મહોળ-તવતો તેજ પ્રકાશ સ્પષ્ટ જણાતો હતો.

ખુશાલીની એક ધીમી ખુબ સાથ તેણીના હાથે ચુમીઓથી તમામ ભરી નાખ્યા. પણ હજી તેની ખાત્રી થઈ નહીં. “માહરી ડારલીંગ ફક્તારીસ, તું કાંઈ બોલ તો ખરી ? તારા મીઠા હોઠો તે શબ્દ બોલશે નહીં ત્યાં સુધી માહરી ખાત્રી થશે નહીં. ફક્તારીસ, તું મારી સાથે ચેંડા તો કાઢતીજ નથી ?”

“નહીં હું જાઉંય કે તેમ નથી, માફ કર, ડારલીંગ, પણ માહરી ખુશાલી એટલી બધી અચખુચ અને નહીં ધારેલી છે કે હું

જાણે માનીજ નથી શકતો ! ફોરોસ, બોલ કે, “જુસ હું તમોને ચાહુંચ !”

“જુસ, હું તમોને ચાહુંચ !” નીચી નજરે તેણી ધીમેથી બબડીઃ
તેણે તેનો ચેહરો પોતાના હાથમાં લીધો અને તે મીઠા લાલ
હોથો પર પોતાના હોથો દબાવ્યા.

“માહરી મીડી વહાલી ! માહરી ખુબસુરતીની રાણી ! મેં શું
એવું કીધુંચ કે હું આટલાં બધાં સુખને લાયકનો ઠડયોચ !”

થોડીક પળ તેઓ શાંત ચુપકીદીમાં, એકમેકના હાથમાં હાથ
નાંખી બેસી રહ્યાં, પણ એકમેક તરફના પ્યારથી ભરપુર વીચારોમાં
તેઓ એટલાં બધાં લીન થયલાં હતાં કે બાળુમાંની ઝાડીમાં સહેજ
ખખડાત થયો, અને ખુલ્લાં ગુલાખી રંગનાં ફેસવાલો એક આકાર
ત્યાં બાળુમાંથી તેઓને નીકળતો આવી ઉભો, તે ઉપર વટીક તે
એ માંતા એકતું ખી ધ્યાન ગયું નહીં. તે એક ઓરતનો આકાર
હતો, અને તે બનેને એ મીસાલ જેતાં તેણીની આંખમાં અદેખાઈના
આતશના જવાબા પ્રજળતા હતાં.

“અને તું મને ચાહેચ ! ફોરોસ, હજી જાણે મને માન્યામાં
આવતું નથી.” તે પટપટયો.

“ખરેખર ?”

“હા, હું તો હંમેશા ધારતો હતો કે તું મને ધીકકારતી હશે.”
તેણી રહેજ હસી.

“હા, જ્યારેખી આપણે મળતાં ત્યારે માહરા મોઢાંમાંથી નીકળતા
દરેક વાક્યનો તું ધણોજ ઠંડાઈથી અને કોઈવાર તો લગાર તીરસ્કા-
રથી જવાબ દેતી, એટલી હદ સુધી કે કોઈવાર શરમથી જાણે
માહરે મોહત થઈ જતું ! ફોરોસ, કહે મને વ્યાય ફેરફાર તાહરામાં
શાથી થયો ?”

“માહરામાં ફેરફાર થયેજ નથી.” હસીને તેના સામુ જોતાં તે બોલી. “નહીં, સેહજખી નહીં. હું પહેલેથીજ આહતા શીખીય.”

“માહરા ખુદા !” તેણે અગ્નયખીથી પુકાર્યું, “પહેલેથીજ ? નહીં, નહીં, એમ નહીં હોય ?”

“હા.” શરમથી લાલ થયલા એહરા સાથ તેણીએ કપ્પુત કીધું. “હું ધાર્ય કે તમોને જોતાં સાથ પેહલીજ નજરે હું આહતાં શીખી.”

“અને તે છતાં આય બધો વખત તું માહરી સાથ આટલી બધી મગરર અને મીઝસમાં રહી ? ખુદા, ખુદા, શું બૈરાંઓખી છે ?” તે હસ્યો, “બલા નાટકકારોખી હડી ગયા !”

“હા, પેહેલેથીજ,” તેણીએ ધીમે અવાજે જારી રાખ્યું. “મેં માહરા ખ્યારા સાથ લડત ચક્ષાવી, મેં માહરા મનને સમજાવ્યું કે માહરે તમોને ધીકકારવા જોઈએ. મેં ખરા દીલથી ઇચ્છ્યું કે હું તેમ કરી શકું, પણ હું નીરીક્ષણ નીવડી.”

તે કાંઈ બોલ્યો નહીં. તેની હદ વગરની ખુશાલીએ તેની વાચા પણ જાણે ગુમ કરી હતી,

“અને જ્યારે મેં જોયું કે તેમ હું કરી શકી નહીં, ત્યારે મને એટલી ખેજલત લાગી કે તે હું દરશાવી વટીક શકતી નથી. કારણ મેં ધાર્યું કે તમે આગમચનું કોઈને વચન આપી દીધું હશે. કદાચ—કદાચ લેડી ખ્લાંશ—”

તેણે પોતાના હોથ કરડ્યા, પણ તેની આંખ વગર અચકાવે તેણીની આંખ સાથ મળી, કે જ્યારે આંખમાં બરાયલી લેડી ખ્લાંશે ઝનુનથી દાત્યાં પીસ્તાં, તેનો જવાબ સાંભળવા પોતાના કાન વધારે તીક્ષણ કીધા.

“લેડી ખ્લાંશ ?” તે શાંતપણે બોલ્યા. “હા, હું જાણ્યં. ફોરીસ. તુને બીહવાનું જરાખી કારણ નથી. તાહરી જુલ છે. હમારા

વચ્ચે કાંઈ બી તેવો ખાસ સંબંધ હતોજ નહીં. હું તેણીને ચાહતોજ નથી, અને ચાહી શકીશ બી નહીં. સાધારણ મીત્રના કરતાં અગર કાંઈ જરા રતી વધારે બી તેણી તરફ મને હતો, તો તે બી, ફલોરીસ, માહરી વાહલી, તાહરી પર નજર પડતાંજ તે પુરત નાખુદ થઈ જતો.”

અરે, તે છુપાવણી નાર વાસ્તે કેવા ધાતકી શખુનો તે હતા ! તેણી મોહત સુધી શીકકી પડી, અને પોતાને પડી જતી બચાવવા મજબુત હાથે બાળુમાંનું એક ગાડ પકડી લીધું. અદેખાઇના આત-શયી જળી જતાં, લોહી નીકળે તેટલો હદ સુધી તેણીએ પોતાના હોડ કરડ્યા.

“આ હું કેવી ખુશી થઈ” છુટકારાનો એક દમ ખેચતાં તેણી બોલી.

“તમારા માહરી તરફના પ્યારમાં ભાગ પડેજો હું જેવા ચાહતી નથી. કોઈ બીજીની પછી હું તમારાં હેતમાં આવું તે મને ગમતું-તું નહીં. હું—હું ઘણી મગરર છું.”

તેણે તેણીના હોડ પર કીસ લીધી.

“અને એ બધાં સાથ તું મને વધારે બહાલી લાગેય. તું જરાબી ફેરવાય એવું હું ઇચ્છતો નથી, માહરી ડારલીંગ. તું મને તદન સંપુર્ણ લાગેય. હું એટલુંજ ઇચ્છુંય કે હું તારે લાયકનો થાવું !”

“તમે જેવા છેવો તેવાજ મને બસ છેવો, ખુસ,” પુર વીશ-વાસની એક બહાલમરી નજર તેના તરફ ફેંકતાં તેણી બોલી.

“હુંબી ઘણો મગરર છું, ડીઅરેસ્ટ,” તે વીચારવંત સદાદે બોલ્યો, “અને વળી ઘણો અદેખો.”

તેણી મીઠાસથી હસી.

“એમ કે ? આપણે કેટલાં સરખાં છઈએ. હુંબી તમારા પ્યાર માટે અદેખી છું. ખબરદાર, ખુસ, કોઈબી બીજી સ્ત્રી સાથ મીઠાશ ઘણો બતલાવશે તો હું અદેખી પડીશ, હં કે ?”

“મને જાહજો મીઠાશ બતલાવતાં આવડતુંજ નથી,” તે હરશે.
 “ને, જે બી કાંઈ થોડું ઘણુ આવડતું હશે તે તું બહાલીનેજ વાસ્તે
 સાચવી રાખીશ. હું તુંને એટલી બધી ચાહુંય, ફોરોસીસ, કે તાહરો
 ગોલામ બનવા બી તૈયાર થાઉં. મને તાહરા સીવાય કોઈ બીજી સ્ત્રીને
 વાસ્તે વીચાર વટીકે નહીં આવશે!”

તેણીએ પોતાનો હાથ તેના માથા અને માલપર ખ્યારથી ફેરવ્યો.

“ઓ, હું કેટલી બધી સુખી છું!” તે બબડી, કે જ્યારે
 અરે! તે શબ્દો પેલી છુપાયેલી ઓરતને કાતીજ છુરીના ઉડા જખમ
 સમાન કારી લાગ્યા!

“હવે આપણને જવું જોઈએ,” એકાએક ચોંકી ઉઠતાં ફોરો-
 રીસે પુકાર્યું. “કેટલું બધું લેટ થયું!”

તે ખુશાલ હસી પડ્યો. “લેટ થયું તો શું થયું? હવે આપ-
 ãણને શાંતી દરકાર છે?”

“તમેને નહીં હશે પણ મને તો છે. લેડી પેનલસ્ટેટ, માહરાં
 શેઠાણી મને ભુલી ગયલાં લાગેય. ને માહરે હવે તેવણ આગળ
 જવું જોઈએ.”

“લેડી પેનલસ્ટેટ, તાહરાં શેઠાણી! હા, હા, ખેટી જાણશે ત્યારે
 કેવી અજબ થશે? પણ માહરી ખાત્રી છે કે તે ઘણી ખુશ થશે.
 ત્યારે આપણે જઈએ? વાઈ. ત્યારે મને તાહરો કલોક તુંને પહેડા-
 વવા દે. કેવો સરસ છે! પણ તુંને બધુંજ ઘણું શોભેય, સ્વીટહાર્ટ!”
 અને તેણે તેણીને પોતાનાં પાસામાં લીધી.

“ખબરદાર, સંભાલો.” ઓશકથી હાલી જતાં તેણી બબડી,
 “કોઈ આપણને જોશે.”

“તો શું થયું? મને તેની શું દરકાર છે? શું કુદરતનો કાંટો
 છે! આજેજ સહવારે તો તે મને હરકાટી કાઢ્યો તો, ને મેં માંમેલો
 એક ગોલામ વટીકે આપવા સાફ ના પાડી હતી!”

“તે મેળવવા હજીખી તમોને ગમેય ?”

“ગમેય ? તે મેળવવા તું કહે તે કરવા તૈયાર થાવું !”

તેણીએ પોતાના ફેસ અંદર છુપાવેલો તે સુકાયેલો દુઆયલો ગોળાળ કાઢી તેના સામે ધર્યો.

એક ખુશાલી િ ખુબ સાથ જોવો તે તે ગુલાળ ઝુટાવવા ગયો કે તેણીએ તુરત હાથ બંધ કરી લઇ ખેંચી લીધો.

“એના બદલામાં તમારે મને કાર્ડ આપવું પડશે, મીંડ ખુશ.”

“માહરી પાંસે જે હોય તે લઈ લે.” તે બોલ્યો, પણ તેને વીચાર થયો કે તેણીને આપવા લાયક એક પણ ચીજ તેની પાસે હતી નહીં. એકાદ વીંટી કે ચાર્મ કે કાંઈ પણ નજીવું વટીક ઝવેરાત તેણે પહેડ્યું નહીં હતું,

“તમારા ડગલામાં ખોસેતું ફુલ આપો.”

“જરૂરજ” વગર અચકાવે તે કહાડી આપતો તે બોલ્યો. તેજ સહવારે, બ્લાંશે તેને તે આપ્યું હતું અને આજના ‘બ્લાં’માં પહેડવાની કબુલાત સાથ, પોતાને હાથે તેને તે પહેડાવ્યું હતું તે બ્લાંસ વટીક તેને રહ્યો નહીં. “અને હવે લાવ માહરો ગોલાળ.” આતુરતાથી તેણે હાથ કરી તે ઝુટવી લીધો, અને કોટનાં અંદરના ગળવામાં છુપાવવા આગમચ દીવાના પ્યારથી તે કરમાયલાં ફુલને પોતાના હેઠ સાથ લગાડ્યું.

એ મીસાલ પ્યારમાં ગુંડાયલાં તે બે બ્લાંસો હાથમાં હાથ ભેરવી ત્યાંથી ગયાં. મોહત જેવા શીકકા ચેહેરા અને ખીડેલા દાંત સાથ લેડી બ્લાંસ પોતાની છુપાવવાની જગ્યેથી બહાર આવી.

મહોત ! આ અરધા કલાકના અરસામાં મહોત કરતાં વધારે દુઃખ અને ખેમલત તેણીએ ખમ્યાં હતાં ! બવીખની મીડી આશાઓ, સુખ, ખુશાલી સર્વે નાશ પામ્યાં હતાં, અને ધીકકાર અને અદેખાઈના શોહળા તેણીના તનબદનમાં કુદકા ચારતા હતા.

એક ઉંડા નીશાસા સાથે તેણી એક બેઠકમાં ફસડાઇ પડી.

તેણીએ તેને ખોદ્યો હતો. માત્ર થોડાજ દિવસની વાત ઉપર તો તેણી તેને પોનાનોજ થયેલો ધારતી હતી! સર્વે લોકોએ તે બધેનાં નામ સાથે જોડ્યાં હતાં, ફક્ત તેના તરફના એક શબ્દનીજ ખોટી હતી! અને હવે? એક તદ્દન સાધારણ અને પૈ વગરની છોકરી, લેડી બેટીની એક નોકરડીએ તેને તેણીના હાથમાંથી ઝુટવી લીધો હતો.

અરે! એ ખચ્ચીત ધણુંજ, ધણુંજ સખત હતું. તેણી ખમી શકે તે કરતાંખી વધારે સખત.

“નહીં એમ નહીં બનવું જોઇશે.” તેણી ઝનુનથી બબડી. “એ અટકાવવાનો કોઇખી રસ્તો થવોજ જોઇશે. તેણીએ પોતાના ડાળ જેવા ચેહરાથી અને ડાળધાલુ શરમાળપણથી તેને ફાંદામાં લીધોય, પણ તેને બચાવવોજ જોઇએ. હું તેને પરણવા નહીં દઇશ. પણ હું તે કેમ અટકાવી શકશ? અરે કેમ-કેમ? ઓ, હું હચ્છુચ કે કોઇ મને મદદ કરી શકે તેનું હતે!”

તેણીએ લાચારીથી આસપાસ નજર ફાંધી. “હું ફક્ત એક સ્ત્રી છું. એક ધીકકારાયલી, અપમાન પામેલી સ્ત્રી! ઓ, મને કોઇ મદદ કરનારું હતે!”

“હું તમોને મદદ કરવા તૈયાર છું.”

લેડી જ્યાંશ ચોંકી અને ચહેરો ઉંચકીને જોતાં, ઝાડીઓ વચ્ચે અરધો છુપાયેલો એક મરદનો આકાર તેણીની નજરે પડ્યો. તે આકારને લોડ નોરમન તરીકે ઓળખતાં તેણી વધારે ચોંકી “બુસ!” તેણીનાં ગળાંમાંથી ગુંગલાતો અવાજ નીકળ્યો.

તે પુરૂષે ટકેરથી હસતાં ડોકયું ધુણાવ્યું.

“નહીં માહરાં લેડી, હું લોડ નોરમન નથી.” તે શાંતીથી બોલ્યો, અને તેણીને લાગ્યું કે તેના બોલવામાં સહેજ તુંદાઇનો બી અંશ હતો.

તેણીએ પાછું તેના સામે જોયું. તે લોર્ડ નોરમનને અન્યથા હદ સુધી મલતો આવતો હતો. જો તે હમણાં ધવનીંગ કેસ પહેડો 'બોલ' રમમાં દાખલ થાય તો કોપબી તેને ઝોળખી શકે નહીં.

“તમે કાંઈ મને કહ્યું ?” અત્યંત ઠંડામથી તેણીએ સવાલ કર્યો.

“હા, માહરાં લેડી. મદદ માટેની તમારી અરજ મેં સાંભલી, અને તેનો મેં જવાબ દીધો.”

“તમે કાણ છો ?”

“તમે જાનુને હું તદ્દન અંજણ્યો છું અને માહરં નામ જાણવા પછીથી તમે મને ઝોળખી શકશો નહીં. હાલ તુરત તો તેથી એટલું જ બસ થશે કે તમે જણાવ્યું તેમ લોર્ડ નોરમનને આગેકુળ મલતો હું એક શપ્થ છું. તમે લેડીશીપ જાણીને કદાચ અન્યથા થશે કે હું તમોને મલવાની એકાદ તકની શોધમાં જ હતો.”

તેણીની અન્યથા ખરેજ બહી મોહટી હતી, અને તેણીની ગમે એવી કોશિશથી તેણી તે છુપાવી શકી નહીં.

“કેટલાક દીવસો થયાં રાત અને દહાડો હું તમોને તપાસતો અને તમારી પુઠે ફરતો રહ્યોય. ડ્યેસ આફ કલીફડનની પાર્ટીમાંથી તમો નીકળ્યાં તે દહાડાથી, લોર્ડ નોરમન અને મીસ કારલાબલ વચ્ચેનો નાટક જેનાર હું પણ એક તમાશાખીન હતો, અને એમાં બંગાણ પાડવા હુંબી તમારાજ જેટલો આતુર છું.”

“કાંય ?” તેણીએ ઉંચે દમે સવાલ કર્યો.

તે રહેજ હર્યો.

“તે એક બહી લાંબી બીના છે કે જે હાલ દરશાવવાનો મોકો નથી, માહરાં લેડી.” તે બોલ્યો. “તેથી હાલ તુરત તમે એટલું જ જાણો કે લોર્ડ નોરમન તરફ મને એકકસ સખબ સર અભાવ છે. હવે લેડી પ્લાંશ, આ જવાન છોકરી તમારાં સુખની વચ્ચે આવેય.

હું એ બંધેને છુટાં પાડવાની, તમારા રસ્તામાંથી તેણીને દુર કરવાની હામ ભીડુંચ. તમે કયુલ થાઓય?”

“તમે તેમ નહીં કરી શકશો. તમે તેને ઓળખતા નથી.”

“નહીં હું તેને પુરતી રવેશે ઓળખુંચ” તે બોલ્યો. “જુસને ‘હા’ અથવા ‘ના’ કહો. એક અઝણ્યો કે જે આવી અઝળ રીતે તમોને મદદ કરવા તૈયાર થયોય તેની મદદ કયુલ કરવા આનાકાની ના કરો.”

લેડી ખ્લાંશ એક પણ ચુપ બેડી. મ્યુઝીકના શરોદો તુરતના બંધ પડ્યા હતા, અને લોકોની વાતચીતના બણબણ કરતા આવાજો સંભળાતા હતા. તેણીના ખ્યાલમાં તે બે આકારો આવ્યા. તેણીને લાગ્યું કે તે જાણે લોકો વળી ફક્તોરીસના કાંનમાં પ્યારના સખુનો રેડતો હતો. તેણીએ પોતાનો ગરમ હાથ પોતાનાં ધુમતાં મગજ પર ફેરવ્યો, અને પછી જાણે ચોકકસ ઠરાવ પર આવી હોય તેમ ઝનુ-નથી તે બેગાના તરફ ફરી.

“તમારી કયુલાત પ્રમાણે કરો, અને તમોને જોઈએ તે ઇનામ લેવો.”

“તમો લેડીશીપે ધણે નેક ઠરાવ કીધોય.” તે ખુશી થતાં બોલ્યો, અને ઇનામને વાસ્તે—હા, વખત આવે તે માટે હું દાવો કરીશ.”

લેડી ખ્લાંશ તુરત ઉઠીને ‘બાલ-રુમ’ બહારી ગઈ, કે જ્યાં એક ખુણામાં તેનો ખુધ્ધા પીતા અવાચી ખાતો બેઠો હતો. તેણી તેની નજદીક ગઈ અને પોતાને ઘર લઈ જવા માંગણી કીધી કે તે બાપડો અઝળખી અને ખુશાલીથી ચોકી ઉઠ્યો.

“ધેર? ને હજી તો ‘બાલ’ અરધોજ પુરો થયોય. હવે તું લમાર સમજમા આવતી જાયય ખરી. ખરૂં કહુંચ, મને તો એ ચીજોનો જખરો કંટાળો છે: પણ જુસ કહાં છે? આજે, આખો વખત

થયો જણાયોજ નથી? નહીં, તો હંમેશ આવીને જરા તાહેલાં મારતો'તો,"

“કોણ જાણે, ખુસની વાત મને ના પુછો.” તેણીએ ફફડાતમા જવાબ દીધો.

તે બુધ્ધો પીતા મનકથી હસ્યો.

“વળી પાછી તમે એ વચ્ચે ક્યાકચી થકચિ કે? પણ તમેને પાછાં મલી જતાં વાર નહીં લાગશે.”

એક કડવાસભર્યું હસવું તેણીના હોથ પર પ્રગટ્યું.

પ્રકરણ ૧૪મું.

વખત પવનની પીઠ પર ચાલ્યો જતો હતો; ત્યાં વાગતું એંડ ‘વોલ્ટઝ’ વગાડતું હતું કે ‘પોલકા,’ અને તેણી પોતે જાગતી કે સ્વપન જોતી હતી તેનું વરીક ફ્લોરીસને જ્ઞાન નહીં હતું. ફક્ત એટલીજ ચીજ તેણીને યાદ હતી કે, ખુસ, તેણીના બહાસો તેણીને લગોલગમાં લઇ તેણીના કાનોમાં પ્યારના મધુર સખુનો રેડ્યો જતો હતો.

તે તો આખોજ વખત તેણીની સાથ ડાન્સ કરવા ખુશી હતો. જો તેણી કચુલતે તો, પણ ધણા જવાનો તેણીએ આપેલાં વચન વાસ્તે તેણીને કંટાળો આપતા રહ્યા હતા અને તેમણે ખુશી કરવાની તેણીએ ફરજ વીચારી તેને જખરદસ્તીથી થોડો વાર છુટો કરીધો. તેને આનાકાની અને લગાર કંટાળા સાથ એ મીસાલ કોઇ બીજી ફળકસુરને પોતાના સાથી દાખલ શોધતો જોતાં તેણીને ધણી રમુજ અને ગમત મલતી હતી.

‘બાલ’ લગભગ પુરો થવા આવ્યો હતો, અને લેડી બેટી તદ્દન ઠાકી ગયલી હોવાથી તેણી ફ્લોરીસને શોધતી ગઈ, અને તેણીના ખભાં પર હાથ મુકતાં કહ્યું.

“હવે હું ઘેર જવા ધારૂં, ડીઅર.” અને પછી, પ્યારથી પ્રદુલ્લીત થયલા તેણીના મોહક ચહેરા પર નજર થતાં વધાયું.

“ને છોકરી બાઈ, લોડ નોરમન સાથ તમે ફેટલી વખત ‘ડાન્સ’ કીધો?”

“કાંઈ ઘણી નહીં, લેડી પેનહર્સ્ટ” ઓશકથી લાલ થયેલો ચેહરો છુપાવવા પોતાનો ફેસ સરખો કરવા વાંકી વલતાં તેણીએ જવાબ દીધો.

“ઓહ ઘણી નહીં!” લેડી બેટી હસી. “કાંય ઓછાંમાં ઓછી ચાર વખત તો મેં તુંને ડાન્સ કરતાં જોયું. બીચારી બલાંશ જલદી ચાલી ગઈ તેમાં કાંઈ નવાઈ નહીં.”

એક દુઃખનો ઝટકો ફ્લોરીસનાં બદનમાંથી પસાર થયો, જે તેણીએ મારી હડાવવાની કોશિશ કીધી. લોકો બલાંશનું નામ તેની સાથે જોડાતાં હતાં પણ તે ખુદ પોતે તો હવે તેણીનો એકલીનોજ થયો હતો તો તેણીએ શા માટે કાંઈના બોલવાની દરકાર કરવી જોઈએ. તેણીએ વીચાયું અને તે છતાં તેણીને દુઃખ થયું.

એજ પગે તેણીનો માનીતો અન્નાજ તેઓની બાળુમાં સંભળાયો.

“તમે લોક હયાં છેવો કે?” આવતાં સાથ તે બોલ્યો. “જાઓય ? હું બી જાઉંય. ચાલ બેટી. મીસ કારલાઈલ, તમારો ક્લોક મને બરાબર સરખો કરવા દેઓ.” તેણીની બંરફ જેવી સફેદ ગરદન પર પ્યારથી તે ક્લોક સરખો કરતાં તેણે કહ્યું.

“જો બા, બેટી હું ઘણોજ જુઓ થયોય. ને કલબમા મને ‘બીલ’ સીવાય બીજું ચાંપવાનું મલશે નહીં, વાસ્તે તું મને ઘેર લઈ જા.”

“ઘણીજ ખુશી સાથ,” તે હરખબેર એકમત થઈ, “પણ મને બધ છે કે ત્યાંબી તુંને જાહજીતું કાંઈ મલશે નહીં, ખુસ.”

“ઓ તેની શીકર મહી, એક ચાન્સ તો લઈ જોઈએ. હું એટલો જુઓ થયોય કે કાંઈખી ચીજ પુરી કરી જવશ. ગમે તો મીસ કારલાઈલને ખી!” મસ્તીથી આંખ ચમકાવતાં તેણે ફ્લોરીસ બચ્ચી નજર કરી.

“હવે તું ઘણી હદ કરેય, હં ! ખુસ. પણ ચાલ ગાડી આવી.”

ધર પહોંચતાં સાથ નોકરોએ ‘સપર’ લાવી તેખલ પર હાજર કીધું અને બધે બાતુઓને અકેક હાથપર લઇ લેડ’ નોરમન જમવાના રમમાં દાખલ થયો.

“એડવર્ડ તો પોલી ખી ગયા.” લેડી બેટીએ જણાવ્યું. “આજનું એવણનું ભાશણ ઘણું ફતેહમંદ પુરવાર થયું.”

“લેઓ એ બલા મીત્રની સલામતી” શેમપેનનું ગ્લાસ ઉઠાવતાં તે બોલ્યો. તેની દુન્યા આજે સુખી હતી એટલે તે ઘણોજ ખુશાલ હતો. “આજે હું બધાંને સુખ અને ફતેહ ઇચ્છું છું. બેટી આય ચીકન ઘણું સરસ છે, હું તુને એક કટકો મુકું? ફ્લો—મીસ કારલાઈલ” લગાર ટકોરથી પોતાને સુધારતાં તે હસ્યો.

“આય મુકવામાં હું તમેને મદદ કરું? બેટી, ખરું કહુંય કે હયાં બધું એવું મજેનું લાગેય કે હું ધારુંય કે રોજ રાતે બહાર જઈ આવ્યા પછી તું મને એમ ‘ત્રીટ’ આપે તો સાઈ.”

“ઘણી ખુશી સાથ કચ્ચલ છે, જે તું હંમેશ આવો ખુશાલ સ્વભાવ રાખે તો- આજે તુને થયુંય શું. નરો જાણે બટીની વા લાગેય ! હા પણ એ બટી કાણુ જાણે ક્યાં ગુમ થઈ ગયો ! ખુસ. તુને ખીજે શેમપેન જોઈએય કે?”

“કાણુ જાણે, હું નહીં ધારતો. માહરા જેવી મનની હાલતવાત્રાને શેમપેન આગમાં તેલ હોમાવ્યા બરાબર છે, બેટી.” વલી તેણે મળક કરી

“પણ એ છે તો ખી શું?” ઘણે લાંબે વખતે આજે તેને

ઝાટલો બધો બચ્ચાં જેવો ખુશાલ જોતાં અન્નયખી સાથ લેડી બેટીએ પુછ્યું.

“હું તુને કહું ? મીસ કારલાઇલ હું એને કહું કે ?” હસીને ફ્લોરીસ બહી જોતાં તેણે સવાલ કાઢ્યો.

“એને કાચ પુછેય ? એમાં એને શું સંબંધ હોય ?”

“અલખતાં નહીં. એવણે શું એમાં સંબંધ હોય, હં મીસ કારલાઇલ ?” ખુરસી પર અઢલાઇ પડીને હસ્તાં હસ્તાં તે બોલ્યો.

“હું હવે ઉઠવાની રજા લઉં ?” ફ્લોરીસે ઉઠતાં લેડી બેટીની રજા માંગી. લોર્ડ નોરમન તુરત ઉડીને તેણીની બાજુમાં ગયો.

“હજી હમણાં નહીં, ફ્લોરીસ.”

“ફ્લોરીસ !” લેડી બેટીએ અન્નયખીથી પુકાર્યું.

“હા, ફ્લોરીસ ! કારણ બેટી, આજે ફ્લોરીસે માહરી પરણેતર થવાનું મને વચન આપ્યુંય, તેથીજ આજે હું એટલો સુખી ને ખુશાલ છું. માહરી પરણેતર, તું સમજેય કે બેટી ?”

અન્નયખીથી ડાચુ વકાસતી લેડી બેટી ચુપ ઉભી.

“મુખારકબાદીનો એક બોલ બી નહીં કે ?” તેણીને ઉપજેલી અન્નયખીથી ગમત પામતાં તે બોલ્યો. “તુંને કાંઈ બોલતાં નહીં આવડતું કે ? કે નહીં તો તું એ વીશે નારાજ છે ? અરે હા, હું એ જુલો ગયો કે મીસ કારલાઇલ તારી સંબાળમાં છે, એટલે માહરે તાહરી રજા મેળવવી હતી ! માફ કર. ચાલ ફ્લોરીસ, આપણે ગુંઠણે પડી રજા માંગે.” અને હેતથી તેણીની કમરપર હાથ મુકી તેણીને પોતાની નજદીક ખેંચી.

“ખુસ શું એ ખરું છે ?” અંતે લેડી બેટીની જીભ ઉપડી.

“એવી બી મશકરી હું કરું ખરો કે ? ફ્લોરીસ, જોની માનતીબી નહીં. એ બી, સમજી નહીં શકતી કે હું એવાં સુખને લાયકનો કેમ થયો હોવશ ?”

“અચ્ચીતજ” લેડી બેટીએ કપ્પુલ કીધું. “પણુ ઓ, હું ધણીજ ધણીજ ખુશી થઈ, માહરી બ્હાલી ફોરીસ,” અને તેણીએ ફોરીસને પોતા પાસે ખેંચી હેતથી કાસીઝ લીધી. “માહરી ખુશાતી દરશાવવાને પુરતા શબ્દાળી નથી. ઓહ” એકાએક ચોંકતાં તેણી બોલી, “ને હવે તો ત્યારે તું મ્હને છોડી જવા માંગતી હશે!”

હેતથી ફોરીસે તેણી બણી જાયું.

“કાંય? પણ કદાચ તમેજ મને રાખવા નહીં માંગતાં હશે!”

“ઓ, હું તો ઇચ્છુંય કે હું તુંને સદા માહરી પાસ રાખી શકું!”

“થેંકયું, બેટી, થેંકયું.” લોર્ડ નોરમને તાપસી પુરી.

“ચાલો સાહેબ, તમોને વચ્ચે કોઈ બોલાવતું નથી. પણ હા, તું કાંય નહીં માહરી સાથે રહે? અલગતાં એક ફેંડ દાખલ, અને નહીં કે કંપેનીઅન તરીકે! બવીખ્યની કાંઉટેસ ઓહ નોરમન એક કંપેનીઅન! કેવું હસવા સરખું?” તેણી હસી.

“જો હું રહું તો એકજ શરતે, અને તે એ કે જોમ હમણાં છું તેમ.” ફોરીસે જણાવ્યું.

“તે વાત આપણે એકલાં પડથું ત્યારે થઈ રહેશે,”

“એટલે જાણે હવે માહરે રૂખસદ લેવી જોઈએ. નહીં વાર?” લોર્ડ નોરમન બોલ્યો. “પણુ હું જવા આગમચ એક સીગરેટ પીવાની રજા આપશે, બેટી?”

“હા, અને ફોરીસ તુંને તેટલાં કંપની આપશે. ગુડ—નાઇટ.” અને તેઓને એકલાં છોડી તેણી ચાલી ગઈ.

“હું તુંને હવે આજે વધારે નહીં રોકશ, માહરી ડારલીંગ.” તેણીને પોતાનાં પાસાંમાં ખેંચતાં તેણે કહ્યું. “ગુડ—નાઇટ, માહરા પ્યાર અને હવે મને કીસ આપશે?”

ખીજી સહવારે તે લગાર અચ્ચરેથી ઉઠ્યો. નાહી ધોઈ, નાસ્તો ખાઈ તે તૈયાર થયો, અને ચાલતો ઇટન સ્કવેરમાં આવેલાં લેડી

બલાંશના મકાન તરફ હેયું લીધું. લગભગ બાર થવા આવ્યા હતા, છતાં તેણે ઇચ્છીત કે લેડી બલાંશ હજી સુતેલી હોય !

પણ નહીં, દરવાજા પરજ પુટમેને ખબર કાઢી કે હર લેડી-શીપ બે મીનીટમાં તેને આવી મળશે. હોઈંગ રૂમમાં તે ખોટી થતો ઉભા, કે જ્યારે તેના ચહેરા સામે મીઠી ફ્લોરીસનો આકાર ઉભો હતો.

ખીજી પળે દરવાજો ખુલ્યો અને બલાંશ દાખલ થઈ.

“કેટલા જલદી, ખુસ તમારી કેવી મહેરબાની !” તેણી આવતાં સાથ બોલી. “તમે માહરી સાથ નાસ્તો લેવા આવ્યાય ? ચાલો હજી મેં બી નાસ્તો કાઢ્યો નથી.”

“નહીં, નહીં, હું તો નાસ્તો લાઇને આવ્યોય. બલાંશ, હું દલ-ગીર છું કે હું વહેલો આવ્યો.”

“તેની જરાબી હરકત નહીં. તમે જાણોય કે તમે જ્યારેબી આવોય ત્યારે હું ખુશી થાવુંય. ગઈ રાતનો ‘બોલ’ તમોને ગમ્યો કે ?”

“હા, ઠીક હતો હું ધાંચ.” તેણે બેધ્યાનપણે નીચી નજરે જવાબ દીધો. “પણ હું તુને નાસ્તો પરથી રોકુંય. હું ખુશી છું બલાંશ કે કાલની થાકથી તાહરી પર અસર નથી થઈ.”

તે બોલતાં અચકાયો. હજી તેની હીમત થઈ નહીં.

“હાં, અને શું એટલુંજ કેહવા તમે આવ્યાય, ખુસ ? મેં તો ધાર્યું કે આજે તમે કાંઈ ઘણું અગત્યનું કેહવા માંગતા હોશો.”

“હા, તું ખરી છે. હું કાંઈ કેહવા માંગુય. તાહરી અને માહરી વચ્ચે એટલી ઘાડી મીત્રતા છે, બલાંશ, કે માહરા બાબમાં બનતી કાંઈ બી બાબદ તુને જણાવવાની હું ફરજ ધાંચ. ગઈ રાત્રે હું—”

પણ તે અચકી ગયો. દરવાજા પર કોઇના ઠોકા સંભળાયા અને એક પુટમેન એક ‘ત્રે’માં એક બીડેલું કવર લઈ દાખલ થયો.

લેડી બલાંશે તે લીધું અને ખોલ્યું. તેમાં ફક્ત એક નાહની કાપલી પડેલી હતી જે ઉપર નીચલા ચબ્દો હતા:

“હું હયાં આવેલો છું તમે માહરી મદદ કરીશો. આંહતાં હોવો તો અને મલવાતું ફીક પડશે. અગર નહીં તો અને જણાવી દેજો હું ચાલી જઈશ.”

તેણીએ પોતાના હાથમાંજ તે કાગળનો ડુઓ કીધો, અને પુટમેનને એક પણ બહાર થોપવા હુકમ કીધો.

“વેલ, ખુસ?” ત્યાર પછી તેણી તેના બણી ફરી સહેજ હસતાં ચહેરાએ સવાલ કીધો.

“હું તુંને એમ કહેવા આવ્યોય બલાંશ કે ગર્ઈ રાતે મેં માસ કારલાઈલના હાથની માંગણી કીધી.”

“માસ કારલાઈલ!” યાદ કરતી રવેશે તેણી બબડી. “માસ કારલાઈલ! અં, હા, હું ભુલી ગઈ. લેડી બેટીની કંપેનીઅન!”

“હા, લેડી બેટીની કંપેનીઅન, પણ એક ખરેખરી ખાનદાની બાનુ. મગર તે સાથ આપણને કામ નથી. તાહરો વીચાર શું છે, બલાંશ?”

“હું ઘણી ખુશી છું, ખુસ, ઘણીજ. પણ ડોબો, હું માહરાં માણસને જરા જવાબ આપી આઉં?”

“જરૂરજ.”

તેણી દરવાજા નજદીક ગઈ. “તે મહરથને નીચેના રૂમમાં ઠોપવા દેવો.” તેણીએ તે પુટમેનને ફરમાવ્યું.

અને પછી તેણી પાછી લોડ નોરમન આગળ ગઈ.

“ખુસ, હવે હું તમારું બધું સાંભળવા તૈયાર છું.” તેનાં ખભાં પર હાથ મુકતાં તે બોલી, અને વીચીત્ર લાગણીઓથી ભરપુર એક

નજર તેના બણી ફાંકી- એક નજર કે જે તે કદી પોતાના ખ્યાલમાંથી છુસારી શક્યો નહીં.

પ્રકરણ ૧૫ મું.

તેણે ધાયું હતું કે તેણી અન્યખી બતાવશે, મગર, દેખાઇતા હસ્તા ચહેરાએ અને શાંતીથી તેણીને તે સાંભલતાં જોઇ તે સામે પોતે અજબ થયો.

“તે અહરથને નીચેના રૂમમાં થોડવા કહ્યો,” નો હુકમ આપી કશામાં ન હોય તેમ તેણી પાછા આવી. હસ્તો દેખાવ રાખવાની મુશકીલ કાશેશે તેણીનો ચહેરો સહેજ શીકકો પાડ્યો હતો.

“ત્યારે તમે મીસ કારલાઇલ સાથે અદરાયાય ?”

“હા, બલાંશ, તું મને મુખ્યારકબાદી આપશે ?”

“હા, ખુસ, માફરાં ખરાં દીલથી” ધીમે અવાજે તે બોલી. “હું તમોને દરેક સુખ ઇચ્છું, અને તેણીને પણ.” અને તેણી મીઠાસથી હસી, બ્યારે અંદરખાનેથી પોતાને ઉપજતાં ઝનુનનો ખાર, આસ્કાર રેમડે લખેલી તેણીના હાથમાં પકડેલી કાપડી ઉપર ખાલી થયો.

“લગ્ન જલદીજ થવાનાં હશે, હું ધાંચું !” તેણીએ શાંતીથી સવાલ કીધો.

“બનતાં સુધી જલદી, પણ તેનો વીચાર કરવાને હજી વખત છે. હજી તો હમે ગઇ કાલેજ અદરાયાં.”

“ખરેખર ! અને જે કે ગઇ રાતે તો બધાં ધારતાં હતાં કે મીસ કારલાઇલ વાયકાંઉટેસ કલીફર્ડ થશે, કે બ્યારે બધો વખત તેણીના મનમાં તો કાંઉટેસ નોરમન થવાનો થરાવ હતો !”

“બટ્ટીને તો અધાં સાથે ફલર્ટ કરવાની આદત છે, તું બાણેચ ત તો, એટલે તે પ્રમાણે એણે ફલોરીસનો લાભ લીધો હશે.”

“ગરીબ બટ્ટી! આપણે એટલુંજ ધમ્મીકું કે તે વતરોગે બીજું વધારે કાંઈ હોય નહીં. ગુડ-આય, જુસ,” અને તેણીએ પોતાનો બરફ જેવો ઠંડો હાથ તેના હાથમાં મુક્યો.

છુટકારાનો એક દમ ખેંચતાં તે પોતાની તોપી અને લાકડી લઈ ત્યાંથી ચાલતો થયો. નીચેના ‘હોલ’ આગલથી પસાર થતા તેણે એક ખુદ્દા અહસ્થને ત્યાં ખોટી થતો બેઠેલો દીડો. ગરદન સુધીના લાંબા સુફેદ બાલ, મોહટો કાલો ચશ્મો અને દીલપર નાંખેલા લાંબા ‘કલોક’ સાથેનો તેનો દેખાવ એકાદ મ્યુઝીશીઅન અથવા વીદ્વાન જેવો દીસતો હતો. લોર્ડ નોરમનનાં પસાર થતાં પગલાંનો અવાજ સાંભળી તે ફર્યો અને તેના હોડો પર સહેજ હસ્તુ ફેલાયું. લોર્ડ નોરમને અજ્ઞયમ થતાં સભ્યતાને ખાતર સહેજ તોપી ઉંચકી, અને તેવામાં તો એક પુટમેન આવી તે ખુઝર્ગ અહસ્થને લેડી બલાંચ આગળ તેડી ગયો.

દરવાજા તરફ પીઠ કરી, એકાદ બારી આગળ તેણી ઉભી રહી બહાર રસ્તા બણી તીકતી હતી. પેલા અહસ્થને રમમાં બેસાડી પુટમેને બારણું પાછું બંધ કરીધું ત્યાં સુધી તેણી તેજ હાલતમાં થોબી, અને પછી પોતાની મુઝાકાતે આવનાર ગમી નજર ફેરવી. તેની પર નજર પડતાં અજ્ઞયબાની ધીમી જુમ તેણીના હોઠમાંથી નીકળી પડી.

અત્યંત રમુજ પામતાં રેમડે ચશ્મો કાઢી પોતાનો ચહેરો બહાર કીધો.

“એવી રીતે વેશ બદલવાની કાંઈ જરૂર છે?” તેણીએ લગાર પ્રિચ્છકારથી સવાલ કીધો.

“તે તો તમેજ વીચાર કરો. હમણાંજ મને લોર્ડ નોરમન નીચે મળ્યા. હમે બધે એકવાર મીત્ર હતા, જો કે હાલમાં કડતા

વેરી છીએ. જો તેવણુ મને ઓળખતે તો તુરત તમોને માહરે વાસ્તે ચેતવણી આપતે ને આપણો 'પ્લોટ' ઉઘો વળી જતો."

"આપણો પ્લોટ! મેં તમારા કાંઈખી પ્લોટમાં હજી બહાલી આપી નથી."

તેણે ચુંચી આંખ કરી તેણીના હાથમાં પકડેલી પેલી કાપડી તરફ આંગળી કરી.

"ત્યારે તમે માહરી ચીઢીનો જવાબ કાંય આપ્યો, લેડી બ્લાંશ?"

તેણી એક પણ ચુપ ઉભી અને પછી ધીમે અવાજે બેલીઃ
"ગઇ રાતે તમો બોલતા હતા કે તમે લોર્ડ નોરમન અને મીસ કારલાઇલને છુટાં પાડી શકશો."

"હા, અને હજી બી હું તેમજ કહેવા માંગુંચ."

"તમારો પ્લાન શું છે?"

"તે હું હમણાં તમોને જણાવી શકું તેમ નથી."

"ત્યારે હું તમોને શી રીતે મદદ કરી શકું?"

"બે રીતે, હાલમાં તો તમે લોર્ડ નોરમનની દરેક હીલચાલની મને ખબર આપતાં રહેજો, અને ફટકો લગાવવો મને 'ચાન્સ' મળે તે ટકની શોધ રાખતાં રહેજો, વળી, મને એક બીજી મળત્યણુની પણ જરૂર છે, લેડી બ્લાંશ,"

"બીજી મળત્યણુ?"

"હા, અને મેં તે શોધી બી કાઢીચ, લેડી પેનહર્સ્ટની એક ફ્રેંચ દારી છે. કાળા બાલ—"

"હા મેં તેને જોયલી છે."

"તેણીનું નામ જોઝીન છે. તેણી એક લોબી અને હાલકાં મગજની અબળા છે. મીસ કારલાઇલને તેણી ખરાં જીમરથી ધીકકારેચ. હું તેણી સાથે દોરતી રાખવા માંગુંચ, અને મીસ કારલાઇલની હીલચાલથી તેણી મને હંમેશ વાકેફ કરતી રહેશે, અને ટક મળતાં

આપણે ફટકો લગાવીશું. માહરો પ્લાન અરધો તો બડાઈ ચુક્યોય. અને જ્યારે પુરે થશે ત્યારે જણાવીશ, કે જે તમે લેડીશીપ અચ્ચીત પસંદ કરશો.”

“મને તમારી પર ભરસો રાખવાની ફરજ પડેય, મીઠું રેમંડ” નીચી નજરે તેણીએ જવળ દીધો.

“અને તેમાં તમે થપ નહીંજ ખાશો, લેડી પ્લાંશ.” તેણે ખાત્રી આપી, અને વધારું, “અને હવે એક ચીજ ખાકી છે. મહેરબાની કરી આજ પછી મને સીનોર પાઓલો, મ્યુઝીક શીક્ષક તરીકે પીછાણવા મહેરબાની કરજો. તમે નહીં ધારતા કે તમારું મ્યુઝીક સંપૂર્ણ કરવા તમારે સીનોર પાઓલો પાસે થોડાક શીક્ષણ લેવાં જોઈએ ?”

એટલું બોલતાં તેણે ત્યાં મુકેલાં મોઢટા પ્યાનો બહાર પગલાં લંબાવ્યા, અને તેણીની મુઠંગી પરવાનગી મેળવી, ત્યાં ગોઠવેલાં સ્ટુલ પર ગોઠવાયો, અને પ્યાનાની ચાવીઓ પર પોતાના આંગલાં ફેરવ્યાં.

અજામળી અને વખાણની જોગી લાગણીથી તેણી તેને તપાસતી હોતી, એક કેળવાયેલા અને અથંગ મ્યુઝીશીઅનની સવળતાથી તેના લાંબા શોભાતાં આંગળા તે વાજાંત્ર પર રમત કરતાં હતાં.

“તમે આવું સરસ વગાડતાં ક્યાં શીખ્યાં ?” પુરું થતાંજ તેણીએ સવાલ કીધો.

“ઘણી બાબતની સપુણ કેળવણી સેવકે લીધીય, લેડી પ્લાંશ અને તે છતાં તમે જોશો કે મને નસીએ કશી ચારી આપી નથી.”

“માહરો મ્યુઝીક શીક્ષક તરીકે હું તમોને કબુલ રાખું.” સાંતીથી તેણીએ જણાવ્યું. “પહેલો હકતો આંગપર આપવાનો રહેશે હશે, હું ધારું.”

“જેવી યોર લેડીશીપની મરજી હાજી. હું ખી ધારું.”

“થોઓ.” અને તેને એકસો છોડી તેણી બાળુના રૂમમાં બધ ત્યાં મુકેલા એક મોઢટા આરસીન તખ્તા નજીક તે ગયો, અને પોતાનો ચેહરો નીહાલતાં, ખુશાલી અને ફતેહનું એક ધીમું હસવું તેના હોઠ પર ફેલાયું.

“તાહરું નસીબ ફયુંચ, બચ્ચા રેમંડ” હસ્તાં હસ્તાં તે મનસે પટપટયો, “તાહરો સેતારો ખુલંદ થયોચ. હા. હવે માહરી ધારેલી મુરાદ બર આવીચ, અને આય પંખેઈ માહરા હાથમાં સાયુત સપડાયુંચ. કીનો અને દોલત બધે હું મેળવી શકીશ. એવું નશીબખી કાંઈ બધાંનેજ ફાળે થતું નથી, પણ તેમ બધાંનાંજ ભેગાં તાહરા જેવાં ફળદરૂપ થતાં નથી. માર્છ લોડં નોરમન, તમે તે દહાડે મને અપમાન કીધું હતુંની ? હવે જુઓ કે તે મારે તમોને પશતાવું પડશે કે નહીં. સીનોર પાઓસો સેવક તમોને નમેચ !” અને તેણે ટકોરથી આરસી સામે નમણું કર્યું.

એવામાં બારણું ઉઘડયું અને લેડી પ્લાંશ પાછી ત્યાં દાખલ થઈ.

“આય લેવો” પોતાનાં હાથમાંનું કાગળ તેબલ પર મુકતાં તેણીએ કહ્યું. “અને બીજા વધારે જોઈએ તો—”

“તેની કાંઈ શીકર નહીં, બાતુ, તે બાબત બધી પાછલથી થઈ રહેશે.” તે ઉંચકતાં તેણે જવાબ દીધો. તે એક પચાસ પાંડંડની નોટ હતી અને જે જોતાં તેની આંખ ખુશાલીથી ચમકી.

“એનો મોઢટો હફતો જોઝીનને ફાલે જશે.” તે વીચારવંત મનસે પટપટયો, અને પછી વધારું “સાહેબજી. લેડી પ્લાંશ ખાત્રી રાખજો કે તમારા વીશવાસનો ભંગ કરવામાં આવશે નહીં.”

તેજ સાંહજે, પોતાની ખુદી મમઈ બીમાર હોવાનું બહાણું કાઢી તેને મલવા જવાની રજા માંગી, લુચ્ચી જોઝીન બહાર પડી, અને એક પબલીક રેસ્ટોરાં તરફ હેયું લીધું. ત્યાંની ઘણીઆણી તેણીની સહી થતી હોવાથી તેણીએ એકાદ બે કલાક વાતચીતમાં

માળી કાઢ્યા. જે પછી પેલી બાઈને કાંઈ કામ પડવાથી ત્યાંથી ઉઠી ગઈ કે તુરતજ જોડીને બારીક નજર ફેંકતાં ત્યાંથી બહાર નીકલવા માંડ્યું.

તેણીએ પોતાની તીક્ષ્ણ નજર ચોપાસ ફેરવી અને એક ખુદા પુરૂષને એક તેબલ આગલ બેસી ન્યુસપેપર વાંચતો દીઠો કે તેણીની આંખો ખુશાલીથી ચમકી. તેણી તેની આગલથી પસાર થતાં તે ખુદો વાંકો વળી નમ્યો. જેનો સહેજ ડોકું હલાવી તેણીએ જવાબ કર્યો પણ જતાં એક છુપી ઇશારતની નજર તેના બણી ફેંકી. તેણે તે જોઈ, છતાં થોડી પણ તે થોખ્યો, અને પછી ઉઠીને તેણી ગઈ હતી તે તરફ પગલાં લાંબાં.

એક એકાંત ખુણામાં તેણી થોખી હતી ત્યાં તે જઈ લાગ્યો.

“વેલ, મેડમોઝેલ?” તેણે ફ્રેંચમાં સવાલ કર્યો.

“ઇંગ્લીશમાં બોલો. હયાં ઇંગ્લીશ સાંભળનાર કોઈ નથી.”

“મેડમોઝેલ હંમેશ ધણું ડાહ્યપણ વાપડેય.” તેણે ઇંગ્લીશમાં જણાવ્યું “મેં માંગેલી ચીજ તમે લાવ્યાં કે?”

જોડીને લુચ્ચાઈથી પોતાની કાળી આંખો તેના સામે ટેકવી.

“તમારી માંગેલી ચીજ! કાણુ જાણે! છેલ્લે આપણે મહ્યાં ત્યારે તમે કાંઈ હાથ દસ્કત માહરી પાસે માંગ્યા હતા?”

“તમે તે લાવ્યાંય કે?”

“હા.”

“ઓ, મહેરબાની, ધણીજ મોહરી મહેરબાની.” હાથ લાંબો કરતાં તે બોલ્યો.

“પણ થોખો. તે કાંઈ એમ તમેને મલશે નહીં.”

તેણે ગજવામાંથી થોડાક સોનાના સીકકા કાઢ્યા અને દસ ગણીને તેબલ પર મુકી તેપર પોતાનો હાથ ઢાંક્યો.

“જુઓ,” તેણે હસીને કહ્યું. “આપણે અદલાઅદલી કરશું.”
 “લેડી પેનહર્સ્ટ અને મીસ કારલાઈલના હાથ દસ્કતના નમુના તમે
 મને આપો ને આપ સીકકા તમારા છે.”

“પાંચ ખીજ અંદર ઉમેરો. મોંશ્યો, અને આપ કાગજ
 તમારાંજ છે.”

ધીમેથી તેણે ખીજ પાંચ ઉમેર્યા.

જોડીને તે કાગજના કાપલાઓ તેને પસાર કર્યા, અને ખીજ
 હાથે પેલા પૈસા પર તડાપ મારી. અળકતી ચાંદ ચાંદ વાસ્તેની
 તેણીની અંધીરતા જોતાં તે હસ્યો. અને પછી પેલી કાપલીઓ
 ખોલી. એક ઉપર લેડી પેનહર્સ્ટ લખેલી કાંઈ યાદી હતી, ખીજ લોડ
 નોરમનને કાંઈ તેડાંનો વાળેલા જવામની થોડી લાઈનો હતી, જ્યારે
 ત્રીજ પર ફ્લોરીસના હાથના ઉતારેલા એકાદ ગાયનના ફકરા હતા.

સંભાળથી તેણે તે પોતાનાં ખીસાંને સ્વાધીન કીધા.

“ઉપકાર થયો. તમે મને પુરતો સંતોષ આપ્યોય, મેડમોઝેલ
 મને જોઈતી નોંધ એ ઉપરથી—”

પણ તે અચકી ગયો, કારણ જોડીન લુચ્ચાઈથી હસી પડી.

“એવો નાટક કરવાની કાંઈ જરૂર નથી, મોંશ્યો મારી ખાત્રી
 છે એના ઉપયોગની મનલખ તમારા જણાવવા કરતા ઘણી ઉંડાણ
 હશે. મને તેની દરકાર નથી. મને મારી કીંમત મલી ગઇય, અને
 હાલ તુરત આપણે બંધે સરખાં છીએ. હાલ તુરતજ, કારણ હું
 ભુલતી નહી હોવું તો થોડા વખતમાં મોંશ્યોને માહરી સેવાની
 જરૂર પડશે.”

“મેડમોઝેલ ઘણાં અજરાક છે.” તે ઠાવકેપણે બોલ્યો. “હા કદાચ
 પડશે અને ત્યારે મેડમોઝેલ પોતાની કીંમતી મદદ મને આપી શકશે?”

“હું તે તમોને વેચીશ, મોંશ્યો.” પકકાઈથી તેણીએ જવાબ દીધો.

“પણ તે બધું એકનું એકજ છે.” અને એટલું બોલી, તેણીને નમન કરી તે ત્યાંથી ચાલતો થયો.

“ચંચરાક!” તેને જનો જોતાં તેણી મનશે પટપટી. “એક બુઢા મેહસ્થ માટે મોંશ્યોની આંખ ધણી તેજ છે, અને હાથ પણ એક બી કરચલી વનાના અને સોખામી છે તે જોવાને કાંઈ ધણી ચંચરાકી જોઈતી નથી! બાહ! મોંશ્યોની ઉમર પચીસથી સહેજબી વધુ નથી લાગતી.” અને તેણી તુચ્છકારથી હસી

પ્રકરણ ૧૬ મું.

હીંચવાલાંઓ ઈંગ્લાંડની ઉંચી સોસાયટીમાં ઘણાં પંકાયલાં હતાં.

સર જોસફ શર્યાતમાં એક નાહની વેપારી પહેડીમાં નોકર તરીકે રહ્યો હતો, અને વખત જતો કુદકે અને ભુરકે વંચ્યો જઈ હાલમાં ઘણાજ આગેવાન અને શ્રીમંત શહેરીઓની સંક્રમાં આવી ગયો હતો, તેણે બજાવેલાં મોહટાં કામોની સરકારે પણ કદર બુજ તેને ઉમરાવપદની બક્ષેસ કરી હતી.

સ્કોટલાંડમાં તેઓની ‘મેલીફિ’ નામની એક ગંજવર મીલકત હતી, જે આખાં સ્કોટલાંડમાં ધણીજ વખણાયતી હતી, જે પાછળથી સર જોસફ હીંચે પાછી મરામત કરાવી અંદર ઘણા સુધારા વધારા સાથે એક બાદશાહી મહેલ જેવી બનાવી દીધી હતી.

તે મીલકતની આસપાસ હઝારો એકરો જેટલી લગ્લી જમીન તેની પોતાની હતી, જ્યાં શેકાર માટે વીશાળ જંગલો, તથા માછલાં પકડવા માટે નાહના ઝરાઓ વીગેરે રમત ગમતની પણ દરેક સગવડ હતી.

દર સાથે તે લોક ત્યાં થોડાક મહીના મુલાકાત આપતાં જે વખતે બેઠેલાં પહોરોણાંથી તે મોહટો મહેલ ગાજી રહેતો. આ વરશે ત્યાં મળેલી પાર્ટી ખાસ લોડ નોરમનના અદરાવાના માનમાં મળી હતી, કારણ ખુસ સર જેસફનો ધણો માનીતા હતો. આય વખત પહોરોણાંઓ ખાસ ચુટી ચુટીને મોલાવવામાં આવ્યાં હતાં, જેમાં ખાસ કરી બવીખ્યની કાંડિટેસ ઓફ નોરમનની પધરામણીને વાસ્તે તે બહુ જોડું ધણું આતુર હતું. એક ટુંક મુસાફરી પછી ખુસ વાળી પાર્ટી ત્યાંના સ્ટેશનપર આવી પુગી, જ્યાં સર જેસફની બપકાબધ ગાડી તેઓને લેવા ખોટી હતી.

અંગલાના વીશાળ પોર્ટીકોમાં પુગતાંજ સર જેસફ પોતાના પહોરોણાંઓને આવકાર આપવા બહાર દોડી આવ્યો.

“હું તમોને જોઈને અત્યંત ખુશી છું.” બાનુઓને હાથ આપીને ઉતારતાં હસી ચહેરે સહેજ નમીને તે બોલ્યો, “લોડ નોરમન, હું ઉમેદ કરુંચ કે બાનુઓ હાકી ગયા નહીં હશે. લેડી પેનહર્સ્ટ, તમે અમોને ધણું માન આપ્યુંચ; મીસ કારલાઇલ, લેડી લીંચ તમોને મક્કવા ધણું આતુર છે.” અને બધે બાનુઓને હાથ આપી ત અંદર લઈ ગયો.

ત્યાં તેઓને લેડી લીંચ મળી. તે એક ખેડી બાંધણીની, પણ હસ્તા ચહેરાની માયાળુ દેખાવની બાનુ હતી. તેણીએ પણ તેટલાજ હરખથી તેઓને આવકાર આપ્યો.

“અને મીસ કારલાઇલ કે?” ફ્લોરીસનો હાથ હેતથી પકડતાં તેણી બોલી. “હું તમોને જોઈ ધણી ખુશી છું, લોડ નોરમન હમારા ધણા જુના ફ્રેંડ થાયચ. હું ઈચ્છુંચ કે હયાં તમોને ધણું ગમશે. હમો તમોને દરેક રીતે સુખ અને સગવડ આપવાને બનતું કરશું.”

ફ્લોરીસની આંખમાં આભારનાંઆંસુ આવ્યાં, તેણીએ ખ્યારથી તે બલી બાનુનો હાથ દાખ્યો.

“તમે બધાં માદરી પર કેટલાં બધાં મહેરબાન છેવો ! માદરી ખાત્રી છે, લેડી લીંચ, કે મને હયાં ઘણું જ ગમશે.”

“થેંક્યું, ડીઅર, અને હવે તમે લોક જરા ફરાગાત થવા તમારા રૂમમાં જશો ?”

થોડે વારે જ્યારે ફ્લોરીસ અને લેડી બેટી ફોર્મંગ રૂમમાં પાછા ફર્યાં, ત્યારે તેઓની આસપાસ મોઢકું મેજર ફરી વળ્યું. સર્વેની ખાત્રી થઈ ગઈ હતી કે આય સીજનમાં ફ્લોરીસ “સોસાયટીની રાણી” થનાર હતી, એટલે સર્વે કોઈ તેણીને ખુશી કરવા અને પડયો બોલ ઉપાડી લેવા આતુર જણાતાં.

એક છેડેથી તેઓ જેવાં ફોર્મંગ રૂમમાં દાખલ થયાં કે બીજી થોડીક પળોમાં બીજી છેડેથી લેડી બ્લાંચ દાખલ થઈ. તેણી દમિયેશ મુજબ ઘણી તજ્જુમલથી ઉમદા પોશાકમાં સજ્જ થઈ હતી, અને કેટલાંકોની નજર વખાણથી તેણી બણી ટીકાઈ.

બચ્ચાં સહી નીર્દોશ તે સાથે મીઠાસથી હસતી, તેણી સીધી ફ્લોરીસ બણી ચાલી આવી, અને તેણીના ગાલ પર કાંસ લીધી.

“હું તમોને જેઈ ઘણીજ ખુશી થઈ.” તેણી ધીમેથી બોલી, “હમે બધાં ઘણાજ આતુરતાથી તમારા આવવાની રાહ જોતાં હતાં.

તેઓ જમવાની તેમજ પર બધેએકમેકની સામુ બેઠાં હતાં, અને ફ્લોરીસે જ્યેંકું કે લેડી બ્લાંચને તેણીએ પહેલ વહેલી નાટકમાં જેઈ તેના કરતાં સહેજ લેવાયલી અને કાહેલી લાગતી હતી. તેણીની આંખ વારંવાર વીચારવંત લાગતી અને તેણીનું હસ્તું વટીક કુદરતી નહી હતું. એવું તેણીને લાગ્યું.

જમતાંજમતાં પોતાની પાસે બેઠેલા લોર્ડ નોરમન સાથ વાત કરતાં તેણીએ એકાએક ઉપર નજર ફીધી, અને લેડી બ્લાંચને એકચીતે પોતા તરફ ટીકતી તેણીએ જોઈ.

લેડી બ્લાંચની આંખમાં તે વેલાએ એવું કાંઈ હતું કે તેણીને

જરા થઈને ગમ્યું નહીં, અને જો કે તેણીની નજર એક થતાં લેડા
ખ્લાંશ મીઠાસથી હસી છતાં ફ્લોરીસ તે દેખાવ ભુલી નહીં.

એક બીજાંએ બી તે દેખાવ જોયો અને તે લેડી બેટી હતી.
ફોન્ટાંગ રૂમમાં પાછાં ફરતાં તેણી ફ્લોરીસના કાનમાં બબડી.

“આજે ખ્લાંશ કાંઈ વીચીત્ર લાગતી હતી!”

“વીચીત્ર?”

“હા.” એકાદ ‘સેટી’ પર બેઠક લેતાં તેણી બોલી. “આજના
જેવો દેખાવ એની આંખમાં મેં કદી નહીં જોયો તો. મને લાગેય
કે એ કાંઈ બીજી ઉંડા પાણીમાં ફરેય.”

“તમે લેડી ખ્લાંશને ગેરમનસાદ કરોય.” ફ્લોરીસે તેણીની
તરફ કરી, “તમોને એવળુ ગમતાં નથી. તેથી—”

“નહીં, હમોને રાસ આવતીજ નથી,” લેડી બેટીએ કમુલ કીધું.
“મને હંમેશ એની ઉપર વહેમ આવેય. પણ એ કરી તો બી શું
શકવાની છે?” તેણીએ સધ્યારો લીધો.

“ખચ્ચીતજ કાંઈજ નહીં.” ફ્લોરીસ હસી, અને એવામાં
તો તેઓની વાર્તાનું મુળ, લેડી ખ્લાંશનેજ ત્યાં આવતી જોઈ તે
બધે ચુપ થઈ ગયાં.

તેણીએ ફ્લોરીસ પર ધણાંજ ધરાંપરાં કર્યાં. અને ફ્લોરીસને
અગર જો કાંઈ વહેમ કે વસવસો કદાપી ઉત્પન્ન બી થયો હોય તો
તે તેણીની આવી વર્તણૂંકથી સમુંજગો નાશ પામ્યો અને ખ્લાંશના
મીઠાં હસ્વાથી તે જલદીથીજ તેણીની બોરડુમાં મનાઈ ગઈ.

“એ તમે બેઠું શું તાહેલાં મારોય?” થોડે વારે લોર્ડ નોરમન
ત્યાં આવી લાગતાં તેણે સવાલ કીધો.

“હમે કાંઈ એવી સરસ વાતમાં રોકાઈ ગયાં તો કે તમોને તો
ભુલીજ ગયલાં,” ખ્લાંશે હસીને જવાબ દીધો.

“વારું ત્યારે હું પાછો જાઉંય,” તે બોલ્યો.

“નહીં તેમ કરવાની કાંઈ જરૂર નથી, તમે હયાં બેસીને ફ્લોરીસ સાથે વાત કરો, હું જરા પ્યાનો વગાડું.” અને લેડી બ્લાંશ ત્યાંથી ઉઠી ગઈ.

“હયાં ઘણું ગરમ લાગેય.” એકલાં પડતાં તે બોલ્યો. “ચાલ આપણે કોનઝરવેટરીમાં જઈએ, ત્યાંથી આપણને બ્લાંશનું મ્યુઝીક સમજાશે.” અને તેઓ હાથમા હાથ બેરવી બગીચામાં ઉતર્યા.

ગરમ દેશનાં ફુલો જળાવવા સારૂ સર જોસફે બગીચામાં એક મોહતું કાચનું “હોટ હાઉસ” બનાવ્યું હતું જ્યાં રંગબેરંગી ફુલોનાં કુડાંઓ ગોઠવ્યાં હતાં અને ઠંકાણે ઠંકાણે બેસવાની જગ્યા કરી પુટલાંઓ ગોઠવ્યાં હતાં.

ખુશસુરતીની દેવી વીનસનાં ઉત્તમ કારીગીરીથી બનાવેલાં પુતળાં નજીકની એક બેઠક ઉપર બેસી તાહેલાંમાં તેઓએ કેટલોક વખત ગુમાવ્યો તે તેમાંના એકનેથી માલમ પડ્યું નહીં. તેઓ એમ બેઠાં હતાં ત્યારે નજીકમાં કાંઈ બારી ઉઘાડવાની કોઈ કોશેશ કરતું હોય તેવો અવાજ ફ્લોરીસને આવ્યો. પણ તે ઉપર તેણીએ ઝાઝું ધ્યાન આપ્યું નહીં.

“આપ એકદમ પવનનો ઝપાટો ક્યાંથી આવેય” થોડે વારે લોર્ડ નોરમનનું ધ્યાન ખેંચતા તેણે સવાલ કીધો. “કાંઈએ બારી ઉઘાડીય.”

તે તુરત ઉઠ્યો અને થોડાંક પગલાં આગલ જતાં જોઝીનને ત્યાં ઉભેલી જોઈ. તેણી શીકકો અને ગભરાયેલી દીસ્તી હતી. કાંઈ ગુનાહ કરતી પકડાઈ આવી હોય એવો તેણીનો દેખાવ જોતાં ફ્લોરીસ સહેજ અજબ થઈ.

“તું હયાં શું કરતી હતી?” તેણે હરવનારા અવાજે પુછ્યું.

“પારડન, મીલોર્ડ, હું રસ્તો ભુલીને આપ તરફ આવી લાગી.”

“રસ્તો ભુલી ગઈ? તું ક્યાં જતી હતી, ત્યારે?”

ત ગભરમ ગુચ્છામ ગમ્. તેણીએ તો વકડી રાખી હતી કે
લાડ નોરમન બીજા એકબી સવાલ વગર તેને નજરથી દુર થવાનોજ
હુકમ ફરમાવશે.

“મીલાડીનાં રૂમમાં જતી હતી, મીલોડ” હોંમત એકડી કરતાં
તે બોલી.

“તાહરાં શેઠાંણીના રૂમમાં?” તે અચરત થયે, “ત્યારે હયાં
તું શું કરતી હતી?”

પણ એ અરસામાં લુચ્છી જોત્રીને પુરતી હોંમત એકડી કરી
લીધી હતી.

“પારડન, મીલોડ, હર લેડી શીપને વાસ્તે એક કાગજ હતું તે
આપવાની હું તક જોતી હતી. તેટલાં તે પડી ગયું, ને હું શોધતી
આ તરફ આવી લાગી.” જમીન ઉપર આમ તેમ નજર દોડાવતાં
ગભરાતમાં તેણીએ જવાબ દીધો. “હા, ખરેખર તે ગુમામ ગયું.”

“જો, જમને શોધી કાઢ,” દરવાજાબાણી આંગળી કરતાં તેણે
ફરમાવ્યું. “આ ખાસમાંથી સીદ્દી જા, ત્યાં તુંને હોલમાં દાખલ
થવાનો રસ્તો મળશે, અને ત્યાંથી કોઈ નોકર તુંને રસ્તો બતાવશે
ને ફરીથી હુકમ વગર આ જગ્યા પર પગ મુકતી ના.”

“હા, મીલોડ” તેણી ખચડી, અને શરમથી હોય તે મીસાલ
વાંકી મુડીએ ત્યાંથી બહાર પડી.

થોડેક વારે તે બધે અંદર જવા હિંચ્યાં. બહાર નીકળતાં,
ફ્લોરીસની નજર એક ખુણામાં પડેલી કાંધ સફેદ ચીજ પર પડી.

“પેલું શું છે, ખુસ” તેણીએ પુછ્યું, અને લોડ નોરમને
વાંકો વળી તે હંચકી લીધું.

“કાંધ પીડેલું કાગજ છે.” વધારે ઉગ્ગસમાં લમ્ જતાં તે
બોલ્યો. “તે ઉપર એદરેસ:—”

“લેડી બેટીનું છે કે?” તેણી તુરત વચ્ચે પડી. “જુસ, કમ્બલ કરો કે તમે ખીચારી જોતીનને ગેરમનસાદ કરોય.”

“એ પર તો લેડી ખ્વાંશ સીમુરનું નામ છે.”

“ખરેખર? કેવો અજબ સંજોગ જુસ, કે જોતીને લેડી બેટીનું કાગજ ગુમાવ્યું ને તેજ જગ્યેથી તમેને લેડી ખ્વાંશનું કાગજ મળી આવ્યું?” તેણી અજબ થતાં બોલી.

“હા,” વીચારવંત અદાએ તેણે જવાબ દીધો. “ધણું અજબ જેવું છે કે મને આયઅક્ષર જાણીતા લાગેય, પણ કોણના તે ધ્યાન આવતું નહીં.”

“અ.ય તો તપાસનું કાગજ છે, જુસ” ફ્લોરીસ તે પર મારેલો ‘સ્નામ્પ’ જોઈને હસી, “આપણેથી કાગજનાં કાગજની ફેટલી ખણુખોડ કરોએય. એ કાંઈ સારી વાત નહીં. ચાલો, લેડી ખ્વાંશને આપી દઈએ.”

તેણે વીચારવત અદાએ તે કાગજ ગજવાંને સ્વાધીન કરીધું.

“નહીં, મને હજી યાદ નહીં આવતું, અક્ષર કે જે મને ધણાજ જાણીતા લાગેય. ફ્લોરીસ” તેણે એકાએક વીચાર આવતાં સવાલ કરીધો. “તું નહીં ધારતી વાઈ કે જોતીને ગુમાવેલું કાગજ આવજ હોતું જોઈએ?”

“નહીં, તે તો લેડી બેટીનું કહેતી હતી.”

“મને તે છોકરી પર ભરસો નથી.” તેણે ડોકનું ધુણાવતાં જણાવ્યું, “ચાલ, આપણે ખ્વાંશને પુછ્યે.”

કોઈગરમને એક છેડે, જવાનીઆઓનાં તોળાંની વચ્ચે, એક ખુરસી પર અધેલાઈને બેઠેલી તેઓએ લેડી ખ્વાંશને જોઈ. ત્યાં ચાલતી વાતચીત ઉપર ચામ્યુઝીક ઉપર તેણીનું ખીલકુલ ધ્યાન નહીં લાગતું હોય તેમ પોતાના વીચારોમાંજ તેણી મશગુલ જણાતી. ફ્લોરીસે ધીમેથી જુસને! હાથ દાખ્યો.

“એ ફેટલી બધી ખુબસુરત છે, જુસ!” તેણી બોલી.

“કોણ, ખ્લાંશ ? અં. હા !”

“બણીજ ખુઅસુરત.” તેણી પાછું બબડી. “હું ધારૂંચ મે આજ સુધી એના કરતાં સરસ બીજી ખુઅસુરતી જોઈ નથી. નહીં જા બા. તમે માહરી મશકેરી કરોચ.” તેણી શરમથી લાલ થતાં બોલી “કારણ લેડી ખ્લાંશ કરતાં વધારે સરસ ખુઅસુરતી પોતાની બાજુમાં હોવાનું તે કાંઈક તેણીના કાનમાં બબડ્યો, “જોઓની, બધા કેવા એને વળગ્યાચ. જાણે એક શહેનશાહ્યાનુ હોય તેવો એનો દમામ છે. હુંબી મરદ હતે તો જરૂર એનાથી લલચાતે.” અને તે હસી.

લોર્ડ નોરમન, ખરે મને, હસ્યો. પોતાની ખુઅસુરત પ્રીયાના પ્યારમાં તે લાલમાં એટલો સુખી હતો કે બીજી કશાની તેને પરવાહ હતી નહીં.

તેઓ તેણીની નજદીક ગયા, કે તેણી ઉપર જોઇને તે સહેજ હસી.

“માહરી પાસે તાહરું કાંઈ છે, ખ્લાંશ,” લોર્ડ નોરમન બોલ્યો.

એ અરસામાં ત્યાં બેઠેલા બધા જવાન્યા એકેક પળી ઉડી ગયા હતા, અને તેઓ ત્રણડે એકલાં પડ્યાં.

“શું છે? હું વારંવાર એસલેટ કે કાંઈ જણુસ શુંમાડુંચ. મને આપો, ખુસ,”

“જણુસ નથી. કાંઈ બીજુંજ છે.” અને તેણે પેલું કાગજ તેણી સામે ધર્યું. અજ્ઞયબીથી તેણીએ તેના સામું જીયું.

“એ ક્યાંથી આવ્યું? તમારી પાસે કેમ આવ્યું?”

ખુસે ફ્લોરીસનો હાથ દાખી તેણીને ખુલાસો કરતી અટકાવી કે બ્યારે ખ્લાંશે તજે ઉપર કરી તે કાગજની તપાસ લીધી.

“તે હું શું જાણું? ખોટીને જોની.”

“હું ખોલું?” તેણીએ ફ્લોરીસને પુછ્યું.

“જરૂર. હમે પોતેખી જાણવા આતુર છીએ.” લોડ નોરમ-
નેજ ફ્લોરીસ તરફથીજ જવાબ દીધો.

“અગર જો કાંઈ ખીલ હશે તો તમે ચુકવવાનું માથે લેશો?”
ખોજતાં ખોલતાં તેણી હસીને ખોલી. “તમે—” પણ તેણી એકાએક
અચકા ગઈ. તેના ચહેરા પર ઘેરો ગરતાશ ધાઈ આવ્યો ને ખીજ
પળે પાછી તેણી શીકકી પડી ગઈ.

ફ્લોરીસ ધણીજ અજબ થઈ.

“કાંઈ ખરાબ ખબર છે, ખજાંશ?” લોડ નોરમને ગંભીરતાથી
પુછ્યું.

“ખરાબ ખબર? નહીં, એમ ધારવાનું શું કારણ?” હસ્તાની
કોશેશ કરતાં તેણીએ જવાબ દીધો. “એક ખીલ છે, પણ એટલો
મોહટો આંકડો છે કે તે જોતાં હું પોતા સાથે મનમાં ધણીજ ગુસ્સે
થઈ. હું ઇચ્છું કે તમે ચુકવવાનું માથે લીધું હો?” અને
દેખાઈતી એકરકારીથી તેણીએ ખોળામાં પડવા દીધું, જ્યારે ખસુસ
રીને તો તેની કોરી બાજુનું ઉપર રાખવાની તેણીએ સલાહ રાખી
હતી. એજ પળે મોહટા ધમધમાતના છેલ્લા ‘કોડ’ સાથે મ્યુઝીક
બંધ થયું કે લોકોની ગડબડ જરી થઈ. લોડ ખુસને કોઈએ કાંઈ
સલાહ કરવાથી તેનું ધ્યાન લેડી ખજાંશ પરથી હટી ગયું, જ્યારે
ખીજ એ મીનીટે પાછું ધ્યાન થતાં તેણે ત્યાં નજર કાઢી તો લેડી
ખજાંશ ત્યાંથી જતી રહેલી જણાઈ. ને તે દીવસે ફરી પાછી જણા-
ઈજ નહીં,

પોતાના ઓરડાનાં એકાંતમાં બારણું સંભાલથી બંધ કરીને
ઉશકેરાયલે જીગરે તે કાપડી તેણે પાછી ને પાછી વાંચી.

“આવતી કાલે સહવારે અગીયાર વાગેને પાસેનાં જંગલમાં
પુંડની બાજુના ભાગમાં મને મળજો.” તે ચીઠ્ઠીમાં લખાયલું હતું.

કોઈનીથી સહી તે પર ન હતી, છતાં તેણીએ ઓસ્કાર રેમંડના હરફ તુરત ઓળખ્યા. તેણીએ ગુસ્સાથી બવાં ચઢાડ્યાં અને તે લખનારને પોતાના હાથમાં કચડી નાંખવા માંગતી હોય તેમ તે ચીકીનો અનુનથી ડુચો કર્યો.

“હું જાણે તેની ગુલામ હોવું તેમ તે મને હુકમ કરમાવેય.” અનુનથી દાંત પીસતાં તે બગડી, “મેશરમ કમીનો ! અને તે છતાં-એ વગર છુટકોજ નથી. ઓ, હું તેણીને કેવી ધીકકાઈયાં એ જો તેણીને ખુસથી છુટી કરે તો હું એ બધાં અપમાન ખમવા તૈયાર છું. તેણીનું સુખ મને ઘેડી કરી મુકેય ! હું એ જોટલું માહરે ખાતર કંઈયે તેટલું ખુસનાખી લાભને ખાતર કરેય. તે બીચારો જલદીથીજ —એકાદ મહીનામાંજ —એનાથી કંટાળી જશે, જ્યારે હું તો માહરો અથાગ પ્યારથી તેને જીંદગી સુધી પકડી રાખીશ. પ્યાર ! અરે ખુદ તેણે મને કેવા ઉંડા ગારમાં સપડાવીય !”

બીજી સહવાર માટે સર જેસફે એક સીકાર પાર્ટી ઉભી કીધી હતી, જેમાં લેડી બ્રાંશે જોડાવાનું કયુત્ર કીધું હતું, પણ સહવારે તેણીએ પોતાની ‘મેડ’ પાસ માથું દુઃખવાનું બહાણું કાઢી ના કહેવડાવ્યું, અને નારનો ખાવા વડીફ નીચે ઉતરી નહીં.

દશ વાગે તે પાર્ટી અંગલામાંથી બહાર પડી, અને લેડી બ્રાંશે ખગર કાઢતાં જાણ્યું કે લોર્ડ નોરમન તેઓ સાથ ગયો હતો, જ્યારે ફ્લોરીસ લેડી બેટી સાથ ઘરમાંજ રહી હતી.

થોડાખી કલાક તે એ જણાં છુટાં પડ્યાં હતાં તે વીચારથી તેણીને થોડોક સતોષ થયો, અને પોતાનું કામ પાર પાડવાની એક આગાહી લઈ ખુશી થતાં ને કપડાં બદલવા લાગી. પોતાનું દુઃખનું માથું નરમ પાડવા તેણી જરા ‘વોક’ લઈ આવવા જતી હતી એવું દાસીને જણાવી તેણી ત્યાંથી બહાર પડી.

ઝાડી ઝાંખરાં વચ્ચેની એક ઘણી સુંદર જગ્યા રેમંડે પસંદ કીધી હતી, કે જ્યાંથી આખો રસ્તો એટલા લાંબા છેટા સુધી દીરનો

હતો. કે કોઈથી આવી લાગે તો વગેસગે થઈ જવાનો તે લોકને પુરતો વખત મલે.

પુલની નજદીક તેણી જઈ પુગી ત્યારે અગીઆર વાગવા આવ્યા હતા. ફરવાનાં ઓઠાંતરીકે એકાદ ચોપડી તેણી પોતા સાથે લાવી હતી, જે ઉઘાડી એક ઝાડ હેઠલ તેણી રાહ જોતી બેઠી.

ઝોસકાર રેમંડની કાંઈ નામ નીશાન ત્યાં જણાઈ નહીં, મગર તેણી બેઠી હતી. તેની બાબુમાંજ એક ઘરડો ખેડુત જમીન પર લાકડીઓ વીનવામાં રોકાયેલો તેણીએ જોયો. અરધો કલાક થઈ ગયો એટલે વગર છુટકારાનો દમ ખેંચી તેણી પાછી જવા લાગી, જેવામાં પેલો ડોસો તેણીની લગોલગથી પસાર થઈ એક વાર ફરી પાછો તેણીની સામે ઉભો અને તોપી હાથમાં પકડી તેણી સામે ટીકવા લાગ્યો.

લેડી જ્ઞાશને બીક્ષા આપવા પોતાની પસં ખોલતી જેતાં તે હસી પડ્યો. તેના હઠાભર્યા હસવાથી તેણીએ ચોંકીને તેના તરફ જોયું.

“તમે છેઓ કે?”

“હા અને તમે જે મને ઓળખ્યો નહીં, તો કોઈ બીજાથી મને ઓળખાઈ જવાની હવે જરાબી શીકર નથી.”

ફતેહથી હસ્તાં તેણે જવાબ દીધો.

“મને હયાં કાંઈ બોલાવી ? કાંઈ જરૂરનું છે?”

“ ઘણુંજ, નહીં તો હું ધકેલા ખાતો હયાં વેર ધસડાઈ નહીં આવતે. દરેક ચીજ ઘણા અચ્છા રાહ પર આવતી જાયચ, અને આપણા નાહના નાટકને અનુસરતી સગવડ મલતી જાયચ. હું માહરી યુક્તિ તમોને તમામ જણાવુચ કે તમોને સહમજ પડે.

“તમારી યુક્તિ ! એટલે કે તમે હવે તદન તૈયાર—”

“તદન તૈયાર છું” તે શાંતીથી બોલ્યો. “પણ આપણે જરા વધારે ગીચ ભાગમાં જઈું તો ઠીક.” અને તેણીને જ ગલના વ-

ધારે અંદરના ભાગમાં લઈ ગયો, અને એક પાળ પર તેણીને બેસવાની ઇસારત કરી અને પોતે એક ઝાડને અથેલીને ઉભો,

“આપણે ઘણી સંભાળથી રાખવી જોઈએ, માહરાં લેડી” તેણે શરૂ કર્યું. ગઈ રાતે માહરી જસુસ લોડ નોરમનને હાથે પકડાઈ ગઈ. તેને વહેમ ગયો, અને તેમાં નવાઈ જેવું કંઈ નથી. ફ્રેંચ અઠરાંઓ એટલાં ખલુખોદવારાં આવેલ કે આપણને બીહવાનું થાય,”

“ત્યારે જોડીન પાસે તમે કાગજ મોકલ્યું હતું?”

“હા અને તેણીએ તે ગુમાવી નાખ્યું, જે લોડ નોરમનના હાથમાં ગયું. ઘણો જોખમ ભરેલો મામલો, આપણે જ્યારે બધું તમામ કરવા પર આવ્યા ત્યારે તેણીની મુર્ખાઈથી તદ્દન ફસી જવાનું થતે.”

“બધું તમામ કરવા પર” શીકડી પડતાં તેણીએ પડખા કીધાં.

“હા,” ફતેહની એક નજર તેણી પર ફેંકતાં તે બોલ્યો. “બધો તાગડો રચાઈ રહ્યોય. ફક્ત એક નાહની જેવી ટક મલ્લવાનીજ ખોટી છે અને પછી, મને માહરે વેર મળી જશે, અને તમેને લેડી ખ્લાંશ તમેને બી જોઈતી મગ્ગ પુરી પડશે.”

“મને બરાબર બધું કહ્યું.” અધીરતાની તાપથી તપતાં તે બોલી.

“ઘણી ખુશી સાથ, લેડી ખ્લાંશ, હું ખાત્રી આપું છું કે આપ અથવાડયું પુરું થતાં આપણું ધારેલું કામ ફતેહમદ થશે, અને હું માહરે બદલો લેવા આવીશ!”

પ્રકરણ ૧૭ મું.

“અને ત્યારે હવે આપણે તેના ભાગપર પર આવીશું કે જ્યાંથી આપણી નાનકડી કથાનું મંડાણ શરૂ થાય છે.” અને તેણીના કાનપર

પડી ધીરજ અને સંભાલથી તે એ બાંધાંઓને વીયોગ કરાવનારાં શરમભરેલાં કાવત્રાંની યોજના તુલોતવીલ રજુ કરી.

તેણી તે સમજતી ગઇ, તેમ તેમ વધુ અને વધુ શીકડી પડતી ગઇ. પોતાની હુશીઆરી પર પોતેજ ખુશી થતાં, એક મગરૂરીભર્યા હસવાં સાથ, જેવું તેણે બોલતું પુરું કર્યું કે એક ધીમી ધુનરી તેણીનાં બદનમાંથી પસાર થઈ ગઇ, અને તેણી કમકમીને તેની બાબુમાંથી ખસી ગઈ,

“ધણેજ અસરકારક પ્લાન છે. નહીં, માહરાં લેડી?”

“શેહતાન્યત બરેલો!” તેણી બખડી.

પણ તે છતાં તેણી ત્યાંથી ઉડી ગઇ નહીં. બંધે હાથ એક મકમાં ભેરવી, બીડેલા હોયો વચ્ચે તેણી વીચાર કરતી થોડીક પળ ત્યાંજ થોખી.

“જો—જો એ પ્લાન ઉઘો વળે તો,” અત્યંત ધીમે અવાજે તેણી બખડી, “તો શરમથી માહરું મોહત થઇ જશે. હું કદી મોંઘ ઉંચકી કાઢની સામુ જોઇ શકીશ નહીં. ખચ્ચીત, માહરું મોહત થઈ જશે.”

“પણ એ પ્લાન છેજ એટલો બધો સરસ કે ઉઘો વળવાની ધાસ્તીજ નથી.” તેણે ભરસાથી બાર મુકી જણાવ્યું. “જો દરેક જણ પોતાનો ભાગ સંભાલથી ભજવે તો ફેલ જેવું જરાખી નથી. હું માહરો ભાગ પુર ફતેહથી ભજવી શકીશ, અને તમે બાબુનો ભાગ પણ માહરી ખાત્રી છે કે તમોને ધણો બધમેસ્તો થઈ પડશે.”

શરમથી તેણીનો ચેહેરો લાલ થઈ ગયો, અને વળી પાછો બીજી પળે તે પર શીકાસ પંથરાયો.

“પણ જોઝીન છેની?” એક પળની ચુપકાદી પછી તેણી બોલી. “તેણી પર તમોને ભરસો છે. તમે એને વેચાતી લીધીય,

પણ બીજી તરફથી વધારે લાંચ મલત્તાં એના જેવીને ધણી જતાં વાર કેટલી ?”

તે હસ્યો.

“અનવા જોગ છે. પણ જોજીન માહરા હાથમાં બીજી રીતેબી દયાયક્ષી છે. તેણીએ એક વખત પોતાની શેકાણીનાં કાંધ કાગળે ચોરવાની મુખાંધ કરી હતી, જે કાગળે માહરી પાસે છે. વત્રી હું બુલતો નહીં હોવું તો, તે સાથે બીજી કાંધ નાહની જણસોબી ગુમ થઇ હતી, જે મેં જોજીનને કોઈકવાર પહેડતાં જોઇ હતી. માહરા તરફથી ફક્ત એકજ શબ્દ નીકળે તો તેણીને નામાશીમાં ડુખાડવા બસ છે. બીબું એ કે, જોજીન મીસ કારલાઈલને ખરાં જીગરથી ધીકકારેય, મને એની પર પુરતો બરસો છે.”

“એક હલકા નોકરની દયા પર બધો આધાર છે i” કડવાસથી લેડી બલાંશ બગડી.

“આપણે બધાંજ કોઈ કોઈની દયા પર છીએ. દાખલા તરીકે લોર્ડ નોરમન આપણી દયા પર છે. પણ તમે બીહીચોચ, માહરાં લેડી ?” તુચ્છકારથી હસ્તાં તેણે પુછ્યું. “તેમ હોય તો કપ્પુલ કરો, ને આપણે એ વાતથી હાથ ઉઠાવ્યે. એમબી તો, ખાસ કરીને, લોડ નોરમન અને મીસ કારલાઈલનાં લગ્નથી જેટલું તમોને ખોહવાતુ છે તેટલું મને નહીં—”

“હું બીહીતી નથી.” મગરૂરીથી માથું ઉંચકતાં તેણી બોલી. “ફક્ત નીશફળતા નહીં મળે તેની ચેતવણી રાખવા હું આતુર છું. નીશફળતા કે જે માહરે માટે નામોશીના ઉંડા ગારમાં ગરક થવા ખરાબર છે.” અને એ બોલતાં તેણીના શીકકા હોઠ ધુખ્યા.

“નીશફળતા બાબે વીચાર કરવાનું માહરું કામ છે. તમે ખાત્રાં રાખો, લેડી બલાંશ, કે કાચે પાચે કામ કરનાર હું આસામી નથી. તમારા ધારવા કરતાં બી વધારે સરસ રીતે તે પાર પડશે.”

તેણી હવે જવા ઉડી, અને તે લાકડી એકડી કરવા જમીન પર વાંકો વળ્યો.

“તમે જોત્રીનને, અત્રે મોકલશો, માહરાં લેડી? તેણે કહ્યું. “આજે રાતે તમારા બાલમાં ખોસવા જંગલમાંથી થોડાંક ફુલ વીણી લાવવા મોકલજો. હું તેણી માટે ખોટી રહીશ. અને હું એક ખીજ સુચના કરવાની રજા લઉં?”

તેણીએ ડોકી ધુણાવી હા પાડી.

“હું તમારી જગ્યાે હોવું તો એકાદ વીંટી ખુટી કે એક એવું કાંઈ તેણીને આપું. એવી ચીજનો તેને કશો મોહ છે, જેથી આપણું કામ વધારે આસાનીથી પાર પાડશે,”

“ફરીથી કાંઈ બી ચીટ્ટી માહરી પર મોકલતા ના. કાંઈખી હોય તે જોત્રીન પાસે મોહડે મોહડું કહેવડાવજો.” જતાં જતાં તેણીએ એતવણી આપી.

તેણી બંગલા આગલ પહોંચી કે લેડી પેનલરટ અને ખીજન થોડાં જણાંને ‘પોરટીકો’ની તેરેસ પર ઉભેલાં તેણીએ જોયાં.

“કાંય, તું ક્યાં ગઈ, ખ્યાંશ.” લેડી પેનલરટ પુછ્યું.

બધી આંખો તેણી બણી ટીકાયલી હતી, જે જોઈ એક પણ તેણીના ચહેરાએ રતાશ પકડ્યો, અને તેણીને લાગ્યું કે તે ચુગલીખેર રતાશથી તે બધાઓ આગળ તેણીનો ભેદ ખુલ્લો થયો હશે.

“જંગલમાં જરા ‘વોક’ લેતી હતી.” હીંમતથી કાચુ મેળવતાં તે બોલી. “જાણે પાછું જવા મન થાયય. ત્યાં એટલાં સરસ ફુલ હતાં કે હું પાછી ફર્યા પછીજ મને ધ્યાન આપ્યું કે આજે રાતના બાલમાં ખોસવામાં કામ આવતો.” એ ત્રણ જવાન્યાઓ તેણી નજદીક દોડી આવ્યા. “હમે તમારે વાસ્તે એક બંચ કરી લાવ્યે, લેડી ખ્યાંશ !” તેઓમાંના એકે આતુરતાથી માગણી કરી.

તેણી મીઠાસથી હસી.

“થેંકસ, પણ ક્યાં જવું જોઈએ તે તમોને ખબર નહીં પડશે. અને કદાચ દાંખલી બી નાહતી પડે તો નહીં ચાલે, પણ જો લેડી પેનહર્સ્ટ પોતાની ‘મેડ’ને મોકલવાની રજા આપે તો—”

“જરૂર” તે બંધી આતું તુરત કબુલ થઈ, “જોજીનને તો એવું રજડવાનું તો ગમેય બી ધણું. જરા કાંઈ તેને બોલાવી લાવવાની તકલીફ લેશે?”

એકાદ બે જવાનો તે કામ અજાવવા ગયા, અને બીજી બે મીનીટમાં તે દાસીપુત્રી પોતાની શેઠાણીની ખીદમતમાં હાજર થઈ.

“જરા જંગલમાં જઈને થોડાં સોજળાં ફુલ વીણી લાવ, જોજીન” લેડી બેટીએ ફરમાવ્યું.

“પુલની નીચેની વાડીમાં ઘણાં છે.” લેડી ખ્લાંશે ધીમેથી તાહુકો પુર્યો.

જોજીને અચરતીથી અંધે બણી વારા ફરતી નજર ફેરવી.

“હમોને બાલમા ખોસવા થોડાંક જોઈએય,” લેડી બેટીએ સમજાવ્યું.

“જરૂર મીનાડી,” તામેદારીથી ડોકયું નમાવી તે બોલી. અને લડી ખ્લાંશ બણી એક તીક્ષણ નજર ફેંકી તે ત્યાંથી ગઈ.

લેડી ખ્લાંશ તે અંધાંઓ સાથે તાહેલાં કરતી ત્યાંજ બેઠી. તેણી આજે ઘણા ખુશ મીઝાજમાં હતી, જે જોઈ લેડી પેનહર્સ્ટ, કે જેને મનશે ખ્લાંશ હંમેશાં એક ઉખ્યાણા સમાન હતી. તે ઘણી અજબ થઈ. અને તેનાં કારણ આખે વમાસણમાં પડી, જેવામાં જોજીન, કુલો સાથે પ્રાણી ફરતી જણાઈ.

“લેઓ એટલાવારમાં તો જોજીન આવી બી લાગી,” લેડી બેટી પુકારી ઉઠી” કેટલી જલદી !

“ઓ બીચારીને જંગલનાં એકાંતમાં જાહળું રમવા ગમ્યું નહીં હશે.” લેડી ખ્લાંશ હસી જ્યારે તેણીએ મનમાં તો તુરત ધારી

લીધું કે રેમડે તેણી માટે પુલો તોડીને તર્કયાર રાખેલાં હોવાં જોઈએ. અને તેણી તુરત ઉડીને કસાંમાં હોય નહીં તેમ ત્યાંથી પોતાના રૂમમાં આવી ગઈ.

પોતાના રૂમમાં જઈ અધીરતાથી તે જોડીન માટે ખોટી ચર્ચ થોડે વારે દ્રાક્ષએ દરવાજો ઠોક્યો, અને “અંદર આવો”ના ધીમો હુકમ મક્કતાંજ જોડીન નીચી મુડીએ તેણી આગલ આવી આવી, અને એક શબ્દ બી બોલ્યા વગર પુલનો ઝુમખો તેણી આગલ સામે ધર્યો.

“મહેરખાની કરી તેંબલ પર મુકો.” તેણીએ ફરમાવ્યું.

“યોર લેડીશીપને “સુટ” થશે કે!” નીચી નજરે જોડીને” સલાહ કીધો, લેડી ખ્તાંશે તે ઉંચકી લઈ બેઠરાયીથી એક નજર તે પર ફેંકી,

“હા, ડેંકસ,” જોડીન તરફ આંખ ઉંચકી તેણીએ જવાબ દીધો. એમ થતાં તે બંધેની આંખ મલી અને જોડીનની મતલબ તેણી વાંચી લઈ શકી.

“તુંને માહરે ખાતર ઘણી તકલીફ ઉઠાવવી પડીય, જોડીન તેણીએ ઉંડાઈથી શાંતપણે કહ્યું.

“જરાબી નહીં, માહરાં લેડી, હું તમોને જરાબી ઉપયોગી થવા વાસ્તે ઘણી ખુશી છું.”

“થેંકયુ” અને એમ કહેતાં લેડી ખ્તાંશે પોતાનો જણસનો દાખડો બહાર કાઢી તેમાંથી એક માણેકની વીંટી લઈ તેણી સામે ધરી “આય વીંટી લે એ તુંને બરાબર આવશે, હું ધાર્ય, તાહરાં આંગળાં મજેનાં પાતળાં છે.”

તે વખાણથી પુગરાતાં જોડીન ચહેરામાં લાલ થઈ અને આંખો તે ચળકતી આઈ આઈ જોતાં ચલકી રહી.

“ઓહ, લેડીશીપ ઘણું બલાં છેઓ.” તે બબડી,

“જરાબી નહીં. એ તદ્દન નજીવું છે. ને જો,” દેખાઈતી બેઠકારીથી તેણીએ ઉમેર્યું. “તું હયાં હોય તેટલાં એ નહીં પેહડશે.” તે ચગરાક છોકરી તેણીની મનલગ તુરંત પામી ગઈ.

“હું સમજીશ માહરા લેડી, અને તમારી ઇચ્છાને જરૂર માન આપીશ. તમ હંમેશા માહરી પર વીશવાસ રાખી શકશો?”

“માહરી તે વીશે ખાત્રી છે.” લેડી ખલાંશ બોલી.

એક પણ જોત્રીન અચકામ અને, પછી તુરંત વીંટી ખીસામા નાંખી ચોરડો છોડી ગઈ.

“હું આશા રાખું કે આય કુલ તમેને માફક આવશે, મીલાડી.” જતાં જતાં ધીમેથી તેણી બોલી. “એ મેં નથી વીણ્યાં. એક ઘરડા ખેડુને તે માહરે ચાર્તે એકલાં કરી મુક્યાં હતાં.”

તે દહાડે લગભગ બધો વખત લેડી ખલાંશ પોતાના રૂમમાં જ રહી. એક કઠણ પાત્ર તેણીને મોહોડે કરવાનું હતું, કે જેનો વીચાર તેણીનું મગજ ચક્રમ્મ કરી નાંખતો હતો. તેણીએ સુવાની કોશેશ કરી પણ તેણીને ઉંઘ આવ્યા નહીં. આખો દીવસ અકડવકડમાં પસાર થવા બાદ, ખાણું માટે કપડાં બદલવાનો ઘંટ થતાંજ તે ઉડીને ફેસ કરવા લાગી.

ફ્લોરીસ એ વખતે પોતાના સીટીંગ રૂમમાં બેસી હતી. તે એક સુખદાયક નાહનો રૂમ હતો જે લેડી બેટી અને ફ્લોરીસના સામટા વપડાસ માટે આપવામાં આવ્યો હતો. લોર્ડ નોરમને ત્યાં જઈ ખારણું ઠોકતાંજ ફ્લોરીસે તે ઉંઘાડ્યું. શીકારના કપડાંમાં તે હતો; તે જરા વધારે શોભાઈતો અને ફાંકડો લાગતો હતો.

“વેલ્ડ, ડારલીંગ.” પોતાના હાથમાંની બંદુક ભીંત સાથે ટેકવીને મુકતાં તેણે તેણીને પોતાના પાસામાં લઈ કહ્યું. “આખો દહાડો તેં શું કીધું? હમેને ઘણો સરસ શીકાર મળ્યો. ને આટલા થોડા વખતમાં પુશકલ હાથ લાગ્યું.”

“તમે ઘણાં ઠાકી ગયા હશે?” મગરૂરીથી પોતાનાં બહાલા બચી નીહાલતાં તેણીએ પુછ્યું.

તે હસ્યો.

“જરાબી નહીં. પણ ફ્લોરીસ, યાદ રાખજો આજે ખાણું પછી ડાન્સ છે, વાંસ્તે તું ઘણો સરસ ઢેસ કરી બધાંને છક્ક કરી નાંખજો.”

“ખોદા ખાતર હવે રસ્તો પકડ, ખુસ, ને એને તૈયાર થવા દે!” અંદરથી લેડી બેટીનો સાહદ આવ્યો.

“વારૂં, વારૂં” તે હસ્તાં હસ્તાં બોલ્યો, “મનેમી ઘણી ભુખ લાગીય. પણ હા જો, હું તુને કહેતાં ભુલી ગયો, આજે એક એક-સીડંટ થતાં સહેજમાં બચી ગયો!”

“એકસીડંટ!” પેલી બંદુક તરફ જોતાં ગભરાઈને તેણીએ પુછ્યું.

“હા, મારીજ ભુલ થઇ. હમે સાંમેનાં જંગલમાં જઇ લાગ્યા; ત્યાં એક પક્ષીને લડતાં જોઈ મેં બંદુક છોડી. ત્યાં એક માણસ હોવાનો તો મને ખ્યાલજ નહીં થયો. જેવી ગોલી છોડી કે એક ખુટો જેવો બેડુત બહાર નીકળી આવ્યો.”

“ઓહ, ખુસ!”

“નહીં, ગભરા ના, તેને જરા બી ઇન્જ થઇ નહી હોશે કારણુ તે મજેહ તરેહસે ઝડપમાં ચાલી ગયો. પણ જતાં જતાં મને એક મુકકી બતાવતો ગયો જે પરથી લાગેલાં કે ખુટો ખુબ છેડાયો હશે. કાઈ વિચિત્ર જેવો ડોસો હતો. સર જેસફને કાઈ “રીટાયડ” નોકર હશે. બાળવાને વાસ્તે લાકડાં એકઠાં કરતો હોવો જોઈએ. કારણુ બંગલમાં તેનું એક બંડલ હતું. સર જેસફને મેં પુછ્યું. પણ તેવણે ઓલખ્યો નહીં. જોઇએ, ખબર કાઢ્યું.”

“ગીતી આપીને સમજવી લેવા કે?” તેણી હસી.

“હા” અને હેતથી તેણીને કીસ લઈ ‘બ્હીસલ’ વગાડતો તે કપડાં બદલવા ચાલી ગયો.

અંદર જતાં ફ્લોરીસે લેડી બેટીનો ચીરડાવાનો સાદ સાંભળ્યો. ફેર્સીંગ રૂમમાં ડોકાવી જોતાં જોતીન બ્રશ લઈ શીકકી જેવી એક બાબુમાં ઉભી હતી, જ્યારે લેડી બેટી પોતાનું માથું દુઃખતું હોય તેમ બંધે હાથે પકડીને બેઠી હતી.

“એ શું છે?” ફ્લોરીસે નરમાસથી પુછ્યું.

“તેજ તો હું જાણુવા માંગું.” લેડી બેટી ફફડી. “આય જોતીન છેલ્લો કલાક થયો ચાહરા બાલ પીખી નાખતી ઉંભીય. હંમેશ તો કેટલી સંભાલથી બંધું કરતી હતી. પણ આજે તો જાણે સુની સાવજ જેવી થઈ ગઈય ને હું કહુંય તે વટીક સાંભલતી નથી.”

ફ્લોરીસે જોતીન તરફ નજર કીધી. તે કાળી આખ્યો ધણીજ કાકલુદી માંગતી ધમે તેણી તરફ ટીકાયલી હતી.

“કદાચ જોતીનની તખીયત ઠીક નહીં હશે.” ફ્લોરીસ બોલી.

“પણ ત્યારે ધસીને બોલતી કાંય નથી, ને જઈને ઘોંટલો કાંય નથી લેતી! હજાર વખત તો પુછી જોયું તે કહેજે નહીં હું સારીકાની છું.”

જોતીને ફ્લોરીસ ગમ જોયું, અને એક ઉંડા નીસાસા સાથે ડોકા નીચે નમાવી દીધી.

“જોયુંની? બસ આય એમ ક્યાં કરેય,” લેડી બેટી પાછી છેડાઈ. “એનામાં જરા અકકલ કમી હતે, ને ઉમર આટલી મોહટી નહીં હતે તો હું એમ બી સમજતે કે એ પ્યારમાં પડીયા!”

“ઓ, મીલડી.” જોતીન ચીચવાળ.

“પણ ત્યારે તું સીકખી નથી ને પ્યારમાં નથી તો પછી છે શું તે કાંઈ કહેશે?”

“હું દલગીર છું, મીલાડી—”

“દલગીર!” તેણીએ ખીજ પાડી. “લે ચાલ, હવે વખત ના ગુમાવ, ને મેહેરખાની કરી હવે જરા ધ્યાનથી કર. નહીં તો એમ બધા બાલ ખેંચી કહાડશે તો હું શોભીજ રહેવશ!”

ફક્તોરીસ જોજીનને દીકતી થોડીક પણ ઉભીજ રહી. તેણીને લાગ્યું કે તે છોકરીનાં બેજન પર કાંઈ ખી ભાર હતો. કદાચ એ પેલું કાગજ ગુમાવવાની ફરીઆદ લોડ નોરમન રખે લેડી બેટી આગળ કરે તે વિચારથી અકળાતી હશે. તેણીએ વીચાયું.

“જોજીન, પેલું કાગજ તો લોડ નોરમનને મલ્યું ને લેડી સીમુરને તેવણે આપ્યું.” તેણીને ધીરજ આપવાની મક્કસદથી ફક્તોરીસે કહ્યું.

જોજીન શીકકી પડી ગઇ. “થેંક્યુ. મીસ” તે બોલી.

“કાગજ શાંતું?” લેડી બેટીએ જાણવા માંગ્યું.

“કાંઈ નોકરે લેડી સીમુરનું એક કાગજ તેણીને પહોંચાડવા મને આપ્યું હતું,” જોજીન ઉતાવલથી વચ્ચે હોમાઈ.

“હાં! એવાંજ કામને તું લાયકની છે.” લેડી બેટી ખબડી, “હવે તું એકાદ તપાલખાતાંમાંજ નોકરી શોધ, તેજ ઠીક પડશે.”

જોજીને તેજ કાગજ ગુમાવ્યું હતું યા લેડી બેટીનું કાગજ તે વળી ખીજું હતું, તે ફક્તોરીસે તેણીને પુછવા મન કાઢ્યું, પણ તે બાબત ખીજ વખતને વારતે મુલતવી રાખી તેણી હવે ઉતાવલે ફેસ કરવા ગઇ.

તે રાતે ડાન્ડ હતો એટલે તેણીએ પોતા પાસે હતાં તેમાંનો સર્વેથી સરસ પોશાક કહાડ્યો, અને જરા વારે જોજીન તેણીને મદદ કરવા ધીમે પગલે અંદર ચાલી આવી.

તેણીને તે છોકરી જે કે જાહજી ગમતી નહીં હતી, અને તેના પર તેણીને જાહજો વીશવાસ પણ નહીં હતો છતાં, તેણી તેને લઈ ચલાવતી હતી, અને એ ત્રણ વખત થઈ ફેસ થવામાંખી મદદ કરવા કરવા દેતી.

જોડીનની આજની અજબ વર્તણૂકે ફોરીસને ગુંચવાડામાં નાંખી. વારંવાર તે છોકરી ઉંડા નીસાસા ફેંકતી, અને એ ત્રણ વેળા તો આરસીમાં નજર પડી જતાં, પોતા તરફ અત્યંત દયાની નજરથી ટીકતાં વટીક તેણીએ પકડી પાડી.

“જોડીન” તેણીની ધીરજ અંતે ખુટવાથી તેણી બોલી “મારી ખાત્રી છે કે તારી તખ્તીઅન આજે ખરાબ નથી. જા જઈને સુઈ જા, હું તારાં શેઠાણીને કહેવશ.”

“થેંક્યું, મીસ, થેંક્યું. તમે હમેશાં ઘણા માયાળુ ને બલાં—”

“નોનસન્સા!” તેણીએ હસીને તેને અટકાવી.

“હા, મીસ, તમે હમેશાં મારા તરફ બલાં છો, જ્યારે હું—હું” તેણીએ અચકાને મોહકું ફેરવી નાંખ્યું.

“તું શું?” ફોરીસે પુછ્યું.

“કાંઈ નહીં. મીસ. મને કાંઈ બોલવાનો હક નથી.” હોહ મજાનુ નીડી તે બોલી. “નહીં, એક નોકરને પોતાની લાગણી જાહેર કરવાનો હક નથી. તેને તો આંખ ને કાન ઉંઘાડા રાખવાના, પણ પોતાની લાગણીને તો મારવીજ નેઈએ!”

“મને તારી કાંઈ સમજ નહીં પડતી, જોડીન!” ફોરીસ ગુંચવાડ, “જો તું કાંઈ મુશ્કેલીમાં હોય તો લેડી પેનલર્સ્ટને કાંચ નહીં જણાવતી? તેણે તુંને જરૂર મદદ કરશે.”

“નહીં, મારાથી કાંઈ બોલાય નહીં, ને મીલાડી કાંઈ કરી શકશે નહીં. કોઈ બી કાંઈ કરી શકશે નહીં!” અને વળી પાછો ઉંડા નીસાસાનો એક મોહટો દમ તેણે ખેંચ્યો.

“હું તારે વાસ્તે ઘણી દલગીર છું, જોડીન, ને ઈચ્છું કે એમ કરતાં તું બીમાર નહીં થઈ જાય.”

“થેંક્યું, મીસ” આભારની લાગણીથી બોલતાં તેણીએ ફોરીસનો ફેસ સરખો કાઢ્યો.

ફોરીસ તખયાર થઈ લેડી બેટી સાથ નીચે ઉતરી જેઓને ઝનુનથી ટીકતી તે ત્યાંજ ઉભી.

“એમ છેની? પ્યાર કરવાને વાંસ્તે હું ઘણી ખુદી છું નહીં?” દાંત્યાં કચકચાવતાં તે પટપટી. “હા, કદાચ હોસે! પણ તમારી માનીતી ફોરીસના પ્યારમાં ખસતી કરવા, તેને કચડી ભચડી નાખવા જેટલી હું ખુદી થઈ નથી તે પાદ રાખજો અને તમેજ જોજો! સમજ્યાંની?”

ધીમે પગલે ચાલી તેણી અંદર ગઈ અને લેડી બન્નાંશે આપેલી વીંટી બતી આગલ ધરી.

“આહ, કેવી સુંદર!” લોભથી તે બબડી. “અને હજી તો ખીચું એવું ઘણું આવશે! ને પૈસાખી પુર! આય બધાં મોતેરાંઓ કેવાં જંગલી છે!” તે તુચ્છકારથી બોલી. “મીસ ફોરીસ જરા સમજી નહીં, પણ ઇંગ્લીશ બૈરાંઓ એવાંજ ‘ડક્ટ’ હોશે, હમણા કોઈ ફ્રેંચ છોકરી હતે તો તુંરત સમજી જતે કે હું કાંઈ કહેવા માંગુંચ. બસ જરા જરામાં જોઝીન તાહરી તખીએત ટીક નહીં હશે!” તેણીએ ખીજ પાડી. “ખરેખર એક રમુજી નાટક તખયાર થશે!” અને હસ્તી તે ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

પ્રકરણ ૧૮ મું.

પોતાં માટે રચાયલાં કાવચાંથી ખીજકુજ બેખમર, ફોરીસ ખુશાલ જીમરે નીચે જમવા ગઈ. નસીમ સંજોગે તેણીને ફાળે તે રાતે કોઈ ખુદો રકોચ ઉમરાવ આગ્યો, બ્યારે લોડ નોરમનને નસીમે લેડી બન્નાંશ થઈ.

ફક્તોરીસને જરા નાશીપારી મળી ખરી પણ ઘોડીજ વારમાં તેણી તે જુલો ગઈ કારણ તે ભલે ઉમરાવ તેણીપર એવો ખુશ થયો હતો અને તેણીને હસાવી બોલાવીને વાત કરાવવાની એટલી ઉત્કટ લીધી કે તેણીનો વખત આસાનીથી પસાર થઈ ગયો.

એ બધું જતાં તેણીની નજર વારંવાર પેલાં એ તરફ જ્યાં કાઠી અને તેણીએ જોયું કે લેડી બ્લાંચ ધણાજ ખુશ મીઠાનમાં હતી, અને લોર્ડ નોરમન વટીક તેણીથી ઘણો રાજ થયેલો લાગતો, પણ તેણીએ મનમાં જરાખી ખોટું માન્યું નહીં. ઉલટુંજ લેડી બેટી સહેજ ખમડી ત્યારે તેણીએ તે બંધનીજ તરફ કરી.

“એક પુરૂષ એક જણ સાથે અદરાયલો હોય તેથી કાંઈ એમ નથી કરતું કે તેની સાથે હસવા બોલવાનો હક તેણીનેજ એકલીને રહે!” હંસીને ફક્તોરીસે બચાવ કર્યો “પરંપુ પછી બંધોજ વખત તેમ કરવાનું મલ્યાજ કરેની!”

ડાન્સ લગમગ પુરો થવા આવ્યો હતો, અને પહેરાણાંઓ વગેસગે થવા લાગ્યાં હતાં જેવામાં લોર્ડ નોરમન તેઓ આગલ આવ્યો.

“વેલ?” તેઓની વચ્ચે રહેલી ખાલી જગ્યા પર બેસી જતાં તે બોલ્યો. “તમે લોક થાકી ગયાં કે? આજની સાંહજ કેટલી લાંબી લાગેય! ફક્તોરીસ, આજે તાહરી સાથે વાત કરવાનો તો મને વખતજ નહીં મલ્યો!”

“તેમાં વાંક કોણનો છે?” લેડી બેટીએ હાથી હસ્તાં પુછ્યું. તેણે હસીને ફક્તોરીસ ગમ નજર કાઢી.

“કોણ જાણે. પણ આજે મને કાંઈએ ખી જરાપણ એકલો પડવાનો વખતજ નહીં આવ્યો. ને હવે વળી આવતી કાલે હોંજતોજ કરી ‘સ્કારફેસ’ જવાનું નક્કી કરાવ્યુંય. ને બે આખા હલાડા વગર તો તેનો છુટકોજ નથી, તે પંચાત છે!”

“બે હલાડા?” ફક્તોરીસે ગભરાઈને પડ્યો કાઠી. “કાંય, ખુસ?”

“ત્યાંથી તેજ દહાડે પાછું ફરવાનું થયું” ફર થઇ પડે, ડીઅરેસ્ટ તેણે સમજાવ્યું.” “મને અગાઉ હમેશાં ત્યાં જવું ગમતું હતું પણ પછી આવ વખતે જરાક બી નથી ગમતું, છતાં તે શીત્તાપ છુટકોળ નથી. મને પ્રીન્સે ખાસ આંગણી કાઢી એટલે ના પાડી શકાય નહીં, ને વળી સર જેસફે પોતાની હંમેશની બલામ્ બરી દુરઅદેશીથી ખાતુઓને વાસ્તે બી એક પીકનીક નકકી કીધીય ને બે ચાર છોકરા રાખ્યાય કે હમારી ગેરહાજરી તમે લોકને જાહેર જણાય નહીં.”

“મને પીકનીકે જવા નથી ગમતું” તેણી દલગીરીથી બોલી.

જુસ. બે દહાડા સુધી તેણીને છોડી જનાર હતો તે વીચારથી તેણી ગમગીન બની ગઇ. “હું ઘરમાંજ રહું તો નહીં ચાલે?”

“હું ઇચ્છું કે તું જાય.” અત્યંત આતુરતાથી તે બોલ્યો, અને તેણીએ માની લીધું કે પોતાની ગેરહાજરીમાં તેણીનો વખત ઠીક પસાર થાય તે વીચારથીજ તે એટલી બધી આતુરતા બતાવતો હતો, જે કે પાછલથી એક ચોક્કસ બનાવ બનવા પછી તેણીએ તે માટે ઘણાં દુઃખ સાથે જુદુંજ માની લીધું. “જો ફ્લોરીસ, તું જરૂર જજે. બીચારા સર જેસફે ખાસ તાલેજ ખાતર એ પીકનીક ઉભી કીધીય ને તું નહીં જશે તો ઘણા દલગીર થશે. તુંને ત્યાં ઘણું ગમશે, ડારલીંગ. તું ઘરમાં રહીને શું કરશે? મને કહે, બ્લાલી કે તું જશે!”

“તમારી મરજીજ હશે તો હું જવસ” તાબેદારીથી તેણી કમ્પ્લ થઇ.

“માહરી ખાત્રી છે કે તુંને ગમશે” તેણીનો હાથ લઇ તે પર કીસ કરતાં તે બોલ્યો. “અલાંશ બી જવાની છે.”

“ઓ ત્યારે તો હમેને જરૂર ગમશે.” લેડી બેટીએ ટકોર કીધી. “ઘાઈય કે હવે આપણે જઈશું, ડીઅર,” અને તે બંધે હાથમાં હાથ પકડી પોતાના રૂમમાં ગયાં

લોડ નારમન નેઓની પુઠે ગયો, અને ફક્તારીસના રૂમ આગલ જઈ પુગનાં ત્યાં કોઈ નહીં હોવાથી તેણે તેણીને પાસામાં લઈ હોઠ પર કીસ લીધી.

“સહવારે હમે લોકને જલદી નીકળવું પડશે એટલે કદાચ તુંને મલશે નહીં, ડારલીંગ” તે બોલ્યો. “જો ઘણી ખુશખુશાલ રહેજે ને હું તાલરે વાસ્તે ઘણો સરસ શીકાર લાવશ.”

ફક્તારીસ ઘણી હાફેલી અને કંટાળેલી હતી. કોઈ આવતી આફ તની આગાહીથી હોય તેમ તેણીનું માથું ધ્રુમતું હતું. ભારી જીગરે તે બી બીજાણે ગઈ. ખુસનો અને તેનાથી છુટાં પડવાનો વિચાર કરતાં તેણીને જલદી ઉંઘ આવી નહીં. તોસવીસ કરતાં અતિ લગભગ સહવાર પડતાં તેણી ભર ઉંઘમાં પડી.

કેટલોક વખત એવી રીતે તે ઉંઘાઈ તેના તેણીને ખ્યલ હતો નહીં, મગર કોઈ પોતાના રૂમમાં હોવાની ખંસ્યા થતાં તેણી એકા-એક જગી ઉઠીને બીજાણામાં બેઠી. લગ્ન અંધારૂંજ હતું. એક નાલની અતી ટેબલ પર ધીમી આંચે જલતી હતી અને કોઈ આકાર તેણીના બીજાણા આગળ ગુંચળામંડપે બેઠો હતો.

તે જોતીન હતી.

તે છોકરીએ પોતાનું મહોડું બધે લાથોમાં છુપાવ્યું હતું. અને ધીમાં ડચકાં ખાતી હતી.

ફક્તારીસ જોટલી અજબ થઈ તેટલીજ ગુંચવાઈ.

“જોતીન, એ તું છે કે?” તેણીએ નરમાસથી પુછ્યું.

જોતીને પોતાનો શીકાર ચહેરો ઉંચક્યો અને આંસું ભરી આંખો સાથે દયાથી તેના તરફ જોયું.

‘એ શું છે? તું હાં શું કરેય?’

“ઓ મેડમોઝેલ, મને ઉંઘ નથી આવતી! મને જરા કરાર નથી.” ડચકું ખાતાં તે બોલી. “માલરૂં અંતકરણ મને કોતરી

ખાયય ! ઝો મેડમોઝેલ હું તમોને બધું કહેવા માંગુય પણ મને બીક લાગેય કે તમે મારો નાશ કરશો !”

“હું તાહરો નાશ કરું ! એ તું શું બોલેય ?” ફ્લોરીસ આચવાબ
“પણ થોભ. હું તાહરે સાંભળવા નથી માંગતી.—”

“ત્યારે મેડમોઝેલનું આવી બનયું !” અત્યંત નીરાશીથી તે બબડી, “અને લેડી બ્લાંશ જીતી જશે !”

જેઝીને આશા રાખી હતી કે તેણી ચોંકશે, પણ ફ્લોરીસ, મીઠી ફ્લોરીસ નીર્દોષતાથી હસી પડી.

“તાહરું બેનું ખસી ગયું કેમ, જેઝીન ?” તેણીએ ધીરજ અને મક્કમતાથી કહ્યું.

“આહ, માહરા ધારવા મુજબન થયું ! લેડી બ્લાંશ જેવી મોહટે ખાંચરેની એક બાનુ, બીજના આસકને ચોરી જવા જેવી હલકી પડે એ માનીજ કાણુ શકે ? એ તો હમારા જેવાં નીચલા વર્ગનાઓનું કામ ! પણ લેડી બ્લાંશ જેવી ઉમરાવની—આહ એ નહીં બનવાળેમ, તદ્દન હસી કાઢવાળેમ છે નહીં !” ટકોરથી જેઝીન બબડી.

“ખચીતજ” ફ્લોરીસે ગંભીરતાથી કહ્યું “અને આય બધી બેશરમ નાલેઝી કરવાજ તું માહરા રમમાં આવી કે, જેઝીન—”

“થોમો, મેડમોઝેલ ! હું કાંઈ મુખું નથી. મેં ધાર્યુંતુંજ કે તમે નહીં માનશો ને બ્યારે હું કહેવશ કે હું લેડી બ્લાંશના વીશવાસમાં છું ત્યારે—”

“લેડી બ્લાંશના વીશવાસમાં ?”

“હા, મેડમોઝેલ. હું તે કયુથ કરું. લેડી બ્લાંશ અને માઇ લોર્ડ વચ્ચે ચાલતા—”

“માઇ લોર્ડ !” યુસ્સાથી સફેદ પુની જેવી થઈ જતાં ફ્લોરીસે બરાડ પાડી. “તું શું એમ કહેવાની હોંમત કરેય—”

“હા, મેડમોઝેલ હું લોર્ડ નોરમનને વાસ્તે બોલુંચ.” એક પણ ફ્લોરીસે ધારી ખારીને તેના તરફ ટીક્યું અને પછી મોહટથી હસી પડી.

તે વીશવાસુ સામ્યાં જીગરમાં શકનો કટરો બેળવાતું કામ મુસ્કેલ લાગતું હતું પણ જોઝીન હોમન હારી નહીં. તે બળા બારે ગાંડ પુરી હતી અને છેવટની જોરાવર દલીલ તે લડવાને સામર્થ્યવાન હતી.

“મને ચોક્કસ જાગેચ કે તાહરં બેજુન ખસી ગયુંચ, જોઝીન” ફ્લોરીસ બોલી. “હવે મહેરબાની કરી જમને સુધ્ધિ. એ તો ઠીક છે કે મેં આપ બધું કોઇને નહીં કહેવાની તુંને કબુલાત આપીચ. નહીં તો તુંને કાલને કાલ જરૂર રજા મળતે. પણ એટલું યાદ રાખજે, કે ઘણાંજ અગતના કામ સીવાય એકબી બોલ માહરી સાથ વાત કરવાની હોમત કરતી ના. ને હવે રસ્તો પકડ.”

જોઝીન ઉછાલો મારી ઉભી થઇ.

“મેડમોઝેલ મને જુડી માનેચ. ઘણું સાહં. મેડમોઝેલ પોતેજ જોઇ લશે. મને એકજ દહાડો આપો. નહીં, આજેજ હું પુરવાર કરી આંખવા તૈયાર છું કે લોર્ડ નોરમન મેડમોઝેલને ચાહતા નથી. તેવણુ તો લેડી બ્લાંશને પોતાની પરણેતર કરવા તૈયાર છે. હા મેડમોઝેલ પોતેજ જોશે. મેડમોઝેલ મને જુડી માનેચ ને હું એમ કહેવસ કે આજેજ માઇ લોર્ડ લેડી બ્લાંશને લઇને અત્રેથી નાહસી જવાના છે, ત્યારે મેડમોઝેલ મને વધારે જુડી માનશે !”

અંતે તે ફટકો પડ્યો ! અને તેની ધારેલી અસર થઇ. મહોત જોવો શીકાશ ફ્લોરીસના ચહેરા પર પંચરાયો. લથડતે પગલે તેણી ઉડીને તેની સામે ઉભી.

“યા નો તું ઘેલી થઇચિ, કે નહીં તો તું એક ઘણી બદમાસ છોકરી છે.” ધુજતા હોડોથી તે બબડી. “તું જાણેચ તું શું બકેચ તે ?”

“હા, મેડમોઝેલ.” તેણીએ મક્કમતાથી જવાબ દીધો. “અને હું ઘેલી નથી.”

“અફમાશ! હા, તે હું કદાચ ખનને, અગર જે માલફ અંત-કરણ મને એટલું સંતાપતે નહીં તો! પણ નહીં, હું વધુવાર લેડી ખ્લાંશની ગુલામ બનવાનું મન કરી શકી નહીં.”

“જે કહેવું તે કહે ને નીકળ હપાંથી!” તેણી ધીમેથી બોલી.

“મેડમોઝેલ જાણેય કે લોર્ડ નોરમન આજે શીકારે જાય! એક બે કલાકમાં તો તેવણ ચાલી જશે.”

“હા” મદા મુશીબતે તેણીએ જવાબ દીધો.

“ને પછી લેડીઝો પીકનેકે જશે? હવે ત્યારે હું એમ કહુંય કે માઈ લોર્ડ નોરમન બપોરે એકલા પાછા ફરશે, ને માઈ લેડી ખ્લાંશ કાંઈ બહાણું કાઢી ઘરમાંજ રહેશે. જે પછી તે બધે ‘કોનઝ-રવેટરી’માં મલશે અને ત્યાંથી ન્હારી જશે.”

“એ એક હડહડતુ જુહું છે!” તેણીએ પુકાર કીધો.

“ધીમે, મેડમોઝેલ, ધીમે! હું તમોને પુરવાર કરી આપું તો! તમે લોક જવા નીકળો કે લેડી ખ્લાંશ કાંઈ બહાણું કાઢે, માથું હુ:ખવાનું કે એવું બહાણું કાઢી ઘરમાં રહે તો! તમારી ખાત્રી થશે?”

“નહીં, નહીં, દમ્મર વખત નહીં!”

જેઝીને ખબાં હલાવ્યાં.

“તમારી ખાત્રી કરવાનું ઘણું મુંશકેલ છે, મેડમોઝેલ એટલાં બધાં અને સાચ્યાં છે કે ખીન્નાંઓને વારને ખુરં માની શકે નહીં! પણ,” અને તેણી ફ્લોરીસના કાને વળગી બોલવા લાગી. “હું જે મેડમોઝેલને કોનઝરવેટરી બાહાર લઈ જઈ તે મુલાકાત બતાવું તો!”

ફ્લોરીસ કમકમી.

“ત્યાં સુધી હું માનુંજ નહીં.” તેણીએ બોલવાની હીંમત કીધી

“હીક ત્યારે. મેડમોઝેલ પોતાની આંખે જોશે, અને પોતાને કાને સાંભળશે.”

“જો હું આય બધું પુરવાર કરી આપવાનો જોખમ ખેડું,” વલી પાછું ફક્કોરીસના કાન પર પડી તેણે શરૂ કર્યું, “તો મેડમોઝેલ ‘ખેલીફી’ તુરત છોડી જવાનું મને વચન આપશે? અગર નહીં તો હું ના પાડુચ. તેમ નહીં કરે તો માલુમ સત્યાનાશ વળશે. લેડી ખલાંશના હાથમાં હું દયાયત્રી છું અને તેણીએ જાણવું નહીં જાણ્યું કે મેં તમારી આગળ બડકો ફાડી દીધોય. તેથી તમારી જો ખાત્રી થાય તો તમે તુરત અંચ મક્કન છોડી જશો?”

“હા,” પોતાનાં ધ્રુમતાં મગજ પર ઠંડો બરફ જેવો હાથ ફેરવતાં તે બાપડી કમુલ થઇ. “હું કમુલ થાઉંચ. ઓ, હું જાણુંચ કે એ બધું ખોટું છે. એમ કરવામાં હું ઘણી ગેરવાજખી છું; છતાં હું લાચાર છું. તેં મને પુરતી મહાત કરીધીય, જો તું મને હગતી હોય તો ખુદા તુંને માફ કરે. જોડીન! અને તે છતાં, અરે, હું ઇચ્છું છ કે તું મને હગતીજ હોય! હા, તું કહેય તેમ હશે તો હું તુરત ‘ખેલીફી’ છોડી જવસ. અને કોઇને બી જણાવ્યા વગર!”

સંતોષનો ચલકાટ તે ઘાટકા હૈયાંની લોભી છોકરીની કાળી આંખોમાં પ્રગટયો.

“મેં જે કહ્યુંય તેનો એક શબ્દ બી કદી હોઠ બહાર નહીં કાઢવા મેડમોઝેલ મને વચન આપેય?” તે ખેલી.

ફક્કોરીસે ચુપકીરીમાં ડોકડું હલાવ્યું અને ફરવાજ તરફ આંગલી બતાવી.

“હું કમુલ થાઉંચ. અને હવે ખુદા ખાતર જા.”

પ્રકરણ ૧૯ મું.

જે જગ્યા પીકનીક માટે નક્કી કરવામાં આવી હતી તે ત્યાંની ઘણી જાણીતી અને બધાંએ જાણેલી પસંદ પડે તેવી એક ખુશનુમા દીક્ષપત્રીર જગ્યા હતી, જેથી તે દહાડે સહવારે ત્યાં જવાની ઉત્કટમાં નાસ્તા પર સર્વે કાંઈ ખુશખુશાલ હતાં.

ફ્લોરીસ જેવી ત્યાં દાખલ થઈ કે હંમેશની માફક તેણી આસપાસ ફરી વળ્યાં અને જવાન્યાઓ તેણીની કાંઈને કાંઈ સેવા બજાવવા ગોયા હરીકાંઈ કરવા લાગ્યા. પણ આજે તેણીને એહેરો શીકકો અને ઉઠાસ હતો, જે કે મુશ્કેલીથી તેણી હસ્તુંજ મોંઠું રાખવાની કાળજી કરતી હતી.

થોડા વારમાં, લેડી બ્લાંશનો ઉંચો ખુબસુરત આકાર તેઓ વચ્ચે આવી ઉભો.

તેણીને જોતાંજ ફ્લોરીસે છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો, કારણ લેડી બ્લાંશ રાઇડીંગસુટમાં સજ્જ થયેલી હોવાથી તેણીએ માની લીધું કે તે બધાંઓ સાથે જવાનીજ હોવી જોઈએ, અને જોડીને માત્ર પોતાની મનસૂબસર તેણીના કાન બંબેરવાનું કાંઈક કહ્યું હશે.

નાસ્તો ખલાસ થતાજ, કેટલીક ધરપથ સરપથ કરતા માટીડાઓ ત્યાંથી ઉડી તમેલામાં ઘોડા વીગેરેની ગોઠવણ બરાબર હતી કે નહીં તે જોવા બહાર પડ્યા.

ફ્લોરીસ અને લેડી બેટી પોતાની તોપી લેવા ઉપર ગયાં, બ્યારે લુચ્ચી જોડીન તેઓની નજરે પડી નહીં. જોડીન, મગર એ વેલાએ લેડી બ્લાંશ સાથે છુપી ગુફતેગોમાં રોકાયેલી હતી.

“બધું તદ્દન તૈયાર નક્કી થયુંય, મીલાડી,” ધીમા અવાજે તે તેણીને સમજાવતી હતી. “માઠ લોડને વાસ્તે એવું માનવા સાફ—”

“બસ હવે ટુકું કર!” બ્રાંશે અધીરતા બતાવતી. “ને વખત શું નક્કી થયોય?”

“લંચની પછી તુરતજ.” તેણી બોલી. “ઘરમાં કોઇજ હશે નહીં, અને મીઠા રેમંડ કહેય તેમ આપણો ‘નાટક’ બજાવવાની ઘણી સરસ તક મળશે.” અને તે હસી “કોનઝરવેટરીને નાકે, મીલાડી.”

લેડી બ્રાંશે ડોકું ધુણાવ્યું.

“ને તાહરી ખાત્રી છે કે એ કોઇ આગળબડકો ફેડી નહીં દેશે?”

“પકકી ખાત્રી.” તેણીએ જવાબ દીધો, “ખાત્રી રાખજો, મીલાડી, કે એક બોલખી એના હોઠ બહાર જશે નહીં. એ ઘણીજ મગર છે. ઘણીજ મગર!”

જોત્રીનને રૂબરૂ આપી તેણીએ પોતાની દાસીને બોલાવી.

“હું આજે સહવારે બહાર નથી જવાની” તેણીએ શાંતપણે જણાવ્યું, “તેથી આપ કપડાં કહાડી નાંખી માહરે વાસ્તે એક મોરનીંગ ગાડિન લાવ. ને અધું કરી રહીને લેડી એટી આગલ જઈને માહરી સલામ સાથે તેવણને કહેજો કે લોડ સીમુર તરફથી ઘણુંજ અગતનું કાગજ મલ્યુંય તેનો જવાબ કરવાનો. હોવાથી માહરેથી આવી નહીં શકાશે વાસ્તે માફ કરે. છેક નીકલવાની વખતેજ જજો.”

પોતાની શેઠાણીના રૂમ તરફ જતાં, જોત્રીનને એક પુટમેન મળ્યો.

“લેઓ મીસ જોત્રીન, આપ તેલેઆમ તમારાં નાહનાં શેઠાણીનો છે.”

જોત્રીને તે લઘુ તે ઉપરનું શરનામું વાંચ્યું. તે ફ્લોરીસને નામનું હતું.

“મીસ કારલાઇલ કાંઇ માહરાં શેઠાણી નથી.” તુચ્છકારનું સહેજ હસતાં તે બોલી, “પણ લાવ, હું તાહરી મહેનત બચાવસ.” ફ્લોરીસના રૂમ નજીક પહોંચતાં તે બારણાં આગલ થોખી. “એ

વળી શું હશે?" તે બચડી. "હમારો પ્લાન ઉધો વસવા જેવું તો કાંઈ નહીં હોય? હું આપી દઉં? નહીં, જોયા વગર તો ખચ્ચીતજ નહીં!" અને તેણીએ તે પોતાનાં ખીસાંને સ્વાધીન કાઢ્યા.

લેડી બેટી આગલ પહોંચતાં, આટલા વખતની ગેરહાજરી વાસ્તે તેણી જોતીન પર ઘણીજ છેડાઈ.

"જોતીન, હવે તો મને તુને રજા આપવીજ પડશે. તું ઘણી કંટાળા ભરેલી થઈ ગઈય. ક્યારની હું માલરી ટોપી શોધવા ફાંફાં માફું. જા નીકળ હવે, ને જો મીસ કારનાઈલને પુછ કાંઈ કામ હોય તો."

તાબેદારીથી તે ત્યાં ગઈ, ત્યારે ફ્લોરીસ આરસીમાં જોઈ ટોપી સરખી કરતી હતી.

"મેડમોઝેલ જાયય?" તેણી ફંગલાઈને બોલી પડી.

"હા," મક્કમનાથી ફ્લોરીસે જવાબ દીધો. "તાલરાં બોલેલાંનો એક શબ્દજી હું માનતી નથી. તું ઘણી ખરાબ છોકરી છે."

"હા, જોઈશું" જોતીન બચડી. "મેડમોઝેલ એક મીનીટ થોગશે? સમજો!" લેડી બચાંશની મેડને પાસેના રૂમમાં દાખલ થતી સાંભળતાં તેણીએ વધાર્યું.

"ફ્લોરીસ! બલાંશ કહેવાડેય કે એને કાંઈ જરૂરનાં કામજ લખવાનાં છે તે એ નથી આવતી." પાસેના રૂમમાંથી લેડી બેટીનો સાહદ આવ્યો.

મહોત જેવી શીકડી પડતાં, ફ્લોરીસે જોરથી માનુમાંની તેજસ પકડી લીધી.

જોતીન ફતેહથી હસી અને સપકલીની માફક લેડી બેટી આગલ ગઈ.

"મીસ કારનાઈલને માથાંમાં સખત ઘોંકો મારેય તે એવળુ આવી શકશે નહીં."

લેડો બેટી તુરત ફ્લોરીસ આગલ ગઈ.

“કાંય ડીયર, તુંને શું છે?” તેણીએ હેતવંતી કાળજીથી પુછ્યું
 “ઓ, તું કેટલી રીકડી લાગેય? તું ખંભારતો નથીની?”

“માહર-માહર માથું દુખેય. હું જવા નહીં માંગતી.”

“તેજ ઠીક પડશે.” તેણી એકમત થઈ. “આજે સહવારથીજ મહને લાગ્યું કે તાહરી તખીઅત ઠીક નહીં હતી. તું ધરમાંજ રહે ને હું ખી તાહરી આગળજ રહેવશ.”

“નહીં. નહીં, પત્રીઝ, એમ નાં કરતાં. નહીં તો હું દલ્લમીર થવસ. હું જરા સુમ્મ જવા માંગુય. જો તમે નહીં જવા કરશે તો હું ખી આવશ.”

લેડી બેટી હજી ધન્યુપન્યુ થઈ. જોઝીન તે બધેને તપાસ્તી ઉભી.

“મેડમોઝેલ એકલાં અને શાંત રહેશે તો જલદીથી ઠીક થઈ જશે.” તેણીએ તાપસી પુરી.

“તું એમ ધારેય, ડીયર? વેલ, જો તુંને એમજ ગમતું હોય તો-”

“મને એજ ગમેય.” ફ્લોરીસ બગડી.

“વારં, પણ હું આય દવાઈ આપુય તો જરા ખી લે,” અને કાળજીથી તેણીએ તુરત એક દવાઈનો બાગ લાવી તેને આપતાં વધાર્યું, “લે આય ખી, ને હવે જરા સુમ્મ જ. જોઝીન, મીસ કારલાહલનો ફેસીંગ ગાર્ડન લાવ, ને એવણુને જરાજર ઓઢાડીને સુવાડજે, મને જરા જવા નહીં ગમતું ડીયર, મને ત્યાં કાંઈ સોહવાસે નહીં. આખો વખત તાહરો વીચાર આવ્યા કરશે.”

“માહરો વીચાર કરી તમારી મજલમાં ખલલ ના કરતાં.” એક નીશાસ સાથ, ખીજણુમા પડતાં ફ્લોરીસ બેઠી.

ખીજીજ પક્ષે કાંઈક લાગણીને વશ થઈ તેણીએ તુરત ઉડીને લેડી બેટીના ગળામાં હાથ નાખ્યા.

“ગુડ-બાય” અત્યંત ધીમા અવાજે તેણી પટપટી.

લેડી બેટી અજબ થઇ.

“ગુડ-બાય, ડીયર” તેણીને કાસ કરતાં તે બતી બાતુએ કહ્યું. “ ને જો કલાક ઉંઘાઇ ઉડી ને હું આવું તેટલા વખતમાં પાછી ઘોડા જેવી થઈ જજો. તડકામાં જતી ના.” અને ઘણીજ આનાકાનીથી તે તેણીને છોડી ગઇ. તેણી નજરેથી દુર થતાં, જોત્રીન ફ્લોરીસ પર વાંકી વલી.

“મેડમોઝેલે હોમલ રાખવી જોઇએ.” તેણીના મનમાં તે કાબા બબડી.

ફ્લોરીસે લાચારીથી તેના તરફ જોયું.

“હું લેવા આવું ત્યાં સુધી મેડમોઝેલ હયાંજ ખોટી થશે. છેવટ સુધી છેતરવા કરતાં તરકટ પકડી કહાડવાં વાસ્તે મેડમોઝેલે સંધ્યારો લેવો જોઇએ.” અને એ મુજબ સંધ્યારાના સખુનો તે દુઃખી બાળકના કાનમાં રેડી તે બહાર પડી.

પોતાના રૂમમાં પહોંચતાં, તેણીએ બારણું અંદરથી બંધ કરી, પોતાનાં ગજવામાંથી પેલા તારનાળું પરખીડું બહાર કાઢ્યું. થોડીક મીનીટ સુધી આમ તેમ ફેરવી ફેરવીને તેણીએ તે તપાસી જોયું. અંદર લખેલા શબ્દો જાણવા તેણી ઘણી આતુર હતી, પણ તે પરખીડું બંધ હોવાથી તેણી નીચે જઈ એકાદ જગમા થોડુંક ગરમ પાણી લાવી.

અત્યંત સંબાલ અને ધીરજથી તેણીએ તે અંતે ખોલ્યું. સંતોષનાં એક ધીમાં હસવાં સાથ તેણીએ અંદરનું કાગળ કાઢીને વાંચી લીધું.

તેણી વાંચતી ગઇ તેમ તેમ તેણીનો ચહેરો શીકકા ને ગંભીર થતો ગયો.

“હવે શું કરે?” તે મનસે પટપટી. “આપણું કે નહીં તે માહરા હાથમાં છે. જો એને આપું તો બધો મામલો બગડી જવાનો સંભવ છે. ને તે છતાં હું એ રાખવાની કેમ હીંમત કરું? પણ નહીં, એ હમણાં તો હું નહીંજ આપસ. કાંઈ નહીં, એને વાસ્તે પાછળથી પુરતો વખત મલશે.” અને સંભાલથી તે કવર પાછું ખીંટી દઈ ફરીથી પોતાનાં ખીસાંનેજ સ્વાંત્રીન કીધું.

વખત વહેતો ગયો. ગરીબ ફ્લોરીસ દુઃખી થયલાં, જખમા-યલાં જીગરે કેવી હાલતમાં એકેક સેકંડ પસાર કરતી તે ખુદા શીવાય કોણને ખબર હતી?

આખાં ઘરમાં તમામ સાંતી રાખ્ય કરતી હતી. ફ્લોરીસ અને લેડી બ્લાંશ શીવાય એકબી પહોરોણું ઘરમાં હતું નહીં, અને ત્યાંની હરીહાક ચુપકાદી તેણીને વધારે ભયંકર લાગતી હતી.

અંતે વધું વાર પડી નહીંજ રહી શકવાથી તે ઉડી અને એક ‘મોર્નીંગ ગાઉન’ પહેડી લઈ તેણી ઓરડામાં ફેરા ફરવા લાગી.

નીચેનાં મોટાં ઘડિઆલમાં બેના ટકોરા વાગતા સાંભળ્યા કે તરતજ જોતીન ત્યાં દાખલ થઈ. તે ઘણી ઉશકેરાયલી લાગતી.

“એક બોલ ખી બોલતાં ના, મેડમોઝેલ” ચુપ રહેવાની ધસારત કરતાં તે બોલી. “મુગાં મુગાં માહરી પાછળ આવો. મીસાડી નીચે ગયાંય ને હમણાં તેવણ આવત હોશે.”

કુલ જેવાં હલકાં કદમે તે દાદર પરથી નીચે ઉતરી અને અર્ધ બેકામ જેવી હાલતમાં આવી. આપેલાં પુતલાં પેરે ફ્લોરીસ તેની પાછળ ધસડાઈ. એ મુજબ તેઓ કોનઝરવેટરીમાં જઈ પુગ્યાં.

લોર્ડ તોરમન અને તેણી પહેલે દીવસે બેઠાં હતાં. અને જોતીન પકડાઈ આવી હતી તેજ તે જગ્યા હતી એમ ઓળખી કાઢતાં ફ્લોરીસને વીલંબ લાગ્યો નહીં.

જોતીન તેણીની નજદીક ગઈ. અને હોઠ પર આંગળી મુકી.

“એકદમ ચુપ ઉભાં રહેજો, મેડમોઝેલ.” તે બોલી “અને તમારું વચન યાદ રાખજો. જે જુઓ કે સાંભલો તેનો એક શબ્દબી હોય બહાર કાઢવો નહીં.”

ફ્લોરીસે ‘હા’ નું ડોકચું ધુંણાવ્યું, અને જોઝીન તેણીને કોન-ઝરવેટરીનું બારણું ઉઘાડી છેક નાકેના બાગમાં લઇ ગઇ અને આંગળી કરી તે બાજુપર આવેલા એક નાકનો પથ્રુ સારી રીતે શણગારેલો અને પરડાઓથી લગભગ ધંકાઇ ગયેલો ઓરડો બતાવ્યા, કે જેનાં બારણામાંથી કોનઝરવેટરીમાં દાખલ થવાતું હતું જ્યારે બીજે રસ્તે બગીચાનાં બીજાજ એક અગ્રાહેદા માર્ગ તરફ જવાનું હતું.

ત્યાં તેખલ પર એક વાઝમાં થોડાં ફુલો મુકેલાં હતાં તે ગોઠવવાનો તેણી ખોટો દેખાવ કરતી હતી કે જ્યારે ખરેખર તો કાંઈના આવવાની આતુરતાથી રાહ જોતી હોય તેવો ઉશકેરણી ભરેલો તેણીનો ચેહરો જણાઇ આવતો.

બધા અને શકતી લાગણીથી આજેજ થઇ ફ્લોરીસ એ કદમ પાછલ હતી.

દરેક પગલે જોઝીન પોતાની ફતેહ વધતી જતી જોતી હતી.

“એટલે સુંધી મેડમોઝેલ સંતોષ પામ્યાંય ?” ફ્લોરીસના કાન આગળ જઈ ધીમેથી તેણીએ પુછ્યું. “લેડી ખ્વાંશ હયાં છે અને કાંઈની રાહ જોએય એ તો દેખીતું છેની ?” હજી તો તે પુછ કરે તેવામાં એક મરદના પગલાં ત્યાં વાગ્યાં. અને પેલી બીજી બાજુએથી લોર્ડ નોરમનનો આકાર તે નાકના ઓરડામાં દાખલ થયો.

ફ્લોરીસનાં મહોડાંમાંથી એક યુમ નીકળી પડતાં મુશકેલીથી તેણી તે દાખી શકી. એકદમ લાડકું થઈ જઈ ગભરાટથી તે સ્તબ્ધ બની અને પછી જોશમાં એક લપેડો ખાધો કે જ્યારે જોઝીને સમયસુચકતા વાપડી તેણીને પકડી લીધી, અને નજીકમાં ઉડતા

કુવારા આગળ જઈ પોતાના રૂબાલ તેના પાણીમાં બીંભવી લાવી ફ્લોરીસના કપાલ પર લગાડ્યો.

પેલો પુરૂષ ત્યાં દાખલ થયો કે લેડી બ્લાંશ ચોંકીને તેના બાણી ગઈ.

“તમે પાછા આવ્યા કે? ઓ, તમે એમ કાંય કીધું?” અતી ધણા ધીમા અને ધુનતા અવાજે ફ્લોરીસે તેણીને બોલતાં સાંભળી.

“હા. હું તુને કહી જવા મુજબ પાછો આવ્યો.” ઉશ્કેરાટની લાગણીથી પેલાએ જવાબ વાળ્યો. “પણ તું અજાણ થયલી કાંય દીસેય? તેં શું એમ ધાર્યું બ્લાંશ, કે હું માહરો બોલ પાળશ નહીં.”

“મેં ઇચ્છીયું કે તમે નહીં આવો.” તે બબડી.

“ત્યારે તું શું મને જોમને ખુશી નથી? બ્લાંશ, તું મને છેલ્લી ઘડીએ દગો તો નહીં કરશેની? વીચાર કર, તાહરે ખાતર મેં કેટલો બધો જોખમ ખેડ્યોય. માહરું નામ, માહરી કીમતી આખર એ બધાંને ભોગે હું છાં આવ્યોય. બ્લાંશ, મને કહે કે તું મક્કમ રહીય,” અને કાકલુદી કરતી રવેસે તેણે તેણીની કમર પર હાથ મુક્યો.

ફ્લોરીસે લગાર અગ્નયખીથી જોયું કે લેડી બ્લાંશે લગાર આનાકાનીથી સહેજ હડી જવા કીધું, છતાં તે બાપડીને કશો ખ્યાલ આવ્યો નહીં.

“બ્લાંશ, માહરી બહાલી, એક પળખી ખોલવામાં હવે સક્ષમતી નથી.” તેણે કાકલુદી કરી ‘ઘોડાઓ ખોટી ચાયચ, અને બધું તદ્દન નકકી છે. તું શું તૈયાર નથી? તેં તો મને કહ્યું હતું કે તું ઉપડવા વાસ્તે તદ્દન તૈયાર રહેશે!’

“ઓ, ખુસ, નહીં!” અત્યંત નીરાશીથી તેણી બોલી. “હું માહરાં મનને નહીં સમજાવી શકતી! વીચાર કરો, ખુસ, કેટલી નાશેશી થશે તેનો વીચાર કરો! ગરીબ બાપડી! તેણીને વાસ્તે માહરું જીગર જલ્લી જાયચ! નહીં કરી શકતી. તમે જાણોચ કે

હું તમેને ધણાંજ ચાહુંચ, પણ તમે જે માંગોચ તે ધણું મુશ્કેલ છે. તમારે ફોરીસ કારનામલને પરણવું જોઈએ. હવે તેમાંથી પાછળ હટવું ધણું અસુર કહેવાય !”

“અસુર !” તેણે પડધો કીધો. “જરા ખી નહીં. તું ફક્ત તાહરે અને તેણીનેજ વાસ્તે વીચાર કરેચ. માહરો તો તુંને ખ્યાલ થતોજ નહીં. જુલો ના જા કે એમ કરવાથી તું માહરી આખી જીંદગી કચડી નાંખશે. એક છોકરી કે જેને હું ખરેખર ચાહતો નથી, કે જેનાથી હું જલદીજ કંટાલી જવશ તેની સાથ તું અને પરણાવવા માંગેચ ? બલાંશ ડીઅર, હું વધુ વાર માહરાં જીગરને ઠગી શકતો નથી; કોઈખી રીતે એનો છેડો તો આવવોજ જોઈશે. અને લોકના બેલવાની તુંભા નથી. તે લોક થોડા વારમા જુલો જઈ શકશે. ચાલ જલદી કર, બલાંશ, બધું તૈયાર છે”

“નહીં, નહીં” નાચારીથી તેણીએ ચીસ પાડી “માહરેથી એ નહીં બની શકતું. ખુસ, જાઓ, અને તમારી ગેરહાજરીને વાસ્તે કાંઈખી બદલાઈ અડાવજો. હું તમારી સાથ નહીં આવી શકતી. મેં કમ્પુલાત આપવામાં જુલ કીધીચ. પણ ખુદના શુકરાના કે હજ તે વાસ્તે મોડું થયું નથી ! જાઓ અને આપણે હંમેશ મીત્રો તરીકે રહીશું. ખુસ, તમે તેણી સાથ સુખી થશો. ગરીબ ખીચારી—”

“આય તાહરો છેલ્લોજ ઠરાવ છે ?” તેણે ગગડાટ કર્યો.

“હા, ખુસ, છેલ્લોજ.” તેણીએ ધુજતા અવાજે જવાબ દીધો. એક પળ તે વીચાર કરતો થોડ્યો, જેવામાં અચખુચ લેડી બલાંશે તેનો હાથ બાજુમાંથી પકડ્યો.

“ઓ, ખુસ; કોઈ આવેચ. જલદી જતા રહો ! કોઈ નોડર જોશે તો—”

ગુસ્સાનું કાંઈ બબડતો તે પુરૂષ, કે જેને ગરીબ ફોરીસે ઝાડોની ઘટાના ઓજપ વચ્ચે મોડ નોરમન માની લેવાનીજ જુલ

કરી હતી, તે, પોતાની તોપી અને બાજુમાં પડેલી ઘોડાની લગામ ઉંચકી લઈ ત્યાંથી બહાર પડ્યો, અને લેડી બલાંશને અચાનક કોઈના સાંભળવાની શીકર લાગી આવી હોય તેમ પેલાં ઉંઘાડાં બારણાપર ગભરાતથી પડદો સેરવી લીધો.

તમામ થયો—એ બ્લાલાંને વીયોગ આપનારો કાવત્રાંથી બરપુર તે નાહનો નાટક સંપૂર્ણ થયો, અને તેની ધારવામાં આવેલી અસર પુરેપુરી પાર પડી.

પ્રકરણ ૨૦ મું.

ધીમે લહડને પગલે ગરીબ ફ્લોરીસ ત્યાંથી પોતાના રૂમમાં ચાલી ગઈ, અને ઉંડા નીસાસા સાથે બીજાંનાં પર પટકાઈ પડી. જોડીન તેણીની પાછળ ગઈ.

એક બચંકાર દગાબાજનો ભોગ તેણી થઈ પડી હતી એવો તો તેણીને સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ થયો નહીં. લોર્ડ નોરમન અને ઓસકાર રેમંડ એકમેકને એટલા તો આભેહુય મક્કતા આવતા હતા, કે લોર્ડ નોરમનના અંગત માત્રો વટીક ધોળે દીવસે બી જુલ કરતા, કે બ્યારે બ્લાંશ અને રેમંડ વચ્ચે થયેલા નાટકવાદા ભાગમાં તો સહેજે ઓગળ્યો હતો એટલે તે આપડી જુલ કરે તેમાં શી નવાઈ ?

“ મેડમોઝેલ એક ગ્લાસ વાંધન લેશે ? ” જોડીને ધીમેથી સવ ત્ર કીધો, ફ્લોરીસે કંટાલાથી ડોકથું ધુણાવ્યું.

“ મને જ્યાંથી ચાલી જવા વાસ્તે જલદીમાં જલદી કંઈ ટ્રેન મલશે ? ”

“ બ્યોરનો ‘મેલ’ છે. ” ઘડીઆત્ર બણી નગર કરી જોડીને કહ્યું.

“ પણ તમે કોઈને મળવા—”

“ નહીં નહીં” તેણીએ કમકમીને ખુમ પાડી, “હું કાંઈને બી મળવા નથી માંગતી. તે લોક આવે તે અગાઉ-અખધડીજ-હું ચાલી જવા માંગુંચ, તું—” હયાં તેણી અચકી ગઈ. આ દાસીને આજે કાંઈ અજાણ રીતે તેણી ધીકારતી થઈ હતી, અને તેણી પાસે કાંઈ બી મહેરબાની માંગવાને તેણી કમકમતી હતી, મગર તે સીવાય છુટકાજ નહીં હતો. “તું તે બાએની ગોડવણુ કરી શકશે?”

જોડીન ત્યાંથી તુરતજ ખસી ગઈ, અને લેડી ખ્લાંશના રૂમ આગલ જઈ તેનાં બારણાં પર ધાંમા ટકોરા મારી માંહે દાખલ થઈ.

લેડી ખ્લાંશ એક ટેબલ આગલ બેસી હતી. તેણીના બધે હાથ ટેબલ પર લાંબા પડેલા હતા, અને તેણીનું તુમાખી સર તે હાથો ઉપર ઝુમાઈ પડ્યું હતું.

જોડીનનાં પગલાં સમજી તેણી તુરત ચમકી ઉડી અને ગુસ્સાથી નેણુ ફફડાવ્યા.

“એમ બેઘડક અંદર ચાલી આવવાની તુંને શું સત્તા—” તેણીએ તરારો મુક્યો, પણ તે લુચ્છી દાસીની કાળી ચશ્મો સાથ પોતાની ચશ્મો મલતાં તે અચકી ગઈ. તેણીને તુરત પોતાની હાલતનું ભાણ થયું, અને તે ઠંડી પડી ગઈ, “કેમ શું છે?” ધુખરાયલે અવાજે તેણીએ સવાલ કીધો,

જોડીને ખભાં હલાવ્યાં.

“આપણે ઘણાં ફતેહમંદી સાથ ફાવ્યાંચ, મીલાડી. આહ, તમારે એક એકત્રેસ થવું હતું, મીલાડી. આપડી જોડીન વરીક ઠગાવાની અણીપર હતી!”

ફલોરીસ, એકલી પડવા પછી, થોડીક પક્ષો તેજ હાલતમાં પડી રહી. એ બધું શું બની ગયું હતું તે જાણે તેણીના ધ્યાનમાંજ નહીં ઉતરતું હતું! ધીમે ધીમે તેણીની સમજમાં તે સમજાવું આવતું ગયું અને ત્યારે, એક ભયંકર સ્વપનામાંથી જાણે જનમૃત થઈ હોય.

તેમ તેણીએ યાદ કર્યું કે તેણીનો મહેતો પુરુષ-કે જેને તેણીએ પોતાનું તન મન અર્પણ કર્યું હતું. અને જેને તે લગભગ પુજતી થઈ હતી તે તેણીને એવકા થયો હતો એટલુંજ નહીં પણ જાણી ખુજીને આટલી હદ સુધીની દગવા જેટલો નાનરસ અને ધાતકી બન્યો હતો!

તેણીને લાગ્યું કે ગોયા કોઈ અધારા મારમાં તેણી જઈ પડી હતી. આશાનું એક ઝાંખું વરીક કીરણ તેણીની નજરે પડ્યું નહીં. તેણીનાં બવીબ્યમાં અંધકાર અને ફક્ત અંધકારજ માત્રમ પડતો હતો!

“ઓ, હું ઇચ્છુંચ કે હું મરી ગઈ હતે!” અત્યંત દુઃખથી તેણી બોલી. “મહ રાતેજ આ બધું જાણ્યા અગાઉ માહરી છંદ-ગીજ ખત્મ થઈ હતે! પણ માહરા નશીબમાં નેટલુંખી સુખ નહીં હશે. એ બધું ખમવાને વાસ્તે હું જીવતીજ રહીશ, અરે, હું એ કદી-કદીખી ભુલી જમ શકીશ નહીં. માહરી તમામ છંદગી દરમ્યાન મેં ગુમરેલા આટલા દુકં પણ સુખી દીવસોની યાદ મને સદા સતાવતી રહેશે. ઓ, ખુસ! ખુસ! તમે મને માહરે મારગેજ રહેવા દીધી હતે—તમે માહરીપર સહેજ પણ દયા માત્ર ખતલાવી હતે! ખુદા જાણેચ કે મેં તમોથી અળગ રહેવાની કેટલી કોશેશ કરી હતી! ખીજી સ્ત્રીઓની માફક મેં તમોને છટકામાં લેવાની જરાખી કોશેશ કરી નહીં. સેંકડો વખત તમરી તરફના માહરા પ્યાર સાથે મેં મુંગી લડત ચલાવી, પણ તમારા દીલમાં માહરે વાસ્તે મહેજખી દયા હતી નહીં. તમે મને તમોને આહતાં શીખવી—ધડી નહીં ભુલી શકાય તેવા ઘાડા પ્યારથી આહતાં શીખવી—અને છેવટે તમો આટલા સખત હંધાના થયા. ઓ ખુસ, ખુદા તમોને માફ કરે—તમે માહરા તરફ જે વર્તણૂક બતાવીચ તેનાં કરનાં પાક ખુદા ધણી વધારે માયાથી તમો સાથ વર્તે એટલુંજ હું ઇચ્છુંચ!”

અને જખમાયલાં જીમરની એ મુંગી બંદગી સાથ, તેણી લહડતે પગલે ઉડી અને પોતાનો જે થોડો ઘણો સરસમાન હતો તે એકડો ફરવા લાગી.

થોડે વારે જોજીન ત્યાં દાખલ થઇ.

“આહ, કેવાં દાહ્યાં થયાં!” તે બોલી. “મેડમોઝેલે એમજ હોમત પકડવી જોઇએ. પણ મેડમોઝેલે આશાએસ લેવી જોઇએ. જોજીન બધું તેવણું “પેકીંગ” તૈયાર કરશે.” અને તેણીએ ફોફોરી-સના હાથમાંથી તે કામ લઈ લીધું.

પક્ષંગ પર પડી બેઠ્યાનપણે ફોફોરીસ તેણીને રીકતી રહી. “આફો” સંતોષથી જોજીન બબડી, “બધું” તદ્દન તૈયાર થઈ ગયું અને હવે—” એટલું બોલતાં સાથ તેણી બહાર જઈ વાઇનનું એક ગ્લાસ લાવી ફોફોરીસ આગલ ધર્યું. “મેડમોઝેલ આટલું પી જશે, મરીબ જોજીનને ખુશી કરવા,” ફોફોરીસને નાનું ડોકયું હલાવતાં જોઈ તેણીએ વધાર્યું, “આહ, અને વળી મેડમોઝેલને શક્તીની બધી જરૂર છે.”

કમકમાતની લાગણી સાથે ફોફોરીસે તે ગ્લાસ લેવા હાથ લાંબો કર્યો, અને ચાવી આપેલાં પુતલાં મીસાત્ર પોતાને ફરમાવવા મુંઝવે કાઢ્યું તે પછીજ લુચ્ચી જોજીને પોતાનાં મજવામાંથી પેસો તાર ખેંચી કાઢ્યો.

“મેડમોઝેલ, આપ હમણાંજ આગોચ. હું આશા રાખુંચ કે એમાં કાંઈ ખરાબ ખચર નહીં હોય!”

તે તાર ઉખેડીને વાંચતાં ફોફોરીસે એક મોહટી ચીસ પાડી. “ઓ મેડમોઝેલ શું છે?” તમામ નીર્દોષતાની ઢોંગભંરી આતુરતા સાથે જોજીને સવાલ કર્યો.

“માહરાં મમા!” મુશકેલીથી ફોફોરીસ બબડી. “માહરાં મમા બધા બીમાર છે, ઘડી પળ છે. જલદી, મને અત્તર ઘડી ઉપડી જવુંચ.”

ઉતાવળથી જોજીન તેણીની તોપી અને કોટ લઇ આવી.

“છટ, છટ, બધીજ ખરાબ ખચર પણ તે બીચારાં લેડી

ધડી પળ નહીં હશે. એ મેડમોઝેલ ગભરાતનાં મારેલાં ધણું ગંભીર રૂપ લેત્ય.”

“આય વાંચ.” ફ્લોરીસ ઉશ્કેરાઈ. “એમાં લખેલ કે “એકદમ આવો.” એકદમ, કે જ્યારે હું તો સેંકડો માઇલ દૂર પડીય. ઓ ખુદા! હું શું કરું? હું શું કરું? જલદી કર, જોતીન, નહીં તો હું મેડ થઈ જમશા!”

“હા, હા, પણ ખુદા ખાતર શાંત થાવો, મેડમોઝેલ.” તેણીએ ધીરજ આપતાં કહ્યું. તે દુકતીના પેટમાંથી જીવ નહીં હતો કે રખે કોઈ આવી જાય, ને કાંઈ તળેડપર થઈ જાય. “તમો ધારોત્ય તેટલું ખરાબ નહીંબી હોય, ને તમે એના કરતાં જલદી નીકળીજ નહીં શકતો! આહ મેડમોઝેલ હું ખચ્ચીત દલગીર છું.” પણ તેણીએ તે સાંભળ્યું નહીં. તે ઉતાવળે કદમે બહાર નીકલી પડી.

જોતીન તેણીનો કોટ અને ટોપી લઈ તેણીની પુડે ગઈ.

“અને લેડી પેનલસ્ટને હું શું જણાવું?” તેણીએ સવાલ કાઢ્યો.

“તેવણને કહેજો કે-કે હું કાગળ લખીશ.” એમ એક ઘેલીની આદાથી તેણી ત્યાંથી ચાલતી થઈ.

ત્યાં હોલમાં ઉભેલા એ પુટમેનોએ તેણીના બખરાયલા અને ચાદર જેવા ચહેરા ગમી ઉઘાઘને ટીક્યા કીધું, કે જ્યારે જોતીને સમયસુચકતા રાખી પાછલ પડી તેવોના કાનમાં ડુંક મારી, “મેડમોઝેલને ખરાબ ખચર મલીચ ને એકદમ ઘર ઉપડી આવવાનો તાર આગ્યોત્ય.”

બીડેલા હોઠ અને બંધ આંખો સાથ, ફ્લોરીસ, ગાડીનાં એક ખુણામાં દબાઈને બેઠી, અને જોતીન પણ ઉઠાપણ વાપડી એકદમ ચુપ બેસી રહી.

સ્ટેશન પર પહોંચતાં સાથ ત્રેન આવી પુગી. તે એક્સપ્રેસ ઘણી લાંબેથી આવેલી હોવાથી અંદરના કેટલાક ઉતારીએ જરા પગ છુટા

પાડવાની મક્કસદથી નીચે ઉતરી પ્લાટફોર્મ ઉપર ફેરા ખાવા લાગ્યા.

જેઝીને તેણી સાથે પહેલા વર્ગની એક ટીકીટ લઈ, એક ખાલી દુખ્ખો શોધી કાઢી તેણીને તેમાં બેસાડી.

“ગુડ-આય, મેડમોઝેલ !” તેણી બોલી, અને તેણીનો અવાજ પરનાવાથી હોય કે કોઈ બીજાં કારણથી હોય, પણ સહેજ ધ્રુજ્યો. “તમે-તમે ગરીબ જેઝીનને આપેલું વચન ભુલતાં નાં.”

એક પણ બેધ્યાનપણે ફક્તોરીસે તેણી ગમ ટીક્યું, અને પછી નીરાશાથી ડોકુ ધુણાવ્યું.

“નહીં ! હું નહીં ભુલીશ !” તે બોલી અને પોતાનું મોઢું ફેરવી નાખ્યું.

ગાર્ડે વ્હીસલ ફેડી અને જેઝીન દુખ્ખા આગળથી ખસી ગઈ, એવામાં એક અલ્પસ્થ હાથમાં એક ‘સેંડવીચ’ પકડી ઉતાવળમાં ડબ્બુસો મારી તે તરફ દોડતો આવ્યો. તે જેઝીન નજદીકથી પસાર થઈ પોતાના દુખ્ખામાં બેસવા ગયો પણ તેણીને જોઈ એકદમ અચકી ગયો.

“જેઝીન !” તેણે અભયબીથી પુકાર્યું, “તું હયાં ?”

જેઝીને ગભરાટમાં એક ધ્રુમ પાડી દીધી.

“મીસ્ટર્ડ કલીફડ !” તેણીએ ફીકકી પડતાં જવાન બોલી.

“ગાડી ઉપડવાનો વખત થઈ જાય, માહરા લોડ” ગાર્ડે, અટકીને ઓળખતો હોવાથી નજદીક આવી જણાવ્યું.

“વાઈ, એક મીનીટ” અને તે પાછો જેઝીન ગમી ફર્યો.

“તુને કયાં જવુંય ? ચાલ, અંદર બેસી જ.”

“નહીં, નહીં, એ તો મેડમોઝેલ જાય !” તેણીએ ગભરાટમાં કહી દીધું.

“મેડમોઝેલ ? કોણ ?” તેણીએ સવાલ કીધો અને આરીમાંથી નજર કરતાં ફક્તોરીસને જોઈ.

તેણે ગુંચવાડથી પાછી જોત્રીન તરફ નજર કીધી.

“એ તો મીસ કારલાઇલ છે,” તે બોલ્યો. “અને એવણુ એકલાં લાંડન જાય.”

“ત્રેનને મોડું થાયય, માદરા લોડ.” ગાર્ડે પાછો આવી જણાવ્યું,

“હા, હા,” જોત્રીને ઉતાવળથી જવાબ દીધો. “એવણુ એકલાંજ છે, મીલોડ,”

“કાંય ?” ગુંચવાડી ભવાં ચઢાવનાં તેણે પુછ્યું.

જોત્રીને હોઠ કરડ્યો. શું જવાબ આપવો તે તેણીને સુઝ્યું નહીં.

“જલદી આવો, મીલોડ !” તેણીએ ઉતાવળ કીધી. “ત્રેન ઉપડી જશે.”

ફ્લોરીસ બેઠી હતી તેજ દય્યાનું આરણું ઉંઘાડતાં તેણે ગાર્ડને ધસારત કરી અને ત્રેન ઉપડતાં સાથ અંદર ચઢી બેઠો.

ગુંચવાડલી ગભરાયલી હાલતે જોત્રીને તે જતી ત્રેન તરફ એકાદ પળ દીક્યું. ધીમે ધીમે તેણીનાં ચંચલ ભેંજાંમાં એક વીચાર આવવા માંડ્યો, અને તેણીના હોઠ પર મલકાત ફેલાયો. ફ્લોરીસ અને લોડ ક્લીફર્ડ જે તેણીને આહતો હતો, તેઓ અંધે સાથે “બેલીફો” છોડી જતાં હતાં ! ખચ્ચીત, તેણીના ઉભા કીધેલા નાટકને આ બનાવ ઘણી અંશે બેસ્તી રીતે મદદ કરતો હતો !

એક ધીમાં હસ્ત્રાં સાથ તેણી ત્યાંથી નીકળી, બહાર ઉભેલી ગાડીમાં બેસવા ગઇ. પણ ત્યાં પહોંચતાં વળી તેણીને કાંઇ યાદ આવતાં તે પાછી ફરી અને એક ઉંઘનસી જેવા પોરટરને હડસેલો માર્યો.

“પેલા જવાન આનુ સાથ જે ગ્રહસ્થ હમણાં ઉપડી ગયા તેને તે જોયા કે ?” તેણીએ સખ્યતા અને મીઠાસથી પુછ્યું.

તે પોરટરે અજ્ઞયઆથી તેણી બણી દીક્યું, અને હાકારમાં જવાબ દીધો.

“વેલ. એવણુ ધણા મોઢટા માણસ છે ! એવણુ મીસોડ ક-
લીફડ હતા.” ધણી ઉકમાઘ લેતી હોય તેમ તેણાએ જણાવ્યું.

“ઓ, એમ કે ?” પેલાએ ધુખરાયસો જેવો જવાબ વાળ્યો.
લોડ કે નહીં લોડ, તેથી એમ ત્રેન થોઆડવાનું તેને કાંઈ કામ નહીં હતું.”

“ખચ્ચીતજ નહીં.” જોઝીને જવાબ દીધો. “સાહેબજી.”
અને તે ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

“ચાઆસો ! બનવાજોગ છે કે મીસોડ નોરમન ગરીબડી
જોઝીનનું માનશે નહીં એટલે આય પોરટર સાક્ષી પુરશે કે મીસ
કારલાઘડિ મીસોડ કલીફડ સાથ ચાલી ગયાંચ ! આહા આય બનાવ
પરથી કાંઈ સાઈ જેવું ઉપજવી નહીં કાઢે તો માહરા વીચાર પ્રમાણે
મીલાડી ખ્લાંશ બાહોશ કાંઈ ધણાં નહીં કેહવાય !”

પ્રકરણ ૨૧ મું.

બર્ટીના અંદર દાખલ થવા સાથ ફ્લોરીસે ચોંકીને ઉપર જોયું.

“લોડ કલીફડ !” તેણી અજાયબીથી બોલી.

“મીસ કારલાઘડ !” તેણે વળતા જવાગમાં તેણીનું નામ દીધું
અને થોડી પળ સુધી તે બધેએ એકમેક તરફ દીક્યા કીધું.

તેણી સાથ આવી રીતે અચખુચ મેલાપ થવાને સખએ બાપડો
બર્ટી સ્તબ્ધ થઈ ગયો હતો, અને શું બોલવું તે તેને પેહલાં તો
સુજ્યુંજ નહીં. તેણીને છોડી જવા પ્રજી બી એકપણ દીવસ તે તેને
જુલ્યો નહીં હતો. રાત અને દીવસ તેણીનીજ યાદ અને તેણીનોજ
મીઠો ચહેરો તેની નજર સામે હતો.

“તમે-લંડન જાઓય?” અતે તેણે હીંમત એકઠી કરી પુછ્યું.
 “તમારો મેળાપ એટલો અચાનક અને એવી અસાધારણ રીતે થયોય કે તમે મીસ કારલાઇલ પોતેજ છો એમ ખી જાણે હું માની શકતો નહીં.” બન્ની શક્તી બેદરકારી બતલાવનારા અવાજે તે બોલ્યો.

“હા, હું લંડન જાઉંય.” તેણીએ ધીમેથી જવાબ દીધો.

“હું આશા રાખું છું કે કાંઈ માઠો બનાવ નહીં બન્યા હોય?” તેણે કાલજીથી કહ્યું. “તમે એટલાં ઠાકેલાં અને ખીમાર જણાવોય કે—”

“હું ખરેખર થાકેલી અને ખીમાર છું.” તેણીએ જવાબ દીધો, અને સહેજ હસ્તો એહેરો કરવાની કોશિશ કરી, પણ તેણીની આંખમાં આંસુ હતાં. “મને ટેલેગ્રામ મળ્યોય કે માહરાં મમા મોહ-તને ખીજાને છે.”

તેણે મોટેથી બોલી દીક્ષાસો આપવાની તજવીજ નહીં કરી, પણ તેણીના દુઃખ માટેની ઉંડી ગમગીની તેના ચહેરાપર દેખાઈ આવતી હતી.

“હું ખુશી છું કે આ ફાસ્ટ એક્સપ્રેસ છે.” ગજવામાંથી લડી-આળ કાઢી તે પર નજર કરતાં તે બોલ્યો. “આપણે સહવાર સુધીમાં ત્યાં પહોંચી જઈશું, અને હું ઇચ્છું કે તેટલા વખતમાં મીસીસ કારલાઇલ તમે ધારોય તેના કરતાં બેટર હોય!”

•મુશકીલથી સાંભલી શકાય એવાં એક ધીમાં “કેંક્યુ” સાથે ગરીબ ફ્લોરીસ નીસોસ થઈ ખુણામાં માથું ટેકવી અટકાઈ પડી.

તેણીની આગળની બારી તેણે બંધ કરી, અને પોતાનો ગરમ બંદુસ કાળજીથી તેણીને ઓઢાડ્યો.

“હું આશા રાખું કે તમે પુરતાં સગવડબર્ખાં થયાં હશો. કમનસીબે રેલવે ગાડીમાં આપણને જોઈતી સગવડ મળી શકતી નથી.”

“થેંક્યુ” તેણી જમ તેમ બોલી શકી. “તમેજી લંડન જાઓય કે?”

“હા, હું લંડન થઈને જઈશ.” પોતાની નીર્દોષ બધુ આંખો આતુરતાથી તેણી ગમી ફેરવતાં જવાબ દીધો, “આય ત્રેનમાં મુસાફરી કરવા વાસ્તે હું કેટલો ખુશી છું તે હું જણાવી શકતો નથી! હું નીકળવાનો હતો; તેથી છેવટની ઘડી સુધી નકકી નહીં હતું.”

“ખરેખર?” તેણીએ અજાણ્યથી પતંગી.

વળી પાછી થોડોક વખત ચુપકીદી ફેલાઈ. એક સવાલ તેનાં મગજને ઘણો ગુચ્છવાવતો રહ્યો. તેણી તદ્દન એકલી કાંચ મુસાફરી કરતી હતી? તેણીને કંટાલો આપવા તેને ગમ્યું નહીં, છતાં તેનો શ્વ નહોતો ડોખી શક્યો.

“તમે “બેલીફિ”માં રહેલાં હતાં?” તેણે નરમાશથી સવાલ કાઢ્યો.

“હા” જમીનપર નજર ટેકવી રાખી, બંધે હાથ એકમેકમાં મળ્યું બેરવેલા રાખી. તેણીએ મુશ્કેલીથી જવાબ દીધો.

તેનાં મનમાં શું હતું તે તેણી ચેતી ગઈ, અને આવના સવાલના બચથી વીચાર કરતી ઘણી ચુપ બેઠી.

“લીંચવાલાંઓ સાથેજ. નહીં વાઈ?” તે બોલ્યો “મેં તમારું નામ ત્યાંના પહરોણાંઓમાં વાંચ્યું હતું.”

“હા.”

“હજી-હજી ખુસ ત્યાંજ છે કે? પણ અલગતાં તેમ નહીંજ હોવું જોઈએ, નહીં તો અત્યારે તમે તદ્દન એકલાં નહીં હોતે. મે-મેં તમારા અદરાવા વીશેની ખબર પેપરમાં વાંચી હતી, મીસ કારવાઈઝ” અને એમ કહેતાં તેનાં શીકકા ચહેરા પર રતાશ ધાઈ આવ્યો.

“લોડ નોરમન હજી “બેલીફિ” ખાતેજ છે.” તેણીએ ધીમેથી જવાબ દીધો. અર્ટી ચોંક્યો, અને શીકકો પડી ગયો.

જુસ ત્યાં હતો, અને તે છતાં આવી વખતે તેણીને એકલી મુસાફરી કરવા દેતો હતો।

“ખરેખર? ત્યારે એ તમોને-ઓ, મને માફ કરજો. આવી રીતે સવારો પુછવા માટે માફરી પર ગુસ્સે ના થતાં.”

“નહીં નહીં!” ધ્રુજતે અવાજે તેણી કહી. “પણ હવે મહેરબાની કરી બસ કરો. હું ઠાકી ગયેય અને-અને બીમાર છું, હું ધારું.”

“ઓ મને માફ કરજો!” તે પસ્તાવાથી બોલ્યો. “પણ ખચ્ચીત તમારી વચ્ચે માથું મારવાની મતઝમે મેં નહીં પુછ્યું હતું.”

“હું તે જાણું.” તેણી બબડી.

“હું તમોને કંટાસો નહીં આપીશ. હવે તમે જરા ઉંઘવાની કોશિશ કરશો? આય બંદુસ મને બરાબર સરખો કરવા દેવો” અત્યંત કાળજીથી તેણીને પુરતી ઉંઢ રહે તેમ તે તેણીનાં અંગ પર સરખો કરતાં તેણે કહ્યું. “હવે તમે જરા આશાયશ લઈ ઉંઘવાની કોશિશ કરો.”

કલાકો વહેતા ગયા અને દુઃખી ફ્લોરીસ તેજ દુઃખી હાલતમાં આંખ વીંચી પડી રહી કે જ્યારે બસો બર્ટો વફાદારીથી તેણીની ચોકી કરતો બેસી રહ્યો. અંતે ત્રેન તે મોહટાં તરમીનસ પર આવી લાગી, જ્યાં ફ્લોરીસને બ્લિન્ડ સ્ટેશન પર જઈ બીજી નાહતી ગાડીમાં બેસવાનું હતું.

“તમે હયાંજ ડોઅજો. હું જરા વારમાં તમોને લેવા આવું.” અને તેણીને ત્યાંજ બેસાડી તે તેણીના સામાન અને ગાડીની ગોઠવણ કરવા લાગ્યો.

બે પાંચ મીનીટમાં તે પાછો ફર્યો. “મેં તમારે વાસ્તે એક ગાડી કીધાય. તમારી ત્રેન પર પહોંચી શકાય તેટલોજ વખત ફાજલ છે. ચાલો.”

મંબાલથી તેણે તેણીને તે થોડા ગાડીમાં બેસાડી અને પોતે સાથે ચઢી બેઠો.

“ઓ! હવે સાથે આવવા કાંઈ જરૂર નથી.” તેણીએ કહ્યું. “મેં તમોને અત્યારમાં પુરતી મહેનત આપીય. હવે મહેરબાની કરી મને વધુ શરમાવો ના.”

“હું તમોને સ્ટેશન સુધી મુકવા આવવા માંગુંય, જો તમે રજા આપતાં હોવાં તો.” તે બોલ્યો અને પછી ધબ્બાજ ધીમા અવાજે વધાર્યું, “હું ઇન્ચુઅંય કે આમો રસ્તો હું તમારી સાથે આવી શકતો હતો! તમારી ખબર અંનર મને લખતાં રહેશો?” થોડેકવારે તેણે સવાલ કર્યો. “હું તમોને માફડું ‘એફેમ’ આપીશ.”

“હા.”

સ્ટેશન નજદીક આવવા લાગ્યું અને તેઓને છુટાં પડવાનો વખત આવી લાગ્યો. તેણીના દુઃખનું ખરું કારણ જાણવા તેને હદ વગરની જિજ્ઞાસા થઈ અને અચમુચ તે તેણી તરફ વાંકો વાલ્યો. એટલો અચમુચ કે ફ્લોરીસ એકદમ ચોંકી.

“ફ્લોરીસ-મીસ કારનાઈઝ-હું થોડીક મીનીટમાં તમારેથી છુટો પડીશ. ખુદા સાહેદ છે કે કેટલી ફક્તગીરી અને દુઃખ સાથે! પણ તે અમઠ મને નહીં જણાવશો કે તમે ખુસ વગર આવ મુસાફરી એકલાં કાંય કરોય? એને તમોને એકલાં કેમ આવવાં દીધાં?” અત્યંત કાકલુંદી અને માયાથી તેણે પુછ્યું.

“હું-હું તમોને નહીં જણાવી શકતી.”

તેનો ચહેરો શીકકો પડ્યો. “ત્યારે કાંઈગી બનવા પામ્યુંય! ખુદા ખાતર મને કહે, ફ્લોરીસ. હું તને આવ હાલતમાં છોડી જઈ શકતો નથી. માફરી પર દયા કર ને મને કહે, ને મને મદદ થવા દે.”

“તમે મને કાંઈજ મદદ કરી શકશો નહીં. કોઈજ નહીં કરી શકશે.” શીકકે ચહેરે અને ધુજતે અવાજે તેણી બોલી.

“પણ તોખી મને કહે. હું તારો પોતાનો ભાઈ હોવું તેમ તું માદરામાં વીસવાસ મુક. હું ખરો દાલગી દરમિયાન કે હું ખરેખરો તારો ભાઈ હોઉં?”

ફોરોસે મથું ધુણાવ્યું.

“જુસ તારી સાથ કાંય નથી?” અત્યંત કાલાવાલાથી તેણી તરફ જોઈ તેણે પાછું પુછ્યું.

તેણીનાં આંગમંથી એક ધુંજરી પસાર થઈ.

“તેની વાત ના કરો. મને-મને તેવણને ભુલી જવા દેવો.”

“તેને ભુલી જવા! જુસને ભુલી જવા માંગેય? કાંય હજીતો થોડાજ દીવસ પર તમે લોક અદરાયાં” ઉશ્કેરણીથી ધુજતાં તેણે પુછ્યું. “શું-તમે લોકોએ શું કરજ તોડી નાંખ્યું? ખુદા ખાતર મને કહેસે, ફોરોસ!”

“હા, તોડી નાંખ્યું” અત્યંત ગમગીનીથી તેના સામુ જોઈ તેણીએ જવાબ દીધો. “ત્યારે તારાં મમાની ખખરની સાથે આવજ ખીજ બાબદે તારી પર આવી ખરાબ અસર કીધીય કે? હું-હું ધારતો/તોજ! પણ કાંય એ શું બની ગયું? ઓ, ફોરોસ, તુંને આવી હાલતમાં જોતાં મને કેટલું દુઃખ થાયય તે તું કેમ જાણી શકશે. ફોરોસ, તું જાણેય કે તુંને માત્ર એક કલાકનું બી સુખ હું આપી શકતો હોવું તો તેને વાસ્તે હું મારી આવી જીંદગીનો બી ભાગ આપવા તૈયાર થાવું.”

તેને સુપ કરવાને તેણીએ પોતાનો હાથ આગળથી લાંબો કર્યો, પણ તે ઠાંખો નહીં.

“તે તું જાણેજ, ફોરોસ. મને તુંને મદદ થવા દે. મને કહે કે શું બન્યુંય. શું તમોને કાંઈ બોલાચાલી થયય?”

તેણીએ ડોકું ધુંણાવી ના પાડી.

“નહીં ! ત્યારે જુસનોજ વાંક હોવો જોઈએ. કાંઈખી રીતે. વાંક તેનોજ હશે. પણ તે પસ્તાશે. હજીખી મામલો સુધરવાને મોડું થયું નથી. ફ્લોરીસ, મને તાહરો ખરેખરો બાઈ થવા દે ! અને તમે વચ્ચેનો સબ્બ પાછો જોડવાનો સંતોષ લેવા દે ! તું મને રમ્મ આપેય, ફ્લોરીસ.”

“નહીં, તે કાંઈથી ખંતી શકશે નહીં. તમારેથી વડીક નહીં.”

“મને તેની પર લખવાની રમ્મ આપ.” તેણે અરજ કીધી.

“અમે ઘણા જુના મીત્રો છઈએ. અને તે ખીજા કાંઈતું નહીં માનશે તેટલું માહરું માનશે. ફ્લોરીસ. હું તેને પીછાણુંય તે પરથી ધારી શકુંય કે આપ ધડીએ ખી તે તાહરાજ જેટલું દુઃખ ખમતો હશે. પણ હું તેના નથી વીચાર કરતો. હું તાહરો વીચાર કરુંય, તાહરાજ. મને લખવા દે. તેથી ઘણો ફાયદો થશે.”

તેણીના શીકકા ગાલોપરથી મોતી સમાન આંસુ ખરી પડ્યાં,

“કાંઈખી લખવાથી સહેજખી ફાયદો થઈ શકશે નહીં.” દુઃખથી તેણી બબડી, અને તેણીના અવાજમાં કાંઈ એવું હતું કે તે શબ્દોની સચ્ચાઈ વીશે ખર્ટીની ખાત્રી થઈ.

“ત્યારે તેણે તુંને કાંઈ ઘણું મોહકું નુકસાન કીધેલું હોવું જોઈએ !” ગુસ્સાથી તેણે ચઢાવતાં તે બોલ્યો. “નહીં વાર ?”

“કદીખી પાછું નહીં સમરી શકે એવું મોહકું નુકમાન.” તે બબડી.

“ઓ ખુદા ! ત્યારે તે-તે તુંને બેવફા થયોય ?” તેણે ધાસ્તીથી પુકાર્યું. “પણ અરે, ખચ્ચીન એ બનવાજોગ નથી !”

તેણીએ પોતાનો ચહેરો તેની નજદીકથી ફેરવી લીધો.

“શું ખરેખર ? જુસ ! ઓ ફ્લોરીસ, કાંઈખી ઘણી ગંભીર ભુલ થઈય. હું બચપણથી જુસને પીછાણતો આવ્યોય અને એની

સાચવત અને આપણની ખાત્રી આપવા માહરો જીવણી આપવા તૈયાર છું—”

“ઓ, બસ બસ કરો!” તેણી કગળી પડી. “એમાં કાંઈ ફાયદો નથી. હું-હું પોતેથી તમારીજ માફક ખાત્રી આપવા તૈયાર થતે, અને તે છતાં-તમે જોવોય કે હમે છુટાં પડ્યાંય,” તેણીન. હોઠ ધુન્ધ્યાં. “હવે વધુ કાંઈ બોલના ના. હમારી વચ્ચે જે અંતર પડ્યોય તે કોઈથી એક કરી શકશે નહીં. હું હવે તેવણને કદી પાછા જોઈશ નહીં. હમો વચ્ચે બોલાચાલી થઈ હોતે તો તમે શું એમ ધારોય કે હું માહરો વાંક નહીં જોઈ શકતે? હું પગે પડતી એવણ આગળ જતે. કાંઈથી બોલાચાલી કે મારામારી થઈ હોતે તો તેનો રસ્તો થઈ શકતે પણ જે બનાવે હમોને છુટાં પાડ્યાંય તે એવો છે કે જેનો કાંઈ રસ્તોજ નથી. જો તમેને માહરીપર ક્યા હોય તો—”

“ફ્લોરીસા!”

“એક બોલણી ના બોલો. મને વચન આપો કે તમે લખશે નહીં. તેમ કરવુંથી આપુને હલકાં પડવા જેવું છે. ઓ, લોડં કલી-ફડં, મને નગુણી ના ધારતા. મેં તમેને હંમેશ એક મીત્ર ગણ્યાય. હું બુલી નથી ગઈ—” અને એ બોલતાં તેણીની આંખમાં આંસુઓનો દરીયાવ વહેતો હતો—“એક મીત્ર તરીકે મને મદદ થવાનું તમારું વચન હું બુલી નથી ગઈ, અને તમારી ઘણી કિપકારી છું, ઘણીજ. મગર, એક મીત્ર કે બાહ કોઈથી મને હાલમાં મદદ કરી શકે એમ નથી.”

પોતાના કપાલપર કુટ્ટી નીકળેલો પરસેવો બટીએ મુંગે મેઢે નુછી નાખ્યો.

“ત્યારે શું કરવું?” જરાવારે તે ધીમેથી પટપટ્યો.

“કાંઈજ નહીં. લોડં કલીફડં, આપણને દરેકને કાંઈ ને કાંઈ મુશકેલીઓ ખમવાની છે, અને માહરાથી બની શ.તી રીતે હું

માદરી મુશકેલીમાં ખમી શકાશ. પણ હું તમારી બલાદ કદી ભુલીશ નહીં. કદી નહીં. જીંદગીના છેડા તુલીક ઉપકારના ઉભરા સમેત હું તે યાદ કરતી રહીશ.” અને પોતાનો ધુળનો હડો હાથ તેણીએ તેને આપ્યો.

તેણે તે લઈ જોરથી પોતાના હાથમાં દાખ્યો.

“ઓ, હું અગાઉથી જાણી શકતો! મને જરા આગમયથી ચેતવણી મળતો!”

તે નીરાશાથી ખડખડ્યો.

“તોખી તમે મને મદદ નહીં કરી શકતો!”

“નહી, પણ-પણ હું એક ચીજ કરી શકતો. જે પગલું મેં હમણાં બધુંય તે ભરતાં અટકતો!”

તેણીએ ગુંચવાડાથી તેના બાણી જોયું. તેના હોડ તેને થતાં દુઃખથી મજબુત બીડાયલા હતા.

“ફોરીસ-મીસ કારનામ્સ-હમણાંજ મેં તમોને જણાવ્યું કે હું તમોને છોડી જવા કેટલો દક્ષગીર છું. તમારી આગમ રહીને હીંમત આપવાની મને કેટલી જરૂર છે. તે જાણ્યા આગમય મને એટલું બધું લાગ્યું તો વીચાર કરો કે હવે આ જાણ્યા પછી તો મને કેટલું વધારે દુઃખ થતું હશે! ફોરીસ, હું તને તાહરે ઘેર સુધી મુકવા નથી આવી શકતો, તાહરી યાજુમાં તુંને હીંમત આપવા રહી નથી શકતો તેનું કારણ એટલુંજ કે હું ઇંગ્લાડ અખમ્મડી છોડી જાઉં.”

“હા. મને “એક્ટીવ સરવીસ”નો લુકમ મળ્યોય. હું માહરી રેજીમેન્ટમાં જોડાવા અંદરપર જાઉંય, અને તેની આગમય મને મુદ્દલ વખત નથી.”

“તમારી રેજીમેન્ટ?”

“ફ્લોરીસ,” નાચારીથી તેણી તરફ દીકતાં તેણે જણાવ્યું. “તુંને ભુલી જવા મેં મજબુત કોશેશ કીધી—ઓ, તું એ માંભલી બીહ ના. તું શું એમ ધારેય કે તાહરી આવી મુશ્કેલીમાં હું તુંને માહરા પ્યાર બાંમે કંટાએ આપીશ? જરાબી નહીં. મેં ખરાં દીલથી તુંને ભુલવાની કોશેશ કીધી પણ તેમાં ફાળ્યો નહીં. માહરા કરતાં કોઈ વધારે મજબુત આદમી હોતો તો કદાચ તેમ કરી શકતો, પણ હું કરી શક્યો નહીં, કારણ તાહરા માટેનો માહરો પ્યાર માહરા પોતા કરતાં વધારે મજબુત હતો, અને હું ફાળ્યો નહીં. જ્યારે મેં પેપરમાં ખુસ સાથ તાહરા અદરાવાની ખબર વાંચી ત્યારે મને ઇન્સાંઝ વધારે કડવા આવ્યું અને માહરી તેવી હાલતમાં કદાચ તમે બંધેનો મેળાપ થાય તો તે માહરાથી ખમી શકાય નહીં એવું મને લાગ્યું. હું અગાઉ મીલીટરીમાં આશીસર હતો. અને તેથી મેં “એક્ટીવ સર્વીસ”માં જોડાવાની માંગણી લખી મોકલી. તે લોકે માહરી માંગણી કમુલ કીધી અને મને તુરત ઉપડી જવાનો હુકમ થયોય.”

“થોડાક કલાક આગમય હું નીકલી જવા માંગતો તો નીકલી જતો. પણ હવે તેમ બની શકે એમ નથી. મને જવુંજ જોઈએ. તુંને તાહરો આવી મુશ્કેલીમાં એકલી છોડી મને જવું પડશે. અરે; હું થોડા વખત ઠોક્યો હતો—ઓ, તેમ સમજવામાં “ભુલ ના કરો—” ફ્લોરીસને કમકમીને હડી જતાં જોઈ તેણે ઉતાવળથી વધ્યું. “તમને જીવવાની આશામાં હું એમ નથી બોલ્યો, જોકે ખુદ સાહેબ છે કે માહરો પ્યાર કેવો મજબુત છે. હું તે માહરી આશાનો વીચાર નહીં કરતો હતો. હું મને તાહરો એક બાઇજ ગણુંય, ફ્લોરીસ, બહાલી ફ્લોરીસ, મને તુંને છોડી જવી પડેય—” તેનો અવાજ ધુજ્યો, “અને કદાપી હું તુંને કદી પાછી જોઈ શકીશ નહીં! તુંને આવી રીતે મુશીબતમાં એકલી છોડી જતાં મને દુઃખ થાયય, પણ તેમ કરવુંજ પડશે!”

“માહરો વીચાર ના કરો,” તે ગમડી.

રેશન આવી લાગતાં તેણે ઘડીયાલ કાઢી વખત જોયો.

“હા. આપણને છુટાં પડવું પડશે. હવે કે જ્યારે તાહરી બાબુમાં રહી તુને હું સહેજ ખી ઉપયોગી થઈ પડતે ! હું મુરખ ગધેડો બન્યોય !”

“ઓ, હશઃ” ફોરોસે તેને અટકાવ્યો. “તમે કાંઈ નહીં કરી શકતે. માહરો વીચાર ના કરો. પણ તમે લડાઈમાં—”

“લડાઈની કાણુને પરવાદ છે ? તે નો અત્રેથી નીકલી જવાનું માત્ર એક બહાણુ હતું. કાંઈ કામકાજમાં રોકાઈ તુંને છુટી જવાનું હતું. જ્યારે હવે તો યાદ હું સાથે લઈને જઈશ. કાઠિયા ખી આધાર વગર એકલી, કે જ્યારે હું બાબુમાં રહી કાંઈખી કરી શકતે. હા, હું મુરખ બન્યોય અને મને તેની ઘટની સગ્ન થઈય !”

હવે તેને દીક્ષાસો આપવાની તેણીની વારણુ આવી. તરમાશ અને માયાથી તેણીએ તેનો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો.

“અને તમે શું એમ ધારોય કે તમે મને મદદ નથી કીધી,” મધુર ગમગીન અવાજે તેણીએ તેને સમજાવ્યો. “બ્હાણા બાઈ, તમારી બલાઈ અને તમારા ઉમદા ખવાસની યાદ સદા માહરી સાથેજ રહેશે, તે મને મદદ કરશે. મને ભુલતા ના, લોર્ડ ક્લીફર્ડ, યાદ રાખજો કે ઈંગ્લાંડમાં તમારી એક બહેન છે કે જે તમારી સલામતી અને તમારાં સુખને વાસ્તે હંમેશા બંદગી કરતી રહેશે, અને ગમે તે થશે છતાં, તમે કેવા એક સાચ્યા મીત્ર પુરવાર થવાય તે ભુલસે નહીં” ગર્દીની આંખો આંસુથી ભરાઈ ગઈ, તેણીનાં દુઃખ માટેનાં ખરાં જીગરના વીલાપનાં આંસુ કે જે તે ખરા મરદ બચ્ચાને જરા પણ શરમાવનારાં નહીં હતાં.

“ખુદા તને સાહય થાય, ફોરોસ !” તે ગુંગામી અવાજે બડબડ્યો. “હું ઇચ્છુંય કે ખુસનું નરીખ માહરે ફાળે આવ્યું હોતે !

તેણે જો મીસાલ તેને પગ તળે કચડી નાખ્યું તો મ હુ કદી થવા દેતે નહીં!”

વખન થઇ ગયો હતો. કિતાવલથી તેણે ટીકાટ કરાવી દીધી અને તેણીને ત્રેનમાં બેસાડી અને પોતે બહાર દરવાજા આગલ કિલો રહી છેવટની ઘડી સુધી તેણીનો હાથ પોતાના હાથમાં પકડી રાખ્યો.

“છેલ્લી સલામ. ફ્લોરીસ! માહરે જીગર સદા તાહરી સાથેજ રહેશે, બ્લાડી બહેન!” ત્રેન કિપડતાં તે છેલ્લા શબ્દો બોલ્યો, અને તેણી તેની નજર આગળથી સલામની દુર થઇ!

પ્રકરણ ૨૨ મું.

શું બનવાનું છે તેની ચેતવણી જો આગમજથી આદમી જાનને મલી હતે, તો લોર્ડ નોરમન તે કારમી સહવારે શીકારે જવાનું ગમે તે છતાં માંડી વાલતે. તેને માટે રચાયલા તાગડાથી બાલકુલ ખાન માહીતગાર હોવા છતાં એટલું. તો મગર ખરું, કે તે દહાડે તેને જાલજી કિતર થઇ નહીં.

તેને હરણનાં શેકારનો બેદર મોહ હતો, અને તે આખી પાર્ટીમાં તેના જોડે ચપલ આંખનો અને અડંગ શીકારી બીજા કોઈ નહીં હતો, છતાં, તે દીવસે તેને શીકારે જવા કરતાં ફ્લોરીસની કંપનીમાં રહેવું વધારે ગમતું હતું.

એમ છતાં, તેમાંથી છટકી જવાનું બનવાજોગ નહીં હતું. સર જોસફ કાંઈક અકાવાડ્યાંઓ થયાં તે બાબે બધી ગોઠવણો રચી હતી, અને વળી બધાંઓ ખાસ કરીને લોર્ડ નોરમનની કંપનીના આરંભ કરતા. તે પાર્ટી સહવારના પહારમાં ઘોડેસ્વાર થઇ નીકળી. તેઓ સાથ ગામના થોડાક ‘રકોચ’ જાનના નોકરો, ત્યાંની જગ્યામાં

શીકાર કરવાને તેઓને મદદ થઈ પડે તે વાસ્તે હતા, અને તે ગોઠવણ દરેક રીતે ક્રોધમંદ થવાની અને ધણો સરખો શેકાગ એકઠો થવાની દરેકને વકકી હતી.

તે આખો કિવસ મુસાફરીમાં લોડ નોરમન ધણો યુપ હતો, પણ રાતના ખાણ પછી તે સહેજ ખુશાલ થયો, અને બીડી સળગાવી સઘળાઓ તાહેલે બેઠા ત્યારે અગાઉ બેલેલા શીકારની કાંઈક વાતો કરી તેણે તેઓને રીઝવ્યા.

એ મુજબ તાહેલાં કરી રાતે અગીઆર વાગે સહ બીજાણે ગયા. શીકારને વાસ્તે સર જેસફે ત્યાં ખાસ ગાંધિયું તે મકાન જેકે પુરતી સગવડનું છતાં ઘણું મોહકું નહીં હતું, અને દરેક ઓરડામાં બંધે જણને સુવાની ગોઠવણ કરવામાં આવેલી હતી.

લોડ નોરમનના રૂમનો ભાગ્યો, કોલેજના અભ્યાસમાંથી ફારેગ થઈ તુરતનોજ ગહાર પડેલો એક કોઠ ધણો જવાન ખુશસુરત છોકરો હતો, કે જે લોડ નોરમનનો ખરાં દીકરો વખાણનાર હતો, અને જેણે પોતેજ ઘણી કાકલુદીથી, લોડ નોરમનનાજ રૂમનો ભાગ્યો થવાનું, સર જેસફે કને માંગી લીધું હતું.

બધાઓ ઉઠવાની આગમય તે છોકરો ઉડીને પોતાના રૂમમાં ગયો, અને સઘડીના આંતર બરાબર સળગાવ્યા, અને પોતાથી બની શકતી તજવીજે પોતાના માનીતા શુરવીરને વાસ્તે તે રૂમને દરેક રીતે સગવડબરો બનાવવાની કાળજીભરી કોશિશ કરવા લાગ્યો.

“વેલ, હેરી.” લોડ ખુસે આવતાં સાથ ઓરડામાં નજર કરનાં કહ્યું. “તું અગાઉ જેવોજ રહી ગયોય. ને વાહ સઘડી કેવી સરસ ધગધગેય. મને એની નજદીક બેસવા લાગ્ય થાયય. હું સીગાર સળગાવું તો તુને અડચણ છે?”

“અડચણ!” લોડ, હેરીએ જવાબ દીધો. “હું બી એક પીવા માંગુય, જે હું તમોને નશ્ટક એસીને હરકત નહીં કરતો હોવું તો.”

લોડ નોરમન હત્યો. તે છાંકરાની પોતા તરફની શીઠાગીરીથી તે ખુશી થયો.

“આમાંથી એક લે.” પોતાનો સીગાર કેસ તેની આગલ ધરતાં તેણે કહ્યું, “પણ આપુને થણો વખત એસી રહેવું નહીં જોમશે. કાલે સકાલેથી આપુને જવાનું છે ને આખો દહાડો આપણે ધણા રોકાયલા રહીશું. હેરી.”

“તે વીચરથી મને તો ઉંઘખી નહીં આવતી,” નાહના લોડ હેરીએ ખચ્યાં સહી ઉંલટથી જવાબ દીધો. “અને હા, નોરમન, જે તમોને કાંઈ અડચણ નહીં હે.ય તો કોઈ બીજાને બદલે, તમારી સાથે તમે મનેજ રાખશો?”

“હું જાણુંય કે માહરી માંગણી ધણી કઠંગી છે, પણ જે તમે “હા” કહેશો તો તમે જેમ ફરમાવશો તેમ કરવાને હું વચન આપુંય, ને તમોને જરાખી કંટાલો નહીં આપીશ.”

“તાહરી કંપનીથી હું ખુશી થવશ, હેરી.” આવના બનાવોની આગાહીથી બીજકુજ એખચર લોડ નોરમને જવાબ દીધો, “અને માહરી ખાત્રી છે કે તું જરાખી મને કંટાલો નહીં આપશે.”

લોડ હેરીએ ખુશી થઈ આભાર માન્યો અને સમ્રડી નજદીક એસી તાહેલાં કરતા તે બધે શીગારનો ધુવો ઉરાડતા રહ્યા. પોતાના ઉમરાવી પીતાનાં મરણથી એ ત્રણ વરસ થયુંજ લોડ હેરી ખેનાય અને મીલકતનો વારંસ થયો હતો અને એકસફરડની યુનીવર્સીટીમાં ગયે સાલેજ તેણે અભ્યાસ પુરો કર્યો હતો. તે અમલથીજ લોડ નોરમનનો વખાણનાર હતો અને તેનાં પ્રત્યેનાં તે છોકરાના બહાન અને શીઠાગરી અજબ પ્રકારનાં હતાં. હાલમાં પણ, લોડ નોરમન તેને

હરણનો શીકાર કરવા ગામેની જે સમજણ આપતો અને સાવચેતીના પાઠ કહેતો હતો, તે અતી ઉત્સાહ અને વખાણથી સાંભળતો તે બેઠો હતો.

“તમે જેમ કરશો તે જોઈને હુંખી તેમજ કરશ.” તે ઉત્તરથી બોલ્યો.

“નસીબ ચારી આપશે તો આપણે બધાં કરતાં સાંરે કરી શકશું, અને આપણે હવે ખીછાને જવું નોંધએ, હું ધારે.”

તે છોકરો તાબેદારીથી તુરત ઉઠ્યો અને ખીછાણે ગયો, જ્યારે લોર્ડ નોરમન ખીજે લગભગ એક કલાક સુધી ત્યાંજ સઘડી નજીક, કાંઈ ઉંડા વીચારમાં ગીરફતાર બેસી રહ્યો.

ખીજ સહવારના સકાળે તેઓ ઉઠ્યા અને ચાહે નાસ્તાની ધધુખર પુરી થવા બાદ સહ પાઉંખ્યાદા ત્યાંથી નીકળી ગયા. તેઓની પાછળ તેમના નોકરો દરેકના ઘોડા લઈ ચાલતા થયા.

પોતાના વચન મુજબ લોર્ડ નોરમને પોતાના સાથી દાખલ હેરીને પસંદ કીધો અને ડોનાલ્ડ નામના એક નોકરને તેઓએ પોતા સાથે લીધો.

ડોનાલ્ડ એક રોકાયમેન હોવાથી તેને ત્યાંના રસ્તાઓની અને દરેક ખુણાં ખટોલાંની માહિતી હતી, એટલે તે તેઓને ઘણો ઉપેચા ગતો થઈ પડ્યો.

ઝાડીઓ અને ટેકરાઓ કુદાવતા તેઓ ત્રણે, એકાદ હરણીની શોધમાં ભટકવા લાગ્યા. બપોર થતાં તેઓ પોતાની અંદુક લઈ એકાદ મોહટાં ઝાડના ખાચામાં છુપાયલા હતા, તેવામાં ડોનાલ્ડે દાયની સહેજ ધશારન કરી તેઓને ચેતાવ્યા. એક હરણુ, ટેકડીઓની પછવાડેથી નીકળી, પોતાની ખુબસુરતીપર મગરર થતું લટકતી ચાલે ચાલતું આવતું તેમની નજરે પડ્યું.

લોડ નોરમન તુરત જમીન પર સુઈ ગયો, અને હેરીએ તેનો દાખલો પકડ્યો. તે ત્રણે આતુરતાથી તે નજદીક આવતાં જન-વરને ટીકતા રહ્યા, અને ઉશ્કેરણીને મારે તેઓનો દમખી ગોયા બેવડી ઝડપે ચાલવા લાગ્યો.

ધીમે કદમે અને પુર દમામથી તે ખુશ્મુરત પ્રાણી તેઓ બણી આવતું હતું. થોડેવારે તેણે ઉભું રહી આસપાસ નજર કરી કુંકારા લેવા માંડ્યા, અને કોઈ નહોતો હોવાની ખાત્રી સાથે તે નજીક આવવા લાગ્યું.

તેઓની બરાબર સામે આવતાં લોડ નોરમને હેરી બણી ફરો 'ફાયર'ની નીસાની કીધી. પોતાને આપેલી એ ઉમદા ટક માટે તે છોકરાએ ઉપકારના ઉભરાથી તેના બણી નજર કીધી. અને સહેજ અચકાયો, પણ પછી તુરતજ ગોળી છોડી.

તે નીશાન છટકી ગઈ, અને ડોનાલ્ડે મોંઢકું કુમકાળ્યું પણ ખીજીજ પળે લોડ નોરમને પોતાની ગોળી છોડી કે તે હરણ એક કુદકા સમેત બે.૫૫૨ પછડાયું.

લોડ હેરીએ એક નાહનાં બાળક પેરે ફતેહની ખુશાલીનો પોકાર કીધો અને કુદકા સમેત ત્યાં દોડી ગયો.

હવે, એક પ્રાણીને ગોળી છોડવાથી તે ભોંચે પછડાય. તે એમ નથી દરતું કે તે મરી ગયતું હોવું જોઈએ, અને ડોનાલ્ડે અને લોડ નોરમને તેજ મુજબની ચેતવણીની ખુબ પાડી પણ ગરીબ હેરીએ તેનો ઉત્તરોજ અર્થ ઉઠાવ્યો અને તે પડેલાં હરણની વધુ નજીક જવા લાગ્યો, કે તે પ્રાણી તુરત પોતાને હેરાન કરનાર પર કીનો લેવા એક ઝટાક મારી ઉઠ્યું.

તે એક બવંકર દેખાવ હતો. તે જનવર એક છંડાયલાં ભુંડ પેરે પોતાનાં તીક્ષ્ણ શીંગડાં હલાવતું તેની સામે થયું કે જ્યારે તે ગરીબ છોકરો ગભરાટનો માર્થો સુનો સાવજ થઈ ગયો.

થોડીક પળ અને સઘળું તમામ થઈ જતે, તે જવાન કામ-ગરે જીવ આ જાંઘલી દુન્યામાંથી ફારેગ થઈ જતે, મગર સારે નસીએ હેરીતો પગ કાંઈક ઝાડીમાં બેરવાઈ ગયો, અને તે ચતોપાટ જમીનપર પછડાઈ ગયો જેથી તે જનવર સહેજ અચકી ગયું. ખીજી પળે તે પાછું હુમલો કરવા આગલ ધસ્યું, પણ તેજ કટોકટ વખતે લોર્ડ નોરમન ત્યાં આવી પુગ્યો અને અંદુકનો એક સામુન ફટકો સગાવવા હાથ લિગામ્યો. તે જનવરની નજર તુરત ત્યાં જતાં હેરીને છોડી તે તેની તરફ ગયું.

લોર્ડ નોરમન ખરી બહાદુરીથી લડ્યો છતાં તે જનવરનાં જીવલેણ શીંગડાંને તે જલદીથીજ ભોગ થઈ પડ્યો. અને તે તમ્મર ખાંડ જમીન પર પછડાયો.

હવે, અને હવેજ પેલા નોકરને પોતાની અંદુકમાંથી ગોળી છોડવાની હીંમત આવી, અને ત્યારે એક ઝટકા સમેત તે જનવર આ વખત ખરેખર મુલેયું, લોર્ડ નોરમનના શરીર ઉપરજ આડું પડ્યું. આ બધું લખતાં અને વાંચતાં વખત લાગે તેના કરતાંબી થોડા વારમા એ સઘળું બની ગયું. મહોત જેવા શીકકા અને ડધા-યત્તા ચહેરાએ હેરી ડોળા ફાડી લોર્ડ નોરમનને ટીકતો રહ્યો, જ્યારે શું બની ગયું હતું તે વટીક તેને જાણે થોડીક પળ બાણ નહીં થયું.

ડોનાલ્ડે તે પછી તુરત પેલાં હરણનાં શબને લોર્ડ નોરમનના શરીરપરથી ખેંચી કાઢી આણું કાઢ્યું, અને તે બેહોશ થયત્તા ઉમરાવના માથાંને પોતાના બોળામાં ટકવ્યું, કે જ્યારે લોર્ડ હેરી ગુંડ-ન્યે પડી તેના શરીર પર વાંકો વળ્યો.

“ઓ, એ મેં શું કાણું? મેં શું કરી નાંખ્યું?” તેણે કકલાત કર્યો.

“એવણુ જીવેય કે, ડોનાલ્ડ? ઓ ડોનાલ્ડ, હવે આપણે શું કર્યો?”

“ગડબડ ના કર, છોકરા” તે રોકાય નોકર છોડ્યો. “મને દારૂની ફક્કાસ આપ. એ બીચારો મરી જાય, તો ખાત્રી રાખજો કે તલને બચાવતાં એને પોતાનો જીવ આપ્યોય. નહીં તો તું અત્યારનો ખજાસ થઈ ગયો હતો. ચાક્ર જલદી કેડે દોડી જઈ તાલરી ટોપીમાં ઘોડું પાણી ભરી લાવ. ને રસ્તામાં જતા જતાં જેમ બને તેમ મોઢાં ઘાટાંએ મદદ સારૂ ખુમો પાડજો.”

તે છોકરો તુરત કુદકો મારીઉક્યો અને તેના ફરમાવ્યા મુજબ કીધું, પણ તેની ખુમનો કોઈએ જવાબ કીધો નહીં. અને તે જ્યારે પાણી લઈ પાળા ફર્યો ત્યારે હજી તે બહાદુર ઉમરાવ બેહોશીમાંજ હતો.

તેના કપાલ પર અને ગરદન પર જખમો પડ્યા હતા જેમાંથી લોહી પુશકલ વહેતુ હતું. આંડી અથવા પાણીથી વરીક તે હુશીઆરીમાં આવી શક્યો નહીં, અને ત્યારે તે હંમેશનો ખડતલ રોકાયમેન જાંદગીમાં પેહલીજવાર ખરે મને ગબરાયો.

“નહીં, નહીં એ મરી નથી ગયો, છોકરા.” લોડ હેરીના અત્યંત આતુરતા ભરેલા અસખ્ય સવાલોના જવાબોમાં તે બોલ્યો. “પણ એને હવે હુશીઆરીમાં લાવવોજ જોઈએ. જો આવ એકાદ ઝાડ પર ઉંચે ચઢી જઈને તાલરી બંદુકનો બાર કર ને ખુમ પાડ, વખતે આપણામાંથી કોઈ પાર્ટી નજીકમાં હશે તો આવી લાગી મદદ કરશે.”

તે તુરત તાબેદારીથી બેઠ્યો, અને ડોનાલ્ડે આક્રી વધેલાં પાણી-માંથી તેના જખમો ઘેઈ સાફ કરી થોડો આંડી તેના ચીપટાયલા હોથોમાં રેડ્યો.

તે જનવરે મરતીવખતે પોતાનું સંધનું જોર એકઠું કરી એવો એક સાબુટ ફટકો પોતાના શીંગડાથી લગાવ્યો હતો કે લોડ નોરમનની માથાની ખેપરી ફાટી ગઈ હતી અને ગરદન તથા છાતી-

પરખી મોંઘટા ચીરા પડ્યા હતા, અને તેણે પેહડેલા જાડો કાટ વટીક છાતી આગળથી તમામ ફાટી ગયો હતો.

તેને ત્યાંથી ઉંચકી કેવી રીતે લઇ જવો તેનો ડોનાલ્ડ હજી વીચાર કરે તેટલાં હેરી હાફનો હાંફતો દોડી આવ્યો.

“એ લોક આવેય !” તે ઉશકેરાતથી બોલ્યો. “ખુદાના શુકર કે એ લોકો અળ ધડી આવી લાગેય. ઓ ડોનાલ્ડ હુ શું કરું ?”

સજીથી પહેલાં સર જોસફ પોતે એક નોકર અને ઘોડા સાથે આવી લાગ્યો. લોર્ડ નેરમનને આવી હાલતમાં જોતાં તેનો ગભરાટ હેરી જેટલોજ જણાયો, અને તે હલવગરનો દુઃખી થયો.

અત્યંત સંભાલ અને કાળજીથી તેઓએ તેને ઊંચકીને ઘોડા પર આડો જોડ્યો. અને સર જોસફ તથા ડોનાલ્ડે બંધેએ તેને અકેક બાળુથી ટેકો આપી પકડી રાખ્યો, અને એ મુજબ ધીમેધીમે તેઓ બંગલા તરફ જવા લગ્યા. ઘણાજ ધીમે કદમે તેઓને ચલાવું પડતું. અને વખત તેથી બેશુમાર નીકળી ગયો, પણ અંતે તેઓ ત્યાં જઇ પુગ્યા, અને લોર્ડ નેરમનને તેના રૂમમાં ઉંચકી જઇ તેઓએ સુવાડ્યો.

એક આદમીને મારતે ઘોડે બેઠાં ફાટેથી દાકતરને તેડી લાવવા રવાના કર્યો. નસીબ સંજોગ સર જોસફના પહોંચાણોમાં એક હતો. અને તે આવે તે અરસામાં તેઓએ સંભાલથી પાછા તે જખમો ઘોઘ પાતા બાંધ્યા.

સાંહજ પડતાં તે હોશમાં આવ્યો. થોડીક પળ તેણે સર જોસફ બણી તગર તગર ટીક્યા કરીધું, અને તે કાંઇક ધુંચવાયલો દીસ્યો, અને પછી તેના હોથ હાલતા જણાયા.

તેનું બોલેલું સાંભળવા સર જોસફ વાંકો વળ્યો,

“ફ્લોરીસ !” તે શીકકા હોડોમાંથી માત્ર તેજ શબ્દો બહાર પડ્યા. તે શું કહેવા માંગતો હતો તે સર જોસફ સમજી ગયો.

“બધું જરાખર છે, માહરા બહાવા મીત્ર.” તેણે તેને ધીરજ મનાવી. “મેં એક આદમીને ‘એલીફા’ રવાના કરીયોય, પણ તે હુશી-આર છે અને મીસ કારલાઇલને નાહકનાં મબરાવશે નહીં.”

તેણે છુટકારાનો એક દમ ખેંચ્યો અને સહેજ શાંત પડ્યો. મગર ફરી પાછું તેનું મગજ સહેજ ગુંચવાતું લાગ્યું.

“હેરી !” કાઠ યાદ થતાં તે પટપટ્યો.

તે ગરીબ છોકરાએ કાકલુદી કરી ત્યાંજ એક ખુણામાં બેસી રહેવા માંડ્યું હતું. સર બેસેકે ધશારત કરી તેને બોલાવ્યો. તે તુરત બીજાના નજીક જઈ ગુંઠણમાંડ્યે પડ્યો, જે જોઈ તે બીમાર ઉમરાવના હોઠ પર સહેજ હસતું ફેલાયું, અને તેણે પોતાનો એક હાથ તેના તરફ લાંબો કરીને જે અત્યંત આતુરતાથી હેરીએ પકડીને પોતાના હોથ સાથે દાખ્યો.

પણ એ બધું હવે તેની નમણી તબીબતને વાસ્તે જોઈએ તે કરતા વધુ પુરવાર થયું, અને તે ફરી પાછો બેઠોશ થયો.

એ મુજબ જ્યારે તે બહારો જવાન તન મનની બીલકુલ નાચાર હાલતમાં ત્યાં એકલો પડ્યો હતો, ત્યારે ગરીબ દુઃખી ફોલો-રીસ તેનાથી સેંકડો માઇલ દુર પોતાની બહારી માતાનાં મહોતનાં બીજાના નજીક બેસી સંખ્યાબંધ આંસુ ત્યાંનાં એકાદમાં રેડતી હતી !

પ્રકરણ ૨૩ મું.

જોઝીન, સ્ટેશન પરથી પાછી ફરેલી, સીધી લેડી બ્લાંચના રૂમમાં ગઈ.

હર લેડીશીમ ત્યાં સોફા પર લેતેલી હતી. તેણીના એકરો તમામ શીકકો હતો અને આંખ આગલ કાસી કાજલ પડી હતી જે

તેણીનાં અંતઃકરણમાં વામતા બચના થોડાની દેખાઈતી ગવાહી પુરતાં હતાં.

“વેલ?” એ મુંઝવે પોતાના એકાંતવાસમાં ખલલ કરવા વાસ્તેના અભરાટમાં સહેજ ગુસ્સાથી જોત્રીન બણી ડોકું ફેરવતાં તેણીએ સવાલ લીધો.

જોત્રીન સહેજ હસી, અને લેડી પ્લાંશ તેણીની બરોબરીની હોય તેમ બેઠવાથી તેણીએ પોતાની તોપી તેણીની સામે ઉતારવા માંડી જે જોઇ તે ઉમરાવગદીના માલ શરમભરી ખેંચતથી ધમધમી આવ્યા.

“અધું બરાબર પાર ઉત્યું” મીલાડી. નસીબદેવી આપણી તરફેણમાં છે અને મીસ કારલાઇલ અપોરની ત્રેનમાં લંડન ઉપડી ગયાં.” છુટકારાનો એક ધીમે દમ ખેંચતાં લેડી પ્લાંશ પોતાનો ચહેરો તેણી બણીથી ફેરવી નાંખ્યો.

“આહ, ખચ્ચીત, આપણે નાહનો ફારસ ઘણી ફતેહમંડી સાથે ખતમ થયો.” તે લુચ્છી પોરીએ આગલ ગલાવ્યું. “અને તેમ થવું જોઈતું હતું કારણ એ ફારસ ઉભો કંઈવા કાંઈ થોડી જોહમત નહીં પડી હતી. મીલોડને વાસ્તે મેડમોઝલનાં બેજાંમાં એવું ખોટું ઉતાવળું, આપરે, કેવી મહેનત પડી!”

“તું ધારેય, કે અધું બરાબર પાર ઉત્યું.” સહેજ ભવાં બદાવતાં કઠોરતાથી લેડી પ્લાંશ બોલી, “જ્યારે હું તો ધારેય કે હજી આપણે માત્ર શરૂઆતમાં જ છીએ. તું શું એમ ધારેય કે લોડ નોરમન તેણી પર લખશે નહીં? તેણીની પુકે જશે નહીં? મને ભય છે, જોત્રીન, કે એનું છેવટ દીક આવવાનું નથી. હું-હું ખરેખર દલગીર છું કે મેં એ કામમાં ભાગ લીધો.” અને તે ઉડીને ઉશકેરાટથી ઓરડામાં ફેરા ખાવા લાગી.

“જ્યારે લડાઈ ખતમ થઈ ત્યારે મીલાડી હીમત દારવા માડેય,”
લગાર તીરસકારથી તે દારી બબડી. “પણ એમાં કાંઈ ડહાપણ નથી.
શું મેડમોઝેલ સજા-સજા સુધી માટે ચાલી નથી ગયાં?”

“હું ધારૂં કે તે જલદીજ પાછી ફરશે, ને આપણી સજા હવે
નજીકજ તૈયાર થતી હશે, લોર્ડ નોરમન મુરખ નથી. તે કાંઈ ડગાય
એવો કે કોઈથી મદાત થાય તેવો માણસ—”

“મહાત નહીં આવ, પણ ડગાય તો ખરાજ,” જોઝીન હસીને
વચ્ચે પડી. “ઐરાંઓ ફરતાં માતીડાઓને ડગવાનું વધારે સહેલ છે.”

“આપણે જોઈશું.” તે બબરી. “પહેલે તો તેણીની ગેરહાજ-
રીનું કાંઈ જહાણું આપવું પડશે. તું ગત તે વખતમાં મેં બધી
બાબદોનું તોલ કીધું અને મેં ખરે મને ઇચ્છીકું કે મેં એ બાબ-
દમાં કશો ભાગ લીધો નહીં હતા!”

તે બનાવ પાર ઉતારવાના ઉશકેરાટમાં તેણીએ સઘળું ભુલી
ગઈ હતી, પણ હવેજ તે ઉશકેરાટ સમી જવા પછીજ તેણીને તે
સઘળાંની યાદ થઈ અને હબત ધરકે તેણીની છાતી ગુંગળાઈ
જતી હતી.

“મેડમોઝેલની અચાનક ગેરહાજરીનું કારણ જણાવવાનું તદ્દન
સહેલ છે. પહેલું તો આવ.” અને તેણીએ પેશો તેલેઆમ ઉંઘાડીને
ટેબલ પર મુક્યો.

તે ઉપર નજર દોઢાવતાં લેડી બ્રાંચ શીકકી પડી. એક પણ તે
ઝરીઝ છોકરીને વાસ્તે તેણીનાં કંઠણ હૈયામાં દયાની લાગણી થઈ.

“લોર્ડ નોરમન અત્રે પાછા ફરતાં તુરત તેણીની પુડે જશે.”
થોડે વારે તેણી બોલી.

“આહ વેલ, ત્યારે એ તેલેઆમ તેવણને બતલાવવો નહીં જોઈશે.
અને હવે ત્યારે બીજું કારણ. મેડમોઝેલ મીલોર્ડ કલીફર્ડ સાથે
ચાલી ગયાંય એમ આપણે કહીએ તો—”

લેડી ખ્લાંશ ચોંકી. તે છોકરીનું ભેજુ જવા માંડ્યું હતું એમ તેણીએ ધાયું.

“લોડ કલીફર્ડ સાથે ! એવા જુઠાણામાં શું ફાયદો છે ? શું તે વીશે જુસ્તેજુ નહીં થશે ?”

“પણ એ જુઠું નથી.” તેણીની અજાયબી અને ઉશ્કેરણીથી ગમત પામતાં જોઝીન ઠડે કલેજે બોલી. “એ ખરું જ છે કે મીસોર્ડ કલીફર્ડ મેડમોઝેલને સ્ટેશન પર મળ્યા, કારણ મેં પોતે તેવણને જોયા.”

લેડી ખ્લાંશ તીરસ્કારથી હસી.

“તે કોઈ માનવાનું નથી, છોકરી.”

“માહરં તો કદાચ નહીંજ, છતાં તે ખરું છે અને બીજાઓએ મને જોયોય તેઓ તે પુરવારી આપશે. સ્ટેશનનો પોરટર, ગાર્ડ કે જે તેવણને ઓળખતો હતો—”

લેડી ખ્લાંશ કુદકો મારી ઉઠી. “શું એ બનવા જોગ છે ?” તેણીએ ઉંચે દમે પુછ્યું.

જોઝીન હસી. “તદન ખરું, મીલાડી ! ધણો અજાણ સંજોગ થયો, અને આપણને ધણો ફાયદાકારક. હવે ત્યારે શું આપ સહેલું કામ નથી કે આપણે જાણે તેલીઆમનો આપ રસ્તો કર્યો,” અને તે તેલેઆમને ત્યાં બસતી સપ્પડીમાં ફેંક્યો. “અને પછી આપણે માત્ર એટલું જ જણાવ્યે કે એક તેલેઆમ મેડમોઝેલ વાસ્તે આવ્યો હતો ખરો, પણ ક્યાંથી અને કોણનો તે કોણ જાણે, અને તે વાંચી તેવણ તુરત લાડન જવા ઉપડ્યા, અને સ્ટેશન પર મીસોર્ડ કલીફર્ડ તેવણની સાથે થયા. અલગતાં, હું કાંઈ એમ નહીં કહેવશ કે તેલેઆમ મીસોર્ડ કલીફર્ડનો હતો અથવા તે લોકની મુલાકાત આગમ્યની ગોઠવેલી હતી, પણ બધાં બેરાંઓ, જે લોકને નીંદાનું પુછવું નહીં પડે તે લોક બેને બે ચાર મેલવશે ને મીસોર્ડ નોરમન તે લોકને માનશે.”

ઉંચે દમે લેડી ખ્લાંશ એ બધું સાંભલતી ઉભી.

“હું કાંઈથી જીવું નહીં ખોલસ.” તે કપાત્ર છોકરીએ હડે પણે આગલ ચલાવ્યું, “કાંઈથી નહીં, ફક્ત આય તેલેઆમ સીવાય. તે આખો હતો તે સીવાય બીજું હું જાણતીજ નહીં. એ મુજબ, મીસાડી, બધો દાવ આપણી તરફેણમાં છે, ફક્ત જરા હીંમત રાખવાનીજ ખેટી છે!”

લેડી ખ્લાંશ નીસોસ થઈ ખુરસીમાં ખેસા પડી.

તાર દાખી દેવો! બીજા વધુ ગુનાહ! યા ખુદા, કદમે કદમ તેણી કુકર્મોના ઉંડા ગારમાં તણાતી ચાલતી હતી! પણ હવે પાછા હાવાનો રસ્તોજ ક્યાં હતો? તેણી મક્કમ દરાવ કરીને એ ખાહીમાં ગળડતી થઈ હતી, તો હવે છેક તબ્બે સુધી પહોંચવા સીવાય બીજો છુટકોજ શો હતો?

પણ હવે જે તે નક્કી થવું જોઈએ. કલાક બે કલાકમાં પીક-નેકે ગયલાંઓ આવી લાગશે અને ફ્લોરીસની ગેરહાજરી જણાશે. તેણી ઉડીને કપાટ આગલ ગઈ, અને તે ઉંઘાડી થોડીક ‘નોટો’ નું એક ખંડલ કાઢી જોતીન બણી ધયું જે લોભી છોકરી ચળકતી આંખો સાથે મોંઘ મટમટાવતી તે બણી નજર કરી ઉભી હતી.

‘લે આય આપણા વચ્ચેના કરાર મુજબનો એ અવેજ છે ને તે હું ખુશીથી આપુંચ કારણ તે’ તે વાસ્તે વાજબી મહેનત લીધીય. પણ આય ધડીથી હું એ બાબદ પરથી હાથ ઉઠાવુંચ. તુંને ગમે તેમ જીવું ખોલજે. પણ મને તેમાં મદદ થવાની આશા ના રાખતી. મીસ કારલાઇલની ગેરહાજરી યા બીજાં કશા બાબે હું કશું જાણતી નથી. આ ધડીથી હું એ બાબદ પરથી તમામ હાથ ઉઠાવુંચ.” અને એટલું ખોલતાં તે ત્યાંથી ફરી ગઈ.

જોતીન નદટાઇથી હસી. “તદન ખરું કહ્યું. મીત્રાડી હવે હાથ ઉઠાવવામાંજ સાર છે, બ્યારે બધું પુર થયું ત્યારે! હા બધું

પુરૂં થયુંય, એટલે તમે કાંઇજ નહીં જાણો. તેમાંજ હાથણ છે. જોડીનખી કાંઇજ જાણુતી નથી, અને મોંઝેર રેમડે-” લેડી બ્લાંચ ચોકી. તેને તો તેણી અત્યાર તક ભુલીજ ગઇ હતી !

“તેણી પોતેખી ભુલી જવાજ ખુશી થશે. હવે હું જાઉંય, મીલાડી કાંઈ કામ છેજ ?”

તેણીએ ડોકું ધુણાવી ના પાડી, એટલે તે ત્યાંથી સટકી ગઈ. બે કલાક પછી પેલી પાર્ટી પાછી ફરી. તે લોકના હસ્તાના અને ખુશાલ હા મશકેરીના સાથ તેણીના કાન પર પડ્યા, અને ધારતીની એક ધુજરી તેણીનાં બદનમાંથી પસાર થઇ ગઈ. પાપના આવા ભારી બોજ સાથ તેણી કેમ તેઓની સામે થઇ શકશે ?

જોડીન લેડી બેટીને ‘ઇવનીંગ ડ્રેસ’ કાઢીને સરખો કરવામાં રોકાયેલી હતી, તેણીને તેઓનો અવાજ કાન પર પડતાં સહેજ હસ્તું આવ્યું. તે લોકે રચેલો નાટક તેણીને મનસે તો રમુજનું એક સાંધન હતું ! ફોરીસની ગેરહાજરી જાણતાં લેડી બેટીની અગ્નયર્ષ અને ગભરાટનો ખ્યાલ થતાં તેણી મલકાટથી હતી.

લેડી બેટી રૂમમાં આવી.

“જલદી કર, જોડીન.” આવતાં સાથ તે બોલી. “હમોને ઘણું લેટ થયું ?”

‘મીલાડીએ ઘણા ખુશનુંમા દીવસ પસાર કાઢ્યા ?’

“ઘણોજ.” તેણીએ ખુશાલીથી જવાબ દીધો. “ઘણોજ સરસ. ફોરીસ હમારી સાથ નહીં હતી તેથી હું ઘણી દલગીર થઇ, એ હમાણું કેમ છે ?”

“એટર છે, મીલાડી. મેડમોઝેલ બહાર ગયાંય.” હડે કલેજે તેણીએ જણાવ્યું.

“બહાર ગયાંય ! ચાલ સાંઝે, અને ખુલ્લી હવાથી ફાયદો થશે. પણ અત્યારે એણે પાછું ફરવું જોઈએ. ડીનર પર એને લેટ થશે.”

“મીલાડી સમજવામા જુલ કરેય, મેડમોઝેલ ‘મેલીફા’ છોડી ગયાંય.”

લેડી મેડીએ ચોકીને તેણી નરક જોયું.

“મેલીફા છોડી ગમ્ય ? મીસ કારલાઇલ ? તું કાંઈ ઘેલી તો નથી થઈ ? તું શું કહેવા માંગેય ?”

જેઝીને પોતાની લાગણી દુઃખાતી હોવાના ઢાંગ કાઢ્યા.

“જેટલું હું જાણુંય તેટલુંજ કહુંય, મીલાડી, મેડમોઝેલ બપોરની ત્રેનમાં ‘મેલીફા’ છોડી ચાલી ગયાંય..”

લેડી મેડી ગબરાટમાં ફક્તોરીસના રૂમ બહાર દોડી. ત્યાં તે હતી નહીં. ગબરાટની એક ખુમ સાથે તેણી પાછી ફરી,

“તું જુદું જોલેય, મને સતાવેય, મને કહે છોકરી, કે ફક્તોરીસ ક્યાં છે ?” તેણીએ તકાળે કર્યો, અને જ્યારે તે નાસીપાસ થયલી હાંફતી હુફતી પાછી અંદર આવી ત્યારે જેઝીન હસ્તી ઉભેલી હતી.

“એ ખરુંજ છે, મીલાડી.” તેણીએ જણાવ્યું, “મેડમોઝેલ આંજો બપોરે ઉપદી ગયાં. હું પોતે તેવણને સ્તેશન સુધી મુકી આવી.”

“ખરેખર ! શું આય મશકેરી નથી ? પણ ત્યારે એ ગઈ કાંય ?”

જેઝીને અણકાથી ખભાં હલાવ્યાં.

“પણ માલરે વાસ્તે કાંઈ સંદેશો— એકાદ ચીડી તો મુકી ગઈ હશે ! તે ક્યાં છે ?” તેણી કલવાઈ.

“નહીં. ચીડી તો કાંઈ નથી, તેવણે તમોને કહેવા કહ્યુંય કે તેવણ કાગજ લખશે.”

“લખશે ! પણ એ ગઈ કાંય ? કાંય ગઈ ?” તેણી શુંચવાવા લાગી. વળી પાછાં જેઝીને ખભાં હલાવ્યાં.

“એને કાઠએ બોલાવી, વાઈ ?” તેણીએ પાછી પરપુછ ચલાવી.

“હા, મીલાડી, તેવણને એક તેલીઆમ મળ્યો.”

“પણ, ઇડીઅત, ત્યારે તે તું મને કહેતી કાંય નહીં.” તે ચીચવાઈ.

“મીલાડીએ તે મને પુછ્યું નહીં.” થડે કહેજેનો જવાબ મલ્યો.

“પણ બકી મરની તે કોણ તરફનો હતો?”

“તે હું કેમ જાણી શકું, મીલાડી?” જેઝીને જણાવે કરતાં જવાબ દીધો, “હું શું જાણું? મેડમેઝેલે તે બાળી નાંખ્યો, બહુ સંભાલથી તેણે તે બાળી નાંખ્યો.”

“બાળી નાંખ્યો? ને વાં પછી?”

“ને મેડમેઝેલે મને કપડાં પેક કરવા કહ્યું, ગાડી જેડાવી સ્ટેશન પર ગયા, ને સાથે હું મુકવા ગઈ.”

“ને એ લાંડન સુધી તદ્દન એકલી ગઈ?” લેડી બેટી ગુંચવાઈ. “લોડ નોરમન જાણશે તો શું કરશે?”

“પણ મેડમેઝેલે લાંડન સુધીની મુસાફરી એકલીએ નથી કરી.” જેઝીને તાપસી પુરી. “નહીં, તે અહરથ તેવણને તે સ્ટેશન પર મલ્યાતા.”

“અહરથ? રાત ચકરમ ગૃહસ્થ કોણ મલ્યો વલી?”

“મીલોડ કલીફર્ડ!”

લેડી બેટી એકદમ ચોંકી અને તેણીનો ચહેરો લાલ જીંડ થઈ ગયો.

“જુડી બદમાશ!” તેણીએ ચીરડાઈને ઘરાડ પાડી.

જેઝીન થરસાથી તેણીની સામે ઉભી.

“જુડી!” લેડી બેટી પાછી બગડી. “માહરી સામે ઉભા રહી આવાં જુઠાં તરફતો જેડવાની સરકશી કરેય? મીસ કારલાઈલ લોડ કલીફર્ડ સાથ ચાલી જાય!”

“મેં કાંઈ એમ નથી કહ્યું. મીલાડી પોતેજ એમ બોલેય. મેં તો ફક્ત કહ્યું કે મીલોડ મેડમેઝેલને સ્ટેશન પર મલ્યા-નહીં કે તેવણ મીલોડ સાથ ચાલી ગયાં!”

લેડી બેટીએ ગુસ્સાથી હોઠ કરડ્યો.

“તું ઘણી બદમાશ દુકતી છે. હું તાહરે એક બોલખી માનતી નથી, હું માનતીજ નથી કે લોર્ડ કલીફર્ડ તેણીને મદ્યો હોય!”

“પણ એ ખરું જ છે.” ખરાપણના હાવભાવથી જોડીન ઉશકેરાઈ. “મેં પોતે તેવણને મેડમોઝેલ સાથે એક દબ્બામાં બેસતાં જોયા. તમે મને નહીં માનતા હોવો તો પોરતરને કે ગાર્ડને કે ટ્રાઇને બી પુછો. હું જુહું શું કામ બોલું? મીસ કારલાઇલ પોતેજ તમોને લખીને મહારાં કહેવાની સચ્ચાઈ વીશે ખાત્રી આપશે!”

લેડી બેટી ગભરાઈ, ગુંચવાઈ. શું આ છોકરી ખરું બોલતી હતી? એ તદન નહીં બનવાજોગ હતું છતાં એ જુહું શા વાસ્તે બોલે? એને તેમાં શી હાંસલ હોય?

તેણીની શેઠાણીનો ડીનર ફેસ તેણીની સામે ધર્યો.

“હું મીલાડીને ફેસ પહેડાવવામાં મદદ કરું?”

“ચુપ, મુગી થા, પણ નહી, જોડીન, મને ખરું કહે, તાહરી ચાકકસ ખાત્રી છે કે લોર્ડ કલીફર્ડ તેણી સાથે હતો?”

“તદન ખાત્રી.” જોડીને સહેજ હસીને જણાવ્યું, “મેં તેવણ સાથે વાત વટીક કીધી—પણ આહ, માહરે બધું નહીં કહેવું જોઈએ. કદાચ હું મેડમોઝેલના વીશવાસનો ભંગ કરતી કહેવાવું.”

“એમાં કાંઈ વીશવાસનો ભંગ કરવા જેવું નથી. મને કહે.”

“આહ, ત્યારે કાંઈ નહીં.” છુટકારાનો દમ ખેંચતાં તેણી બોલી. “કારણ મને વીશવાસમાં લેવા માટે મીસ કારલાઇલે એક મોઢટી રકમની બક્ષીસ કરવા ચાહી હતી જો કે મેં તે લીધી નહીં.”

લેડી બેટી શીકડી પડી ગઈ. ફ્લોરીસ કાંઈથી જણાવ્યા વગર ગઈ સાથ—તેણી પર શીદ થયલા તે જવાન સાથ—નહાસી ગય, ને વળી જોડીનને લાંચ આપવા માંગીને? અરે ખુદા, શું એ ખરું હતું? પણ ત્યારે તેલેઆમ ક્યાંથી આવ્યો? ને વળી આવી જગ્યામાં આગળ.

ગોઠવણ કર્યા વગર અચપ્રચ તેઓનો મેલાપ થાય તે તદ્દન નહીં બનવા જોગ હતું.

અને અરે! એ જો ખરૂં જ હોય તો ખુસતું શું થશે? તેને કાણ કહેશે?

ધુમનાં મગજે, તદ્દન બેધ્યાનપણે તેણી જોત્રીનની મદદથી તકવાર થઈ.

“જો જોત્રીન, સમજ.” થોડા વારની ચુપકાદી પછી તે બોલી “ફોરોસ કાંઠાં ગઈય તે મને ખબર નથી, પણ કાંઈથી મળ્યુત કારણ હોતું જોઈએ. પણ હું ઇચ્છું કે તું એ જાણે નોકર નફરો આગલ તાહેલાં નહીં મારશે.”

“મને તાંહેલાં મારવાની આદત જ નથી, મીલાડી.” જોત્રીન હસી.

“તું દાહી છોકરી છે.” લેડી બેટીએ તેણીને ચદ્દાવી “ને પેલો પીરી શાનીનનો કેસ તુંને ઘણો ગમેય તે તું લેજે—”

“ઓ, મીલાડી!” ઉપકારના ઉભરાથી જોત્રીન વચ્ચે પડી.

“હા, ખુદા ખાતર, લેડી પ્લાંશ તુંને ગરમાં લેવા નહીં માંગે તેની સંભાલ રાખજે.”

“જરૂરજે”, ખુશીથી તે એકમત થઈ.

“ને હવે હું નીચે જઈય, પણ હું શું બદાણું આપું તે ખુદા ખબર.”

હુઝારી તે મનસે ગમડી. “હું ઇચ્છું કે ખુસ ઘરમાં જ હતે, પણ નહીં, સારૂં જ છે કે તેમ નથી.”

નીચે પહોંચનાં સાથ સર્વેએ ફોરોસ જાણેના સંવાલોથી તેણીને ગુંચવાવી નાખી. લેડી બેટીએ મુશકેલીથી હસ્તું મોંઢ કીધું.

“હું દલગીર છું કે મીસ કારનાઇલને ઘેરથી એકદમ તેડું આવ્યું ને એ આજે ખપોરે ઉપડી ગઈ.” ગરીબ આપડી ! તેણીને થોડીજ ખચર હતી કે ખચેખચ તો ખરો મામલો એજ હતો !

ફ્લોરીસ ખંધાંતી ધણી માનીતી હતી, અને સર્વે તેથી દલગીર થયાં. લેડી ખ્લાંશ, તેવામા, માંહે દાખલ થઈ.

“આય કેટલું દલગીરી બરેલું થયું, લેડી રીમુર !” - તેણીને જ્ઞેતાં એક જવાન તુરત તેણી આગળ જઈ મોલ્યો.

“શું થયું ?” તેણીએ અંજાણપણે પતાવ્યું. “કાંઈ અકસમાત તો નથી થયો ?”

“નહીં નહીં ?” લેડી બેટી વચ્ચે પડી. “ફ્લોરીસને અચાનક ઘરથી તેડું આવ્યું ને એને જવું પડ્યું.”

“ઓહ એમા હું ધણી દલગીર છું. પણ આવી લાંબી મુસાફરી એવણુ એકલાં કેમ કરશે ?” તેણી અટવટ કરતાં બોલી.

લેડી બેટીએ તેણીના ચંદ્રેશ સામે નજર ફાંધી, પણ તે ચહેરો તદ્દન શાંત અને બચ્ચાં જેવો નીરદોષ માલમ પડ્યો, જ્યારે બીજી પળે તો ડીનર તૈયાર હોવાનો ઘંટ થતાં તેઓ ત્યાં ગયાં. ખાણા પછી ફ્લોરીસની ગેરહાજરી સંબંધી થોડીક વધુ ચર્ચા થઈ. પોતાની દારીઓ મારફતે કાંઈક ઉડતી અફવા સાંભલેલી હેવાથી કાંઈક બાનુઓ લગાર શકમંદ થઈ હતી.

લેડી ખ્લાંશે હમંશ મુજબ પોતા આસપાસ બમતાં મરદોનાં વોળાં સાથે ભેળાઈ થોડુંક ગાયું વળડયું. થોડેકવારે કંટાલીને ખુલ્લી હવામાં લટકે મારવા તેણી બાગમાં ઉતરી.

તે એક શાંત ખુશનુમા રાત હતી-કે જ્યારે ગરીબ ફ્લોરીસ દુઃખી જીગરે મુસાફરી કરતી હતી, અને લોર્ડ નોરમન બેહોશ હાલ તમાં તેઓથી દુર પડેલો હતો-ત્યારે લેડી ખ્લાંશ એકામક ચીતે તેના વીચારોમાં લીન થયેલી ત્યાં ઉભી હતી.

તેણી ખરેખર લોડ નોરમનને પરણવા બાગ્યશાલી થશે કે આય બધાં તરકટો કીધેલાં ફાકટ જશે તેજ બાએ તેણીને વીચાર આવતો હતો. ફ્લોરીસ માટે તેને તક્ષમાંત્ર પણ વીચાર કે દયા હતાં નહીં. તેણીનો એકલો વીચાર માત્ર ખુસ માટે હતો.

ફ્લોરીસ તો માત્ર તેઓ વચ્ચે એક નડતલ સમાન હતી, અને હવે તે દુર થવાથી તેણી હવે તેનો પ્યાર જીતવાની પાછી કેશેશ કરશે. આહ, તેમાં તેણી ફોતેહ પામશેજ, તેણીને ખાત્રી હતી. અચ-ખુચ, તેણી પોતાના વીચારોમાંથી ચોંકી, કોઈ તેણીનું નામ ધામે સાદે પુકારતું હતું. તેણીએ તે અવાજ ઓળખ્યો. તે ઓસકાર રેમંડનો હતો.

તેણી ખરે મને તનગદનમાં કમકમી. બીજી પળે તે તેણી નજીક આવી ઉભો. તે હજી લોડ નોરમનને મક્કનાંજ પોશાકમાં હતો. અને તેના હાથમાં ઘોડાનો ચાપુક પકડેલો હતો. તે એટલો બધો તો લોડ નોરમનને અત્યારે મલતો આવતો કે જાણે ખુસનોજ જીત સામે આવી ઉભો હોય તેમ ખ્જાંશ કમકમી.

“આપણી રચેલી ગોઠવણોની ફોતેહ વીશે તમારો ચહેરો ગવાહી પુરેચ, લેડી ખ્જાંશ.” તેણે ટોપી ઉતારતાં કહ્યું. “નહીં તો અત્યારે તમે આટલી શાંતીથી અત્રે ફરતાં નહીં હોતો!” તેણે હા કીધી.

તે ચુપ ઉભો. એક શબ્દથી તેણીના મોંહમાંથી નીકળ્યો નહીં. “આહ બધું પાર પડી ગયુંચ, અને મને માફરો કાનોખી મળી ચુકોચ. અને નમારી ધારણાખી પુરી પડીચ.” અને લેડી ખ્જાંશના પેટમાં ચુંકાઇ આવે તે રીતે તે તુચ્છકારથી હસ્યો.

“હવે બાકી ફક્ત એકજ ચીજ રહીચ, લેડી સીમુર, અને તે માફરાં કામ માટેનો બદલો!”

લેડી ખ્જાંશે તેના ચહેરા બહુ નજર કીધી. ખુસને મળતો હોવાથી તે ચહેરો જો કે ખુચસુરત તો હતોજ, છતાં તેમાં કાંઈ

એવું હતું કે જો જોતાં સાથ ધીકાર ઉત્પન્ન કરે. તેની કાળી આંખો મગ્ગથી તેણી તરફ જ તીકાયેલી હતી.

“હું તમારી હુશીઆરી અને મહેનત વાસ્તે બદલો આપવા તૈયાર છું.” તેણી કંડામથી બોલી. “પણ આજ જગ્યા તેને લાયકની નથી. કોઈની ઓય આવી લાગવાનો સંભવ છે.”

તે હસ્યો. “મને એ તાઇમ મ્મુટ થાયય, લેડી સીમુર. ખરી વાત એજ છે કે હું આવતી કાલે ઇંગ્લાંડ હંમેશ સુધી છોડી જઈશ. હયાં મને જલજી ટક મલી નથી, પણ કોઈ કદાચ કોઈ પીગ દેશોમાં હું આગત વધી શકું, ને મોહટો માણસની થઈ રહું. પણ માહરું શું થાય તે આમે જાણવાની તમોને જરાની દરકાર નહીં હશે, લેડી બ્લાંશ.”

“જરાની નહીં.”

તે હસ્યો. “હું તે જાણુંય, પણ હવે માહેરે વધારે અગતની આજ્ઞા પર આવવું જોઈએ. મીસ કારનાઇલ તો લોડ નોરમનના રસ્તામાંથી દુર થયાંય. ગરીબ નીર્દોશ બાનુ! હું તેવણ વાસ્તે દત્ત-ગીર છું. તેવણ ઘણાં ખુશસુરત છે. નહીં વાર?”

લેડી બ્લાંશે હાકારમાં ડોક્યું ધુણાવ્યું.

“મેં તેવણને એકજ વખત અજડતાં જોયાંય. એટલે ફરીથી જોડં તો મુત્તગ એળખું નહીં. પણ તેથી હું ખુશીજ છું. પણ હવે માહરા બદલાની કમિતની વાત કર્યે. તમે કમુક્ત કરશો, લેડી બ્લાંશ કે મેં ઘણી ચાકાકી વાપડી દરેક તકનો ખનતો ઉપયોગ કરીધાય. તેથી” અને તેણે અવાજ સહેજ ધીમો કર્યો. “તમે મને ઘણો હદ સુધી ગયો નહોં ધારશો, હું આશા રાખુંય, કારણ હું ફક્ત તમારી પાસે વીસ હજાર પાઉંડની માંગણી કરુંય!”

એક ઝટકા સમેત લેડી બ્લાંશ ઉઠી.

તેણી માલેનુગર હતી-અત્યંત માલેનુગર-છતાં, વીસ હજાર પાંડંડ તે કાંઈ પટ દધને ટાઢી આપવા ખુશી થાય એવી નાહની સુની રકમ નહીં હતી!

પ્રકરણ ૨૪ મું.

“વીસ હજાર પાંડંડ!” લેડી બ્રાંશે અબ્બપત્ની અને ગુસ્સાથી પડવો કીધો. તે તેણી તરફ જોઈ હસ્યો.

“એ એક મોહટી રકમ છે,” તે બોલ્યો. “તમારા તરફથી જોજીનને મેં એ હજાર પાંડંડ પ્રેમીસ કીધાચ તે બાદ કરતાં ખી, કેટલાંકોને મનસે એ એક ઘણી મોહટી રકમ—નજદીક એક મોહટી જેવી દોલત કહેવાય, પણ તમે લેડીશીપને એટલી રકમ શી ખીસાડમાં? તમે અતી ઘણું દોલતમંદ છો. હમણાંજ આયજ ધડીએ તમે એ કરતાં બમણી રકમનું ઝવેરાત ઘણી આસાનીથી ખરીદી શકો! અને હું ધારૂં, લેડી બ્રાંશ, કે તમારે કમુલ કરવું. જોધએ કે આજના દહાડાના પાર પડેલાં કામ વાસ્તેની તમારી ખુશાલી બેશક તેટલાં ઝવેરાત કરતાંખી તમોને કીંમતી હશે.”

લેડી બ્રાંશનાં સફેદ કપાલ ઉપર ગુસ્સાને ચીલ્લો ચઢ્યો. તે જે રકમ માંગતો હતો તે ઘણી ગંજવર હતી, અને તે છતાં, તેણી કેમ ના કહી શકે? ખુસ અને ફલોરીસને છુટાં પાડવાનું જ્યારે તેણીને તદ્દન નહીં બનવા જોગ લાગ્યું હતું, ત્યારે તેણીએ આ પુરૂષને, જે માંગે તે આપવા કમુલ્યું હતું, અને હવે જ્યારે તેણે તેણીનું માગેલું પાર પાડ્યું, તો પછી તેણી શી રીતે ના પાડી શકે? તેણીએ આગમચથીજ વીચાર્યું હતું કે તેની કીંમત ઘણી મોહટી હોવી જોઈએ.

“હું શા વાસ્તે એટલી મોહટી રકમ માંગુય તે હું તમોને કહું, લેડી ખ્લાંશ?” તેણે સીગારનો બાકી રહેલો છેડો બાજુમાં ફેંકતાં સવાલ કીધો. “તમે ધારોય તેમ કાંઈ હું રસ્તેનો રવડો બદમાશ નથી કે જે એવાં કોલ્લતાં કાવત્રાં કરીનેજ પોતાનો ગુજારો કરેય. મને હયાં કશી કાવત ચઢી નથી, અને હું એ રકમ એટલાજ વાસ્તે માંગુય કે હું ઇંગલાંડનો કીનારો સદા માટે છોડી દઈ દુન્યાના કોઈ બીજા ભાગમાં માહરૂં નસીબ અજમાવું.”

વીસ હજાર પાઉંડ હું સારી રીતે “ઇનવેસ્ટ” કરૂં તો, મને કાંઈ કામ ધંધો નહીં મલે તે છતાં હું આખરે દરકારથી માહરૂં ગુજરાન કરી શકું, અને ઇંગલાંડના કીનારાપર તો પાછો પગ મુકવાનો માહરો ઇરાદોજ નથી. કે જ્યારે હું જે નાહતી રકમ માંગુ તો મને વારંવાર તમો પાસ માંગણી કરવા ફરજ પડે, જે આપણુ બધે વાસ્તે અલુગમતું થઇ પડે.”

લેડી ખ્લાંશનો ચહેરો લાલ થયો, અને તેણીએ ઉંડા ખબ-જાટમાં પોતાનો હોઠ કરડ્યો.

“બાણુંજ અલુગમતું. અને તેથીજ હું એ મોહટો લુમકો માંગુય. અને પછી હું ઇંગલાંડ છોડી દઈશ, તમે કદી મને પાછો જોઈ શકશો નહીં સીવાય કે તમો કદાચ તમારી “કોન્ટીનેન્ટ” પરની એકાદ મુસાફરીમાં મને મળી જાઓ. બનવા જોગ છે કે લોર્ડ નોર-મનની સાથની હનીમુનની મુસાફરી—”

લેડી ખ્લાંશના ચહેરા પર ફરી પાછું લોહી ધાઇ આવ્યું, જેવી તેઓની નજર મણી કે તેના ચહેરાપર ઠકારૂંપી હસ્તુ પ્રગટ થયું.

“માહરા તરફની ફરીની સતાવણી વીશે તમે લુક્કી જાજો, અને વખત જતે તમોને એમજ લાગશે કે એ બનાવ બનવાજ નથી પામ્યો, અને તમારાં તપતાં મગજનો તે માત્ર એક ધખારો

હતો. તમે અલ્પજ્ઞતાં મને તદ્દન ભુલી શકશોજ નહીં, મગર ખાત્રી રાખજો કે હું કદી પાછા તમોને સતાવવા—”

તેણીએ તેને વધુ બોલતાં અટકાવ્યો.

“મને તેની શીકર નથી.” તે બોલી. “તમે ગમે તેવા હશો, ગમે તેટલી હલકી પંકતીપર હાલ ઉતર્યા હશો, પણ એક વખત તમે અદસ્ત્ય હતા—”

“અને એક વેળા અદસ્ત્ય તે હંમેશા ખી તેમજ રહેવો જોઈએ” તેણે ધીમાં હસ્તાં સાથ પુરું કર્યું.

“હું તમારેથી નથી બ્હીતી, પણ તમારી સાથી—જોગીનનો હજી પકકો રસ્તો થવો જોઈએ.”

“જોગીન તમોને સતાવશે નહીં, લેડી બ્હાંશ” તેણે ખાત્રી પુર્વક જણાવ્યું. “એના બે હજાર પાંડડ, એ પરણીને એક નાહનું ‘કાફે’ ઉંઘાડવામાં રોકવાની છે, અને એ પણ આપ બનાવ સદાચરો ભુલી જશે. વળી, એ માહરા હાથમાં એવી દબાવકી છે કે એ કાંઈ ખી કરવા હોંમન કરશે નહીં.”

થોડીક પળની ચુપકાદી પછી લેડી બ્હાંશે તેના બણી જોયું. “તમારી માંગેલી રકમ તમોને મલશે” તેણીએ ગંભીરતાથી જણાવ્યું. “પણ માહરે તે વાસ્તે શું કરવું? કોઇનુંખી ધ્યાન ખેંચ્યા વગર એવી મોહટી રકમનો એક હું કેમ ભરી શકું?”

“તમે બે એક દસ દસ હજારના ભરજો” તેણે સલાહ આપી, “અને કોઈ સવાલ ઉઠાવે તો કહેજો કે તમોને ઝવેરાત ખરીદવાનું છે”

તેણીએ ડોકયું હલાવી ‘હા’ પાડી.

“આપ એદરેસ પર તે મોકલી આપવા મહેરબાની કરજો.” એક કાગળની કાપલી, કે જેની ઉપર એક મોહટાં હોટેલનું સરનામું હતું તે તેણીને સેરવી દેતાં તે બોલ્યો. “તે મલતાં સુધી હું ત્યાં

થોભીશ, અને પછી તુરત ઇંગલાંડ છોડી જમ્મશ. હવે તેથી લેડી
પ્લાંશ, આપણે છેલ્લી સલામ કરીશું, હું ધાંચ્ય.”

તે તેણીની વધુ નજીક આવ્યો, અને તેણી સામે પોતાનો હાથ
ધર્યો જેમાં તેણીએ પોતાના ઠંડા ખરફ જેવાં આંગળાં મુક્યાં. એકાએક
કાંઈ ચોક્કસ લાગણીને આધીન થઈ, તેણીએ વાંકી વળી અત્યંત ધીમા
અવાજે સવાલ કીધો.

“તમે જે કીધુંય તેને માટે તમે સહેજખી પસ્તાતા નથી?”

“પસ્તાવો? સહેજખી નહીં,” શાંતીથી હસ્તે ચહેરે તેણે ઉત્તર
વાલ્યો, “મને થયલાં અપમાન અને દુઃખાવલી લાગણીનો આજે
બદલો મનેજો હોવાથી મને પુરતો સંતોષ મળ્યોય. આહ, કદાચ પેલી
જવાન બાનુનાં સંબંધમાં પુછતા હશે! નહીં, તેણીને વાસ્તેખી નહીં.
તેણી ધણી જવાન છે અને જલદીથીજ એ બધું ભુલી જઈ શકશે.
જોડીન કહેતી હતી કે તેણી સારા દેખાવની છે. અને હું ધાંચ્ય
તેણી ધણી ખુબસુરત છે.”

“તમે તેને જોધ્ય?”

તેણે ખભાં હલાવ્યાં “ફક્ત એકાદ પળ; મેં તેણીને પુરી પાધરી
જોધ નથી, અને હું નહીં ધારતો કે હું તેણીને પાછો મળું તો
ઓલખી શકું. વેલ તેણી જીવાન અને ખુબસુરત છે એટલે જલદી
ભુલી શકશે, પ્યાર શું ચીજ છે? હું તેમાં માનતો નથી. અને હવે
છેલ્લી સલામ લેડી પ્લાંશ. હું તમોને દરેક સુખ ધમ્મું છું.” અને
સહેજ નમન કરી તે ત્યાંથી ઝાડોની ધટા વચ્ચે ગુમ થઈ ગયો.

લેડી પ્લાંશના બદનમાંથી કમકમાટીની એક ધુન્ડરી પસાર
થઈ ગઈ.

“પુરા માણસના આશીરવાદ તે બન્ના માણસના આપ સમાન
છે,” એમ એક સ્પેનીશ કહેતી છે, અને તેણીને કોઈએ આપ દીધો
હોય એવુંજ તે ધડીએ તેણીને લાગ્યું,

ખભાં પર નાંખેલી 'શૌલ' વધુ મજાબુતીથી ગળાં આસપાસ વીંટાળી તેણી અંદર ગઈ, અને ફોઈંગ રૂમમાં દાખલ થતાં સર્વથી પહેલી તેણીની નજર લેડી બેટી પર પડી, કે જેણી આતુર અને શીકકે ચહેરે, સધડી નજીક વીચારવંત બેડી હતી.

લેડી પ્લાંશ જેવી અંદર દાખલ થઈ કે તેણીએ ઉપર જોયું અને સહેજ હસ્તાની કોશેશ કીધી પણ તે બાપડીની આંખમાં તુરતના નુછેલાં આંસુની નીશાંની પ્રગટ હતી અને તે જોઈ લેડી પ્લાંશ ફતેહની મગરૂરીથી મલકાઈને હસી.

“આ ઓરતે થોડાજ વખત પર માહરી ઉપર ફતેહ મેળવી હતી.” તે દાંત્યા પીસી મનમાં બબડી “અને ફોરોસને ખુસ સાથ જોડી આંખી મનમાં ફુગરાતી હતી. પણ હવે, હવે માહરી ફતેહ થઈય. મેં તેઓને છુટાં પાડવાંય અને હજીબી હું માહરા ખુસને જીતી શકીશ.”

બીજી સહવારે તેણી નાસ્તા વાસ્તે ડાર્નિંગ રૂમમાં દાખલ થઈ ત્યારે તેખલ નજીક છએક જણાનું મેજરૂં મધ્યું હતું અને લેડી બેટી તેઓની વચમાં હતી.

ગરીબ લેડી બેટી ! તેણી શીકકી અને કંટાળેલી દીસતી હતી અને પ્લાંશને હસીને ડોકું કરતી પોતા સામે આવતી જોઈ તેણીના ગળાં પર લોહી ધાઈ આવ્યું.

“મોસ કારલાઇલ તરફથી કાંઈ ખબર મલી કે ?” તે લુચ્ચી અબજાએ બોળાપણાના દેખાવથી સવાલ કીધો.

લેડી બેટીએ ‘ના’ નું ડોકયું ધુણાવ્યું. તે બાપડીનાં ગળાંમાંથી એક શબ્દ વટીક નીકળી શક્યો નહીં.

“ખરેખર !” દેખાઈતી અબજાબીથી પ્લાંશ બોલી. “કેવું અબજા જેવું ?”

“જરા બી નહીં.” લેડી બેટીએ રહોંસો કર્યો. “મેં આજ રાત સુધી એના તરફથી સાંભળવાની આશા રાખીજ નથી. એ બીચારીને લખવાની કુરસદ મળી નહીં હશે.”

“મેં તો ધાર્યું કે એકું પોસ્ટકાર્ડ બી પણ લખશે.” થડેપણે તેણીએ પાછું પાકવ્યું. “હમે બધાં ઘણાંજ આતુર અને ઇતેજાર છીએ, પણ અલખતાં, તમારા જેટલાં તો નહોંજ હશે. તમેને તો ઘણુંજ લાગતું હશે !”

“હું બી એમજ ધારૂં” તેણીએ રહોંસા બેર જવાખ દીધો, અને બીજી થોડીક મીનીટમાં તો તે ત્યાંથી ઉડીને ચાલી ગઈ.

તેણીના રમનાં બારણા આગળ જોત્રીન એક ઉંઘાડું કાગજ પકડી આંખ નુછતી ઉભેલી હતી.

“એ વળી શું છે?” તેણીએ ફફડાતમાંજ સવાલ કીધો,

“ઓ મીલાડી, મને ખરાબ ખબર મલીય. માહરો એકપુરો બાહ મીલાડી ! ને મેં તેને કેટલાં વરષ થયાં જોયોબી નથી !”

“અંહ, ને તું તેથી હમણાંજ ચાલી જવા માંગતી હશે !”

જોત્રીને પોતાની લાગણી દુઃખાઈ હોય તેવો દેખાવ કીધો.

“ઓ નહીં, મીલાડી ! તુરતજ નહીં. હું એટલી બધી નગુણી નથી કે તમેને અગવડ આપી ચાલી જવું. હું ત્યાં લખ્યુંય કે જે હાલત વધારે બગડે તો મને જણાવે, જે તેમ નહીં તો મને હાલ તુરત જવાની જરૂર નહીં રહેશે. પણ જે તેમજ હશે તો—” અને તેણી દમકાં ખાવા પડી.

“વારૂ ચાલ મુંગી રહું.” લેડી બેટીએ કહ્યું. “તાહરા અને માહરા ફાયદાને ખાતર આપણે આશા રાખશું કે તે જલદી સારો થાય.”

જોત્રીન ઉપકારથી નમી.

“મને પુછવાની રજા છે, મીલાડી, કે મીસ કારલાઇલ તરફથી કાંઈ કામજ આવ્યું કે? મીલાડી માહરી બેઅદમી માફ કરશે!”

અત્રે વાંચનારે જાણવું જોઈએ કે તે નાપાક દુકતીએ ટપાલના બધાં કાગળો જોઈ તે વીશેની ખાત્રી કરી લીધીજ હતી, અને એ માત્ર ઢોંગ હતા.

“કાંઈજ નહીં” એક નીસાસા સાથ લેડી બેટીએ જવાબ દીધો.

“અરર, ધણુંજ ખોટું થયું,” તે દાસી દલગીરીથી બબડી.

“મુંગી મર એકદમ!” તેણીની શેઠાણીએ બરાડ પાડી. “ને નીકલ હયાંથી.” એમ કરતાં સહવાર પસાર થઈ. પહોરોણાંઓ માહેલાં કોઈક સવારીએ ગયાં, તો કોઈ તેનીસ રમવા લાગ્યાં, અને સહ કોઈ પોત પોતાનો વખત ગાળવાં લાગ્યું. છતાં કોઈનાખી જીવને જાણે એન નહીં પડતું. અને શીકારે ગયલી પાર્ટીનાં પાછાં ફરવાની આતુરતાથી સર્વે રાહ જોતાં હતાં.

લેડી બેટી સહથી ગમગીન હતી, અને ફક્કોરીસના અચ્ચાચ્ચ આલી જવા બાબે ખુસને જણાવી દેવા, અત્યંત આતુરતાથી તેણી કલાકો ગણવા લાગી.

બપોર પણ પસાર થઈ ગઈ અને રાતનાં ખાણાંનો વખત આવી પહોંચ્યો.

જો તે શીકાર પાર્ટી ધારવા મેળે વખતસર નીકળે તો રાત પડતાં ત્યાં આવી પુગવી જોઈએ, અને તેજ બાબે વીચાર કરતી લેડી બેટી તેરેસ પર ઉભી રહી, ‘પાર્ક’ની બહાર જવાનો રસ્તો નીહાળતી હતી જેવામાં તેણીની નજરે એક ઘોડેસ્વાર સામેથી આવતો જણાયો.

તે ઘણાજ ઝેરમાં ઘોડો દપતાવતો હતો અને તે બાપડું જનવર ઠાકથી શીણુશીણુ થઈ ગયું હતું.

તેને જોતાંજ એકાએક તેણીને કાંઈ ખરાબ આગાહી થઈ. અને ગભરાતથી મદદ માંગતી હોય તેણીએ આસપાસ નજર ફોધી. અને

જાણે તેણીના જવાબમાં જોય તેમ લેડી ખ્વાંશ, કે જેણી પણ એજ મીસાલ રાહ જોતી ખીજ બાળુ ઉભી હતી, તેણી તુરત તેણીની નજીકમાં આવી.

“એ કોણ આવેચ?” લેડી બેટીએ ઉશકેરાતથી પુછ્યું.

“કોઈ પેગામચી લાગેચ.” તેણીએ શાંતપણે જવાબ દીધો.

“કાંઈ બન્યું હશે?” લેડી બેટીએ ગભરાતાં અટકળ કાઢી.

લેડી ખ્વાંશ તીરસ્કારથી સહેજ હસી.

“તમે એવોજ કાંય વીચાર લઇ જાઓચ?” તેણી બોલી, “એ તો સર જોસફે ખાણું એકાદ કલાક ખોટી રાખવા જણાવવા અગાઉથી એક માણસને મોકલ્યું હશે. ખીજું શું?”

“હું ઇચ્છું કે હુંબી તાહરા જેવું ઠંડું માટલું હોત.” લેડી બેટી બોલી અને સહેજ હસ્વાની કોશેશ કાઢી.

“એમાં થંડા માંટલા જેવું કાંઈ નથી, ફક્ત સાધારણ અકકલની વાત છે” લેડી ખ્વાંશે લગાર ટકોરથી કહ્યું “વળી ખીજું શું બનવા પામે?”

“તે તો કોણ જાણે. હમણાં ખમર પડી જશે.”

તેઓ તુરત બહાર દોડી ગયાં, અને હવે ખીજાં થોડાંઓનું ખી તે ઉપર ધ્યાન ખેંચતાં તેઓખી ત્યાં ભેગાં થયાં.

તે ઘોડેસ્વાર યાહોમ તેઓ તરફ ધસી આવ્યો, અને ત્યાં આવતાં સાથ થોખી ગયો. તે ગરીબ પ્રાણી ઠાકથી તદન આજેજ થયું હતું. તે માણસ એક કુદકા સમેત તેઓના પગ આગળ કુદી પડ્યો.

તે ડોનાલ્ડ હતો.

“લેડી પેનહર્સ્ટ માટે એક ચીઠ્ઠી લાવ્યોચ” તે હાંફતો હાંફતો બોલ્યો.

તે બાપડોખી પોતાના જનવર જેટલોજ ઠાકથી આજેજ થયેલો હતો.

“લાવ જલદી.” અધીરતાની તાપથી તપતાં લેડી ખેટીએ તેના હાથમાંથી તે ઝુંટવી લીધું,

તેણીને તે વાંચવા દેવાની મક્કસદથી બધાંએ તેણી આગળથી થોડેક દુર જઈ ઉભાં. ફક્ત લેડી ખ્લાંશ જ્યાં તેણીની લગોલગ ઉભી હતી ત્યાંજ ઠંભ થઇ ઉભી.

લેડી ખેટીએ ઝડપથી તે કાગળ વાંચી લીધું અને એક ધીમી યુમ સાથે લહડતે હાથે આબુંમાનો એકાદ ચાંબસો પકડી લીધો. સહેજ પછુ અચકયા વીના લેડી ખ્લાંશે તે કાગળ તેણીના હાથમાંથી લીધું, અને શાંતપણે વાંચ્યું.

ન તો તેણી સહેજ પછુ લહડી કે ન તો તેણીના મુખમાંથી ચીસ નીકલી. બીજકુલ શાંતીથી તેણીએ વાંચ્યું, મગર ત્યાં ઉભેલા સર્વેએ જાણું કે તેણી તદ્દન શીકડી પડી ગઇ હતી, બચલીત હદ સુધી શીકડી.

એક પણ પથ્થર મીસાલ, ખાલી જમીન પર તીકતી સ્થંબ થઇ ઉભી. ફક્ત એક પણ, અને પછી આસપાસ નજર કરી કરડા ધાડા અવાજે ખેલી.

“લોડ” નોરમનને એકસીંડટ થયોય, અને તેવણુ ધણુ જોખમમાં છે.”

દલગીરી દરશાવનારો એક ધીમો ગણુગણાટ ચાલુ થયો, અને તેઓ સધળા લેડી ખ્લાંશની નજીક ભેગા થયા.

એક દયાજનક યુમ સાથે લેડી ખેટીએ બધે હાથ લાંબા કીધા

“મને તે કાગળ આપો! ઓહ, હું શું કરું? ગરીબ, ખુસ! હું વાંચી નહીં શકતી!” તે બાપડી કગરી. “કોઈ મહેરબાની કરી—”

એક ગૃહસ્થે તેણીના ધુજતા હાથોમાંથી તે કાગળ લઇ મોહોટેથી વાંચવા માંડ્યું.

સર જોસફની ચીઠ્ઠી ધણી દુઝી હતી. તેણે ફક્ત એટલું જ જણાવ્યું હતું કે લોડ નોરમનને એક ગંભીર અકસમાત થયો હતો, અને તેના પહોરણાઓ માંહેલા એકે પણ તુરત જરૂર જોગી ચીજો લઈ ઉતાવળે નીકળી પડ્યું. તાજે કલમમાં ઉમેરવામાં આવ્યું હતું. “મીસ કારલાઇલને ગભરાવી નહીં મુકવા માટે તમોને ચેતવણી આપવાની જાદજી જરૂર જોતો નથી.”

તે છેલ્લા શબ્દો જેવા બોલાયા કે લેડી બેટીના ગળાંમાંથી એક ધીમું ડચકું નીકળી પડ્યું. અને પોતાના બધે હાથો વડે મોઢું ઢાંકી દીધું.

“ઓ, હવે શું થશે?” તેણી નીરાશાથી બબડી, “એ જીવતો હશે કે ખલાશ થઈ ગયો હશે? પણ નહીં, તેમ હોય તો એ લોક ડાક્ટરને નહીં બોલાવે! ઓ, કોઈ ડાક્ટર ગ્રીનને બોલાવો.”

એક જણ તે જવાન ડાક્ટરને બોલાવવા દોડ્યો કે જે બીલી-અડ રમવામાં રોકાયેલો હતો. તે એકદમ દોડતો આવી પહોંચ્યો. ગરીબ લેડી બેટી તો ગભરાતથી તદન ગાફેલ બની ગઈ હતી, અને કોઈની ચીજનો વીચાર કરવાની શક્તીજ જાણે ખોલી બેટી હતી.

એક ધીમી ધુનરી લેડી બેટીનાં આંગમાંથી પસાર થઈ ગઈ, અને જાણે સ્વપ્નામાંથી જાગૃત થઈ હોય તેમ ચોંકી તેણી ડોઁ ઝીનબણી ફરી.

“એક પળની ખોલી શકાય એમ નથી.” ઘાડા બોખરા અવાજે તેણી બોલી.

“તમે એકદમ ઉપડી જવા તમાર છો, ડોઁ ઝીન? એક માડીમાં તમોને જોઈતી દરેક ચીજો અમઘડી રવાના કરી દઈશ.”

તેણે તેના ચાહરના જેવા શીકકા ચહેરા બણી નજર કીધી અને ડાકું ધુણાવ્યું.

“મને જોઈતી ચીજોનું હું એક લીસ્ટ કરી આપું,” તે બોલ્યો, અને સહેજ અચકાધને વધાર્યું, “એ જગ્યા હું ધારુચ કે તદ્દન એકાંત રેકરીઓ વચ્ચે આવેલી છે. નહીં વારે? મારા કહેવાની મતલબ એમ છે કે ત્યાં કોઈની વસ્તી નહીં હશે, લોડ નોરમનને ‘નર્સ’ કરી શકે એવી કોઈ અખળા ગતી ત્યાં મળી નહીં શકશે!”

“હા, તદ્દન ઝુંપડાં જેવી અને ઘણીજ એકાંત જગ્યા છે.” કોઈએ ઉતાવળે તાપસી પુરી.

“હીક ત્યારે” તે ઠરાવથી બોલ્યો. “કોઈ એક વીશવાશુ ઓર-તને મારી પાછલ ગાડીમાં રવાના કરજો.” અને એટલે હુકમ આપી તે ત્યાંથી ઉતાવળે ચાલી ગયો.

પોતાનું તન અને મનનું સઘળું જોર એકઠું કરતી હોય તે મીસાલ ઠરાવ કરતી પ્લાંચ થોડીક પળ ત્યાંજ થોળી અને પછી ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

તેણી ત્યાંથી પાધરી તમેલા બણી ગઈ જ્યાં બે સમસા ડોનાલ્ડના થાકેલા ઘોડાને માલીસ કરી તેની ઠાક ઉતારતા હતા, જ્યારે ડોનાલ્ડ એક દારૂનું ગલાસ પીતો બાબુમા મુકેલાં એક સ્ટુલપર બેઠો હતો.

તેણી પાધરી ડોનાલ્ડ નજીક ગઈ. “અકશમાત કેમ બનવા પામ્યો, તે મને વીગતે જણાવશો?”

તેણે પોતાની બાંગી ટુટી ઇંગ્લેન્ડમાં પોતાથી બનતી સમજ પાડી જણાવ્યું. “એ બધું પેલા છોકરાને ખાતર થયું, મીલાડી, તે છોકરાને ખાતર એણે પોતાને જીવ આપ્યો, ગરીબ છોકરો, તે તો જણે દીવાનાં જેવો થઈ ગયોય, એટલું બધું તેને લાગેય. ખરેખરે બલાધબરી બહાદુરીનું તે કામ હતું, મીલાડી અને એવાં પહેલવાન જેવા માણસને લોહી લુહાન પટકાઈ પડેલો જેવાનું ઘણું કમકમાટ

ઉપજવનારે હતું ને વળી અજાણ્ય જીવું એ, મીઠાડી, કે ગધ રાતે તેવણને એવા ખરાબ બનાવની આગાહી થઇ હતી તે એવણને ઉંઘ નહીં આવી, ને મને પુછતા હતા કે હયાં પાછા ચાલી આવવા બની શકે તેમ છેકે? ધણું અજાણ્ય જીવું!” અને તેણે ગંભીરતાથી ડોકડું ધુણાવ્યું. બીડેલા હોડો સાથે તેણી સંઘળું સાંભળતી ઉભી.

“અને-અને તું ધારેય કે તેવણ નહીં જીવશે?” બોખરા અવાજે તેણીએ પુછ્યું, અને તે સવાલ કરતાં તેણીના હોથો સફા ધોયલી ચાદર સમાન ફીંકકા અને ધુંજતા હતા.

ડોનાલ્ડે શક્તી ડોકું ધુણાવ્યું.

“તેવણ બેહાલ તો છે.” તેણે દલગીર અવાજે જણાવ્યું.

પોતાના જીવનમાં કેમકે એકાંદ કટારી બોકી દીધી હોય તેવું તેણીને લાગ્યું અને તેણીએ ગભરાટથી પોતાની છાતી ઉપર હાથ મુક્યો.

“ડોનાલ્ડ.” તેના બણી જેતાં તેણીએ મક્કમ અવાજે કહ્યું. “એક ડોકટર-ડોકટર શ્રીન હમણાજ ત્યાં જાય, અને તેવણની પછવાડે ગાડીમાં બીજો સામાન આવેય. તું જરા ઘોડાઓ માટેની ગોઠવણ કરશે? અને ડોનાલ્ડ, એક ઘોડા પર એક “લેડીઝ જન” નાખવાની ગોઠવણ કરશે?”

“કાંય વાર?” તેણે ચોંકતાં સવાલ કીધો.

“માહરે વાસ્તે,” તેણીએ ધીમે અવાજે જવાબ દીધો.

“તમારે વાસ્તે?” તેણે અચરતીથી ખુમ પાડી. “પણ આવી અધારી રાતે ત્યાં સુધી જવાનું તમારે વાસ્તે—”

“મેં જવાનો પકકો ઠરાવ કીધોય, હું ઘણી સારી ઘોડેસ્વારી કરી જાણ્યું ને વળી મનખુત છું” તેણી દ્રઢતાથી બોલી.

“જો ડોકટર શ્રીન જઇ શકે તો હું કાંય નહીં જઇ શકું?”

૨૧ કાંધ એટલી બધી અધારી નથી. શેડ નોરમન ત્યાં આવી સ્થીતીમાં એક અબજાની મદદ વગર પડેલા—”

“મસ, મીલાડી.” તેણે તેણીને અટકાવી. “હું તમારી ઇચ્છા મુજબ કરીશ. એટલુંજ નહીં, પણ હું પોતેથી તમારી સાથે આવવા અબઘડી તૈયાર થાવું.”

બીજો એક પણ શબ્દ બોલ્યા વગર તેણી ત્યાંથી ચાલી ગઈ, અને પોતાના રૂમમાં પુગતાંજ, બીજાનાં નજીક ગુંદણે પડતાં તેણીએ બંધે હાથોમાં પોતાનું માલકું છુપાવ્યું.

અને આ ત્યારે તેણીની ફતેહ હતી? તેણીએ આટલાં બધાં કાવતરાં કરી, પાપની ઉંડી ખાઈમાં ડુબકી મારી હતી તે આય બહાલા જવાનને મરતો જોવા વાસ્તેજ? ઓ ખુદા, તેણી ત્યાં પહોંચે તે અગાઉ તે મરણ પામે તો! તેને ચહેરા જોવા વગર તેનાં ગળાંમાંથી એક શબ્દથી સાંભળવા આગમ્ય તે ખલાસ થઈ જાય તો!

દુઃખનાં એક દયકાં સમત તેણી ઉડી. અત્યંત ઉતાવળે ખુસ આગળ જવા માટે તૈયાર થવા લાગી. જેવી તેણી તૈયાર થઈ રહી કે તેણીનાં રૂમનું બારણું ઠોકાયું અને લેડી બેટી અંદર દાખલ થઈ. તે પોતેથી તૈયાર થઈ હતી, અને ઉશકેરાટની ધુનરીથી તેણીના હોઠ ઉડતા હતા.

“તેં ગાડી માટે હુકમ આપ્યો કે, બ્લાંશ—” પણ હયાં એકાએક અચકી જઈ તેણીએ ચોંકીને લેડી બ્લાંશ બણી નગર કીધી. “તું તૈયાર કાંય થઈ? ક્યાં જાએય?”

“હું ‘સ્કારફોસ’ જાઉં.” લેડી બ્લાંશે ઠડો જવાબ કર્યો.

“સ્કારફોસ? કાંય? તું કાંય ત્યાં જાય?”

“કારણ માફરી તેવી મરજી છે.” ગુસ્સાથી નેણ કકડાવી તેણીએ જવાબ દીધો.

“પણ તુને જવાનું કાંઈ કારણ નથી, હું જાવું.”

“તેનું મને શું?” છેડાયલી વાઘણની પેઠે તેના બણી દોળા કકડાવતાં તેણીએ તરારો કર્યો. “તું જામ કે નહીં તેનું મને શું? હું અલગત જમશ.”

“પણ આવી રાતે તું ઘોડાપર કેમ જશે.” તેણીનાં ઘોડેસ્વારીનાં કપડાં બણી નજર કરતાં લેડી બેટીએ પુછ્યું. “ગાડીમાં કાંય નહીં આવતી?”

“ગાડીમાં?” તેણી તુચ્છકારથી બોલી. “ગાડીમાં ફટલો વીંચાંબ લાગશે તેના તુંને ખ્યાલ છે? ને તે ફીફલુ ફીફલુ ચાલી શકે તેટલો વખત હું શાંતી ને ધીરજ રાખી શકું એમ તું ધારેય. નહીં, હું ઘોડા પરજ જાઉંય. ખીજે કાંઈ ઉપાય નહીં હોતે તો હું ચાલતી ખી જતે. ખીજું કોણ આવેય તેની મને શું દરકાર છે? હું તેની સઉથી અતલગતી છું—”

લેડી બેટીની આંખમાં પાણી આવી ગયાં

“તું ફ્લોરીસને ભુલી જાયય.” તેણી ધીમેથી બોલી.

એક અચપુચ ફટકો લાગ્યો હોય તેમ લેડી બેટીએ ચોંકા. તેણીના ચહેરા પર લોહી ધાધ આવ્યું.

“ફ્લોરીસ—ફ્લોરીસ કારલામ્બા!” ધીકકાર અને કીનાથી તે બગડી. “હા તેને મનસે તે દુકતી માફરા કરતાં વધારે હોય તું મને તેને વાસ્તે તાણા મારેય, નહીં! પણ મોત્ર ત્યારે, તે ક્યાં છે? તે હયાં કાંય નથી? કદાચ તું જાણતી નહીં હશે—પણ નહીં તું ખી માહરી માફક જાણેય કે તેણી તેને છોડી ગઈય હા, છોડી ગઈય. જ્યારે હું—હું કે જે તેને ખરાં દીલથી હંમેશ ચાહતી આવીય, તેજ તેની ગરજની વેળાએ તેની આગળ જાઉંય!”

ગરીબ લેડી બેટી! તેણી શું બોલી શકે? મુંગે મોહડે રડતી તેણી ઓરડામાંથી ચાલી ગઈ.

મકરણ ૨૫ મું.

વસ્ત્રપરી ગામડાંના તે નાહનાં કોટેજના તેવાજ નાહના કોઈ'ગ
૩૨માં, જમણા હાથ પર માથું ટેકવી. સળગાવેલી સઘડી સામે
ટીકતી, ફ્લોરીસ ગમગીન અદાઓથી બેડી હતી.

ધમધાર ચુપકીદી તે નાહનાં ઘરમાં પંચરાઈ હતી. ત્યાં મુકેલુ
મ્હોડું ધડીઆળ પણુ જાણે ત્યાંની ગમગીનીમાં ભાગ લેતું હોય તે
મીસાલ પોતાની ટીક ટીક બંધ કરી ચુપકીદી અખત્યાર કરી
બેઠું હતું.

ઉંડા શોકનાં તમામ કાળાં કપડાંમાં પથર પેરે સ્થંગ બેઠેલી
તે દુઃખી છોકરી, એક જીવતાં જંગતાં દુનશાન કરનાં, મારગલમાંથી
કોતરી કાઢેલાં એકાદ પુતળાંને વંચુ મલતી આવતી હતી.

‘બેલીફ’થી પાછી ફરવાને તેણીને એક આખું અડવાડીઉ
પસાર થઈ ગયું હતું, અને હાલમાં તે આ ધર્તી ઉપર તમામ એકલી
પડી હતી. તેણીની ગરીબ બીમાર માતા સદાની શાંતીમાં પોઢી
હતી, અને હાલમાં કે જ્યારે તેણીનાં દુઃખની ચીસ પાડતાં જીગરને
એક માવીતરના મીઠા પ્યાર અને સંધ્યારાની ખરેખરી જરૂર હતી
ત્યારે—ઓ ત્યારેજ તે આપડી આ દુન્યામાં માતપીતા બીનાની તમામ
એકલવાઈ થઈ ગઈ હતી! અરેરે! તમામ એકલી!

એકલી! ઓ તે માત્ર એકજ શબ્દ તેણીનાં દુઃખી મગજમાં
એક હજાર વાર વાગી ચુક્યો હતો, અને તેણીએ કેવું ઇચ્છ્યું કે
અજલનો શીરેસ્તો તેણીને તે મહોખતવંતી માતાની ગોદમાં લઈ
જવાની રહેમદીલી કરે!

તેણીની આસપાસનાંઓ, તેણીનાં આગલા વખતનાં મીત્રો
તેણી તરફ ધણું બધાં થયા, અને તેણીને સંધ્યારો આપવાને પોતાથી

બની શકતું તે સઘળાંઓએ કીધું. પણ તેણી પર આવી પડેલાં તે મ્હોટાં દુઃખમાં તે દીલાસો તેણીને કશી શાંતી આપી શક્યો નહી. તેઓની માયાળુ લાગણી તેણીની ગમગીનીનો એક કતરો માત્ર પણ કમી કરી શકી નહી.

તેણીએ એકજ મ્હોટો સખ્યારો પોતાનાં દીવ સાથે મનાવ્યો અને તે એજ કે ખરાબર વખતસર તે માતાને મળવા તેણીની આગળ આવી શકી હતી. તેણીના મરતી વખતના છેલ્લા શબ્દો સાંભળવા, તેણીના છેલ્લા આશીશ મેળવવા તે કટોકટ વખતે હાજર થઈ શકી હતી !

વધુ કાંઈપણ બોલવા ચાલવાનો તો વખત મળ્યોજ નહતો, અને મીસીસ કારલાઇલ તો, ફ્લોરીસને એક ઘણુંજ સુખી બનીપ્પ સાથે છોડી જવાંનાજ ખુશ અને સુખી ખ્યાલોમાં આનંદી મ્હોતે મરણ પામી હતી. તેણીના છેલ્લા શબ્દો વટીક લોડ નોરમનને વાસ્તે હતા અને ફ્લોરીસને તે જરૂર સુખી કરશે અને કાઉન્ટેસ ઓફ નોરમન તરીકે એક ઝળકતું બનીશ ફ્લોરીસને વાસ્તે તૈયાર હતું એ શબ્દો સાથેજ તે મહોત્તવંતી માતાએ આખેરીનો દમ ભર્યો હતો અને ખરો ખુલાસો કરી તે માવીતરની છેલ્લી પળો દુઃખી કરવાને ફ્લોરીસનું જીગર ચાલ્યું નહી.

અને હમણા, જ્યારે તેણી સુકડી તસ આંખોએ તે સઘળાંનો વીચાર કરતી સઘડી ગમ જોઈ ખેડી હતી, ત્યારે તેણીને ખુસની અને તેની સાથે ગુમરેલા દુઃખ પણ સુખી દીવસોની યાદ થતી હતી.

તે આખાં અઠવાડયાં દરમ્યાન તેના તરફથી કાંઈ પણ સાંભળવાની તેણીએ આશા કીધી હતી. તેમ થતાં વધારે દુઃખી તો તેણી થઈ શકેજ નહી, તેણીએ વીચાર્યું, કારણ જે તેણીએ પોતાએ નજરોનજર જોયું અને અનુભવ્યું હતું તેના સીવાય વધુ બીજું શું હોઈ શકે ?

છતાં તેણીએ ધણીજ આતુરતાથી રાહ જોઈ. તેણીએ વીચાણું કે પોતાનો ગુનાહ કપુલ કરવા વીશેની એકાદ લાઈન વટીક તો તે લખશેજ; અને તેણી તેને મારી બક્ષવાનું લખી વાળશે અને તેને સુખ ધરૂંશે. મગર દહડાઓ પસાર થયા અને એક પણ કાગળ આવ્યું નહી. એક લીટી-એક શબ્દો વટીક તેણીએ તેના તરફથી મેળવ્યો નહી.

કોણ તેણીને કહી શકે? એ સઘળો વખત તે પોતે તો બાપડો મોહત સામે લડત ચલાવતો ખીછાણે પડેલો હતો, અને આ બની ગયલા બનાવ વીશે ખીલકુલ બેખબર હતો !

તેણીને મનસે તેની વર્તણૂંક નહી સાંખી શકાય એવી ઘાટકી અને ખરાબ હતી, અને તેણીને પોતાની એકલવાઈ હાલત બેડાં જોશથી ધામ હતી.

કલાકો સુધી એ મીસાલ તેણી પોતાના દુઃખી વીચારોથી એટલી લીન થઈ રહી કે તેણીની દાસી રૂમમાં દાખલ થઈ અને તેણીને સાદ માર્યો તે વટીક તેણીએ સાંભળ્યું નહી.

તે છોકરી તેણીની નજીક આવી અને એક નરમ હાથ તેણીનાં ખભાં ઉપર મુક્યો ત્યારેજ તેણીએ ચોંકીને ઉપર જોયું.

“મીં મોરેલ આબ્યાય, મીંસ.” તેણીએ જણાવ્યું.

તે બુઝોર્ગ અહસ્થ અંદર આવ્યો. તેણી તેને આવકાર દેવા ઉઠી અને “શેકહેંડ” માટે હાથ લાંબો કર્યો.

તે ભલા ધારાશાસ્ત્રીએ તે લીધો, અત્યંત દયાળુ લાગણીથી તેણીના ચહેરા ભણી જોયું. તે ગમગીન દુઃખી ચહેરા જોતાં તે ભલા અહસ્થને ચુકાઈ આવ્યું.

“આવા કદંગા વખતે નમોને ખસલ કરવા વાસ્તે દલગીર છું, મીંસ કારલાઈતિ” તે બોલ્યો, પણ એક શીકાં હસ્તાં સાથ તેણીએ તેને વધુ બોલતાં અટકાવ્યો.

“હું તમોને જોઈ ઘણી ખુશી છું, મીં મોરેલ, મને ઘણું એકલું લાગતું હતું.”

“હા, હા. હું સમજીત્ય, વગર શકે ઘણો કમનસીબ બનાવ બન્યો.”

“મારે માટે, હા.” ફોરોસે હાંમત જમાં કરતાં કહ્યું. “પણ-પણ મારા મ-મા વાસ્તે નહીં. તમે તેવણના એક માયાળુ મીત્ર હતા, મીં મોરેલ” તેણીએ મીઠાશથી ઉમેર્યું.

“નહીં નહીં મીસ કારલાઇલ, મેં કામકાજ સીવાય વધુ કશું કર્યું નથી, ખરેજ નહીં. તમારાં બન્નાં માવજી હંમેશ મને બને એટલી ઓછી મહેનત આપવા કાળજી કરતાં હતાં. હું એક બતી મંગાવું?”

“હા. થેંકસ.” તેણી બોલી. તેણીને એ મીસાલ અંધારામાં એસવાની જાણે તમેલ પડી ગઈ હતી. તેણીની દાસીએ બતી લાવી ટેબલ પર મુકી. તેણીએ ચાહે મંગાવી અને તે આવી પુગતાંજ હંમેશની શાંત અદાઓથી તેણીએ એક કપ બનાવી તેને આપ્યું, તેણીને પોતાની લાગણી જાહેર કરતાં અટકાવી અને જો કે તેણીનું જીગર ડચકાં ખાતું હતું છતાં તેણી શાંતીથી તેણી સાથે વાત કરતી હતી.

“તમોને બીજી ખાંડ જોઈશે?”

“નહીંજ થેંક્યુ” તે બોલ્યો. તેણીની હાંમતભરી વર્તણૂંકથી તે ઘણો સંધારો પામ્યો. અડકે ખુશી થયો, કારણ તેને જે કહેવાનું હતું તે કહેતાં તે અત્યાર સુધી અચકાયા કરતો હતો. “હું છેલ્લો છાંં આલ્યો, મીસ કારલાઇલ,” ખંખાર મારી ગળું સાફ કરતાં તેણે જણાવ્યું, “ત્યારે મીસ કારલાઇલના કામકાજની ખચર-તપાસ લેવાનું મેં કયુલ્યું હતું અને તે પ્રમાણે મેં કીધું.”

“આહ તમે હંમેશ ઘણાં બલાં છો. હું ખ્યાલ નહીં કરી શકતી કે હું તમારા વગર શું કરી શકતે?”

“જરાબી નહીં. જરાબી નહીં.” તેણે ભવાઈથી તેણીને અટકાવી. “મારી ફરજ બળવવા સીવાય વધારે જરાબી નહીં, મીસ તમારા જનમ અગાઉથીજ હું તમારા પીતાનો ધારાશાસ્ત્રી છું. ખુલાવો તો હું આ ધંધામાં દાખલ થયો ત્યારથીજ કારલાઇલ ખાનદાનનું કામકાજ મારા હાથમાં આવેલું છે.”

ફોરીસે સહેજ ડોકું ધુણાવ્યું. જો કે તેણીની નજર તેના તરફજ ટીકાયેલી હતી. છતાં તેણીનું બધું ધ્યાન સઘળું બીજાજ-જુસની યાદમાં રોકાયેલું હતું.

“હું નહીં જારતો કે નોરમન વીરધ કારલાઇલના દાવા સંબંધે મારા સીવાય કોઈ બીજાને વધતી ખબર હોય.” તેણે આઢે ‘સીપ’ કરતાં પાછું શરૂ કરીયું. “ધણેજ જાણવાજોગ એબી બનાવ થયો.” ‘નોરમન’ નામ સાંભળતાં ફોરીસના ચહેરા પર લોહી ધામ આવ્યું, અને વળી બીજાજ પળેતે પાછો પ્રીકકો થઈ ગયો. ખરેજ જાણવાજોગ ! હમણા તેણી અને તેના વચ્ચેનો બનાવ તે ધારાશાસ્ત્ર જાણતો હતો તો !

“પણ હવે આપણે કામનીજ બાબદ ઉપર પાછા ફરશું.” તેણે એક ખંખાર મારતાં ચલાવ્યું. “મ મીસીસ કારલાઇલનાં દરેક આચર્યાઓની તપાસ લીધાંય, અને મને કહેવાને ધણી દલગીરી ઉપજેંચ કે મને તેમાં સહેજબી સંતોષકારક માલમ પડતુ નથી.”

ફોરીસે પોતાની શોકાતુર આંખો એક પળ તેના બહી ફેરવી તે શું કહેવા માંગતો હતો તે તેણી બરાબર સમજી શકી નહીં.

તેણીની માતાના મરણ પછી તેઓ વચ્ચે એકાદ બે વાર એ બાબદ ઉપર વાત થઈ હતી, પણ તે બોલતો હતો અને દુઃખમાં ગીરફતાર થયેલી મુંઝે મ્હોડે સાંભળતી ફોરીસે તેનો કશો અર્થ ઉપજાવ્યો ન હતો. તેણીએ બીલકુલ બેધ્યાનપણે તેને સાંભળ્યો હતો.

“હા, હું દલગીર છું, મેં તો આશા રાખી હતી કે આખરે એ ન્દાની મીઠકતની ધણી સારી ઉપજ થશે. મામલો ઘણો ગુંચવાયલો હતો. અને પેલા મોટા દાવાએ આપણને ઘણાં ખોટામાં ઉતાર્યા હતાં. વળી કેટલાંક ‘મોર્ટગેજ’ પણ હતાં, છતાં મેં ‘ધાર્યું’ હતું કે છેવટે તે સઘળું ખરાબર પાર ઉતરી-પણ જશે. માફ કરજો, મને શીકર થાયછ કે હું તમોને ખરાબર સમજવી નથી શકતો.” ફ્લેરીસને એવાનપણે સઘડી બણી ટીકતી જોઈ તે બોલ્યો.

“હા, હું સમજુંચ.” તેણી ધીમેથી બોલી, “તમે કહેવા માંગતા હતા કે તમે ધારતા હતા તેવી હું પૈસાવાળી નથી નીકળી.”

“તદન ખરાબર; હું એજ મતલબનું કાંઈ કહેવા માંગતો હતો, મીસ કારલાઇલ. પેલા દાવાના કારણ તમારી એસ્ટેટ એટલી ગુંચવાડામાં આવી ગઈ હતી કે તમારાં માતાજીને પોતાને પણ ખ્યાલ નહી હતો કે તેવણની હાલત કેવી હતી.”

“મારાં ગરીબ મમા!” તેણી ધીમેથી બોલી.

“આપણી મુશકેલી વધારવા, જે આપણા મોર્ટગેજોનો મુખ્ય માંગનારો છે તે હમણાં પોતાનો હિસાબ કરવા માંગેચ. હમણાં મીલકતોના બાવો જરા નબળા છે અને આપણને કરજનાં પેટાંમા જે રૂપ્યા જોઈએય તેનાથી અરધાથી જવલેજ ઉપજશે. પણ તમોને સમજ નહી પડતી હશે!”

“નહી, નહી, હું સમજુંચ.” તેણી બોલી, છતાં ખરી રીતે તેણીને જાહજીવું સમજ પડતું નહીં હતું.

“મેં તે માંગનારને હાલમાં જરા દપટ પડવા સમજાવ્યો, પણ તે માનતો નથી. તે પૈસા માંગેચ ને મીસ કારલાઇલ, તેને તે મલવાજ જોઈએ. તેથી હવે એ જરૂરનું છે કે આપણે હવે એ એસ્ટેટો વેચી નાખવી જોઈએ.”

“હા.” ફ્લોરીસે કહ્યું, “મહેરબાની કરી બધું વેચી નાંખો, પણ ફક્ત આય ‘કોટેજ’ રહેવા દો, મને એ સખીને એમાં જ રહેવા ગમેચ.”

મીં મોરેલ સહેજ ઠંડો, અને સહેજ બચાં ચઢાં. ફ્લોરીસને સમજાવતાં તે આપડાનું દહીનું પાણી થયું હતું.

“પણ, મારાં બાલાં મીસ કારલાઇલ, મને બચ છે કે ‘કોટેજ’ બી વેચી નાંખવું જ પડશે.” તેણે જેમ તેમ હીંમત કરી કહ્યું.

આખરે તે સખ્દો બોલાયા ! ફ્લોરીસે ચોંકીને ઉપર જોયું.

“કોટેજ વેચી નાંખવું પડશે ? પણ . . . પણ, મીં મોરેલ, હું હયાં રહેવા માંગુચ, જેમ મોહરાં માતાજી રહેતાં હતાં તેમ.”

વળી પાછો ધારાશાસ્ત્રીને જરા ઠંડો થઇ આવ્યો.

“હું ધણો દલગીર છું. પણ હું ધારૂં કે આપણને ‘કોટેજ’ બી વેચવું પડશે. અજામતાં તમારી પોતાની સ્થિતી જોતાં એ તમેને જાહજીવું મુશ્કેલ નહીં થઈ પડશે. થોડાજ વખતમાં તમે મોટી દોલતના માલેક થશો, જેકે હાલમાં તમે તેમ નથી, અને ત્યારે તમે પોતેજ એ કોટેજ પાછું ખરીદી લઇ શકશો.”

“હું સમજી નહીં શકતી.” ફ્લોરીસે શુંચવાઈ.

“એટલે એમ. મીસ કારલાઇલ, કે તમારાં માતાજીની તમામે તમામ મીલકત વેચી નાંખતાં આપણે માંડ માંડ મોર્ટગેજનું કરગર શીતાડી શકીશું—અને—અને તમે લોર્ડ નોરમન સાથે અદરાયલાં છેઓ, તેમ નહીં હોતે તો તમારી સ્થિતી એક પાઈ વનાની મુશ્કેલ થઈ પડતે.” ફ્લોરીસે એકદમ ઉડીને ઉભી થઈ. તેણીને ચહેરા ખીલકુલ શીકકો છતાં તદ્દન શાંત અજબ હદ સુધી શાંત હતો.

“શું ? તમે શું કહ્યું ?” તેણીએ પાછો સવાલ કીધો.

“એમજ કે કરજ શીટાડવા દરેક મીલકતનો ભોગ આપવો પડશે.”

“પણ—પણ મારું પોતાનું થોડું નાણું છેની?” હાથે એક ટેબલનો ટેકો લેતાં તેણી સહેજ ધુન્નતે અવાજે બોલી.

“તમે બુલી જાઓય, મીસ કારલાઇલ કે નોરમન વીરૂંધ કારલાઇલના દાવા સંબંધી બાબતમાં છેલ્લી વેળા તે તમામ ખલાસ થઈ ગયું હતું.”

“ત્યારે—ત્યારે હું એક કોડી વગરની કદંગી હાલતની થઈ ગઈય?”

“હા, જો તમે એમજ બોલવા માંગતાં હોવો તો, પણ,” અને તે પાછો સહેજ હસ્યો “પણ બનીબ્યતા કાઉન્ટેસ ઓફ નોરમનને વાસ્તે એ એક ઘણી તુંચા બાબત છે.”

ફક્કોરીસનો અહેસાસ મહોત જોવો શીકકો થયો.

“મી. મોરેલ,” હીમન અને શાંતપણે તેણીએ જણાવ્યું, “તમે બુલમાં ગોડું ખાવોય. હું બનીબ્યની કાઉન્ટેસ ઓફ નોરમન નથી.

“ત-ત-તમે-તમે-બનીબ્યનાં કાઉન્ટેસ ઓફ નોરમન નથી? પણ માહરાં વ્હાલાં મીસ કારલાઇલ, આખી દુન્યા જાણેય કે તમે લોડ નોરમન સાથે અદરાયલાં છો!”

“આખી દુન્યા જાણતી હતી,” ધુન્નતા હોઈ તે બોલી. “આખી દુન્યાને હજી ખબર નહિ થઈ હશે, હું ધારૂંય, કે તે કારણ તુટીગયુંય.”

“તુટી ગયુંય?” તેણે ગભરાતથી પ્રશ્ન પાડી. “તમે શું ખરે-ખર એમ કહેવા માંગોય મીસ કારલાઇલ, કે તમે વધુવાર લોડ નોરમનનાં અદરાયલાં મોહોરનાર નથી?”

ફક્કોરીસે ડોકું ધુણાવ્યું, તે બુઢાની અજાયબી અને ગભરાટ જોતાં આટલાં દુઃખમાં પણ તેણીને સહેજ રસુજ ઉપજી.

“હા, મી. મોરેલ અને તેથી માહરી સાથના સંબંધમાં લોડ નોરમનને નહિં ગણવા જોઈએ.”

“પણ હું તો એજ ગણતરીમાં હતો. તમે લોડ નોરમન સાથે અદરાયલાં છેઓ તે જાણીને તો મને ધીરજ હતી અને તેથી-પણ માહરા ખુદા. એ બનાવ કેમ બનવા પામ્યો?”

“તેની સાથે શું કામ છે?” તેણી બોલી. “માહરા વચ્ચેનું કારણ તુટી ગયું. એટલુંજ તમોને જાણવાને પુરતું થશે. માહરા-મમાં ગુજરવા આગમજ તેમ થયું હતું.”

“માહરા ખુદા!” તેણે અટવટ કીધી. “ધણુંજ ખોટું થયું. ત્યારે તમે ખરેખર ઘણી કઠંગી સ્થિતિમાં આવી પડ્યાં.”

તેણી શીકકું હતી.

“હા, હું ધાર્યું.” તેણી એટલું શાંતપણે બોલી કે તે બુઝોર્ગ અહમ્મદ અબ્બાસીથી તેણીને ટીકતો રહ્યો. “એ બોલવું, ને સાંભળવું જેટલું બધું બચકર લાગેય તેટલું ખરેખર કદાપી નહિં હશે. હું ધાર્યું.”

તે એક પણ ચુપ રહ્યો, અને પછી મનસે બડબડતો સાંભળાયો.

“એની ખાનગી દોલત લોડ નોરમન કદાચ એને પાછી આપી દેશે.” તેણીએ તે શબ્દો સાંભળ્યા અને તેણી લગાર ઝનુનથી તેના બણી ફરી.

“મીઠો મોરેલ, મને બરાબર સમજી લેવો.” તેણી બોલી. “તમે જો લોડ નોરમન પાસે કાંઈખી માંગણી કરવા ચાહતા હોવો તો તે વિચાર એકદમ પડતો મેલજો. તેવણ પાસેનો એક રોટલીનો ટુકડો વટીક કપ્પુલ કરવા કરતાં હું મરવાનું હજાર વાર પસંદ કરીશ.” તેણી ધાડા ખોખરા અવાજે બોલી. “તેવણ વાસ્તેનો વિચારજ ના કરતા. હું માત્ર ફોરોસ કારલાઇલ છું—એક પાછ વગરની મુક્લીસ છોકરી; પણ કોઈ સાથે કાંઈખી કારણથી બંધાયેલી નથી એટલું યાદ રાખજો.”

પોતાની સામે હસામાં ઉભેલી તે મગર તોરવંતી છોકરી બણી તેણે જોયા ક્યું અને તેને તે સાંજ યાદ આવી કે જ્યારે એજ છોકરીએ પેલી કાગળની કાપલી લોડ નોરમનને વાસ્તે એટલાજ ગુસ્સાથી ચીત્રી આપી હતી.

તેણે માથું ધુણાવ્યું.

“તમે બરાબર વીચાર કરો,” તે બોલવા ગયો, પણ તેણીએ અટકાવ્યો.

“મીઠ મોરેલ. તમે મારા વકાલ છેવે, નહિં કે તેવણના—”

“ખચીતજ” તે વચ્ચે પુરાયો.

“ત્યારે તેવણ સાથ કાંઈની પત્ર વહેવાર કે વાતચીત ચલાવવા હું તમોને મનાઈ કરૂં, સખન મનાઈ કરૂં. યાદ રાખજો, મને તે થાય તે થવા દેવો, એકે એક ચીજ વેંચી નાખો, મને પાછ વગર રવડતી થવાનું હોય તો થવા દેવો, પણ લોડ નોરમનને કાંઈની રીતની માંગણી ના કરતા!”

“માહરાં વ્હાલાં લેડી,” તે કગલ્યો. “તમોને કાંઈ ખટપટ થઈય?”

“હા, જોખી હોય તે, મગર તે જીંદગીના છેડા સુધી ચાલુ રહેશે.”

શું કરવું તે તેને સુઝ પડ્યું નહીં. તેને તો બણી ધીરજ અને સંતોષ હતો કે કારલાઈજ એરટેટ જતી રહેશે પણ તેણી કાઉન્ટેસ એફ નોરમન થઈ સુખીજ થશે, જ્યારે આ તો સમગ્રું ઉંઘુજ બનવા માંડ્યું હતું.

“મને જાણવાની રજા છે, મીસ કારલાઈજ,” તે ઉડીને ઉભો થતાં બોલ્યો, “કે તમે શું કરવા ચાહોય?”

“તે હું જાણતી નથી.” બની શકતી હોંમત એકઠી કરતાં તે બોલી. “પણ હું કાંઈમી દરાવ પર આવીશ તો તમોને જાણાવીશ કાંઈમી રવેશે મને લાંથી તો જવુંજ પડશે.” તે વ્હાલાં ઘરમાં આસપાસ નજર ફેંકતાં તેણીએ એક નીસાસો ફેંક્યો.

મીઠ મોરેલે એક લાંબો દમ ખેંચ્યો.

“મીસ કારલાઇલ” તે બોલ્યો, “હું એક ખુદો આદમી થવા આવ્યોય, અને તદ્દન એકલો છું, મને માદરા સિવાય કોઈનો વિચાર કરવાનો નથી, તમે મને તમોને મદદ થવા દેવો—હું તમારા કુટુંબના સમાગમમાં નાનપણથી આવેલો છું, અને મેં તમારાં કુટુંબીઓનું ઘણું નીમક ખાધેલું છે. મને તમોને મદદ થવા દેવાનું માન આપો તો—”

ફ્લોરીસે પોતાનો હાથ તેના બણી લાંબો કર્યો, અને તેની સાથે વાન કરતાં આ પહેલીજ વાર તેણીની આંખમાંથી આંસુ પડ્યાં.

“નહીં, નહીં!” તેણી બોલી. “હું—હું તે કયુલ કરી શકતી નથી. હું જીવાન અને જોરાવર છું. અને હું માદર પોતાનું ભોગવવા શક્તીવાન થઈશ. એક સ્ત્રી પણ ઘણું કરી શકેય. તેમ હું ખી કરીશ. પણ હું ખચ્ચીત તમારી ઘણી ઉપકારી છું—ઘણીજ. અને હવે મને એકલી છોડવા મેદરજાની કરશો? હું ઘણીજ થાકી ગઈય.”

તેણે તે હાથ પોતાના હાથમાં લીધો.

“ગુડ—આવ મીસ કારલાઇલ, તમોને કાંઈખી રીતની મદદ જોઈએ તો તમે મારી ઉપર લખી જણાવશો તો હું ઘણોજ આભારી થઈશ. હું—હું—હા ખચ્ચીત ઘણું ફલગીરી બરેલું.” અને તે ઉમરાવી દીલનો અલ્પત્વ તેણીના દુઃખ વાસ્તેનાં પોતાનાં આંસુ છુપાવવા મોંઢા પર રમાલ ફેરવતો ત્યાંથી બહાર પડ્યો.

ફ્લોરીસને તેણીનાં આગલા દુઃખમા આ છેલ્લી આફત દમ વગરની લાગી. તેણીએ તે આગલ પર સહેજખી ખ્યાલજ નહીં કીધો. પોતાના આશકની બેવકાઈ અને માતાનાં મ્હોતે તેણીના મગજ પર એટલી અસર કીધી હતી કે હવે પાછ વગરની થવાથી તેણીનું શું થશે તેનો તો તેણીએ વિચાર માત્રખી કરવાની પરવાંહ કરી નહિ.

મી૦ મોરેલ લગભગ રોજ તેણીને મલવા આવતો હતો, અને તેણીની ધીરજ અને સહન શક્તી જોઈ હેરત રહેતો હતો. ફરીથી

અને ફરીથી તેણે તેણીને કાઢી કહી, કોઈથી તેણીનાં ફેંક હોય કે જે તેણીને મદદ કરી શકે તેવાને યાદ કરવા કહ્યું; પણ ફક્તોરીસ હંમેશાં શીકકું હસી ડોકુ ધુણવી ના પાડતી.

“એવું એકથી જણ નથી કે જેને હું જણાવી શકું.” તેણી બોલતી, “અને મહારાં મીત્રોમાંનો—” અને ત્યારે તેણીને લેડી બેઠીને યાદ થતી. તેણી ત્યાં તો જઈ શકે નહીં. લેડી બેઠી સાથે કોઈથી સંબંધ રાખતાં તો તેણી ફરી લોર્ડ નોરમનનાં સમાગમમાં આવવા પામે. બીજાથી થોડાંક તેણીના માતાનાં મીત્રો હતાં કે જેઓ તેણીને બની શકતી કાંઈ મદદ આપવા ખુશી થતે, પણ તેઓને વડીક મલવા તેણીએ સાફ ના પાડી. તેઓ તેણીનું કારણ શા માટે તુટી ગયું તે જાણવા ઇનતેજરીના વજ્રખાં મારતાં હતાં, અને તેણીને તે બાબે સવાલો કરી કંટાળો આપે તેની તેણીને બહીક હતી.

“નહીં, હું મદદ માગી શકું તેવું કોઈથી નથી.” તેણીએ જણાવ્યું.

“હું ધાર્ય કે તમે ધણાંજ—માફ કરજે, મીસ કારનાઇલ— પણ તમે ધણાંજ મગર છો.” મી૦ મોરેલ નાચારીથી બેલ્યો.

“ખરેખર!” તેણી સહેજ હસી. “કદાચ હું હોડિંગી બધાં કહેતાં હતાં કે હું ધણી મગર છું, અને કદાચ હજી તો મ હોડિંગ. પણ હું બહીતી નથી. હું જવાન અને મજબુત બાધાની છું, આ બોહળી દુન્યામાં માહરે લાયક કોઈથી કામદાજ મળશે.”

“હા” તેણે ટેકો દીધો. “તમે જુવાન છો, અને મજબુત તો કોણ જાણે પણ તમે ધણાં—” તે ‘ખુશસુરત’ બોલવા જતો હતો. પણ અચકા ગયો.

“હું કમ્પેનીઅન તરીકે તો પાછી જઈ નહીં શકું” સહેજ લાલ થતાં તે બોલી. “તે લોક બીજે ડેકાણે બસામણ પત્ર માંગશે જે હું રજુ કરી શકીશ નહિ.”

તે ઘણું દુખ પામ્યો. શું બનવા પામ્યું તે તેને ખબર નહીં હતી. પણ કાંઈથી ઘણું હદ સુધીનું ખરાબ થયલું હોવું જોઈએ કે જ્યાં તેણી આટલી હદ સુધી નેમોથી અલગ થઈ જવા માંગતી હતી.

“મને સમજ નહીં પડતી કે તમે શું કરશો?” તે ગુચવાડાથી બોલ્યો.

“કાંઈથી કરવું તો જોઈએજ.”

“જો મને તમેને તમારા સારા દીવસો આવે ત્યાં સુધી તમારો ‘એન્કર’ ધવાની રમ—” ફ્લોરીસે ડોકું ધુણાવી તેને અટકાવ્યો.

“નહિં નહિં,” તેણી બોલી. “તમે જાણોય કે તેમ બની શકશે નહીં; જો કે તમારી ઘણીજ ઘણીજ આભારી છું. ફક્ત મને ઇંગ્લાંડની બહાર કાંઈ કામ મલે તો બમ.”

“પણ ઇંગ્લાંડની બહાર કાંય, મીસ કારલાઈલ?”

ફ્લોરીસની આંખો નીચી ઝુમી પડી, અને તેણીના હોઠ સહેજ ધુળ્યા. “કારણ મને ઇંગ્લાંડ છોડી જવા ગમેય, બની શકે તો સદા માટે.” તેણીએ ધીમે અવાજે જવાબ કર્યો. “હું આય કોટેજમાં કેટલો વખત રહી શકીશ?”

“ઘણામા ઘણું પંદર દહાડા.” તે લગાર આનાકાનીથી બોલ્યો.

“એટલું જલદી?”

“તમેને ગમે તો તમે હંમેશ માટે રહી શકસો.” તે બોલ્યો.

“તમે મને રમ આપો તો હું પોતે એ કોટેજ ખરીદી લઉં, અને તમેને એક નાની સ્કુલ ઉઘાડવા માટે નાણું આપી શકું. મહારી ખાત્રી છે,” તે અત્યંત આતુરથી અને ઉલટથી બોલતો હતો, “કે તમે થોડા વખતમાં મને તે પાછું ભરપાઈ કરી શકવા ભાગ્યશાળી થશો.”

“તમારે તેવો વીચાર કરવોજ નહી, મીં મોરેલ,” તેણીએ મક્કમતાથી જણાવ્યું. “એકબારગી હું તમારી બલાઇભરી માંગણી

કપ્પુલ કરતે તો ખી તે ફરુલ થતે; કારણ હું એક “રકુલ-મીસ્ત્રેસ” તરીકે ફતેહમંદ થઈ શકું જ નહીં. હાલની છોકરીઓને લાયકની ફેળવણી આપતાં મને આવડતું જ નથી, અને વળી એ બાબદ બનવા જોગજ નથી. તમે ધણા બહા છો. માહરા તરફ ધણા મહેરબાન અને માયાળુ છો. બહાર ગામના કાંઈ ન્યુસપેપરો માહરે માટે મેળવી શકશો ? તેમાં મહરે લાયકની એકાદ જાહેર ખબર નીકળી આવે.”

તેણે ઉત્તરથી તે માંગણી ઉપાડી લીધી. પોતાની દર મુલાકાત વખતે તે પોતાના આય ખુબસુરત જવાન અને આફતો વચ્ચે એકલવાંયાં થઈ પડેલાં કુલ વાસ્તે વધતો અને વધતો કાળાવંત થતો જતો હતો. તે ખચ્ચીત તેણીના એક મુરખીની જગ્યા રાખતો હતો.

એક અકવાડયું પસાર થઈ ગયું જે અરસામાં ફોરીસ સહેજખી ધરની બહાર નીકળી નહીં. સાહજને છંડે લગાર અંધાર થવા પછી પોતાના થાકેલાં મનને રાહત આપવા તેણી તે નાના બગીચામાં લટાર મારતી.

કેટલાંકો-તેણીનાં ખચખચાહો-તેણીને મળવા આવ્યાં હતાં, પણ તેણીની દારી તરફથી એકજ જવાબ મળતો કે મીસ કારના-ઈલની તખીઅત બરાબર નહીં હતી અને તેવણ કોઈને પણ મળી શકવાની હાલતમાં નહીં હતાં.

એક અકવાડીઆં પછી મીં મોરેલ તેણીને મળવા આવ્યો. તેના હાથમાં કાગળોનું એક બંદલ હતું. તે ટેબલ ઉપર મુકી તેણે એક ખુરસી પર બેઠક લીધી.

“તમે હમણા જરા ઠીક લાગોય. હું તે જોઈ ખુશી છું. છેલ્લા આવ્યો ત્યારે તમે એટલાં શીકકાં અને સીક જેવા દીસ્તાં હતાં કે મને પાછું આવવાની બ્હીક લાગી. પણ આપણે આશા રાખીશું કે હવે સડે સાઈંજ થશે, ત્યારે બહાર જવાનો તમારો કરાવ હજી મક્કમ છે ?”

“ખચ્ચીતજ ૧” તેણીએ હસીને જવાબ વાલ્યો.

“સારું ત્યારે જો તેમ હોય તો મેં એક ખમર તમારે વાસ્તે મેળવીય.” અને એમ કહેતાં પંજું કાગજનું બંદલ છોડવા માંડ્યું. ફોલોરીસનો ચહેરો આશચર્ય ખીલી નીકળ્યો.

“એ એક અજબ સંજોગ હશે.” તેણે બોલવા માંડ્યું. “પણ આપણી જીંદગી એવા સંજોગોથી હંમેશા બરપુર રહેય. કોઈક વાર તો આપણે વાર્તામાં વાંચ્યેય તેના કરતાંમી વધારે અજબ જેવા સંજોગો ખરપા થાયછ.”

“અનવા જોગ છે, પણ કું થયું? કાંઈ તમે એમ શોધી કાઢ્યું કે કાંઈ મોટા ઉમરાવની હું કાંઈ બોવાવણી દીકરી મલી આવીય યા તો કાંઈ માહરા નહીં જણાયજા મામા કાકાએ મને મોટો વારસો આપ્યોય?” અને તેણી મોટેથી હસી પડી.

તે બી હસ્યો. તેણીને આવા ખુશ સ્વભાવમાં જોતાં ઘણોજ રાજ થયો. તે આપડો થે કુંજ જાણતો હતો કે તે માવાળુ ગૃહસ્થનું દીકરું રાજ્ય રાખવાજ તેણીએ માત્ર ખોટો દેખાવ ધારણ કર્યો હતો.

“નહીં નહીં” તે બોલ્યો. “હું ઇચ્છુંય કે તેમ હતે, પણ તારું તમેને કાંઈ કુલ અને ઝાડ પાન વીશે થોડી ઘણી સમજણ છે કે?” ફોલોરીશે પોતાની મોહટી જુરી આંખો અજબખીથી ઉંગાડી.

“ખોટની કે એવું કાંઈ?” તેણે પાછું પુછ્યું.

ફોલોરીસે ડોકું ધુણવ્યું. “નહીં, તેવું તો કાંઈ નહીં.”

“હાં” લગાર નાસીપાસીથી તે બચડ્યો, પણ ખીજજ પળે તે પાછો ખુશ થયસો દેખાયો.

“પણ તેની કાંઈ હરકત નથી, હું ધારય.” તે બોલ્યો. “તમે જલદીજ શીખી શકશો-”

“ બોટની શીખું, ઝાડપાનની સાયન્સ !” તેણી અચરત થઇ. તેણીને લાગ્યું કે પોતા વાસ્તેની આનુરતાભરી કાળજીથી તે કોસાનું બેઠું નો જરા નખળું નથી પડ્યું !

“ હા. કાંય નહીં ! તમારાં જેવાં એક જુવાન બહાશ આનુંને કાંઈપી શીખવું મુશ્કેલી થાય નહીં.”

“ હું એક જંગલી દોર છું. મીઠો મોરેલ, તમે ધારોય તેવું જરાપી નથી.”

તેણે હસીને ખમાં હસાવ્યાં.

“ હું માનતોજ નથી કે એવી એક પી ચીજ હોય કે જે તમે નહીં શીખી શકો. !”

“ પણ તમે મને દશ કહ્યું નહીં કે તમે શાને વાસ્તે એ સવાલો પુછ્યા ?”

“ જેવોની વાત આમ છે, મીઠા કારલાઝઝ,” ખુરશી પર ફરાગત થઇ એસતાં તે બોલ્યો—“તમે ગયે વખતે હું આવ્યો ત્યારે તમે બહારગામના પેપરોની જાહેર ખબરોને વાસ્તે બોલ્યાંતાં તે વિચાર મને પી ઠીક લાગ્યો. તે પરથી હું એક મિત્રને ત્યાં ગયો જે ઘણાખરા બધા મુશ્કેલીમાં ફરેલો છે અને ઘણી બાધાઓ જાણેય. અને તેને મેં કાંઈપી તમારે લાયકની જાહેર ખબર વિષે તકાસ કરવા કહ્યું. તેણે તેમ કાંઈ અને કેટલીક જાહેર ખબરના તરજુમાઓ ઊતારી મોકલ્યા. તેનાં ઘણાખરા તો ઇંગ્લીશ ગવરનેસને વાસ્તેની માગણીઓ હતી. હું નહીં ધારતો હતો કે તે તમોને ‘ગાફલ’ આવે.”

“ મને એ ખાતરીની મુદત સમજ નથી.” તેણીએ નીસાસોં નાંખ્યો.

“ મેં તે તો પડતીજ નાખી, એક લગાર અજાયબ જેવી જાહેર ખબર હતી. હું તમોને વાંચી સંભળાવું.” અને તેણે એક કાગળ કાઢી વાંચવા માંડ્યું.

“ જોઈએય એક ઇંગ્લીશ લેડી કે જે એક બાનુંને ઝાડપાન વીશેની એક ચોપડી તૈયાર કરવામાં મદદ કરી શકે. ઝાડપાન વીશેની બધી સમજણ હોવી જોઈએ એવું કાંઈ ખાસ જરૂરનું નથી, પણ સારા હરફે અને સારી રીતે સર્વે વીગતોનો ચોપડી પર ઉતારો કરી શકે એવાં એક લેડીની જરૂર છે. લખો પોસ્ટ બોક્સ સીં બીં ફ્લોરન્સ.”

ફ્લોરિસે નાસીપાસીથી ડેડું હસાવ્યું.

“ નહીં, એક પણ થોભો.” તેણે તુરત વધાર્યું “ મેં પ્રાયુ” કે એ તમોને માફક આવશે તેથી તમોને કંટાળો આપવા આગમ્ય લખીને મેં બધી વીગત પુછાવી. અને તેનો મનમાનતો જવાબ આવ્યો. સમજો, તે બાંધને એક સારા ખાનદાનની બાનું જોઈએય, એ બોક્કસ બાબત વાસ્તે તેવણુ ધણાં ખાંતી છે, અને ઝાડપાનની સમજ ધરાવવા કરતાં, ધણાં સારા હરફે લખી જાણનાર જોઈએય હવે, મીસ કારનાઈલિ, તમે બીં એક ખાનદાનની બાનું હો, અને બોલવાની રજા આપો તો તમારા હરફે ધણાં સુંદર છે.”

“ વેલ ?” પોતા માટે આટલી બધી કાળજી વાસ્તે આભાર દરશાવતી મુગી ચશમે તેના બણી ફેરવી તેણીએ આતુરતાથી પુછ્યું.

“ મેં તેથી તમારે વિષે જણાવી તેવણુને પોતાને લગતી વધુ ખબર મંગાવી અને તે પણ મને દરેક રીતે સંતોષકારક માલમ પડી, અને ટુંકમાં મેં તમારા તરફથી તે જગ્યા વીષેની જોડવણું નઃકા કીધું. પગાર જો કે ધણો મોટો નથી પણ સુખ સગવડનું સાથે છે. અને ફ્લોરન્સ એક ખુબસુરત જગ્યા છે. હું પોતે તો ઇંગ્લાંડની બહાર કદી ગયો નથી, અને જવખીશ નહીં. પણ કહેય કે જગ્યા ધણી ખુશનુમાં છે, અને વળી બાનુંઓને સુંદર કુલતો ધણો શોખ હોયય, એટલે—”

ફક્તોરીસની આંખમાં પાણી ભરાઈ આવ્યા.

“તમે માહરા તરફ ધણાજ ભક્ષા થયાય, મીં મોરેલ. તમે તે દહાડે મને પુછ્યું હતું કે અમારાં કેઈ ખરાં દીલના મીત્રો હતા કે ત્યારે માહરે તમોને કહેવું હતું કે હા, એક ધણાજ ધણાજ સાચ્યા દીલનાં માહરા મિત્ર છે, ખચ્ચીતજ તમે તેવાજ છેવો, અને ત્યારે ખરેખર શું તમે માહરે વાસ્તે તે મેળવી?”

“હા એટલે કે જો તમને ગમતું હોય તો તમે આપ કામ જ્યાંઓ તપાસી લઈ વિચાર કરજો. કામ જાહજીતું ભારી નથી. ફક્ત તેવણ તમારી પાસે લખાવે તે લખ્યા કરવાનું ને એટલુંજ કે હું તમારી જગ્યે હોવું તો એકાદ એ બાબતની ચોપડી લઈ મુસા ફરી દરમ્યાન સહેજ સાલજ અબ્યાસ કરૂં, અને માહરા સાંભળવા પ્રમાણે મીસીસ સીંકલર એક ધણાં ભક્ષાં બાનું છે. હવે હું એક કપ ચાહે લજી તેટલાં તમે આપ કામજો તપાસી જાવો.”

ફક્તોરીસ ને લખ બાજુમાંની તેમલ નજીક ગઈ અને સધળાં કામજ્યાં વાંચ્યાં.

મીં મોરેલના કહેવા પ્રમાણે સધળું સંતોષકારક હતું, અને પગાર જો કે મોહટો નહીં પણ તેણી વાસ્તે પુરતો હતો, અને વળી સુખકારક રહેવાનું હતું.

મગર એક ચીજ તેણીને સર્વથી વધુ એ જગ્યા લેવા લક્ષ્યાવનારી હતી, તે એ કે ઈંગ્લાંડ છોડી બહાર જવાનું હતું.

ફક્તોરીસ ! કેટલું બધું ખુશખોદાર ફુલોથી ભરેલી તે સુંદર જગ્યા વાસ્તે તેણીએ સાંભળ્યું હતું ! લોડ નોરમને પણ વારંવાર તેણી આમળ તે જગ્યા બામે વાત કરી હતી, અને તેઓ પરણ્યા પછી તેણીને જરૂર ત્યાં લઈ જવા કબુજાત આપી હતી, તે યાદ થતાં તેણીના બદનમાંથી દુઃખની એક ધુજરી પસાર થઈ ગઈ.

મીં મોરેલ તેને ગારીકાથી તપાસતો હતો.

“કાંઈ નહી, કાંઈ નહીં,” તેણીના હોઠ ધુજતા જોઈ તે તુરત પુકારી ઉઠ્યો. “તમેને એ વીચાર નહીં, ગમતો હોય તો જરાખી શીકર નહીં. આપણે કાંઈ ખીણું શોધી કાઢશું.”

ફ્લોરીસ જડીને તેની નજીક ગઈ.

“એના કરતાં ખીણુ વધારે સારું હું નહીં ધારતી કે કાંઈખી હોય.” તેણી બોલી.

“ત્યારે તમે જશો?” તેણે પુછ્યું.

તેણી એક પળ અચ્ચકાઈ.

“મગ્ગલાંડથી એ ઘાણું દુર છે,” તે પાછું બડબડ્યો.

“અને તેજ તો મને વધુ લલચાવનારું છે,” તેણીએ જવાબ દીધો.

“હા, હું જમ્મશ, મીઠ મોરેલ.”

અને એ રીતે તેણીની જીદંગી સાથે જોડાયતી સાંકળમાં એક વધુ કડી પડેવાઈ, ત્યાં બનનારા એક સર્વેથી અગત્યના બનાવ બાબે બીલકુલ બેખબર તેણી થોડા દીવસમાં ફ્લોરિસ જવા ઉપડી ગઈ.

મકરણ ૨૬ મું.

તે એક ઘણી કંટાળા બરેલી સ્વારી હતી અને લેડી પ્લાંશ પોતાની જીદંગીના છેડા સુધી તે કદી જુલી નહીં.

તેઓ જ્યાં ત્યાં પહોંચ્યાં કે તેઓના ઘોડાને અવાજ સમજી સર જોસફ તુરત બારણા આગળ આવ્યો. લેડી પ્લાંશ પર તેની નજર પડતાં તે ચોંક્યો અને તેની આંખો કાંઈ ખીજ એક જીવની-ફ્લોરીસની શોધમાં આસપાસ ફરી.

“લેડી ખ્વાંશ,” તે બોલ્યો, “આટલે લાંબે વેરથી તમે—”

તેણી એક કુદકો મારી ઘોડા પરથી ઉતરી પડી.

“મને—મને ખરું કહી દેવો,” તેને અટકાવી તેણીએ હાંફતાં હાંફતાં કહ્યું.

“તેવણુ—”

તેણીના સફેદ પુની જેવા ચહેરા અને ધુળતા હોડોએ તેને ચોંકાવ્યો. “લોડ નોરમન ખુદાની મેદરથી લગ્ન જીવેચ,” તેણે તેણીને ધીરજ આપી.

એક પળ તેણી આંખ પર લાથ ઢાંકી, મનપર કાંચ મેળવતી પુતળાં પેરે સ્થિર ઉભી, અને પછી સર જેસફે લંબાવેલો લાથ પકડી ઘરમાં દાખલ થઇ.

“અને તમે આવી અંધારી રાતે આટલી લાંબી ઘોડેસ્વારી કરી આવ્યાં!” લેડી ખ્વાંશને જોઇ તેની અજાયબી ભાંગી નહીં, અને તે બોલ્યો. “તમે તદ્દન બીણાઇ ગયાં હશે, લેડી ખ્વાંશ, અને મને બધા છે કે તમોને હું ખીજાં કપડાં પુરાં પાડી શકીશ નહીં. કમનસીબે હયાં ઓરત જાત નથી.”

“તેની હરકત નહીં. હું કાંઇ જાણજી બીણાઇ નથી; અને મને તે વીશે જરાખી દરકાર નથી, સર જેસફ હું—હું તેવણુ આગળ જઇ શકીશ? પણ અલખતાં, તેમ થવુંજ જોઇશે. કારણ હું તેવણુને નર્સ કરવા આવીય.”

સર જેસફ ઉધાઈ ગયો. જે કોઇખી તે જગ્યા લઇ શકે તો તે ફોરોસિસ, તેની અદરાયલી મહોરદાર હોવી જોઇએ!

“તમે— તમે મીસ કારલાઇલને જણાવ્યું કે? હું આશા રાખુંચ કે એ માડી ખબરથી તેવણુ ખીગાર નહીં પડી ગયાં હશે!” તે બોલ્યો.

લેડી ખ્વાંશે ગંભીરતાને તેના બણી જોયું. ફોરોસિસને તો તેણી અત્યાર સુધી લગભગ બુલીજ ગઇ હતી.

“હમે —તેવણને જણાવ્યું નહીં.” તેણીએ જવાબ દીધો. “લોડ નોરમનની ખરેખરી હાલત જાણ્યા વગર તેણીને જણાવવાનું હમે વાજબી ધાયું નહીં. તેથી હુંજ આવીય.”

તે અજબ થયેલો દેખાયો.

“તમે તેવણને જણાવ્યું નથી.” તેણે ગંભીરપણે કહ્યું. “હું દલગીર છું. તેવણે જણવું જોઈએ, હું ધાંચ્ય. પણ કદાચ તેવણ લેડી પેનલ્ટરે સાથ પછવાડે ગાડીમાં આવતાં હશે.”

“કદાચ હોય બી. અને હવે મને અંદર લઈ જવા મહેરબાની કરશો, સર જેસક ? ડો. ગ્રીનને કદાચ માહરી જરૂર પડશે.”

તે ખજર કાઢવા ઉપર ગયો; અને થોડીક પળમાં પાછો આવ્યો. “હા, ડો. ગ્રીન કહેય કે તમે સાથ એવણ વાત કરવા માંગેય, પણ પહેલે તમેને થોડીક આશાયસ લેવા જણાવેય.”

તેણીએ તેમ કરવા ના પાડી. તેઓ તે બેડ—રૂમમાં દાખલ થયાં અને ધડકતાં જીમરે લેડી પ્લાંચ જુસનાં બીઠાંના નજદીક સ્ટકા ગઈ. તે ત્યાં પડેલો હતો, મહોત જેવા શીકકા ચહેરા સાથ તે હીમતવાન જવાન લાઇલાજ બનેલો ત્યાં બીઠાનાપર બેભાન પડેલો હતો.

બીઠાનાની લગોલગ ડો. ગ્રીન ઉભેલો હતો. અને થોડેક દુર કમનસીબ હેરી કે જે આ માઠા બનાવનું મુલ કારણ હતું તે ગમગીન ચેહેરે અને રડેલા લાલ ડોલા સાથ ઉભો હતો.

તેણી નજીક આવતાં ડો. ગ્રીને ધારી ધારીને તેણી બણી જોયું.

“નહીં,” તે બોલ્યો. “તમે બેશીકર બોલો, લેડી પ્લાંચ એવણ તદન બેભાન હાલતમાં છે ને હજી લાંબો વખત એમ રહેશે એવી મને શીકર છે.”

“એવણને ધણી ઇજા થઈ?” તેના સફેદ ચહેરા પર નજર દોડાવતાં તેણીએ સવાલ કીધો.

“ઘણીજ,” તે મંભીરાઈથી બોલ્યો. “તે જનવરે પુશકલ જોર એવણુ પર વાપડયું. ગરીબ બીચારા-”

તેણીએ નીરાશીથી તે બેભાન આકાર બણી ટીક્યા ક્યું.

“સર જોસફ મને જણાવેચ કે તમે મને મદદ કરવા માંગોચ, લેડી બ્લાંશ,” ડો. આને થોડીક પળ પછી કહ્યું “તમે નહીં ધારતાં કે તેમ કરવા અગાઉ તમને થોડી આશાએશ લેવી જોઈએ? એક બાનુને વાસ્તે આવી જતની મુસાફરી ઘણી સખત કહેવાય.”

તેણીએ ડોકું ધ્રુણાવ્યું.

“હું આશાયસ નહીં લઈ શકશ; શું કરવાનું છે તે મને ફરમાવો?”

તેણે જોઈ લીધું કે વધારે તકરાર કરવી ફાકટ હતી.

“એવણુને બાંધેલા પાટાઓ બીણુવેલાજ રાખજો. હું બીજા નવા તૈયાર કરવા નીચે જાઉંચ. એવણુ હુશીઆર થવાની સહજબી હીલચાલ કરતા જણાય તો મને તુરતજ બોલાવજો.”

જેવો તે રૂમમાંથી ચાલી ગયો કે લેડી બ્લાંશ તુરત બીજાનાં નજીક ધ્રુણુએ પડી અને તેના ઠંડા સફેદ હોઠપર પોતાના ધ્રુજતાં હૈા દાખ્યા.

“ઓ, માહરા ડારલીંગ, માહરા બીચારા, તમારે મરવું નહીં જોઈએ. નહીંજ. ઓ હુસ, માહરે ખાતર તમે પાછા સાજા થજો, માહરા જન!” લોર્ડ હેરીએ ફાતેલે ડાંગે તેણી બણી ટીક્યું, અને પછી ગભરાયેલો ત્યાં તેણીને એકલી છોડી ચાલી ગયો.

સદવાઈ પડી ચુક્યું, તે પસાર થઈ બપોર પણ પડી અને તે પછી સાંઢજ વડીક પસાર થઈ, છતાં લોર્ડ નોરમન એક મુરદાં મીસાલ પડી રહ્યો, અને લેડી બ્લાંશ જેવી ને તેવી ખંતથી તેની ચોકી કરતી રહી.

રાત પડતાં 'બેલીફિ'થી એક ગાડી આવી પુગી. તેમાં લેડી પેનહર્સ્ટ અને એક નર્સ હતી અને સર જોસફની અગ્નયણી વચ્ચે હજી ફ્લોરીસ આવી ન હતી.

“તમે મીસ કારનાઇલને જણાવ્યું કે ?” લેડી પેનહર્સ્ટને કહ્યું તો હાથ ‘શેકહેડ’માં લેતાં તેણે જવાબ કીધો.

“નહી,” સહેજ લાલ થતાં તેણીએ જવાબ દીધો. “હમોને ખબર મલી તે અગાઉ કાંઈ અગતનાં રોકાણસર એવણે ‘બેલીફિ’ છોડી જવું પડ્યું હતું.”

“આહ, ત્યારે એમ છે !” છુટકારાનો દમ ખેંચતાં તે બોલ્યો. “એ બી ઠીકજ થયું, જે કે આપુને તેવણે જણાવવું તો પડશેજ. પણ હવે ક્ષેડો ના, લેડી બેટી, ડો. ગ્રીને હજી આશા તદ્દન છોડી નથી, અને વળી લેડી પ્લાંશ એક ધણા મરસ નર્સ પુરવાર થયાંય.”

લેડી બેટીનો ચેહરો પાછો લાલ થયો, પણ હજી તેણી કાંઈ જવાબ આપે તેટલાં બારણું ઉઘડ્યું અને લેડી પ્લાંશ અંદર દાખલ થઈ. સર જોસફ તેઓને મલત્રાની ટક આપવા, તેઓને એકલાં છોડી ચાલી ગયો.

“ત્યારે તમે આવ્યાં ખરાં ?” લેડી પ્લાંશ બોલી. “બધો સામાન ક્યાં છે ?”

“નર્સ પાસે છે !” લેડી બેટીએ ચંડાઈથી જવાબ દીધો.

“નર્સ પાસે !” લેડી પ્લાંશે પડઘો કીધો. “તમે નર્સને કાંય લાવ્યાં ? હું હયાં નર્સ છું, લેડી પેનહર્સ્ટ.”

લેડી બેટી ધુળવા પડી. “તુંને હયાં શું હક છે ?” તેણીએ તરારે કહ્યો ? “તું શું એમ ધારેય કે ફ્લોરીસ એમ સમજશે ત્યારે—”

“ફ્લોરીસ—ફ્લોરીસ ! મને તે નામ સાંભલતાં કાંઈ થઈ આવેય,” લેડી પ્લાંશ ઋનુનથી બોલી. “સાંભળો,” અને તે ધુળતી અમળાની લગોલગ આવી બેઠી. “ફ્લોરીસ કારનાઇલ હયાં નથી.

અને આવશેખી નહીં, કાંય તે તમે જાણોય. માદરા જેટલું બહુ મહારાથી વધારે સારી રીતે, તું એમ ધારેય કે તે તેને તરછોડીને ચાલી ગઇ તેથી હું ખી તેમ કરશ ? થોભો, મને સાંભલી લેવો. હું નીચે આવી તે એટલાજ વાસ્તે કે માદરે તમોને કાંઈ કહેવુંય. મહેરબાની કરી યાદ રાખજો કે હું લોડ નોરમનની સગી થાકુંય. તમારી એવી હજાર ફોરીસ કરતાં હું તેની વધારે અતલગતી છું. અને તેથી તેણી તેને કેવી રીતે તરછોડી ગઇય તે હું અને એકલી હુંજ તેને જાણીશ. મીસ કારલાર્જીસ સીવાય તેમ કરતાં મને અટકાવનાર કોઈજ નથી, અને તે પોતે તો મને અટકાવવા આવી શકનારજ નથી તેની મને ખાત્રી છે.” અને દમામથી તેણી તે ઓરડા છોડી ગઇ.

દીવસો પસાર થયા; મોજમજતદ માટે આંધવામાં આવેલું તે નાહનું પથ્થરનું મકાન એક હોસ્પીટલમાં ફરવાઇ ગયું હતું.

પાંચમાં દીવસની સાલજે, ડૉ. ગ્રીન, બહારનો રમણુય દેખાવ નીહાલતો, ગંભીર આતુર ચહેરે ખારી નજીક ઉભો હતો. જેવામાં લેડી જ્ઞાંશને ધીમે અવાજે પોતાનું નામ પ્રકારતાં સાંભલી તે તુરત ધીમે પગલે ખીજાણા નજીક ગયો.

લોડ નોરમન આંખો ઉઘાડી લેડી જ્ઞાંશ બળી રીકતો હતો. તે કાંઈ યાદ કરતો હોય એમ લાગ્યું.

“ફોરીસ !” તે બડબડ્યો.

તેણીએ જવાબ દીધો નહીં, પણ તેને ઓઢાડેલી ચાદરની અંદરથી પોતાનો હાથ લઈ તેનો તાપથી તપતો ગરમ પાટલો હાથ લઇ માયાથી દાખ્યો.

“ફોરીસ ! તું હયાં ? એ શું થયું ? આહ મને યાદ આવ્યું” શીકકું હસ્તાં તે બોલ્યો. “હેરી—ને સલામત છે કે ?”

“લોડ હેરી તદ્દન સારી પેટે છે,” ડો. ઝીને જણાવ્યું, “તેવણ ઘેર ગયાય.”

“ગરીબ ખીયારો ! ચાલો સાહે, હું ખુશી છું. હું ઘણો ઠાકી ગયોય હું કેટલો વખત થયાં દયાં પડી રહ્યોય ? આખો દહાડો થયો કે ?”

તેના તપતાં મગજ પર ડો. ઝીને બીનો રમાલ ફેરવ્યો.

“હમણા વાત ના કરો, નોરમન.” તેણે કહ્યું. જરા ઉંઘાવાની કેશેશ કરો. “સહવારે હમે મધું તમેને કહીશું.”

હજી બ્રહ્માંશનો હાથ પકડેલોજ રાખી, તાબેદારીથી તેણે કોર વાલી.

આખી રાત લેડી બ્રહ્માંશ તેનો હાથ પકડી ત્યાંજ બેસી રહી કે બ્યારે તે તો બધો વખત તે હાથ ફેલોરીસનો હતો એમજ ધારતો હતો. સહવાર પડતાં બ્યારે તે જગૃત થયો ત્યાર તે પુરતો સાવધ થયો હતો.

“કાંય, બ્રહ્માંશ ? તું હયાં !” તે અજબખીથી બોલ્યો. “ફેલો-રીસ કયાં છે ? નીચે આશાએશ લેવા મઘય કે ?”

જવાબમાં તેણીએ માત્ર ડોક્યું ધુણાવ્યું.

“હું ખુશી છું. ગરીબ ખીયારી, ખચ્ચીતજ તેને થોડીક આશાએસ જોઈએ, ખીયારી આખી રાત મ્હારી આગળ તપાસ કરતી બેસી રહી, નહીં વાઈ !”

તેણીએ મુંઝે મોંઢે તેનું ખીજાનું સરખું કીધું.

“હમણાં વાત ના કરો, નોરમન” તેણીએ તેને પટાવ્યો.

“બ્રહ્માંશ, હું કેટલો વખત થયો દીંયા પડી રહ્યોય ?”

“છ દહાડા થયા, નોરમન.” તેણી ધીમેથી બબડી.

“છ દહાડા! છ—અને ફોરોસ મ્હારી ચોકી કરતી આખો વખત બેસી રહી? મ્હારી ગરીબ ડારલીંગ!” તેની આંખોમાં પાણી બરાબ આવી. તે ઘણો નખજો પડી ગયો હતો, એટલે સહેજમાં તેને લાગી આવ્યું. “છ દહાડા સુધી બેભાન પડી રહ્યો! ને અલગતાં, તમે બધાં તો સમજ્યાં હશે કે હું મરી જવસ? મ્હારી મીઠી વ્હાલી, તેણીએ કેટલું બધું અમ્યું હશે! ઘણી ખીમાર થઈ ગઈય કે, ખ્લાંશ?”

લેડી ખ્લાંશે ડોકું હલાવી ના પાડી, તેણી એક પણ બોલ બોલી શકી નહીં. ફોરોસ અને ફોરોસ વીશેનીજ કાળજી માટેનો તેનો એકેએક શબ્દ તેણીને એક કાતીલ ખંજર મીસાલ લાગતો હતો.

“નહીં, ઓ, હું ઘણોજ ખુશી છું, પણ તેણી શીકકી અને પાટલી થઈ ગઈ હશે, ખ્લાંશ, નહીં? મ્હારી ગરીબ ફોરોસ! હવે આપુને તેની મેનીજ કરવી પડશે, ખ્લાંશ. મ્હારી ડારલીંગ! આહ, ખુદ સાહેદ છે કે મેં તેણી સાથે વાત કરવા કેવું હચ્ચકું; જોકે હું જાણતો હતો કે તેણીનો લાથ મ્હારા લાથમાં પકડાયતો હતો ને કોઈકવાર તો તેણીના ચાલતા ચલાશની લવા વટીક મને લાગતી હતી હું બોલી નહીં શકતો, હું ધાર્યું કે હું અરધી બેભાનીમાં હોવશ, નહીં ખ્લાંશ?”

“હા, ડીઅર.”

“હું ઘણો ખરાબ થઈ ગયોય કે?”

તેણી ચુપ રહી.

“ઓહ, તું એમ ના ધારતી કે મને માહરા દેખાવને વાસ્તે કાળજી છે” તે નખજાઈથી શીકકું હસતાં બોલ્યો, “પણ હું પુછવા માંગુય કે માહરાં લગન વટીક ધીલમાં નાંખવા પડે તોટો બધો હું ખરાબ થઈ ગયોય કે. હું જોયો ચાલતો થાવું કે લગન કરવા હચ્ચકું. હા, ખ્લાંશ? મજેનું કેની?”

તેણીએ જવાબ દીધો નહીં, અને તેણે આગળ ચલાવ્યું.

“હા, તેણી ના કહેશે નહીં. ખીમાર માણસને તો ખુબ ‘હા’ કરવું પડે. ખરેખરી? એ કેટલો વખત થયો સુવા ગઈય? જોકે હું એને કહાડવા મરતાં રાજી નહીં થાઉં, પણ એને મક્કવામાં મ્હારો છવ ધણો બરાબોય. ડોક્ટર, તમે એમ ધારોય વાડ કે હું પાછો ખીમાર થઈ જવશ?”

“તમેને ઉશકેરાવા નહીં દેવાની સંભાવ રાખ્યે ત્યાં સુધી નહીંજ.” ડૉ. બ્રીને જવાબ દીધો, અને તેણે કાંઈક અર્થસચક રીતે લેડી બ્રાંશ ગમ નજર કાઢી,

લોડ નોરમન હત્યો.

“ઓ મને ઉશકેરાવાની જરા શીકર ના કરો.” તે બોલ્યો. “પુરતી ઉશકેરણી મને મલી ચુકીય ને હવે વધારે તેમ થવાની જરાખી ધારતી નથી. તે નાદાન છોકરાને મહોતનાં દાયામાં ધસી જતો જોયલો હું કદી ભુલી શકીશ નહીં. પાક ખુદાનું લખ્ખો હેશાન કે હું વખતસર તેની બાબુમાં જઈ શક્યો. મરીય છોકરો! ઘેર ગયોય, નહીં વાડ? મ્હારે બનતી કિનાવલે તેની ઉપર કાગજ લખવુ પડશે. હું આજેજ ફ્લોરીસ પાસે લખાવીશ કે હું તદ્દન સારી પેક છું, ને પણ પછી તેને હું જરૂર બોલાવીને થોડો વખત મ્હારે ત્યાં રાખીશ.” તે હમ ખાવા સહેજ બોલ્યો, અને પછી લેડી બ્રાંશ બણી રીક્યા કીધું.

“બ્રાંશ, તું ઘણી બલી છોકરી છે. મને નર્સ કરવામાં તું મ્હારી ફ્લોરીસને મદદ કરતી હતી, નહીં? તું હંમેશની એવી છે. પણ તું ખી શીકકી ને કાકલી દીસેય. તે જોઈએ તે કરતાં વધારે મહેનત કાઢીય. ફ્લોરીસ આવશે ત્યારે હું કહેવશ કે તુંને એ બલોંસ કરી આખો દહાડો આશાએશ લેવા મોકલે.”

અતે તેણીને વાચા આવી.

“હા” અત્યંત ધીમા અવાજે તેણી બોલી. “ફ્લોરીસ આવશે ત્યારે હું જતી રહેવશ, ને આશાએશ લેવશ. પણ—પણ તે મ્હારા કરતાં વધારે ઠાકેલી છે, ખુસ, અને ડાકટરે તેના રૂમમાંથી બહાર નીકળવા ના કહ્યું.”

“મ્હારી ગરીબ ડારલીંગ!” તેણે અટવટ કાઢી, “જા, તેની આગળ જા, બ્રાંશ, ને મ્હારો ઘણો ઘણો પ્યાર તેને આપી કેલ કે જ્યાં સુધી પુરતી આશાએશ તેને મલે નહી ત્યાં સુધી મુદ્દલ હયાં આવવું નહી.”

લેડી બ્રાંશ ઉઠી અને પોતાને પડી જતી અચાવવા એકાદ ખુરસીનો ટેકો લીધો. માત્ર એક પણ અને બીજું પણ સઘળી હીમન એકઠી કરી તેણી ત્યાંથી બહાર પડી.

અફસોસ, તેણીને થતી સગત તેણી ખમી શકે તે કરતાં ઘણી વધારે બારી હતી! તેણીએ તેને ખાતર કેટલું ખમ્યું હતું, જ્યારે તેના મોઢાંમાં ફ્લોરીસ—માત્ર ફ્લોરીસનેજ નામની તાહી હતી.

પ્રકરણ ૨૭ મું.

લેડી એડી તેણીના રાહ જોતી સીટીંગ રૂમમાં બેઠી થતી હતી. બય, ચાંતા, અને ખુસના સારા થવાની ખુશાલીની બેગી લાગણીઓથી તેણીની હાલત ઉશ્કેરાયલી હતી.

“ઓહ, બ્રાંશ, ખુસ ખરેખર સારી પેંડે છે કે?” તેણી તરફનો વેરબાવ ભુલી જતાં તેણીએ આનુરનાથી પુછ્યું.

“હા,” લેડી ખ્વાંશે દમામમાંજ જવાબ દીધો. “તેવણુ એટર છે, પણ તેવણુને તેથી હું જાણુવા માંગુય કે તમે શું કરવા ધારોય.”

“શું કરવા માંગુય?”

“હા. તમે તેવણુને મલવા માંગોય કે? તેમ જો હશે તો તેવણુ તમારાં મોઢડાં પરથી ચેતી જશે કે કાંઈખી ખોટું થયુંય ને તમોને ફક્કોરીસ-મીસ કારલામત્ર માટે સવાલો કરશે. તમે માહરી માફક શાંત ચહેરો રાખી થોડું જુહું ખોલી શકશો કે? મેં તો જણાવ્યુંય કે તે ઠાકી ગઈય ને આશાએસ લેય.”

“ઓ, તું કેમ એમ કહી શકી?”

લેડી ખ્વાંશે મોહટથી ફરી પડી. તે એક તુચ્છકાર ભરેલું બયબીત હસ્તું હતું જે સાંભલતાંજ લેડી એટી કમકમી.

“તેને આવી હાલતમાં ફટકો મારવા કરતાં હું ગમે તેટલું જુહું ખોલી શકીશ. પાછલથીખી ને પડવાનો ખરોજ, પણ જો તેને મારી નાખવા નહીં માંગતા હોવો તો પાછલથી તે કહેવા ઘણો વખત મલશે.”

“ઓ એ ઘણું બયંકર છે!” લેડી એટી કમળી. “મને કાંઈ સમજ પડતું નથી. તું તેણી માટે જે કહેય તે હજી હું માની શકતી નથી.”

“તેને તરછોડી, ખર્ટી ક્લીફર્ડ સાથ નાહસી ગઈ અને તોખી તેણીમાં તમારો વીશવાસ છે?” તેણી તુચ્છકારથી ખોલી. “હું ધારૂંય કે તમે તેણીપર લખ્યું હશે.”

“મે હયાં આવવા આગમય તેણીપર તેણીની માતાને શરનામે વેસ્તગરી ખાતે લખ્યું,” લેડી એટીએ જણાવ્યું, “મે માહરી એહેન મતીજડા, જેણે એની બલામણુ કરી માહરી આગળ મોકલી’તી તેની પરખી લખ્યું. પણ હજી કોઈનો જવાબ નથી.”

લેડી બ્રાંશ હસી. તેણીએ તુરતા તુરત પારખી લીઝું કે લુન્ચી જોડીને તે કાગળે ટપાકમાં જવાજ નહીં દીધેલાં હોવાં જોઇએ.

“તમે જવાબની આશા શું આશર પર રાખી, જ્યારે તમે જાણતાંતાં કે ફક્તરીસ કારનાઇલ તો બર્ટી ક્લીફર્ડ સાથે ચાલી ગઇયે અને લેડી મટીલડા તો કોન્ટીનેન્ટ પર ફરવા ગયાંછૂં.”

“ઓ હું શું કરું?” લેડી બેટી નાચારીથી બબડી.

“પાછાં ‘બેલીફિ’ ચાલી જાઓ. તમે હયાં છેઓ. તે તેવણુ જાણતા નથી. તમે ચાલી જાઓ, ને હું તેવણુને કહીશ કે તમેને ઉશકેરવાની ડોક્ટરની મનાઇ હોવાથી તમે ફક્તરીસને લઇને ચાલી ગયાંય,” તેણીએ ડરાવથી જણાવ્યું.

“હા. હું જવશ. હું હમણાંજ ચાલી જાઉંય, પણ ગરીબ બીચારો ખુસા!”

“તમારી દયા જોને જોઈતી હોય તેનેજ માટે સાચવી રાખો” ચહેરામાં લાજ થતાં રહેજ ગુસ્સાથી લેડી બ્રાંશ બોલી. “ગરીબ બીચારો ખુસા’ ધણા બાગ્યશાળી છે કે લગન અગાઉથીજ ઠગાઇ જતાં બચી ગયાય.” અને તેણી જોરસામેર ત્યાંથી ચાલી ગઇ.

એ પછી લોર્ડ નોરમનની લાક્ષત જલદીજ સુધરવા માંડી. બીજું એક અફવાડીઉં પસાર થયું કે ત્રણ ધણી સરસ સુખકારક મોહટી મુસાફરીની ગાડીઓ ‘બેલીફિ’થી આવી પુગી, જેમાં તેને માટેની સર્વે સામગ્રી અને સગવડ મોજુદ હતી, અને તેઓ સઘળાં ઘરે જવા ઉપડ્યાં.

સહવારે સકાળેથી ઉપડ્યાં. લોર્ડ નોરમન અને ડો. બ્રીન સર્વેથી મોહટી અને વધુ સુખકારક ગાડીમા બેઠા અને બાકીનાઓ જેમ જોને ગમે તેમ ગોઠવાઇ ગયાં.

રાત પડવા આવતાં તેઓ ‘બેલીફિ’ આવી પુગ્યાં, જ્યાં સર જોસફ અને લેડી લીચે તેમને ધણેજ હર્ષભર્યો આવકાર દીધો.

પોતા વચ્ચે સલામત પાછો ફરેલો જોઈ સર્વે જણા અત્યંત ખુશી થયાં હતાં, જેથી બધાંએ તેને આવકાર આપવા સામટો ધસારો કર્યો. સર્વે કોઈની માયાળુ પુછપરછના જવાબ કરતાં; અને શેક-હેંડમાં હાથ આપતાંની લોડ નોરમનની આંખો તો ચોપાસ કોઈ બીજાનીજ શોધમાં ફરતી રહી.

“ફ્લોરીસ ક્યાં છે?” અંતે તેણે લેડી લીંચને સવાલ કર્યો.

તેણી કાંઈ પણ જવાબ આપે તે આગમ્ય લેડી ખજાંશે આવી નરમાંશથી તેનાં ખભાંપર હાથ મુક્યો.

“ખુસ, ડો. ગ્રીન કહેય કે તમારે તુરત અંદર જતું રહેવું જોઈએ, આપ ઠંડી હવા તમોને સારી નહીં.”

“જેયું કે લેડી લીંચ, હજી એ લોક મને ખીમારની માફકજ સાચવ્યા કરેય, ને હું ધારૂં કે નમવા વગર મને છુટકોજ નથી.” તે હસ્યો “હું ડીનર પર તમોને મળીશ.”

“આજની રાત તહારા ચોરડામાંજ જમે તો ઠીક, નોરમન, ડો. ગ્રીન બોલ્યો. “આડલી ઠાક તુંને જિનએ તે કરતાં વધારે છે” દરેક આગતા સ્વાગતાથી તે માનીતા જવાનને તેના રૂમમાં લઈ જવામાં આવ્યો, અને તેને ત્યાં છોડી લેડી ખજાંશે પોતાના રૂમમાં ગઈ. ત્યાં જોડીન ખોટી થતી લગી હતી.

તેણીને જોઈ ખજાંશે ચોંકી અને ચહેરામાં લાલ થઈ. તેણીએ સલામથી બારણું બંધ કર્યું.

“કેમ કાંઈ ખબર છે કે, જોડીન?” તેણીએ સવાલ કર્યો.

“નહીં. મીલાડી.”

“તેણી-તેણીએ કાંઈ કાગળ લખ્યું કે?”

“નહીં મીલાડી, કાંઈખી કાગળે આવ્યાં નથી, જે હોતે તો હું તે કહાડી લેવાની અને મીલાડીને આપવાની સંભાળ રાખતે.”

લેડી ખજાંશે છુટકારાનો એક દમ ખેંચ્યો.

“ત્યારે બીજું કાંઈજ તે સાંભળ્યું નથી ?” હજી તેણીએ શકા દેખાડી.

“મીસ કારનાઇલ મટે કાંઈજ નહીં, જરામી નહીં. મીસ કારનાઇલ મીલોડ ક્લીફર્ડ સાથે બેસીફા છેડી ગયાં તે સીવાય હું કશું વધુ જાણતી નથી.” તેણે કાવકેપણે જવાબ દીધો.

હાથના એક લાંબકા સાથે તેણીને પોતાની હાજરીમાંથી ફેખ-સદ આપી, અને પછી એક ખુરશીમાં ફસડાઈ પડી.

તેણી જાણતી હતી કે લોડ નોરમન જરૂર તેણીને બોલાવશે, અને તેજ મુજબ થોડી મીનીટમાં તેના નોકરે આવી દરવાજો ઠોકી જણાવ્યું કે તેના શેઠ તેણીને બોલાવે ॥ હતા.

તેણી ઉઠી, આરસીમાં જોઈ ચહેરો બન્યો એટલો શાંત કર્યો, અને તે માણસની પુઠે ગમ-અને તે બચબીન પણ આવી પુગી હતી !

લોડ નોરમન ઓરડામાં આમથી તેમ ફેરા ખાતો હતો. તેનો મુસાફરીનો ગરમ કોટ તુરતનોજ કહાડીને જાળીમાંની ખુરશીપર ફેંકેલો હતો અને હજી તેણે કપડાં બદલ્યાં નહીં હતાં.

“જ્ઞાંશ” તેણી આવનાં સાથે તેણે પુછ્યું, “ફોરીસ હયાં આવતી કાય નથી ? એ કયાં છે ? એનું નામમી કોઈ બોલતું સાંભળાતું નથી. એ ઘરમાં છેતી ? અત્યારે હોતી તો જોઈએજ. મેં મહારા માણસનંબી પુછ્યું પણ મને સતોષકારક જવાબ મળતો નથી.”

તેણી તેને ટીકતી ચુપ જાંબી. એક બોલખી તેણી બોલો શકી નહીં.

“જ્ઞાંશ !” તેણે પુકાર્યું, “એ શું કહેવાય ? ફોરીસ બીમાર છે કે ? જોખી ખમર કહેવી હોય તે તુરત કહી દે. વીચારથી હું શેલો થઈ જઈશ. ખુદા ખાતર બોલી દે, શું છે ?”

“ફોરીસ હયાં નથી, ખુસ.” અંતે તેણીએ જવાબ બોલી.

“હયાં નથી?” અન્નયખીથી ફાટશે કેળે તેણે પડધા કાઢા
 “ત્યારે ક્યાં છે? માહરા ખોદા, ત્યારે હું ત્યાંથી નીકળ્યો તેજ
 વખતે તે મને જણાવ્યું કાંય નહીં? હું બહારો બહારથી ખીન્ને
 રસ્તો લેતો. તું જણેય તો ખરી કે તેને મળવા હું અધીરો ચમ
 રહ્યોય.”

“તેણી ક્યાં છે તે હું જાણતી નથી, ખુસ,” હીમતથી તેના
 ચહેરા ભર્ણી દીકતાં તેણીએ શાંતીથી જણાવ્યું.

“જાણતી નથી? એટલે તે શું? એ ક્યારે ગઇ ને ક્યાં ગઈ?”

“એ તો ત્રણ અડવાડીઆં થયાં હયાંથી ચાલી ગઇયિ. ખુસ,
 તમે હયાંથી ગયેલા તેજ દીવસે.”

“શું?” તેણે ખરાડ પાડી, ‘ગઇ-ક્યાં? ને માહરી પર
 લખ્યુંખી નહીં? આહ, હું સમજ્યો- હું સીક હતો તેથી તમે તે
 મહારાથી છુપાવ્યું, પણ હવે ખુદા ખાતર મને તે આપી દે-બધા
 કાગળ આપી દે.” અને તેણે આતુરતાથી હાથ લાંબાવ્યો.

તેણીએ માથું ધુણાવ્યું. “કાંઈ કાગળ નથી, ખુસ. એણે કોઇ
 પરખી લખ્યુંજ નથી.

“કોઇ પર લખ્યુંજ નથી?” ચહેરામાં તમામ શીકકો પડતાં
 તે બોલ્યો. “એ શું બધો ભેદ છે? ત્યારે તે દહાડે તું જુદું
 કાંય બોલી?”

“એ ત્યાં હતીજ નહી. તમે ગયા તેજ દીવસે એખી
 હયાંથી ગઇ, ને ત્યાર પછી એક શબ્દખી એના તરફથી સંબલાયો
 નથી.”

તે એકાએક તેણી નજદીક આવ્યો અને જોરથી તેણીના હાથ
 પકડ્યો. “કહે મને જલદી કેહ, શું એ મરી ગઇય. હા, તાહરા
 ચહેરામાંજ વંચાયય. જલદી બોલ,” તે ઘેલાની માફક બડબડ્યો.

“નહી. જુસ. હું જાણું ત્યાં સુધી એ મરી તો નથી ગઇ. પણ—પણ એ જુસ, તમે ખમા શકશો કે?”

“આવી રીતના વહેમ અને વસવસા કરતાં બીજું કંઈપણ હું ખમા શકશ.” તેણે ખરાડ પાડી. “તું જોતી નથી કે નહારી આવી બહેમી રીતભાત મને ઘેસો કરી નાંખેય?”

“ઓ જુસ!” તેણી એક જુદું કંઈક ખાતાં બોલી. “એ તમેને જણાવવાનું અને કેટલું અધું કંઈક લાગેય પણ કોઈ બીજાં કરતાં તો મારા તરફથી જ જાણો તો વધારે સારું. જુસ, હીમત રાખજો. એ તમે એ રીતે મહારા બણી ના ટીકા, નહી તો હું કંઈ બોલી શકીશ નહીં.” તેણીનું જીગર ઉંડાણથી વાંચી બેતો હોય તે મીસાલ તેને પોતાનો ચહેરો ફેરવી નાંખ્યો અને તેણીને આગળ બોલવા દશરત કરી.

“જુસ,” ધાસ્તીથી ધુજતા ધીમાં અવાજે તે બોલી. હા, ધાસ્તી કારણ તેણી ખરે મને ખૂબીથી કે તે શબ્દો તેણીના હોથમાંથી બહાર પડતાં સમેતજ જુસ તેણીને ઠાર કરશે. “જુસ, ફક્તોરીસ કારલાઈલ તમારે વાસ્તે સહેજથી લાયક નથી. તે એક ધણીજ પાપી છોકરી—”

“શું ઉંડું!” તેણે ખરાડ પાડી અને તુચ્છકારથી હસ્યો, “આગળ ચલાવ, આગળ ચલાવ. તું ઘેસી તો નથી થઇ. ફક્તોરીસ કેવી છે?”

“તે તમેજ વીચારી લેઓ.” તેણીએ હવે હીમત એકડી કરી તણકો કીધો. “ફક્તોરીસ કારલાઈલ તમેને છોડી ગઇય, જુસ, અને બર્ટી કલીફર્ડ સાથે નહારી ગઇય.”

એક પણ તે ગુમતાં મગજ તેણીને ટીકતો ઉભો.

“આટલી હદ સુધીની ઘાટકી મશકરી, ખત્તાંશ?” તે બોલ્યો. ત્યાર પછી તેણે તેણીના ચહેરામાં ખારીકીથી ટીક્યું. તેણીનો પકડેલો

હાથ વધુ જોરથી દાખતાં તેણીને પોતાની વધુ નજીક ધસડી, અને નીકળી પડતા ડોળા સાથે તેણે તેણીને સવાલોથી ગુંગળાવી નાખી.

“શું ? તું શું બોલી ? પાછું બોલ, પાછું બોલ, મેં સમજ્યું નહીં. હું કદાચ હજી બેબાનીમાં હોઈશ. ઓ તેમજ હોવું જોઈએ ! ફ્લોરીસ—ફ્લોરીસ મને—કેમ બોલાવું નથી કે ?” તેણે વધતો જોરથી બરાડ પાડી.

“જુસ, એ તદ્દન ખરું છે. હું ઇચ્છું છું કે એ બોલે હશે ! તેણી ખરેખર નમોને છોંડી ગઈય, અને બર્ટો કલીફર્ડ સાથે નાહતી ગઈય.”

કમકમીને તેણીનો હાથ છોડી દેતાં તે એ ડગલાં પાછળ હટ્યો.

“એ જોઈ જોઈ હસડવું જુદું હોવું જોઈએ.” શાંત થતાં તે ધીમેથી મક્કમપણે બોલ્યો, જે મુજબ પંદર દિવસ પર ફ્લોરીસે પણ જોત્રીનું બોલવું મક્કમતાથી જુદું માની લીધું હતું.

“પણ—એ સાચું જ છે, જુસ” તેણીએ હુજત કીધી.

“તે તું કેમ જાણી શકે ? તેણીનું કાગળ આવ્યું નથી. તેણી-ઓ ખુદા ! મહાર્ માથું ફરેય, બ્રાંશ, ખુદા ખાતર મને બધું વીગતે જણાવ. કાંઈથી બચકર ગેન્સમનુતી થઈય, જે શોધી કહાડવી જ જોઈએ, બધું મને કહે, બધું !” તે બોલ્યો.

“જેટલું હું જાણ્યું તેટલું જ એજ છે કે તમે ગયા તેજ દિવસે એને એક તાર મળ્યો ને એ સ્ટેશન પર ઉપડી ગઈ જ્યાં બર્ટો કલીફર્ડ એને મળ્યો.”

“જુદું, હસડવું જુદું.”

“જુસ, હું જુડી નાલેશી નથી કરતી. જોત્રીને તેઓને સાથે જતાં જોયાં”

“જેઝીન? જેઝીન કોણ?” તેણે ખોખરા અવાજે સવાલ કીધો.

“લેડી બેટીની દાસી, ને—ને ફ્લોરીસની ઘાડી મીત્ર.”

“તેને અતરધડી લાવ. ને લેડી બેટીનેખી” દરવાજા તરફ આંગત્રી કરતાં તેણે ગગડાટ કર્યો.

તેણી બહાર ગઈ, અને બીજી બે પાંચ મીનીટમાં, તે બંનેને લઈ પાછી ફરી, જ્યારે તે એક ખુરસી પર બેસી બેધ્યાનપણે બારીની બહાર ટીકતો હતો.

“ઓ જુસ!” ગરીબ લેડી બેટી એક ડચકાં સાથે તેની નજીક ધસી ગઈ. પણ તેણે હાથની ઇસારાથી તેણીને અટકાવી.

“છોકરી,” જેઝીન તરફ જોતાં તે કરડે અવાજે બોલ્યો. “આએ શું બાબત છે? સાચ્યુંજ બોલજો નહીતો—”

એક પણ તે છોકરી દ્વારા ગઈ. તેનો કરડો ઝંતુની ચહેરો કોમળે પણ ગમરાવવા પુરતો હતો. પણ તે બારે ગાંડ પુરી હતી.

“મી લોડ હું ફક્ટ એટલુંજ જાણુંચ” અને તે બણાવેલો પાઠ શાંત અવાજે પાછો બબડી ગઈ.

“ને તેં—એ માન્યુ” તે હવે લેડી બેટી તરફ ફરતાં બોલ્યો.

“હું બીજું શું કરી શકું, જુસ?” તેણી કગળી “એ ખરું છે, મેં સ્ટેશનના પોરટર, ગાર્ડ વીગેરેને મઘી પૂછપરછ કીધી—તે ને મેં તેણીને લખી જણાવ્યું કે ખુલાસો કરી હમારા જીવને નર્ચીત કરે, પણ કશો જવાબ નથી”

“મને એકલો છોડો.” તે ખોખરા અવાજે બોલ્યો.

તેઓ બધે ગયાં, પણ લેડી બેટીનાંશ ત્યાંજ થોભી. તેણે તેણીની કશી ફરકાર કીધી નહી, અને પાછો બેધ્યાનપણે બહાર ટીકતો બેઠો.

થોડે વારે તેણી હીમત કરી તેની નજીક ગઈ અને તેની આગળ ગુટણે પડી.

“જુસ, બહાલો જુસ, હીમત રાખો! ઓ જુસ ડીઆર, તેણી એટલા તાકરો વીચારતેખી લાયક નથી. ખચ્ચીત, જરાની નહી.”

તે તેણી સામે ફર્યો. તેનો ચહેરો જિતાં તેણી દહેસ્ત ખાધ ગઇ હતી. તે ચહેરો મોહત માસાત્ર તમામ શીકકો પડ્યો હતો. તેની આંખો એક દીવાના પુરૂષને મલતી લાગતી હતી.

તેણી કોણ હતી તે વટીક તે જાણે એકાદ પણ જુલો ગયલો લાગ્યો ત્યાર પછી તેણે એક હાથ તેણીનાં ખભાંપર મેલ્યો.

“બ્લાંશ,” અત્યંત મુશકેલીથી તે બોલ્યો, “તું મને કાંઈ કરી શકશે નહી. મને એકલો છોડી જા.”

— “પણ-પણ-” અને તેણીએ એક ઝડપી નજર ત્યાં ટેપલ પર ફેંકી કે જે પર તેનો રીવોલ્વરનો દાખડો ઉધાડો પડ્યો હતો.

“નહી બ્લાંશ! તું ખીહી ના. હું એ પગલું કદી નહી બરીશ. હવે મને છોડી જવા મહેરબાની કરશે?”

તેણી લાચારીથી ઉઠી. ઓ તેને પોતાની હેતવંતી ગોદમાં લેવા તેણીના હાથો કેવાં વલખાં મારતાં હતાં! પોતાના જુરસાદાર પ્યારના મીઠા સખુનો તેનાં કાનમાં રેડવા તેણી કેવી તત્પર હતી! પણ નહી! તેણી તેટલી હીમત કરી શકી નહી. આજને માટે જે થયું તે જોઈએ તે કરતાં વધુ હતું.

તેણી ધીમેથી ઉઠી, અને આનાકાની સાથ તે ઓરડો છોડી ગઇ. જતાં જતાંખી તેણી, જુમી પડેલાં માથાં સાથના એકખી હીલ-ચાલ વના બેઠેલા દુઃખી આકાર તરફ ખીહીકની એક નજર ફેંકતી ગઇ.

થોડે વારે લોડ નોરમનનો નોકર ત્યાં રૂમમાં આવ્યો ત્યારે તેણે પણ પોતાના શેઠને તેજ હાલતમાં બેઠેલો દોડો. એક મુગી ઇસારતથી તેણે તે નોકરને ત્યાંથી ચાલી જવા ફરમાવ્યું. સદવારે જ્યારે તે પાછો ત્યાં આવ્યો ત્યારે વટીક, એકાદ પથ્થરનાં પુતળાં માફક તે તેજ હાલતમાં એકાચ જીતે બેઠો હતો અને ત્યારે તે

નોકરે જહીનાં જહીતાં તેની નજીક જઈ તેનાં ખભાંપર હાથ મુકી તેનું નામ પુકારવા જોટકી હીમત કાઢી.

તે ચોક્યો. એક પણ તેણે તે નોકર તરફ બેધ્યાનપણે દીકરું અને પછી કાંઈ બાન આવતાં તે હેડ્યો. તેનાં શરીરનાં તમામ સાંધેસાંધા જાણે અકડી જના હોય એવું તેને લાગ્યું.

“આપણે હમણાંજ પહેલી ત્રેનમાં લંડન ઉપડી જઈશું.” ધ્રાડા બોખરા અવાજે તે બોલ્યો.

તે નોકરે ઝડપથી તેનો અસખ્યાત તકવાર કરી નાંખ્યો. અને કામને પણ જણાવ્યા વગર ચોરની અદાથી તે જાનને ત્યાંથી ઉપડી ગયા.

રહાંજ પડતાં તેઓ લંડન પહોંચ્યા, ત્યાં પોતાના રૂમમાં વટીક તે પોતાના દુઃખી વીચારો સાથે, એક બીને જમીન તરફ દીકનો કલાકોના કલાકો સુધી બેસી રહ્યો. ઉઘનો એક ઝોંકા વટીક તેને આગ્યો નહી.

બીજી રહવારે તે પોતાના સોલીસીટરને ત્યાં ગયો, અને તેઓ પાસથી મીં. મોરેલનું ‘એફેસ’ લઈ તેની ઓફીસ પર હાંકારી ગયો.

એક વારના તે ખુશસુરત અને ખુશ મીનજી હિમરાવને આવી ફેરવાવડી હાલતમાં જતાં તે ‘ખુર્જા’ દ્વારાશાસ્ત્રી હદ વગરનો અભ્યાસ થયો.

“હું—હું ધારૂં કે તમે બીમાર છો, મ્હારા લોડ” તે બોલવા ગયો. પણ લોડ નોરમને તેને સૂચે કાઢ્યો. એવાં વગર અગતનાં તાહેલાં વાસ્તે તેને વખેતજ નહીં હતો.

“મીસ કારલાઇલને માટે તમે શું જાણોય તેટલુંજ ફકટ હું જાણવા માંગુ” મીં. મોરેલ ધ્યુપધ્યુ થયો. સધળું ખરું કહી દેવા તેને ઘણી લાલચ થઈ, મગર નહી. તે તેણી સાથે વચનથી બંધા-

મક્ષો હતો, અને તે તેણીનો ધારાશાસ્ત્રી હતો. એટલે તેણી છુંપાવા માંગતી હોય તે આખર કહી દેવાનો તેને હક નહીં હતો.

“આય ખુરશી પર બેઠક લેઓ, માદરા લોડ” તેણે આગતા સ્વાગતા કરી.

“હું મીસ કારનાઇલનું હાલનું ‘એફરેસ’ જાણવા માંગુચ” તેણે બેસવા ના પાડી શાંત અવાજે કહ્યું.

મી. મોરેલે ડોકું ધુણાયું.

“હું ઘણો દક્ષગીર છું મ્હારા લોડ, કે તે હું તમેને જાણાવી શકતો નથી” તેણે ગંભીરાઈથી જણાવ્યું.

“તમે પોતે જાણોચ કે?”

“હા મ્હારા લોડ હું પોતે જાણુચ.”

“અને તમે મ્હારી માંગણી કબુલ કરવા ના પાડોચ?” તેણે લગાર હકારાવાના અવાજે સવાલ કીધો.

“જી હા, મ્હારા લોડ. મી. કારનાઇલને હું મજબુત વચાથી બંધાયલો છું કે તેણીની દરેક હીલચાલ માહરે છુપી રાખવી. અતી ઘણી દક્ષગીરીની સાથ—” પણ તે અચકી ગયો.

લોડ નોરમને ટેબલ પરથી પેતાની ટોપી ઉઘડી અને દરવાજા તરફ ગયો, પણ બારણાં તરફ પહોંચતાં તે સહેજ ઠોપ્યો, ધારી ધારીને મી. મોરેલના મહારાયજા અને દવાપલા ચહેરા તરફ દીક્યું.

“તમે મીસ કારનાઇલ સાથ પત્ર વહેવાર ચત્રાની તો શકતા હશો?”

“હા, માદરા લોડ તમારો પેગામ હશે તે હું ઘણી ખુશી સાથ—”

“તેવણને જણાવવા મહેરબાની કરજો,” ધીમા ખુલ્લા અવાજે તે બોલ્યો, “કે મ્હારાથી તેવણને ખીવાની જરાખી જરૂર નથી. પેક્ષો જો મ્હારા સપાટામાં આવશે તો હું વગર અચકાવે તેને તુરતજ

ગોળીથી ઠાર કરીશ. ખસ એટલુંજ” અને તે દમામદાર કદમે ત્યાંથી બહાર પડ્યો.

મીં ભોરેલે તે જતા આકાર તરફ ડહામને એ પણ દીકરું.

“હંહ :” તે પટપટ્યો. “અં અં ! કેહું એમ દેખું ! પાગ આવી ખુબસુરત અને બલી છોકરીને વસ્તે એવું ડાણુ ધારે ? ને આપ પેગામ ! નહી, નહી; હું ધારંચ કે તે માટે ચુપકીદી અખત્યાર કરવા માંગ ડહાપણ છે, ગરીબ ખીચારો ! જાણે લગનમ દીવાના જેવો લાગતો હતો ! તેણીએ પોતાનું નામ શા વસ્તે ફેરવવા માંગ્યું તે હવે હું જરા સમજી શકુચ. ગરીબ ખીચારી ! ખુદા માલમ ખરેખરી ખાત્ર શું ખની હશે ? પંજાને ઠાર કરશ ! પેસો તે કાણુ હશે ? જે હોય તે. મગર નહી, માહરા મોડ, એવો તમારો પેગામ તેણી ઉપર હું કદી મોકલશ નહી !”

અને તે બહુ ચાહનારે તે આત્ર તેણીને જણાવવાના અખાડા કરવાનોજ નીશ્ચય કીધો અને એ રીતે ગરીબ ફલોરીસની છંદગીમાં સુખના કીરણો ફરી કદાપી ફેંકી શકાતે તે વાસ્તેની ખુશાસાની એક વંદુ આરી બંધ થઈ.

પ્રકરણ ૨૮ મું.

મે માસતો તે એક ખુશનુમાં રંખીઆમણો દીવસ હતો કે જ્યારે ફલોરન્સ-ખુદાની ઉત્તમ બક્ષેસ પામેલું પુલોથી બરેહું તે સુંદર ગામડું-પોતાના પુર બહારમાં ખીલી રહ્યું હતું.

વહેતી નદીનાં નીરમળ નીર તરફ એકાચ્છ ચીતે તીકતી એક જવાન ખુબસુરત છોકરી, તે નદીપર બાંધેલા નાહના પુલનાં ચથરનાં બાંધકામને અધેલી, વીચારવંત અદાએ ઉભેલી હતી.

તેણીએ નરમ કપડાંનો સાદો કાલો કંસ સજ્જો હતો જે તેણીનાં મનોહર બદનને ઘણો માફક આવતો હતો.

તે એક મીઠો દીક્ષપત્રીર ચહેરો હતો કે જે, તે ખુબસુરત શોકોથી વસાયલા ખુબસુરત ગામડાંમાં વટીક ઘણો વખણાયતો હતો, અને ત્યાંના લોકો તેણીનાં નામે-લીલીઅન વુડ તરીકે- નહીં પણ પેલાં સુંદર ઇંગ્લીશ આનુનેજ નામે તેણીને ઓળખતાં અને ઓળખતાં રહેતાં હતાં. તેઓ સઘળાં તેણીને ચાહતાં હતાં અને તેણીના મીઠા પણ અતી ગમગીન ચહેરાપર માત્ર એક ધીમું હસતું લાવવા પણ તેઓ તેણી માટે કાંઈપણ કરવા તતપર હતાં.

ફ્લોરન્સમાં વસ્તાં ઇંગ્લીશ રહીશો વટીક, તે થોડુંક થયું ત્યાં આવી વસેલી છોકરી માટે તરેહવાર અટકલો કરતાં, મગર, કોઈને સ્વપ્નેથી ખ્યાલ નહીં હતો. કે મીસીસ સીંકલેરને ત્યાં લીલીઅન વુડ તરીકે આવી વસેલી તે છોકરી કોઈજ નહીં પણ ફ્લોરીસ કારલામ્બલ હતી કે જેણી એકવાર કાંઉટેસ ઓફ નોરમન થવાની અણીપર હતી!

તન અને મનની દુઃખી હાલતમાં ફ્લોરીસ નમદીક વરસ થયું ત્યાં આવી હતી અને મીસીસ સીંકલેરની માયાળુ પનાહ હેઠળ તેણીને જોઈતી શાંતતા અને આશાવસ મલી હતી.

મીસીસ સીંકલેર એક એવી ફાંટાખાજ ઓરત હતી, કે કોઈ ચીજ મનપર હસી તો કોઈપણ ભોગે તે બખબ્યા વના રહી શકે નહીં. હાથમાં તેણીનાં મનમાં ઝાડપાન ઉપર એક ચોપડી લખવાની મજબુત ઇચ્છા હસી ગઈ હતી, અને તેણી તનમનથી તે ઉપર વળગી હતી.

તેણીને કુલોપર અતી ઘણો મોહ હતો, અને તેણી નાહતું બાળક હતી ત્યારથીજ તે ઉપર વીશેષ ધ્યાન આપતી હતી, છતાં,

અજા્ય જેવું છે કે નજીક પાકેલા ખાસની એક ઘરડી જેવી થવા છતાં હજી તેણી પોતાની ઇચ્છા પાર પાડી શકી નહીં હતી.

તેણીની આંખનું નુર દીવસે દીવસે કમી થતું જતું હતું. અને તે નયલાઇનાં સખમેજ તેણીને મદદ કરી શકવા લાયક એકાદ છોકરી વીશેની જાહેર ખચર આપી હતી, કે જેના જવાબમાં આવેલી ફ્લોરીસ તેણીને ઘણીજ મનપસંદ અને કીમતી થઇ પડી હતી.

ફ્લોરીસનું કામ કાંઈ જાદુનું મુશકાત નહીં હતું. દરરોજ સહવારે બે કલાક અને સાંજે એક કલાક, કાંઈક “નોત્સ” લખવામાં વા લખેલા ભાગો ફરી સોદાજી હરફે ઉતારવાના વા એવાંજ ખીજાં કાંઈ લખવાના કામમાં તેણીને રોકાવું પડતું. ને તે સીવય ખાટાનાં બદો વખત તેણીના પોતાના ઓરડાનાં એકાંતમાં ગુમરવાને વા તે તેણીની મરજી મુજબ ગમે ત્યાં ફરવા હરવાને વાસ્તે તેણી તદ્દન છુટી હતી.

મીસીસ સીક્રેર ઘણી શાંત અને એકાંત છાંદગી ગુમરતી હતી અને તેણીના મીત્રો ઘણાજ જુગ્ગ હતા. કોઈ જાતનાં ઇંગ્લીશ ન્યુસપેપરો મંગાવવાના તેણીનો રવૈઓ નહીં હતો, એટલે તે બહોલી દુન્યામાં બની જતા અસંખ્ય બનાવો વીશે તેઓ તદ્દન બે ખચર રહેતાં. એ રીતે ફ્લોરીસને લોર્ડ નોરમનને થવજા બકસમાન અને તેની ખીમારી વીશે જાણ થઇ નહીં; અને લેડો જણાશે અને ઓસકાર રેમડે કાઢેલાં કાવત્રાંના તેણી ભોગ થઇ પડી હતી એમ તેણીને સહેજથી ખટકો થયો નહીં.

એજ મુજબ, આપણે જણાવેલી મજકુર સહવારે તેણીને પુલ ઉપર બેઠેલી જોઇએ છીએ, ત્યારે તેણી એકલી ફરવા વીકેલી હતી.

થોડે વારે ધીમાં વીચાવત કદમ લેતી તેણી આગળ વધી. અને સાયબેરી બહુ. ચાલી. ત્યાં જઈ તેણીને જે જરૂરતી કામ.

હતું તે આટાપી લીધું અને ત્યાંના હાયબ્રેરીયન સાથ-કે જોડે તેણી સાથ દોસ્તી પાડેલી હતી—થોડીક વાતચીત કરી પાછો ઘર તરફનો રસ્તો લીધો.

એક હાથમાં હાયબ્રેરીમાંથી લીધેલી ચોપડી પકડી તેણી ધીમી ચલણે એક લગાર સાંકડા મહોલ્લામાંથી તેણી પસાર થતી હતી. જેવામાં અચળુચ કોઇ મરદના ઘોઘારી અવાજે ત્યાંની શાંતતામાં ખલલ કીધી.

એકાદ બે ખાગંકા નજીકમાં ખેત્રતાં હતં. અને એક ઓરત એકાદ બારણા નજીક ઉભી હતી તે રીવાય તે મહોલ્લામાં બીજું કાંઈ હતું નહીં, અને તે અવાજ ક્યાંથી આવ્યો હશે તે ખામે ફોસારીસ વીચાર કરતી હતી, તેવામાં તેણી મેલી ગઇ હતી તેની સામેનાં એક ઘરમાંથી બે પુરૂષોને બહાર નીકળતાં તેણીએ દીડા, તેઓ ઝડપથી બહાર આવ્યા. પહેલો તદ્દન ચુપ હતો, બ્યારે બીજો છટાલીઅન ભાશામાં કાંઈ ગુસ્સાથી બડબડતો હતો.

પંચા પુરૂષના ચહેરામાં કાંઈ એવું હતું કે તેને તેણીનું લગાર ધ્યાન ખેંચ્યું, અને બ્યારે તેઓને રસ્તો કરી આપવા તે બાજુ હડી ત્યારે તેણીએ જોયું કે તે એક ઇંગ્લીશમેન હતો.

તેણીને લાગ્યું કે તેણીએ આગળ તેને કેંડે જોયો હતો, જે કે ક્યાં તે તેણીને ધ્યાન આવ્યું નહીં, પણ કાંઈ અજબ પ્રેરણાથી તેણી તેને જોતાં સાથ ચોંકીને કાંઈક ગમરાતથી પાછળ હડી.

કાળી ચમકતી આંખોવાસે તે એક ઘણો ખુનસુરત ચહેરો હતો અને તેની રીતભાત દેખાઈતી એક જુવાન પુરૂષ જેવી હતી, જે કે તેના ટુંકા કપાલી કાઢેલા ખાત્ર લગભગ સફેદ થવા આવ્યા હતા, અને તેનો ચહેરો મુઝ દાઢી વનાનો તદ્દન સફા હતો.

તે ચહેરાએ ફોસારીસ પર કાંઈ અજબ અસર કીધી; જે કે થું તે તેણીને પોતાને વટીક સમજ પડી નહીં.

તેની તો તેણીપર નજર પડીક પડી નહીં, અને તે તો ઉતાવળે તેણી આગળથી પસાર થઈ જવા કરતો હતો, મગર તેવામાં પેન્ના બીજાએ એક કુહડા સમેત તેની નજીક જઈ તેનો હાથ બાબુમાંથી પકડ્યો.

“પેન્ના” શ્રાંતપણે તે ઈશ્વર સામુ જોઈ તે બાશામાં કહ્યું “તાહરેથી જવાગે નહીં. સાંબલેય કે ? હું કહુંય કે તાહરેથી જવાશે નહીં !” પેન્ના બીજાે ચીચવાયો, “તમે-તમે બધા ઇંગ્લીશમેન એવાજ છેઓ. તમે હમારા પૈસા પર જીવોય ને પછી તે ક્ષમને હીચકારાની કાની નાહસી જઓય ! ચાલ પાછો ચાલ !”

“નહીં, થેંકસ” હંડાઈથી હસ્તાં તેણે જવાબ કૃયાં

“તું નહીં આવશે ?” પેન્ના કાંત્યાં પીસ્તો બડબડ્યો.

“ખચ્ચીતજ નહીં. શાને વાસ્તે આવું ? હું તાહરા પૈસા જીવોય ને ચીકે તું કર્યાં કરેય. પણ માહરા મીત્ર તું જુલો જનયય કે તું ઘણી વખત માહરા પૈસા હુટી ગયોય.”

પેન્ના દટામ્મને ઝનુનથી કાંત કચકચાવ્યા.

“તું એક હમારો છે.”

તે ઇંગ્લીશમેન હસી પડ્યો. “તું તાહરો એક બાઈબલ આળખી કાઢે એ તદત સ્વભાવીક છે. તું એ બાબદમાં એવો અધંગ છે કે તાહરી સાથ તકરાર કરવી ફાઈટ છે.”

તું શું એમ કહેવા માંગેય કે—

“એટલુંજ કે હું જે અવારનવાર જરા જરા હમાઈ કરતે નહીં તો તું કે જે હંમેશાંજ તેવું કરેય, તેની સાથ માહરા આશરાજ નહીં હતા” તેને તુરત અટકાવી તેણે પુરે કયું ! “ચુડ ઇવેનીંગ” અને એક અજાત સાથ તેના હાથમાંથી પોતાનો હાથ છોડવી ચાલી જવા લાગ્યો.

ફોરીસને એક ખુણામાં દધાઈને ઉભું રહેવું પડ્યું હતું. તે હવે એ મારામારીના નીવેડો આવેલો જોઈ પોતાનો છુટકો થવા

વાસ્તે હજી તો મનમાં ખુશી થતી હતી, તેવામાં પેલા ઇંડાલ્પને ઝડપથી ગળવામાંથી કાઢી અડકતી ચીજ કાઢીને પેલા ઇંડાલ્પને પાંડમાં ભોંકી દીધી, કે તે આપડો એક તીણી ચીસ સમેત, તે દયાધને જ્યાં ઉભી હતી ત્યાંજ આજુમાં તુટી પડ્યો.

મહત્ત માટે જોરથી ખુશો પાડતી તેણી તે પડેલા આકાર નજીક ગુડબાયે પડી અને તેનું માથું પોતાના હાથો વડે સહેજ ઉંચક્યું.

ઘોડીક પગમાં તે એકાંત મહોલ્લા લોકથી ભરાઈ રહ્યો, અને તેઓ સઘળાં અમળખાથી તે બધે આકાર તરફ દીકવા લાગ્યાં. તેવામાં પોલીસે તે પડેલા આકારનાં કળને લીધો અને ગમરાયલી અકરાયલી ફોફારીય, મીસીસ સીકેસને તે આગળથી વાંકે કરવા ધરબણી દોડી.

ઘર પહોંચ્યા પછી આશરે અરધા કલાક પછી, તેણી કોઈ ગરમમાં ચાલ પીતી બેસી હતી, તેવામાં નોકરે ત્યાં પાદરીની પધરા-મણી પુકારી.

તે એક ઘણો વરૂંધ પુરૂષ હતો, અને ત્યાંનાં બધાં લોક તેને ઘણું માન આપતાં અને ખરાં દીવ્યથી ચાહતાં હતાં. મીસીસ સીકેસેરના 'વાયોલેટ વાલા'માં તેનો પગદંડો ઘણો હતો, અને એજ મુજબ આજે પણ તે ત્યાં ખબર અંતર લેવા આવ્યો હતો.

“આજે મને આવતાં જરા મોટું થયું, બ્લાજાં લેડી,” ફોફારીસે આપેલું ચાહતું કપ સ્વીકારતાં, તેણે મીસીસ સીકેસેર બણી ફરી કહ્યું, “પણ મને રસ્તામાં રોકાવું પડ્યું. હું ઓસપીટલને રસ્તે પસાર થતો હતો તેવામાં ત્યાંનો પોરતર દોડી આવી મને અંદર તેડી લઈ ગયો. એક માણસ પર કોઈએ રસ્તામાં હુમલો કર્યો હતો તેને તુરતનો ત્યાં લાવ્યા હતા.”

ફોફારીસે ઓંકાને પોતાના હાથમાંનું કપ તેમજ પર મુકી દીધું. “તે એક ઇંગ્લીશમેન હતો, અને તેથીજ મને એઓએ ઓલાવ્યો.

હું ગયો ત્યારે તો ત્યાંનો ડાકતર તે આવડાને કાંઠ કરતો હતો. અને તે ઘણાજ હાકેસો અને કંટાળેસો દીરતો હતો. એમ ધારવામાં આવેય કે એકાદ મહોલ્લામાંથી પસાર થનાં કાંઠએ પાછલથી તેના પર હુમલો કાઢેો હતો. જુગાર રમવા બામેની કાંઠ ખટપટ હાવી જોઈએ એમ હું ધાર્ય. કારણ તેને વાસ્તે તેવું બોલાયય ધણું અને વળી તે પોતે એ બાગદર ઘણાજ હાંકપીછોડો કરવા ચાહેય.”

“તેવણનો જખમ કેવો છે?” ફોરીસે ધીમેથી પૂછ્યું.

“નહીં, નહવો જેવો છે. ગમે તે હોય. પણ તે જલદીથીજ સુધ્ધીમાં આવ્યો ને વળી અજગ જેવું તો એ કે તુરત એ સપીટજ છોડી ગયો. તે કોકે તેને ત્યાં રાખવા ઘણી ગદાંસ કાઢી, પણ તેને મકદવણે નાજ પાડી અને માહરી સાથેજ બહાર નીકળી પડ્યો.”

“ખરેખર?” ફોરીસ અજગ થય.

“હા. ફોરીસમાં ઘણો જાણીતો થયેો છે, ખાસ કરીને આડંગ જુગારી તરીકે એનું નામ ઘણું જાણીતું થયલું છે. તે કાંઠ ઘણા લાંબા વખતનો અહીંનો રહીશ નથી. તમે આવ્યાની એ ચાર અઠવાડીયાં આગમય આવ્યો હશે. લોક બોલતું હતું કે એની પાસે પૈસા ઘણા હોવા જોઈએ, કારણ એ ઘણા બપકાથી રહેતો હતો. જુગાર માટે સડકથી જાણીતી થયલી કલમનો એ મેમબર થયો અને માહરા સાંભળવા પ્રમાણે તે રમતમાં સર્વેથી આગેવાની બંચો ભાગ લેનાર એજ હતો. પછી થોડોક વખત એ બહાર દેખાયો નહીં અને માહરા સાંભળવામાં આવ્યું કે એ બીમાર હતો. એના દેખાવમાં થયેો ફેરફાર આજે મેં જોયો ત્યારે મને લાગ્યું કે તે ખરેખર હોતું જોઈએ, વળી એના બાલ પણ એટલા વખતમાં ઘણા હદ સુધી સફેદ થઈ ગયાય, એનું નામ રેમંડ છે કહેય—ઓસકાર રેમડ.”

ફોરીસે ઘણુ યાદ કર્યું પણ તે નામ કેડેબી સાંભળેલું તેણીને યાદ આવ્યું નહીં; જો કે તેનો ચહેરો કેડેબી જોયેો હોવાનો તેણીને ખટકો લાગ્યા કાઢેો.

તે સત્રે તેથી પોતાના ઓરડાનાં એકાંતમાં બારી નજીક ખુરશી બેસી બેઠી હતી, ત્યારે ફરી પાછી તે દુઃખી ગમગીન યાદો તેણીને સનાતી રહી હતી, અને લોડ નોરમનનો સોહામણો આકાર તેણીની નજર સામે આવી ઉભો રહેતો હતો, અને એટલું જતાંથી એ ઘણુંજ વીષમ્ય પમાડનારું હતું કે આજે જખમી થયેલા ઓસકાર રેમંડના ચહેરામાં, પોતાના તે એક વરના બહાલાનું કાંઈ પણ મલ-તાપણું તેણીને ધ્યાન આપ્યું નહીં. કદાચી તેના બાલ હજી કાલા હતા, અને તેણે મુઠ બોરાવી નહીં નાંખી હતે તો હજીથી તે મલ-તાપણું તેણીને તુરત દેખાઈ આવતે. મગર દર વનની મોંજ શોખની છાંંગી અને જુમારના લમે તેનામાં જલ્લદીજ ફેરફાર થઈ ગયો હતો. અને તે સાથે ઉપલા એ ફેરફારો વચ્ચે બનવા જોગ હતું કે તેણીને તે ખ્યાલ થયો નહીં.

પ્રકરણ ૨૬ મું.

ઉપલા બનાવને આખાં ત્રણ અડવાડીઆં પુરાં થયાં. ફેલારીસ તે બનાવ હવે લગભગ જુલો મઘ હતી, જો કે હજી કોઈક વાર તે ચહેરો તેણીની નજર સામે આવી તેણીને ગુંચવાવતો હતો. ગભરાતના થોડા દીવસ સમી જવા પડી, તેણી પાછી પોતાની હંમેશની રીત મુજબ એકાંતમાં ફરવા નીકલતી હતી.

એક દીવસ, રોજ મુજબ, એક ચોપડી લઈ તેણી એક ઝાડના છાંયાનાં એકાંતમાં બેઠી હતી જેવામાં તેણીને લાગ્યું કે તેણીની નજીકમાં કોઈ હતું. પોતાનાં વીચારો વચ્ચેથી ચોંકાને ઉપર બેતાંજ પેલાજ ઇંગલીશમેનને ત્યાં પોતાની બાજુમાં ઉભેલો દીધો.

પોતાની સાથે તેણીની નજર એક ચતાં તેણે તુરત માનથી પોતાની તોપી ઉતારી અને શાંત અરજ કરતી ધપે તેણી તરફ જોયું.

“હું માંગી લઉંચ, મેડમ, કે જરામી ગમરાતાં ના,” તેણે ગંભીર અવાજે જણાવ્યું. “હું ધારૂંચ કે મેં તમોને ઘણાં ચોકાવ્યાં.”

“—ખાસ નહીં.” તેણીએ ધીમેથી જવાબ દીધો.

તેણીએ જોયું કે તેના ચહેરા તેણીએ આગળ જોયો હતો તે કરતાં વધુ શીકકો અને કાહેલી લાગતો હતો.

“આજ સુધમાં બીજી વખત મેં તમોને રોક્યાં” પોતાને હપકો આપતી ધપે દીલગીરીથી તે બોલ્યો. “હું ઇચ્છુંચ કે તમે મને માફ કરશો.”

“એમાં માફ કરવા જેવું કંઈ નથી.”

“ખચ્ચીત ઘણું છે.” તે ગંભીરાઈથી બોલ્યો. “હું ખુશી નથી ગયો”—તે અચકા ગયો. કેવી રીતે આગલ બોલતું તે વટીક જાણે તેને સુજ નહીં પડ્યું હોય તેમ તે અચકા ગયો. “માફરી ખાત્રી છે કે મેં તમોને તે વેળાએ ઘણાં ગમરાટમાં નાંખ્યાં હશે. હું ઇચ્છુંચ કે માફરા તે મીત્રે પોતાનું કામ અરધો કલાક જલદી યા અરધો કલાક પાછલથી આટોપી લીધું હોતે!”

તે તદ્દન શાંતપણે તે પુરૂષ કે જેણે તેની જીંદગી લેવાં ચાહી હતી તેને વાસ્તે વટીક એવા તો બીજાકુલ વેર વનાના હાવભાવથી બોલ્યો કે ફક્તોરીસે અગ્નયબીથી તેના બણી જોયું.

“હું ખુશી છું, તમે એટલે છો તે જાહેર, અને તમારો જખમ ઘણો કારી નહીં નીવડવા માટે.” તેના હાથા હાથ બણી નજર કરતાં તેણી બોલી, કે જે હાથ તેને થયલા જખમના આવસથી હજી જોતીમાં રાખવાની મનલગથી તેણે પોતાના કોટમાં છાતી આગલથી એસેસેજ રાખ્યો હતો.

“ઓ તે તદન નશ્વરો હતો.” તે બોલ્યો, “પણ તમે નહીં હો, મેડમ, તો કદાચ ગંભીર રૂપ લેતે ખરું.”

“તે કેમ?” તેણી અજબ થઇ.

“કારણ તમે જખમ રહેલા દાખી દમ લોહી વધારે વહેતું બંધ કરી દીધું. તે લોકે ઓસપીટલમાં મને જણાવ્યું કે માદરો બચાવ તેનેજ આભારી હતો.

તેણીએ શરમાઇને રોક નમાવી. “મેં કાંઇજ જાણતું કીધું નથી. હું તો ઘણી ખટી ગઇ હતી. પણ—”કમને તેણી પાછી તેના બણી ફરી. “પણ તમે કેમ જાણ્યું કે હુંજ હતી?”

“હુમલો થતી વખતે માદરી તમારી પર નજર પડેલી હતી, અને ત્યાર પછી ઓસપીટલમાં તેઓએ મને આપ આપ્યું.” અને એમ કહેતાં, પોતાની છાતી આગળનાં ખીસામાંથી તેણે એક લેસનું નાહતો રમાલ કાઢ્યો.

“માદરો રમાલ!” તેણી બબડી, “ઓ તે તો હું ભુલીજ ગઇ હતી!” અને તેણીએ તે લેવા હાથ લાંચાવ્યો.

કાંઇ અજબ કીસમે તે તે નાહતા રમાલ તરફ તીવ્રતા હતો, અને તે લેવા તેણીએ બ્યારે હાથ લાંબો કીધો ત્યારે કાંઇક આનાકાનીથીજ તેણે તેણીને હવાલે કીધો. ફોરોસનું ધ્યાન તે પર ખેંચાવા વના રહ્યું નહીં.

“હું વધારે જલદીથી એ તમોને કહેતે,” તે બોલ્યો. “પણ મને તેઓએ તમારું નામ આપ્યું નહીં. તેઓએ એમ ધાર્યું હશે કે મેં તમોને પુરતો કંટાલો આપ્યો હતો એટલે નામ જણાવી વધું તેમ કરાવવા નહીં ઇચ્છતાં હશે. તથીજ આટલો વખત મને ટોપીન તપાસ કરવી પડી. મેં એ વખત તમોને જોયાં, પણ તમે એકલાં નહીં હતાં, અને મને એકજુજ તમોને ગલી આખાર માનવાનું હતું.”

તેણી ચુપ રહી. આ કોઇ પરાયો તેણીને ચાહુ તપાસતો રહ્યો હતો તે વાસ્તે તેણી સહેજ મુંઝવાઈ પણ સહેજની ગુસ્સે થઇ નહીં.

તે એક પણ ચુપ ઉભો અને પછી વધાર્યું.

“તમારી એક બીજીની ચીજ માલરા હાથમાં આવીય, મેડમ. એક ચોપડી.”

“હા” તેણીને તુરન યાદ થઇ.

“હું પડ્યો હતો તેની આગુંમાંજ તે પડેલી મલી આવી હતી, જે માલરીજ સમજી તે મને આપી. તે ક્યાં પહોંચાડી તે જણાવશે તો હું જરૂર ફાળી પહોંચીની કરીશ.”

“મહેરબાની કરી ‘વાયોસેટ વીલા’માં તે મોકલી આપજો.” તેણીએ જણાવ્યું.

તે સહેજ નમ્યો. ફ્લોરીસ તેને માહેજજી કરી ઉઠવા જતી હતી તેટલાં તેને પાછું પુછ્યું.

“તમે કુત્રનાં શોખીન છેઓ, ને તેની ‘સ્પર્ડી’ કરોય, મેડમ ? મેં ચોપડી જોઇ એમજ ધાર્યું. હું પોતેની કુત્રનો ધણો શોખીન છું. માલરી પાસે બી એક સંગહ છે, અને જો કે તે નાહતો ને નજીવો છે છતાં કોઇ કોઇ ધણાં કીંનતી જાનતા છે. તેમાના એકાદ એ નમુના કપ્પડ કરવા જેટલું મેડમ મને માન આપશે ?”

તેણે એની તો માનપુર્વક લાગણીઓ સાથ તે માંગણી કાઢી કે ફ્લોરીસ તે ના પાડવાની હીંમત કરી શકી નહીં.

“માલગં એક ફેંડ છે જેવણને તે ધણાં ગમશે” તેણીએ સાદા-મથી જવાબ આપ્યો. “હું તો ફક્ત તેવણની મદદનીશ છું. પેલી ચોપડી બી તેવણનીજ હતી, માલરી નહીં. મહેરબાની કરી તે ‘વાયોસેટ વીલા’ પર મોકલી શકશે !”

“જરૂર” માનથી નમી તેણીને ચાલી જવા દેવા તે આજુ
ખસી ગયો.

તે આદમીની રીતભાત-તેના લાગણીથી ભરપુર શબ્દોએ તેણી
પર ઘણી અસર કરી હતી. તેણીને ચોકકસ લાગ્યું કે કાંઈ નહીં તો
તે અવાજ તો ખચ્ચીત તેણીએ આગત સાંભળ્યો હતો. મીસીસ
સીંકલેર આગળ તેણી એ જામે કાંઈજ ખોલી નહીં, અને તે સાલ-
જનો મનાવજ બુલી જવાની તેણીએ કોશિશ કરી. મગર, તેણીને
કશું એન પડ્યું નહીં.

ખીજી સહવાર ત્યાંના એકાદ હોટલનો માણસ તેણી માટે
એક ચીડી તથા એક પેકેટ લાવ્યો.

ધુજતે હાથે તેણીએ તે ખોલ્યું. તેમાં પેલી ચોપડી અને
કિમના કુસોના અરથો દળન નમુના હતા. ત્યાર પછી તેવાજ ધુજતા
હાથોએ તેણીએ તે ચીડી ખોલી,

“મેડમ-આ સાથ તમારી ચોપડી તથા કુસોના થોડાક નમુના
મોકલ્યા છે. માહરો બાકીનો સંગ્રહ પણ તમોને ‘ઓફર’ કરવામાં મને
ઘણું માન અને સંતોષ મળેલો સમજશ. તમારી નજરમાં તે જરા
ખી ડીંમની લાગશે તો મને ખચ્ચીત ઘણી ખુશાલી લાગશે નહીં
તો હું તેને તદ્દન નકામા લેખશ.

માનપુર્વક તમારો,

ઓસકાર રેમંડ.”

તે ચીડીમાં લખાયલું હતું.

થોડીક પળ તે વીચાર કરતી ઢોખી અને પછી તે સઘણું લઈ
મીસીસ સીંકલેર આગળ ગઈ.

તે ખુત્રોર્ગ બાનુએ પહેલાં તો ધ્યાન વગર ફોરીસનું બોલવું
સાંભળ્યું પણ ‘કુસનું નામ સાંભળતાંજ તેણીએ કાન ઉંચા કર્યા,

અને અત્યંત આનુરતાથી તે નમુના લઈ જોનાં એક ખુમ પાડી.

“એ તું કહાંથી લાવી? કેણે આપ્યા? શું? સંઘડ? કે જુનો?” ફોરીસે પાછી સમજ પાડી.

“કામુત કરે? આવી કોઈની કીમતી મતા ચોરી લખએ? કદી બનેજ નહીં. પણ સખર! જો તેની પાસે આકાનાં બી આવા સરસ હશે તો ખચ્ચી! ઘણાજ કીમતી સંઘડ કહેવાય! તેનું એકરેસ તે શું કહ્યું?”

ફોરીસે તે હોટેલનું નામ જણાવ્યું.

“હમણાંજ તેને લખી નાખ ને હયાં મત્રવા બોલ ર.” તેણીએ હુકમ કીધો.

એક પણ તેણી અચકાઈ, પણ બીજાજ પળે તેણીને હુકમ બજા લાવવા તેણી લખવાની તેમજ આગળ ગઈ અને એક ટુક ચીટ્ટી લખી કહાડી, જેમાં તેણીએ ફુલો તથા ચોપડી માટે આભાર માની, મીસીસ સીકલેરને મત્રવા આવવા જણાવ્યું. તેણીએ અન્નમતાં સહી તરીકે, પોતાનું હાલનું ધારણ કાઢેલું નામ લીલીઅન વુડજ લખ્યું. અને તે મત્રવા આવે ત્યારે પોતે તેની નજરે નહીંજ પડવાનો ઠરાવ કીધો.

બીજા સહવારે તે આવ્યો, અને જેવો તે અંદર દાખલ થવા ગયો કે તેણી ઝડપથી ત્યાંથી સટકી ગઈ.

જ્યારે તે ત્યાંથી ગયો ત્યારે અને ત્યારેજ તે પાછી બહાર આવી. મીસીસ સીકલેર તો તે કામ પરવા પુરૂષથી એકદમ અંગનઈ મચલી લાગી.

“કામ અજમ જેવો માણસ તેં શોધી કાઢ્યો.” ફોરીસને જોતાં સાથજ તેણી અતી ઉત્તરથી બોલવા પડી.

“એ શોધી કાઢ્યો!” ફોરીસે અગમખી બતાવી.

‘વેલ, વેલ. એ વળી ઓળખાણ તાહરેથી પડી કેની ? હું તાહરી ઘણીજ ઉપકારી છું. મેં આજની વીઝીટ ખરેખર ઘણી એનજોવ કીધીય. જો કે ઝાડપાનની વીધાને લગતું એ કાંઈ જાણતું જાણતો નથી, પણ જે જાણેય તે ઘણુંજ ખરાખર અને ઘણુંજ સદમજદારી બરેતું છે. વલી બધેયજ ફરેલો છે. એકખી જગ્યા જવલેજ એવી દશે કે જે ઓણે જોઈ નહીં હોય. એને કાલે મેં આહે પર બોલાવ્યોય, તે ત્યારે એ થોડાક ખીજા નમુના લાવવાનો છે.”

ખીજી સાંભળે તે ગોઠવણ મુજબ આવ્યો. મીસીસ સીફલેરે તેને હેતુભયો આવકાર દીધો, જ્યારે ફ્લોરીસે માત્ર સહેજ ડોકું નમાવ્યું.

ફ્લોરીસે આહે ખનાવી અને તે બધેને એકક કપ આપ્યાં. ત્યાર પછી એક ચોપડી લઈ તે દુરનાં એક ખુણામાં જઈ બેઠી.

તેણે તે ખુઝોર્ગ ખાનુને રીઝવવા પર પુરતું ધ્યાન આપ્યું. લગભગ બધો વખત તે ડોસીજ પટપટ કરતી હતી, જ્યારે તે પોતે તો માનથી તેને સાંભલતો ચુપ બેસી રહ્યો.

એ પછી તે જવા ઉઠ્યો, અને ત્યારે વટીક તેની સાહેજજીના જવાબમાં ફ્લોરીસે દૂરથી ડોકું ધુણાવી જવાબ દીધો.

ખીજા એ દીવસ પસાર થયા, અને ત્રીજે દીવસે તે પાછો તેઓની મુલાકાતે આવ્યો.

ફ્લોરીસ, એ વેલાએ, મીસીસ સીફલેર સાથે લાયબ્રેરી રૂમમાં બેઠી હતી. લખવાનાં કામમાંથી સહેજ પણ ડોકું ઉંચકી જિંવા વગર માત્ર સહેજ નમીને તેણીએ તેની આમદ સ્વીકારી.

ગઈ વખતની માફક આ વેલાએ ખી તેણે પોતાનો બધો વખત મીસીસ સીફલેરને અર્પણ કીધો, અને ફ્લોરીસને કાંઈખી સવાલ પુછવાની હીમત નહીં કીધી. છેવટે તે જવા ઉઠ્યો. અને મીસીસ સીફલેરને મલી ને પોતાની તોપી હાથમાં લઈ તેણી બહાર

આવ્યો. તેણીએ મહેલાં દરકાર કરી નહીં, પણ ધીરજથી તે સ્થાન ઉભેલો જવલ્યું તેણીએ ડોક ઉઘડી તેના સમું જોયું.

“તમે જાણોય, મીં રેમંડ ?” તેણીએ ઠંડાઈથી સવાલ કરીધો.

“હા,” કાંઈક અમગીન અવાજે તેણે જવાબ દીધો. “હું જાંઉંય, ને તમેને ‘મુડ-ધવનીમ’ને બદલે ‘મુડ-ખાપ’ કરવાંનેજ લીધે હું જોળ્યોય.”

આસીસ-સીફ્ટેરે તે પોતાનું કામ ખત્તાસ કરીને નિષાંધી આવી મહા હલી, અને તેઓ એકલાંજ હતાં.

“તમે ‘ફ્લોરેન્સ’ છોડી જાઓય ?” જીવંત બેરાધરીનો તેણીએ સવાલ કરીધો.

“હા” તે બોલ્યો, “તેમ કરવાની તમે અને દરજ પાડીય.”

“મેં ?” ચહેરામાં લાલ થતાં તેણી એંકળિ બેલી.

“હા, મીસ મુડ, તમે માહરી હાજરી તમેને કેટલી બધી અણગમતી છે તે જોવા જેટલી બી અને સમજ નથી, એમ તમે ધારોસ ?”

“મીં રેમંડ !”

“એ ખરંજ છે.” તેણે મમગીનીથી ચલાવ્યું, “હું ધારંય કે માહરા જતા રહેતથી તમે ધણાં ખુશી થશો. તમે દેખાઈતી રીતે માહરી હાજરીનો અનાદર કરીય—” તે અથકી ગયો.

ફ્લોરીસને તે દુઃખભરેલો અવાજ સાંભળી સહેજ પરતવાની લાગણી થઈ.

“હું ધણી, ધણીજ દલગીર છું.” તેણી ધીમેથી બબડી.

“નહીં એમ ના બોલો. હું જાણુંય કે આમ આપણી છેલ્લી મુલાકાત છે એ જાણી તમે ખુશી થતાં હશો. અને તે છતાં, તમે મને ગેરધનસાદ કરોય !”

“કેવી રીતે?” તેણીએ ધીમે અવાજે સવાલ કીધો.

“તમે માહરે વાસ્તે ખરાબ વાનો સાંભલીય. તમે સાંભલ્યું હશે કે હું એક એવો ખરાબ માણસ છું કે જેણે જે હવા તમે હમમાં લેવો ત્યારે તે જગ્યાપર વસ્તું વટીક લાજમ નથી!”

“તમે તે ના પાડતાં નથી.” તેણે આગળ ચલાવ્યું “ઓ, હું કેવું ઇચ્છું કે હું તે ખબરો ખોટી હોવાની ખાત્રી આપી શકતો હતો? પણ હું તેમ કરી શકતો નથી. ખાસ કરીને તમારી આગત્ત તો નહીંજ.—” અને તેણે એક નીસાસો ફેંકતાં પોતાનો અવાજ વધુ ધીમે કર્યો. “પણ માહરા જેવો એક વટીક ખસં દીક્રનો પસ્તાવો કરી સુધરીને સારી રાહો અખત્યાર કરી શકે છે. મેં તે બધે ચીજ કીધીય. મીસ વુડ, જે માણસ હાલમાં તમે સનમુખ ઉભોય તે એક માસ ઉપર જેમલા પુરપથી એક તદ્દન જુદોજ આસામી છે.”

ફોરીસ હજી ચુપ રહી,

પસ્તાવાની લાગણી સાથના તે નરમ અવાજે તેણીની ગમે એટલી ના મરજી છતાં તેણીનાં જીગર પર ધણી અસર કીધી, જે કે તેણીએ તે છુપાવવા ધણી કોશિશ કીધી.

“આ એક માસમાં હું જેમ શક્યોય કે માહરી તે દીવસ સુધીની તમામ જીંદગી મેં હરામ ગુમાવી હતી. હું હવેજ તે જેમ શકુંય તે ખરે મને પસ્તાઉંય. ખાસ કરીને; તેણે તમારા અને માહરા વચ્ચે કેટલો આસમાન અને જમીન જેવડો અંતર નાંખ્યોય તે વીચાર મને આવેય ત્યારે ખચ્ચીત કરીને એવડાં જોશથી તે મને સંતાપેય.”

તેણીએ કાંઈ બોલવાની કોશિશ કીધી, પણ તેણીની જીભ ઉપડી શકી નહીં. તે નરમ, વાજાંત્ર જેવા અવાજે તેણીનાં જીગર પર અજા-યબી જેવી અસર કરી, અને ફરી અને ફરી તેણીએ યાદ કરવા ચાહ્યું કે તેણીએ તે અવાજ ક્યાં સાંભળ્યો હતો!

“માહરી હાજરી માટે જાણી જોઈ અખાડા કરવની તમારી ઠંડી વર્તણૂકે માહરી ઉપર કેવી અસર કીધીય તે હું દરશાવી શકતો નથી,” તેણે પાછું શરૂ કીધું, “પણ માહરામાં જે અનન્ય જેવો ફેરફાર થયોય, તે તમારાથી-ફક્ત તમારાથીજ થયોય, તે તમોને જણાવ્યા વગર હું તમોને છોડી જઈ શક્યો નહીં.”

“મહેરબાની કરી હવે બસ કરો.” ફોરીસ ધીમેથી બબડી.

“ફક્ત એ મીનીટ વધુ ધીરજ રાખો,” તે કહ્યો, “હું જાણુંય કે માહરે જીગર ખુલ્લું કરતાં હું તમારા વધતા અણુગમામાં આવીશ. છતાં, માહરે તે બોલવુંજ જોઈશે. મીસ વુડ, લીલીયન, હું તમોને ચાહુંય.”

“તમે-તમે-” તે શીકકા ધુજતા હોડોમાંથી શબ્દો બહાર પડી શક્યા નહીં.

“હું તમોને ચાહુંય,” તે બોલ્યો કે જ્યારે તેનો ચહેરો શીકકો અને તેનો અવાજ ધુજતો હતો. “એ શબ્દો, તમોને જોયાં ત્યારના માહરા હોઠ પર રમી રહ્યાય; તમોને જીતવાની સહેજળી આશા નહીં છતાં અને તે બોલવાની ફરજ પડીય. પણ મીસ વુડ, હું તમોને છોડી જવું તે આગમ્ય તમે માહરી અરજ નહીં સાંભલશે?”

ફોરીસ હજી ચુપ રહી. તે પુરૂષ પોતાના અવાજ અને રીત-આતથી તેણી પર કાંચ એટલી અસર કરી શકતો હતો તે તેણીને જાણે સમજાવ પડતી નહીં. તેનો ખુબસુરત ચહેરો, અને અદ્ભૂત પ્યાર દરશાવતી તે કાળી માહરી આંખો સરખસર તેણીનાં જીગરનાં ઊંડાણમાં ઉતરી ગઈ!

“જીગરના ઊંડાણથી હું તમોને ચાહુંય. તમે અને સદા સુધી માટે તમારી આગળથી હાંકી કાઢો છતાં હું હંમેશા તમોને ચાહતો રહીશ. તમારી મુર્તિ જ્યાં હું જઈશ ત્યાં માહરી નજર આગલ રહેશે. હું એક તદ્દન બદલાઈ ગયેલો પુરૂષ છું. હું પોતેથી પોતાને

જાણે-એળખી શકેના નથી. એક માસ આગમય તમે સાંભળ્યું તેવોજ હું બહમાશ હતો, પણ તમે પ્રત્યેના માફરા પાક પ્યારની ખીત્રાધએ તે તમામ બદી નાશ પામી મને સાચી રાહ અખત્યાર કરનાર એક સુધો પુરૂષ બતાવી દીધેલ્ય. હું કાલાવાલા કરી માંગી લઉંય કે મને હાંકી કાઢવા અગાઉ વીચાર કરજો. જે હું હાલમાં છું તે તમે તરફના આરથીજ ચયુંય. હું માંગી લઉં છ કે દયાથી તે ઉપર ઝોર કરજો.”

તે ઘાડો ધુજતો અવાજ બંધ થયો પણ તેનો પ્રડધો જાણે તેણીના કાનમાં લાગતો ત્રહયો, તેણીનો દમ જોરમાં ચાલતો હતો અને આંગ તમામ ધુજતું હતું.

“હું વધુવાર સાંભલી શકતી નથી—હું માની શકતી નથી. ઓ જાઓ મહેરબાની કરી મને છોડી જાઓ.” તેણી મુશકેલીથી બબડી.

“આવતી કાસે સાત વાગતે, પાર્કમાંનાં લીમડના ઝાડ હેઠળ મને મલશે ?” તેણે જતાં જતાં કાકલુદી કરી, “એક છેલ્લીજ વાર તમે તેમ નહીં કરશો ? નેકી અને ખરી વચ્ચે ડામાડોળ થયલાં એક અંતકરણને તમે છેવટની એટલી સાંતી નહીં બલશે ?”

“હું—હું તમોને ત્યાં મલીશ.” એક જવનોડ કાશેસથી તેણીએ જવાબ દીધો.

પ્રકરણ ૩૦ મું.

ફલેલીસને તે રાતે સુતલગ ઉંધ આવી નહીં. એકાકાર રેમંડના સાચસીભર્મા રાખેદો, તેનો વાજાંજ જેવો અવાજ તેણીના કાન

પર પડ્યા પડતાં રહ્યા તે તે સાંઠજે બની ગયલા બનાવોનો વીચાર કરતી તેણી બચત પડી રહી.

ખીજી સહવારે તેણી સરેસ્તા મુજબ કામે વજગી ત્યારે તેણીના ચહેરા પરનો હદ વગરનો શીકાસ જોઈ મીસીસ સીંકલેર વડીક અજબ થઈ.

“તુને લીલીઅન નામ ઘણું માફક આવેય, ડીઅર,” સહેજ હસીને તે બોલી, “આજે તો તું આખાદ એક કરમાઈ ગયલાં લીલી મીસાલજ શીકડા માલમ પડેય. નહીં તાલરી તખીઅત હીક નહી હશે. લીલી આજે મને તાલાઈ કામ નથી. તું જરા આશાયસ લે.”

પણ ફ્લોરીસે તે માનયું નહીં, તેણીએ બજાદ થઈ પોતાનું હંમેશનું કામ આટોપી લીધું.

સાંઠજે ઝઝકતું થતાં ગોઠવણ મુજબ તેણી તે જગ્યાએ ગઈ. તેણીએ ત્યાં પુગતાં સાથ જોયું કે તે તેણી માટે બોટી થનો અધીરતાથી આમથી તેમ ફેરા ખાતો હતો.

તેનો ચહેરો ગંભીર અને ગમગીન હતો, અને અસ્ત થતા આક્રમણનાં ઠંડા કીરણો તેના સફેદ થવા આવલા બાલપર પડી નેને વધુ રૂપેરી અને ચળકાત ભર્યા બનાવતાં હતાં.

તેણી પર નજર પડતાંજ તે તેણી આગલ આવ્યો, અને માનથી તોપી ઉતારી. ફ્લોરીસે સેકહેંડમાં પોતાના હાથ લંબાવ્યો. તેઓ બધે ત્યાં ગોઠવેલા બાજઠ કિપર ગોઠવાયાં.

“તમે આવ્યાં તે વાસ્તે હું ઘણોજ આભારી છું.” સહેજ ચુપકાદી પછી તેણે બોલવાની હીમત કીધી. “તમેને એ અરજ ગઈ કાલે કીધી ત્યારેજ મને લાગ્યું કે એ ઘણું ગેરવાજખી હતું અને મહને એટલી બધી છુટ લેવાનો સહેજખી હક નહીં હતો. અને તે છતાં. મેં ખરે મને મચ્છીક કે તમે માલરી માંગણી કપ્પુલ કરશો, જો કે મેં ધાયું કે તે બનવાજોગ નહીં હતું. આહ ! તમે ખચીન ઘણાં ભલાં છો.”

ફોરીસે તેના ચહેરા સામે નજર કાઢી. “મેં કયુલાના આપી હતી,” તેણી ધીમેથી બબડી. “પણ હું ફક્તગીર છું—”

“ઓ, ઓમ ના બોલો.” તેણે તેણીને અટકાવી. “એ મુલાકાત માટે હું કેટલો બધો ઇંતેજર હતો તેનો તમને ખ્યાલ નહીં હશે. મને માફ કરો, પણ મને સાંભલી લેવો, મીસ વુડ, માહરા મોટા પ્યારની પુરવારી આપવાનું મેં તમોને અત્રે બોલાવ્યાંય. તમો જેવા એક નેકને કેવા આદમીએ ચાલવાની શરકશી કાઢીય તે હું તમોને જણાવવા માંગુય. લોક કહે છે કે “પ્યાર દરેક માણસને એક સરખી પંક્તીએ મેળેય. પણ હું જોઉંય કે તમારા અને મહારા વચ્ચે એક એવો ઉઠો તફાવત છે કે જે કદી એક થઈ શકે એવો સંભવ નથી.”

તે સહેજ થોભ્યો, અને ફોરીસે જોયું કે તેનો હાથ જે તેણે બાજત ઉપર ટેકવ્યો હતો, તે. ઉપર બોલનાં, પાંદડાં પેરે ધુન્તો હતો.

“ગાઇ કાલે, પ્યારની ઘેલચ્છામાં હું જે કાંઈ બોલ્યો, જે મહારી એક ઘેલી ઇચ્છા તમો આગલ જાહેર કાઢી, તેથી મેં ધાયું કે તમે માહરી સાથે ગુસ્સે થશો, તુચ્છકારથી મને તમો તમારી પડોશમાંથી હાંકી કાઢશો. મીસ વુડ, તે મને લાયકજ સગ્ન થતે. હું કાણ છું કે જે તમોને પ્યાર જાહેર કરવાની શરકશી કરે? હા, એક વખત હું એક મહસ્થ આસામી હતો. પણ હાલમાં--હાલમાં હું એક જુગારી અને વીખડેલ પુરૂષ છું. ઓ મને હીજો ના, મને પુરેપુરો સમજી લેવો,” ફોરીસને કમકમીને એક ખુશમાં દયાતી જોઇ તે બોલી ઉઠ્યો. “હા, ગમે મહીના સુધી હું તેવોજ હતો, પણ મહારી જીંદગીમાં માહરા આચાર વીચારમાં ગયા માસથી એકદમ ફેરફાર થયો છે. તમે મને ઉગારીઓ, તમો પ્રત્યે મને અતી અતી ઘણું માન બરપા થયું, માહરા જીગરમાં પ્યારની લાગણી

ખરપા થઇ. તમે વારંવાર માહરી નજરે પડ્યાં અને તે દરેક વેળાએ માહરા ખ્યારે એટલું મોહકું રૂપ લીધું કે હું વધુવાર માહરી લાગ-ણીઓને કાબુમાં રાખી શક્યો નહીં. હું જાણુનો'તોજ કે તમે અને તમારી નજરથી હાંકી કાઢશેજ. છતાં હું અટકી શક્યો નહીં. તમારી પવીત્ર સુંદરતા, તમારી નેકી અને ભલામીએ માહરામાં કીધેલો ફેરફાર તમેને જાણાવ્યા વીના હું રહી શક્યો નહીં.”

તે હયાં થોડ્યો અને એકાદ સ્વપનામાંથી જાગ્રત થઇ હોય તે મીસાલ ચોકીને ફોરોસે તેના બણી ડોક ઉંચકી મગર હાથની ઇશારતથી તેણે તેણીને ચુપ કીધી.

“હમણાં બોલતાં ના. મને થોડીક પળ વધુ આપો અને પ્રકી તમેને ચાહે તેવી રીતે માહરી સાથે વર્તજે. હું એક આગરદાર કુટુંબનું ફરજદ છું મગર હાલને સાધારણ છું. અલખતાં, હું આટલા વખતમાં તમારું દીલ એટલું વાંચી શક્યો છું કે ગરીબાઈ યા તવ ગરીબી તમેને લેશબાર તુંબા નથી. પાણુની રમતમાં હું ધણું સારું કરી જાણુંચ ને તેમાં હું હજીબી ચાહું તો ધણી રકમ પેદા કરી શકું. મગર હવે તે ચીજને હાથ વટીક નહીં લગાડવાના મેં પાક સોગંદ લીધાય. મેં ઠરાવ કીધોય કે આ જીંદગીમાં જે જીવવું તો માહરે એકજ રસ્તો અખત્યાર કરવો અને તે પ્રમાણીકપણું અને શુદ્ધતા છે. જે કે મને આગલ થવાના ઘણા થોડા સંજોગો છે છતાં મને હીમત અને આશા છે. તમે ધારો તે કરતાં હું જવાન છું.” શીકકું હસ્તાં તે બોલ્યો. “જે કે માહરા બાલ મફદ છે, અને માહરી છેલ્લ જીંદગીએ માહરા અહેરામાં ઘણો ફેરફાર કીધોય, છતાં દુન્યામાં આગલ વધવાની અને તમે માહરી ઉપર વીશવાસ રાખી શકો તો તમેને સુખી કરવાની દરેક આશા રાખવા જેટલો હું જીવાન છું. તમારે ખાતર તન અને મનથી દરેક રીતે આગલ વધવાને ખંતી અને ઉત્કટમંદ છું. તમે તે કપુલ કરશો ? તમે માહરા પર વીશવાસ

રાખી શકશે? તમે મને તમારો થવાની સહેજની આશા આપી શકશો?"

તે વાંકો વલ્યો, અને લાગણીથી ધ્રુજતો પોતાનો હાથ તેણી બાજુ લંબાવ્યો. ફક્ત એક પુત્રના પેરે સ્થિર બેસી રહી. તેણી ક્યાં હતી તેનું વધીક તેણીને બાન નહીં હતું.

તેણી શું બોલે? તેના કાકાદી બધાં શબ્દોએ તેણીને આજેજ કરી નાંખી હતી. તેના પ્યાર વીશે તેણીને સહેજની શક નહીં હતો. તેના દરેક શબ્દમાં સચ્ચાઇ સંભળાતી હતી.

તેણે પોતાના પ્યારના બદલામાં તેણી પાસે પ્યાર નહીં માંગ્યો હતો. તેણે તેણીને પોતાજર ભરસો રાખ્યા પોતાની પરણેલ થવાની અને પોતાને રસ્તે જવામાં મદદ થવાની ને તેણીને સુખી કરવાની આરંભ કરી હતી.

તેણી કાંઈ નહીં હા કહે? કાંઈ નહીં તેના પર ભરસો રાખી તેમ મદદ કરે? હવે તેણી માટે જીવનમાં ખુશાલી જોવું હતું. શું? તેણીની જિંદગીની ખાસ નેમ શું રહી હતી? અને ત્યારે કાંઈ નહીં તે આ માણસને સુખી કરવાની કોશિશ કરે?

"આહ, તેણીને સુખ રહેલી જોઈ દુઃખથી એક નીસાસો ફેંકતાં તે બોલ્યો. "હું જોતુંય કે એ ધારવું પુરુષ છે. ખચ્ચીન તેમ થઈજ કેમ શકે? માહરા જેવા એક રખડેલ બદમાશ, તમે જેવાં નીર્દોશ અને બલાં બાતુને મેલવવાની આશા રાખીજ કેમ શકે? અલબત્ત માહરે વસ્તે એકજ જવાબ હોવો જોઈએ. તમારી આગ-લથી ચાલી જઇ, એક પ્રમાણીક જિંદગી ગુજારવા, અને તમેને બુલી જવા, તમે મને ફરમાવશો. પણ તે બની શકશે નહીં. હું કદી તમેને બુલીશ નહીં, પણ તમેને માહરા એક મદદગાર શીરેસ્તા તરીકે સલાહ કરીશ, કે જેણે મને આ ધસ્તીપર જીવવાનો ખરો માર્ગ બતાવ્યો."

ઘાડા ધુજતા અવાજે ખોલાયલા તે શબ્દો સાંભળી ફોરીસની આંખોમાં પાણી ભરાઈ આવ્યાં.

એક ડંચા ખડકને નાક ઉભેલો એક જીવ પાસે આવેલી ડાંડી ખીણમાં ગળડી પડતો પોતાને બચાવવા તેણી તરફ મદદ માટે દાથ લાંબાવતો હોય તેવું જ તેણીને તે પગે લાગ્યું.

તેણીએ પોતાની આંખો તેના કાકલુદીબર્યા ચહેરા બણી ડંચકી. તેણે તેણીની આંખમાં આવેલાં આંસુ જ્યાં અને આશા તેના જીવનમાં ઉત્પન્ન થઈ.

“સચર” તેણી ખેલી, “તમે માહર સાંભળ્યું નથી. મેં તમોને કહ્યું નથી કે——”

“તમે શું કહેવા માંગોય?” તે અધીરતાથી વચ્ચે પડ્યો. “ઓ ખેલો, ખુદા ખાતર મને જલદી જવાબ આપો. જુવો, હું તમોને દરેક બાબદમાં તાબે થવા તૈયાર છું.”

એક ધીમી ધુજરી તેણીનાં બદનમાંથી પસાર થઈ ગઈ.

“મને તમે મુતલબ ઓળખતા નથી. માહરે વીશે તમે કશું જાણતા નથી—” તેણે વળી પાછી તેણીને બોલતી અટકાવી.

“હું એટલું જ જાણ્યું કે હું તમોને ચાહુચ. બીજું કંઈ ખી—”

તેણીએ નરમાશથી ડોકું હલાવી તેને ચુપ કીધો.

“તમે તમારી જીંદગીને હેવાલ માહરી આગલ ખુલ્લો કીધોય ત્યારે માહરેખી તમોને જણાવવું જોઈએ, જે કે આપણે છુટાં પડવાનાં છીએ—”

“ઓ છુટાં પડવાનું ખુદા ખાતર ના ખેલો,” તેણે કાકલુદી કીધી.

“જે કે આપણે છુટાં પડવાનાં છીએ. છતાં માહરે તમોને જણાવવું જોઈએ કે માહરી જીંદગીમાંથી એક એવો બનાવ બન્યોય કે-કે-ઓ, હું બોલી નહીં શકતી?” અને એક ડચકું તેણીનાં ગળાં-માંથી નીકળી પડ્યું.

“ના બોલો, તમારી લાગણી દુખાતી હોય તો રહેવા દેવો. ઓ, હું ફક્ત દાલની અને બવીબની વાત કરવા માંગી હતી. માહરી પર વીશવાસ રાખો. માહરી પરજોતર થઇ મને સુખી કર. ને સઉ સારું જ થશે. મને ખાત્રી છે કે હું તાહરી જીંદગી ઘણીજ સુખી કરીશ, એટલી સુખી કે તાહરી જીંદગીમાં ગમે એવો ગમખ્યાર બનાવ બન્યો હશે તે વટીક હું તુંને જીલાવી શકીશ.”

તેણી ખામેશ રહી.

“હું તાહરો પ્યાર નથી માંગતો.” તેણે ચલાવ્યું. “હમણુજ. આવ ધડીએ તે હું નથી માંગતો. વખત જતે—”

“ નહી ” ધીમા અવાજે તેણી બોલી. “ તમે માહરો પ્યાર નથી માંગ્યો, અગર તમે તેમ કરતે તો હું અત્યાર આગમચનો તમોને જવાબ આપી શકતે. હું તમોને ચાહી શકીશ નહી. ”

આશાએ તેના ગાલ પર જે રતાશ પાથર્યો હતો તે નાશ પામી તેનો ચહેરો તમામ શીકકો પડ્યો.

“ હું તમોને ચાહી શકીશ નહી. ” હીંમત અને મક્કમતાથી તેણી બોલી. “ તે લાગણી માહરાં જીગરમાંથી નાખુદ થઇય. હું કદી કાઢનેખી ચાહી શકીશ નહીં. પ્યાર જેવી ચીજ મહારી પાસે હોવાન નથી, અને ત્યારે, તમે જ્યારે ખુલ્લાં દીલથી મને બધું જણાવ્યું તો તે છુપાવવામાં શું હું વાજખી કહેવાવું?” તેણે પોતાની મોહરી જુરી ચશમો કાકલુદી બરી રવેશે તેના બણી ફેરવી.

“તમે મને તમારા પર વીશવાસ રાખવા જણાવો.” તેણીએ વધારું “ પણ મરદો પરનો માહરો વીશવાસ ફેટલી હદ સુધીનો મરણ્ય પામ્યોય તે જે તમો જાણતા હોતે તો હું નહીં ખારતી કે તેવી માંગણી તમે કરતે. ” તેણીની આંખમાં આંસું બરાબ આવ્યાં પણ તેણીએ ઝડપથી તે નુછી નાંખ્યાં “ હું તમોને માહરો જવાબ આપું તે આગમચ માહરે તમોને બધો ખુલાસો કરવો જોઇએ. તે

ઉપરથી તમે પોતેજ જાઈ શકશો કે તમારા પ્યારના બદલામાં માહરો પ્યાર મેળવવો તદ્દન અશક્ય છે. ત્યાર પછી ખી જો તમે એમજ ધારતા હોવો કે હું તમેને સુખી કરી શકીશ—તમે તે બધું છતાંખી મને તમારી પરણેતર—”

“ નો શુ ‘હા’ કેદશો ? માહરી પરણેતર થવા કમુત્તરો ? ” તે અધીરાઈથી વચ્ચે પડ્યો. “ ઓ, ખસ મને એજ જવાબ જોઈએય. માહરે એક શબ્દખી જાણવો નથી. વહી ગયલા બનાવો વીંશે સહેજ પણ જાણવાની મને તુંબા નથી. સહેજખી નહીં ! કારણ માહરી ખાત્રીજ છે કે ગમે તે થયું હશે મગર તું પોતે તો તદ્દન બેચુકનાહ અને પત્રીતજ હશે ! ”

“ મહેરબાની કરી ધીરજથી મને સાંભલો. ” તેણી બોલી “ તમે મને ફક્ત અત્રે ફસોરન્સમાંજ જોધય, અને શાંત એકાંત જાંદગી ગુજરનાર એક એકમાર્ગી અબજા જાણવા સીવાય ખીજી માહરે વીંશે તમેને કશીજ ખબર નથી. અરે, ફક્ત થોડાક વખતની આગમય તો હું એક ઘણીજ સુખી, અને ખુશાળ તરખીઅતની એક હસ્તી બોલતી છોકરી હતી. હું નહીં ધારતી કે તે વેળાએ માહરા કરતાં ખીજું કોઈખી વધારે સુખી હોય ” અને તે શીકકું હસી “ હું એટલી સુખી હતી કે હું કોઈક વાક બહીતી હતી કે રખે તે એક સ્વપનો હોય ને તે જલદીજ—”

“ હું તમારા લાગણી સમજી શકુંય, ” ધીમા લાગણી બર્બા અવાજે તે બોલ્યો. “ મને પોતાનેખી લાગેય કે તમારો એકજ ‘હા’ નો જવાબ મલે તો હું નહીં ધારતો કે માહરા જેવો સુખી માણસ દુન્યામાં કોઈખી હોય ! ”

“ હું એક જણ સાથ અદરાયલી હતી કે જેણે હું ખરાં જીગરથી આહતી હતી. ” એક ધીમા નીસાસા સાથ ફસોરીસે આગલ

ચલાવ્યું. "કદી કોમ ચાલી નહીં શકે એવા ઉંડા પ્યારથી હું તેને ચાહતી હતી, અને તે જો કે પૈસા અને પદવીમાં માહરાથી ઘણો ચઢ્યાનો હતો છતાં બધાંઓ ધારતાં હતાં કે હમારું જોકુ ઘણું મજેનું હતું અને હમે ઘણાં સુખી થઈશું. મને તેના પ્યારમાં સંપુર્ણ ખાત્રી હતી. છેવટની ઘડી સુધી મેં તેની ઉપર વીશવાસ રાખ્યો હતો, હમણાં વટીક હું જ્યારે તે વીશે યાદ કરું ત્યારે મને વહેમ આવેય કે તે એટલી હદ સુધીનો ધાટકી અને સંગ દીલનો કેમ થઈ શકે!" તેણી સહેજ થોભી, અસહ્ય દુઃખથી પીડાતી હોય તેમ તેણીનો ચહેરો સફદ્ર ચાદર સમાન શીકકો પડ્યો.

"મને શું કરવા કહેય ? તાહરા જીવને શા માટે સંતાપેય ડાર્ફીંગ ?" તેણે કંકલુંડી કીધી.

'એક દીવસ, ' તેનું બોલતું સાંભલ્યું નહીં હોય તે મીસાલ તેણીએ પાછું બોલવા માંડ્યું. "એક દીવસ એક નોકર છોકરી એક ગલીય વાત મને કહેતી આવી, જો કે અલખનાં મેં તે માનવા સાફ ના પાડી. તેણીએ મને જણાવ્યું કે માહરો આશક મને બેવફા થતો હતો—"

તે સહેજ ગ્રોંકપો પણ તેણીનું ધ્યાન ખેંચાયું નહીં.

"એક ઉમરાવના મહેલમાં હમે તે વેળાએ પહોરોણાં હતાં. અને તેણીએ મને જણાવ્યું કે હમારી સાથે આવેલાં પહોરોણાંઓ માંહેલી એક બીજી બાનુને તે ચાહતો હતો, કે જેણી સાથે તેજ રાત્રે નાહસી જવાની તેણે ગોઠવણ કરી હતી. હું કે જે તેને જનથી જ્યાદા ચહાતી હતી, જે તેને ખાતર જીવખી આપવા તૈયાર હતી, જો અગર તે મને પોતાને આવી કહેતે કે તે બીજીને ચાહતો હતો તે તેનાં સુખને ખાતર હું માહરાં સુખના બોજેખી તેને છુટાપણું બક્ષતે તેવી એકને આત્રી બહમાલી બરી રીતે ઠગવાની ગોઠવણ કરી ચુકો હતો. " અને તેણીનાં શુંગબાતાં ગળાંમાંથી એક દ્યકું નીકળી

પડ્યું. ને સહેજખી હાથે કે બોલ્યો નહી. તેના મગજમાં કોઈએ એકાદ સાચુત ફટકો લગાવ્યો હોય તે મીસાલ તે દીગમુઠ થયલો ખેસી રહ્યો.

“ મેં તે છોકરીનું કહેવું તકન તુચ્છકારી કાઢ્યું. અને કીના કપટથી જોડેલી એક વાહીયાત ખાખદ જાણી હસી કાઢી. હું-હું-અરે ખુદા જાણે હમણાંજ તે બધો બનાવ બનતો હોય તેવું મને લાગેલ. તે મને ખેતકા થયોયતેને જ્યાં સુધી દેખીતો મગજુત પુરાવો મને મલે નહીં. ત્યાં સુધી મેં તે માનવા ધસીને સાફ નાપાડી. તેણીએ પુરાવો આપવા ચાહ્યો. તે દલાડે બપોરે તે મને કોનઝરવેટરો તરફ ધસડી મઠ ને મેં તેને તે ઓરત સાથે પ્યારની વાતચીત કરતાં કાનોકાન સાંમલ્યો, નજરે જોયોં. હું-હું-વધુ બોલી શકતી નથી. ઓહ મહદી પર દયા કરો. મને છોડી જાઓ, ” અને બધે હાથોમાં મોઢું ધાકી ગમખ્યાર દયકાં ખેંચતી તેણી જીગરતોડ રડી પડી. ગરોબ આપડી ! તેણીની માતાના ચરણ પછી આજે પહેલીજ વાર તેણી એ રીતે પોતાનાં જીગરને ખલાસી આપી શકી હતી ! અને તે ?

તે તો જાણે પથ્થર બની ગયો હતો. તેનું તો જાણે મગજજ ખીસી જતું હોય એવું તેને લાગ્યું.

જે છોકરીને અઠાગ પ્યારથી તે ચાહતો હતો, જેનાં રતીબાર સુખને ખાતર ગમે તે ભોગ આપવા તૈયાર હતો, તેનુંજ તેણે સત્યાનાસ વાલ્યું હતું ! ધીમે ધીમે તે સઘળાંનું તેને બાન થયું. તે ફટકો ધણો સાચુત હતો. જાણે તેના જીગરના કોઈ ફુકડાં કરી નાંખતું હોય એવું તેને લાગ્યું.

નીરદોષ મીઠી આંખો વાલી તે મધુર ખુબસુરત છોકરીને તેણે નાશ કરી દેતો, તેણીની ઉગતી જીંદગીને કચડી નાંખી હતી ! ત્યારે તેણી લીલીબન તુંડ નહીં પણ ફલોરીસ કારલાબલ હતી !

પ્રકરણ ૩૧ મું.

ફોરોસ કારલાઇસ! તેની આંખે તમ્મર આવવા લાગ્યાં, અને તેણે મન્યુત હાથે મેહક પકડી લીધી. અત્યંત પસ્તાવા અને દુઃખથી ઉભરાતાં જીગરે તેણે તે રડતા આકાર બણી નજર ફેંકી.

જે સ્ત્રીના પત્રીત સ્પર્શથી તે બચ્ચો હતો, જે સ્ત્રીએ તેને ખરાબીની હાડી ખાલીમાં ગળડતો અટકાવી તેના એક રાહનુમાધ શિરેસ્તાની જમ્મા લીધી હતી, તેજ સ્ત્રીને તેણે કેવી ઘાટકી રીતે ઠગી હતી! જે માથુસ પ્યારને તુચ્છકારી કાઢતો હતો, તેણે પોતે જે છોકરીની ખરાબા શોધી હતી તેજ છોકરીને પોતાનું જીગર અપાંચુ કીધું એ શું તે પાક કીરતાર તરફની તેને સળ નહીં હતી? તે શું બોલે? તે કેવી રીતે તેણીને જણાવી શકે કે તેણીને હંમેશની દુઃખી કરનાર તે પોતેજ હતો?

એક પળ તેને એક મન્યુત લાલચ થઇ. તે શું કરવા તેણીને તે જણાવે? તે કાંય નહીં તેણીને પોતાની પરજોતર ખનાવે, અને પછી પાછલથી તેણી જાણે તો કશી હરકત નહીં હતી. પણ નહીં. તેના બસા વીચારો તેની મદદે આવ્યા. તે ગમે તેવો ખુરો હતો પણ તેણીને હવે વધુવાર ઠગવાનું તેનું જીગર ચાલ્યું નહીં.

તેનું માથું ઝુની પડ્યું. તેણી આગસ સધળું ખડું કહી દેવાનું પોતાનો ગુનાહ કયુલ કરી દેવાનું તેનું ધણું મન ક્યું, પણ તેની હિંમત થઇ નહીં, તેનાં ગળાંમાંથી કાંઇપણ શબ્દ નીકળી શક્યોજ નહીં.

તે ઠાપ્યો. દુઃખથી હુમતાં મગજે, તેણીનાજ ફરી બોલવાની રાહ જોતો તે ગુપચુપ ઠાપ્યો.

પોતાની લાગણી પર કાણુ મેળવવાની એક મન્યુત કોશિશ કરતાં ફોરોસે ડોકું ઉંચકી તેના બણી જોયું, અને પોતાનો હાથ

તેના તરફ લંબ.બો, પણ તેણે તે લીધો નહીં. તે પાક નારતે પોતાના પાપી સ્પર્શથી અપવીત્ર કરવાનું તેનું દીક્ષ આલી શક્યું નહીં.

“મને-મને માફ કરો.” તેણી બોલી, “હું ઘણી એખલપેટી છું કે તમોને સુખી કરી શકતી નથી. પણ હું એ બધું જીવી શકતી નથી. જાણે ગાંધી કાલેજ એ બનાવ બન્યો હોય તેવું મને લાગેય. હવે-હવે તમે જાણી શકશો કે એ બનવું કેટલું મુશ્કેલ છે. અને હું તમારી પરણેતર થઇ શકીશ નહીં. ખરેખરી?”

તેણે બોલવા આદ્યું, પણ તે શબ્દો તેના હોથ ઉપરજ મરણ પામ્યા.

“આહ, હું ખુશી છું કે તમો બરાબર સમજી શકાય” તેને ચુપ જોઇ છુટકારાનો સહેજ દમ ખેંચતાં તેણી બોલી. “પણ હું તમારી અત્યંત આભારી છું. તમો માફરા તરફ એવી માયાળુ રીતે વર્તયાય કે હું તમોને નાસીપાસ કરવા વાસ્તે ખરાં જીગરથી દલગીર છું. વીશવાસ, મને તમો માટે પુરતો છે. હું નહીં ધારતી કે તમોએ ધરેલી નેક રાહ છોડી તમો પાછા અસત્ જીંદગીમાં જવા લક્ષ્યાવો. અગર જો, તમે, મને, તમોને દુખી કરવા વાસ્તે ખરાં દીલથી માફ કરી શકતા હોવો તો મને પ્રેમીસ આપો કે તમારા બધા ઠરાવને તમે વળગી રહેશો.” હજી તે ચુપ રહ્યો.

તેણીએ એક ધીમે નીસાસો નાખ્યો.

“તમો મને તે વચન આપશો,” તેણીએ કાકલુદી કરી “તો માફરી કંઠાળ જીંદગીમાં હું એકપણ જણનું સહેજખી બહું કરી શકીશ એ વીચારથી માફરાં એકાંતવાસમાં મને થોડો ધણી સધયારો મલશે. તમારા બધા ઠરાવને વળગી રહેવાનું તમે અને નહીં ‘પ્રેમીશ’ કરશો?”

તેણીએ માયાથી તેના તરફ હાથ લંબાવ્યો, જે તેણે પોતાના ગરમ હાથમાં પકડ્યો.

“હું પ્રેમીસ આપુંચ.” તે ઘાડા અવાજે બોલ્યો. “હું પ્રેમીસ આપુંચ, ને તમે બેશો કે હું તે સદા માદ રાખીશ ને ખરાં દીલથી પાલીશ.”

તે વધુ બોલી શક્યો નહીં. તે વધુમોલવા માટે પોતે જાણે પોતાનો મતબાર કરી શક્યોજ નહીં. તેણે તેણીનો હાથ ધીમેથી છોડ્યો, અને અત્મંત નાસીપાસીની એક અતી મમખવાર વજર તેણી તરફ ફેકતાં, તે તેણીને છોડી ગયો. મહોતની તેપ મળેલા એક આદમી મીસાલ, તમામ લહડતે પગલે, તેણે પોતાના ઉતારાનાં હોટેલ તરફનો રસ્તો લીધો.

તે જે હોટેલમાં ઊતર્યો હતો, તે ત્યાંનું સર્વથી સરસ અને જાણીતું હતું, અને તે માહેલા સર્વથી સરસ ‘રૂમ્સ’ તેણે રોક્યા હતા.

તેણે ફ્લોરીસને જણાવ્યું હતું કે તે હાલ ગર્ભિણ હતો, મગર, તેણે તેણીને જણાવવાના ખાખસુસ અખાડા કીધા હતા કે તેણી સાથની કુમાઇથી મેળવેલી દોલત ધરમખાતાંમાં આપી દેવાનો તેણે ફરાવ કીધો હતો.

હોટેલમાં પહોંચતાં સાથ તે લાગસો હોટેલના માલેક આગલ ગયો, કે જે પોતાની પરણેતર સાથ મોટે મોટે કાંઈ વાત કરવામાં રોકાયેલો હતો. લેને વાતમાં ખલલ નહીં કરવાની મક્કસદથી, એસકાર રેમંડ ત્યાં આવેલી ખારી આગલ થોખ્યો.

તે બધે બધી મોટે જ્ઞાત કરતાં હતાં, અને તે વાતચીતના કેટલાક શખ્દો તેના કાને પડવા લાગ્યા તે ઊપરથી તે જાણી શક્યો કે કાંઈ જમ્યાની તંગી પડવા ખાખે તેઓ વાદવીવાદ ચલાવતાં હતાં.

કોઇ ઇંગલીશ ઉમરાવ પોતાના બે ચાર મીત્રો સાથે ત્યાં આવવા ચાહતો, જ્યારે તે હોટેલ તદ્દન ચીકાર હોવાથી તેઓ તેને ઉતારો આપી શકતા નહીં હતાં.

“એ હંમેશા એમજ થાય,” હોટેલનો માલિક ઉશ્કેરાઇને બોલતો સંભળાયો. “જ્યારે હોટેલ બરેલું છે ત્યારે એવાં નામીયાં માણસો આવેચ ને તે લોકને ના કહેવું પડેચ, ને નહીં ત્યારે જગ્યા હોય ત્યારે એવું કોઇ આવતું બી નથી.”

રેમંડ ગુસ્સે તેની નજીક ગયો.

“તે લોકને માહરા રૂમ્સ મળી શકશે.” તે બોલ્યો. “હું આજે રાતે ફક્ષેરન્સ છોડી જાઉંચ.”

“પણ, સીનૌર---”

“તમેને અરધા કલાકમાં તે મલી શકશે.” તેણે તેને અટકાવ્યો. “માહરો લગેજ તમે સ્ટેશન પર મોકલી દેજો.”

સીનૌર રેમંડ જેવા બહા અને જિદાર દીક્ષના ગ્રાહકને બોલવા માટે તે માલિકે ઘણી દક્ષગીરી દરશાવી અને તેની આ બહાઈ માટે ઘણું હેશાન જાહેર કર્યું.

“તમે સમજ્યાની, સીનૌર, તે એક કોઇ મોહટો ઇંગલીશ મીલોર્ડ છે—ઘણાજ મોહટા અને સ્વભાવીક રીતે તેઓને હયાં આવકાર આપવા હું ઘણો આતુર છું.”

“તે કોણ છે?” રેમંડે બેદરકારીથી સવાલ કીધો.

તેણે તે નામ ઘણું યાદ કર્યું, પણ તે ઇંગલીશ નામ તે બાપડાને ધ્યાન આવી શક્યું નહીં, અને તેણે નાસીપાસીથી ડોક્યું ધુંણ્ણવ્યું. રેમંડ પોતાના રૂમમાં ગયો અને અર્ધા કલાકમાં તેણે બધું તપાસ કરી લીધું. ત્યાર પછી તેણે તે રૂમની ચાવીઓ તે

હોટેલના માલીફને સપુર્ક કરી, અને બીજા ચુકવી, સ્ટેશન બણીને રસ્તો લીધો. કાંઈખી વધારે વીચાર કર્યા વના તેણે 'પેરીસ'ની ટીકીટ લીધી.

હાલમાં તે જાણે કશાનો વીચારજ કરી શકતો નહોં હતો. દર પળે તેની નજર સામે તે મીઠા ચહેરાની રડતી છોકરીનો દેખાવ તેને સંતાપતો હતો. તે છોકરી કે જેનું તેણે સત્યાનાથ વાલી નાંખ્યું હતું, અને જેને હજીખી સુખ કરી શકવા પોતાના જનના ભોગેખી, બની શકે તો, તત્પર હતો.

મનમાં પોતાને હઝારો કદવા કહેતો, તે સ્ટેશન પર આમથી તેમ ફેરા ખાવા લાગ્યો. તે પોતાના વીચારોમાં એટલો મશગુલ હતો કે ત્યાં આવી લાગતી ત્રેનની થતી દોડાદોડ ઉપર વટીક તેનું ધ્યાન ખેંચાયું નહોં. તેના સઘળા વીચારો ફ્લોરીસ કારલાઇલ માટેજ રોકાયલા હતા ! અતે ત્રેન આવી લાગી, અને ત્યારે, ત્યાં થતી બચડાકચડીમાંથી બચવા, તે સહેજ બાજુએ થવા ગયો, જેવામાં, પહેલા વર્ગના દુખ્યાનું બારણું ઉઘાડી ઉતરતા એક ઉતાર ઉપર તેની નજર પડી.

તે લોર્ડ નોરમન હતા !

તેને જોતાં સાથ, એક પણ ઓસ્કાર રમંડ દીગમુઠ બની ગયો, પણ પછી મુશકેલીથી પોતાપર કાબુ મેળવતાં, સમયસુચકતા રાખી તે એક ઠાંવલા પછવાડે છુપાઇ ગયો.

લોર્ડ નોરમને તેજ દુખ્યામાંથી બીજા કોઇને ઉતારવા હાથ આપ્યો, અને તે કોઇજ નહોં પણ લેડી ખ્લાંશ હતી.

તેઓની પુઠે લોર્ડ શીમુર- લેડી ખ્લાંશનો પીતા હતો, અને ત્યાર પછી બીજા વર્ગના ઉતારોઓમાંથી તેઓના બે 'વેલેટ' તથા લેડી ખ્લાંશની 'મેડ' તેઓને આવી મળ્યાં.

તે દેખાવ જોઇ, રેમડે એક પળમાં પોતાનાં મનમાં સઘળી ગણત્રીઓ કરી લીધી.

તેઓ પરણ્યાં હતાં !

તેનું માથું ઝુમી પડ્યું, અને પોતાને પડી જતો અચાનક તેણે તે ઠાંચલો પકડી લીધો.

તેઓ અતે પરણ્યાં હતાં ! તેણે રચેલો પ્લાન એટલી બધી હદ સુધી ફતેહમંદ થઇ ચુક્યો હતો !

લેડી પ્લાંશે જીત મેળવી હતી, જ્યારે ગરોબ નીર્દોષ ફલોરીસ કારલામ્બલ, આખી જીંદગીમાં, આશાનાં એકબી જળકતાં કીરણ વના એકળવાઇ દુઃખી હાલતમાં ઝુરપંજર પડી હતી.

નાસીપાસીનો એક વધુ ચમટો તેનાં જીગરમાં તુટો, અને ઝનુનથી તેનો ચહેરો લાલ થયો.

લોડ નોરમનની આંખમાં ઉભેલી લેડી પ્લાંશ, હાલમાં વધતીજ ખુબસુરત લાગતી હતી, અને, “હું આખરે જીત મેળવી ચુકીય.”, એ શબ્દો તેણીની આંખમાં તેણીના તમામ હાવભાવમાં પ્રગટ લાગતા હતા.

એ રીતે તેણી સામે રીકતાં, તેની નજર આગળ ફરી પાછો તે રીકકો ગમગીન ચહેરો આવી ઉભો.

ઝનુનથી તેણે દાંત પીસ્યા, ખીડેલી મુઠ્ઠીઓ સાથે તે તેણીની મામે ધસવા ગયો, મગર પોતે કોણ તે વીચાર ચતાં તે નાચારીથી પાછળ રહ્યો.

એક અત્યંત ભપકાબરેલી ગાડીમાં ગોઠવાઇ તે સઘળાં ત્યાંથી ઉપડી ગયાં ત્યાં સુધી તે ઠાંચ્યો.

અને પછી તેઓની પુઠે ચાલતો થયો.

તે હોટેલમાં પહોંચ્યો ત્યારે, અજબતાં જે થવું જોઇએ તેમ, તે મોટે ઘરનાં પહોંચ્યાંઓની ધમાકામાં તે હોટેલ તળે ઉપર થવું હતું.

તે સઘળી ગડબડ અને દોડાદોડીમાં, તે પાછો ફર્યો હતો તેની ઉપર કોઈનું ધ્યાન ખેંચાયું નહીં. કાંઈ બી ઠરાવ પર આવ્યા વના, તે થોડીક પણ દોઢાંગ રૂમમાં એકાદ ખુનામાં થોખ્યો, એવામાં એકાએક તેના મનમાં કાંઈ વીચાર આવ્યો.

તે તુરત ઓશીસ રૂમમાં ગયો, અને “વીઝીટ્સ બુક” ઉઘાડી. તેઓ પરણ્યાં હતાં તે બાબે તો તેને સહેજથી શક નહીં હતો, છતાં તેણે પકડી ખાત્રી કરી લેવા આહુતું. ધુજતા હાથે તેણે પાનાં ઉખડાવ્યાં, અને તે દીવસનાં આવેલાં પહોંચ્યાંઓનાં નામ જોવા વાંકો વધ્યો.

છુટકારાની એક ધીમી બુમ સાથે તેણે તે ચોપડી બંધ કાઢી, અને કપાલ પર કુટી નીકલેલો પરસેવો નુછી નાંખ્યો.

તેણીએ પોતાનું નામ ખ્વાંશ નોરમન નહીં પણ ખ્વાંશ સીમુર લખ્યું હતું !

ત્યારે હજી તેઓ પરણ્યાં નહીં હતાં !

પ્રકરણ ૩૨ મું.

‘હોટેલ ઇટાલ્યા’ની પહેલા માલની ‘બાલ્કની’ ઉપર, લોર્ડ નોરમન, એક આરામ ખુરશીપર અજોટાયેલો હતો. તેના જમણાં હાથનાં આગળાં વચ્ચે એક સીગાર પકડાયેલી હતી, અને તે કોઈ ઉંડા વીચારમાં ગરક ગયેલો માલમ પડતો હતો.

આપણે તેને છેલ્લો જોયો તેનાં કરતાં ઉમરમાં તે ઘણો બરાબ ગયેલો લાગતો હતો, અને તેને થયેલા અકસમાતની ઇલાજી દાખલ એક લાલ લીસોતો તેનાં કપાલ પર દીસતો હતો. તેની ગમગીન

આંખો ઉંડી નાશીપાસીની ગવાહી પુરતી હતી. દુન્યામાં જીવવું બીજકુત્ર વ્યર્થ હોય—તમામ આદમી તરફનો વીશવાસ ઉડી ગયો હોય, એવોજ ભાસ આપતો તેનો તમામ દેખાવ હતો.

ગમગીન ચશ્મો અને ગંભીર ચહેરે તે તદ્દન સ્થીર એકો હતો, જ્યારે તેના વીચારો તેને આગલા વખતના તે બનાવ તરફ ઘસડી જતા હતા કે જે વેળાએ ફ્લોરીસ તેની પડોશમાં એસી તેની સાથે પ્યાર કરતી હતી અને જ્યારે તે પોતે પોતાને દુન્યામાં સર્વથી સુખી પુરુષ ધારતો હતો.

તે પોતાના વીચારોમાં એટલો મશગુલ હતો કે કોઈનાં નાજુક નરમ પગલાં તેની આંતુમાં વાગ્યાં તે વડીક તેણે સાંભળ્યાં નહીં, અને લેડી બ્રાંશે તેની તમામ લગોલગ આવી તેનાં ખભાં પર પ્યારથી હાથ મુક્યો ત્યારે અને ત્યારેજ તેણીની હાજરી વીશે તેને જ્ઞાન થયું.

“ખંડું કેટલું સુંદર છે, ખુસ!” બાલકનીમાંથી ત્યાંનો રળીઆ-મણો દેખાવ નીહાળતાં તેણી બોલી. “મને ‘ફ્લોરન્સ’ હમેશ ધણું ગમતું”, અને તેમાં આજે તો જાણે ખચ્ચીતજ ધણું ખુશનુમા લાગેય.”

તેણે જવાબમાં માત્ર ઠોકું ધુણાવ્યું.

તે ધણું બોલનારો તો હતોજ નહીં, મગર ફ્લોરીસની એવફાઈ વીશે તેની ખાત્રી કરવામાં આવી ત્યાર પછી તો તે વધતોજ મુગો થઈ ગયો હતો, અને તે ખાસ અગત જોગું બોલવા સીવાય તે કવચીતજ કાંઈ ખી વાતમાં ભાગ લેતો.

“બીચારા પપા તો સુધ ગયા.” ધીમા મંદુર અવાજે તેણીએ વાન કરતી ચાલું રાખી. “બીચારા તદ્દન થાકી જાયય. તમે શું ધારોય, ખુસ, આજે એવણે મને શું કહ્યું હશે?” અને તેણી મીઠાસથી હસ્તા ચહેરામાં લાલ થઈ.

“કાણુ જાણે” તેણે બેદરકારીથી જવાબ દીધો.

“એવણુ બોલ્યા કે આપણા લગન થાય ત્યાં સુધી આય મુસાફરી કરવાનું મુલતવી રાખને તો સાહે; કારણુ આપણું ‘હનીમુન’ હોય તેવુજ જાણે લાગેય ને એવણુ તો ખીચારા એકત્રા પડી જાયય. આપણે એવણુને સાથ લાવવામાં ઘણી જખરદસ્તી વાપડી, પણ કાંઈ નહીં એવણુને એ એન્જની ફાયદોજ થશે, ને માહરી ખાત્રી છે, ખુસ, કે તમોતેખી અત્યાર સુધીમાં હીક ફાયદો થયોય. નહીં વાહે?”

“મને ફાયદો થવા જેવું કાંઈ કારણુજ નહીં હતું, પણ તુ તેમ ધારતી હોય તો કહાય હશે.” તેણે હડો જવાબ કર્યો. “હું ધાઈય જલાંશ કે તારા બેંજમાં કાંઈ મઝમુત ધખારાએ ઘર કીધુંય કે મને આ મુસાફરીથી ફાયદો થશે. એમ કરીને તું મને ઘણો—”

“હા, હા, હું જાણુંય, ખુસ.” તેણીએ હસીને તેને અટકાવ્યો, પણ તેના જોવામાં નહીં આજુ કે કાંઈચોકકસ યાદચતાં ગમરાટથી તેણીનો અવાજ સહેજ લડડયો. “પણ ખરું પુછાવોતો હું પોતે ઇંગલાંડ છોડી જવા ઘણી આતુર હતી. હું ઇંગલાંડથી કંટાલી ગઈ હતી, ખાસ કરી સ્કોતલેંડથી.”

“પણ સ્કોતલેંડને ઇંગલાંડ કાંઈ સરખાં નહીં કહેવાય.”

“હું ને જગ્યા છોડી જવા આતુર હતી, અને તેમ નહીં થને તો મને લાગેય કે હું ખીમાર પડી જતે ખુલ, ખચ્ચીત હું તમારી ઘણીજ ઉપકારી છું કે આપણાં લગન પેરીસમાં કરવા તમે એકમત—”

તે વાતપર કશું ધ્યાન નહીં આપતો હોય તેમ જળી ગયલી સીગારનો બાકા રહેલો ટુકડો બદાર ફેંકી દેતાં, તેણે પોતાનો સીગાર કેસ શોધવા ગજવાં ખોરવા માંડ્યાં,

“મને એક કાગજ લખવાનું છે, ખુસ” તેણે વાત ફેરવી નાંખી. ‘ઘણું ટુકું છે. ને હમણાં પુરું કરીને હું આવુંય તેટલાં તમો હયાંજ થોબજો.”

અને તેણી તેને એકલો છોડી ગઇ.

જ્યક્ષેજ પાંચ મીનીટ પસાર થઇ હશે કે તે ઉડીને ઉશકેરાયલાં મગજને શાંત કરવા તે આમથી તેમ ફેરા ખાવા લાગ્યો, અને બાલકનીમાંથી ગામડાંનો અતી રળીઆમણો દેખાવ નીહાલતાં એક લતાર મારી આવવાની તેને લાલચ થઇ. ગુપચુપ પોતાની તોપી ઉઠાવી તે ખદાર ચાલતો થયો.

તેને ગયાને પા કલાક થયો હશે કે આખાદ તેનાજ જેવા દેખાવનો એક પુરૂષ બાજુમાંના એકાદ રૂમમાંથી થઇ તેજ બાલકનીપર આવી ઉભો.

થોડે વારે લેડી ખ્વાંશ, પોતે લખેતું કાગજ હાથમાં લઈ તે તરફ આવી.

“જુસ, મેં કાગજ પુરું કાઢ્યું. આપણે જઈને પોસ્ટ કરી આગ્યો? આવી ખુશનુમાં ઠંડકમાં ચાલવાનું ઘણું તાજગીભર્યું લાગશે. જુસ, તમે સમજેછ કે?” જવાબ નહીં મળવાથી તેણી તે પુરૂષની લગોલગ ગઇ અને ખભાં પર હાથ મુક્યો.

અહંજબી ચોંક્યા વગર તે ઠંડે કલેજે તેણી બળી ફર્યો અને પોતાની તોપી ઉંચકી, કે જ્યારે ચાંદરણાનો ઉગ્નસ આખાદ તેના ચહેરા પર પડ્યો.

લેડી ખ્વાંશ દીગમુદ્ધ બની ગઇ. એક હાથે તેણીએ અગાસીનો કટેરો પકડી લીધો, જ્યારે બીજા હાથ તેણીએ ધડકનાં જીગરને શાંત કરવા પોતાની છાતી પર દાખ્યો.

“ઓસકાર રેમંડ!” સદા ચાંદર સમાન તેણીના શીકદા હોડોમાંથી તે નામ નીકળી પડ્યું, “ઓસકાર રેમંડ!”

પ્રકરણ ૩૩.

ક્યાં જવું તેનો સહેજખી વીચાર કર્યા વના, પોતાનાં પગલાં
જ્યાં દોરવે ત્યાં લોડ નોમરને ચાલે મુક્યું.

ખુશનુમા ઠંડક, અને કુદરતની શાંત ખુબસુરતીએ તેનાં મનપર
વધારે ગમગીન અસર કાઢી, અને તેના વીચારો તેને ફરી અને ફરી
થોડા મહીનાના બનાવો તરફ ધસડી ગયા.

એ ત્રણ અઠવાડિયામાં તો લેડી ખ્લાશ, જોડે તેની શેદાદી થનાર
હતી, કે જે અરસામાં તેઓ ફરતાં ફરતાં 'પેરીમ' જઈ પુગનાર
હતાં કે જ્યાં તે કીયા થનાર હતી.

ફોરોસની હગાઈ વીશે તેનાં મનપર હસાવવામાં આંચુ. અને
કાંઈ બચબીત સ્વપનામાંથી જાગૃત થયો હોય તેમ, તે જ્યારે પોતાનાં
જગરમાં લાગેલા તે સખત કટકાની ધુન્માંથી ખીદાર થતાં, તેને
મનસે પકકો હરાવ કીધો કે તે હવેથી સ્ત્રી જાતીથી સદા અલગ
રહેશે, અને તેઓ તરફ કદીખી માયાથી વર્તશે નહીં.

કેટલાંક વખત સુધી તેણે પોતાનો બોલ પાલ્યો અને પોતાને
લાગેલાં દુઃખ વીશે બળાપો કરતો, એકાંતવાસ સાંધતો રહ્યો.

મગર, લોડ નોમરમન જેવા એકને તેમ પડી રહેવું ખીલકુલ
નહીં બની શકે તેવું હતું. તેને પોતાનાં મોહતાં નામ અને ઓહાની
ફેલે ધણી ફરજો બજાવવીજ પડતી, અને તે મુજબ રફતે રફતે
તેને પાછું જાહેરમાં આવવુંજ પડ્યું.

લેડી ખ્લાંશ ધીરજથી, પોતાની ટક સાંધતી. ખોટી થઈ રહી
હતી, અને તેણીની તે ખંતીલી ધીરજનો આખરે તેણીને બદલો
મલ્યો.

એક સાંજે તે તેણીને ત્યાં હતો, અને તેણી પ્યાના પર બેસી એક ગાયન લગ્નકારતી હતી, જે તે પડોસના રૂમમાં સીંગર પીતો બેઠો સાંભળતો હતો. એકાએક તે ગાયન અધવચ્ચે અધ પડી ગયું.

તેણે મોઢાંમાંથી ખીડી ફેંકી દીધી ને તુરત તેણી નચક બોલે “શું છે, ખંડાંશ?” તેણે કાનજીથી સવાલ કાઢ્યો.

તેના આગ્રાથી જાણે તેણી ગભરાઈ અને શરમાઈ ગઈ હોય તેમ તેણીએ તેના સામું જઈ હસવાની કોશિશ કરી.

“કાંઈ નહીં ખુસ કાંઈજ નહીં.” તેણીએ આંખપર રમાઈ ફેરવનાં જવાબ દીધો.

“મને કોઈ કોઈ વખત એમજ થાય. જાણે બધુંજ મદરી મરજીથી ઉઠતું થતું હોય, તેમ કોઈ કોઈ વખત હું અસંતોષી અને નાકમેદ થાઉં, જાઓ તમે પાછા જઈને ખીડી પીવો અને હું ખીજું કાંઈ સોજું સોજું વગાડું.”

“નહીં રહેવા દે.” તે બોલ્યો અને તેણીને ટીકતો તે થોડી પણ ત્યાંજ થોભ્યો. તે જાણતો હતો કે તેણી તેને ચાહતી હતી. તેણી ખુશસુરત હતી. એવી સુંદર કે જોને પોતાની કરવાને કોઈની પુરૂષ મગર થાય.

વળી તે એમ સમજતો હતો કે પોતાનાં ખાનદાનની જાનવણી વાસ્તે તેને મોડે વહેંચે પરણવાની જરૂર બંધકે ફરજ હતી, અને ત્યારે કોઈ ખીજી પરાધને લાવે તેનાં કરતાં તેણીનેજ કાંય રાખી સુખી કરે ?

દુઃખના એક ઝટકા સમેત ફોરીસનો મોઢક આકાર તેના સામે આવી ઉભો. પણ તેણે તે ખબેરી કાઢવાની કોશિશ કરી. તેણે ધાયું કે વખત જતો તે તેણીને બુઝીને ખંડાંશને ચાહી શકશે. કાંઈ દરાવપર આવતાં તે તેણીના ચહેરાપર સહેજ વાંકો વળ્યો.

“તું માદરી પરણેતર થશે, બ્રહ્માંશ ?” તેણે અચ્ચુચ સવાલ કર્યો, “હું તુંને દરેક રીતે સુખી કરવાની કોશિશ કરીશ.”

મુગે મોહડે તેણીએ પોતાની માદરી સુંદર ચશ્મો તેના બણી ફેરવી, કે જે પ્યારથી બરપુર ચશ્મોમાં તેણે માંગેલા સવાલનો જવાબ સ્પષ્ટ વંચાવેલો હતો.

તે વાંકો વળ્યો અને તેણીના હોઠપર કીશ કીધી. તેણીએ પોતાના બંધે હાથ તેના ગળામાં નાંખ્યા અને તેનો ચહેરો ચુમીઓ થી ભરી નાંખ્યો.

આહ, અંતે ત્યારે તેણીની જીત થઈ હતી! તેણીએ જે જે જોખમો ખેડ્યા તેનો બદલો તેણીને મળી ગયો! પણ હજી તેણી નર્ચીત થઈ નહીં.

જ્યાં તુલીક ખુસ ઈંગલાંડમાં રહે ત્યાં તુલીક કોઈપણ વખત ફોક્સરીસ અચાનક મળી જવાનો સંભવ હતો, અને તેમ થતાં ખુલાસાઓ થવા પામે તો બાજી હાથ આવેલી પાછી છટકી જાય. એ બધી ગણતરીઓ તે પાલ્લવરદી અચાનકાએ તુરંત કરી લીધી. અને પ્યારથી કાલાવાલા કરી તેણીએ “કાન્ટ્રીનેન્ટ”ની મુસાફરીએ નીકળવાનું તેના પાસ અંકે કરાવી લીધું.

અજાણતાં, હાલ તુરંત તેઓ બંધે એકલાં તો જર્મ શકેજ નહીં, એટલે પોતાના ખુદા બાપને પણ તેણીએ રમાડી લીધો. અને એ મુજબ તે ત્રગડી જર્મનીથી જ ઈંગલાંડ છોડી ઉપડી ગયો.

“આપણાં લગન પેરીસમાં કરશું, ખુસ.” તેણીએ તેને સમજાવ્યો “મને ઈંગલાંડથી મણોજ કંટાલો આવી ગયોય. ને લાંબો વખત મને બહારજ રહેવા ગમેય. તમોને કયુલ છેની?”

તે કશી વાતમાં જાહજી ઉત્તર લેતો નહી, અને શેફાદી જેવી મોતેજર આગદમાં પણ તેણે તમામ નાંખતી કરી કમુલ કર્યું. એ રીતે, આપણે ઉપર જણાવ્યું તેમ તેઓ હાલમાં ફોક્સરીસ આવી

લાગ્યાં હતાં. અને તેઓનાં લગનને માત્ર એથી ત્રણ અડવાડયાંનો વીસંચ હતો.

એ સઘળાંનો વીચાર કરતો તે એકાદક આગત્ર ચાલ્યો. તે હરહંમેશ ફૂલોરીસને લગનનો દીવસ નક્કી કરવા કાન્નાવાલા કરેનો અને તેણી તેને હંમેશ ઉડાવ્યા કરી ધીત્ર કરતી તે તેને યાદ આવ્યું.

“તે બધો વખત ગર્દનિજ ચાલતી હતી, ગરીબ છોકરી” નદી પર બાંધેલા પુલની પારના હાથ ટેકવી; તે નીર્મળ પાણી તરફ દીક્તાં તે ગરબડ્યો. “ગરીબ બીચારી! પણ તેણે મને હજી કંચ દશે? તેણીએ મને ખુલ્લાં દીક્તી જણાવ્યું કંચ નદી કે ખુલ્લું હું તુને ચાહી શકતી નથી. માલરાં જીગરમાં તાલરે માટે જગ્યા નથી. કારણ તે હું ગર્દીને આપી ચુકીય! ખુલ્લું જાણેય કે હું તેણીને ખરાં દીક્તી છુટી કરે, અને સહેજથી તેણી તરફ સખા થશે નહીં.”

તેણે બીજી સીમાર સળગાવી. અને ત્યાંથી આગળ વધ્યો.

એક નાદનાં બંગલા આગળ આવી લાગતાં, તેનાં કાન પર પ્યાનાનો અવાજ આવ્યો. તે તે ઉપર ધ્યાન આપ્યા વના આગત્ર વધતે, મગર તે ગાયન તેને કાંઈક જાણીતું લાગ્યું અને તે અચકીતે ઉભો રહી ગયો.

એ શું હતું?

બીજી પક્ષે તે વાજાંત્રની લગોલગ કોઈ અજાણનો કોમળ સરોદ જરરી થયો. તે એક ધીમે પણ ધણોજ માંડો અને ગમગીન સરોદ હતો અને તે ગાયનનાં શબ્દો તેને આપાદ સંબંધતા નહીં હતા, છતાં તે તેને ઘણા જાણીતા લાગ્યા. તે એક પ્યરનું ગાયન હતું જેમાં વરસોથી વીખુટો પડેલો આશક, પોતાની બહાલીને યદ કરેનો હતો, અને કાંચા અંતર છતાં તેનો તેણી તરફનો પ્યાર જેવો ને તેવો સમજાવેલો હોવા વીશે તે ખાત્રી પુકારેનો હતો.

એ ગાયન તેણે ક્યાં સાંભળ્યું હતું? આહ, અંતે તેને યાદ થયું.

“ફ્રેન્સી ફેર” ના દીવસની સહવારે બર્ટી ફલીફર્ડે ફ્લોરીસ આગલ ગાયલું તેજ તે ગીત હતું. દુઃખની એક ઝમણી તેનાં આંખમાંથી પસાર થઈ. તે તમામ દેખાવ ગઈ કાલેજ અન્યો હોય તેમ તેની સામે આવી ઉભો.

તેણે તે અંગણ બણી નજર કીધી. ગીચ જાડીઓથી ઢાંકાયેલો તે એક નાદનો વીણ હતો. નીચેના એકાદ રમની ઉંઘાડી બારીમાંથી બીજો ઉગ્ગસ નજરે પડતો હતો. તેજ રમમાંથી ગાયન નો અવાજ આવતો હતો. ગાયન પુરું થવા છતાં તે થોડીક પણ ત્યાંજ થોડ્યો અને પછી આગલ વચવા જતો હતો એવામાં કાઈના પગલાં વાગ્યાં હોય તેમ તેને સાંભળાયું અને તેણે પાછલ ફરી જોયું.

ચાંદની ધોરવાની મક્કસથી કાઠ તે અંગણમાંથી બહાર આવતું હતું, અને તેને વીચાર આવ્યો કે તેને મ્યુઝીકની મોજ અખાડનાર તેજ કાઈ હોયું જોઈએ.

તે પગલાં વધુ અને વધુ નજીક સાંભળાવા લાગ્યાં, અને એક છોકરીનો પાટલો ઉઘો આકાર ત્યાં તે બગીચાના તે નાહના દરવાજા આગલ આવી ઉભો. તે જો કે તેની ઘણી લગોલગમાં હતો, મગર ત્યાં આવેલાં ઝાડના ઓણમાં હોવાથી તેનો ચહેરો તે બરાબર જોઈ શક્યો નહીં.

એ મીસાલ, એકમેકથી બીજાકુલ અંજલુ તે બધે વ્હાલો એકમેકની લગોલગ ઉભાં હતાં. કાંઈ નહીં સમજી શકાય એવી લાગણીથી લોડ નોરમન તેણીનો ચહેરો જોવા જણાસું અન્યો અને તે ફરીને તેણીની સામે આવી ઉભો.

તેણીપર નજર પડતાંજ તે ઠંબ થઈ ગયો.

“ફ્લોરીસ!” તે નામ લાગણી સમેત તેના હોઠમાંથી અચાનક બહાર પડ્યું.

તેણીએ તે સાંભળ્યું, અને એક ધીમી ખુબ સાથ તેણીએ પોતાની ધડકતી છાતીપર હાથ મુકી દીધો. તેણીને લાગ્યું કે તે માત્ર તેણીનો એકાદ ખ્યાલી ધખારો હતો. આહ, કેટલી બધી વખત તેણીએ સ્વપનામાં તેને એજ મીસાત્ર પોતાનું નામ પુકારતાં સાંભળ્યો હતો!

“ફ્લોરીસ!” તે પાછો બોલ્યો.

તેણીએ પોતાનો શીકકો ચેહરો તેના બણી ઉંચક્યો.

થોડીક પળ તે બંધેએ ગુપચુપ એકમેક બણી ટીક્યા કર્યું. ત્યાર પછી તેણીની ખાત્રી થઇ કે તે ખરેખર તેજ હતો, અને ત્યારે દુઃખનાં એક ડચ્કાં સાથ તેણીએ બંધે હાથે પોતાનો ચહેરો ધાંકી દીધો. તેણે હોઠ પીસ્યાં. તે ઉઘડુંજ સમજ્યો. તેને જોઇને ફ્લોરીસ પોતાના પાપને વાસ્તે ખેંચીતી અને પસ્તાવો કરતી હતી, એવું તેણે અનુમાન કર્યું.

“ફ્લોરીસ,” તે ધીમા અવાજે બોલ્યો. “ખરેખર, તું ફ્લોરીસ જ છો? તું શું માહરેથી બીહીએય?”

પ્રકરણ ૩૪ મું.

તેણીએ મોઢાંપરથી હાથ ખસેડી નાંખી, પોતાની મોટી ભુરી આંખો અત્યંત માયાથી તેના બણી તાંકી,

“તું માહરી સાથ વાત નહીં કરશે?” તે નાહના દરવાજાપર પોતાનો હાથ ટેકવતાં તે બોલ્યો, “તું માહરીથી ખેંચીતી તો નથીની! ફ્લોરીસ, ખુદ ખાતર કંઈ બોલ.”

તેણીના હોઠ અને ડંઘાડયા—ને હોઠ કે જે એક વાર તેની પ્યારભરી ક્રીસીઝથી પવીત્ર થયા હતા !

“નહીં, હું ખડીતી નથી.” તેણી બગડી. અને તે અવાજ વરીક તેને કાંધક ખોખરો ને ઘાંટા લાગ્યો. “તમે હયાં કેમ—કાંય આપી લાગ્યા ?” અને અચરતીથી તેણીએ આસપાસ, જાણે કોઈને જોવાની વકકી રાખતી હોય તેમ, નજર ફેરવી.

“હું હયાં ફ્લોરન્સનાં હાથનાં રહેલો છું.” લાગણીથી ધ્રુજતા અવાજે ને બોલ્યો. “મને ખબર હતી કે—”

“હા, તમે જાણતા હશે કે હું હયાં છું” તેણીએ પુરું કર્યું. “નહીં તો તમે નહીં આવો.”

“નહીં, હું નહીં આવો. જરૂરજ નહીં ! અને તે છતાં. હું તુને મક્કવાને વાસ્તે જરાબી દલગીર કે નાખુશ થયો નથી.”

થોડીક પળ શાંત ચુપકાઈ નેઓ વચ્ચે પંથરાઈ. તેણી તેને છોડી જવા હોંમત કરી શકી નહીં. તેની ગમગીન અને લગાર ઠપકાંભરી આંખો તેણીને જાણે કાંધક જાદુઈ અસરથી ત્યાંજ ડોબવા ફરજ પાડતી હતી.

“તું—તું ખીમાર હતી કે ?” તેણીના શીકકા ચહેરાપર નજર ટેકવતાં અત્યંત માયાથી તેણે સવાલ કીધો.

તેણીએ ડોકું ધુણાવી ના પાડી.

“આય તમામ કાળા પોશાકનું શું કારણ ?”

“માફરાં માતા—” પણ તેણી વધુ બોલી શકી નહીં.

તેણે દલગીરીથી માથું નમાવ્યું.

“માફ કરજો, મને ખબર નહીં હતી. તેં મને જણાવ્યું કાંય નહીં ? પણ આહ ! તું મને શા વાસ્તે જણાવે ? પણ તું ખીમાર તો નથીની ?”

“નહીં.”

“અને—અને તું સુખી તો છેની?”

તેણીએ પોતાની ગમગીન આંખો દુઃખની અસહ્ય લાગણીથી અને દૃષ્ટિ આપતી ધમે તેના તરફ ફેરવી.

તેણે ઉઠી નીસાસો ફેંક્યો.

“તે એટલા વખતમાજ તાહરેથી કંટાલી મયોજ?” તે ખોખરા અવાજે બોલ્યો. “ઓ ખુદા, શું એ બનવા જોગ છે? ઓ, હું મજબૂત કે હું તુંને મળ્યોજ નહીં હતો, અને—અને—અને—તે છતાં—”

તેણીની આંખમાંથી આંસુ ખરી પડ્યાં અને તે તે ખમી શકે તે કરતાં ઘણું વધારે હતું.

“ઓ ખુદા ખાતર રડ ના!” તેણે કાકલુદી કીધી. “જો થયું તે હવે નહીં થનાર નથી. હું—હું ઘણાજ દલગીર છું કે તું સુખી નથી. ઓ ખુદા, એમ સામસામા ઉભા રહેવા છતાં આપણા વચ્ચે કેટલો મોટો અંતર છે. તે વીચારજ કેટલો દુઃખ ભરેલો છે! ફક્ત-રીસ-ફક્તરીસ, તુંને એ શું સુજ પડ્યું?”

અચરતીથી સવાલ કરતી ધમે તેણીએ તેના બહુ જોયું.

“તે એમ કાંય કીધું, ફક્તરીસ! અરે, તેં-તેં મને આવીને ખુદાનું કહ્યું કાંય નહીં? આય રીતે એકખી શબ્દ વગર ચાલી ગઈ! તેં માહરું જીગર તોડી નાંખ્યું. તું એટલી સંગદીસ કેમ થઈ શકી, ફક્તરીસ?”

“મને સમજ નહીં પડતી. તમે એ બધું શું બોલોચ? મને સવાલો કરોચ? તમે કેવા, કેવા ઘાટકી છેઓ, જ્યારે તમે જાણોચ કે તમે પોતેજ સખત અને સંગદીસ થયા હતા!”

“હું!” તેણે અજબખીથી પુકાર્યું. “હું!” અને ઉશકેરણીના આવેશમાં તે તે નાહનો દરવાજો ઊંચાડી તેણીની નગદીક ધસવા ગયો, પણ તેણીને ધાસ્તીથી પાછત્ર હકતી જોઇ, તુરત પાછો અદાર જઇ દરવાજો બંધ કરી લીધો.

“ઓ મને વધુ સનાવો ના.” તેણીએ કાફલુડી કરી. “તમે દક્ષીર છો, એમ હું તમારા પાસ બોલાવવા આહતી નથી. હું તમોને જોવાજ નહીં માંગતી. હું તો ભુલી જવાની કાશેશ કરતીતી,” હયં તેણીનો અવાજ ધુજ્યો. અને તે વધુ બોલી શકી નહીં.

“ભુલી જવા!” તેણે જનુનથી ગગડાત કર્યો “મને ભુલી જવા માંગતી હતી! તેં માહરી તરફ જે ધાટકી વર્તાણુંક ચલાવી, તેમ કાધા પગી તું મને કદી ભુલી શકતે એ શું બનવા જોગ છે?”

“ધાટકી વર્તાણુંક? તમારી તરફ? ઓ, ખુસ, ખુસ!”

“હા, તેં મને શરમ ભરેલી રીતે ઠગ્યોય.” તે ઉશકેરાતથી બોલ્યો. “મેં જેવા પ્યારથી તુંને આહી તેવા પ્યારથી જવલેજ એક મરદ કોઇ સ્ત્રીને આહી શકતો હશે. અને તું મને તરછોડી ગઇ. પસતાવાના એકથી શખ્દ વીના તું બીજાને ખાતર મને છોડી ગઇ. હજીબી હું તુંને નહીં આહતો હતે, તો આયજ ધડી હું તુંને—”

તે ધાટકી શખ્દો સાંભલતાં તેણી કમકમી. તેણીને કાંઇ સહમ-જજ પડતી નહીં હતી.

“મેં કાંઇબી બોલું કીધું નથી.” હુઃખથી તેણી પટપટી.

મુશકેલીથી તે પોતાનો જુસ્સો દાખી શક્યો.

“આપણે ફાકટ વખત ગુમાવશું નહીં.” તેણે ગંભીર અવાજે ચલાવ્યું. “હું તુંને ધણી બોટી કરીશ નહીં, પણ જે મને કહેવુંય તે સાંભલી લે. મેં જ્યારે તાહરી અને તેની ઠગમની વાત સાંભલી ત્યારે મેં સોગંદ લીધા કે હું તેને કોઇબી ફેકાણે ને કોઇબી વખતે

મલીશ તો હું તેનો જીવ લીધા વગર રહીશ નહીં. પણ હું તે માટે પાછાથી પસ્તાયોય. મને પહેલાં ઝતૂનમાં ખ્યાલ રહ્યો નહીં કે તેને મારવાથી તાહરાં સુખમાં હું ખસતો કરતો કહેવાયું. તેને કહેજે કે તેને માહરેથી ખીવાની કાંઈ જરૂર નથી અને તેની બેશરમી વર્તણૂક વાસ્તે હું તેને કાંઈ સજા કરનાર નથી.” ફોરોરીએ કાકતુલીથી તેના બણી પોતાનો હાથ લાંબો કર્યો.

“તમે એ અધું શું બોલોય? કોણને એ અધું કહેવા કરમાયોય? જો! હું કાંઈ બચાવે રૂપનો તો નથી જોતી?”

“કોણને? જે માણસ તુંને માહરી પાસથી ચોરી ગયો તેને—અટી કલીફર્ડને?”

તેણીએ અધે હાથે પોતાનું માથું પકડી લીધું.

“અટી કલીફર્ડને? જો, તમે શું કહેવા માંગોય?”

તેણે શકથી તેણી બણી જોવા ગાંડ્યું,

“હા, અટી કલીફર્ડ! શું તું તેની સાથે પરણી નથી?”

“નહીં”

“નહીં! ત્યારે તું શું એમ તો નથી કહેવા માંગતી કે—પણ નહીં, તે એટલી હદ સુધીનો અદમાશ થઈ શકેજ નહીં. પણ ત્યારે તે ક્યાં છે? તું તેની સાથે નાહસી ગઈ હતી. તમે અને સાથે “બેલીફો” છોડી ગયાં હતાં, તે તું ના પાડી શકશે?”

તેણી તેની વધુ નજદીકે આવી. સચ્ચાઈ તેણીની મધુર આંખોમાં પ્રગટ હતી, અને પોતાને થયેલાં અપમાનથી સહેજ ગુસ્સે થયેલી તેણી ઠરસાથી તેની સામે ઉભી.

“હું સાફ ના પાડુંય! હા, એટલું ખરું છે કે હું ‘બેલીફો’થી ઉપડી ત્યારે લોડ કલીફર્ડ માહરી સાથે હતા—”

“અસ. વધારે બેલી વખત ગુમાવવાની શું જરૂર છે? ગુડ-બાય, ફ્લોરીસ, અને ખુદા તુને સુખી રાખે. તેને કહેજે કે તે તદ્દન સલામત છે, અને હું—” પણ તે અચાનક અટકી ગયો.

“ચુપ થાવો!” હુકમ કરતી ધમે ફ્લોરીસના ખુદ્લા મોઢા અવાજે બોલાયલા તે શબ્દોએ તેને એકદમ ચુપ કરીધો.

“લોડ” નોરમન. તમે મને હડહડતું અપમાન કરીશું. મનેજ નહીં, પણ અત્રે ગેરહાજર રહેલા એક અદસ્થને પણ, અને તેખી આવા એક શુદ્ધા અને ખરેખરા બલા નેકને, કે જેનું નામખી તમારા અપવીત્ર હોડોમાં નીકલતું સખવાર નથી. તમે માહરી ઉપર લોડ ક્લીફર્ડ સાથે નાહસી જવાનું ગલીચ તોહમત મુકોચ!”

તે હસી. ખ્હીક લાગે તેવું કઠોર ઠાંભયું તે હસ્તું હતું.

“શું ગલીચ નાલેશી તમે સાંભલીચ તે હું જાણતી. નથી. પણ જે ખરું છે તે હું જાણાવવાની ફરજ વીચારું. લોડ ક્લીફર્ડ મને ‘બેલીફિ’નાં રટેશન પર અચાનક મલી ગયા હતા. અને તેવણે મારી સાથે લંડન તુલીક આવવાની મહેરબાની કરીધી. જે પછી તે બહાલા બલા ભાઈનીજ દરેક કાળજી અને માયાથી માહરાં સુખ સગવડને વાસ્તે વાતની ગોઠવણ કરી તેવણું મને છોડી ગયા હતા. માહરાં મોહટાં દુઃખમાં તેવણે જે તારીફ લાયક ભાગ ભજવ્યો; તે ખરેજ વખાણવા લાયક હતો. તે દીવસ પછી મેં તેવણને કદી જોયા નથી યા તેઓ વીશે કશું સાંભલ્યું નથી. એ તમોને માહરો સાચો જવાબ છે.”

તેના ડોળા, તે સધળું સાંભળતાં તસતસ થઇ આવ્યા.

“તુને—તુને તેના તરફથી એક તેલીઆમ મલ્યો હોના!”

“તેલીઆમ?” હા, પણ તેવણું તરફથી નહીં. માહરે ઘેરથી તે આવ્યો હતો, જેમાં માહરાં માતાજીનાં મહોતનાં ખીછાનાં વાસ્તે.”

“ઓ મહાનામી પીતા !” ઓ પાક ખુદા ! તેનાં મુકકાં ગળાંમાંથી તે શબ્દો નીકળી પડ્યા. “ફોરીસ, ફોરીસ, શું ખરું છે ? અરે માહરી આંખે અંધાપોજ આવી ગયો હશે. હું દીવાનો થયો હોમશ. મને માફ કર, ફોરીસ ! મને માફ કર, માહરી માફી ડારલીંગ ! તું હીયાં ક્યાં છે ? તેં મને જણાવ્યું ક્યાં નહીં ? ઓ માહરું મગજ ગુમેચ, માહરી પર દયા કર, ફોરીસ, ને અધું વીગને જણાવ; એ અધો બેદ મને ઘેસો કરી મુકેચ !”

તેનાં કપાળ પર તરસેવો ડુટી નીકળ્યો હતો, અને તેનો ચહેરો મહોત જેવો શીકકો પડ્યો હતો, તેના અંધે હાથો ને વડે તેણે ચીવટામથી તે દરવાજાનો ઠાભોં પકડ્યો હતો તે વટીક જાણે લોહીનાં એકાદ તીપાં વનાનાં તમામ સફેદ ઘોયલી આદર સમજ શીકકો લાગતા હતા,

“માહરી જીંદગી ચાતુ રાખવાનાં એક સાંધનને વાસ્તે હું હયાં આવીચ.” તેણી નરમાસથી ધીમાં અવાજે ખોલી. “હું ઈગલાડથી હયાં આવી કે હું ભુલી જવાની કોશિશ કરી શકુ--હું--પણ હવે માહરે જવું જોઈએ, લોડ નોરમન, ગુડ-બાય.”

“નહીં” તે કગળ્યો. “ઓ નહીં! તું જાય? ઓ એ ફરીબી બનશે નહીં. ફોરીસ, માહરા પ્યાર, માહરાં ખોવાયલાં રત્ન, હવે હું તને જવા દમશ નહીં” અને તેણે પોતાના અંધે હાથ પહોળા ક્યાં કાંઈ અજબ મધુર પ્રકાશ તે મીઠી મધુરીની આંખમાં પ્રગટી નીકળ્યો, અને તેણીએ તેની અગલ જવાની હીલચાલ કાંધી, મગર, બીજીજ પક્ષે, કાંઈ યાદ થતાં તેણી પાછી હટી ગઈ.

“નહીં, નહીં” તેણી ડચકાં ખાતી ખોલી. “તમે ભુલી જાવોચ, તમે લેડી પ્લાંચને ભુલી ગયાચ!”

તે ચોંક્યો, અને એક ઠંડી ધુજરી તેનાં બદનમાંથી પસાર ધઈ ગઈ.

“બસાંશા” તેનાં મુંખમાંથી તે નામનો પડ્યો થયો.

અરે ખુદા! તે તેણીને થોડાજ દીવસમાં પરણનાર હતો! બ્યારે ફોરીસ—

“ઓ ખુસ, તમે કેમ એવા ઘાટકી થઇ શક્યા?” તેણે શરમથી માથું નમાવ્યું.

“તું મનસાફ કર!” તે બડબડ્યો. “તું મને છોડી ગઇ. હું તમામ એકલો પડ્યો. મેં તુને ખોલી તો પછી બસાંશ યા કોઇ બી સાથ પરણું તો—”

દુખનાં એક દિવસાં સાથ તેણીએ પોતાના ચેહેરે છુપાવ્યો, પણ બીજીજ પળે પાછી આંખ ઉઘાડી તેની સાથ નજર મેળવી.

“હું તમોને છોડી ગઇ?” ધીમા પ્રગટ અવાજે તેણીએ બોલવા માંડ્યું. “તમે મને ખોલી દીધી? હું બેસીફા છોડી જવા આગમ્ય તમે મને બેવફા થયા હતા. ઓ ખુસ, તમે તો એમ સમજતા હશો કે હું બાણતી નથી—”

ખુસ ચોક્યો.

“હું તુને બેવફા થયો? હું? ફોરીસ, એ શું કહેવાય? ખુદા ખાતર ખુલ્લું સમજાવ. જલદી બોલ, મને તવળાવ ના હું તુને બેવફા થાવું? ઓ હું કાંઇ સ્વપ્નનો તો નથી જોતો?”

દુઃખથી ફાટ ફાટ થતાં જીગરે તેણીએ પોતાની આંખો તેની સામે ટાંકી “તમે કાંય મને બોલવાની ફરજ પાડેલ?” ધીમે અવાજે તેણી બોલી, “હવે તેમાં ફાયદોબી શું છે? આપણા વચ્ચેનું બધું બસાસ થયુંય. તમે પરણી ચુક્યા—”

“નહીં!” તે બોલી ઉઠ્યો.

ઉશકેરાટની લાગણીથી તેણીનો દમ જોરથી ચાલવા લાગ્યો, મગર બીજીજ પળે નજદીક આવતા તે બનાવની સરસાઇ વીશે તેની આંખોમાંથી તેણી વાંચી શકી.

“આહ, હજી તેમ થયું નથી. પણ જલદીજ થનાર છે. ખરંની, ખુસ!”

તેનું માથું ગમીથી ઝુમી પડ્યું.

“જ્ઞાંશનો વીચાર ના કર” તેણે કાકજીદી કરી, “મને કહે કે તે શા ઉપરથી મને બેવફા ધાર્યો?” તુને શું જુઠું માહરે વીશે કહેવામાં આવ્યું. ઓ, ખુદા, એવો તે એ શું બેદ છે કે જેણે આપણી બધેની ઇંદગીતું સત્યાનાશ વાલ્યુછ? મને જલદી કહે કે તે શું સમજ્યું?”

તેણી તેની વધુ નજદીક આવી. “ખુસ” અત્યંત ગમગીન અને ગળગળતે અવાજે તેણીએ કહ્યું. કોઈ ગમે તેવું કહે તો હું તે માનવાની દરકાર નહીં કરતે પણ મેં નજરો નજર તે જોયું!”

“નજરો નજર જોયું?” શું તેણે અચરતીથી સવાલ કાઢ્યો.

ખુસ, તમે—તમે તે દહાડે શીકારે ગયલા તેજ અપોરે પાછા ફર્યા ને લેડી જ્ઞાંશને મલ્યા, ત્યારે હું ત્યાં ચીન હાડિસમાંજ હતી, અને મેં બધું જોયું ને સાંભલ્યું. ઓ ખુસ, ખુદા તમેને માફ કરે નમ મેં તમેને કાઢાય તેમ, અને તેણીની આંખમાંથી આંસુની ધારા વહેતી થઈ.

એક પળની ચુપકાદી અને એક ઝનુંની ઝટકા સમેત દરવાજે અફાળી નાંખી લોહી જેવી રાતી થયલી આંખ અને પીસંજા હોઠ સાથ, તે તેણીની લગોલગ જઈ ઉભો. તેણી ચોંકીને પાછલ હતી.

“તું ઘેટી તો નથી થઈ ગઈ, ફલોરીસ, તેણે પુકારકર્યો.” “માહરી સામે જો ફલોરીસ, હું કહુંય કે માહરી સામે.”

તેણીએ હીમતથી તેની આંખ સાથ આંખ મેળવી. તેનો ચહેરો જોકે વીકાળ બની ગયો હતો છતાં તે આંખોમાં સમ્યાઈના છાપ હતો. “હવે મને ધીરજની સંભાલથી કહે કે તું શું બોલી ગઈ. તે શું જોયું ને શું સાંભલ્યું?”

તેણીએ હોદ્દા ખોલ્યા. મગર તે શબ્દો ત્યાંજ મરણ પામ્યા. તે અંધા બનાવ બણે આ પગે અન્યો હોય તે મીસાલ તેણીની નજર સામે આવી ઉભો.

“બુસ,” અંતે તેણીએ જાણાવ્યો, “મેં તમોને તેણી આગલ ગુદાએ પડેલા જોયા. તમે તેણીને તમારી સાથ નાહસી જવા કાસાવાલા કાધા. તમે તેણીને જણાવ્યું કે તેણી સીવાય બીજી કાંઈ ખી છોકરી માટે તમારાં દીલમાં જમ્યા નથી. મેં તે બધું સાંભળ્યું અને ઓ, હું વધુ ખોલી શકતી નથી. માદરીપર દયા કરો. ને મને જવા દો”

“તેં જોયું! તેં સાંભળ્યું! ઓ, હું કાંઈ ક્ષેત્રો તો નથી થઈ જતો? એ બધું હું શું સમજીશ?”

“તમે જે દહાડે બેલીશીથી સ્કારફોસ ગયા તેજ દહાડે એ અન્યું. ઓ તમોને માદરે વાસ્તે શું જરાબી દયા નથી, ખંસ કે મને બધું બોલવાની ફરજ પાડાય !”

“જે દહાડે હું સ્કારફોસ ગયો તે દહાડે !” તેણીના છેલ્લા શબ્દો યા કાસાવાલા પર ધ્યાન આપ્યા વના તેણે બોલવા માંડ્યું. “તું કહેય કે હું ‘બેલીશી’ પાછો આવ્યો ને ખજાંશને મર્યો ! એ તમામ જુદું છે. તમામ જુદું ! જેણે તુને એ કહ્યું હોય, નહીં પણ તું કહેય કે તેં પોતે જોયું !

ફોરીસ, મને તારી સામે જોવા દે, આવું બોલનારી તું પોતે, તું માદરી પોતાનીજ ફોરીસ છે યા કાંઈ બીજી ? અરે, હું અચ્ચીતજ ક્ષેત્રો થઈ જમશ. મને કાંઈ સમજ પડતી નથી. સમજ, ફોરીસ,” અને તેણે તેણીનો હાથ ‘માનુમાંથી પકડી પોતા મણી ખેંચી, “એક મોહતને બીજાણે પડેલા આદમીની સમ્યાઈમાં તું માની શકે તેટલીજ ખાતરીથી તું માઈ બોલવું સાંભલ. ફોરીસ, તું મને તે દીવસે જોઈ શકેજ નહીં, એ તદ્દલ નહીં બનવા જોગ

છે. હું પાંક ખુદાને હાજરનાજર જાણી તુંને ખાત્રી આપુચ કે હું તે દીવસે “બેલીફ” પાછો કર્યોજ નથી !”

“બુસ !”

“હું પાછો આવ્યો’તોજ નહીં.” તેણે જરૂરી રાખ્યું. “હું સીધો સ્કારફોસ ગયો હતો. ઓ, તું માહરી ગમ શક્યી જોયય ! પણ હું સખ્યાબધે શાક્ષીઓ હાજર કરવા તૈયાર છું કે જોઓ સાથે હું તે ફહાડે આખો વખત હતો. લોડ હેરી અને ડોનાડડ તો બધો વખત માહરી લાગોલગ હતા. પાછો આવું ? અરે, હું તો અડવાડીયાંઓ તુલીક પાછો કર્યો નહીં હતો, કારણ ખીજે દીવસે તો હું નજદીક મહોતનાં દાયામાં સપડાયો હતો ને—”

“આહ” એક ધીમી ખુમ તેણીનાં મુખમાંથી અચાનક નીકળી પડી.

“ને જનવરે મને જીવંતે જખમી કર્યાંથી હું કેટલા બધા દીવસો તો માંદગીને ખીજાણે ત્યાંજ પટકાઇ પડ્યો હતો. તે બધું હું પુરવાર કરવા સામર્થવાન છું. તું સાંભજોય કે, ફ્લોરીસ ? તું એવી રીતે માહરી તરફ કાંચ ડીકેય ?”

“ત્યારે ત્યારે એજ કારણથી તમે માહરી પર કાંઇ ખી લખ્યું નહીં ?” ખરી ખીનાની સહેજ ખાતરી થતાં તેણીએ સવાલ કીધો.

“હા, કેટલા દીવસો ટક તો હું બેખાનીમાં હતો. અને અડવાડીયાંઓ તુલીક હું કાંઇ ખી લખવા કરવાને વાસ્તે બેતાકાત હતો. જ્યારે હું જરા તત્તાર થયો, ત્યારે મને જણાવવામાં આવ્યું કે તું તો બર્ટી ફ્લીફર્ડ સાથે નાહસી ગઇ હતી. હવે તું માની શકેય કે તાહરી જોવામાં ભુજ હતી, ફ્લોરીસ ?”

તેણીએ નાચારીથી એક “ઉડા” નીસાસો ફેંક્યો.

“અરે, પણ મેં તમોને જોયા !”

“ઓ, હવે તો ખચ્ચીત તું મને ઘેસો કરી મુંકશે !” તેણે ખુમ પાડી.

“પણ જો તે તમે નહીં હતા, તો બાળુ કોણ હોયું જોઈએ?” તેણે તેણીના બહીષેજા ચહેરા ગમ લાચારીથી જોયું.

“ત્યારે તે કોણ હતું. મેં તમોને જોયા, તેણી સાથ વાત કરતાં સાબલ્યાં. પેલી જોડીન—”

“જોડીન !” તેણે પડ્યો કાઢ્યો.

“જોડીનેજ મને તેમ કરવા સમજાવ્યું. તેજ મને તે જગ્યા પર લઈ ગઈ તે માહરી બાળુમાંજ બિબી હતી. તમોને પુરાંવા જોઈતો હોય તો તેને પુછો. ઓ જુસ, અને—અને તે છતાં”

તે કડવાસથી હસ્યો.

“અને તે છતાં તું માહરા બાલવાપર બહારે નથી મુકતી ? માહરી મરીખ ફોરોસ માહરે માથું ઝુમેચ, મને સમજ નથી પડતી કે બધાનો બેદર શું છે ? પણ હું તે જાણુસ, જોડીન, તે કોણ, તે ક્યાં છે ? અને બહારે—”

“હું બટ્ટી કલીફર્ડ સાથ નાહરી ગઈ હતી તે તમોને કોણે કહ્યું ?” તેણીએ તે નામ સાંભલતાં ઉતાવળે સવાલ કાઢ્યો.

“બહારે,” તેણે જવાબ દીધો.

એક દડો ધુજરી તેણીનાં આંગમાંથી પસાર થઈ ગઈ, અને તેણી કમકમાતે એક દગલું પાછલ હતી.

“તું એમ તો નહોં કહેતા માંગતી હોય, ” તે એક પણ અચકા ગયો, “કે કે, બહારે તુંને ઠગી, આપણને બધેને દુખાં ?”

તેણીએ કંટાલાથી ડોકું ધુણાવ્યું. “હું કાંઈ કહી શકતી નથી. કાંઈ સમજી શકતી નથી. જાણે એકાદ શીલો પરદો માહરી નજર સામે આવી પડ્યોય !”

“પણ તે પરદો ઉંચકાવોજ જોઈશે.” તે ઠરાવથી બોલ્યા.
 “જાણે. હયાં ફોરન્સમાંજ છે તેની પાસ હું સાચ્યું બોલાવશ.
 પેલી દુકાની જોડીન, તેને બી હું શોધી કાઢી તેની પાપ સાચ્યું
 અંક કરાવશ, ત્યાં સુધી હું ચોખવાનો નથી. ઓ, માહરી ડારલીંગ
 માહરી ફોરોસ, મહારી પોતાની બહાલી, ખુદાનો અભાર કે હજી
 ઘણું મોટું થયું નથી.”

અને તેણીને પોતાની આથમાં લેવા અધે હાથ પહેળા કાઢ્યા.

રીકકા, ધુજની, તેણી તેની આજુમાંથી હડી ગઈ.

“મોટું ! ઘણુંજ મોટું !” અત્યંત ગમગીનીથી તેણી બોલી,
 “વડી ગયેલો વખત પાછો આવી શકનાર નથી. હવે ઘણું મોટું
 થયું. જાણેનો વીચાર કરો, ખુસ, તેણીએ તમારું કશું જગાડ્યું.
 નથી. તમે તેણી સાથે શાદીના માંદાં જોડાનાર—”

તેનું માથું ઝુમી પડ્યું અને તેણે પોતાનો શોકાતુર ચહેરો
 તેણી ભણી ફેરવી નાંખ્યો.

“તેણીએ શા માટે ખમવું જોઈએ ?” તેણીએ ગજગજના
 અવાજે ચાલું રાખ્યું. “આપણા માટે તો અધું તમામ થયું
 છે. તમારો બોલ તમારે રાખવો જોઈએ; તમારું તેણીને આપેલું
 વચન પાલતુ જોઈએ. કાંઈ ઘણો ભયંદર ભંડ રચાયોય, કે જે હું
 સમજી શકતી નથી. નહીં, હજી તુટીક હું તે સમજી શકતી નથી,
 મગર આપણે ઘણા મોડાં મદવાંય. છેલ્લી સત્તામ, ખુસ બહાલા—
 છેલ્લી સત્તામ ! કદાચ કોઈ દુરતાં ભવીન્ધમાં આપણો મેળાપ થશે—”
 “તેણી હયાં ગુગળાવા લાગી અને એક સુકકું દયકું તેણીના સફેદ
 હોથમાંથી નીકળી પડ્યું, પણ એક મજાનુત કોશેશ સાથે તેણીએ
 પોતાનું બોલવું પુરું કર્યું. “આપણે કદાચ પાછાં મળશું અને ત્યારે
 આપણે મીત્રો દાખલ—સાચ્યાં મીત્રો તરીકે મળશું. પણ તેથી
 વધારે કશું નહીં. ગુડ-બાય, ખુસ.”

પોતાનું બોલવું પુરું કરતાંજ, પોતાનો હાથ તેના બણી લગાવ્યો, જે તેણે તુરત આતુરતાથી પકડી લીધો.

“ગુડ-બાય?” તેણે ખોખરે અવાજે પુકાર્યું. “તું થુંકેમ ધારેય કે હું તુંને એ રીતે જવા દઈશ? નહીં, ફ્લેરીસ, માહરી ડાર્લીંગ, હું તુંને માહરી કરશ તું મને હજી ચાહેય.”

“આહ તે ખરું જ છે.” તેણીએ તેને અટકાવ્યો, જ્યારે તે દુઃખદાયક શબ્દો બોલતાં તેણીની મીઠી ચશમોમાથી આંસુની ધારા વહેતી થઈ.

“હું હજી તમને ચાહુંય, અને તેજ કારણથી હું છુટી થવા માંગુય. તમારી આખર મને ઘણી વ્હાલી છે, ખુસ, અને તે તમારે ટેકવી રાખવી જોઈએ. ખુદા ખાતર મન મક્કમ કરો અને લેડી વ્હાંશને દગો ના કરો. જેમ-જેમ-મેં તમેને એક વેળા માહરી તરફ ફરેલા માની લીધા હતા! ખુદા સાહેબ છે તે માહરી ધારણા ખોટી પડીય તેથી હું કેટલી ખુશી અને સુખી થઈય. તે એકજ ખ્યાલ મને માહરા એકાંતવાસમાં શાંતી આપશે.” તેણે તેણીને હાથ લીધો અને અત્યંત વ્હાલથી પોતાના ગરમ હોથો તે ઉપર દાખ્યા, જ્યારે લાંબે વખતે તે વ્હાલા મીઠા હોથોનો સ્પર્શ થતાં ખુશાલી અને ગમગીનીની ભેગી લાગણીઓથી લાલ થતાં તેણી ગભરાઈને એક ફરણીની અદાથી ખીજીજ પગે ત્યાંથી ગુમ થઈ.

પ્રકરણ ૩૫ મું.

લેડી બ્રાંશ દધાઈ ગઈ. તેણીએ ગભરાઈથી બાલકનીનો કટેરો પકડી લીધો. અને પોતા સામે ઉભેલા તે દરસાદાર ગંભીર પણ લગાર ભખી ખાધેલા ચેહરા બાણી નજર કીધી. તે પુરૂષની ગમગીન આંખો ઠપકા ભરેલી રીતે તેણી તરફ ટીકાયેલી હતી.

“તમે હયાં શું કરોય?” તેણીએ જેમ તેમ હોઠ ઉપાડ્યા. “તમોને માહરી સાથે શું કામ છે?”

તેણીને છેક બીતરનાં ઉંડાણથી તપાસી લેતો હોય તે કીસમે તેણે તેણીને ટીક્યા ક્યું. કાંઈ ઘણું મુશ્કેલ કામ બમ્મવવાનું હોય અને તે કેમ શરૂ કરવું તે સુજ પડતું નહીં હોય તે મીસાલ તે શુંચવાતો લાગ્યો.

“તમે હયાં કાંય આવ્યા?” તેણીએ પાછો સવાલ કીધો. “તમે વચન આપ્યું હતું કે--”

“કે હું ઇંગ્લાંડ છોડી જઈશ.” તેણે ઘાડા ખોખરા અવાજે તેણીનો તે વાક્ય પુરો કરી આપ્યો. “આય ઇંગ્લાંડ છે કે? હું તમોને શોધતો નથી આવ્યો, પણ તમેજ માહરી પુડે આવ્યા છો. એ સરજતના ખેત્ર છે. આજે મેં તમોને નહીં જોયાં હતાં તો કદાપી અત્યારે હું હયાંથી સેંકડો માઈલ દુર નીકળી ગયો હતાં. પણ ખરેજ સરજતની ગતી ન્યારી છે. આપણે સરજતને હસી કાઢી અને તરેહવાર ઉત્તર સુલકું કરવા ચાલ્યું. પણ હવે આપણા તરફ તેની દસવાની વારણ આવીય, અને તે આપણને તેના પગ તળે કચડવા તૈયાર થઈય. લેડી બ્રાંશ, કુદરત આપણી પર કીનો લેવા ને--”

“તમે શું કહેવા માંગો?” પોતાના હસાચી તેને હાડાવી નાખવા માંગતી હોય તે કાસમે તેણી તોરથી બોલી, કે જ્યારે ન તો તેણીનાં આંખનું પાંપણ હાલ્યું કે ન તો તેણીનો અવાજ સહેજળી ધુન્ધો. પણ તે તેથી સહેજળી પાછલ દડયો નહીં. “તમે માદરી પુકે હોટેલમાં શા માટે આવ્યા? તમોને ખીજ પૈસા જોઈએ? અગર જે તેમ હોય તો તે તમોને મલશે. હું તે મોકલી આપીશ. પણ તમે મને જલદી છોડી જશો. હયાં તમારી દાગરીની દરેક મીનીટ માદરે વાસ્તે ધાસ્તી ભરેલી છે. લોર્ડ નોરમન હયાં મારી સાથે છે. તેવણુ હમણાં આવી લાગશે અને તમોને માદરી સાથે જોશે તો--”

“પૈસા?” માત્ર તેજ શબ્દો તેના કાન પર પડ્યા હોય તેમ તે કમકમીને બોલ્યો. “પૈસા ખાતર મેં માદરું અંતકરણ વેચ્યું, મને શ્રાપ સમાન થઈ પડેલા તે તમારા જેરી પૈસા હું પાછા લાવ્યોય, લેડી બ્લાંશ!” એમ કહેતાં તેણે ગળવામાં લાથ નાંખી એક ચામડાંની પર્સ બહાર કાઢી.

“આય લેવો, તમે આપેલી તમામ રકમ એમા મોજુદ છે. ખચ્ચીત, એ મને શ્રાપ સમાન થઈ પડીયા. માદરી સામે જુઓ લેડી બ્લાંશ, અને માદરો ચહેરોજ તમોને કહી આપશે કે હું તમામ માચ્યુંજ બોલુંચ.” તેણીએ તેના બદલાઈ ગયલા ચહેરા બણી નજર કાઢી, કે જે તેણે મુજબેલી તપામ ઉછાછળી અને જૂગારી જીંદગીનો પુરાવો આપતો હતો, અને તેણીએ જોયું કે તેના બાલ કે જે એક વેળા લોર્ડ નોરમનનેજ મલતા કાંળા ચલકતા હતા તે વટીક મોટો ભાગે સફેદ થઈ ગયા હતા.

“એક નીર્દોષ જીંદગીને કચડી નાંખવાના મેં રચેલાં કાવત્રાં વાસ્તે મને મલેલી કૌમત લઈ હું ઇંગ્લાંડ છોડી ગયો. ત્યારથી હું

એક જુગારી જીંદગીમાં પડ્યો. પસ્તાવાની સહેજથી લાગણી વના અધિકારના ઉંડા મારમાં હું યાદોમ પડ્યો જતો હતો. પણ અ.ખર માહરા બચાવમાં એક હાથ લાંબાયો. આજે પહેલીજ વાર લેડી બ્રાંશ, મેં કાઢેલાં તે કર્મનું ઘાટકીપણું અને બદમાશી, હું તેનાં ખરેખરાં રૂપમાં જોઈ શક્યોય. જશુ માહરી આંખ આગલથી એક શીલા પડદો હડી ગયો હોય તે મીસાલ આપણે કાઢેલાં પાપનું ખરું કિંદાણ હું આજે સમજી ચુક્યોય. આપણે છેલ્લાં મહ્યાં, લેડી બ્રાંશ ત્યારે તમે મને પુછ્યું હતું. કે મેં કાઢેલાં કામ વાસ્તે મને પસ્તાવો થતો હતો કે! મેં તે વેળા તે સવાલ તદ્દન દસી કાઢ્યો હતો. આજે હવે, હું તમોને સવાલ કરું કે તમોને તે બાબે કાંઈ પણ પસ્તાવો થાય કે?"

તેણીએ 'ના' નું ડોકું ધુણાવ્યું.

"માહરી પર તે ફટકો પડી ચુક્યોય. અને મોડે વહેલે તમારી ઉપર બી પડશે." તે બોલ્યો "ખુદનો આભાર કે હજીબી તે સુધારવાને આપણને ટક છે.

"તમે શું કહેવા માંગોય?" તેણીએ ગુંચવાઇને ગુસ્સાથી સવાલ કીધો.

"હું ખુદનો આભાર માનુંય કે તમે હજી નોરમન સાથ પરણ્યા નથી. અગર જો તેમ થયું હોત તો તે કામ એથી હજાર ઘણું મુશકેલ થઈ પડતે!"

"શું મુશકેલ? આજે તમે એવી અજબ જેવી રીતથી કેમ વાત કરોય?" તેણીએ હજીબી રોગથી બોલવા ચાલ્યું, મગર તે અવાજ ગભરાટથી સહેજ ધુન્યા વના રહી શક્યો નહીં.

"તમે અને મેં જે કરપીણ કાવત્રું રચ્યું હતું તે આજે જોડ નોરમનને જણાવવું જોઈશે."

“શું ?” તેણીએ ધભરાટથી જુમ પાડી.

“એક નીર્દોશ બાળા તરફ કેવો ઘાતકી ગેરમનસાફ થવા પામ્યોય તે લોડ નોરમનને આજેજ જણાવવું જોઈશે. તેવણને જણાવવું પડશે કે ફ્લોરીસ કારનાઈલ એવફા નહીં થઈ હતી, મગર તમે પોતેજ એવફા અને કરપીણ પુરવાર થયાંય.”

એક પણ હધાયત્રી ચશમે તેણીએ તેના સામે ડીકયું, અને પછી ધીકકારથી હસી પડી.

“આહ, હું સમજી તમોને વધારે, પૈસા જોઈએય !”

પૈસાથી હીસોડીસ બરેલી પેલી ચામડાંની પર્સ તેણે તુંચકારથી તેણીના પગ આગળ ફેંકી.

તેણી ચોંકી.

“પૈસા નથી જોઈતા તો તમે બીજું માહરી પાસે શું માંગોય ?” તેણી બોલી. “તમે મને એ રીતે ઠગી શકશો નહીં. તમે જુલી જાઓય કે તમે ઘણો અચ્છો નાટક કરી શકોછ તે હું જાણુંય. આયબી મને ગભરાવવા કાંઈ નાટકજ તમે બજી બતાવતા હોવા જોઈએ—” પણ હવાં તેણી એકાએક અચકી જઈ, શીકકી પડી ગઈ, “તમે કદાચ ફ્લોરીસ કારનાઈલને મલ્યા હશે અને મને હિંધાડી પાડી હશે. એમજ કે ? તેણીએ તમોને હાથ કરી લીધા હશે. તમોને વધારે મોહટી રકમથી કદાચ ખરીદી લીધા હશે. ખરની ? તમે તેણીને મલ્યાય કેની ?”

“હા, હું તેણીને મલ્યાય,” અને એ બોલતાં તેના દુઃખથી કરમાઈ ગયલા ચહેર ઉપર પહેલીજવાર સહેજ રતાશ આવી. “મેં તેણીને જોઈય, અને હું તેણીને જાણુંય.”

“તમે તેણીને જાણોય ?” તેણીએ પડધો કીધો.

“હા, પણ તમે સમજવામાં ભુલ ના કરતાં, લેડી ખ્વાંશ. કાંઈ ખી આશા વગર હું તેણીને આહ્વાન. તેણીને થયલા ગેરમનસાફનો દુશ્મની હું અલ્લો વાળી શકશ એજ ખ્યાલથી હું સંતોષ લઈએ, ફક્ત તેટલાં ખાતર હું જીવું, અને હું તે બચવીશ.”

“તમે શું કરવાં ઇચ્છો?” એકાદ પળની ચુપકાદી પછી તેણીએ ધીમે અવાજે સવાલ કીધો.

“એ રસ્તા ખુલ્લા છે.” ધીમાં, ગંભીર અવાજે તે બોલ્યો. “અગર તમે પોતે તમારો ગુનાહ લોડ નોરમન આગળ કમુલ કરો, યા માફરી પર છોડો. એમાંથી ગમે તે રસ્તો પસંદ કરો તેની અને પરવા નથી.”

“પણ તેવણ તમારો જાન લેશે?” તેણીએ તેને ગમરાવવાની કોશિશ કીધી.

“કદાચ બને ખી. મેં ધાર્યું કે કદાચ તમે પોતેજ તેવણને જણાવવાનું પસંદ કરશો. પણ કયો મારગ પસંદ કરવો તે તમે વધારે સારી રવેશે સમજી શકશો.”

અત્યંત ગુસ્સાથી તેણીએ તેના બણી નજર કીધી કે જ્યારે તે એકવારની સુંદર ચશ્મોમાં ખુની ઝનુન પ્રગટી નીકળ્યું હતું. અગર જો એકાદ કાલીલ લથીયાર તેની કને તે વેળાએ મોજુદ હતે તે જોના ઊપર તે ચલાવી દેવા એક પળની વટીક તેણી આંચકી ખાલી નહો.

“હું—હું તેમ કરી શકતી નથી.” તેણી કગળી, “ઓ હું કદી તેમ કરી શકશ નહીં.”

“તેમ કરવાની કાંઈજ જરૂર નથી.” એક અવાજ તેણીની બાજુમાંથી આવ્યો અને પાછલ ફરી જોતાં, લોડ નોરમનને ત્યાં ઉભેલો જોયો.

લેડી ખ્વાંશ, તેના ચહેરા તરફ નજર કરતાં તુરત પામી ગઇ કે તેણે સધળું સાંભળી લીધું હતું, અને પોતાના ચહેરા પર અંધે કાચ ઢાંકી તેણી એક ખુણામાં દબાઇ, પણ ઓસકાર રેમંડ તમામ મક્કમતા અને હીંમતથી અદ્ય વાલી તેની સામે ઉભો હતો.

લોર્ડ નોરમને વારાફરતી તે અંધે તરફ નજર કાઢી.

તેનો ચહેરો શીક્રો અને કરડો હતો. પણ તેની આંખમાં આશા અને છુટકારાનો ચક્કાત હતો.

તેણે ઠરસાથી રેમંડને દરવાજો ખતલાવ્યો.

“અત્રેથી ચાલી જાઓ.”

ઓસકાર રેમંડે ગંભીરતાથી પોતાની ચશ્મો તેના ચહેરા સામે ટાંકી.

“બસ એટલુંજ ?” તેણે હીંમતથી સવાલ કીધો. “તમોને કાંઇની ખુલાસો જોઇતો હોય તો હું તે આપવા તક્રિય છું. આપણું પારકા મુલકમાં છઇએ, માદરા લોર્ડ—”

“મને જોઇતો દરેક ખુલાસો મલી ચુક્યોય” ધીમા મક્કમ અવાજે ખુસે જવાબ દીધો. “તમારો જ્ઞાન લેવાની માદરી સહેજ ખી ઇચ્છા નથી. અને હવે, જાઓ.”

સહેજ ડોકું નમાવી ઓસકાર રેમંડ તે જગ્યા છોડી ગયો.

તેનાં પગલાં સાંભળવાનાં અંધ થયાં ત્યાં સુધી લોર્ડ નોરમન ઠોપ્યો, અને પછી પેટી ચામડાંની પર્સ જમીન પરથી ઉંચકી પાછી ખ્વાંશના પગ આગળ ફેંકી.

“ખ્વાંશ,” અત્યંત ધીમાં અવાજે તે બોલ્યો, “હું કોર્સેસને મદ્યોય, આય માણસ તુને જે કહેવા ફરજ પાડતો હતો તે અંધું હું બની શક્યોય. એક બોલખી બોલવાની જરૂર નથી. હવે ઉડીને તાદરા રૂમમાં જા.

હું આય જગ્યા, આય હોટેલ હમણાંજ છોડી જાઉંય, અને આપણું કારજ આપણી બંધેની ભેગી સંમતીથી તુંડી ગયુંય એમ જણાવવા હું લોર્ડ સીમુર પર એક ચીડી લખતો જમણ. વધું કશું બોલવાનું બાકી રહ્યું નથી. તાહરાં કીધેલાં કરતુક માટે ખુદા તને માફ કરે, બ્રહ્માંશ-જેમ હું અને તેણી તુંને માફ કરીએય તેમ!”

એક પણ તેણે કાંઈક દયાથી તેણી ગમ જોયું, અને બીજી પણ તે તેણીને એકલી છોડી ચાલી ગયો.

મકરણ ૩૬ મું.

કોરા ઉજ્જગરાની રાત ગુજારવા પછી, બીજી સહવારે જ્યારે ફ્લોરીસ બીજાનામાંથી બહાર નીકલી ત્યારે, પોતાને મળેલી ગમે એવી નાસીપાસી અને દુઃખ છતાં તેણીના ચહેરા ઉપર સુખ અને ખુશાલીનો દેખાઈતો હાપ હતો.

તેણીએ તેને સદાનો ખોદ્યો હતો. પણ તે હજી તેણીનેજ ચાહતો હતો અને સદા તેણીનેજ ચાહતો રહ્યો હતો—તેણી સીવાય બીજી કોઈનેખી, બ્રહ્માંશને વડીક, નહીં—એ ખ્યાલજ તેણીને સુખી કરવાને પુરતો હતો. તેની સાથની થયેલી સદાની જુદાઈનાં કાતીલ દુઃખમાં તેણીને નસીબ થનાર જીંદગી બરનાં એકાંત વાસમાં માત્ર એજ એક સુખી ખ્યાલ, સુર્યનાં બાકી રહેલાં એક માંખાં કીરણ મીસાલ સધ્યાશરણી થઈ પડનાર હતો!

તે હજી ફ્લોરન્સમાં હતો. તેણી તેને ઘણો અચ્છી રવેશ પીછાની શકી હતી અને તેણીની ખાત્રી હતી કે તેણીને મનાવી લેવાની એક છેલ્લી કોસેશ કર્યા વના તે તેણીને પકડી મુકશે નહીં.

તે બહી છોકરીએ, તેથી એ રીતે ખ્લાંશને તેણે આપેલ વચનને ખેવકા થવાનો તેને ચાન્સ આપ્યો નહીં. તેણીએ થોડો વખત ત્યાંથી ચાલી જવાનો પકકો ઠરાવ કર્યો. નેટલાં તો તેણે ત્યાંથી ચાલી જશે, તેણીએ વીચાર્યું, અને પોતાનાં વચનને પાલ રહી ખ્લાંશને તે પોતાની કરશે.

તે નેક ઠરાવ તુરત અમલમાં મુકવાની મક્કસદથી તેણી જલદી થી તૈયાર થઈ તુરત મીસ્ટ્રીસ સીકલેરનાં ફેમમાં ગઈ.

તે ખુન્નેર્ગ ખાતું પોતાનાં માનીતાં કામ પાછલ રાતના મોડે સુધી રોકાયત્રી રહેતી હોવાથી સહવારે જલદીથી ઉડી શકતી નહીં, અને જ્યારે ફ્લોરીસ તેણી આગલ ગઈ ત્યારે તેણી હજી ખીજાનામાંજ હતી.

“તું ક્યાં જાએય?” ફ્લોરીસે તેણી પાસે એ દીવસની રમ માંગતાં તેણીએ સવાલ કર્યો.

“હયાં દૂર, ટેકડીઓની પછવાડે ‘પીકનીક હા’ છે ત્યાં મને એક બે દીવસ ગુમારવા ચમેય, હું વધારે નહીં રોકાયશ. ફ્લોરીસે સમજાવ્યું.

તેણીએ ધાર્યું કે લોર્ડ નોરમન એથી જાસ્તી વખત તો દોખશે નહીં.

“વેલ, ડીઅર, જેમ તુંને ગમે તેમ, પણ આપણી ‘મેક્સ’ માંની એકને જરૂર લેતી જશે. એકલી ના જતી, ને હા જો, તો જંગલમાં મેં તુંને ને હાડે કહ્યું તેવાં ફર્ન મને તો જરૂર લા

આવજે, તે કાંઈ નથી જનનાં કુલોના નમુનાખી લેતી આવજે,” અને ત્યાં તેણી કુલનાં અરધાએક દળન ‘લેતીન’ નામે ખોલી ગઇ.

તેણી ખુમીથી કબુત્ર થઇ. અને પછી ‘તુરત પોતાના રૂમમાં જઈ એક એગમાં અગત જોગી ચીન્ને ભરી લીધી, કાંઈ સુકકું પાકકું ખાવાનું એક બાસકેટમાં ભરી લીધું, અને એક કલાકમાંતો પોતાની માનીતી દારી સાથ, મુસાફરીની ગાડીમાં ત્યાંથી ઉપડી ગઇ.

કેટલોક વખત નીકલી ગયો, અને સીન્ધો રસ્તો પુરો કરી તે ગાડી હવે ધીમે ધીમે ટેકડીઓના ધળાવ પર ચઢડવા લાગી. તે એક ખુશનુમા સહવાર હતી, અને પેલી દારીપુત્રી પોતાને મજેલી છુટ્ટીથી ખુશ થઈ, ખુશ્તી દીક્ષથી ખુશાન પટપટ ચલાવતી હતી.

એકાએક તેણી ચુપ થઇ ગઇ. અને ગાડીમાંથી ડોકયું કહાડી બહાર નજર કીધી.

“કાંઈ બીજુંખી એક જન આય રસ્તા પર આજે ઉતરી પડયુંય, સીનેરીતા. કદાચ તેણેખી આપણી માફક છુટ્ટી લીધી હશે!”

“હોયખી” ફોરોસે બેધ્યાનપણે જવાબ દીધો.

તે છોકરીએ પાછું ડોકયું બહાર કાઢ્યું.

“કાંઈ ઘોડેસ્વાર છે, સીનેરીતા અને ધણોજ ઝડપથી દોડાવેય. ખીયારો ઘોડો તો શીલુ શીલુ થઈ ગયોય. ગરીબ ખીયાર જનવર!”

ફોરોસે જવાબમાં માત્ર સહેજ ડોકું હલાવ્યું, તે છોકરી થું બકી જતી હતી તે તેણી જવલેજ સાંભળતી હતી. પણ એવામાં એકાએક તેણીની ગાડી ઠોખી ગઈ અને તે ઘોડેસ્વાર તે ગાડીની બાજુમાં આવી લાગ્યો. અને ફોરોસે પોતાનું નામ ધીમે સાદે પોકરાતું સાંભળ્યું.

ચોંકાને તે ઉપર જોતાં, પોતાના વહાલા જુસ સાથે પાછી રૂબરૂ થતાં તેણીનાં મોંઢમાંથી એક ધીમી ખુમ નીકળી પડી.

“જુસ!” ખુશાલી અને કાંઈક ઠપકાભર્યા અવાજે તેણી બોલી, “ઓ જુસ, તમે એમ કાંય કીધું?”

તે સહેજ વાંકો વલ્ચો, અને ગાડીનાં બારણા પર હાથ મુક્યો.

“હું હયાં કાંઈ વાત કરી શકતો નથી. તું જરા ઉતરીને બહાર નહીં આવશે? મને તુને કાંઈ કહેવાનું છે,” તે બોલ્યો. “પણ, વાંકું તું મને છોડીને નાહસી કાંય જવા કરતી હતી?” વાંકો વળી તેણીના કાનપર પડી તેણે ધીમા અવાજે પુછ્યું.

“હું જાણતી-તીજ-મને શીકરજ હતી કે તમે પાછા આવશે ને મને મલવા માંગશે.” ધુજતા અને કાકલુદીભર્યા અવાજે તેણી બોલી. “ઓ જુસ, ખુદા ખાતર, હજીથી પાછા જાઓ.”

“હું હમણાં જ વશ, પણ તું જરા બહાર ચાલ ને હું કહુંય તે સાંભલ.”

તે ઘોડા પરથી ઉતર્યો અને તેણીની ગાડીનું બારણું ઉઘાડી, તેણીનો હાથ પકડી ગાડીમાંથી જિતારી. ઉતર્યા પછી તેણે તેણીનો હાથ પકડી જ રાખ્યો, અને પોતાની પીઠ પાછલ ઉભેલા ઘોડાને પકડવાને તે બીલકુલ ભુલી જ ગયો.

“સીનેર, તમારો ઘોડો,” એકાએક ગાડીના કાચમેને ખુમ પાડી, અને પાછલ ફરીને નજર કરતાં જુસે જોયું કે તે ઠાકેલું જનાવર પીઠ ફેરવીને માહોમ પોતાને તમેલે જવાના રસ્તાપર દોડી જતું હતું.

“કાંઈ નહીં.” સહેજ હસ્તાં લોડ નોરમન બોલ્યો, “એની કાંઈ શીકર નહીં. મને હવે કશાંની શીકર કે દરકાર નથી. ફોરીસ નહીં, નહીં, હમણાં કાંઈ જ બોલતી ના.”

તેણે તેણીને હાથ પોતાના હાથમાં લીધો, અને અચરત થયલાં પેલાં નોકરોની નજરથી દુર એક ગીચ જાડ આગલ તેણીને લઇ ગયો.

“અને ત્યારે તું જાણે મને મુકીને નાહસી જવા કરતી હતી ! નહીં વાર ?” તેણીના બંધે હાથ પકડી, ખુશાલીથી છલાછલ થતાં જગરે, હસ્તાં હસ્તાં તે બોલ્યો, “મને મુકીને ! આહ ચેડી છોકરી તું ઘણું ડહાપણનું કામ કરતી’તી, તું ધારેય ! ફ્લોરીસ, માહરી મીઠી ડારલીંગ, હું તુંને કેમ તે બધું કહું ? માહરા હોથમાંથી શબ્દોજ નીકલી નથી શકતા ! માહર જગર ખુશાલી અને સુખથી એટલું ભરપુર—”

“જુસ.”

“હા, એટલું ભરપુર થઇ ગયું કે તે દેખાડવવા માહરી પાસે પુરતા શબ્દોખી નથી. ફ્લોરીસ, ગઇ સાંહજે તુંને મલ્યા પછી મને જોઇતો બંધો ખુલાસો મલી ગયોય જો.”

તેણે ગજવામાંથી કાર્ડ જેવું કાંઈ કાઢ્યું, અને તેણીને બતલાવવા જતો હતો, પણ તુરત અચકી જઇ તેને તે હાથ પીક પછવાડે કરી દીધો.

“થોભ ! ફ્લોરીસ, ને મને જવાબ દે, તાહરી ખાત્રી છે, કે ‘બેલીફ’ ખાતે પ્લાંશ સાથે તેં જોયલો પુરૂષ હુંજ હતો ?”

તેણે ગમગીનીથી માથું નીચું નમાવી દીધું.

“ઓ જુસ, તમે તે કાંય પુછોય ? કાંય નહીં તે દુઃખી યાદને બુલાવી દેતા ?”

“તાહરી ખાત્રી છે કે માહરો તે ચહેરો તું પાછો ઓળખી શકશે ?” મશકેરીથી હસ્તાં તે બોલ્યો, “જો, આપજ માણસને તે પ્લાંશ સાથે જોયો હતો કે ?”

અને પેલો કાંડ નેણે તેની સામે ધર્યો.

તે ઓસ્કાર રેમંડની સખી હતી કે જે આગસ તેણે તેને આપી હતી, અને જે તેનાં કાંઈ કાગળખાંઓ સાથે બેઠાયેલી, તેના કાથળામાં ગમ્મ રાતેજ અચાનક તેને મળી આવી હતી.

તેણીએ બારીકાઈથી તે સખી માંહેલા ચહેરાને નપાસ્યો, અને તેણી કાંઈક ગુંચવાયત્તી લાગી.

“હા, એજ, પશુ-પશુ શું એ તમારી સખી નથી?” તેણે અજ્ઞયખીથી પૂછ્યું.

“નહીં, એ માહરી નથી.” તેણે મંબીરાઈથી જવાબ દીધો. “એની પાછલ જો, એના આપનારનું નામ લખેલું છે. જે માણસની એ સખી છે, તે પોતાની કાંઈ મલકામ ખાતર તને દેખાડવા માહરી જગ્યા લઈ દરયો હતો. પાછલ વાંચી જો.”

તેણીએ તે ફેરવી જોયો. “લોડ નોરમનને ઓસ્કાર રેમંડ તરફથી.” તેપર લખાયેલું હતું.

તેણીને ફેર આવવા લાગ્યા, અને લોડ નોરમને તુરત તેણીને પોતાની બાથમાં મજબુત પકડી લીધી નહીં હોતો તો તેણી જરૂર પડી જતો.

‘હવે તું બધું ખુલ્લું જોઈ શકેય? નહીં ડારલીંગ?’ તે બોલ્યો, અને ગમ્મ રાતે ડોટેજ પર પહોંચતાં પોતે જોયતા બનાવનું ટુંકમાં તેણે સઘળું વર્ણન કર્યું.

“એ બધું મેં તેઓને પોતાને મોહડે સાંભળ્યું. ફક્ત એકજ ચીજ હું જાણ નથી સમજી શકતો. ઓસ્કાર રેમંડનો પરતાવાનું કારણ માહરે મનસે એક ઉખ્યાથું છે, ફ્લોરીસ.”

“હું તમોને કહું, જુસ?” તેણી ધીમેથી પટપટી, અને તેનાં બખાપર માથું નાંખી તેણીએ ધુજતે અચાજે તે બેઠ તેની આગસ ખુલ્લો કર્યો.

“માહરી ડારકીંગ, ત્યારે તો તે—તેજ એકલીએ આપુને
 મેળોને બચાવ્યાં ! અગર જો તે તને મલતે નહીં તો હજી આપણે
 બધે—ઓ ખુદા હું તે ખ્યાલ વટીક કરતાં કમકમુચ ! માહરી મીઠી
 ફલોરીસ, માહરી પોતાની બહાલી, ખુદાનો આમાર કે સઘળું વખત-
 સર બની ગયું. એક બીજું વધું અઠવાડીક, અને સઘળું તમામ
 થઈ ગયું હતે ! તાહરા અને માહરા વચ્ચે એવા મોટા અંતરનો
 અટકાવ થતે કે મહોત સીવાય તેમાંથી છુટવાનો માર્ગજ નહીં હતો !
 અને હવે—હવે ફક્ત મોહનજ આપને છુટાં પાડી શકશે ! તે
 સીવાય કોઈજ નહીં !” અને ખુશાલીની એક ખુબ સાથ તેણે
 તેણીને પોતાની છાતી સરસી દાખી.

એકમેકની કમર આસપાસ હાથ વીંટાલી ખુશાલી જગરે
 તાહેજાં મારતાં તેઓ જંગલમાં ફરવા લાગ્યાં. તેણીનું નાજુક સર
 તેનાં ખભાંપર ટેકવેલું હતું અને તેણીની મંદુર ચશમે સુખનાં
 આંસુઓથી તર થયલી હતી.

એ બંધું એટલું અચખુચ થયું હતું કે તેણી હજી બી પોતાના
 સુખમાં માની શકતી નહીં. એકાદ સ્વપનો જેતી હોય એવુંજ
 તેણીને લાગ્યું, અને રખે તેમાંથી તેણી ફરી પાછી જાગૃત થાય
 એવી તેણીને બહીક હતી.

ધીમા ગળગળતા સાહે તેણે ફરી અને ફરી તેઓ છુટાં પડ્યા
 પછીના યનાવોનું વણુંન તેણીને કહી સંભજાવ્યું, અને જે હજી
 તેણીને નહીં સમજ પડ્યું હતું તે બંધુ વીગતે સમજાવ્યું. બોલતાં
 બોલતાં અવારનવાર તે તેણીના ચહેરા બણી પ્યારથી નજર કરતો,
 અથવા તેણીના ગુલાબી થયલા રૂપસારો પર પોતાના હોથ દાખનો.
 જાણે તેને પોતાને વટીક પોતાનાં મેહટા સુખ વીશે ખાત્રી નહીં
 થતી હોય અને એ રીતે તેણી પોતાની બાજુમાં હોવાનાં ખરાંપણાં
 વીશે ખાત્રી કરવા માંગતો હોય !

તેઓ પેલા ગાડીવાનને અને સુઝન (ફ્લોરીસની 'મેડ')ને તો એ અરસામાં બૂલીજ ગયાં. તે ગાડીવાન, ઘોડાને છાંયડામાં ઉભો રાખી પોતે સીંગાર સળગાવી મોજ મારવા લાગ્યો, જ્યારે સુઝન, આસપાસ ઉભી નીકળેલાં જંગલમાંનાં પુલો વીણી પોતાની શેઠાણી આવે ત્યારે તેણીને આપવા માટે એક 'બંચ' તૈયાર કરવા લાગી.

આખરે ફ્લોરીસનેજ તે વીશે ધ્યાન આપ્યું.

“ખુસ ડીઅર, હવે આપણે જવું જોઈએ.” ઓશકથી લાલ થતાં તેણી બોલી. “હું તો બધું જાણે બૂલીજ ગઈ! આપણે કેટલો બધો વખત હયાં ગાળી કાઢ્યો! માહરે માહરી મુસાફરી આગળ વધારવી જોઈએ.”

“મુસાફરી? કાંય વાર?” તેણીના સુંવાળા બાલ પસવારતાં તે બોલ્યો.

“હવે તુને ત્યાં જવાની શું જરૂર છે? ને વળી માહરે ઘોડો તો તું જાણેય તેમ નાહસી ગયોય, ત્યારે મને લઈ નહીં જશે તો હું પાછો ફ્લોરન્સ પુગસ કેમ?”

“એમ. તે તો હું બૂલીજ ગઈ.” પાછી ચહેરામાં લાલ થતાં તે બોલી, “અલખત માહરે તમોને ત્યાં પાછા પહોંચાડવાજ જોઈએ.”

ચતુર સુઝન, જે કે માત્ર સોલ વરસની એક નીર્દોષ બાળકી હતી, છતાં તેણી મામલો ચેતી ગઈ હતી. અને જેવાં તે બધે પાછાં ગાડી આગલ આવ્યાં ત્યારે તેઓને જોઈને તે છોકરી મીઠાશથી હસી, અને ફ્લોરીસ કે જેણીનું જીગર સુખ અને ખુશાલીથી તમામ તર થઈ ગયલું હોવાથી દરેક ચીજ અને દરેક જણ પરજ તેણીને જાણે હેત આવી ગયું હતું, તેણીએ પોતાને માનીતી થઈ પડેલી નાહસી સુઝનને વાંકી વળી એક કીસ લીધી ત્યારે તે છોકરીએ ધીમેથી તેણીને સવાલ કીધો.

“ઓ, સીનોરીતા, એવણુ તમારા ‘લવર’ છે કે? આહ, પણ એવણુ કેવા ખુબસુરત અને ઉમરાવ જેવા લાગેય! નહીં વાર, સીનોરીતા.”

ધરે પહોંચતાં, તેઓને પાછાં ફરેલાં બેઠાં મીસીસ સીંકલેર સહેજ પણ અજબ થઈ નહીં.

“હું ધારતીજ કે તમે લોક જલ્દી પાછા જરૂર ફરશો.” તેણી બોલી “અને હવે હું ધારંચ કે માહરી ચોપડી મહને એકલીનેજ પુરી કરવી પડશે, મીસ વુડ—આધ મીન, મીસ કારલાઇલ.”

“ઓ નહીં, હું હજી તમારી આગવજ રહીશ.” ફ્લોરીસ બોલી.

મીસીસ સીંકલેરે તુરત લોડ નોરમનના હસ્તા ચહેરા પર નજર કાઢી અને તે બંધે વચ્ચે આંખની એક છુપી ઇસારત પસાર થઈ.

તેજ સાંહજે લોડ નોરમને લેડી બેટીને તાર કાઢે, અને બીજા ત્રણ દીવસમાં તો લેડી બેટી ફ્લોરન્સના “વાયોલેટ વીલા”માં આવી પહોંચી.

ફ્લોરીસને જેટલી ખુશાલી તેટલીજ હદ સુધીની અજબગી તે બાનુંને જોતાં લાગી.

“જુસે મને ‘અધુ’ જણાવ્યુંય. તે ઉપરાંત હવે હું કશું જાણવા નથી માગતી, વ્હાલી.” ફ્લોરીસ કાંઈ બોલવા જતી હતી. તેણીને અટકાવી તે બલી બાનુ બોલી. “અર કહું તો ગઈ ગુજરીની કાંઈખી વાત કરવાની મને જુસની સાફ મનાઈ છે. ફક્ત એક સવાલ માહરે તુંને પુછવાનો છે ને એ કે, તું કાલે ઇંગલાંડ આવવા ઉપડી શકશે?”

“કાલે!” તેણીએ અજબ થઈ સવાલ કીધો.

“હા, ડીઅર, જુસની એવીજ ઇચ્છા છે.”

“પણ તમારી, વ્હાત્રાં લેડી બેટી?”

“ઓ, હું તો કશી ગણત્રીમાંજ નથી,” ખુશ મીઠાજથી હસ્તાં તેણી બોલી. “ને વળી હું તો પોતેજ ખરેખર તો તુંને જેમ અને તેમ જલદી માફરે ઘેર લઇ જવા અધીરી પડીય. કે તું થોડો વખતખી માફરે ફાળે આવી શકે. ને મારે તું ફાળે આવવાને ચાન્સખી ઘણો થોડોજ મલશે, કારણ ખુસ તો તુંને આખીને આખી એની પોતાનીજ કરવાની વીરમાં પડયોય. માટે હવે ખની શકતું હોય તો કાલને કાલજ ઉપડવાની તૈયારી કરી નાંખ. સર એડવર્ડ તો તુંને જેઠને કેટલા ખુશી થશે તેનો હું ખ્યાલખી નહીં કરી શકતી. હું પોતેખી તુંને આટલી બધી ચાહતી નહીં હતે તો ખચ્ચીત હું એટલી વીહીલી પડતે, કારણ માફરા એડવર્ડ તો ધારેય કે ‘મીસ કારલાઈઝ’ના જેવી ખુબસુરત બાહોશ અને ચંચળ છોકરી કાઠખી છેજ નહીં ને ધડીધડી તુંને યાદ કરી તારીજ વાત કર્યા કરેય.”

ખીજી સહવારે તેઓ ત્યાંથી ઉપડ્યાં. પૈસા જે રીતની સગવડ કરી શકે તે રીતની સગવડથી એશ આરામ સાથ તેઓએ મુસાફરી કીધી. લોર્ડ નોરમને દરેક જેઠની ગોઠવણ ઘણીજ તજ્જુમલથી કીધી. સ્ત્રીપાંગ કારો રીઝવડ કરાવી. સર્વથી સરસનાં સરસ હોટેલના કુશાદે રૂમ્સ તૈયાર કરાવ્યા, દરેક ઠેકાણે ગાડીઓ વીગેરે તૈયાર રહે તેનો બદોખસ્ત કીધો, અને સધળું એટલું તો કાળજી અને બારીકાથી તૈયાર કીધું, કે બહી શાહજાદીને માટે પણ તેના કરતાં વધારે સરસ સગવડો થઇ શકતે નહીં એમ અવારનવાર લેડી બેટી હસીને તેણીને જણાવતી હતી.

અને એ રીતે મીઠી ફ્લોરીસ, કે જે થોડાક માસની વાત ઉપર દુઃખી જીગરે એકલવાઈ હાલતમાં ઈંગ્લાંડનો કીનારો છોડી ગઈ હતી, તે તેથી ઉલટીજ રીતે તે એક શેહનશાહ બાનુને જાજતા દબદબાથી ત્યાં પાછી ફરી.

સર એડવર્ડે તેઓને ઘણાજ હેટભર્યો આવકાર આપ્યો.

“કેમ છેઓ, મીસ કારલાઇન?” તેણીનો હાથ પકડી કાંઈક ગંભીરતાથી તે બોલ્યો. “હું તમોને જોઈને ઘણાજ ખુશી છું. મેં તમારી હાજરી ઘણી ‘મીસ’ કાઢી. ઘણાજ નસીબવાલો છે તમોને મેળવવા વાસ્તે, ખરેજ ઘણાજ નસીબવાલો’ અને હયાં તે બન્ના ઉંમરાવે લોડ નોરમનનો હાથ લઈ તે પણ તેટલાજ ખરાં દીક્ષનાં હેન સાથે હીલવી નાંખ્યો.

ખાણાં પછી, સર એડવર્ડ લોડ નોરમન સાથે વાઇન સીપ કરતો બેઠો.

“તમે પારલામેન્ટમાં જવાના હશો, હું ધારું.” સર એડવર્ડને ત્યાર પછી ઉડતો જોનાં લોડ નોરમને પુછ્યું.

“ન-નહીં, આજે રાતે નહીં.” તેણે જવાબ દીધો.

“આજે નહીં! હું તો ધારતો હતો કે આજે તમે ઓતવાના છેવ.” નોરમને અજાબ થતાં જણાવ્યું.

“હા—હા; તેમ હતું ખરૂં. પણ હું ધારું કે આજે હું નહીં જવસ—એટલે કે જો તમોને હું નડનલ સમાન થઈ નહીં પડતો હોયું તો. પેપરો માફરી ગેરહાજરી બામે કોણુ જાણે શુંબી છાપી મારશે તે હું વીચારી નહીં શકતો, માફર કોઈ સચું ધપી ગયું હોય અથવા એવુંજ કાંઈ ધારી લેશે—પણ હું આજે નહીં જઈશ.” ને તે ખુશ મીઠાજે હસ્યો.

ફક્તારીસને તે “કામ્પલીમેન્ટ” ખચ્ચીત ઘણી હરખાવનારી થઈ પડી, અને તેણી ઘણા હરખ સાથે પાછલ્લી પોતાનાં મીત્રમંડળ આગલ કોઈ વેળા વાતો કરતી હતી. સર એડવર્ડ જેવો માન પામેલો અને જાણીતો ‘સ્તેસમેન’ જે પારલામેન્ટની એકબી મીટીંગ નહીં ચુકી શકે તે તેણી જીવી એકંતે માટે તે દીવસે ઘરમાં રહ્યો હતો!

એટલા ખુશનુમા તે કલાકો પસાર થઇ ગયા કે વખત ક્યાં આવી ગયો હતો તે કોઈને માલમ પડ્યું નહીં, અને તેઓ સુવા ગયાં ત્યારે લેડી બેટી અત્યંત વહાલથી ફ્લોરીસના બધે ગાલપર કીસ લેતાં બોલી, “આહ, ફ્લોરીસ ડીઅર, તું ખચ્ચીત ફેટલી બધી સુખી દેખાયય?” અને તે બોલતાં તેણીની માયાળુ ચશ્મોમાંથી હરખના બે આંસુ ખરી પડ્યાં.

“ખરેખર? હું સમજીને ઘણી ખુશી છું.” તેણીએ જવાબ દીધો, કારણ હું ખચ્ચીત ઘણી ઘણીજ સુખી છું, વહાલાં લેડી બેટી. આ બધું બનવા પછી ખાસ કરીને વધારેજ સુખી! કારણ એ કસોટીમાંથી પસાર થતાં ખરાં સુખની વધારે સરસ રીતે કદર ખુખાયય, હું ધારંચ.”

પ્રકરણ ૩૭ મું.

તે બે વહાલાંઓ ફ્લોરન્સથી પાછાં ફર્યા, ત્યારે લાંડનની સીઝન ફરી એકવાર પોતાના પુર બહારમાં શરૂ થઇ ચુકી હતી.

ખરી બીના કોઈનેથી ખબર નહીં હતી, છતાં, સહ પોત પોતાને માફક આવતા ગપાટાઓ ઉડાવતાં હતાં કે જે બધાંમાં ફ્લોરીસની તો સહ કોઈ તારીફજ પુકારતાં.

તેણીને એકવાર પાછી જોવાને બધાં હદ વગરનાં આતુર હતાં, અને લેડી બેટી પર તેડાંઓના ધગને ધગ આવતા કે જે દરેકમાં ફ્લોરીસને લઈને આવવા બહોંસા બહોંસીનુંજ લખાઈ આવતું.

“કાલના ડ્યેસને ત્યાંના બાંધમાં આપણે જઈએ, હું ધારૂં
ડીઅર, કે એ વાતનો નીવેડો આવી જાય!” લેડી બેટી એક દીવસ
બોલી. “હા, તાહરીપર ધસારો તો ધણો આવશે ને તુંને હેરાન થવું
પડશે. પણ તાહરો હેવાલ જાણવા તે લોક એટલાં ખરવાયાં તોડેય
કે તુંને જોવા ને મળવા તકપાપડ થઈ રહ્યાંય. તુંને કોઈ વાંધો
તો નથીની?”

“નહીં. જરાબી નહીં, પણ બીયારાંઓ નાહક તોવઈ રહ્યાંય,
કારણ તેઓ માહરા તરફથી કશું જાણી શકવાના નથી.” તે હસી.

“ઠીક ત્યારે. આવતી કાલે આપણે બીબીબનાં કાંડોસે ઓફ
નોરમનનાં તે લોકને દરશન કરાવશું.”

તે એક નામાંકીત મેળાવડો હતો. મીસ કારમાઇલ અને લોર્ડ
નોરમનની ત્યાં હાજરી હોવા વીશેની ખબર ડ્યેસે આગમયથી
બધાંને જાહેર કીધેલી હોવાથી તેણીને જોવાની અને કાંઈક જાણવાની
જગાસાથી પુષ્કલ લોક ત્યાં જમાવ થયું હતું.

પહેલી હરોળમાં ફ્લોરીસ જરા અચકાઈ ને અજાગ રહી કારણ
સઘળું ધ્યાન તેણી તરફ જ હોવાનો તેણીને ભાસ થતો, જેથી તેણી
શરમાઈને લોર્ડ નોરમન અને લેડી બેટીના ઓચામા વધું દબાતી,
મગર, તેઓએ તેણીને હીંમત આપ્યા કીધી એટલે પછીથી તેણી
પાછી અસલ રાહ પર આવી ગઈ.

થોડીવારે લીંચવાલાઓ આવી લાગ્યાં, અને તે બલાં ધણી
ધણીઆંણી ખરાં હેતથી તેણીને મળ્યાં, ત્યારે તેઓથી તેણીને કશું જ
અંજાણું લાગ્યું નહીં. તેઓ બંધે તેણીને જોઈને હૃદયગરનાં ખુશી
થયાં, અને તેઓ મુતલબ તેણી આગલથી ખસ્યાં નહીં.

રાત લગભગ અરધી પસાર થઈ હતી કે જ્યારે લોર્ડ નોરમન
એકાદ “શેમપેન’નું” ગ્લાશ સીપ કરવા રીફ્રેશમેંટ રૂમમાં ગયો કે

જેવામાં તેણે સામેના દરવાજામાંથી એક અદસ્થને આવતાં જોયો. તેણે હાથમાંથી ગદાસ મુકી દીધું, અને ખુશાલીથી “બર્ડી” નામનો પુકાર કરતાં તેની તરફ ધસ્યો.

બર્ડી કલીફર્ડ ચોક્યો અને સહેજ ફરીને તેની તરફ પોતાનો હાથ લંબાવ્યો મગર હજી તો લોર્ડ નોરમન ને પોતાના હાથમાં પકડે તે આગમ્ય અચ્યુચ ખેંચી લીધો, અને એક ઇંડા નમન સાથે ત્યાંથી ચાલી જવા ગયો.

લોર્ડ નોરમન ચહેરામાં લાલ થઈ ગયો. અને એકાદ પળ તે વીચારવંત થોળી ગયો; ત્યાર પછી ને તેની પછવાડે ગયો અને તેનાં ખભાંપર હાથ મુક્યો.

“બર્ડી” તે પાછું બોલ્યો.

“વેલ્ડ?” સહેજ શીકકો પડતાં બર્ડીએ સવાલ કીધો, “તમારી સાથે કાંઈખી વાતચીત ચલાવવા હું ખુશી નથી, લોર્ડ નોરમન.”

“એટલે? તું શું કહેવા માંગેય, બર્ડી?” તે ગંભીરતાથી બોલ્યો. “આહ, પણ હું સમજ્યો.”

હવે લાલ થવાની બર્ડીની વારણ આવી.

“તમારા કરતાં માહરી યાદદાસ્ત શક્તી વધારે મજબુત જણાયેય, લોર્ડ નોરમન,” ને બોલ્યો. “ગમે તે હોય, પણ એક માણસ એક નીર્દોષ અને ખરેખરાં ઉમદા ખવાસનાં લેડી તરફ તમે દેખાડેલી ચાલ મુજબ વર્ને તે માણસ સાથે કાંઈખી શુદ્ધ અદસ્થને દોસ્તી સાંપવી સમ્ભવ નથી, હું ધારેય.”

“થોભ—ખુદ ખાતર, અને માહરી સાથે આવ.” અને લોર્ડ નોરમન ઝડપથી તેણે એક એકાંત જગ્યાપર ખેંચી ગયો. “બર્ડી, તે કાંઈ સમજ્યું નથી? તે પેપરો નથી વાંચ્યા?”

“હું હમણાંજ ઇંગ્લાંડ પાછો ફર્યોય” બર્ટીએ જણાવ્યું,
 “અને કાંઈપી પેપરો વાંચ્યાં નથી, પણ હું જે બાબે બોલુંય, તે
 માહરા અત્રેથી જવા આગમ્યની તમારી ચાલ બાબે છે, સોડ નોર-
 મન. પણ હું ખુશી છું કે તે ભત્રાં બાનું કે જેઓનું અત્રે નામ
 દેવાને હું રાજી નથી, મગર જેઓનો મીત્ર હોવાનું મને માન છે
 તેવણુ તરફની તમારી બેઠયા વર્તણુક બાબેનો ખુલાશો મેળવવા, એ
 રીતે તમેને મલવાથી, મને તક મલી ગઈય.”

“ખુલાસો—હા” તે શાંત ગંભીરાઈથી બોલ્યો. “નહીં, તેણીનું
 નામ દેવાની કશી જરૂર નથી.” તે એક પણ બોલ્યો અને પછી
 પાછું શરૂ કર્યું કે જે બોલાએ તેનો મર્દાનો અવાજ લાગણીથી
 સહેજ ધુજનો હતો.

“બર્ટી—હા, તુને એ લાડકાં નામેજ બોલાવવાનો મને હજી
 હક છે, બર્ટી, અગર જે તાહરા પ્રત્યેની માહરી પ્રીત અને માનમાં
 વધારો કરવાને જે સહેજપી ચીજની જરૂર હોતે તો તે તાહરા
 હમણાં બોલાવવા શબ્દો અને તાહરી હાલની વર્તણુક તે બગાડી
 શકતે! હા, બર્ટી ડીયર, તું શું કહેવા માંગેય તે હું બરાબર સમ-
 જુય, અને જે લેડીને માહરેથી દુઃખ પહોંચેલું તું ધારેય—ખુલા
 મને માફ કરે, કારણ મેં જાણી જોઈ કદી તેમ કીધું નથી—તેણી
 માહરી, ફોલોરીસ કારનાઇલ માહરી બીચ્ચની પરણેતર છે.”

બર્ટી અજબપીથી એક દગલું પાછલ હક્યો.

“હશ, એક બોલપી બ્યાદા નહીં..” સોડ નોરમને ઊશકેર-
 લીથી કહ્યું. “તું પહેલે જાંધી વીગત સૌંભડી લે.”

તે બધે પુરેજો અરધો કલાક સુધી ખાનગી ગુસગુસમાં
 રોકાયા. પહેલે તો બર્ટી જાણે પોતાના કાનોનો ઇતખારજ. જાણે
 કરી શક્યો નહીં, મગર સધળી વીગત જાણનાં છેવટે, બેણીને અંતે

સુખી થયતી સમજી તેણે ખુદનો આભાર માનતાં તેણે છુટકારાનો એક દમ ખેંચ્યો.

“શુકર ખુદાના” તે બબડ્યો. “જુસ, મને માફ કરજો; પણ તે છતાં—”

“નહીં હું મારીને લાયક નથી, તાહરું કહેવું ખરું છે, બર્ટી હું ખરેખરો મુર્ખ હોવો જોઈએ, એવું માનવાને વાસ્તે. પણ ખરું માનજે, બર્ટી કે હું તે વાસ્તે પુરતી સગા પામી ચુક્યોય. પણ ચાલ હવે ફતેરીસને મલ. તેણીનાં સુખમાં સહેજખી ક્યાસ હશે તો તાહરી હાજરી તે ખચ્ચીત સંપુર્ણ કરી આપશે. હમે તાહરે માટે અવારનવાર વાત કર્યેય. તું અત્રે કેવી રીતે, પાછો ફર્યો—ખીમાર હતો શું?” અને તેણે કાળજી બરી આનુરતાથી તેની ‘સરવે’ લેવા માંડી.

“ખીમાર નહીં પણ ધાયલ થયો’તો.” બર્ટીએ જવાબ દીધો. “પણ હવે તદ્દન સારી પેઠે છું. તાહરા લગન પર ‘ડાન્સ’ કરવાને હું પુરતો શક્તીવાન થયોય.” ચહેરામાં સહેજ લાલ થતાં તે બોલ્યો. “પણ જરા ઠોખ.” નોરમન તેને ફતેરીસ આગળ લઇ જતો હતો તેટલાં તે અટકી પડતાં બોલ્યો. “આપ એસકાર રેમંડ-તું તેને બરાબર ઓળખતો હતો તો હસેજ, હું ધાર્યું તું ચોકતો ના, જુસ, મગર હું તેની કાંધ ખબર લાવ્યોય.”

“એસકાર રેમંડની ખબર!”

બર્ટીએ ગંભીરાગ્રથી ડોક્યું હલાવ્યું.

“હા. હું જો કે ઇંગ્લાંડ પહોંચવાને ઘણો આતુર હતો, છતાં દોક્ટરનો હુકમ થવાથી લાંબે રસ્તે ફરતું ફરતું આવતું પડ્યું. જીનો-વામાં હમે “શ્રી ક્રીઝ” હોટેલમાં ઉતર્યા હતા. જે દીવસે હમે ત્યાં ઉતર્યા તેજ દીવસે એક પુરુષ પોતાના રૂમમાં મુવેલો માલમ પડી

આવ્યો. તે એક મંડલીશમેન હતો, પણ તેની પાસેથી મલી આવેલા એક સીગાર કેસ કે જે ઉપર ઓ. આર. ની ‘મનીશીઅલ’ હતી તે સીવાય તેને ઓળખવાની બીજી કશી મધાણી મોજુદ હતી નહીં,”

“તેં તે સીગાર કેસ જોયો?”

“હા!”

“તે એક રશીયન લેખરનો કેસ હતો કે જેની ઉપર એક ફતરાનું સોનેરી ‘એમએસ’ કાંઠેનું પીકચર હતું?”

“હા,” બર્ટીએ જવાબ દીધો. “તું તે ઓળખેચ.”

“હમે કોલેજમાં સાથે હતા. ત્યારે મેં તેને તે બેટ આવ્યો હતો.” લોર્ડ નોરમને ગભીરાઈથી જણાવ્યું. “તેં તેને જોયો?”

“હા, ફક્ત એકાદ મીનીટ. હવે જ્યારે મેં બધું સમજ્યું ત્યારે મને યાદ આવેચ કે તાહરા ચહેરાનું ઘણું મજાતાપણું તેનામાં હતું. પણ તે પુરૂંપના બાલ સફેદ થવા આવ્યા હતા, લગભગ તદ્દન સફેદ, હું ધારંચ.”

“ત્યારે તે તેજ હતો. માહરા ખુદા! આટલો જલદી!”

“હા, અને તેથી વળી પોતાનેજ લાથે. તેનાં બીજાનાં આગલથી ઝહેરની શીશી મલી આવી હતી, અને દોક્ટરનીથી તેવીજ ખાત્રી થઈ હતી. હમે, ખતી શકતું બધું કીધું, અને તેની પાંચદસ્તની કીયાં ખતમ થવા સુધી હું ચોખ્યો હતો.”

પણ બર્ટી હજી અચકાયો.

“હું ધારંચ કે હું સહવારેજ મત્રવા આવશ તો બહેતર થશે, ખુશ.” તે ધીમેથી બોલ્યો. પણ તેજ પજો તેણીનો માનીતો અવાજ તેઓના કાનપર પડ્યો, અને બીજી પજો તો તેણીની નજર બર્ટી પર પડી.

સર જોસફનો હાથ તુરંતજ પડતો મેલી, ખુશાલીથી ગોલાખી થયલા રૂખસારો સાથ, બધે હાથ તેના તરફ લંગાવતી તેણી તેની નજીક ગઇ.

“આખરો” પોતાના અંધે હાથો તેના હાથમાં આપી ખીજાંઓની હાજરી વટીક લગભગ ભુલી જઇ તેણી ખરી ખુશાલીથી પુકારી ઉઠી, “આખરે તમે આવ્યા! ઓ હું કેટલી ખુશી થઈ! તમારા પાછા ફરવાની મે કેટલી આશુ કરો હતી, અને અરે હું અચ્ચીત કેટલી કેટલી ખુશી થઈય! ખુસ, તમે એવળુને ક્યાંથી શોધી લાવ્યા? માહરા સુંખમાં ફક્ત એટલુંજ—”

“મેં તને શું કહ્યું”તું, ખડી?” ફતેહથી ખડી સાથ આંખ મેળવતાં લોડ નોરમન બોલ્યો. ખડીએ કશો જવાબ દીધો નહીં.

તે દીવસથી ખડી તે ખુબસુરત અબળાનો એક ખરેખરો ભાઈજ થઇ લાગો, અને જો કે તે કદી પરણ્યો નહીં, છતાં, તેણીને ત્યાં તે જાથુકનો આવજાવ કરતો થયો, પણ લોડ નોરમન તેને વાસ્તે સહેજખી અદેખો પડ્યો નહીં.

પ્રકરણ ૩૮ મું.

તે એક ધામધુમ્યાં લગન હતાં. લેડી બેટીએ પોતાનાં થોડાંક મીત્રોના કાનમાં લગનની તારીખ વીશે ટુંક મારી હતી એટલે તેઓને પરણીને એક થયલાં જોવા પૂરાકલ લોક દેવળમાં હાજર થયું અને પુરાકલ ગીરદી થઇ. ફલોરીસના બધાં મીત્રો ત્યાં હતાં

જેઓમાં લીંચવાલાં અને ડા. શ્રીન વીગેરે પણ હતા. ડયુંકે ઓફ એનસલી, જે ખુસનો સગો થતો હતો, તેણે પોતાની મરજીથી ફ્લોરીસના ધર્મપીતા તરીકેની જગ્યા લીધી, અને ખુસના હવાગામાં તેણીને સોંપી.

બટી 'એસ્ટ મેન' (સાક્ષી) થયો હતો, અને તે ખુખસુરત જવાન ઉપર ત્યાં હાજર રહેલી ઘણી સુંદર નાજનીનોનો દેગો હોય એમ જણાતું, મગર તેને મનસે તો ફ્લોરીસથી ચઢ્યાતી કાઢ પણ ચોરત નહોં હતી, એટલે તે જોવાનું વટીક તેને બાન નહોં હતું.

નાસ્તો ખરેખર ઘણો ઉમદા હતો અને તે સધળો કારોખાર લેંડી બેટીની ખાંત અને કરસાજીથી તમામ ફોલમંદ નીવડ્યો હતો. ડરોઈંગ રૂમમાં ટેબલ ઉપર અસંખ્ય બેટ સોગાદો સર્વેને જોવા માટે ખુલ્લી મુકા હતી, જેઓમાં અતી કીંમતી "ચોરકીડસ" ટુલોનો એક સુંદર બંચ મીસીસ સીક્લેરની ખ્યાર બરી દુવા સાથેનો આવેલો, સર્વેનું ખાસ ધ્યાન ખેંચતો,

ફ્લોરીસ ખરેખર ઘણી સુંદર લાગતી હતી અને નોરમન પણ એકવાર પાળે અસલ જોવો તંદરોસ્ત અને મોજલો બની ગયો હતો. લોક એકમતે જોણતું હતું કે તે સીઝનમાં સંધાયલાં જોડાંઓમાં એ જોડું સર્વથી ખુખસુરત અને એકમેકને લાયકનું હતું!

તેઓએ 'હનીમુન' નોરમન કાસ્તગાંજ ખુખસુરવાનું નકકા કર્યું હતું, અને નાસ્તા પછી તે સુખી જોડું, નોરમનની સુંદર જોડીની રથમાં ઉપડી ગયું ત્યારે ચોખ્ખા અને જુના સ્ત્રીપરોનો અસંખ્ય માર તેઓપર પડતો જોવાનું ખરેખર રમુજ હતું.

અનંત સુખનાં ત્રણ અડવાડયાં પછી તેઓ લંડન પોતાનાં મીત્રાને મલવા ગયાં.

“આપણે હજી બીજાં એકાદ બે અઠવાડયાં શાંતીમાં ગાળી કાઢ્યે” લોડ નોરમેન, જેને હજી હતીમુન પુરો કરવા ગમતું નહીં હતું, તેણે જણાવ્યું. “આપણે આપણાં મકાનમાં નહીં ઉતરતાં હોટેલમાં જ જઈશું, અને ત્યાંજ રહી કોનસર્ટ, નાટક અને પીકચર ગેલેરી વીગેરેની મોજ આપીશું. આવનજવનની ધંધુખરમાં પડસાની કિતાવજ કરવાની કાંઈ જરૂર નથી.” અને તેઓએ પોતાનો એ પ્લાન પાર ઉતાર્યો !

કાઉટેસ એક નોરમેન તરીકેની કામકાજની જોખમદારી હાલ તુરત તેણીએ પડતી મેલી અને નીશાળમાંથી છુટી મગેજા નીશાલ્યાઓ માફક તે અંધે જાણે તહેવારની રજા ઉજવવા લાગ્યાં !

એક રાત્રીએ તેઓ એકાદ નાટકશાળામાંથી પાછાં ફરતાં હતાં જેવામાં તેઓની ગાડીનો પુત્ર ‘લીસ્ટર સ્કવેર’ નામના લતાપર આવતાં ભાગી ગયો. અકસમાત તદ્દન સાધારણ જેવો હતો, અને કાંઈને કશીજ ઈજ્જત થઈ નહીં.

જુસ તુરત નીચે ઉતર્યો ને તેણીને હાથ આપી ઉતારી, એક બાહુતી ગાડી બોલાવવા જતો હતો એવામાં ફ્લોરીસે તેને રોક્યો.

“ઘણી ખુશનુંમાં રાત છે, જુસ આપણે થોડું ચાલ્યે ?” તેણી બોલી.

“તાલરી મરજી હાથ તો; પણ તેં બરાબર કોટ વગેરે પહેડ્યું કે ?”

“હા, ને અને ચાલવા ઘણું ગમેચ. આટલી મોડી રાતે લંડનમાં કોઈની દીવસ હું રસ્તાપર ચાલી નથી. ખરેખર, બધું કેવું જાણે અંગણું લાગેચ !”

તેણે એક સીગાર સલગાવી, અને હાથમાં હાથ બેરવી તેઓએ તરત ચાલુ મુક્યું.

ગીરડીવાંસા રસ્તો પડતો સુકી લોડ નોરમને એક શાંત મહો-
લ્લામાંથી થઈ ચાલવા માંડ્યું તે રસ્તા ઉપર એક ફેંચ 'કોઈ'
(રસનોરાં) હતું જેમાં સળંગેરી બબુકદાર બતીઓ બારી બાહરથી
થઈ રસ્તા ઉપરથી ડિબ્બ ફેંકતી હતી. તેઓ એ મુજબ, પસાર
થતાં દતાં જેવામાં તે રસનોરાંનું 'મારણું' ઉઘડ્યું અને એક ઓરત
ઝડપથી બહાર નીકળી.

તે દયકાં ખાઈ ખાઈને રડતી હતી. તેણીને જોતાં ફોરોસે
લોડ નોરમનો પકડેલો હાથ સહેજ દાખ્યો.

"ઓ, ખુશ, જોવાની ગરીબ બીચારી!" તેણી હાથથી પટપટી.

તેણે તે તરફ ડોકું ફેરવ્યું, અને તેજ પળે તે 'મારણું' પાછું
ઉઘડ્યું, અને એક છાકટો પુરૂષ લપેડા ખાતો તેણીની શોધમાં
આવ્યો. તેણે તેણીને મારવા હાથ ઉઘડ્યો પણ લોડ નોરમને તુરત
ત્યાં જઈ લાગી એક અછાત સાથે તે છટકાવી નાંખ્યો.

તે પુરૂષ એકાદ પળ તેનાં ચહેરા તરફ ટીક્યું, અને પછી
ખીડેલા હાથ વચ્ચે કાંઈ બગડતો બગડતો પાછો અંદર ચાલી ગયો.

દંમેશની માયાળું દીક્રની ફોરોસે તેણીની નજીક જઈ તે
રડતી સ્ત્રીનાં ખભાંપર હાથ મેલ્યો. "ગરીબ બીચારી!" તે પાંજું
પટપટી.

પેલી સ્ત્રીએ આંખપરથી રુમાલ ખસેડ્યો કે તેનો ચહેરો જોઈ
ફોરોસે એકદમ ચાંકી પાછલ હતી ગઈ.

તે જોતીન હતી! શીકડી, હાંડેસાઓથી કાહેલી બનેલી, ચાલુ
રડતાં સુથ આવેલી આંખો સાથની કમગખત જોતીન હતી! તેણીના
એક ગાળપર તરતના પડેલા મારની ઘંચાની, એક જાંખુડો ડાઘ હતો.

ફોરોસે હડી ગઈ કે લોડે નોરમન તેણીની આગળ આવ્યો.

“તુને કાંઈ મળ્યું થય્યું, બાઈ?” તેણે માયાથી પુછ્યું, “તુંને કાંઈ મદદની જરૂર છે?”

જેઝીને નાચારીથી ડોકી હસાવી.

“નહીં, સાહેબ; એ માદરો ઘણી થાયથ. માદરા ચહેરા સામે જુઓ. તેને તે કેવો કીધોય.” બતીમાં પોતાનો ચહેરો ઉઘો કરતાં તે દુઃખથી બબડી, “એજ માણસને મેં ગરીબાઈમાંથી ઉગાર્યો ને માદરો ભરથાર કીધો. એ બધા માદરા પૈસા ખાઈ ગયો ને—”

પણ હયાં એકાએક એક ઘાસ્તીની ચીસ પાડી તેણી અટકી ગઈ, બતીનો ઉગ્ગસ જુસના ચહેરાપર પડ્યો હતો. અને તેણીએ તેને ઓણખ્યો!”

“મીલોડે નોરમન!” ઘાસ્તીથી ધુંજતાં તેણી બોલી. “ઓ દયા માદરા લોડે, દયા” અને તેણી ગુંટણે પડવા જતી હતી, પણ ફોરોસે તેણીનો હાથ પકડી તેણીને ઉઠાડી. અને દયા અને મારીના શબ્દો તેણીના કાનમાં બબડી.

ફોરોસે પોતાના બન્ના, બોલા બવાસથી હજીબી ત્યાંજ થોબતે પણ લોડે નોરમને રાત આગલ વધેલી હોવા વીશે ધ્યાન ખેંચ્યું.

“ચાલ હવે, ફોરોસે, એથી વધુ હાલમાં તું કાંઈ કરી શકશે નહીં. હું આવતી કાલે આવીને તુંને મક્કશ, જેઝીન, તેં ઘણી બુરી ચાલ ચલાવીય. પણ તેની તુંને પુરતી સગ થયલી દીસેય, ગરીબ છોડરી!”

“હા, ઓ, હા, મીલોડે?” તેણી, ડચકાં ખાતાં, ઉશકેરાઈને બોલી. “એ તેજ કમખખત પછસા હતા, લેડી જ્ઞાંસના પઈસા અગર જે માદરી પાસે નહીં હોતે તો આ માણસ મને પરણતે નહીં અને માદરો આવો ફેજ થતે નહીં, આહ! હમે ઘણી ચચ-

ગાઇ કાઢી અને ઘણીખી બાહોશી વાપડી, પણ અંતે માલ્ડી ફ્લો-રીસનીજ છત થઈ છે, જ્યારે હમે-ખરેજ, ખુદાની લાકડીનો અવાજ નથી.” અને એક દયાજનક ડચકાં સાથે તે ત્યાંથી ચાલી ગઇ.

પ્રકરણ ૩૯ મું.

લંડનની સીઝનની ધધુખરમાં ફરી પાછું એક વખત, અને હવે છેલ્લીજ વાર આપણે ડોક્યું ખોશશું, કે જ્યારે જુન મહીનાની એક રાતે, ત્યાંના એક ધણાજ જાણીતા અને સર્વથી મોહટો વર્ગ-વસીલો ધરાવનાર ઉમરાવને ત્યાં એક ગંજવર ‘મોલ’ની ધમચકરી ચાલી રહી. ‘મોલ રૂમ’ તદ્દન ચીકાર થઇ ગયો ‘હતો’ અને ડાન્સ કરનારાંઓનેખી જાણે મુશકીલ થઇ પડ્યું હતું.

કેટલાકો પાંચ પાંચ છ છ ની ટોળકી થઇ, હસ્તાં અને વાતો કરતાં, મ્યુઝીક સાંભળતાં અને ડાન્સ કરનારાંઓને નીહાળતાં ઉભાં હતાં.

એવીજ એકાદ ટોળકીમાં આપણી નાયકા ફ્લોરીસ, કાંઉટેસ ઓફ નોરમન ઉભી હતી.

આજના જેટલી ખુશસુરત તેણી કદી લાગી નહીં હતી, અને ત્યારે ખુશ જવાનો સંખ્યાબંધના ટોળામાં તેણીની આસપાસ ભમતા રહે તેમાં કશોખી શંકેહ, શો હતો ?

બર્ટી, હમેશ મુંજબ, તેણીની લગોલગમાં હતો, કે જ્યારે લોર્ડ હેરી તેઓને નીહાળતો તેઓની નજીકમાંજ ઉભો હતો. જુસ તરફનાં તે છોકરાના માન, વખાણ અને પ્યારમાં દીન પ્રતીદીન વધારોજ થતો જતો હતો, અને તે છોકરો તે બહાલા જવાનની ગોયા પુંખ કરતો હતો.

જુસે એક બાનુ સાથે ડાન્સ કરવાની કોશિશ કરી હતી, પણ તેના નીશક્રળ જવાંથી તે પોતાની તે બાગ્યણુ સાથે તે ડાન્સનો બાકીનો ભાગ વાતમાં ગાળી કઢતો એક ખુણામાં બેઠો હતો.

થોડે વારે તે બાનુનો ખીંજો દાવાદાર, જેની સાથે તેણીએ તે પછીનો ડાન્સ કરવા કમુલ્યું હતું તે આવી જાયો. અને ત્યારે એકસો પડતાં, છુટકારાનો એક દમ ખેંચી તે પોતાની પરણેતર આગળ જવા ગયો કે જ્યારે તે એકાએક લેડી બ્લાંચની સામે થઈ ગયો.

તે અરસામાં તેણી ઘણી ફેરવાઈ ગઈ હતી, અને પહેલી હરે-ળમાં તો તેણી પર નજર પડતાં તે ચોકીને સહેજ પાછળ હટ્યો. પણ તેણીની શાંત તેજ આંખો ભેતનાં ગુસ્સાથી તેનાં બવાંનો ચીલ્યો ચઢી ગયો. એક ઠંડા હસ્તો સાથે તેણીએ પોતાનો હાથ હાંમતથી તેના બણી લખાવ્યો જે, પોતાનાં આગવાની સહેજ અણી લગાડી તેણે તુરત છોડી દીધો.

“તમે કેમ છેઓ, જુસ?” તેણીએ સવાલ કર્યો. “હું નહીં જાણતી”તે કે તમે અત્રે પાછા આવેલા છેઓ. હમે થોડુંકનાંજ પાછા ફર્યાં. લેડી નોરમન સારી પેઠે છે?”

જવાબમાં તે માત્ર સહેજ નમ્યો.

“હા, હમે હમણાંજ પાછાં ફર્યાં. હું ધાર્યું કે માલરે તમોને જણાવવું જોઈએ. હું કાઉંટ બોરીઆનો સાથ અદરાયલી છું, અને થોડાજ વખતમાં હમારાં લગન થનાર છે.”

તે નામના પુરૂષને જુસ ઓળખતો હતો. તે એક વીખડેલ ખુદો હતો.

“કાઉંટ ડ બોરીઆનો!” પેહલીજવાગ હોય. ઉંઘાડતાં તે ઠંડા અવાજે બોલ્યો “ત્યારે તો તમારો ઘણો ખરો વખત પેરીસમાંજ જશે, હું ધાર્યું!”

“હા, ખચ્ચીતજ,” તેણીએ જવાબ દીધો, “પણ કાંય વાર?”

“કારણ જ્યાં બી તમારી હાજરી હશે ત્યાંના તેડાંઓ લેડી નોરમન નામંજુર કરશે જેથી તમે ક્યાં છોઓ તે જાણેલું હીક થઈ પડશે.”

તેણીનો ચહેરો મોહત જેવો શીકકો પડ્યો, અને તેણીનો હમ જોરથી ચાલવા લાગ્યો.

“તમે-તમે ભુલી જઈ માફ નથી કરી શકતા, ખુસા!” તેના ચહેરામાં ટીકતાં તે બોલી.

“હું માફ કરૂંચ. હમે અંધે માફ કર્યેચ ને હમે ભુલી જવા ઘણાંજ આતુર છીએ: તેથીજ માહરી પરણેતરનો તાહરી સાથ મેલાપ થવા દેવા હું ઈચ્છતો નથી, ખ્લાંસા.” તેણે શાંતપણે જણાવ્યું.

એક પણ તેને તેના ચહેરામાં ટીક્યા કીધું અને પછી અચાનુચ તેને છોડી ચાલી ગઈ.

ઓસ્કાર રેમંડ જેવા ખુરા બદમાશને તે માફ કરી શક્યો હતો, કે જે પોતાને હાથેજ પોતાને ફેળે પહોંચ્યો હતો. દુષ્ટ જોઝીનને તે માફ કરી શક્યો કારણ તેણીને પ્રતી અગ્ન થઈ ચુકી હતી, પણ લેડી ખ્લાંસને તે કદીબી ખરાં દીલથી માફ કરી શક્યો નહીં !

